

శ్రీరస్తు.

శ్రీ కా కి నా డు పు ర ని వా సు ం డు ను
శ్రీమన్నాశాన్వవాయపయఃపారావారాకాసుధాకరుండును
సజ్జన విధేయుండునగు

నాథం* వెంకటరాయుండుగారు

పతన శ్రవణ శ్రావణ లేఖనపూజనాదులచేత

పురుషార్థ చతుష్టయ సాధకంబును

భవబంధలవిత్రంబును

బ్రహ్మాండపురాణాంతగతంబునగు

గౌతమీమాహాత్మ్యము.

అనునీ గ్రంథమును

రాజమహేంద్రవరముమొదలగు నానాదేశంబులనుండి

రప్పించినప్రాచీనపుస్తకముల సాహాయ్యంబున

పండితోత్తములచేఁబరిష్కరణము గావించి

సర్వలోకోపకారంబగు నట్లు

శ్రీమచ్చెన్నపురీ రాజధాసీవాస్తవ్యులగు

వావిళ్ల, రామస్వామిశాస్త్రులవారి

ఆదిసరస్వతీనిలయముముద్రాక్షరశాలయందు

భద్రముద్రాక్షరములచే ముద్రింపించి

విరోధినామసంవత్సరాషాఢశుక్లపంచమీ బుధవారము

ప్రచురించుచేయించిరి.

౧౮౮౯సం॥ బూ॥

Registered copyright.

బ్రహ్మాండపురాణే- గౌతమీనామోత్త్యై
విషయానుక్రమసూచికా ప్రారంభః.

పత్ర అధ్యాయ
ంఖ్యా సంఖ్యా

విషయాః

- ౧ దైవాదిచతుర్విధ తీర్థవివరణం.
- ౨ మహావిష్ణుప్రతిదేవానాం ప్రాథకానా.
- ౩ తారకాసురవధో పాయచింతనం.
- ౪ పరశంభువివాహవణానం,
- ౫ గంగోత్పత్తౌ బ్రహ్మణః కమండలుదానప్రకారః.
- ౬ గంగోత్పత్తికథనం.
- ౭ గౌతమస్య తపః ప్రసంగకథనం.
- ౮ గౌతమీనద్యవతరణప్రసంగః.
- ౯ తీర్థమాహాత్మ్యవణానం.
- ౧౦ భాగీరథీగంగావతరణం-
- ౧౧ వరాహతీర్థవణానం.
- ౧౨ కపోతతీర్థవణానం.
- ౧౩ కాళికాయతీర్థవణానం.
- ౧౪ కృత్తికాతీర్థవణానం-
- ౧౫ దశాశ్వమేధతీర్థమాహాత్మ్యం.
- ౧౬ మైశాచతీర్థప్రశంసా.
- ౧౭ తుంధాతీర్థవణానం.
- ౧౮ అహల్యాసంగమతీర్థప్రశంసా.
- ౧౯ జనస్థానతీర్థమహిమా.
- ౨౦ అరుణావరుణాశ్వభానుతీర్థవణానం.
- ౨౧ గారుడతీర్థప్రశంసా.

౬౨ అధ్యాయ

విషయా

సంఖ్యా సంఖ్యా

౩౪	౨౦	గోవర్ధకసత్తీర్థవణకనం.
౩౫	౨౧	పాపప్రణాశధౌతపాపగాలవత్తీర్థకథనం.
౩౬	౨౨	విశ్వామిత్రాదితీర్థవణకనం.
౩౭	౨౩	శ్వేతతీర్థప్రశంసా.
౪౦	౨౪	మృతసంజీవనతీర్థమహిమా.
౪౫	౨౫	ఇంద్రతీర్థాదిసప్తదశతీర్థాని-
౪౬	౨౬	పౌలస్త్యవైశ్రవనసిద్ధశ్వరతీర్థాది వణకనం.
౪౮	౨౭	ఆగ్నేయాదితీర్థవణకనం.
౪౯	౨౮	ఋణమోచనతీర్థకథనం.
౫౦	౨౯	వినతాసంగమతీర్థం.
౫౧	౩౦	సరస్వతీసంగమపౌరూరవనబ్రహ్మతీర్థాదిప్రశంసా.
౫౨	౩౧	సావిత్రిగాయత్రీశ్రద్ధామేధాసరస్వతీ సంగమ మృగవా- ట్రహ్మతీర్థాదివణకనం.
౫౩	౩౨	శమ్యాదితీర్థమహిమా.
౫౪	౩౩	విశ్వామిత్రహరిశ్చంద్రతీర్థాద్యష్టసహస్రతీర్థవణకనం.
౫౫	౩౪	పూర్ణాదిపంచవింశతిదేవనదీనదసంగమతీర్థవణకనం.
౫౬	౩౫	శివశక్తినివాసప్రెరితా ప్రవరాపుణ్యాశ్రేష్ఠా సంగమ- పంచసహస్రతీర్థమహిమావిశేషః.
౬౧	౩౬	వృద్ధాసంగమాదిసప్తదశతీర్థవణకనం.
౬౪	౩౭	బుధేశ్వరగీతసౌభాగ్యేశ్వరాది షోడశ సహస్ర- మహిమా.
౭౦	౩౮	చక్రతీర్థమహాత్మ్యం.
౭౩	౩౯	చక్రేశ్వరపిప్పలేశ్వరపాపప్రణాశన పితృతీర్థగౌతీర్థ- ర్యప్రతిష్ఠానాదికోటితీర్థవణకనం.
౮౩	౪౦	నాగతీర్థనాగేశ్వరమహాత్మ్యం.

అధ్యాయ
సంఖ్యా

విషయః

- ౪౧ మాతృతీర్థవర్ణనం.
- ౪౨ బ్రహ్మశిరోలింగశివతీర్థసూర్యతీర్థాదివర్ణనం.
- ౪౩ దేవసత్రావిఘ్నతీర్థవర్ణనం.
- ౪౪ శేషతీర్థాద్యైకవింశతీర్థవర్ణనం
- ౪౫ అత్రైఘ్నజ్ఞానేశ్వరాదిత్రిపంచాశతీర్థమహిమా.
- ౪౬ బడచాసంగమాదిసహస్రతీర్థవర్ణనం.
- ౪౭ మార్కండేశ్వరాది త్రింశోత్తర శతసహస్రతీర్థమాహాత్మ్యం.
- ౪౮ పుష్పాద్రివర్ణనం.
- ౪౯ గోవిందతీర్థప్రశంసా.
- ౫౦ జనాదనరామేశ్వరాదినవదేవతాత్మకతీర్థస్వరూపం.
- ౫౧ విష్ణులెత్యాద్యష్టోత్తర శతసహస్రతీర్థ మహిమానుప్రశంసా.
- ౫౨ పోమతీర్థాభివర్ణనం.
- ౫౩ ధ్యానతీర్థవర్ణనం.
- ౫౪ రేవతీసంగమతీర్థప్రశంసా.
- ౫౫ గోవిందసిద్ధేశ్వరేత్యాద్యుభయతీర సప్తత్రింశ త్సహస్రతీర్థాని.
- ౫౬ రామతీర్థవర్ణనం.
- ౫౭ పుత్రతీర్థాదివర్ణనం.
- ౫౮ యమాగ్నితీర్థాదిత్రిసహస్రత్రినవతితీర్థవర్ణనం.
- ౫౯ తపస్తీర్థప్రశంసా.
- ౬౦ ఆష్టకషేణాదిపంచదశసహస్రాష్టశతతీర్థవర్ణనం.
- ౬౧ తపోవనసందిసిసంగమేశ్వరాదితీర్థవర్ణనం.
- ౬౨ ఇంద్రేశ్వరాద్యేకాదశసహస్రతీర్థవర్ణనం.

పత్ర అధ్యాయ
సంఖ్య సంఖ్య

విషయః

౧౪౧	౬౩	దక్షిణకూలస్థితసోమేశ్వరవణకనం.
౧౪౩	౬౪	చాణతీథాకదిసహస్రతీథకవణకనం.
౧౪౪	౬౫	యక్షిణీసంగమతీథకవణకనం.
౧౪౬	౬౬	కుక్లతీథాకదిసప్తసహస్రతీథకవణకనం.
౧౪౭	౬౭	చక్రతీథాకదిపంచతీథకవణకనం.
౧౪౮	౬౮	చాణసంగమవాగీశ్వరాద్యైకోనవింశతితీథకమహిమా.
౧౪౯	౬౯	మాధ్యమ్యనిశ్చితీథాకదిసహస్రైకాదశతీర్థానాంప్రశంసా
౧౫౧	౭౦	లక్ష్మీతీథాకదిషట్సహస్రతీథకకథనం.
౧౫౨	౭౧	భాస్వాత్రిసహస్రతీథాకని.
౧౫౪	౭౨	శిథతీథకవణకనం.
౧౫౫	౭౩	అన్వింద్రావిపంచసహస్రతీర్థాని.
౧౫౭	౭౪	కపిలాసంగమాద్యష్టాశీతసహస్రతీర్థకథనం.
౧౫౮	౭౫	జేవస్థానాద్యష్టాదశతీథకవణకనం.
౧౫౯	౭౬	నిర్దత్తీథాకద్యష్టోత్తరశతతీథకప్రభావః.
౧౬౦	౭౭	పరూష్ణీసంగమాదిత్రిషహస్రతీథాకానాంప్రశంసా.
౧౬౧	౭౮	మాకా, డేయాద్యష్టనవతీథాకని.
౧౬౨	౭౯	కాలాంజనాద్యష్టోత్తరశతతీథకకథనం.
౧౬౪	౮౦	అప్పగోయుగతీథకవణకనం.
::	౮౧	కణ్వాద్యైకోనపంచాశతీథాకని.
౧౬౫	౮౨	నారసింహాద్యష్టసహస్రతీథకకథనం.
౧౬౬	౮౩	ప్రైశాకాదితీథకప్రభావః.
౧౬౭	౮౪	నిమ్నభేదవేదదీప్తివాదిసప్తశతతీథాకని.
౧౬౮	౮౫	ఆనందాదిపంచసహస్రతీథాకని.
౧౭౦	౮౬	భావతీథకవణకనం.
:::	౮౭	సహస్రకుండతీథకవణకనం.

పత్ర అధ్యాయ

విషయాః

సంఖ్యా సంఖ్యా

౧౭౨	౮౮	కపిలాదిశతతీర్థకప్రశంసా.
౧౭౩	౮౯	సంఖ్యతీర్థకద్యుత్పత్తిర్థకకథనం.
౧౭౪	౯౦	కేషికింధాతీర్థకమహిమ.
౧౭౫	౯౧	వ్యాసతీర్థకవణకనం.
౧౭౬	౯౨	జరాసంగమాదినపాదలక్షితీర్థకవణకనం.
౧౭౭	౯౩	దేవప్రియతీర్థకప్రభావః.
౧౭౮	౯౪	కుశతపకాణప్రమితాసంగమాదితీర్థకవణకనం.
౧౭౯	౯౫	మన్యుతీర్థకవణకనం.
౧౮౦	౯౬	సారస్వతపరశునైష్ఠ్యతీర్థకప్రశంసా.
౧౮౧	౯౭	పావమానాదితీర్థకవణకనం.
౧౮౨	౯౮	భద్రతీర్థకస్వరూపకథనం.
౧౮౩	౯౯	పతంగతీర్థకప్రభావః.
౧౮౪	౧౦౦	విప్రీనారాయణతీర్థకవణకనం.
౧౮౫	౧౦౧	ముక్తిశ్వరసేనాతీర్థకకథనం.
౧౮౬	౧౦౨	కోటిశ్వరాద్యనేతీర్థకవణకనం.
౧౮౭	౧౦౩	కుండలేశ్వరబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాద్యనంతతీర్థకవణకనం.
౧౮౮	౧౦౪	భాన్వాదిశతతీర్థకవణకనం.
౧౮౯	౧౦౫	వ్యాధితీర్థకకథనం.
౧౯౦	౧౦౬	మృతసంజీవనయోగేశ్వరాదితీర్థకమహిమ.
౧౯౧	౧౦౭	కైతవాదితీర్థకప్రశంసా.
౧౯౨	౧౦౮	సప్తగోదావరిపృథద్భృగసముద్రగమనతీర్థకవణకనం.
౧౯౩	౧౦౯	భీమేశ్వరఋషిపుత్రతీర్థకకథనం.
౧౯౪	౧౧౦	గంగాసాగరసంగమమహిమ.
౧౯౫	౧౧౧	గౌతమీప్రభావవణకనం.

గౌతమీనాథాత్మ్య-విషయానుక్రమసూచికా.

పత్ర అధ్యాయ
సంఖ్య సంఖ్య

విషయాః

- ౧౦౬ ౧౧౨ భద్రాద్రిప్రభావవణానం.
౧౦౭ ౧౧౩ తుల్యభాగాసముద్రసంగమబ్రహ్మాదిపంచసహస్రతీర్థకథనం.
౧౦౮ ౧౧౪ పుష్కరగౌతమీప్రశంసా.
౧౦౯ ౧౧౫ అంతర్వేదితీర్థక్షేత్రవణానం.
౧౧౦ ,, ఫలశ్రుతిః.

ఇతి గౌతమీనాథాత్మ్య విషయానుక్రమసూచికా
సంపూర్ణా.

శ్రీరస్తు.

సప్తసాగరనాథాత్మ్య, విషయానుక్రమసూచికాపార్వరంభః.

- ౧ ౧ తుల్యసాగరసంగమనాథాత్మ్యం.
౪ ౨ ఆత్రేయీసాగరసంగమనాథాత్మ్యం.
౬ ౩ గౌతమ్యంతర్ధాతభారద్వాజాసంగమనాథాత్మ్యం.
౭ ౪ గౌతమీసాగరసంగమవణానం.
౧౦ ౫ వృద్ధాసాగరసంగమనాథాత్మ్యం.
౧౪ ౬ కాశీసాగరసంగమనాథాత్మ్యం.
౧౬ వాసిష్ఠాసాగరసంగమనాథాత్మ్యం, అంతర్వేదిపురవణానం.
౨౦ పార్వతీపరమేశ్వరస్తోత్రం.

ఇతి సప్తసాగరనాథాత్మ్య విషయానుక్రమసూచికా,

సంపూర్ణా.

౨౩

శుభమస్తు.

ఆవిఘ్నమస్తు.

గౌతమీమహాత్మ్యపఠికా.

యత్పాద పద్మ యుగళీ తరుణార్కభాసా విఘ్నాంధకార పటలీ స్వత
 వీవనస్యాత్ । సోఽవ్యాధజాస్య సురరాట్సుకులీన బంధుం నాళాన్వయామ్బుధి
 మధాకర కామరాజం ॥ ౧ ॥ శ్రీకాంతా మన్యకాంతా కుచయుగళ పరిష్వంగ
 సంజాత సంగః కస్తూరీ కదమోవేత్యనుశయ కలుషాం లాలనావ్యాజతోయః ।
 దత్వావత్తో నివాసం నిజనహజలన దివ్య చిహ్నం ప్రదశ్య= శ్రీవత్సవీతశం
 కా మకురుత సహరిః కామరాజార్య మవ్యాత్ ॥ ౨ ॥ గౌరీలతా వెల్లిత ఇందు
 సూనో గంగామధుగాఢరళ బంభరశ్రీః । స్ఫురజ్జటా పల్లవతల్లజాఢ్యో దద్యా
 చ్చుభః వశ్శివకల్పభూజః ॥ ౩ ॥ సృష్ట్యా మృజాశీమాతృకథా విహీనాన్నదా
 తదాలాకనజాగ రూకః । యోధూచ్చతు దిగ్వీతతాస్యవగ= స్సహజ్జయో
 నిదఃదతాచ్చతాయుః ॥ ౪ ॥ వికాసి నవమాలతీ జయలన త్తనూలావితీ । శ్రీ
 తాకలన పాండితీ హసితదేవతా^{సోమ} పీఠీక్రీకుచాంచిత విపంచికాన్వరసమర్చిహ
 స్తాంఘలా కలానిధి కులాంగనా కలయతాం కలావస్సదా ॥ ౫ ॥ భూత
 నాయక శిరస్థిత నద్యా భూతలావతరణే ధృత దీక్షః । గౌతమో వతు భవ
 త్కులజాతం గౌతమో నిచయమోచన దీక్షః ॥ ౬ ॥ గౌతమీ సకల భద్రకరీ
 వ స్సాతమీన కిరణోత్కర శుభ్రా । స్థితమీనకులలోడిత నీరా క్రీతమీర హిత
 తానకలస్వా ॥ ౭ ॥ అస్తి ప్రతస్తి జనిభూజన భూమ భూషా భూషాయి
 తాత్రిజగతీ యువతేః పురీద్యా । మాండవ్యమాని వరనామ కృతస్వ నామా
 కాండవ్యపాత్ర యదశేష విశేష ధామా ॥ ౮ ॥ తత్పురీతి కలనా రహితా
 యాం నైజరీతి రచితాఖిల తోషః । భీమనార్య ఇతి విశుతకేతి= స్సత్సనాశ్రిత

విరాజితాః ॥ ౧౦ ॥ సప్తా సరి సస్య తనయా వినయాధి గతాశయాః ।
 సప్తక్షిప వశం పృథ్వీ మలంకరణ మనోవిలాసాః ॥ ౧౦ ॥ వీరయ వెంకన రా
 జన వల్లభరాయాఖ్యాయా విరాజంతః । పట్టాభిరామ సుబ్బయ చలమయ నా
 మ్నాచ విశ్రాంతా వీరే ॥ ౧౧ ॥ తత్రాదా వీరయ ఖ్యస్య జ్ఞేజ్ఞాత నైపు
 నాః । అసామాన్య గుణైమానోన్మేకామరాజాభిధానవాక్ ॥ ౧౨ ॥ రాజ
 రాజ సరేంద్రస్య పురేసారాజరాజని । కామరాజోద్య విపుల స్వకుల ప్రభు
 తాం వహాక ॥ ౧౩ ॥ తత్రాద్యగుణ గుంభితా నిజయశ స్తారాళి హారావళీ
 ద్విశ్వాకావరవణిని కుచతటి మ్మాలవ్వుయస్నేకదా । విరైవమ్య తయా సు
 బహిణ ఇతి ప్రాథ్యో భవత్యాదరా వ్యాధ్యస్థాయ జనై స్సకార్యవిశయ సం
 పూర్ణ విశ్వాసః ॥ ౧౪ ॥ వీరవేంకట రాజాద్యాః పుత్రాస్సుత్రామ వై
 భవాః । అస్యా సహా-మ రాజస్య సామరాజిత తేజసః ॥ ౧౫ ॥ ద్వితీయో
 వెంకటాఖ్యోసా వద్వితీయ గుణాకరః । జనయామాస తనయ త్రతయం కుల
 భూషణం ॥ ౧౬ ॥ భీమనాఖ్యో వెంకటరాట్టల్లయాఖ్యశ్చతే త్రయః । భీ
 మనాఖ్యస్య తనయా రామలింగాదయో భవక ॥ ౧౭ ॥ సత్త్వనా పద్మనాభేన
 మనోహర గుణావళేః । వెంకటేశ్వరీనామ్నాచ వెంకటాయ స్సుపుత్రవాక్ ॥
 ౧౮ ॥ భీమనామ్నల రాజాఖ్యా రామనాఖ్యా దృఢావతుః । సుబ్బయాఖ్య
 శ్చాంజనేయః ఖ్యాతా వల్లభరామ్నతా ॥ ౧౯ ॥ పట్టాభిరామస్య సుతా శ్చ
 త్వాలో సంత అపిమః । రామలింగో భీమరాజ స్వామీ వెంకట పూర్వకః ॥
 ౨౦ ॥ కామరాజో భీమరాజ సుబ్బయాఖ్య సుతాపుత్రా । లక్ష్మీకాంతం వెం
 కటాఖ్య రత్నం చలమయో నృజిత ॥ ౨౧ ॥ సర్వే సర్వ జనీన సద్గుణ గణైః
 నిర్వేతర ఖ్యాతయః పర్వేందూ భవదాద్య నైజ జనయో నాశా న్వయాం
 భోనిధేః । శర్వాణీశ్వర సేవనాత్త విభవ స్థేమాభిరామాధరా గీర్వాణ ప్ర
 ణతి ప్రవీణ మతయో గర్వా నభిహ్నాస్సదా ॥ ౨౨ ॥ ఏతేహామితరానవాప్య
 మఖిల వ్యాపార కాలేనదా క్షేకాత్తత్వ మవేక్ష్య కేచన పరం కూటస్థ పు
 ణ్యంజనుః । కేచిత్వే తదనఘక నైపుణమితి వ్యాజహుః రతోబ్యతే సిద్ధిం

కశ్యప యోగిరాజ్యము తనూం ప్రాచీ కటత్స్వానితి || ౨౩ || కాశీగయా
 ప్రయాగేషు సేతు బృందావనాదిషు | రాశీకుర్వంతి సుకృతీ స్త్రీధాన్వాం సే
 వనాదిమే || ౨౪ || నిజ పురాతనవాస పురే హరేః పురహర స్యవ జీర్ణత
 రాలయా | పునర మర్వత పూర్ణా ధనవ్యయా ద్రజశగోత్ర వికుంఠ పురీ స
 మా || ౨౫ || అకూపార తిరస్కారి గాంధీర్వో కారితై రిహ | సోపాన
 పాళీ రుచిరః కాసారస్సార సీరవాక్ || ౨౬ || తత్రచాన్యత్రబహుషు లోక
 ప్యోప చికిషణః | సనిపా నోదపానాని రమ్యారామా నకల్పయన్ || ౨౭ ||
 కందేశ్వర్యాలయం జీర్ణ మృషికుల్యా నదీ తటే | విమలాభి శ్చిలాభిస్తే చక్రం
 రాకల్ప మస్థిరం || ౨౮ || గోదావరీ పుష్కరయోగ కాలే దిశా వితా నాగ
 త భూసురాళే | వృష్టాన్న దానా దరణాదమీమాం బ్రహ్మాది లోకా నిజని
 మ్కుటంతి || ౨౯ || లేమీ త్రయోదశ విభాస్వర దివ్య ఘంటా నేదీప్రమాణ
 రచితం రజితాద్రి కల్పం | సోమేశ్వరాలయ మనల్ప విచిత్ర శిల్పం | సోమేశ్వరే
 వ్యరవయ న్నతి సంఖ్యవితైః || ౩౦ || నగాకార జయ ప్రాంశు ప్రాకారం
 చాత్ర మండపం | గోపురాదివ నిమాయ ప్రాపురా కల్పగం యశః || ౩౧ ||
 తత్రకాంచి త్పుష్కరిణీం కరిణీ విహృతి తుమామ్ | తుమావన్తానన స్వచ్ఛ సీ
 తాం సీరజ భూషితామ్ || ౩౨ || రచయిత్వా వరోహాయ చక్రస్సోపాన
 పాళికాం | చిత్రం సైమా మధిపద మారోఘం చోప యోజికామ్ || ౩౩ ||
 రాజరాజ నరేంద్రస్య పురే గోదావరీ తటే | ఆస్థానయ స్సత్ర శాలాం వి
 శాలాం సర్వ సౌఖ్యదామ్ || ౩౪ || తత్రమృష్టాన్న పానీయై స్సుధామాధు
 ర్య ధూర్వాహైః | తపణయంత్యాదరా నీతై శ్చాగ్రితా న్నాస్థాన హరిహరం ||
 ౩౫ || తత్రా గతాశ్చా ననుభూత పూర్వా స్సంప్రాప్య భోగా స్తుదితాం
 తరంగాః | ధురీవంద్య లోకాహృత ఖండమేత దిత్యన్యతోనే శత ఎవ గతుం ||
 ౩౬ || ఏతా దృశ్యై భవభరమాతారాకా స్థిరం చికిషణతః | వష్టి సహ
 ప్రాణ్యదురిహమూల ధను పుష్టి మద్యశో మూలం || ౩౭ || చక్రం స్సేతు స
 మిషేతే స్థిరాం పానీయ శాలికాం | నైకతైక పదీయాయ నైకతాపాపహ

మమామ్ ॥ ౩౮ ॥ స్వస్వ వ్యవహృతి వసతిషు నిస్వదయాధీన మానసా నూ
 నాః । భాసుర నూతన నిలియా న్భూసురతతయే దిశంతితే ద్యాపి ॥ ౩౯ ॥
 వీతేషా మనవద్య వతశన జుషాం వెంకన్న నామ్నస్సుతో వెంకట్రాయ సమా
 హ్వయోద్య నగలే శ్రీకాశినాడా భిధే । శ్రీదీప్యద్భృమరాంబికా సరస సంక్షే
 పాత్రతో మోల్లస చ్చీమల్లేశ్వర దేవతల్ల జపదా జ్ఞారాధకో భాసతే ॥ ౪౦ ॥
 కాశీగయాదిక మహాత్తర సర్వతీర్థ డేత్రాటినాధిగత చిత్త విశుద్ధి సీమా ।
 రారాజ్యతే సతత సత్కృతి చింతనేన రారాజతే తముపగత్య యథోప యో
 గాత్ ॥ ౪౧ ॥ పూర్వం పురేత్ర నివస నిగళ తుటరే మల్లేశ్వరో నుభవి
 తుం భువి దివ్యభూతిమ్ । స్వప్నేస్య సేవక మణే స్వకదివ్య రూపం సందశ
 యన్నిజ మనోగతమాదిదేశ ॥ ౪౨ ॥ తతస్త్య నన్యా దృశధన్య తాశ్రయం
 స్వాత్మాన మామన్యత సన్యతాత్మా । సౌజన్యమాన్యోయ మథాలులోచే నిజై
 స్సమావై స్సకలైః కులీనైః ॥ ౪౩ ॥ చక్రేతత్సర్వ సంమత్యా దేవ్యా దేవస్య
 చాలయం । పాలయన్ శాస్త్రమర్యాదాం యాదేవగృహ నిమిత్తా ॥ ౪౪ ॥
 అపః ప్రాసాదస్య ప్రచుర రచనాశ్యస్య బలభిత్సడః ప్రాకట్యాంవద్రుచిర వి
 భవా స్థాన వితతేః । భరాహస్తాదశాః యితవిమల భిత్తే రసదృశస్సురావా
 సోష్ణేభి చ్చిఖర సికరస్యాచ్చ మహాసః ॥ ౪౫ ॥ మహానీయ రామణీయక మను
 వణాయితంక ఈశతేజోకే । విస్తృత్య వైజలోకం సగణశ్చివ ఇహౌవ దే
 వ్యాస్తే ॥ ౪౬ ॥ వెంకటరాయేనాత్ర ప్రతా జగదీశ్వరాయ దేవ్యైచ । య
 త్న కృతా బహులవిధా భూషాశినుఃత్న రత్న భూయిష్ఠా ॥ ౪౭ ॥ అమ
 తోపకరణపాశీ రచితా రజతాది లోహ సంపత్యా బహుశిల్పకల్పనానివ పీతా
 భరణాని తోరణా దీని ॥ ౪౮ ॥ అలంకృతా సంతతమచ్చ కాంత్యా విరాజ
 మానాభరణాశీరస్య సమస్త వస్తు ప్రతిబింబ పూర్ణా జగన్మయత్వం ప్రకటి
 కరౌతి ॥ ౪౯ ॥ సాయంగేయప్రసంగే ద్విజనికరసుధా స్వాదివేదాను వాదే
 విజాక్వాదేవ రమ్యే శుశీలయ లలితే భేరికాభాం కృతేచ । శంఖద్ధానే ప్ర
 వృత్తే ఘననిసదసమే పంధఘంటా నినాదే సేవాధానాయాత భక్తస్తవన ఘ

సరవేదాద్భుతం దిక్పిపూణేక ॥ ౫౦ ॥ తదదకా భక్తి సతాస్పషేత్వ మస్తే
శ్వరస్య భ్రమరాంబికాయాః । ధూపాత్సవాదీ నతి వైభవేన కుర్వంతి నిత్యంకు
తుకేన పూణాః ॥ ౫౧ ॥ సహస్రపాశ్యాది సమద్వితోత్ర దీపాత్సవోపణా
యతుం నశక్యః । మన్యేమహేశీ శివదశానాథం జ్యోతిగణా స్సర్వ ఇహాస
తేతి ॥ ౫౨ ॥ అదృష్టా శుకీతరీత్రైవం నిత్యం శయ్యాత్సవా వధిమెకట్రాయః
కారయతి తావత్సాన్నిధ్య సేవకః ॥ ౫౩ ॥ ఏతత్పురి సురనిలయే ష్వతాస్య
త్రాపిపిష్టు భవనాదా । నిత్యోత్సవ వారోత్సవ పక్షోత్సవ ముఖమహానిసౌతను
తే ॥ ౫౪ ॥ శ్రీరంగకాశీ వ్యవతైల ముఖ్య దివ్యస్థలి వైభవ వీక్షణేచ్ఛా । ఏత
త్ప్రియక్రొత్సవ దశానేన ధన్యాత్సనాం నాత్సని వస్తుమీష్టే ॥ ౫౫ ॥ ఏతా
దృశ విభవవరై దేవాణా సేవావిశేష విజ్ఞాతా । తత్తద్గుణాహా దానై
భూదేవా స్ప్రీణయత్యయం నిత్యం ॥ ౫౬ ॥ పూర్వేహ్ని పార్థివ మ
హేశ్వర పూజనేన మార్ధ్యాహ్నికే నిజకులాలిత వత్సనేన । సాయం శివా
ది దివిజాలయ సేవనేన రాత్రా పురాణ కలనేన నియుక్తవేళః ॥ ౫౭ ॥ సో
యం గోదావరీ దివ్యమహిమాఖ్యాన మద్భుతం విచ్ఛద్భిష్టా పురాణస్థం లోకే
ఖ్యాపయితుం ముదా ॥ ౫౮ ॥ గౌతమో గౌతమీ నద్యా తీరగానేవ పావ
యేత్ । వయంతు తత్కథాప్లుత్యా జగత్సర్వం పునీమహే ॥ ౫౯ ॥ ఇతినస్తుం
త్యసినైస్సైన్వలభ్యైషా మురరీకృతిం పాణంగి పల్లివిభుతస్సచ్చివీ సుశివప్ర
భోః ॥ ౬౦ ॥ మానేపల్యాలయా త్వర్వ మాననీయ గుణాలయాత్ । జయంతి
సూర్య సుధియత్రైత న్నాహత్య శోధకాత్ ॥ ౬౧ ॥ సాగి శీతన్న విదుషః
పాతా ద్వేంకట సూనుతః । రామభిధానినో రాజ మహేంద్ర వరచాసినః ॥
౬౨ ॥ ఇతోన్యతోపి ప్రాచీరా నోక్తానానీయ యత్నతః । కప్పగం త్వన్వ
యమణే సుధీగణ శిరోమణేః ॥ ౬౩ ॥ కృష్ణసూరే స్తనూజేన తద్దయాత్త సుధీ
మతా । శ్రీరామ పదసేవాసు సారిణౌ రామసూరిణౌ ॥ ౬౪ ॥ శోధయ
త్వాతు మాహాత్మ్యం గౌతమ్యాః పావనం మహత్ । శాలివాహ శకే చంద్ర
విధువ స్వమృతాత్సని ॥ ౬౫ ॥ విరోధివత్సరాసాధ శుక్లపక్ష శుభాస్పదే । పం

గాతమీమహాత్మ్యపీఠికా.

చమ్యాం బుధవారేణ సంయుతాయాం శ్లోభనచ ॥ ౬౬ ॥ దిగ్వితానం సురభి

యా యశః కర్పూర చచయా ! మద్రామనైషీ భద్రా

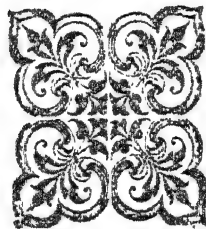
నా ముద్బోధో త్యేకహేతవే ॥ ౬౭ ॥ సమ్ముద్రిత

శ్చ గ్రంథోయం భవతాం భవతాం యశః ।

సౌవస్త్రైకై పద్మయోగేః ప్రతిజన్మ

మహాత్మవమ్ ॥ ౬౮ ॥

విజయోస్తు.

శ్రీ

మహామయము.

శ్రీ గురవేనమః.

బ్రహ్మపురాణే గౌతమీ మాహాత్మ్యే

ప్రథమాధ్యాయ ప్రారంభః.

హరిః ఓమ్!! శ్రీనారదఉవాచ॥ తపసాంయజ్ఞదానానాం తీర్థానాంపా
 వనంశుభం॥ ఇతి శ్రుతం మయాత్పత్నౌ జగద్యానై జగత్ప్రభా । కించుస్త స్తీర్థా
 భేదాస్సృ్యః కింఫలాస్సృ్యస్సు రేశ్వర । శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్సర్వం వచసత్యం సురే
 శ్వర । సర్వేషామేవ తీర్థానాం సర్వదాకింవిశిష్యతే॥ బ్రహ్మూవాచ ॥ చ
 తుర్విధాని తీర్థాని స్వగేమత్యేక రసాతలే॥ దైవాని మునిశాదూల ఆసురా
 ణ్యోర్న కాణిచ । మానుషాణిచలోకేషు విఖ్యాతాని సురాదిభిః । మానుషేభ్య
 శ్చ తీర్థేభ్య ఆషణ్మైతీర్థము త్రమం । ఆర్ష కేభ్యశ్చ తీర్థేభ్య ఆసురం బహుపు
 ణ్యదం । ఆసురేభ్యస్తథాపుత్ర దైవం తత్సాన్వమామికం । బ్రహ్మవిష్ణు శివేభ్య
 శ్చ నిర్మితం దైవముచ్యతే । త్రిభ్యోయదేకం జాయేత నాస్తాత్తిర్థా త్వరంవిదుః ।
 త్రయాణామపి లోకానాం తీర్థం మూర్త్య ముదాహృతం । తత్రాపిజాంబవేద్వీపే
 తీర్థంబహుగుణోదయం । జాంబవేభార తేవషేఁ తీర్థం శ్రుతిషు విశ్రుతం । కర్త
 ధూమిర్యతఃపుత్ర తస్మా తీర్థం తదుచ్యతే । తత్రైవ సర్వతీర్థాని యాస్యక్తా
 నిమయాతవ । తేషాంచ భేదం సంక్షేపా త్కథ్యమాన మితశ్శృణు । దైవాసు
 రాణ్యోషకాణి మానుషాణితదైవచ । హిమవద్వింధ్యయోమఁధ్యే షణ్ణద్యో
 దేవసంభవాః । తదైవదేవజా బ్రహ్మక దక్షిణాణవవింధ్యయోః । ఏతాద్వా
 దశనద్యస్తు ప్రాధాన్యేన ప్రకీర్తితాః । యాభిస్తు పూజితం యస్తా ద్భారతంబ
 హుపుణ్యదం । కమఁధూమిస్తతోవేదే వషణ్మైతీర్థము త్రమం । పార్వతానిచ
 తీర్థాని దైవజాని క్వచిత్స్వచిత్ । అసురైరాహృతాన్యాసక తదైవాసురము
 చ్యతే । దైవేష్వివప్రదేశేషు తపస్తస్త్వా మహాషయః । దైవప్రభావాత్తప
 సా ఆషాణిచ తథావిదుః । ఆత్మనః ఫలభూత్యర్థం యశసోవాప్తయేవునః ।
 మనుష్యైకారితాన్యాహు మానుషాశీతినారద । ఏవంచతుర్విధోభేద స్తీర్థా
 నాం మునిసత్తమ । భేదంనకశ్చ జ్ఞానాతి ప్రీత్యాతే వచ్చినారద ॥ నారదఉవా
 చ॥ తేషాంస్వరూపంభేదంచ శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్సతః । యదజ్ఞాత్వాసర్వపాపే

శ్లో ముచ్చరే సుర్వసంభవః బ్రహ్మవాచః॥ గోదావరీ భీమరథీ తుంగభద్రా
 చక్షేణకా తాపీ పయోస్థీ వింశ్యశ్చ దక్షిణేతు ప్రకీర్తితాః । భాగీరథీనమకా
 దాచ యమునాచ సరస్వతీ । విశోకాచ వితస్తాచ హిమవత్సర్వతాశ్రయాః । ఏ
 తాచ్యుతప్రతాపమా దైవతీధాన్యదాహృతాః । గయఃకొల్లాసురోగార్ధిక
 స్త్రీప్రరంజైస్తుపాలితం హయమూర్ధాచలవణోనముచిశ్శంబరస్తథా । ధియఃపా
 దాశకేతుశ్చయఃప్రహరదీవచ । ఏతైరాహృతతీధాన్యహ్యసురాణశుభానిచ ।
 ప్రహసాధాగవోగస్త్రోనరనారాయణౌతథా । వసిష్ఠశ్చభరద్వాజో గాతమః
 కాశ్యపోమనుః । ఇత్యాప్రియుషిజుష్టాని ఋషితీధాన్యని నారద । అంబరీషో హరి
 శ్చంద్రో మాండవ్యోరామదీవచ । క్రతుఃకనఖలత్వైవ సగరోభరతస్తథా । అ
 శ్వంయూహోనాచికేతో వృషాకపిరరిందమః । ఇత్యాది మానుమై బ్రహ్మణా
 నుతాని శుభానిచ । యశనేభలభూత్యర్థం నిమిత్తాని మనీషిభిః । స్వతోభూ
 తాదైవాని యత్రక్వాపి జగత్ప్రయే । పుణ్యతీధాన్యతాన్యామ సీర్థభేదో
 ద్విరోచయః॥

ఇతీశ్రీ బ్రహ్మపురాణే- గాతమీమాహాత్మ్యే - తీర్థభాదవణానంనామ
 ప్రథమోధ్యాయః-

ద్వితీయోధ్యాయ మారంభః.

ఒమ్ నారదఉవాచ ॥ శ్రీదైవత్యంతం యతీర్థం సర్వేభ్యోప్యత్రమో
 త్రమం । తస్యస్వరూపం భవంచ విస్తరేణబ్రవీతుమే॥ బ్రహ్మవాచ ॥ గంగే
 యంసరితాంశ్రేష్ఠా సర్వకామప్రదాయినీ । శ్రీదైవత్యా మునిశ్రేష్ఠ తదుత్పత్తి
 మితశ్శృణుః । ఇంద్రాదౌమయుతాశ్చూర్వం దేవకార్యఉపస్థితే తారకోబలవా
 నాసీ నృద్వరదతిదధితః । దేవానాంపరమైశ్వర్యం హృతంతేనబలీయసా । త
 తస్తైశరణంజన్తు దేవాస్సేంద్ర పురోగమాః । క్షీరోదశాయినం దేవం జగ
 తాం ప్రసీతామహం । కృతాంజలిపుటాదేవా విష్ణుమూచురనన్యగాః॥ దేవాః॥
 త్వంత్రాతా జగతాంనాథ దేవానాంకీర్తివధాన । సర్వైశ్వరజగద్యోనేత్రయా
 మూర్తేనమోస్తుతే । స్రష్టాభతాతథాహతాత్వమేవజగతాంవరః । స్థిత్యు
 త్పత్తినిశానాం కారణంత్వంజగన్తయ । ఆదికతావరాహస్త్యం మత్స్యః
 కూమక స్తథైవచ । ఇత్యాదిరూపభేదైర్నో రక్షనేభయలగతైః హృతస్వామ్యా
 స్సురగతౌ హృతదారాగతాస్సురాః । కస్తాన్నరక్షసేదేవా అనన్యశరణాన్వా

రే||బ్రహ్మ|| తతఃప్రవాచభగవాన్ శేషశాయా శ్రియఃపతిః| కస్తాద్భయమహాప
 న్నం తద్భ్రవంతుగతజ్వరాః||దేవాః||తారకాద్భయమహాన్నం భీషణంరౌమహా
 షణం | తస్తాదేవసచాన్యేభ్య స్తస్యసీతిర్విధీయతాం|నాయుధైస్తపసా వాపి
 హంతుంనైవక్షమావయం||బ్రహ్మ || తతఃశ్చియఃపతిఃప్రాహ తారకస్య పథం
 ప్రతి| అర్వాక్షశాహవ్యోచాల స్తస్తాద్భయమవాప్స్యతి| పునర్నారాయణఃప్రా
 హనాహంచాలోవధేసురాః | నమతోయదపత్యంశ్చాన్నదేవభ్యేవభాభవత్|
 ఈశ్వరాద్యైశ్చజాయేత అపత్యంబహుశక్తిమత్ | తస్తాద్భయమవాప్నోతి తార
 కోలోకదారికః | తద్దచ్చామస్సురాస్సర్వే యతితుం మునిభిస్సహ | భార్య
 థకంప్రథమోయత్నంకతకవ్యఃప్రభవిష్టచే||బ్రహ్మ|| తథేత్యక్త్వాసురగణాజగ్త్సస్స
 ర్వేనగోత్తమంహిమవంతం రత్నమయంమేనాంచహిమపత్నిగ్రయాం | ఇదమూ
 చుస్సర్వవీచ సభార్యంపర్వతేశ్వరం | దాదాయజీలోకమాలా యాశక్తిస్సంస్థి
 తాశివే| బుద్ధిఃప్రజ్ఞాద్భృతీమేధాలజ్ఞాప్రుష్టి స్సరస్వతీవీపంత్యనేకధాలోకయా
 స్థితాలోకపావనీ | దేవానాంకార్యసిన్ధుథకం యువయో గభవమావిశత్ |
 సారూప్యన్నా జగన్తాతా శంభోఃపత్ని భవిష్యతి | అస్తాకంభవతాంచాపి పా
 లసీచ భవిష్యతి| హిమవానపితద్వాక్యం సురాణామభినంద్యచ|మేనాచాపిమహేనా
 త్సహాదస్త్విత్యేవంవచోబ్రవీత్ | తథోత్పన్నాజగద్ధాత్రీ గౌరీహిమవతో గృ
 హే|శివధ్యానరతానత్యం తస్మిస్తాతన్ననోగతా | తాంచప్రోచుస్సురగణా ఈ
 శాధేతవఆవిశ | తదాహిమవతఃపుష్టే గౌరీధత్రేతపోమహత్| పునస్సంమం
 ప్రయామాసు రీశోధ్యాయతితాంశివాం | ఆత్మనంవాతథాన్యద్వానజానీమః| క
 థంభవః | మేనకాయాస్సతాయాంతు చిత్తందద్యాత్సరేశ్వరః | తత్రసీతిర్వి
 ధాతవ్యా తతశ్చేష్ట మవాప్స్యతే| తత్రప్రాహహహబుద్ధిర్వాచస్పతిరుదారధీః|
 యస్త్యయంమదనోధీమాన్కందపః| పుష్పసాపశ్యత్ | సవిద్యతి శివంశాంతం
 బాజైఃపుష్పమయైశ్చుభైః | తేనవిద్యన్త్రినేత్రోప ఈశాయాంబుద్ధిమాదధే | త
 థేస్తాయాంజగద్ధాత్యాగ్రీ శంభోఃపుత్రోభవిష్యతి | జాతఃపుత్రస్త్రినేత్రస్యతా
 రికం సంహరిష్యతి | పసంతశ్చ సహాయార్థంసోభిష్టఃకుసుమాకరః| ఆప్లవదన
 శ్చమనసాం కామామైసం ప్రయచ్ఛత | తథేత్యక్త్వాసురగణామదనంకుసుమా
 కరం | ప్రేషయామాసురవ్యగ్రా శ్శివాంతికమరిందమాః|జగమునత్పరంకామో
 ద్యతచాపౌ వసంతకః | రత్యౌచనహితఃకామః కతుకంకమఃకుసుమ-రంగృ
 హీత్వాసశరంచాపమిదంతస్యమనోదధత్ | మయావిధస్త్యవిధోవాశంభులోక
 కగురుఃప్రభుః | త్రైలోక్యజయనోబాణామేశంభాకింవృధానవా| తద్దైవకమక

సంభవమితి సురసత్తమాః । అజగ్మస్తత్రయద్వృత్తంశృణుసిన్తయ కార
ణం । శంభుంవృష్ట్యాసురగతాయావత్సత్యంతి మన్తధంతావచ్చభన్తనా ద్భూ
వంకామంవృష్ట్యా భయాతురాః । తుష్టువుస్త్రీదశైశానం కృతాంజలిపుటాస్సు
రాః । తానకాశ్చయమువృన్తం కురువత్త్రింగిరేస్సుతాం । విజ్ఞాపితోహరోపాన్త్యో
మ మేనేవాక్యంనురోహిణుః । అమృతతీంవసిష్ఠంచ మాంచచక్రధరంతథా । ప్రేమ
యామానురమరావిహరియపరన్నరం । సంబంధోపితధావశ్యనీధ్రిమవల్లోకనా
మౌః

దక్షిణప్రదేశపు గౌరవమునకు తగ్గిన శత్రువును వివాహవరణం ను నాను
ద్వితీయోధ్యాయం.

తృతీయాధ్యాయ ప్రారంభః.

[illegible]

సపుత్రకం । హుత్వా లాజాం శ్చ విధివత్ప్రదక్షిణమధాకరోత్ । విష్ణుచాత్రంతస్యం
భద్రక్షిణస్య పదస్య చ । అత్స నస్సర్వమేలోశ్చ దేవ్యం గవ్యం కరేష్వత్ । తమప
శ్యమహంతత్ర హిమామంకుర్వక సురాంతికే । దృష్ట్వంగుష్ఠే దక్షమధ్యా పీఠ్యం ను
ప్రసావమేతదా । లజ్జయా కలుషీ భూతస్సగన్నః పీఠ్యమమాణయం । మద్యై ర్యామచ
ణికే తాత్సూక్ష్మై ర్వా లభిల్యా శ్చ జజ్ఞి రే । తతో మహాసభా తత్ర హేహాకార స్సరౌ
దితః । లజ్జయా పరిభూతో హంగుళా తస్తుతదాననాత్ । పశ్యత్సు దేవప్వస్యేషు
తూష్టిం భూతేషు నారదగచ్ఛంతం మాంషహాదేనోద్భవ్త్వానం పినమబ్రవీత్ । బ్రహ్మ
ణమాహ్వయస్వేతి గతపాపం కరోమ్యహం । ఏవముక్త్వానభగవాన్మమయానహిత
శ్శివః । మమానుకంపయాచైవ లోకానాం హీనకామ్యయా । గయచ్చకారిలోకే నశ్చ
ణునానధయత్తుతః । పాపినాం పాపమోక్షయభూమిరాభోభిషిష్యతి । తయోస్తునా
రసర్వస్వమాహరామీత్యచింతయత్ । ఏవం శిశ్చ త్యభగవాన్ గతయోస్సారం సమాహ
రత్ । భూమికమండలం కృత్వా తత్రాశస్సన్నైవేశ్యచ । మామవాచసలూకేశో
గృహణేమంకమండలం । అపొవైమాతరోదేవ్యో భూమిమాణతాతథాపరా । స్థి
త్యున్నతివినాశానాం హేతుత్వముభయోఽస్థితం । అత్ర ప్రకృష్టితో ధర్మో హ్యత్రయ
జ్జగ్సనాతనః । అత్ర భుక్తిశ్చ ముక్తిశ్చ స్థావరంజంగమంతథా । స్మరణాన్తానసం
పాపం వందనాద్వాచికంతథా । స్నానపానాభిషేకైశ్చ కాయాకంఠముచ్యతే । ఏత
దేవామృతం లోకే నైతస్తాత్వావనంపరం । మయాభిమంత్రితం బ్రహ్మకృహణేమంక
మండలం । అత్ర క్యం వారియః కశ్చిత్స్స రేదపి పతేదపి । నర్వకామానవాహ్ని
తిగృహణేమంకమండలం । భూతేభ్యశ్చాపి పంచభ్య అపొభూతం యోదతం । తస్తా
దుత్కృష్టమేతత్సాగ్రద్యృహణేమంకమండలం । అత్ర యద్వారిచాభీష్టం పుణ్యం పాప
నమేవచ । ఏతత్సంప్రప్త్యావస్త్యత్యాచ బ్రహ్మకపాపాద్విమోక్షసే । ఏవముక్త్వా
మహాదేవః । ప్రాదాన్తమకమండలం । తతస్సురగణాస్స ర్షేభక్త్యా ప్రోచుస్సురేశ్వరం ।
అష్టాదశ్యమహంస్త్రత జయశబ్దోభ్యవతకత । దేవోత్సవేమాతురహంపదాగ్రం,
సమీక్ష్యపాపాత్పతితత్వమాపం । ప్రాదాత్యుపాశున్ స్మరణాత్పవిత్రాం , గం
గాంశివాంపుణ్యకమండలస్థాం॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే గంగోత్పత్తౌ బ్రహ్మణః

కమండలుదానప్రకారోనామ

తృతీయోధ్యాయః-

చతుర్థాధ్యాయ ప్రారంభః.

ఓమరారదడివాచ కమండలున్దిలా దేపిరివపుణ్యప్రవధఃసీ|యథామత్యం
 నారాధానశక్తిః స్తుతీపద || బ్రహ్మః|| బలిరామమహాదైత్యో దేవాదైత్యరప
 రాజిరిః భూమిగాయతసాచైవ ప్రజాసంరక్షణేనవ|గురుభక్త్యావసత్వేన వీర్యేణచ
 బలేనచ | త్యాగేనకుమయాచైవ త్రైలోక్యేనోపమీయతే|తస్యధీశమధికాంశ్చ
 స్త్వా దేవాస్త్రంరాపరాయణాః|మిథస్సమూచు రమరా శిష్యామోవైబలింకథం|
 చిన్మిత్రాశానసహజ్యంతు త్రైలోక్యేహతకలకే|నారయోనాధయోవాపి వ్యాధ
 యోచకభువన|అనావృష్టిరధమోవా నా నీశబ్దో నదుజఃసః| స్వప్నోపివైవద్య
 క్యంతెబలరాజ్యంప్రశానతి|తస్యోన్నతికరైర్భగ్నాఃకీర్తిభిః|శ్చైర్దీప్తాధాకృతాః|
 తస్యాజ్ఞాశక్తిభిన్నంగా దేవాశ్చమనలేభిరే|తతస్సంమలత్రయామాసుఃకృత్వా
 మాన్వీర్యమగ్రతః|తద్దశోగ్నిసదీప్తాంగావిష్ణుంజగ్నుస్సువిహ్వలాః|| దేవాణామః ||
 ఆతాన్స్వజగతామీశ శంఖచక్రగచాధర | అస్తదధేభవాన్నిత్య మాయు
 ధానిభిశ్చకః | త్వయినాధేజగన్నాథ అస్తాకం దుఃఖమీదృశం|త్వాంవైప్రణను
 తీవాణీ కథంచైశ్యం నమస్యతి | మనసాకమణావాచాత్వామేవ శరణంక తాః|
 త్వదంఘ్రికరణాన్సృతంకథంచైశ్యం నమామహే | స్రష్టాత్వంబ్రహ్మమూర్త్యా
 తు విష్ణుమూర్త్యాత్మరూపసి | సంహతాకరుద్రమూర్త్యాత్వం కంఠచైత్యంన
 మామహే | యత్యామ స్వాం మహాయజ్ఞజైర్వరామోవాగ్నిరమృతం|త్వదే
 క శరణాన్సంతో కథంచైత్యం నమామహే | త్వద్విర్యమాశ్రితా నిత్యం దేవా
 స్సేంద్రపురోగమాః|త్వయాదత్తు పదం|పాప్యకథంచైశ్యంనమామహే| ఐశ్వర్య
 కారణంలొకే వినైశ్వర్యేణింభలం| హతైశ్వర్యాశ్చ దేవేశకథంచైత్యం నమామ
 హే|అనాదిస్తవ్యం జగద్ధాతా హ్యనంత స్త్వంజగద్గురుః|అంతవంతమమంసాదిం
 కథంచైత్యం నమామహే | తవైశ్వర్యేణపుష్టంగాజిత్యాత్రైలోక్యమోజసా|
 స్థిరాజ్ఞాశ్చసురేశాన కథంచైత్యం నమామహే||బ్రహ్మః || ఇత్యేతదేవవచనం|త్రు
 త్వావైతేయసూదనః | ఉవాచదేవానఖిలాః|దేవానాంకార్యసిద్ధయో||శ్రీభగవా
 నువాచ||మర్చిక్తోసౌబలిక్షైత్యో హ్యశేయోసౌసురాసురైః | యథా భవంతో
 మత్ప్రేష్యా స్తథాపోష్యోబలిమమ | వినాతుసంగరందేవాహృత్వారాజ్యంత్రి
 విష్టపం|బలింబిబధ్యమంత్రోక్త్యారాజ్యంవకిప్రదదామ్యహం|తథేత్యుక్త్వా సురగణా
 స్తేజగ్నుడివమేవచ|భగవానపిదేవేశోహ్యదిత్యాగర్భమానిశత్ | తస్మిన్నుత్పద్య
 మానేతుడత్యవాశ్చబహువిరే|జాతోసౌవామనో|బ్రహ్మాయజ్ఞేశోయజ్ఞ పూరుషః|
 ఏతస్మిన్నంతరే|బ్రహ్మక హయమేధాయదీప్తిరః | బలర్పణవలంక్రేష్ట ఋషిము

తైత్తిరీయసూక్తః । పురోధాచశుక్రేణ వేదవేదాంగవేదినా । మఖేష్టిన్స్కా
మానే యజమానేబలౌతధా । అప్యర్వాప్యపిమభ్యేతు శుక్రేతతపురోధసి । హవి
ర్హిగాభామానన్నే దేవగంధర్వపన్నగే । దీయతాంఘ్ర్యజ్ఞతాంఘ్రాజా క్రియ
తాంచపృథక్పృథక్ । పరిపూర్ణాంపునఃపూర్ణా మేవంవాక్యేప్రవర్తితే । శనైస్తంజే
శమభ్యాగా ద్వామనస్సామగాయనః । యజ్ఞవాటమనుప్రాప్తావామనశ్శత్రుండ
త్రైః । ప్రశంసమానంతంయజ్ఞం వామనంప్రేత్యభాగవః । బ్రహ్మరూపధరం దేవం
వామనందైత్యసూదనం । చాతారంయజ్ఞతపసాం బలింహంతంచరాక్షసం । జ్ఞాత్వే
శ్వరంతరోవాచ రాజాసంఘారి తేజసం । జేతారంత్రైధమేకేణ చాతారంభక్తి
తోధనం । బలింతంబలహంతారం సభార్యం దీప్తితంమఖే । ధ్యాయంతంయజ్ఞపురుష
ముత్యజంతంహవింపృథక్ । తమాహభ్యగుశానూల శ్శుక్రేఃపరమబుద్ధిమూకా ।
యోసౌతపమఖంప్రాప్తా బ్రాహ్మణోవామనాకృతిః । నాసౌవిహోబలేనత్యంయజ్ఞేశో
యజ్ఞభావనః । సతుత్వాంయచితుంప్రాప్తా దేయంవక్తవ్యమిత్యపి । మయాతుసహ
సంమంత్యై పశ్యాద్దేయంత్యయాద్రభో । బలిస్తంభాగవంప్రాహ పురోధగమ
రిందమః । ధన్యోహంమమయజ్ఞేశో గృహమాయాతియన్నతః । అగత్యయాచలేకించి
త్రిమథకమవశిష్యతే । ఏవముక్త్వాసభార్యోసౌ శుక్రేణచపురోధసా । జగామ
యత్రవిప్రేంద్రో వామనోఽదితినందనః । కృతాంజలిపుటో ధూత్వా కేనాధిక
త్వంతుతద్వద । వామనోపితదాప్రాహపదత్రయమితాంమహీం । దేహిరాజేంద్రనా
న్యైసకార్యమస్తిధనేనకిం । బలిఃప్రాహతదాకించిదేతత్రైలోక్యమేవసః । తథే
త్యుక్త్వాతుకలశాన్నానారత్నవిధూషితాత్ । వారిధారాంపురసగృత్యవామనా
యధువందదా । పశ్యత్సుముషిముభ్యేషు శుక్రేవైవపురోధసి । పశ్యత్సులోకపాలేషు
వామనాయబలిదదా । పశ్యత్సుదైత్యసంఘేషు జయశబ్దేప్రవర్తితే । శనైస్త
వామనఃప్రాహ స్వస్తిరాజకసుభీభవ । దేహిమేసమ్మితాంఘ్రామిం త్రిపదామా
శుగమ్యతే । తథేత్యుక్త్వాతుదైత్యోసౌ యావత్పశ్యతివామనం । యజ్ఞేశోయజ్ఞపు
రుష శ్శృంధాదిత్యోస్తనాంతరే । యథాస్యాతాంసురేశానో వపుధేవికృతాకృతిః ।
అనంతశ్చామ్యతోదేవో విక్రాంతోవిక్రమాశ్రయః । తందృష్ట్వాదైత్యరాట్నాన్రహ
సభార్యోఽనయాన్యతః । క్రమస్వవిష్టోలోకేశ యావచ్ఛక్యంజగన్తయ । జితంమ
యాసురేశాన సర్వభావేనవిశ్వకృత్ । తద్వాక్యసమకాలంచవిష్టుఃప్రాహమహా
వపుః । దైత్యేశ్వరమహాదాహూ క్రమిష్యేపశ్యదైత్యరాట్ । ఏవంపదంతంతంప్రా
హబలిర్విష్టుంపునఃపునః । కూమకపుష్పేపదంన్యస్య బలియజ్ఞేపదంన్యసేత్ । ద్వితీయం
తుపదంప్రాయా ద్భుక్త్యులోకం సనాతనం । తాతీయస్యపదస్థానంనైవాస్తి

ద్విజసంప్రమోదమగ్రేషాదంజహి బలింతంహరి రబ్రవీత్ । నిశమ్యబలిరిత్యాహ
 సభార్యస్సకృతాంజలిః । త్వయాస్మష్టంజగత్సర్వం నసృష్టాహంసురేశ్వర । స్వ
 గ్రోహావల్పమభవఃకంకామి జగన్మయ । తథాపినానృతంపూర్వంవక్తాహంవి
 షమేష్యసి । సగృవాక్యంచమాంకుర్వీక్ వన్తూర్హసిపదంభ్యసః తతఃప్రసన్నోభ
 గవాక్ త్రయీమూర్తాః స్ఫురేశ్వరః । వరంఘోషభద్రం తేభక్త్యాప్రీతోస్మిదై
 త్యసానతంశ్రాహజగన్నాథం నయాచేత్వాంఘ్రివిక్రమ । తతఃప్రదాతృత్వయం
 విష్ణుః ప్రీతస్తస్మనస్థితంరసాతలపతిత్వంచభావిశేంద్రపదంపునః । అత్యాధిప
 న్గంచహరి రవినాశియశోబహు । ఏవందత్వాబలేస్సర్వం ససుతంభార్యయాన్వి
 తంరసాతలేహఃస్థాప్య బలింత్యచుర వైరిణం । శక్రాయచతదాప్రాదాచ్ఛక్రి
 రాజ్యంయథాభవత్ । ఏతస్మిన్మంతరేభక్త్రీపదంప్రాయాత్పురాచితం । ద్వితీ
 యంయశ్చపదవిష్ణోః పితృమహమహమతే । తత్పదంమామనుప్రాప్తంగృహ కృ
 త్యమచింతయంకింకృత్యంయచ్ఛభంమేస్యా త్వదంవిష్ణోస్సమాగతంసర్వస్వంచస
 మాలోక్య శ్రేష్ఠంమేస్యా తగ్రమండలుతద్వారియత్పుణ్యతమం దత్తంయత్త్రిపు
 రారిణా । వరంపరేణ్యంవరదంశాంతంశాంతీకరంపరం । శుభంచశుభదంనిత్యం
 చుక్తిముక్తిపదాయకం । మాతృస్వరూపం లోకానామవృతంభవజం పునః ।
 పవిత్రంపావనంపుణ్యం శ్రేష్ఠంశ్రేష్ఠంశుభావహం । స్మరణాదేవలోకానాం పావ
 నంకింనుదర్శనాత్ । తచ్చవారిశుచిర్భూత్వా కల్పయేర్ఘాఢయవిష్ణవే । ఇతినంచం
 త్యతద్వారి గృహీత్వాఘాతయకల్పితం । విష్ణోఃపాదేతు పతితంఅఘావారిసు
 మంత్రితం । తద్వారిపతితంమేరో చతుర్ధావ్యగమద్భువిం । పూర్వంతుదక్షిణం
 చైవ పశ్చిమంచోత్తరంతథా । పూర్వంతుఋషయోదేవాః పితరో లోకపాల
 కాః । జగహుశ్శుభదంవారి తస్మాచ్ఛ్రేష్ఠం తదుచ్యతే । దక్షిణేయత్తుపతితం అ
 గమచ్ఛంకరాంతికం । పశ్చిమంపతితంవారిపునఃప్రాయాతగ్రమండలుం । ఉత్తరేపతి
 తంయత్తు విష్ణుజగ్రాహతజ్జలం । యాదక్షిణాంచేశంప్రాప్తాః పుణ్యావై లోక
 మాతరః । విష్ణుపాదాబ్జవిస్యస్తా బ్రహ్మవై లోకమాతరః । మాహేశ్వరజటాం
 ప్రాప్తాః కమండలుభృతాస్తతః । విష్ణుపాదేతుపతితా ఏవంజాతా శ్శుభోద
 యాః । తాసాంప్రభావస్తరణా త్వర్వానాగ్రమాన వాప్నుయాత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే. గౌతమీ మాహాత్మ్యే గంగోత్పత్తికథనంనామ

. చతుర్థోధ్యాయః.

గౌతమీమహాత్మ్యే.

పంచమఁధ్యాయప్రారంభః.

ఓంనారదః॥ మహేశ్వరప్రియాగంగాకమండలుగతాతథా॥ త్రుతామయాయ
 ధామర్త్య మాగతాతద్వదస్వమే॥ బ్రహ్మ॥ మహేశ్వరజటాస్థాయాఅపోదేవ్యో మ
 హామతే । తాసాంచద్వివిధాభేదో అహతుర్భేదకారణాత్ । ఏకాంశోబ్రా
 హ్మణేనజ్యోవ్రతదానసమాధీనా । గౌతమేనశివంపూజ్య అహృతోలోక విశ్రు
 తః॥ అపరస్తుమహాప్రాజ్ఞః శ్రుతియేణ బలీయసా॥ ఆరాధ్య శంకరం దేవం తపోభి
 ర్నియమైస్తథా । భగిరథేనబాలేన అహృతోంశోపరస్తథా । ఏవందైవవిద్యమ
 గమద్గంగాసా గాంగతాయతః॥ నారదః॥ మహేశ్వర జటాస్థా సాహేతునాకేన
 గౌతమాత్ । అహృతాశ్రుతియేణాపి బ్రహ్మన్నే తద్వదస్వమే॥ బ్రహ్మ॥ యథాసీ
 తాపురావత్స బ్రాహ్మణేనతరేణచ । తత్సర్వం విస్తరేణాహంవదిష్యే ప్రీతయే
 తవ । యస్మిన్లగ్నమహేశ్వర్య ఉమాపత్న్య భవత్ప్రియా॥ తస్మిన్నేవాభవద్గం
 గాప్రియాశంభోమహాత్మనః । మమదోషాపను త్యథాచింతయాన శ్శివస్త
 దా॥ ఉమయాసహితశ్శ్రీమాత్ దేవీపీత్యువిశేషతః॥ రసవృత్తాన్తితో యస్తాస్మిమహా
 మేరసముత్తమం । రసికత్వాత్ప్రియత్వాచ్చ స్త్రైణత్వాదీశ్వరస్తథా॥ సర్వా
 భ్యోవృధికప్రీత్యాగంగాభూదు త్రమాప్రియా॥ తామేవచింతయానోసాసర్వదా
 స్తేమహేశ్వరః । సజటాస్థామేవగంగాం కస్తింభీతాగ్రణంతరే । సతుతాం
 గోపయామాస గంగాం శంభుజటాగతాం॥ శిరసాచద్యతాంజ్ఞాత్వానశశాకఉ
 మాతదా॥ సోఘంబ్రహ్మజటాబాహు స్థితాంధృష్టావృణునఃపునః॥ అమషేణభవం
 గౌరీప్రహీణోత్పితృభావత॥ నైవాసాప్రాహీణోచ్ఛంభూరసికోరసముత్తమం॥ జ
 టాస్సేవతదాగంగాం గోపయంతంవిమృశ్యసా । వినాయకంజయంసంబంధంర
 హూవాక్యమథాబ్రవీత్॥ నై వాయత్రిదశేశానోగంగాంత్యజతిపుత్రకాః॥ సాతుప్రి
 యాసురేశస్య కథంజ్యతితాంప్రియాం । ఏవంవిమృశ్యబహుశో గౌరీప్రాహవిని
 యకం॥ నదేవై రాసురైర్యతై ర్నుమతోభవతోపివా॥ సరాజభిరథావై ర్వానగం
 గాంత్యజతిప్రభుః । పునస్తస్మామివాగత్వా హీమవంతంసగోత్తమం॥ అథవా
 బ్రాహ్మణైపుణ్యై స్తపోభిహాతకించీప్తేః॥ కైర్వాజటాస్థితాగంగాప్రాధికతాభు
 వమాపుయాత్ । ఏతచ్ఛ్రీత్వామాతృవహో మాతరంప్రాహవిఘ్నరాట్॥ భా
 త్రాసుంజేనజయయాసమథాస్తవపూజనే । తతుః॥ మోక్షమస్తకాద్గంగాయ
 ధాత్యజతిషేమితా॥ ఏతస్మిన్మంతరేబ్రహ్మ న్ననావృష్టిరజాయత్॥ ద్విద్వాదశసమా
 మత్యేనసర్వప్రాణిభయావహా । తతోవినష్టమభవ జ్జగత్సావరజంగమం॥ గౌత
 మస్యాశ్రమంపుణ్యం వినాసర్వాథాకామదం । స్రష్టుకామఃపురాపుత్ర స్థావరం

జంగమంతతః । కృతోయజ్ఞో మయాపూర్వా యదేవయజనేగిరౌ । సమన్నా
 మ్నాతువిఖ్యాతస్తతోబ్రహ్మగిరిస్సస్పృతః । తమాశ్రిత్యనగ్రేష్ఠం సర్వదాస్తేసగౌ
 తమః । తస్మాశ్రమేమహాపుణ్యే శ్రేష్ఠేబ్రహ్మగిరౌ శుభే ఆధయో వ్యాధయోవాపి య
 ర్చితం వాప్యమహాణం । భయంశోకోఽభ దారిద్యం నాసూయాతుకదాచన ।
 తదాశ్రమం వినాయత్రహవ్యంకవ్య మథాపివా । నాస్తిపుత్రతదాదాతాపెవా
 తాయస్తాకదాచన । యదేవ గౌతమోవిప్రో దదాతిచ జుహోతాచ । తదేవా
 ప్యాయనంస్వగే సురాణా మపినాస్యతః । తద్దేవలోకమత్యేవా శ్రూయతే
 గౌతమోమునిః । హేమాతాచదాతాభోక్తాచ సపవేతివిదుజ్జనాః । తచ్ఛ్రీ
 త్వామునయస్స ర్వేనానాశ్రమనివాసినః । గౌతమాశ్రమమాపుచ్ఛ్యవ్యవశ్యగచ్ఛన్న
 తియత్నతః । తేషాంమునీనాంసర్వేషాం ఆగతానాంసగౌతమః । శిష్యవత్పుత్రవ
 ద్భక్త్యా పితృవతోపకోభవత్ । యస్యయస్యేష్పితంకామం యథాయోగ్యంయ
 థాప్రియం । యథాసురూపంసర్వేషాం శుశ్రూషా మకరోద్భవః । ఆశ్రమాద్ధౌ
 తమస్యాసక్ బుష్పయోలోకమాతరః । ఆరాధితాఃపురాతేన బ్రహ్మక్షిప్తమహే
 శ్వరాః । జాయంతేచ తపోషధ్యో జాయంతేచ తధైవహీ । సంపత్స్యంతేత
 దాతత్ర గౌతమస్యతపోబలాత్ । సర్వా స్సమృద్ధయస్తత్ర సిద్ధ్యంతిచముషిస్త
 థా । ప్రత్యపంభక్తివినయా ద్ధౌతమశ్చాగతాన్సపీక్ । పుత్రవచ్ఛిష్యవచ్ఛాహం
 ప్రేష్యవతరవాణికిం । పితృవతోపయామాస సంపత్సరగణాన్సహూక్ । ఏవం
 సత్సునిప్రేషు త్రైలోక్యేఖ్యాతిరాశ్రయత్ । తతోవినాయకః ప్రాహమాతరం
 భ్రాతరంజయాం । దేవానాంసదనేమాత గీయతేగౌతమోద్విజః । యన్నసాధ్యం
 సురగణై గౌతమః కృతవానితి । ఏవంశ్రుతంమయాదేవి బ్రాహ్మణస్య తపోబ
 లం । సవిప్రశ్చాలయేదేనాం గంగాశంభుజటాగతాం । తపసోవాన్యతోవాపిసూజ
 యిత్వాత్రియంబకం । సపితారయేదేనాం జటాస్థాంమత్పితుఃప్రియాం । తత్ర
 నీతిర్విధాతవ్యా తాంవిప్రాయాచయేద్యథా । తత్ప్రభావాత్సరిచ్ఛేష్ఠా శిరసావ
 తరివ్యతి । ఇత్యుక్త్వామాతరంభ్రాత్రా జయయాసహవిఘ్నరాట్ । జగామగౌత
 మోయత్ర । బ్రహ్మరూపధరఃకృతః । వసక్కణిపయాహస్సు గౌతమాశ్రమమండలే ।
 ఉవాచబ్రాహ్మణాన్సర్వాన్ యత్రయత్రసవిఘ్నరాట్ । గచ్ఛామస్స వ మధిష్ఠా
 నం । ఆశ్రమాణిసుఖానిచ । పుష్టాస్తగౌతమాస్తేనపృచ్ఛామోగౌతమంమునిం । ఇతి
 సంమంత్ర్యపృచ్ఛంతిమునయోమునిసత్తమం । సతాన్నివారయామాస స్నేహ
 బుధ్యామునీన్స్పృగక్ । కృతాంజలిస్సవినయో హ్యసద్భ్యమితిచైవహీ । యత్తచ్ఛ
 రణశుశ్రూషాం కరోమిమునిపుంగవాః । శుశ్రూషా పుత్రవన్నిత్యం మయితిష్ఠతి

నోకథం । ఇదమేవాశ్రమంపుణ్యం సర్వేషామతిమేమతిః । అలమన్యేనమునయ
 ఆశ్రమేణగతేనచ। ఇతిశ్రుత్వామునెర్వాక్యం విఘ్నకృత్కృత్యమస్తరత్ । ఉవాచ
 బ్రాహ్మణాన్సర్వాః ప్రాంజలిస్సగణాధిపః । అన్నక్రీతావయంకింనో నివారయతి
 గౌతమః। సామూనైవవయంశక్తా గంతుంస్వంస్వంనివేశనం । నాయమహాత్మిదం
 జంవా ఉపకారీద్విజోత్తమః। తస్మాద్భుధ్వాగమిష్యామస్తత్సరైర్వరసుమన్యతాం।
 తతస్సర్వేద్విజశ్రేష్ఠాః క్రియతామితిచాబ్రువత్ । ఏతస్యతూపకారాయ లోకా
 నాంహీతకామ్యయా। బ్రాహ్మణానాంచసర్వేషాం శ్రేయోవాస్యాత్తథాకురు। బ్రా
 హ్మణానాంవచశ్రుత్వా వాక్యమాహగణేశ్వరః । క్రియతేగుణరూపంయద్గౌత
 మన్యవిశేషతః । అనుమాన్యద్విజాన్సర్వాః పునఃపునరుదారధీః। స్వయంచభా
 హ్మణోఘాత్వా ప్రణమ్యుబ్రాహ్మణాన్పునః। భ్రాతృమతేన్ధితోధీమాః జయాం
 ప్రాహగణేశ్వరః। యథాచాన్యోనజానాతి తథాకురురహుగతా। గోరూపధా
 రిణీగచ్ఛ గౌతమోయత్రతిష్ఠతి । శాలీఙ్ఖాదవినాశాయవికారంకురుభామిని। దత్తే
 ప్రహరేహంకారే భస్మితేవాపికంచన। ఏవంతత్రీస్వనందత్వా సమరత్వంసజీవ
 చ। తథాచకారవిజయా విఘ్నస్వామిమతేన్ధితా। యత్రాసీద్గౌతమోవిప్రోజయాగో
 రూపధారిణీ। జగమశాలీఙ్ఖాదం తీంతాండదర్శనగౌతమః। తాందృష్ట్వావికృతాం
 విప్రస్తాంతృణేనన్యవారయత్ । నివార్యమాణాసాతేన స్వనంకృత్వాపపాతగాః।
 ఘామానిపతితాయాంతు హఃహకారోమహానధాత్ । స్వనంశ్రుత్వాతు తాం
 దృష్ట్వా గౌతమస్యచదేష్టితం। వ్యధీతాబ్రాహ్మణాః ప్రాహుర్విఘ్నరాజపురస్సరాః।
 ఇతోగచ్ఛామమహేసర్వే నస్తాతస్యంత్యదాశ్రమే। పుత్రవతోషితాస్సర్వేతుష్టోసి
 మనిపుంగవ । ఇతిశ్రుత్వామునెర్వాక్యం విప్రాణాంగచ్ఛతాంతథా। వజ్రాహత
 ఇవహ్యసీ ద్విప్రాణాంపురతోపతత్। తమూచుర్బ్రాహ్మణాస్సర్వే పశ్యేమాంపతి
 తాంభువి । రుద్రాణాంమాతరందేవీం జగతాంపావసించుభాం। పతితాయాం
 ద్విజశ్రేష్ఠ గంతవ్యమవశిష్యతే। చీణంవ్రతంతాశయతి యదివాసస్తపాశ్రమే । వ
 యంచనాన్యథాబ్రహ్మణ కేవలంతుతపోధనాః । విప్రాణాంపురతస్థిత్వా వినితః
 ప్రాహగౌతమః। భవంతఏవశరణం పూతంమాంకతుమహాశక్త । తతఃప్రీతాచ
 భగవాన్ విఘ్నకృద్బ్రాహ్మణాగ్రతః । నైవేయంమియతేవిప్ర నైవజీవతితత్ర
 కిం। వదామోస్మిన్సునందిగ్ధే నిష్కృతింగతిమేవవా॥ గౌతమః ॥ కథమత్రాహ
 మ్యతీయంగౌః అథవాస్మింశ్చనిష్కృతిః। వక్తుమహాథతత్సర్వం కరిష్యేహం నసం
 శయః॥ బ్రాహ్మణాడిమః॥ సర్వేషాంచమతేనాయంవదిష్యత్యతిబుద్ధిమాన్ । ఏ
 తద్వాక్యంతవాస్తాకం ప్రమాణంకురుగౌతమ । బ్రాహ్మణైఃప్రేర్యమాణోసాగౌ

తమేనచ భీమతా । విష్ణుకృచ్ఛగ్రహావపుషా వ్రాహ్మసర్వానిదంవచః॥వివాయత
ఉవాచ॥ సర్వేషాంచమతేనాహం వదిష్యామియథాథావత్ । అనుమన్యంతము
నయో మద్వాక్యం గౌతమోపిచ । మహేశ్వరజటాజూటే బ్రహ్మణోవ్యక్తజన్మ
సఃకమండబుస్థితంచార చిహ్నతీతిచశుశ్రుమః । తదానయస్వతరసాతపసానియమే
నచ।తేనాభిషేచభగవత్ గామేనాం భువమాగతాం । తతోవత్సాన్యమహే స
ర్వే పూర్వవత్తవవత్త్వమ్ । ఇత్యుక్తవతివిప్రేంద్రే బ్రాహ్మణానాంచసంసది । త
తాప్రవత్యుష్మవృష్టి జలయశబ్దోభ్యవతత । తతఃకృతాంజలిధూత్యా గౌత
మోవాక్య మబ్రవీత్ । తపసోహేస్రసాదేన దేవనిద్రప్రసాదతఃభవతాంచప్ర
సాదేన మత్సంకల్పోసి సిద్ధ్యతాం॥ఏవమన్వీతితేవిప్రా అమృతకముని పుంగవం
స్వావిస్థానానితేజగ్దు స్సమృద్ధాన్య న్నవారిభిఃగతేషు తేషువిప్రేదుభ్యాత్రాసహ
గజేశ్వరః । జయయాసహసుప్రీతః కృతకృత్యోన్యవతత॥గతేషువిప్రబృందేషు
గజేశేచ గతేతదా । గౌతమోపిమునిశ్రేష్ఠ స్తపసాహతకిల్బిషః॥ధ్యాయం స్తమ
ధంసమునిః కిమిదంమమసంస్థితం । ఇత్యేవంబహుధాధ్యాయక్ జ్ఞానేన జ్ఞాత
వాక్ ద్విజః । నిశ్చినోద్దేవకార్యంతన్నాత్మనఃకిల్బిషాగతం । లోకానాముపకా
రంచ శంభోఃప్రీణనమేవచ॥ఉమాయాఃప్రేరణంచైవ గంగానయనమేవచ॥ సర్వం
శ్రేయసగురంమన్యే మయినైవచ కిల్బిషం॥ఇత్యేవంమనసాధ్యాయక్ జ్ఞానేన జ్ఞాత
వాన్ద్విజః॥ధార్యయాసహసంమంత్ర్య ఇదమాహచ్ఛిజో త్రమః॥ ఆరాధ్యజగతామీ
శంత్రీనేత్రం వృషభధ్వజం॥ఆనయిష్యేసరిచ్ఛేష్ఠాంప్రీణయిష్యే ఉమాంశుభాం
పార్వతింమాతరందేవీమానయిష్యేజటాన్ధితాం॥ ఏవంసుసంకల్ప మునిప్రవీరర,
స్సగౌతమోబ్రహ్మగిరిజఃగామ॥తైలాసమాధిష్ఠితముగ్రధన్వనా , సురాచితంస
ప్రియయాబ్రహ్మబృందైః॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే గౌతమతపఃప్రసంగోనామ

పంచమోధ్యాయః.

షష్ఠాధ్యాయ ప్రారంభః.

ఓమ్, నారదఉవాచ॥తైలాసశిఖరంగత్వా గౌతమోభగవాన్మషిః॥ కించకూ
రతపోవాపి కాంచక్రేస్తుతిముత్తమాం॥ బ్రహ్మవాచ॥గిరింగత్వాయతోధూత్వా
కాచంసంయంవ్యగౌతమః । ఆస్తీర్యసకుశాక్ప్రాజ్ఞః తైలాసే పర్వతోత్తమే
శివవిశ్వశుచిర్భూత్వాస్త్రోత్త్రంచైత జతోజగౌ॥అపతత్యుష్మవృష్టిశ్చ స్త్రాయమానే

నుమోక్షరే॥ గాతమశివాచ॥ ఓం, భో గాభిః నాంభో గమభీష్ణితంచ, చాతుం మహం
త్యష్టవపూంషిధత్తై । స్తోతుంజనానాంగుణవంతియస్తం, దేవంమహాదేవ మితి
స్తువంతి॥ కతుంస్వకీయై ర్విషయైస్సుఖాని, భతుంసమస్తం సచరాచరంచ ।
సంపత్తయేనస్య విపద్ధయేచ, మహీమయిరూపమితీశ్వరస్య । సృష్టేష్ఠిన్తేస్యం
హరణస్యభూమే, రాధారమాధాతు మపాంస్వరూపం । భేదేశివశ్శాంతతను
జకానానాం, సుఖాయధమాంయజగత్ప్రతిష్ఠాం । కాలవ్యవస్థామమృతప్రపంచం,
జీవన్మృతీంసృష్టిమధావివాశం । ప్రజ్ఞాంప్రజానాం శ్రీయమున్నతించ, చక్రేగ్నిచం
ద్రాగ్మయంశరీరం । వృద్ధిగతిలక్ష్మీమధాక్ష రాణి, జీవవ్యవస్థాంచ ముదంచ
కతుం । ధన్యేన్వయంవాయుమయంచరూపం, త్వంవేష్ఠి నూనంభగవన్భవం
తంభేదోవికారోనకృతిర్నభమాం, నాస్తియమన్యన్మదిశోంతరిక్షం । ద్యావాప్య
భీవ్యా నచభుక్తిముక్తి, తస్మాదిదంన్యోమవపుస్తవేక । ధమంవ్యవస్థామయతుం
వ్యవస్యక, ఋక్సామశాస్త్రాణియజుశ్చశాఖాః । లోకోక్తి గాధాస్త్రస్సతయఃపురా
ణ, మిత్యాదిశబ్దాత్కతాముషైషియష్టాక్రతుర్భాగ్యసిపాధనాని, ఋత్విక్ష్వాజే
యంభలదేశకాలాః । త్వమేవశంభోపరమాత్మకత్యాద్వదంతియజ్ఞాం గమయం
వపుస్తై । కతాప్రదాతాప్రతిభూః ప్రదానం, సర్వస్యసాక్షీపురుషః పరశ్చ
తస్యాత్మభూతః పరమాత్మభూత, స్త్వమేవసర్వంకిమవాగ్విలాసైః । సవేదశా
స్త్రైగురుభిఃప్రదృష్టో, ననాస్తిబుధ్యాదిభిరప్యదృష్టః । అజోప్రమేయశ్శివ
శబ్దవాచ్య, స్త్వమేవసర్వంభగవన్నమస్తే॥ శ్రీశివాస్తుతిః॥ అతైకతాంస్వప్రకృతింక
దాచి, దీక్షేచ్ఛివస్సంపదియంమమేతి, పృథక్తదైవాభవదప్రతర్క్యా, విద్యాప్రథా
వాద్భృతవిశ్వమూర్తిః । బాలాచవృద్ధాచభవేద్భవస్య, యాకారణాకారణవస్తునిష్ఠా ।
నిత్యాశివాసర్వగలక్షణాసా, విలక్షణావిశ్వజనస్యశక్తిః । ఉత్పాదనంసంస్థితిరత్రవృ
ద్ధి, లయస్సతాంయత్రసనాతనేధేః । ఏమేవభూతిర్నతతోస్తికించి, దసాధ్యమస్వా
దయితాహరస్య । యదథకమన్నానిధనానిజీవాః, త్యజంతికుర్వంతి తపాంసిధ
మాం । సాహీయమంచాజగతోజన్మత్ర, ప్రియాహిసోమస్యమహాత్ముశక్తిః । యదీ
క్షీతంకాంతితివాసవోపి, యన్నామతోమంగళమాపువంతి । యావ్యాప్య విశ్వం
విమలీకరోతి, సోమాసదాసోమ సమానరూపా । బ్రహ్మాదిజీవస్యచరాచరస్య,
బుద్ధ్యక్షచైతన్యమనోముఖాని । యస్యాఃప్రసాదాత్ఫలవంతినిత్యం, వాగీశ్వరీలో
కగురోస్సతస్యచతుర్ముఖస్యాపిమనోమలీమసం, కేమన్యజంతోఽతిచింతయానః ।
గంగావతారంవివిధైరుపాయై, స్సర్వంజగత్పావయితుంచకార । శ్రుతీస్సమావేక్ష్య
హరప్రసన్నస్యవిశ్వాస్యభోకంకతైఃప్రమాణైః । కృత్యావచధర్మాన్పుభుజేవభోగా

స్త్రీన్రీబుద్ధిరేషాతుస చాశివస్య | కార్యక్రియాకారణసాధనానాం, వేదోదితానామథ
 తాకికానాం | యత్సాన్యముత్యకృష్టతమంప్రియంవ, సాధారణాసిద్ధిరనాదికతుఃః ।
 ధ్యాత్వాపరబ్రహ్మ పరంప్రధానం, యత్సారభూతంయదుపాసీతవ్యం | యత్ప్రాప్య
 తృప్తానపునర్భవంతి, యద్యోగినోముక్తిముపాసతేస్త | యథాయథాశంభురమేయ
 భావా, ద్దూప్రాణిభస్తేజఃతోహితాయ | తవ్యోగయోగానితధైవధత్సే, పతివ్రతా
 త్వంత్వయిమాతరేవం । ఇత్యేవంస్తువతస్తస్య పురస్తాద్వ్యవభధ్వజః! ఉమయా
 సహితశ్రీమూక గణేశాదిగణైర్వృతః | సాక్షాదాగత్యతంశంఘః | ప్రసన్నోవాక్య
 మబ్రవీత్ || ఈశ్వరః || కింతెగౌతమ దాస్యామి భక్తిస్తోత్రవత్కృష్ణైః | పరితు
 స్తోస్త్రియావస్య దేవానామపిదులకభం | బ్రహ్మ! ఇతిశ్రుత్యాజగద్ధాతుర్వాక్యం
 వాక్యనిశారదః | హృషీకాష్టపరీతాంగో గౌతమః పర్యచింతయత్ | అహోదైవ
 మహోధమ! మహావిప్రప్రపూజనం । అహోలోక గతిశ్చిత్రా లోకకతుః
 న! మోస్తుతే || గౌతమః || జటాస్థాంసజటాంగంగం దేహిమేత్రదశార్చిత | యది
 తుష్టోసి దేవేత్రయీధామన్నమోస్తుతే || ఈశ్వరః || త్రయీణా ముపకారా
 ధం లోకానాంయచితత్వయా | ఆత్మనస్తాపకారాయ తవ్యావస్వా కుతోభ
 యః || గౌతమః || స్తోత్రేతాసేనయేభక్త్యా త్వంచదేవీంస్తువంతి | సర్వకా
 మసమృద్ధాస్స్యై రేతద్భవరయామృహం | బ్రహ్మ! ఏవమస్త్వితిదేవేశః పరితుష్టా
 బ్రవీన్మునిం | అన్యార్షవరాన్తత్త్వో యావస్యవిగతజ్వరః | ఏవముక్తస్తుహషేణ గౌ
 తమః | ప్రాహాశంకరం | ఇమాంజటాస్థాంప్రవరాం పావనీలోకమాతరం । తవప్రి
 యాంజగన్నాథ ఉత్సృజ బ్రహ్మణోగిరౌ । సర్వాసాం తీర్థభూతాతు యావ
 నత్సాగరగామినీ । బ్రహ్మహత్యాదిపాపాని మనోవాక్కాయజానిచ । స్నాన
 మాత్రేణసర్వాణి విలయంయాంతుశంకర! చంద్రగ్రహావరాగేచ సౌరేచవిషువే
 తథా । సంక్రాంతావయనేపుణ్యే తీర్థేశ్వస్యేషుయత్ఫలం | అస్మాస్తున్నరణాదేవ
 తత్ఫలంజాయతాంహర । శ్లాఘ్యంకృతేతపఃప్రొక్తం త్రేతాయాం యజ్ఞకమ
 చ । ద్వాపరేయజ్ఞదాసేచ దానమేవకతాయుగే | యుగధర్మాశ్చ తేనర్వేదేశ
 ధర్మాస్తథైవచ | దేశకాలాదిసంయోగే ధర్మాయత్రప్రశస్యతే | యదన్యత్రకృ
 తంపుణ్యం స్నానదానాదిసంయమైః | అస్మాస్తున్నరణాదేవ తత్పుణ్యంజాయతాం
 హర | యత్రీయత్రీయంయతి యావత్సాగరగామినీ | తత్రీయత్రీయభావ్యమే
 వమేస్తువరఃపరః । యోజనానాంతుపరితో దశయావచ్చసంఖ్యయా । తదంతర
 పచిష్టానాం మహాపాతకినామపితత్పితౄణాంచతేసాంచ స్నానాయాగచ్ఛతాం
 శివ! స్నానంవినాంతరామృత్యో ముక్తిభాజోభవంతుతే । ఏకతస్సర్వతీర్థాః

స్వగేమశ్చైకరసాతలే ఏషా లేభ్యోవిశిష్టాస్తు అలంశంభోనమోస్తుతే॥ బ్రహ్మ ॥
తద్గోతమవచశ్శ్రుత్వా తథాస్త్విత్వబ్రహ్మచివః । అస్యాపరతరిచ్ఛేధం సభూ
తంనభవిష్యతి । ఇతివాక్యంపునఃప్రాహ వేదేవపరిశ్రీతం । సర్వేషాం గౌతమీపు
ణ్యై స్త్విత్వక్తౌ తరణీయత । తతోగతేభగవతిలోకపూజితే, తదాజ్ఞయాపూ
ణమనాన్సగౌతమః । జటాంసమాదాయ సరిద్వరాస్వితాం, సురైర్వృతోబ్ర
హ్మగిరింజగామతతశ్చగౌతమేప్రాప్తై జటామాదాయనారద । పుష్పవృష్టిరభూత్త
త్ర సమాజగ్నుస్సరేశ్వరాః । అథసర్వమహాభాగా బాహ్మణాఃక్షత్రియైస్తథాజ
యశబ్దేనతంవిప్రం పూజయంతోమదాన్వితాః॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణగౌతమీమాహాత్మ్యగౌతమ్యవతరణప్రసంగోనామ

షష్ఠోధ్యాయః.

సప్తమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓంనారదః॥ మహేశ్వరజటాజూటా ద్గంగామాదాయగౌతమః । ఆగత్య
బ్రాహ్మణఃపుణ్యం తతఃకిమకరోద్ధిరిం॥ బ్రహ్మవాచ ॥ ఆదాయగౌతమోగం
గాం శుచిప్రయతమానసః । పూజితోదేవగంధర్వైస్తథాగిరినివాసిభిః । గిరేర్బ్రూ
హ్మిజటాంస్థాప్యస్తరక్షదేవంత్రియంబకం । ఉవాచప్రాంజలిర్బ్రూత్వా గంగాంస
ద్విజసత్తమః । త్రియంబకజటోద్భూతై సర్వకామప్రదాయిన । తుమస్వమా
తశ్శాంతాసి సుఖంప్రజ్ఞాంహితంకురు । ఏవముక్తాగౌతమేన గంగాప్రోవాచగౌత
మం । దివ్యరూపధరాదేవీ దివ్యస్రగసులేపనా । గచ్ఛేయందేవసదన మథవాపికమండ
లుం । రసాతలంవాగచ్ఛేయం జ్ఞాతస్త్వం సశ్వవాగసి॥ గౌతమఉవాచ ॥ త్ర
యాణాముపకారాథేం లోకానాంయూచితంమయా । శంభునాచతథాదత్తా దేవి
తన్నాన్యథాభవేత్ ॥ బ్రహ్మ ॥ తద్గోతమవచశ్శ్రుత్వా గంగామేనేద్విజేరితం । తే
థాత్మానంవిభజ్యేశాన్స్వగేమశ్చైకరసాతలే । స్వగేచతుర్ధావ్యభజ త్సప్తధా
మత్యమండలే । రసాతలేచతుర్థేవ నైవపంచదశాకృతిః । సర్వత్రసమభూతై
వ సర్వపాపప్రణాశినీ । సర్వకామప్రదానీత్యం నైవదేవీప్రగీయతే । మత్కామ
త్యం గతామేవ పశ్యంతినతవేగతాం । నైవస్వగేగతాం మత్కామః పశ్యంత్యజ్ఞా
నబుద్ధయః । యావత్సాగరగాదేవీ తావద్దేవమయాస్త్వైతా । ఉత్సృష్టాగౌతమేనై
వ ప్రాయాత్పూర్వాణాంపంపృతి । తతోదేవపిణిజుష్టాం మాతరంజగతాం

సుఖం । గౌతమీ ఋషిభిస్సాక్షణం పుత్రక్షీణమథాకరోత్ । త్రియంబకం
 సురేశానం పరమం పూజ్యగౌతమః । ఉభయోస్తీరయోస్సాన్నినం కరోమితి ము
 చందదా । తత్రస్నానంకథంసిద్ధ్యే చిశ్యేమశర్వమబ్రవీత్ । కృతాంజలిపుటోఘా
 త్వాభక్తియుక్తస్త్రిలోచనం । త్రియంబకోపేతంప్రాహ గౌతమం ఋషిభిర్వృ
 తం । ద్విహస్తమాత్రేతీధాని సంభవిష్యంతి గౌతమ । సర్వత్రాహంసన్నిహిత
 స్సర్వకామప్రదస్తస్త్వతః గంగా ద్వాప్రేషయాగేచ గంగాసాగరసంగమే ఏతేషు
 పూజ్యదాపుంసాం భాగిరశ్యేవముక్తిదా । నమఃదాతు సరిశ్చేష్ఠా పర్వతేమర
 రుంటక । యమునాసంగతాయత్ర ప్రయాగేచసరస్వతీకృష్ణాభీమరథీజైవతుంగ
 భద్రాచనారదశిష్యణాంసంగమాయత్ర తక్షీణంముక్తిదంస్తృతం । పయోష్ఠీ
 సంగతాయత్ర తేపత్యతచ్చముక్తిదం । ఇయంతుగౌతమీపుత్ర యత్రక్వాపి మ
 మాజ్ఞయాసర్వేషాంసర్వదాన్మాణాం స్నానాన్ముక్తింప్రదాస్యతి । కించితాకలే
 పూజ్యతమం కించిక్షీణంసురాగమే । సర్వేషాంసర్వదాన్మాణాం గౌతమీనాత్రసం
 శయః । తిస్రకోట్యోధకోటీచ యోజనానాంశతద్వయే । తీర్థానిమనిశా
 దూకల సంభవిష్యంతి గౌతమ । ఇయంహాహేశ్వరీగంగా గౌతమీ వైష్ణవీతచః
 బ్రాహ్మణోదావరినందాసునందాకామదోహినీ । బ్రహ్మతేజస్సమానీతాసర్వపా
 పప్రిణాశనీస్తరణాదేవపాపాఘ సంహతీమమసాప్రీయాపంచానామపి భూ
 తానా మాపఃశ్రేష్ఠతమామతాః । తత్రాపి తీర్థకథాతాన్తు తాన్వప్యౌపస్సురాప
 గాః । తాసాంభాగీరథీశ్రేష్ఠా తాభ్యోయా గౌతమత్వయా । ఆనీతాసజటాగంగా ఆ
 భ్యాంనాన్యచ్చపాపహంబ్రహ్మః । ఇశ్యేతత్కథితంపుత్ర గౌతమాయమహత్త్వనే ।
 సాక్షాద్ధరణ దేవేన తచ్చృతంచనివేదితం । ఎవంసాగౌతమీగంగా సర్వభ్యో
 హ్యధికామతా । తత్స్వరూపంచకథితంకవేద్యశ్రవణేస్త్వహః॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే తీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనంనామ

సప్తమోధ్యాయః.

అష్టమాధ్యాయపారంభః.

ఓంనారదః॥ ద్వివిధాహైవగదితా ఏకాపిసురసత్తమ । ఎకోభేదస్తుకథితో
 బ్రాహ్మణేనాహృతోయతః । క్షత్రియేణాపరోఽప్యంశోజటాన్వేదస్థితఃపరిభా । భవ
 స్యదేవదేవస్య ఆహృతస్తదవస్త్వమే॥ బ్రహ్మవాచః॥ వైవస్వతాన్వయేజాత ఇ
 త్యేకోర్వంశసంభవః । సగరోనామరాజాసీన్తునైయస్తాత్ససాగరః । సరాజా

హయమేధాయ దీక్షాంతకేయశత్రవః । అశ్వముత్సజః యామాస రక్షంతస్త
 త్సుతామునైసహస్రాశాంతథావప్తి ర్నానాయుధవిశారదాః । తేషుపశ్యత్సుర
 త్తాంసి పుత్రేషుసగరస్యచరతీతంతద్ధయంసీత్వా రసాతలముపాగమత్ । రాక్షసా
 న్నాయయాయుక్తాః వైవపశ్యంతిసాగరాః । నదృష్ట్వాతే హయంపుత్రా స్సగ
 రస్యబలీయసంభతశ్చేతశ్చరంతస్తే నైవాపశ్యన్తయంతదా । దేవలోకంతదాజన్తుః
 పర్వతాశ్చసరాంసిచ । వనానిచవిచిన్వంతా నైవాపశ్యన్తయంతదా । కృతస్త్వి
 స్త్వయనోరాజా ఋత్విస్త్వికృతమంగళః । అదృష్ట్వాతువశంపుణ్యం రాజాచింతా
 ముపేయివాత్ । అథతేసాగరాస్సర్వే దేవలోకముపాగమత్ । హయంతముపచి
 న్వంతస్తత్రాపిదదృశుర్మతంతతోపహీంసమాజన్తుః । పర్వతానివనానిచతత్రా
 పితేహయంనైవ దృష్టవంతోసృపాత్తజాః । ఏతస్మిన్మంతరేతత్ర దైవీవాగభవ
 త్తదాగరసాతలేహ మౌబద్ధఆస్తేనాన్యత్రసాగరాః । ఇతిశ్రుత్వాచతద్వాక్యంగంతు
 కామారసాతలం । నృఖనన్పుథివీంసర్వేసరితస్సాగరాస్తతః । తృట్టుథార్తామృదం
 మద్ర్యాభక్షయంతస్త్యహర్షితం । నృఖనంశ్చాపిజన్తుశ్చ సత్వరాశ్చరసాతలం । తా
 నాగతాన్పుపసుతాన్సాగరాన్పులినోభటాః । జ్ఞాత్వాత్రస్తానిరత్తాంసివ్యగమత్ క
 పిలాంతికం । కపిలోపిమహాపాజ్ఞస్తత్రశేతేరసాతలే । పురాచనాధితంజేనదే
 వానాంకార్యముత్తమం । వినిద్రస్తుతతశ్శాగ్రింతస్సిద్ధికార్యేసురాన్తునిః । అబ్ర
 వీతగపిలశ్శాగ్రితోనిద్రాస్థానంప్రయచ్ఛథ । రసాతలందదుస్తస్మై పునరాహ
 సురాన్తునిః । యోమాముత్తాపయేన్ద్రతో భస్మీఘాయాత్స చేద్యది । తతశ్చ
 యెతలగతో నోదెన్ద్రస్వప్య ఏవహి । తథేత్యుక్తస్సురగజైస్తత్రశేతేరసాతలే ।
 తస్యప్రభావంతేజ్ఞాత్వా రాక్షసామాయయాయుతాః । సాగరాశాంతంసర్వే
 పాంవధోపాయంప్రచక్రీరే । వినాయుధేనగత్తాంసి భీతాస్సత్వరితాస్తదా । ఆ
 గళ్యయత్రసమసిః కపిలికోనోమహాత్ । శిరోదేశే హయంతంవై నిబధ్యత్స్వ
 రితంతుతే । దూరేస్థిత్యామాసినశ్చ ప్రేక్షంతఃకింభవేదితి । తతస్తుసాగరాస్సర్వే
 విచిన్వంతో రసాతలందదృశుస్తంపాయంబద్ధం శయానంపురుషంతథా । తంమేనిరే
 శ్వసంతారం క్రతుహంతారమేవచ । ఏనంమాత్వామహాపాపం నయామోశ్వం
 నృపాంతికం । కేచిదూచుఃపశుంబద్ధం నయామోనేనకింఫలం । తత్రాహు రపరే
 శూరా రాజానశ్శాసకావయం । ఉత్థాపైగ్రినం మహాపాపం హన్తుః త్వాత్రేణవ
 త్తకనా । తేతంజఘ్నుమునింపాదైర్బృహంతో నిష్ఠురానిచ । తతఃకోపేనమహ
 తాకపిలోమునిస్తమః । సాగరాకపీత్యయామాస తానోకపాద్భస్తసాత్ర
 రోత్తతతస్తత్రైవతేసర్వే జజ్వలుస్సాగరా స్తతః । తత్రసర్వంనజానాతిదీక్షితస్స

గర్హస్థ్యః । నారదఃకథయామాస సగరాయమహాత్మ నైకపిలస్యద సంస్థానం
హయస్యపివసంస్థితం । రాక్షసానాంచ నికృతంసాగరాణాంచ నాశనం । తతః
శ్చింతాపూరణాజ్ఞా కథావ్యంనావబుధ్యతే । అపరోపినుతేస్త్యాసేదనమంజ ఇతిశ్రు
తః । సతుపారాసథోబాలా నివిరితీపతిచాంభసి । సగరోప్యథ విజ్ఞప్తాపారైస్సం
మేలితైస్తథా । దుర్మయంతస్యపుత్రస్య తతఃక్రుద్ధోబ్రవీన్నృపః । స్వాసమాత్యాం
స్తతారాజాదేశత్యాగం విధీయతాం । అసమంజః క్షత్రధమం త్యక్త్వావైచాల
ఘాతుకః । సగరస్యతుతద్వాక్యం శ్రుత్వామాత్యాశ్చసత్వరం । తత్యజర్మృప
తేః పుత్ర మసావేవవనంగతః ॥ నారదః ॥ సాగరాబ్రహ్మశాపేన నష్టాస్సర్వే తలం
గతాః । ఏషోపివవనం ప్రాప్త ఇదానీంకాగతిభవేత్ ॥ బ్రహ్మ ॥ అంశుమా
నితివిఖ్యాతఃపుత్రస్తస్యా సమంజసః । ఆహూయచాలకంరాజా కార్యం తస్మై
స్యవేదయత్ । కపిలంససమారాధ్య అంశుమానపి చాలకః । సగరాయ హ
యం ప్రాదా తతఃపూర్ణో భవతగ్రీతుః । తస్యాపి పుత్రో మతిమాకభ
గీరథ ఇతిశ్రుతః । పితామహేనాం సర్వేషాం గతింశ్రుత్వాసుదుఃఖతః । సగ
రంమునిశాదుఃకలం ప్రవచ్ఛవినయాన్వితః । సాగరాణాంచసర్వేషాం నిష్కృతి
శ్చకథంభవేత్ । భగీరథంనృపః । పాహ కపిలోవేత్తిచుత్రక । తస్యతద్వచనంశ్రుత్వా
బాలః । ప్రాయాద్రసాతలం । కపిలంచనమస్కృత్వా సర్వంతస్త్వేన్యవేదయత్ । స
మునిశ్చచిరంధ్యాత్వా తపసారాధ్యశంకరం । జటాజలేనస్వపిశ్యా నాస్లాశ్యన్మప
సక్తమ । తతఃకృతార్థోభవితా త్వంచతేపితరస్తథా । తథాకరోమితిమునిం
ప్రణమ్యపునరబ్రవీత్ । క్వగంతాహంమునిశ్రేష్ఠ కథావ్యంచాపిమేవద ॥ కపిలఉవా
చ ॥ కైలాసంచనగశ్రేష్ఠం గత్వాస్తుహిమహేశ్వరం । తపఃకురుయథాశక్తి త
తశ్చేప్సితమాప్స్యసి । తచ్చుత్త్వాసమునేర్వాక్యం మునింసత్వాత్వగాన్నగం । కై
లాసంసకుచిర్భూత్వా బాలోబాలశ్రియాన్వితః । తపసేనశ్చయంకృత్వా ఉవా
చసభగీరథః । బాలోహంచాలబుద్ధిశ్చ బాలచంద్రధరస్రథా । నాహంకించినజానా
మి స్వతఃప్రీతోభవప్రభో । వాస్థిమనోభిః కృతిధిర్యథావ, న్త మోపకుర్వంతి
హితేరతాదుః । తెభ్యోహితార్థంత్విహవాపరేచ, సోమంసమస్యామిసురాదిపూ
జ్యం । ఉత్పాదితౌఘైరభివధితశ్చ, సమానగోత్రాశ్చసమానధర్మాణః । తెషా
మభీష్టానిశివఃకరోతు, బాలేందుమాశ్చింప్రణతోస్త్విచిత్వం । ఏవంతంస్తువతస్తస్య
పురస్తాదభవచ్ఛివః । వరేణభందయామాస భగీరథమువాచహ । యన్నసాధ్యంసుర
గజైః డేయంతేద్రేమయాధురం । వదస్వనిర్భయోధూత్వా భగీరథ మహామ
తే । భగీరథఃప్రణమ్యేశం హృష్టః । ప్రోవాచశంకరం । జటాస్థితాంపిత్మణాంమపా

వనాయసరిద్వరాంతామేవదేహీసర్వేశ సర్వమా జ్ఞంతోభవేత్ । మహేశ్వరౌ
 విహస్యాథ భగీరథమువాచహా । దత్తామయేయం తెపుత్ర పునస్తాంస్తుహిసువ్ర
 తతదేవవచనంశ్రుత్వా తదథఁచతదోమహత్ । స్తుతించకారగంగాయా భక్తిప్ర
 యతమానసః । తస్యాఅపిప్రసాదంచ ప్రాప్యబాలోప్యబాలవత్ । గంగాంమ
 హేశ్వరాత్ప్రాప్తా మాదాయాగాద్రసాతలం । న్యవేదయత్సమునయేకశిలాయమ
 హోత్త నైయథోదితప్రకారేణ గంగాంసంస్థాప్యయత్పతః । ప్రదక్షిణ మథావృ
 త్య కృతాంజలిపుటోబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగీరథః॥ దేవిమేషితరఃకోపా తగపిలస్య మహా
 త్మనఃప్రాప్తాస్తేదుగఁతించూత స్తస్మాత్త్వంగంతుమహఁసి॥ బ్రహ్మవాచ॥ త
 థేత్యుక్త్వాసురనదీ సర్వేషాముపకారతః । లోకానా ముపకారాధఁం పితౄ
 ణాంపావనాయచ॥ అగస్త్యశీతఖాతస్య పూరణాయవిశేషతః । స్తరణాదేవపా
 పానాం నాశాయచవిశేషతః । భగీరథోపితాంచక్రే రసాతలతలస్థితాం । భస్మీ
 భూతాన్మృషసుతా న్సగరాన్ప్రహ్లాశాపతః॥ వినిదాన్ధానథాస్లావ్య ఖాతపూ
 రమధాకరోత్ । తతోమేరుంసమాగత్య స్థితాంచాలోబ్రవీన్నృపః । కమఁభూ
 మాత్వయాభావ్యం తథేత్యాగధిమాలయం । హిమవత్సర్వతాత్పుణ్యా ద్భృ
 రతం వషణమభ్యగాత్ । తన్నధ్యతఃపుణ్యనదీ ప్రాయాత్పూర్వాణఁవంప్రతి ।
 ఏవమేషాపితేప్రోక్తా గంగాక్షత్రామహమునై । మాహేశ్వరీవైష్ణవీచ నైవబ్రా
 హ్మీచపావనీభాగీరథీదేవనదీ హిమవచ్చిఖరాగ్రామహేశ్వరజటావాసా ఏవం
 నైవవిద్యమాగతా । విద్యస్యదక్షిణేగంగా గౌతమీసాభిధీయతే । ఉత్తరేణాపి
 విద్యస్య భాగీరథ్యభిధీయతే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమహాత్మ్యే భాగీరథీగంగావతరణంనామ
 అష్టమోధ్యాయః.

నవమోధ్యాయపారంభః.

నారదః॥ సమనఃప్రీతిమాధత్తై కథాంశ్రుత్వాత్వయేరితాం । పృథక్తీర్థఁప
 లంశ్రోతుం ప్రవృత్తంమమమానసం । క్రమశోబ్రాహ్మణాసీతాం గంగాంమేప్రథ
 మంవద॥ పృథక్తీర్థఁఫలంపుణ్యం సేతిహాసంయథాక్రమం॥ బ్రహ్మ ॥ తీర్థానాం
 చపృథగ్భావం ఫలంమాహాత్మ్యమేవచ॥ సర్వంవక్తుంసశక్నోమి సచత్వంక్రవణేతు
 మః । తథాపికించిద్వత్సోమి శృణునారదయత్పతః । యాన్యభివృక్త తీర్థాని
 నాభివృక్తాని యానిచ । తానిచత్సోమిసంక్షేనా న్నమస్కృత్వా త్రియంబకం ।

యత్రాసాభగవానాసీత్ప్రత్యక్షం శ్రవణకోమునేః । త్ర్యంబకంనామ తత్త్రిం
భుక్తిముక్తిప్రదాయకం । వారాహమపరంతీర్థకం త్రిషులోకేషుచక్రితం । తస్య
స్వరూపవత్ప్రేమి శృణువారదతన్ననాః । యాన్యక్తానిచ తీర్థాణి నామవి
ష్ణోర్యథాభవత్ । పురాదేవాన్పరాధూయ యజ్ఞమాదాయరాక్షసః । సాతల
మనుప్రాప్తస్సింధుసేనఇతిశుతః । యజ్ఞేతలమనుప్రాప్తే నిర్యజ్ఞాహ్యభవన్తహీః ।
నాయం లోకో స్తినపరో యజ్ఞేనష్టఇతిత్వరాః । సుగాన్తమేవవిశూరిసాతలమను
ద్విషం । నాశక్తువక్రేపుంజేతుం దేవాస్సేంద్రపురాగమాః । విష్ణుపురాణపు
రుషం గత్వాతస్మైస్యవేదయత్ । రాక్షసస్యచతతకమక్ యజ్ఞభ్రంశమశేషతః ।
తతఃప్రేవాదభగవాన్ వారాహంవపురాధీతః । శంఖచక్రగదావాణి గత్వాచై
వరసాతలం । ఆనయిష్యేమఖంపుణ్యం హత్వా రాక్షసపుంగవం । యాంతుయాం
తుసురాస్సర్వే వ్యేతువామానీసోజ్వరః । యేనగంగాతలంప్రాప్తా తదాతేనైవచ
క్రధృత్ । జగముతరసాపుత్ర భవంభిత్వారసాతలం । సవరాహవపుశ్చిమాన్స
సాతలనివాసిన్ । రాక్షసాద్దానవాన్స్తాత్వా ముఖేకృత్వామహాధ్వరం । వరాహరూ
పిభగవాన్ శంఖమాదాయయజ్ఞభుక్ । యేనప్రాగాత్తలంవిష్ణుస్తధాతేనైవశ
త్రుజిత్ । ముఖేవ్యస్యమహాయజ్ఞం నిశ్చక్రామరసాతలాత్ । తత్రబ్రహ్మగిరౌదేవా
ప్రతీతాంచక్రేహరిం । పథస్తస్మాద్వినిస్సృత్య గంగాప్రవణమభ్యగాత్ । ప్రతా
శయచ్చస్యాంగానిహ్యస్యగ్నేపానినారద । గంగాంభసాతత్రతీర్థకంవారాహమభవ
ద్ధరేః । ముఖేన్యస్తంమహాయజ్ఞం దేవానాంపురతోహరిః । దత్తవాన్ త్రిదశశ్రేష్ఠముఖా
ద్యజ్ఞమజాయత । తతఃప్రభృతియజ్ఞాంగం ప్రధానం సగంభ ముద్యతే । వరా
హరూపం భవతిహ్యన్యధాయజ్ఞ విఘ్నకృత్ । తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థకంవారాహం
సర్వకామదం । తత్రస్నానంచదానంచ సర్వక్రతుఫలప్రదం । తత్రస్థితోపి యఃక
శ్చిత్పితౄణాన్సరతిపుణ్యభాక్ । విముక్తాస్సర్వపాపేభ్యఃపితరస్సగమాత్పుయః ॥
ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యేవరాహతీర్థకవర్ణనంనామ

సవమోధ్యాయః

దశమాధ్యాయపారంభః

బ్రహ్మచారిణః । విశ్రుతంత్రిషులోకేషు కపోతంతీర్థకముత్తమం । తస్యస్వ
రూపవత్ప్రేమి మునశృణుమహాఖలం । తత్రబ్రహ్మగిరౌకశ్చ ద్వాదశధిః పరమదారు
ణః । హిసన్త్రిబ్రహ్మణాన్సాధూన్ యతిసంపత్తిణోన్యగాన్ । ఏవంభూత్యస

పాపాత్మా క్రోధనోస్థతభాషణః । ప్రేతయాపఃపిశాచాభాః సలూత్తోహ్రస్వబా
హుకః । భీషణాకృతిరత్యుగ్రో సీలాత్తోహ్రస్వబాహుకః । ఉద్దంతికోనన్దనాపాః హ్ర
స్వపాశ్చపుకుక్షికః । హ్రస్వోద్దరోహ్రస్వభుజో వికృతాగదతాభస్వనః । పాశ
హస్తఃపాపచిత్తస్సయష్టిస్సధుస్తథా । తస్యభార్యాతథాయావాహ్యపత్యా
న్యపీనారద । తయాత్రప్రేర్యచుఃకోసా వివేశగహనువనం । సజఘానమ్మ
గాన్వాభ్యః పక్షిణో బహురూపిణః । పంచైప్రాప్తపతాన్ ॥ ౧౫ ॥ జీవమానాం
స్తథాపరాక । తుధయాపరితప్తాంగో విహ్వలస్తప్తయానహ । భ్రూతచక్రో
బహువనం న్యవతకతగృహంప్రతితతోపరాశ్లాసంప్రాప్తైవైమధుమాభవై
తాణాద్విద్యున్దయంసాభ్రం బధూవాకాశమచ్ఛతం । వవోవాయు సాన్త్యేవ
షీవాదిధారాంతిభీషణః । ఆగచ్ఛన్లుబ్ధకశ్చగ్రంతఃపంధానంనాపబుధ్యత । జలంక్షలం
గతకమధో పంధానమథవాదికః । నజ్జాత్వాతతథాపాపస్సాన్త్రుకరణిశ్చ
భాక్వగచ్ఛామిక్వతిస్తామి కింకరోమిత్యచింతయత్ । సర్వేషాంప్రాణినాంప్రా
ణానాహతాహం యథాంతకః । మమాప్యంతకరంప్రాప్తం భీషాంసాశ్వవవ
ణం । తాతారంనైవపశ్యామి శిలాంవావృక్షమంతికే । ఏవంబహువిధంవ్యాధోవి
చింత్యాపశ్యదంతికే । వనేవనస్పతిమివనక్షత్రాణాంయథావిధుం । మృగాణాం
చయథాసీమా మాశ్రమాణాంగృహాధిపం । ఇంద్రియాణాంమనఃకవత్రాతారంప్రా
ణినాంనగం । క్షేప్తంవిలపినంశుభ్రంశాఖాశ్చల్లవమందీతం । తమాశ్రిత్యోపవిష్టో
భూష్టాన్మవానా స్సంబుధికః । స్మరకభార్యామపత్యానిజీవేయరథవామృతాః । ఏ
తస్మిన్మంతరేతత్ర హ్యస్తంప్రాప్తోదివాకరః । తమేవనగమాశ్రిత్యకపోతో భార్య
యానహ । పుత్రపౌత్రైఃపరివృతోహ్యస్తేతత్రనగోత్తమః । సుఖేననిభానోధూ
త్యాశ్చప్రప్రీతస్తథైవచ । బహవోవత్సరాయాతావసతస్తస్యపక్షిణః । పతివ్రతాత
స్యభార్యాసుప్రీతాభతుకరేవచ । కోటరేవిపులేశుభై జలవాన్యస్మిన్విజితే ।
భార్యాపత్రైఃపరివృతస్సదాస్తేనకపోతకః । తస్మిన్కాదినేదైవవశాతకపోతశ్చకపో
తకీ । భక్షణార్థకముఖాయాతాకపోతోనగమభ్యగాత్ । సాపిదైవవశాత్పుత్రపం
జరస్థైవవతకతే । గృహీతాల్పభక్తనాథజీవమానైవవతకతే । కపోతకోష్య పత్యా
నిమాత్రాహీనానివీక్ష్యతు । వషణంభీషణంప్రాప్తమస్తంయాతిదివాకరః । స్వకోట
రంతయాసీన మాలోక్యవిలపనః । తాంబద్ధాంపంజరస్థాంతునబుధ్యతకపో
తరాట్ । అన్వారణేకపోతోపి ప్రియాయాగుణకీతకనం । కపోతః ॥ నాద్యాప్యా
యాతికల్్యాణీ కింకరోమిక్వయామివా । మమధమకస్యజననీ మమదేహస్యచే శ్వ
రీధమాకర్థకామమోక్షాణాంనైవనత్యంసహాయినీ । తుష్టిహాసంతికుపితమహాహ

షణ్మప్రదాయినీ । సభీమంత్రేషుసర్వేషుమమవాక్యరతాసదా । నాద్యాప్యాయా
 త్రికల్యాణీసాస్త్రంయాత్యపిభాసగరే । సజానాతివ్రతంమంత్రందైవంమంత్రాథక
 మేవవా । పతివ్రతాపతిప్రాణాపతిమంత్రా పతిప్రియా । నాద్యాప్యాయాత్రికల్యా
 ణీమమహాషణ్వివధకనీ । కింమేగృహంకాననవ స్తయాహీనంహీద్యశ్యతేతయా
 యుక్తస్త్రియాయుక్తం భాషణంచాతిశోభనం । నాద్యాప్యాయాత్రిమతాగంతా
 యయాగృహముదీరితం । వినాతయానజీవిష్యేత్యయ్యైవాభప్రియాంతనూం । కిం
 కుర్వంతిహ్యపత్యాని లుప్తధమన్త్యహంపునః॥బ్రహ్మవాచ॥ ఏవంవిలపతస్త
 స్య భతుర్వాక్యనిశ్చమ్యసాపంజరస్థే వవాక్యంసాభతాకరమిదమబ్రవీత్ । అ
 త్రాహమస్మిబద్ధైవ మవశాహం ఖగోత్తమ । ఆనీతాహంలబ్ధకేనబద్ధాపాశై
 మకసూమతే । ధన్యాస్త్యగుగృహీతాస్మి పతిర్వక్తిగుణాన్తమ । సతీవాప్యసతీవా
 పి కృతాథాకహంనసంశయః । తుష్టిభతేరినారీణాంతుష్టాస్సగృహస్వరేవ
 తాః । వివరీతేతునారీణాం ప్రమదానాశమామృతయః । త్వందైవంత్వం ప్రభుమక
 హ్యంత్యంసుహృత్త్వంపరాయణః । త్వంవ్రతంత్వంపరబ్రహ్మ స్వగోమోక్ష
 స్తథైవచ । మాచింతాంకురుల్యాణధమకబుద్ధింస్థిరాంకురు । త్వత్ప్రసాదాచ్చ భు
 క్తానిభోగాని వివిధానిచ । అలంభదేనమజ్జేన ధర్మకబుద్ధింస్థిరాంకురు॥బ్రహ్మ
 వాచ॥ ఇతిశ్రుత్వాప్రియావాక్యం ఉత్తతారనగోత్తమాత్ । యత్రసాపంజరస్థా
 తుకపాతీవతకతేత్వరక । తామాగత్యప్రియాంధృష్ట్యామృతవచ్చాపి లబ్ధకం । మో
 చయామీతితామాహనిశ్చేష్టాల్పభుకోధునా । కపూతీప్రాహభతాకరంమైవం కు
 రుమహామతే । గురురగ్నిద్విజాతీనాం వణానాంబ్రాహ్మణోగురుః । పతిరేకోగురు
 స్త్రీణాంసర్వస్యాభ్యాగతోగురుః । అభ్యాగతంక్రాంతమనువ్రజంతి, దేవాశ్చస
 ర్వే పితరోగ్నయశ్చ । తస్మిన్ హితృప్రేముదమామృతవంతి, గతేనరాశేచతథా నిరా
 శాః । అభ్యాగతమనుప్రాప్తం వచనాచచయంతియే । తేషాంవాగీశ్వరీదేవీ తృ
 ప్రాభవతినీశ్వరీతం । తస్మాసనప్రదానేన శక్తఃప్రీతిమవామృతయాత్ । పితరఃపాద
 శౌచేన అన్నాద్యేనప్రజాపతిః । తస్యోపచారాద్యైలకత్తీర్విష్ణునాప్రీతిమామృ
 తయాత్ । శయనేసర్వదేవాస్సగృహస్థాత్పూజ్యతమోతిథిః । అభ్యాగతమనుశ్రాంతం
 సూర్యేస్తేగృహమాగతం । తంవిద్యాదైవరూపేణ సర్వక్రతుఫలహ్యాసా । త
 స్తాత్సర్వాత్తనాకాంతదుఃఖంత్యక్త్యాశమంవ్రజ । త్వాంత్యాత్మికుభాంబుద్ధిం కృ
 త్యాధమకంసమాచర । అపచారోపకారాచప్రవరావీతినమ్మతా । ఉపకారిషుస
 ర్వేపి కరోత్పుపకృతింపునః । అపకారిషుయస్సాధు స్సవై ధమిష్ఠఉచ్యతే । త
 స్యాపకారంయఃకుర్యాత్పుణ్యభాక్సఉదాహృతః । కపాతః॥ ఆవయోరనురూపంయ

స్వయోక్తంసాధుమన్యతేకింతువక్తవ్యమన్యస్తితచ్ఛృణ్వవరాననైగహస్రం
 భరతేకశ్చిచ్ఛతమన్యోదశాపరః । ఆత్మనంచసుఖేనాన్యోవయంకష్టోదరంభరః ।
 గతేధాన్యధనాకచి తు-సూలధనినోపరే । కుంభీధాన్యధనాకచి చ్చంచు
 షీప్తధనావయంపూజయామికథంశ్రాంతం అభ్యాగతమిమంగృహీ॥ కపోతీ॥ అ
 గ్నిరాపశ్శుభావాణీ తృణకాస్తాదికంచయత్ । ఏతదప్యథి-నాండేయం శీతార్ద్ర
 లబ్ధకస్త్యయంఏతచ్ఛ్రీత్యాప్రియంవాక్యం వృక్షమారుహ్యపక్షిరాట్ । ఆలోక
 యామాసతదా వహ్నిందూరైఃఫ్యదర్శిషం । సతుగత్వావహ్నిదేశం చంచునో
 ల్లకమాహరత్ । పురోగ్నింజ్వాలయామాస లబ్ధకస్యకపోతరాట్ । శుష్కకాష్ఠా
 నివన్యాని తృణానిచపునఃపునః । అగ్నప్రక్షేపయామాస సశీఢేనకపోతకః । త
 మగ్నింజ్వలితందృష్ట్వా లబ్ధకశ్శీతదుఃఖతః । అవశాన్యాత్తనోంగాని ప్రతాప్యసుఖ
 మాస్తవాత్ । త్సుధాగ్నినాదహ్యమాసం లబ్ధందృష్ట్వాకపోతకే । మాంముంచస్వమ
 హాభాగ ఇతిభతా-రమబ్రవీత్ । స్వశరీరేణదుఃఖాతం లబ్ధకం ప్రియాయమ్య
 హంఇష్టేతిథీనాంయెలోకాస్తాం స్త్యమాప్నుహి సువ్రత॥ కపోతః ॥ మయితి
 వ్రతినై వాయం తవధమో-విధీయతేఇష్టేతిథి-వాహీహలగ జానీహి మాంశుభే॥
 బ్రహ్మోవాచ॥ ఇత్యుక్తాగ్నింత్రిరావృత్య స్తృప్త్యాదేవంమహేశ్వరం । యథా
 సుఖంజువస్వేతి వదన్నగ్నిమథావిశత్ । తందృష్ట్వాగ్నౌకృతంజీవం లబ్ధకోవాక్యమ
 బ్రవీత్॥ లబ్ధకః ॥ అహమానుషదేహస్య ధిగ్గీ వితమిదంచుమ । యదిదంపక్షి
 రాశైన మదథంసాహసంకృతం॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ ఏవంవదంతంలబ్ధంచపక్షి
 నీవాక్యమబ్రవీత్ । మాంముంచస్వమహాభాగ నూరంయాత్యథమేవతిః । తస్యాస్తద్వ
 చనంశ్రుత్వా సంజరస్థాంకపోతకీం । లబ్ధకోమోచయామాస తరసాభీతవత్తదా ।
 సాపిప్రదక్షిణంకృత్వా పతిమగ్నింసమావిశత్ ॥ కపోతకీ॥ స్త్రీణామయంపరోధ
 మో- యద్భతు-రసువేశనం । వెదనవిహితోమాగ- స్సర్వలోకేషువిశ్రుతః । వ్యా
 శగ్రాహీయథావ్యాశం బలాదుద్ధర తెబిలాత్ । ఏవంభతా-రముద్భృత్య సానా
 రీత్రిదివంసయేత్ ॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ నమస్సృత్యభువందేవా- గంగాంచాపివ
 నస్తతీత్ । ఆశ్వాస్యతాస్యపత్యాని లబ్ధకంవాక్యమబ్రవీత్ । త్వత్ప్రసాదాన్తహాభా
 గ హ్యుపపన్నంతుమేదృశం । అపత్యానితుమస్సేహ భతా-యామిత్రివిష్టపం । ఇ
 త్యుక్తాపక్షిణీరాధ్వీ ప్రవివేశహుతాశనం । ప్రవిష్టాయాంహుతవహే జయశ
 ఙ్తోభ్యుత-తః । గగనసూర్యసంకాశం విమానమతిశోభితం । తదాయాఢౌసురనిభాద
 దృశా తేభదంపక్షి । లబ్ధకంప్రాచతురుభా దివ్యరూపధరౌతదా । గచ్ఛావస్త్రిదశ

స్థానం చ్యవస్త్రిసా చాన్యసోమతే | అనయోస్సగ్గ౯ సోపాన మతిథీ స్త్వం మో
 స్తతైః సహనవరమారూఢౌ దృష్టాత్మోలుబ్ధకోపివ | సధసుఃపంజరంత్యక్త్వా కృ
 తాంజలిరభావతః సవ క్త్యోమహాభాగై ర్దేయంకించదజానతే | అహమ్తాతథి
 సాంవోగ్యో నిష్కృతంవక్తవహాభాగ | దంపతీడోచతుః || గౌతమీం గచ్ఛభద్రం తే
 తచ్చాగ్నిహగంబేదయతత్రతుష్టవనానేవ స్యపాపైఃప్రముచ్యసే | ముక్తపాపః
 పునస్తత్ర గంగాయామవగాహనై అశ్వమేధఫలంపుశ్యం ప్రాప్యపుణ్యోభవిష్యసి |
 పునరాన్యరూదేవ త్యక్త్వా జేవంమలిమనం | విమానవరమారూహ్య స్వగ్గంగాం
 తాన్యసంశయితచ్యుత్యావవచనంతాభ్యాం తథాచక్రేసలుబ్ధకః | విమానవరమా
 రూఢో దివ్యసూరధరోభవత్ | దివ్యమాల్యాంబరచరః పూజ్యమానోఽస్సరోగజైః |
 కవితశ్చకపాతవ తృతీయోలుబ్ధకస్తథా | గంగాయాశ్చ ప్రభావేన సర్వేతేదివ
 మాక్రమౌతథాప్రభృతతత్త్వేభ్యం కపితమితివిశ్రుతంతత్రస్మానంవదానంచ పి
 తృపూజనమేవ | జపయజ్ఞానికంకమౌ తదానంత్యాయకల్పతే ||

“ 1788. ” ధృతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీ మాహాత్మ్యే కపితమితి భావణానం నామ

దశ మో ధ్యాయః.

ఏకాదశాధ్యాయప్రారంభః.

ఒంబ్రహ్మహవ | కాతీకేయంపరంతీభ్యం కౌమారమితివిశ్రుతం | య
 న్యుహస్తరతానేవ కులవాక్యాపవాదభవేత్ | నిహతేతారకేదైశ్చ స్వస్తేజాతే
 త్రివిష్టచ | కాతీకేయంసుతంశ్రేష్ఠం శ్రీత్యాబ్రూవాదపార్వతీ | యథాప్రియంఘ
 ష్మ్యైభోగాక్ నైలోక్యంనసఃప్రియాక్ | మమాజ్ఞయాప్రేతమనాః పితౄశ్చై
 వప్రసాదతః | ఏవముక్తస్సవైమాత్రా విశాఖోదైవతస్త్రియః | యథాసుఖంబ
 లాద్రమై దేవపత్నీప్యిరేమిరేతథాసంఘజ్యమానాసు దేవపత్నీమనారద | నా
 శక్నువన్వారయితుం కార్తికేయం దివాకసః | తతో నివేదయామానుః పార్వ
 త్యైపుత్రకమౌతత్ | అసకృద్వార్యమాణోపి మాత్రాదైస్సకత్తిభృత్ | నైవా
 సావకరోద్వాక్యం శ్రీష్వాస క్తస్తుషణ్ముఖః | అభిశాపభయాద్ధీత్యా పార్వతీప
 ర్యచింతయత్ | పుత్రస్సృహాత్తథైవేశో దేవానాంకార్యసిద్ధయే | దేవపత్నీశ్చ
 సంరత్యా ఇతిమత్వాపునఃపునః | యస్యాంతురమతేనహిందః పార్వతీచాపితాదృశీ
 తద్రూపమాత్మనఃకృత్వా వతయామానపార్వతీ | ఇంద్రస్యవరుణస్యాపి భార్య

యాపాణి తేద్యప్త్యామునయోబ్రువన్ । గమ్యతాంగమ్యతాంశీఘ్రం నైవరవృత్తి
ర్నయుజ్యతే । స్త్రీణామితితతోవత్స నిరస్తాఃపతిభిస్తుతాః । తతోదుఃఖసమావిష్టాః
స్త్రీకాన్యుయోపతిభిస్తుతాః । తాదృప్త్యానారదఃప్రాహ కాథికేయో హరోద్భ
వః । గౌతమోగ్నిభవ శ్చేత్పివిఖ్యాతస్తారకాంతకః । తంయాంతునచిరాదేవ ప్రీతో
భోగంప్రదాన్యతి తాబుషేర్వచనాదేవ సమభ్యేశ్యచషణ్ముఖం । కృత్తికాస్వయ
మేనెత్యయథావృత్తంస్యచేదయన్ । తాభ్యోవాక్యంకృత్తికాభ్యః కాథికేయోను
మాన్యచ । గౌతమీయాంతుసర్వాశ్చ స్నాత్వాపూజ్యమహేశ్వరం । ఏష్యామి
చాహంతత్రైవ దాస్యామిసురమందిరం । తథేత్యుక్త్యాకృత్తికాశ్చ స్నాత్వాగం
గాంచగౌతమీం । దేవేశ్వరంతంసంపూజ్య కాథికేయస్యశాసనాత్ । దేవేశ్వర
ప్రసాదేన చావాపుస్సురమందిరం । తతఃప్రభృతితత్తీర్థం కృత్తికాతీర్థముచ్యతే ।
కాథికాక్యా కృత్తికాయోగతత్రయస్నానమాచరేత్ । సర్వక్రతుఫలంప్రాప్యరా
జాభవతిధామికః । తత్తీర్థం స్మరణంవాపి కరోతిచ శృణోతిచ । సర్వపాపవిని
ముక్తో దీధుమాన్యుస్సభీధవేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే కృత్తికాతీర్థవర్ణనంనామ

ద్వాదశోధ్యాయః.

త్రయోదశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మోవాచ ॥ దశాశ్వమేధంయత్తీర్థం తన్నాహాత్మ్యంశృణుష్వమే ।
యస్యస్మరణమాత్రేణ హయమేధఫలంలభేత్ । విశ్వకర్మసుతశ్శ్రీమాన్విశ్వరూ
పోమహాబలిః తస్యాపిప్రమతిఃపుత్ర స్తత్పుత్రోభావనోవిఘ్నః । పురోధాఃకాశ్యపస్త
స్య సర్వజ్ఞానవికారదః । తమపృచ్ఛన్తహాహు ర్భౌవనస్సార్వభౌవనః । య
త్త్యేహంచాయమేధాంశ్చ యుగపద్దశమానద । ఇత్యపృచ్ఛధ్యయంవిప్రం క్వయ
త్యౌమిసురానితాసోవదద్దేవయజనం తత్రతత్రస్మరోత్తమ । యత్రయత్రద్విజ్రణే
ష్టేః ప్రావత్యేకతమహాక్రతుః । తత్రాభవన్నృపిగణా ఆర్త్విజ్యేమఖమండలై
యుగపద్దశమేధాశ్చ ప్రవృత్తాహిపురోధసా । పూణతాంనాయయుస్తాని దృ
ష్ట్యాచింతాపరోన్మపః । విహాయదేవయజనం పునరన్యత్రతంక్రతుం । ఉపాక్రమత్త
దాతత్ర విఘ్నదోషాన్నచాయయుః । పూర్ణతాంతతోదుఃఖాద్రాజాగురుమభా
వతః । కాశ్యపః । దేశదోషాత్కాలదోషాదన్నదోషాత్తదైవచ । పూణతాం

నాశ్చవంతిస్త దశమేధానివాజినః । తతశ్చదుఃఖతోరాజాకాశ్యపేన పురోధ
సాగీష్వతేభాఃతరంశ్రేష్ఠం గత్వాసంవతఃమూచతుః । భగవన్యగ పతాగ-
ర్యాణ్యశ్వమేధాని మానదదశసంపూర్ణతాయాంతి తందేశంచగురుంవద । త
తోధ్యాత్వామునిశ్రేష్ఠ స్సంవతోభావనంతథా । అబ్రవీద్గచ్ఛబ్రహ్మణం గురుం
దేశంవదిష్యతిభావనోపిమహాపాజ్ఞః కాశ్యపేన మహాత్మనా । ఆగత్యమామువా
చేదంగురుంచేశాదికంచయత్ । తతోహమబ్రువంపుత్ర భావనంకాశ్యపం తథా ।
గౌతమీంగచ్ఛరాజేంద్ర సదేశస్తేక్రతూత్సవః । హయమేధంకురుశ్రేష్ఠం కాశ్య
పావేదపారగః । గురోరన్యద్రనాదేన గౌతమ్యాశ్చ ప్రభావతః । ఏకేనహయమే
ధేన తత్రస్నానేనవాపునః । సిన్ధ్యంతితవయజ్ఞాశ్చ దశమేధాశ్చవాజినఃతచ్ఛ్రీ
త్వాభావనోరాజా గౌతమీతీరమభ్యుగాత్ । కాశ్యపేనసహయేన హయమేధాయ
దీక్షితః । తతఃప్రవృత్తైయజ్ఞేంద్రే హయమేధమహాఫలై సంపూర్ణేచమహారా
జాపృథివీందాతు ముద్యతః । తతోంతరిక్షేవాగుచైచ్యురువాచస్వపస్తమం । పూ
జయిత్వాస్థితావిప్రాక ఋత్విజస్సదసస్పతీక । పురోధసేకాశ్యపాయ స్తతై
లవనకాననాం । పృథివీందాతుకామస్తవ్విందత్రంసర్వం యియాన్యప । ధూ
మేదానస్పృహంత్యక్త్యా హ్యగ్యక్తేహిమహాఫలం । త్వయాతుహయమేధోయం
కృతస్సుబహుదక్షిణః । కృతకృత్యోసిభద్రం తేనాత్రకార్యావిచారణా । తథాపి
దాతుకామంతం మహీప్రవాచభావనం । త్వంవిశ్వకమన్భావన మాం దదాసి
కిమేవహి । అహంనిమజ్జేనలితతస్త్వాన్తాంనైవదీయతాంతతశ్చభావనోభీతః కిం చేయ
మితిచాబ్రవీత్ పునఃప్రవాచనాపృథ్వీభావనంబ్రాహ్మణైర్వృతం । తిలాగావోధనం
ధాన్యంయతిహించిద్గౌతమీతతే । సర్వంతదక్షయం విద్యాతిహంమాం భావనదా
న్యసి । గంగాతీరంసమాసాద్యగ్రాసమాతంప్రయచ్ఛతి । సర్వంతదక్షయం విద్యా
తిహంమాంభావనదాన్యసి । గంగాతీరంసమాసాద్యఫలమన్నంసాధికం । తేనాహం
సకలాదత్తాకింమాంభావనదాన్యసి । తద్దుచ్ఛమేర్వచనంశ్రుత్వా భావనస్సార్వ
భావనః । తథేతిమత్వావిప్రేభ్యోహ్యన్నంపాదాత్సునిస్తరం । దశాశ్వమేధంతత్రీ
ధంతుదాప్రభృతికథ్యతేదశానామశ్వమేధానాం ఫలంస్నానాదవాప్యతి ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే దశాశ్వమేధతీర్థవర్ణనంనామ

చతుర్దశోధ్యాయః .

చతుర్దశాధ్యాయప్రారంభః .

ఓంబ్రహ్మవాచ ॥ మైశాచతీర్థమపరం పూజితంబ్రహ్మవాదిభిః । తస్యస్య

రూపవత్సామి గౌతమ్యాదక్షిణేతటే। గిరిర్వృష్టాగిరేపాశ్వే అంజనోనామ
 నామతఃతస్మిన్నైలేగుహంతస్థా శాపభ్రష్టావరాహస్సరాః। అంజనానామతత్రాసీ
 దుత్తమాంగేనవాసరి । కేసరినామతద్భూతా హృద్రికేతతథాపరా। సాపికేసరి
 ణోధార్యా శాపభ్రష్టావరాహస్సరాః। ఉత్తమాంగేనమాజాఽలీ సాధ్యా శైవర్వ
 తేంజనదక్షిణాణవమభ్యాగా తేగ్రసరిలోకవిశ్రుతిః । ఏతస్మిన్నంతరే గస్త్యై
 ప్యాంజనంగిరిమభ్యాగాత్। అంజనాచాద్రికాచైవ హ్యగస్త్యమృషినత్తమం। పూజ
 యామానతురుభే యథాన్యాయ్యంయథానుభుతతప్రసన్నోభగవా సువాచప్రి
 యతాంవరః । తేఢోచతురుభేఽగస్త్యం పుత్రా శేహీమనీశ్వర। సర్వేభ్యోబలినా
 శ్రేష్ఠా సర్వలోకోపకారకా। తథేత్యుక్త్వామునిశ్రేష్ఠో జగమాశాంసదక్షిణాం। త
 తఃకదాచిత్రా తేనహ్యంజనాచాద్రికాతథాగీతంస్వత్తంచవాద్యంచకుర్వత్సౌగి
 రిమూఢః। రూపిణ్యో నిర్భతిర్వాయుస్తే దృష్ట్వావిస్మితాసురౌ । కామాక్రాంత
 ధియాబోభా తేఢోభేత్వరమీయతుః। భార్యేభవేతాముభయోరావాంఢేవౌవరప్ర
 దౌ। తేఢోచతుస్తథాస్తేవతద్రమేతాంగిరిమూఢః। అంజనాయాంతథావాయో
 ర్హసూమాన్సమజాయత। అద్రికాయాంచనిర్మతః రంతినామాపిశాచరాట్। పునస్తే
 ఆహతురుభే పుత్రాజాతామునైర్వరాత్। ఆవయోర్వికృతింరూప ముత్తమాంగేన
 దూషితం। శాపాచ్ఛదీ పతేస్తవ్య ద్యువామాజ్ఞాతుమహాఢః। తతఃప్రావాచభగ
 వాః తేవాయుర్నిర్భతిస్తథా। గోదావర్యాముత్తమాంగే స్నానాచ్ఛాపాద్విమో
 త్యుభః। ఇత్యుక్త్వా తేఢోభేతాతు తత్రైవాంతరధీయశాంతతోంజనాం సమాదాయ
 రంతింపైశాచమూర్తిమాత్। భ్రాతుహానూమతఃప్రీత్యై స్నాపయామాస మా
 తరంతత్రైవహసూమాన్సంగమాదాయాద్రిమపేత్వరత్। మాజాఽలరూపిణీం సీత్వా
 డేపమాతరమాన్లవత్। తతఃప్రభృతితత్త్రిథంపైశాచంచాంజనంతథాతద్భ్రష్టాగి
 రిసాన్నిభ్యేసర్వకామప్రదంకుభంతస్యస్వరూపంపుష్పిశ్చతత్రైవప్రాచ్యతేశుభా॥

ఇతిత్రీభిస్తాపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యేపైశాచతీర్థవర్ణనంనామ
 చతుర్దశోధ్యాయః.

పంచదశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారి॥ త్సుధాతీర్థమితిభ్యాతం శ్రుణునారదతన్తనాః। కథ
 లేదమహాపుణ్యం సర్వకామప్రదంకుభం। ఋషిరాసీత్పురాప్రాజ్ఞః కణ్వోవేదః
 దుత్తమః। పరిభ్రమన్నాశ్రమేషు త్సుధయాపరిపీడితః। గౌతమస్యాశ్రమంపుణ్యం ।

మృద్ధంచాన్నవారితా । అత్తానంచక్షుధాయుక్తు సమృద్ధంగాఽగౌతమం । వీక్ష్య
కణోద్భవైషమ్యా ద్విషాదమగమత్తదా । గౌతమోఽనుద్విజశ్చైషో హ్యహుచత
పసిస్థితః । సమనయాచాన్యాయక్రాచ్యై తస్మాద్భాతమవేత్సవి । నభోత్త్యేహుంతుధా
ణోఽపి పీడితేపిక లేవరే । గచ్ఛేయై గౌతమింగంగాం యాచేహమపిసంపదం । ఇహని
శ్చ్యమేధావీ గంగాంగత్వాచపావసిం । స్నాత్వాశుచిగృతమనా ఉపవిశ్యకుశాస
న । తుష్టావగౌతమింగంగాం త్సుధాంచపరమాపదం ॥ కిన్వయి ॥ నమోఽనుస్తేప
రమాణిఃపరిణి, నమోమహేశానజటాద్భవేణివే । నమోఽనుధేసర్వజనాఽఽకారి
ణి, నమోమహామృత్యుమఖాద్వినిస్సృతే ॥ నమశ్చైమిసురేందేవి నమఃపాపప్ర
వధాః । నమశ్చాంకితరంగం నమోదారిద్యగిరూపిణి । ఇత్యేవంస్తువశస్తస్య పు
రస్తాద్వితయంవపుఃపికంగాంగేయముత్సృష్ట మపరంభీషణాకృతి । పునఃకృతాం
జలిర్భూత్వా నమశ్చక్రే ద్విజోత్తమః । సర్వమంగళ మాంగ ర్శ్యే బ్రాహ్మీమా
మోశ్వరీశుభాన్తైష్టవిత్త్రంబకేదేవి నారాయణసమోస్తుతే । సర్వపాపకృతంపా
పే సర్వకామార్థకాశాః । దుఃఖలోభవయ్యాదేవి తుభేషుభ్యంనమోస్తుతే ॥ బ్రహ్మః ॥
తత్రాణ్య వచనంశ్రుత్వా సుప్రీతేఆహాశుర్భృశం । అభీష్టంవచకల్యాణ వరింవర
యసుప్రతతతతఃప్రవాచపృణతో గంగాంత్పస్థాయధాక్రమం । దేహిదేవిమనో
జ్ఞాని కామ్యావిభవాన్మమ । ఆయుర్విత్తంచఘక్తీచ ముక్తింగంగే ప్రయచ్ఛ
మే । ఇత్యుక్త్వాగౌతమింగంగాం త్సుధామాహద్విజోత్తమః । మయివద్వంశజేవాపి
త్సుధాత్పస్థాదరిదిణీయాచ్చపాపేశివేయాతే । సహాయా స్వంకదాచన । అనేపి
స్తుతివాక్యేన త్వాంస్తువంతీతుధాతురాః । తెషాంచారిద్యగిదుఃఖాని నభవేయద్వ
రోమమ । అస్మిక్తీధేఃపుణ్యతమా స్నానదానజపాదికం । యేకుర్వంతిమహాదే
వ్యాం లక్ష్మీభాజోభవంతుతే । యఇదంపఠతిస్తోత్రం గృహేవాయదివాశ్రమే । తస్య
దారిద్యదుఃఖభ్యో భయంనస్యాద్వరోపరిపవంస్యాదితితేచోక్త్వా యాతకణోష్ఠ
యధాలయం । తతఃప్రభృతిత త్రిథం కాణ్వంగాంగంత్సుధాభిధం । సర్వపాప
ప్రహరణం పితౄణాంప్రీతివధానం ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యేతుధాతీర్థవర్ణనంనామ

పంచదశోధ్యాయః.

పోడశోధ్యాయప్రారంభః.

బ్రహ్మవాచ ॥ అహఃస్యానంగమంనామతీర్థంత్తైలోక్యవిశ్రుతం । సమ్య

కృష్ణమునిశ్రేష్ఠ తత్రవృత్తమితశ్శుభం సృష్టాః కన్యాబహువిధా రూపవ్యోగు
 ణాన్వితాః । తాసామేకాంశ్రేష్ఠతమాం నిమగ్నమేశుభలక్షణాం । తాంచాలాం
 చారుసర్వాంగీం దృష్ట్వా రూపాన్వితాం శుభాం కోన్వయాః పోషణేకత్వా ఇతిబుద్ధి
 మామాభవత్ । నదైవానాం నానురాణాం నబుషీణాంతధైవచ । అస్త్యస్యాః
 పోషణేకత్వైవోపేబుద్ధిరన్వభూత్ । గుణశ్రేష్ఠాయ విప్రాయ గుణశ్రేష్ఠాయధీమ
 తౌ సర్వలక్షణయక్తాను వెదవేదాంగవేదినే । గాతమాయ మహాప్రాజ్ఞాయా
 ఒదంపోషణాయ ॥ పాలయస్వమునిశ్రేష్ఠ యవత్ప్రస్ఫులియావనం । ప్రా
 ప్తావస్థాంపునస్సాధ్యే మిమామానయ గాతమ ఏవముక్త్య గాతమాయ పాదాం
 కన్యాంసుమన్యమాం । తామాదాయమునిశ్రేష్ఠ స్తపసాహతకీర్తిషః । తాంపోష
 యిత్వావిధివ దలంకృత్యమమాంతికం । నిర్వికారోమునిశ్రేష్ఠో యువతిమానయత్త
 దా । తాం దృష్ట్వా విబుధాస్స ర్వే శీక్రాగ్నిచరుణాదయః । మమ దేయానురేకాన ఇన్వ
 వోచక పృథక్పృథక్ । తధైవముషయస్సాధ్య దానవాయత్యరాక్షసాః । తా
 సర్వారాక తాదృష్ట్వా కన్యాభక్తమధనంగతాః । ఇంద్రస్యతువిశేషేణ మహం
 శ్చభూత్తదాగ్రహః । గాతమస్యతుగాంధీర్యం ధైర్యం మాహాత్మ్యమేవచ । స్త్రృ
 త్వాసువిస్త్రితోభూత్వా మమైవమభవత్సుధీః । దేయేయంగాతమాదైవ నాన్య
 యోగ్యాశుభాననాతస్తా ఏవచ తాందాస్యే తదాప్యేవమచింతయం । సర్వేషాంచ
 మతిధైర్యం మతితంచతయాలభు । అహల్యేతినురైః ప్రోక్తా మయాచముషిభి
 శ్చసా । దేవాన్వషీకతధావీత్య మయాతత్రోక్తముచ్చక్షేః । తస్యైసాదీయతేసు
 భూగ్ర్యోః సృధివ్యాః ప్రదక్షిణం । కృత్వావతిష్ఠ తేపూర్వం నచాన్యస్యైపునఃపునః ।
 తతస్సర్వముషిగణా శ్శ్రుత్వాకన్యం మయేరితం । అహల్యాభక్తం సురాజగ్తుః
 పృధివ్యాశ్చప్రదక్షిణం । గతేషు సురసంఘేషు గాతమోపిమునిశ్వరః । ప్రయత్నమక
 రోతిహించి దహల్యాభక్తమయంతథా । ఏతస్మిన్మంత్రే బ్రహ్మక సురభిస్సర్వకామ
 ధుక్ । అథకప్రసూతాహ్యాభవ త్తాందదశకసగాతమః । తస్యాః ప్రదక్షిణంచక్రే ఇ
 యమువ్రీతి సంస్తరక । లింగస్యచసురేశస్యప్రదక్షిణ మథాకరోత్ । సర్వే
 షాంవాపిదేవానా మేకంవాపిప్రదక్షిణం । నైవాభవద్భువోమేతుసంజాతం ద్వి
 తయంపునః । ఇతినిశ్చిత్యసమునిమహామూనికమథాభ్యగాత్ । నమస్కృత్వా బ్రహ్
 ద్వాక్యం గాతమోమాంపునఃపునః । ప్రదక్షిణీకృతాచేలా ద్విధాబ్రహ్మన్తయా
 పునః । యదత్రయుక్తం దేవేశ జానితేతద్భవానితి । మయాతుజ్ఞానయోగేన ధ్యా
 త్వా గాతమమబ్రవం । తత్రైవదీయతేసుభూః । ప్రదక్షిణమిదంకృతం । తుష్టోహంతవ
 ధైర్యేణ జ్ఞానేనతపసాతథా । దత్రేయమృషిశాదూలకన్యాలోకపరాశుభా ।

ఇత్యుక్త్వాహం గౌతమాయ హ్యహల్యమదదాంమునె। జాతేవివాహేతే డేవాః
కృత్యేలాయాః ప్రదక్షిణం । శనై శ్చనైరథాగత్యదదృశుస్సర్వవితే। గౌతమస్యా
హ్యహల్యాయాదాంపత్యం ప్రీతివధానం । తేచాగత్యాభవశ్యంతోఽస్మితాశ్చ
భవన్ గౌతమః। అక్రాంతేవివాహేచ సురాస్సర్వేదివంయయుః। సమత్సరశ్చచీభ
తాన్మమితంశ్చదివంయయా । తతఃప్రీతమనాస్తస్మై గౌతమాయమహాత్మనె।
ప్రాదాంబహ్మగిరింపుణ్యం సర్వకామప్రదంశుభం । అహల్యాయాముని శ్రేష్ఠోరే
మేతత్రసగౌతమః । గౌతమస్యకథాంపుణ్యాం శ్రుత్వాశక్రప్రిష్ఠపితమాశ్ర
మంతంచ ఋషింతస్యభార్యామనిందితాం । భూత్వాబాహ్మగవేషేణద్రష్టుమా
గాచ్చతక్రతుః । సదృష్ట్యాభవనంతస్య భార్యాంచవిభవంతథా । పాషీయసీం
మఠింకృత్వా సోహల్యంఽముదైక్షత । నాశ్చానంసవరంశేశంకాలంతస్మాద్భషే
భవయం । నబుబోధతదాశక్తః కామాకృష్టమనాస్తదా। తామేవధ్యాయన్మ
ధ్యాన్తై సురరాజ్యంసువిస్త్రుతం । సంతప్తాంగఃకథంకుర్యాం ప్రవేశోవా కథం
భవేత్ । ఏవంమత్సానిప్రయాపో నాంతరంసోధ్యగచ్ఛత । సకదాచిన్మహాప్రా
జ్ఞఃకృతపూర్వాస్థికక్రియః । గౌతమోమునిభిశ్చైవ్య నీగగతశ్చ శ్రమాద్భ
షాః । ఆశ్రమాగ్నేతమివిపాక్ స్థానానివివిధానిచ । ద్రష్టుంకతో మనివర
ఇంద్రస్తంసముదైక్షత । ఇదమంతరమిత్యుక్త్వాచక్రేకార్యంమనఃప్రియం రూపం
కృత్వాగౌతమస్య స్వస్వరూపం శతక్రతుః । తాంగత్వాచారుసర్వాంగీ మహా
ల్యంవాక్యమబ్రవీత్ । ఆకృష్టోహంతచగుణైరూపంస్తృత్వాస్థలత్పదః। ఇతిబ్రు
వన్త సకహస్త మాదాయాంతస్సమావిశత్ । నబుబోధత్సహల్యతంజారంమేనే
చగౌతమం । యథాసుఖంరమ్యమాణే ప్రాయాచ్ఛిష్యేస్సగౌతమః। ఆగచ్ఛం
తంసమాలోక్యహ్యహల్యప్రియవాదిసి। పృథియాతిప్రియంవక్తతోషయంతీనిజైర్గు
డైః। తామదృష్ట్వాపహప్రాజ్ఞో మనైతన్తహదద్భుతం । ద్వారస్థితంమునివరంస
ర్వే పశ్యత్తతయావినా । అగ్నిహోత్రస్యశాలాయాం నియతాగృహరక్షిణః। డి
చుముణివరంభీతా గౌతమంవిన్నయాన్వితాః । భగవన్మమిదంచిత్రం బహిరం
తశ్చదృశ్యనే । ప్రియయాంతఃప్రవిష్టోసి తథాదృష్టో బహిభవవాన్। అహోత
పఃపృథివావోయంనానారూపధరోభవాత్। తద్భృత్యావస్థితశ్చంతః ప్రవిష్టఃవ్య
సతిషసి। ప్రియైహల్యైభవతి కింమాంసప్రతిభాషసె । ఇత్యృషేర్వచనంశ్రుత్వా
అహల్యజారమబ్రవీత్। కోభవాన్మషిరూపేణ పాపంత్యంకృతవానసి। ఇతిబ్రువం
తీశయనా గుణితాన్తత్వరంభయాత్ । సచాపిపాపకృచ్ఛక్రో బిడాలోభూదృష్ట
మాత్ । సంతంపిక్యతాదృష్ట్యా ధర్మితాంచప్రియాంతథా । ఉవాచగుమానిః

కోపా త్రిమిదం చ హాసం కృతం । ఇతి బ్రహ్మచరం తామరం సాపినోవాచ లజ్జితా ।
అన్వేషమాణౌ జారిం తం చిదాలందద్య శేమునిః । కోభవానితతం ప్రాహ భస్మీకు
ర్యాం నృపావ గెత్ । కృతాం జలిపుటో భూత్వా ఇదమాహాశ్చ చీపతిః । శచీభతాః పు
రాంభైశ్చ పురుషాతః పురుష్టుతః । మమేదం పాపమాపన్నం సత్యము క్తం మయా
సమన్విశమ్యతద్వచో విప్రో హరిమాహుషాన్వితః । భగవత్యాః కృతం పాపం సహ
స్రభగవాన్సృచ । తామవ్యాహమునిః కోపా త్వంచ శుషకనదీభవ । తతః ప్రసాద
యామాస కథయంతీత దాకృతం । తవయాపేణ చాగత్య మామగాత్సాక్షిణ స్త్వి
మేతథేతి రక్షణః ప్రోచు రిహల్యాగత్యవాదినీ । జ్ఞానేనాపి మునిజ్ఞాత్వా శాంతః ప్రా
హ సశీవ్రతాం । యదాతు సంగ తాభాచే గౌతమీం పాపనాశినీం । నదీభూత్వా పు
నారూపం ప్రాప్య సేషియకృత్తమ । ఇత్యేషే ర్వచనం శ్రుత్వా తథాచక్రేపతి
వ్రతాతయా శుసంగ తాదేవ్యా అహల్యా గౌతమః పియా । పునస్తద్యూపమగమ ద్య
న్వయానిమిః తం పురా । తతః కృతాం జలిపుట స్సురరాట్మాహ గౌతమం । మాం
వాహిమునిశామూల చాపిష్ఠంగృహమాగతం । పాదయోః పతితం దృష్ట్వా కృప
యాప్రాహ గౌతమః । గౌతమీగచ్ఛభాన్త్రీం తే స్నాచంకురు ఘరందర । తత్స్నానాద్గ
తపాపస్త్యం సహస్రాక్షోభవిష్యసి । ఉభయం విస్తయకరం దృష్టవానస్మి నారద ।
అహల్యా యాః పునర్భావం శచీభతాః సహస్రదృక్ । తతః ప్రభృతిత త్తీర్థ మహ
ల్యా సంగమం స్మృతం । ఇంద్రతీర్థ మితి ఖ్యాతం సర్వపాపహరం శుభం ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీ మాహాశ్లేష్మి అహల్యా సంగమతీర్థ వణనం నామ

పోడకోఢ్యాయః ।

సప్తదశాధ్యాయపారిరంభః ।

ఒం ॥ బ్రహ్మవాచ ॥ తస్మాదవ్యపరంతీర్థం జనస్థానమిక్ష్మతం । చ
తుర్వ్యోజనవిస్తీర్ణం స్తరణాన్తు క్షేదం నృణాం । వైవస్వతాన్వయేజాతో రాజా
సీజనకస్సుధీః । సోపాంపతైస్తుతనయా ముపయేమే గుణాణాం వాం । ధర్మాధిక
కామమోక్షాణాం జననాజ్జనకోన్మపః । అనురూపగుణత్వాచ్చ తస్య భార్యాగుణా
న్వితా । యజ్ఞవల్క్యశ్చ విప్రేంద్ర స్తస్య రాజ్ఞః పురోహితః । తమపుచ్చస్మై ప
శేస్తో యజ్ఞవల్క్యం పురోహితం । భుక్తిముక్తి శేష్తతమే భుక్త్యాముక్తికథం
భవేత్ । సర్వసంగపరిత్యాగా స్తుక్తిపాప్తిస్తుదుఃఖదా । తద్భూమిమునిశా
మూల సుఖాన్తుక్తికథం భవేత్ ॥ యజ్ఞవల్క్యః ॥ అపాంపతిస్తవగురుశ్శ్వశు

రఃప్రియకృత్తథా । తంగత్వాపృచ్ఛవృపతే ఉపదెవ్యతితేహితం॥ బ్రహ్మ॥ యా
 జ్ఞవల్యశ్చజనకో రాజానంవరుణంతథా॥ గత్వేవోచతురవ్యగ్రా ముక్తిమార్గం
 యథాక్రమం॥ శ్రీవరుణః॥ ద్వివిధాసంస్థితాముక్తిః కర్మదావరేష్యకర్మణః॥ దే
 వైశ్చనిన్దితోమాగః కర్మజ్యాయోహ్యకర్మణః॥ సర్వంచకర్మణాబద్ధం పురు
 షార్థచతుష్టయం॥ అకర్మణాపృథగ్జతిముక్తిమాగోమృదోచ్యతే॥ కర్మసాధ్యా
 నికార్యాణి సిద్ధంతిన్మపసత్తమ । తస్మాత్సర్వాత్సనాకర్మ కతవ్యంవైదికంత
 ధా॥ తేనధుక్తించముక్తిచ ప్రాప్తువంతిహమానవాః॥ అకర్మణఃకర్మపుణ్యంక
 మ్చాప్యాశ్రమేషుచ॥ జాత్యాశ్రయంచభవతి వత్సోమిశ్యుణకర్మతత్ । ఆశ్ర
 మాశ్చాపిచత్వారిః కర్మదావరాహిమానవః॥ చతుర్థామాశ్రమాణాంచ గా
 హాన్యంబహుపుణ్యదం । తస్మాద్భుక్తిశ్చముక్తిశ్చ భవతీతిమతిమమ్పితచ్చు
 త్వాతుజనకో యాజ్ఞవల్యశ్చబుద్ధిమాన్ । వరుణంపూజయిత్వాతు పునర్వచన
 మూచతుః॥ కోదేశకింసుతీర్థంస్యాత్కర్మణాముక్తిదాయకం॥ తద్వదస్వసురశ్రే
 ష్ట సర్వజ్ఞోసిమహామతే । పృథివ్యాంభారతంవషణం దండకంతత్రపుణ్యదం । త
 స్మిన్మైత్రేకృతంకర్మ భుక్తిముక్తిరదంస్మణాం । తీర్థానాంగౌతమీపుణ్యాశ్రే
 స్థాముక్తిరదాన్మణాం॥ తత్రయజ్ఞేనదానేన భోగాన్ముక్తిమవాప్నోసి॥ యాజ్ఞవ
 ల్యశ్చజనకో వచనాద్యాదసాంపతేః । అశ్వమేధాదికంకర్మ చకారజనకోన్య
 పః॥ యాజయామాసవిప్రేంద్రో యాజ్ఞవల్యస్సన్వకంస్యపం॥ గంగాతీరంసమాశ్రి
 త్య యజ్ఞాన్ముక్తిమవాపరాట్॥ తథాజనకరాజావో బహవ స్తత్రకర్మణః॥ ముక్తిం
 యయుర్మహాప్రాజ్ఞా గౌతమ్యాశ్చప్రభావతః । తతఃప్రభృతి తత్తీర్థకం స్వప
 నామైవవిశ్రుతం॥ జనకానాంయజ్ఞసదో జనస్థానమితిశ్రుతం॥ చతుర్వ్యోజనవిస్తీ
 ర్ణకం స్తరణాత్సర్వపాపహం॥ తత్రస్నానేనదానేన పితౄణాంతర్వజేనచ॥ తీర్థక
 స్యస్తరణాద్వాపి పథనాద్భుక్తిభావనాత్॥ సర్వాన్గామానవాప్నోతి ముక్తిమా
 గమవాప్నోతి॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యేజనస్థానతీర్థవర్ణనంనామ

సప్తదశోధ్యాయః.

అష్టాదశాధ్యాయపారంభః.

ఓంబ్రహ్మైవాచ॥ అరుణావరుణాదైవ సద్యపుణ్యతమేశుభేతయోస్తు

సంగమఃపుణ్యో గంగాయాంమనసత్రమతదుత్పత్తింశృణుష్వేహ సర్వపాపప్ర
 తాశనిం । కశ్యపస్యసుతోజ్యేష్ఠో హ్యదిత్యోలోకపితృః । త్రైలోక్యవత్సుస్తీ
 డ్భాంశు సుప్తాశ్వీలోకపూజితః । తస్యపక్షీఉమాఖ్యాతా త్వాష్ట్రీలోకస్యసుంద
 రీభ్రతుఃప్రతాపతైవత్వ మసహంతీసుమధ్యమా । చింతయామానకింకృత్యంమ
 మస్యాదితిభామినీ తస్యాఃపుత్రోమహాప్రాజ్ఞో మనురైవస్వతోయమః । యమునా
 చనదీపుణ్యో శృణువిన్నయకారణం । సాకరోదాత్మనశ్చాయా మాత్మరూపేణ
 యత్నతః । తామబ్రవీత్తశోషా త్వంచమత్సదృశేభవ । భతాకరంత్యమపత్యాని
 పాలయస్వమమాజ్ఞయా । యావదాగమనంమేస్యా తృత్యస్తావచ్ఛ్రియాభవ ।
 నఖ్యాతవ్యంశుభేక్వాపివ్యాపత్యానాంత్వయాప్రభే తథేత్యాహవతాంఛాయాని
 జగగామగృహాదుషా । ఇత్యుక్త్వాసాజగామాశు శాంతరూపంతమిచ్ఛతీభ్రతుః
 శోషాత్పక్ష్యగృహం పిత్రేనర్వంస్యవేదయత్ । త్వష్టాపిచకితఃప్రాహ సుతాంతాం
 సుతవత్సలః । నైతద్యుక్తంభత్యమత్యా యన్వైస్వరేణప్రవతనం । అపత్యా
 నాంకథంవృత్తిర్భతుఃస్వాసమితుస్తవ । బిభేమిభద్రశిష్టోహంభతాకరంతంపునర్భ
 జ । ఏవముక్తాతుపిత్రాసా నైత్యుక్త్వావైపునఃపునః । ఉత్తరంచకురుండేశం జగా
 మతపసేత్సరాతత్రతేపేతపస్త్రీవ్రం బడబారూపధారిణీ । దుష్ప్రేక్షంస్వపతిం
 కాంతం ధ్యానుంతీర్చలాహుషా । ఏతస్త్రిన్నంతరేతాత ఛాయాహోషా స్వరూ
 పిణీభానాసావతకయామాస అపత్యాన్యపిజ్జరే । సావణిఃశృశనిశైచైవ విష్టి
 ర్భాదుష్టకస్యకా । సాచ్ఛాయావతకయామాసనైలత్తజ్యేననీత్యశః । నేష్వప్వపశ్యేషు
 హోషాయా యమస్తత్రచుకోపహ । నైషమ్యేణాథవతకంతింఛాయాంతాంమా
 తరంతధా । తాడయామాసపాదేన దక్షిణాశాపతిగ్రమః । పుత్రదుర్నయసంయో
 భాచ్ఛాయావైవస్వతంయమం । శశాపపాపతేపాదా విశీర్ణ్యేతేమమాజ్ఞయా ।
 విశీర్యపరణోదుఃఖాత్ పునఃపితర మభ్యగాత్ । సవిత్రేతుతు వృత్తాంతం స్యవే
 దయదశేషతః । నేయంమాతాసురశ్రేష్ఠ యయాశప్తాహమిదృశః । అపత్యేషువిరు
 ద్ధేషు జననీనైవకుప్యతి । యద్బాల్యదబ్రవంకించి దథమాదుష్కృతేకృతే । నైవకు
 ప్యతిమేమాతా తస్మాన్నేయంమమాంబికా । తత్పుత్రవచనంశ్రుత్వా సవితావిన్న
 యాన్యితః । ఇయంఛాయానాస్యమాతా ఛాయామాతాఉమాన్యతః । మమశాంతిమ
 భిష్సంతీ దేశేన్యస్మిక్తపీఠతా । ఉత్తరేచకురౌత్వాష్ట్రీ బడబారూపధారిణీ । త
 త్రసాస్త్ర ఇతిజ్ఞాత్వా జగామాశుదివాకరః । యత్రసావతకతేకాంతా అశ్వరూ
 పాస్యయంతదా । తాండష్ట్యేబడబారూపా మన్వధావద్ధయాకృతిః । కామాతురు
 హాయందృష్ట్వా శ్రుత్వావై హేషితస్వరం । ఉషాపతివ్రతోపేతా పతిధ్యానపరా

యథానగచ్ఛేయంనపశ్యేయం వినాభానుంమనాగపిహయధవణసంభీతా కొ
 న్యయంచేత్యజానతీ । పలాయత పతాప్రాప్తేదక్షిణాభి ముఖఃత్వరాత్ । కొ
 న్యతరతక్షకోమేస్యా దృషయోవాసురాలపి ధావంతీంతాంక్రియాంభాను రశ్వీమ
 శ్వవపుస్వయం । పర్యధావద్యతోయాతి ఉషాభాను స్తతస్తతః। ధాగీరథీమాశ్ర
 మాంశ్చఋషీణాంచ నదీస్తదా । నమదాంచాపివింధ్యంచ దక్షిణాభిముఖాపు
 భా। అతిక్రమ్యభయోద్విగ్నాత్వా ప్తీచాగాచ్చగౌతమీం । త్రాతారస్సంతి మన
 యో జనస్థానేతివిశ్రుతే। ఋషీణామాశ్రమాక సాచప్రవిష్టాగౌతమీంతదా । అ
 నుప్రాప్తస్తథాచాశ్వాం భాను స్తమూప్రవాన్సునః । అశ్వంనివారయామాసుస్స
 వెఁనై మునిదారకాః। తతఃకోపాద్రవిస్సర్వాక శశాపోషాపతిఃప్రభుః। నివార
 యంతిమాంయస్తా ద్వంధ్యాయూయం భవిష్యభిజ్ఞానదృష్ట్యాతుమునయో మేనిరే
 శ్వముషాపతిం । స్తువంతోదవ దేవేశంభానుంతంమునయోబుగ్గవక। స్త్రూయమానో
 మునిగణై రశ్వంభాను రధాభ్యగాత్ । బడచాయాముఖేలగ్నం ముఖఃచాశ్వశ్వ
 రూపిణః। జ్ఞాత్వాత్వాప్తీచభతాకరం ముఖాద్విర్యం ప్రసుస్రువే । తయోపి
 ధ్యేగాగంగాయా మశ్వినౌసమజాయతాంతత్రాగచ్ఛ న్సునిగణా స్సిద్ధాశ్వా నిమి
 సానరాః । గ్రహాగావస్తథౌషధ్యో వేదజ్యోతికాణాస్తథా । సప్తాశ్వంచ ర
 ధంపుణ్య మరుణోభానుసారథిః । యమోమనుశ్చవరుణో శనిర్వైవస్వతస్తథా।
 యమునావనదీపుత్ర్యా తాపీచైవమహానదీత త్రనూప్రసమాస్థాయ నద్యౌతే ఆ
 గతేమునై । దృష్త్వాతేవిస్త్రియావిష్టా ఆజగ్మశ్వశ్వశురస్తదా । అభిప్రాయంవి
 దిత్వాతు శ్వశురంభానురబ్రవీత్ । ఉషాయాఃప్రీతయేతస్యాః కుర్వంత్యాస్తవఉ
 త్తసమ్। యంత్రారుథంచమాంకృత్వా చింధితేజాంస్యనేకశః। యావత్సౌఖ్యంభ
 వేదస్యాస్తాచచ్ఛింధి ప్రజాపతే । తథేత్యుక్త్యా సచత్వష్టాసోమనాధస్య సర్విధౌ।
 తేజసాఘేదనంచక్రే ప్రభాసంచతపోవిదుః। భత్రాచనసంగతాయత్ర గౌతమ్యా
 మశ్వరూపిణీ । అశ్వీకార్యత్రచోత్పత్తి రశ్వతీథం తమచ్యతే। భానుతీథం త
 దాఖ్యాంతతదాపంచవటాశ్రమః। తాపీచయమునాచైవ పితరంద్రష్టుమా యయుః।
 అరుణావరుణానద్యోగం గాయాయత్రసంగమః। దేవానాంత్రతితీథాని ఆగ
 తానాంపృథక్పృథక్ । నవత్రీణిసహస్రాణి తీథానిగుణవంతివ । తత్రస్నానంచ
 దానంచ సర్వమత్యంతపుణ్యదం। శ్రవణాత్పరవాద్వాపి స్మరణాదపినారద । శవ్వ
 పాపవిముక్తోధమవాంత్సుసుఖీభవేత్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్యై అరుణావరుణ శ్వభాను
 తీథవణశాసనామాష్టాదశోధ్యాయః.

ఏకోనవింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారి || గారుడంనామయత్తీర్థం సవవిష్ణుప్రశాంతిదం ।
 తస్యప్రభావంవక్ష్యామి శృణునారదమేవచః । మణినాగ ఇతిత్వాసీ చ్చేషపుత్రో
 మహాబలిః । గరుడస్యభయాద్భక్త్యా తోషయామానశంకరం । తతఃప్రసన్నోహ్యాభ
 వత్పరమేష్ఠీ సదాశివః । తమవాచమహానాగం కింతేవ్యవసితంవద । నాగఃప్రాహప్ర
 భోమహ్యం దేహిమేగరుడాభయం । తథేత్యవాచతం శంభుగరుడాదభయంభ
 వేత్ । నిగతోనిభయంనాగో గరుడాదరుణానుజాత్ । క్షీరోదశాయాయత్రా
 సైతం దేశంపరియాత్యసాగరుడఃపన్నగంధృష్ట్యా చరంతంనిర్భయేనతు । తంగృ
 హీత్వా మహానాగం ప్రాప్తిపత్స్వస్యమందిరే । తంబధ్వాగారుడైఃపాతైఃగరుడో
 నాగసత్తమం । ఏతస్త్రిన్మంతరేనందీ ప్రోవాచేదం జగత్ప్రభుం । నూనంనా
 గోనచాయాతిభక్తితోబద్ధపవనా । గరుడేనసురేశాన జీవన్నాగోత్రసంప్రశేత్ ।
 బ్రహ్మచారి || నందినోవచనంశ్రుత్వా జ్ఞాత్వాశంభురథాబ్రవీత్ । గరుడస్యగృ
 హేనాగోబద్ధస్తీవృత్తిసత్వరం । గత్వాతంజగతామీశంవిష్ణుంబ్రూహి జనాద
 నంబద్ధంనాగంకాశ్యపేచమద్వాక్యా దానయస్వతం । తత్ప్రభోర్వచనంశ్రుత్వా
 నందిగత్వాశ్రియఃపతిం । వృక్షాపయచ్ఛంభువాక్యం విష్ణుంపుణ్యపరాయణం ।
 తతోవిష్ణుః ప్రీతమనాగరుడంవాక్య మబ్రవీత్ । వినతాత్మజ మద్వాక్యాన్మం
 దినేదేహిపన్నగం । యాతితేతద్విదిత్వాథ నేత్యువాచ విహంగమః । విష్ణుమప్యబ్రవీ
 తో-పా త్సుపహోనందినోంతికే । యద్యత్ప్రియతమంకించి ధృత్యేభ్యఃప్ర
 భవిష్టపః । దాస్యంత్యన్యేభయానేవం మయానీతంహరిష్యతి । పశ్యదేవతీయనోనా
 గం మోత్యత్య తంద్రితః । మయోపపాదితం నాగం త్వంతదాస్యసి నందినె ।
 త్వాంవహామి సదాభక్త్యా మమదేయంసదాత్వయా । మయోపపాదితంనాగం వ
 క్తుం దేహీతి నోచితం । సతాంప్రభూణాం నేయంస్యా ద్వృత్తిస్సంపత్తికారకా ।
 సంతోదాస్యంతిభృత్యేభ్యో మదుపాత్రహరోభవాత్ । గరుడస్యతుతద్వాక్యం
 శ్రోత్వాచక్రగదాధరః । విహస్యనందినఃపార్శ్వే పశ్యద్భిలోకపాలకైః । ఇ
 దమాహమహాబుద్ధ మాంవహన్వైక్యకోభవాత్ । త్వద్బలాదనురాగసర్వాత్
 జ్యేష్ఠ్యహంఖగసత్తమ । ఇత్యుక్త్యాత్రపతిబ్రహ్మ జాతకోహోబ్రవీదిదం । వా
 మాంగుళింకరస్యాశు కనిష్ఠానందినోంతికే । గరుడస్యతతోమూర్ధ్నిన్యేదం పున
 రబ్రవీత్ । సత్యంమాంవహనేసిత్యం పశ్యనందికవిహంగమం । న్యస్తాయాంచత

తోంగుల్కాం శిరఃకుక్షాసమావిశత్ । కుక్షిశ్చచరణస్యాంతః ప్రావిశచ్ఛుణ్ణి-
తోభవత్ । తతఃకృతాంజలిపుటో వ్యధితోలజ్జయాన్వితః । తాహితాహి జగ-
న్నాథభృశంమామపరాధినం । త్వంప్రభుస్సర్వలోకానాం ధర్తాధాత్యై స్త్వ-
మేవచ । అపరాధేషు సర్వేషు తుమంజేప్రభవిష్టవః । తతఃకృపాన్వితాడపి శ్రీరా-
హస్త్వపతిప్రభుం । రక్షనాధస్త్వకంభృత్యం విప్రీతిపరమాంగతం । జనాదాన-
ఉవాచైనం నందినంశంభువాహనం । నయచాగంచగరుడంశంభోరంతిక మేవచ ।
తత్ప్రేసాదాశ్చగరుడోమహేశ్వర నిరీక్షితః । ఆక్తియందపునారూపం గరుడ-
స్సమవాప్స్యతి । తథేత్యుక్త్యాసప్తవభో నాగేనగరుడేనచ । శనైస్తుశంకరంగ-
త్వాత్ సైస్త్వసర్వంస్యవేదయత్ । శంకరోపిగరుత్తంతం ప్రోవాచశశిశేఖరః । యాహీ-
గంగామహాధాగ గౌతమీలోకపాటనీం । సర్వకామప్రదాంశాంతాం తామప్ల-
త్యపునర్వపుః । ప్రాప్స్యసేసర్వకామ్యాని శతధావనహాస్రధాతదావ్యక్యంప్ర-
ణతోభూత్వా శ్రుత్వాతుగరుడోభ్యగాత్ । గంగామాప్లుత్యగరుడశ్శివంవిష్ణుంసనా-
మసః । తతస్త్వైకమయిపక్షీ వజ్రదేహిహిమహాబలః । ఖగోభవన్తునిశేష్ట పు-
నర్విష్ణుమగాత్సుధీః । తతఃప్రభృతితత్త్వీకంగారుడంసార్వకామికం । తత్రస్నానాది-
శంకమేకరోతిప్రయతోనరః । సర్వపదక్షయంవింద్యా చ్ఛివవిష్ణు ప్రియావహం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే.

గారుడతీర్థవర్ణనం నామ

ఏకోనవింశోధ్యాయః.

వింశాధ్యాయప్రారంభః.

బ్రహ్మవాచ॥ తతోగోవధానంనామ తీర్థంపాప్రణాశనం । పితౄ-
ణాంప్రితిజనకం స్తరణాదేవపుణ్యదం । తస్యప్రభావవీచంస్యా న్తయా దృష్టశ్చ-
నారద । బ్రాహ్మణఃకషకఃకశ్చిజ్ఞాతాలిరితివిశ్రుతః । నవిమంచత్యనన్వాపకామధ్యం-
యాతేపి భాసరై । ప్రతోదేనప్రతుదతిప్రత్యతోపిచపాశ్వయోః । తౌగావా-
వశ్రుపూణాఃతౌ దృష్ట్వాగౌఃకామదోహినీ । సురభిజఃగతాంమాతా నంది-
సేసర్వమబ్రవీత్ । సచాపివ్యధితోభూత్వా శంభువేతస్త్వవేదయత్ । శంభుశ్చ-
వృషభంప్రాహసర్వంవిష్ణుపతేర్వద । తదాజ్ఞాసహితోనందీగోజాతంసర్వమా-
హరత్ । సప్తేషుగోషుసర్వేషు స్వకేమత్యేకరసాతతే । మామవోచుస్సురగణౌ-
విగాగోభిఃకబీవ్యతే । తానబ్రువంసు రాకసర్వాశంకరంయాంతు యాచథ ।

తద్ధేవేంద్రతేనర్చ్యేస్తుత్వాకార్యంస్యవేదయత్ । ఈశోవివిబుధానామాజానీతే
 వృషభోమమ! ణేవృషంప్రాహురమరాః లోకానాముపకారిణః । వృషోపివిబు
 ధానాహగోసవఃక్రియతాంక్రతుః । తతఃప్రాప్యృథగాస్సర్వాయాదివ్యాయా
 శ్చనూనయాః! తతఃప్రవప్యతేయజ్ఞోగోసవోదేవనిమిత్తః । గాతమ్యాశ్చపరేవా
 రేగానోవవృధీరేతతః । గోవధఃసంతతతీర్థం దేవానాంప్రీతివధఃసంతతః
 స్నానంమునిశ్రేష్ఠగోసహస్రఫలప్రదం । కింతుదానాదికంయత్స్యాత్ఫలంత్వన్న
 విదురమనః ।

ఇతిగ్రీబ్రహ్మపురాణే-గాతమీమాహాత్మ్యే-గోవధఃసతీర్థవధఃసంనామ

వింశోధ్యాయః.

ఏకవింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం॥బ్రహ్మవాచ॥ పాపప్రణాశనంనామ తీర్థంపాపప్రణాశనం । నా
 మధేయంప్రవత్స్యేమి శృణుచారద యత్నతః । ధృతవ్రతఇతిఖ్యాతోబ్రాహ్మణో
 లోకవిశ్రుతః । తస్యధార్యామహీనామ తరుణీలోకసుందరీ । తస్యాఃపుత్రస్సాస్త్రి
 ర్యభిధస్సనాజ్ఞాత ఇతిశ్రుతః । ధృతవ్రతంసమాకర్షణస్తృష్ట్యాకాలేరితోము
 నేతతస్తుబాలవిధవా బాలపుత్రాసురూపిణీ । త్రాతారంవైషపశ్యంతీ గాలవా
 శ్రీమమభ్యుగాత్ । తస్మైపుత్రంనివేద్యాశున్వైరిణీకామమోహితా । సాబ్రహ్మ
 మబహుళాదేశాత్ పుంస్కామాకామమోహితా । తత్పుత్రోగాలవగృహేనే
 దవేదాంగపారగః । సనాజ్ఞాతోమాతృదోషాద్విపరీతమనా అభూత్ । జనస్థా
 నమితిఖ్యాతం నానాజాతిధిరావృతం । తత్రసాపణ్యవేషేణహ్యధ్యాస్తేకమహీ
 తథా ॥ తత్పుత్రోపిబహుళాదేశాత్ పరిబ్రాహ్మకాముకః । సోపికాలవ
 శాత్తత్రజనస్థానేవసత్తథా । స్త్రియమాకాంక్షతే వెశ్యాంశ్చతవ్రతమతోద్వి
 జః । మహీచాపిధనందాతృణా పురుషాన్సమవేక్షతే । సనావైపుత్రమాత్మీ
 యం నచవేత్తినమాతరం । తయోస్సమాగమశ్చాసీద్దాంపత్యం మాతృపు
 త్రయోః! ఏవంబహువిధేకాలే పుత్రేమాతరిశ్చృతి । తయోఃపరస్పరంజ్ఞానం వై
 వాసీన్దాతృపుత్రయోః । ఏవంతువతమానస్య పితృధర్మేణసన్దతిః! అసీత్తస్యా
 పినదృష్టి శృణునారదచిత్రవత్ । స్వైరస్థిత్యాశతమానో వై నాంసంతతిహ

రహాః బ్రాహ్మీసంసంధ్యామనుస్థానం తత్పూర్వేణధనాజనం । విద్యాబలేన వి
 త్తాని బహూన్యజ్ఞాదదాత్మసాః । తథాపిప్రాతరుత్థాయ గంగాంత్యాధా
 విధిశౌచాదిన్నానసంధ్యాది సర్వంచైవయథాక్రమం । కృత్యాపి బ్రాహ్మణాన్న
 త్యా తతోయాతిహ్యకల్మషః । ప్రాతఃకాలేగౌతమీంతు యథాయాతివిరూపభాక్ ।
 కష్ఠీశిథిలసర్వాంగః పూయశోణితమిశ్రతః । స్నాత్వాతుగౌతమీంగంగాం య
 థాయాతిస్వరూపభాక్ । శాంతస్సూర్యాగ్నిసద్యశోమార్తిమానివభాసరః । ఏ
 తద్రూపద్వయంస్వస్య వై వషశ్యతినద్విజః । గాలవోయత్రభగవాన్ తపోధ్యా
 నపరాయణః । ఆశ్రయగౌతమీంగంగా మాస్తేనమునిభిర్వృతః । బ్రాహ్మణోపితత
 ద్దైవ నిత్యంతీర్థైః సమత్వచ । గాలవంచనమస్యాథ తతోయాతిస్వమందిరం । గంగా
 యాంసేచనాత్పూర్వం సనాజ్ఞాతస్యయద్వృతః । స్నానసంధ్యోష్టరెకాలే వపుర్య
 దపినద్విజః । ఉభయత్రచతద్భావం గాలవోసత్యమేవచ । దృష్ట్వాసపిస్తయోమేనెకి
 చిదస్త్యత్రకారణం । ఏవంసవిస్తయోధూత్వా గాలవఃప్రాహతంద్విజః । గచ్ఛం
 తంచనమస్యాథ సనాజ్ఞాతంబహూన్గురూక్ । ఆహూయయత్తుతోధీమాన్ కృప
 యావిస్తయేనచకోభవాన్ క్వనుగంతాసి కింకరోషిక్వభోక్ష్యసి । కింనామాత్వం
 క్వశయ్యతే కాహిభార్యా వదస్వమే । గాలవస్యవచశ్రుత్వా బ్రాహ్మణోవ్య
 క్తవాన్తునింశ్యఃకథ్యతేమయాసర్వజ్ఞాత్వాకార్యవినిర్ణయం । ఏవముక్త్యాగాల
 వంతం సనాజ్ఞాతోగృహాయయా । ఘక్త్వా రాత్రౌతయాసమ్యక్ క్షయ్యమాసాద్య
 బంధకీండువాచచకితస్తత్ర గాలవస్యతుయద్వచః । త్వంచసర్వగుణోపేతా బం
 ధశ్యపిపతివ్రతా । ఆవయోస్సదృశీప్రితి ర్యావజ్జీవంప్రవతేతాం । తథాపిచిన్పు
 చ్చామి కింనామాసిక్యవాకులం । కింసుస్థానంక్యవాబంధుః మమసర్వంనివేద్యతాం ।
 బంధకీ । దృతవతఇతిభ్యాతో బ్రాహ్మణోనియతేశ్శుచిః । తస్యభార్యావహీచా
 హం మత్పుత్రోగాలవాశ్రమేఉత్పన్నోమతిమాన్బాల స్సనాజ్ఞాతఇతిశ్రుతః । ఆ
 హంతుస్సూర్యదోషేణ త్యక్త్వాధమంకులాగతం । వైవిరిణీత్వహవతేయం విధి
 మాంబ్రాహ్మణేంద్విజ ॥ బ్రహ్మవాచ ॥ తస్మాస్తద్వచనంశ్రుత్వా మమవిధ్ధి
 వాభవత్ । పపాతపతతోధూమా తంవేశ్యావాక్యమబ్రవీత్ ॥ వేశ్యా ॥ కింనుజాతంద్వి
 జశ్రేష్ఠ క్వవాప్రితిస్తవాగత । కింనువాక్యంమయావోక్తం తవచిత్తవిరోధకృత్ ॥ బ్ర
 హ్మ ॥ ఆత్మనమాత్మనాశ్వాస్య బ్రాహ్మణోవాక్యమబ్రవీత్ । ధృతవ్రతఃపితావిప్ర
 స్తప్తప్రహంసనాజ్ఞతః । మమమాతామసీచేయం మమదైవాదుపాగతంఏత
 చ్చృత్వాతస్యవాక్యం మహాదుఃఖమథాకరోత్ । తయోస్తుశోచతోపశ్చాత్ప్రభా
 తేవిమలేనవా । గాలవంమునిశాదుఃకులం గత్వావిప్రాస్యవేదయత్ । ధృతవ్రతసుతో

బ్రహ్మ త్వయోపాధ్యాయంతుపాలితః । ఉచ్యత స్తవ్యాయైవ మమమాతామహీ
 ప్రభోకింకరోమివకింకృత్యా నిష్కృతమకమకాభవేత్ । తద్విప్రవచనంశ్రుత్వా
 గాలవఃప్రాహమామశుచః తదిహద్వివిగంరూపం నిత్యంపశ్యామ్యపూర్వవత్ । తతః
 పృష్టోసివృత్తాంతం శ్రుతంజ్ఞాతంమయాతిథా । యత్యుత్సంతవతత్సర్వంగంగా
 యాంప్రత్యహంకృతం తేనతీర్థప్రభావేన హ్యస్యాదేవ్యాఃప్రభావతః । పూతోసి
 ప్రత్యహంపశ్య న్నాత్రకార్యావిచారణా । ప్రభాతేతవజూపాణ సపాపానిత్యహ
 ణ్నిశంపశ్యామిపునరప్యేవం రూపంతవగుణోత్తరం । ఆగచ్ఛంతమమైర్ముక్తం గ
 చ్ఛంతంచత్సనాగసంపశ్యామిఃత్యంతస్తాత్త్వం పూతోదేవ్యాధునాకృతః । తస్మా
 న్నకార్యంతేకించి దవశిష్టంభవిష్యతి । ఇయంచమాతాతేవిప్రజ్ఞాతాయాచైవబంధ
 కీస్తానంకృత్యాచాత్రతీర్థే తతఃపూతోభవిష్యతితథాతాచక్రతురుథా మాతా
 పుత్రాతునారదస్తానాదవాపతురుథా ధాతపాపావసంశయం । తతఃప్రభృతిత
 త్తీర్థం ధాతపాపంప్రచక్షతేపాపప్రణాశనంచైవ గాలవంచేతివిశ్రుతం । మహా
 పాతకమశ్శంతం యధాయత్తావపాతకం । సర్వంతన్నాశయేదేవ ధాతపాపంసు
 పుణ్యదం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే పాపప్రణాశ

ధాతపాపగాలవతీర్థవణనంనామ

ఏకవింశాధ్యాయః.

ద్వావింశోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మహవ ॥ పితృతీర్థమితిఖ్యాతం సర్వలోకేషువిశ్రుతం । త
 త్రైదాశరధీరామస్సీతయాసహితోన్మదః । పితౄన్సంతపణయామాసపితృతీర్థం
 తతోవిదుః । తత్రస్థానంచదానంచపితౄణాంతపణంబంతథా । సర్వమతుయమా
 పోక్షినాశ్రకార్యావిచారణా । తత్రదాశరధీరామోవిశ్వామిత్రంమహామునిమ్ । పూ
 జయామాసవిపేంద్రఋషిభి స్తత్సదశిఃభిః । వైశ్వామిత్రంచత త్తీర్థం మునిజ
 ఙ్గంచపుణ్యదమ్ । తస్యస్వరూపంవత్సోమిపరితంవేదవాదిభిః । అనావృష్టిరభూత్స
 ర్వంప్రజానాంచాతిభీషణమ్ । విశ్వామితోమహాపాజ్ఞ స్యశిష్యోగౌతమీమయాత్ ।
 పుత్రాంశ్శశిష్యాంశ్చత్రథా జాయాందృష్ట్యాతుధాతురాత్ । చాధితకౌశిక్శ్రీ
 మాత్ శిష్యానిదమునాచహ ॥ విశ్వామిత్రః ॥ యథాకథంచిత్రించిచ్ఛ యత్ర
 క్వాపేయథాతథా । ఆసియతాంకిన్నభక్త్యంభోజ్యంవామావిలంబ్యతామ్ । ఇదానీ
 మేవగంతవ్యమానేతవ్యంతజ్ఞానచః । ఋషే స్తద్వచనంశ్రుత్వాక్షుధితస్యాతురస్యచ ।
 ఇతశ్చైతశ్చగచ్ఛంతోమృతందద్యశిరేశునమ్ । తమాదాయత్సరాయుకాఅచార్యా

గున్యవేదయన్ । శ్వానంతంభద్రమిత్తుక్త్వాప్రతిజగ్రాహపాణినా । విశసద్ధ్వంచ
 మాంసంచక్షాశయధ్వంచవారిణాపచద్ధ్వమంత్రపచ్చాపిహుత్వాగౌచయథావి
 ధి । దేవాన్యపీష్విత్సానన్యంస్తవకాయిత్యాయథాక్రమమ్ । సర్వేభోక్త్యామహేశేష
 మిత్తువాచసకాశికః । విశ్వామిత్రపచక్కుత్యాశిష్యాశ్చకుస్తథైవచ । పచ్యమాసే
 చమాంసేతుదేవదూతోగ్నిరభ్యగాత్ । దేవైశ్చమాంసంభోక్తవ్యమాసన్నమృషే
 కల్పితమ్ । అగ్నేస్తద్వచనాదిద్రష్టేన్నోభూత్వావిహాయసి స్థాలీమధాహరత్పు
 ణాంమాంసేనవిహితాంతథా । తత్కమఃదృష్ట్యాశిష్యాస్తేముసేశ్యేనన్యవేద
 యన్ । పృతాస్థాలీమునిశేషశ్యేనేనాకృతబుద్ధినాతతశ్చకోషభగవాన్ శత్రుకా
 మస్తవాహరిమ్ । తతోజ్ఞాత్వాసురపతిస్థాలీంకృత్వామధుతామ్ । పునర్నివేదయా
 మాసనభైశ్చైవఖగోహరిః । తావన్మధుసమాయుక్తాంస్థాలీమింద్రోదదాత్పునః । మ
 ధునాతుసమాయుక్తాంవిశ్వామిత్రశ్చకోషహః । స్థాలీవీత్యుతతఃకోపాదింద్రమాహ
 సకాశికః । శ్వమాంసమేవహోదేహిత్వంహరామృతముస్తమం । నోచెత్త్వాంభస్తసా
 తుగ్రర్యామింద్రోభీతభివాబ్రవీత్ । మధుహితాయథాన్యాయం ద్విజపుత్రైస్సమ
 న్వితః । కిమనెనశ్వమాంసేన హ్యమేశ్యేనమహామతే । విశ్వామిత్రోపనేత్యాహ ధుక్త
 మేకేనకింఘలం । ప్రజాస్సర్వాశ్చసీదంతివితేనమధునాహరే । సర్వేషామమృతంచ
 తస్యిద్భక్ష్యేహమమృతంశుచి । అథవాదేవపితరోభోక్త్యంతీదంశ్వమాంసవత్ । ప
 శ్చాదహంచతంగాసంభాక్ష్యేనాన్యతమస్తీమే । తతోభీతస్సహస్రాక్షోమేఘానా
 హూయతత్క్షణాత్ । వవవచామృతంవారిహ్యమృతేనాప్లుతాః । ప్రజాః । పశ్చాత్తద
 మృతందివ్యంహరిదస్తంయథావిధి । తర్పయిత్యాసురానాదౌ తర్పయిత్యాజగత్త
 యం । విప్రస్సంభుక్తవాంచ్చిష్యైర్విశ్వామిత్రోపిభార్యయా । తతఃపుణ్యతమంతీ
 ర్ణమాఖ్యానంచాపిపుణ్యదం । సంజాతమాంసవజ్జంబతస్తీర్ణకంపుణ్యకంస్త్ర్యం ।
 తత్రస్థానంచదానంచ సర్వక్రతుఫలప్రదం । తతఃప్రభృతతస్తీర్ణకంచైశ్వామిత్రము
 దాహృతం । మధుతీర్ణకంతథైవేంద్రంజైగ్నంపాజన్యమేవచ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

విశ్వామిత్రాదితీర్ణవర్ణనంనామ

ద్వావింశోధ్యాయః

త్రయోవింశాధ్యాయపార్వరంభః.

ఓం॥ బ్రహ్మహవి॥ శ్వేతతీర్థకమితిఖ్యాతంతైగ్రిహోక్యేవిశ్రుతంనుభవః॥
 సస్యశ్రవణమాత్రేణసర్వపాపైఃప్రముద్యతే॥ శ్వేతోనామపురావిప్రోగాతమస్యప్రి
 యస్సఖాఃఅతిహృషణజానిరతోగాతమీతరమాశ్రితః॥ కమణౌమనసావాచాశివభ
 క్తీపరాయణః॥ ధ్యాయంతంతంద్విజశేష్టంపూజయంతంసవాశివం॥ పూణాఽయు
 మంద్విజవరం శివభక్తీపరాయణం॥ హంతుందూతాస్సమాజగ్నుదక్షిణాధిపతేస్త
 దా॥ నాశక్తువస్యహస్తస్యప్రవేష్టుమవినారద॥ తదాకాలోప్యతిక్రాంతశ్చిత్రోక్తోమృ
 త్యుమబ్రవీత్॥ కిన్నాయాతిక్షణంజీవోమృత్యోశ్వేతఃకథంత్వితి॥ నాద్యాప్యాయాం
 తిదూతాస్తేమృత్యోలైవోచితంతుతే॥ తతశ్చకుపితోమృత్యుఃప్రాయాఽప్యేతగృహం
 స్వయం॥ ఏహీస్థినితాకతథాపశ్యన్మృత్యుదూతాకభయాతురాక॥ పోవాచకిమి
 దందూతామృత్యుమూచుశ్చదూతకాః॥ శివేనరక్షితంశ్వేతవయంనావేక్షితుంక్ష
 మాః॥ పాశపాణస్తదామృత్యుఃప్రావిశద్యత్రసద్విజః॥ అపావిప్రోసజానాతిమృత్యుం
 హాయమకింకరాక॥ పూజయన్తంశివంభక్త్యాశివస్యతుసమీపతః॥ మృత్యుంపాశధరం
 దృష్ట్వాదండీప్రోవాచవిస్త్రితః॥ కిమత్రవీక్షసేమృత్యోదండినంమృత్యురబ్రవీత్॥ శ్వేతంనే
 తుమిహాయాతస్తస్మాదీక్షేద్విజోత్తమం॥ గచ్ఛనేత్యబ్రవీద్దండీచృత్యుపాశానథాక్షి
 పత్॥ శ్వేతాయమునిశాస్త్రాలతదాదండీమకోపహ॥ శివదత్తేనదండేనదండీమృత్యుమ
 తాడయత్॥ తతఃపాశధరోమృత్యుఃపపాతధరణీతలే॥ తతస్తేనప్యరాదూతాశ్చాహ
 తంమృత్యుమీత్యుచయమాయసర్వమవదన్వధంమృత్యాశ్చదండినః॥ తతశ్చకుపితోధ
 గ్గోయమోమహిషవాహనః॥ చిత్రగుప్తంచకాలంచయమదండంచతజనాక॥ మహి
 షంధూతభేతాశానాధింవ్యాధింతథైవచ॥ అక్షిరోగాకకుక్షిరోగాకకర్ణమూలాం
 స్తథైవచ॥ జ్వరంపవివిధంపాపంసరకంచపుధక్పృథక్॥ త్వరంతామితితానుక్వా
 జగామత్యరితోయమః॥ ఏతైస్సర్వైఃపరివృతోయత్రశ్వేతోద్విజోత్తమః॥ తమా
 యాంతంయమందృష్ట్వాదండీహ్రీవాచసాయుధః॥ వినాయకంతథాస్మందం
 ధూతనాధంచనందినం॥ తత్రతద్యుద్ధమభవత్సర్వలోకభయంకరం॥ కాఠికేయ
 స్స్వయంశక్త్యాచిచ్ఛేదయమకింకరాక॥ దక్షిణాశాపంఛాపినిజఘానబలాన్వీ
 తః॥ హతావశిష్టాయామ్యాస్తేహ్యుదిత్యాంస్యవేదయత్॥ అదిత్యోపిసురైస్స
 రైస్త్వత్సృతస్తహదద్భుతం॥ లోకపాలైఃపరివృతోమమాంతికమథాభ్యగాత్॥
 అహంవిష్ణుశ్చభగవాంబోగ్నిర్వరుణస్తథా॥ చంద్రాదిత్యావశ్వినాచలోకేశా
 శ్చమరుద్గణాః॥ ఏతేహాన్యేవబహవోవయంయాతాశ్శివాంతికం॥ యమఆస్తేద
 క్షిణేతుగంగాపారేబలాన్వీతః॥ సముద్రాశ్చనదీనాగానగాఘాతాన్యనేకశః॥ త

(ప్ర యో విం శో ధ్యాయః.)

తాజగ్ముస్సురేశానం దృష్టా వైవస్వతంయమం । తత్రదృష్టా వహతంనైన్యంయ
మంచేవాభయార్దితాః । కృతాంజలిపుటాస్సు ర్వేశంభుమూఁచుపునఃపునః । శ్వేతం
ద్విజంభ క్తమనాయుషంనోనేతుంయమాదిస్సకలస్సమర్థః । ఊచుస్సురా శ్శంకరమ
స్రమేయంభ క్తప్రియత్వంత్యయినాథసత్యం ॥ ఏవంతుబ్రువతాం తేషాంపురస్తాదభ
వచ్ఛివః । కిందదామితానాహాదమూచుస్సురాలపి । అయం వైవస్వతోధర్మో
నియంతాసర్వదేహీనాం । ధర్మాధమఃప్రవస్థాయాంస్థాపితోలోక పాలకః । నా
యంవధ్యఃకుతోవాపినాపరాధోసపాపకృత్ । వినా తేనజగత్స్థాతుంనైవ కించిద్భ
విష్యతి । తస్మాజ్జీవయదేవేశంయమంసబలవాహనం । తతఃప్రీవాచభగవాన్జీవ
యేయమసంశయం । యమంయదీవచోమేద్యహ్యమమన్యంతు దేవతాః । తతఃప్రీ
చుస్సురగణాఃకుర్వోవాక్యంత్యయోదితం । మద్భక్తానమృతీంయాంతు నేత్యూమర
మరాఃపునః । అమరాస్సుస్తతోదేవాస్సర్వలోకాశ్చరాచరాః । అమర్త్యమర్త్య
ధేదశ్చనస్యాదేవంజగన్తయ । పునరప్యాహతాంశ్చంభుశ్శృణుధ్వంమమభాషితం ।
మద్భక్తానాంవైష్ణవానాంగౌతమీమనుసేవతామ్ । వయంతుస్వామినోనిత్యంనమృ
త్యుస్సాన్వమృమహాతే । తథేత్యూచుస్సురగణాదేవదేవశివంప్రతి । తతశ్చజగ
తాంనాథోనందినంప్రాహనందన । గౌతమ్యాశ్చీదకేనత్వమభిషింశయమంబలమ్ ।
తతోయమాదయస్సు ర్వేహ్యభిషిక్తాశ్చనందినా । ఉత్థితాస్తేసజీవాశ్చదక్షిణాశాంత
తోగతాః । ఉత్తరైగౌతమీతీరవిష్ణోద్వాద్యాస్సర్వదేవతాః । స్థితాఆసన్కపూజయంతో
దేవదేవంమహేశ్వరమ్ । తత్రాసన్నయంతాన్యష్టసహస్రాణిచతుదశ । తథా
చషట్సహస్రాణిపునష్షట్పత్రైవచ । దక్షిణైవతథాతీరతీథానామయతత్రయమ్ ।
ఆయుష్కప్రదమాఖ్యానంశ్వేతతీర్థంచనారద । యతాసౌగదితొమృత్యుమృత్యు
తీర్థంప్రచక్షతే । తత్రాస్త్వనమాత్రేణసహస్రంజీవతేనమాః । తత్రస్నానంచదా
నంచసర్వపాపప్రణాశనం । స్నానాచ్ఛవణానాద్వాప్స్తరణాచ్ఛమలత్వయమ్ । పు
ణ్యమ్యాఖ్యానమేతద్ధిశ్వేతతీర్థంచనారద ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

శ్వేతతీర్థవర్ణనంనామ

ప్రయోవింశోధ్యాయః.

చతుర్వింశాధ్యాయపారంభః.

ఓం॥బ్రహ్మ॥శుక్రతీర్థమితిఖ్యాతంసర్వసిద్ధికరంసృణామ॥సర్వపాపప్రళయ
సంసర్వవ్యాధివినాశనమ్॥ అంగిరాశ్చభృగుశ్చైవఋషీశరమధామికా॥ తయోః
పుత్రౌమాహాప్రాజ్ఞారూపబుద్ధివిశాలినా॥ జీవంకరితిఖ్యాతౌమాతాపితౌర్వశైర
తా॥తాచదృష్త్వాచపితరౌకమారాపూచతుమిథః॥ ఆవయోరెకఏవాస్తుశాస్త్రాని
త్యంచ పుత్రయోః॥ తస్మాదేకశ్శాసితాస్యాత్తిష్ఠత్వైకోయథాసుఖమ్॥ ఏతచ్ఛ్రీ
త్వాతతశ్శిష్యమంగిరాప్రాహధార్గవమ్॥ అధ్యాపయిష్యే త్వత్పుత్రంసుఖంతిష్ఠ
తుధార్గవ॥ ఏతచ్ఛ్రీత్వాచాంగిరసోవాక్యంభృగుకులోద్భవః॥ తథేతిమత్వాంగి
రసేశుక్రంతస్సైన్యవేదయత్॥ ఉభావపిసుతౌనిత్యమధ్యాపయంతివైపుత్రక్॥ వైషమ్య
బుధ్యాతాబాలౌచిరాచ్ఛక్రౌః॥ బ్రవీదిదమ్॥ వైషమ్యేణగురోమాంత్వామధ్యాపయ
సిసిత్యశః॥గురుణాంవైషముచితంవైషమ్యంశిష్యపుత్రేయోః॥ తస్మాజ్ఞానామితత్స
వంసమస్యేహంపునఃపునః॥గచ్ఛేయంగురుమన్యంభోమామనుజ్ఞాతుషహాసి॥ గ
చ్ఛేయంపితరంబ్రహ్మణాదితద్విషమంభవేత్॥ నోచేదత్రైవమేవిద్యానస్యాత్తద్గ
మ్యతేమయా॥గురుంబృహస్పతిందృష్త్వావహ్యనుజ్ఞాతస్తవగాత్రతః॥ అపాప్తవిద్యఃపి
తరంగచ్ఛేయంనేత్యచింతయత్॥ తస్మాత్తుక్ష్వనుగచ్ఛేయమత్యక్ష్ణప్రకౌగురుర్భవేత్॥
ఇతిస్తరన్తహాప్రాజ్ఞంచాపృచ్ఛద్వంద్యగౌతమమ్॥కోగురుస్సాన్యన్తునిశేప్తమమబూ
హీగురుభవా॥త్రీయాణామపిలోకానాంయోగురుస్తంప్రజామ్యహమ్॥సప్రా
హజగతామీశంశంధుంజేవంజగద్గురుమ్॥ శుక్రఃప్రాహకథంతంవై పశ్యేహ
త్రిదశేశ్వరమ్॥గౌతమఃప్రాహధమణ్జ్ఞోవృద్ధశ్శుక్రంగురుప్రియమ్॥ గౌతమ్యాంతు
శుచిధూత్వాస్తోత్రైస్త్రోషయశంకరమ్॥ తతస్తుస్థోజగన్నాథస్సతేవిద్యాంప్ర
దాస్యతి॥గౌతమస్యతుతద్వాక్యాత్ప్రాగార్దంగాంసభాగవః॥ సాత్వాధూ
త్వాశుచిస్సమ్యక్స్తుతించక్రేసదాలకః॥బాలోహంచాలబుద్ధిశ్చ బాలచంద్రధరప్ర
భో॥నాహంజానామికించచ్చలోకకత్త్రేకనమోస్తుతే॥ విజ్ఞానాథకంసురేశాననా
హంవేద్విభవద్గురుమ్॥ త్వంచమాంకృపయాపశ్య లోకసాక్షిస్తమోస్తుతే॥
పరిత్యక్తశ్చగురుణానమమాస్తిగురుస్సఖా॥ త్వంప్రభుస్సర్వభావేనజగన్నాథ
నమోస్తుతే॥ గురుగురుమతాంశ్రేష్ఠమహతాంవమహానసి॥అహమల్పతరోబా
లోజగన్తయనమోస్తుతే॥ ఏవంతుస్తువతస్తస్య ప్రసన్నోధూత్సురేశ్వరః॥ కా
మంవరయథాద్రంతేయచ్ఛాపిసురదులః॥భంకివిరప్యాహదేవేశంకృతాంజవిరు
దారధిః॥ బ్రహ్మాదిభిశ్చమునిభి విద్యాద్యాయానైవగోచరా॥ తాంవిద్యాంనాథ
యాచిష్యేత్స్వగురుమహదైవతం॥ మృతసంజీవనీవిద్యా మజ్ఞాతాం త్రిదశైర

పి । తాండ్రవాక్సురశ్రేష్ఠస్తస్మైశుక్రాయయాచతే । ఇతరావేదికీవిద్యా
 లాకేచాన్యగోచరాకింపునశ్చంకరే తుష్టే విచార్యమవశిష్యతే । సతులభ్యామ
 హవిద్యాం ప్రాయాత్సవితరంగురుందైత్యానాంచగురుశ్చసీద్విద్యయాపూజిత
 శ్చనః । తతఃకదాచిత్తాంవిద్యాం కస్తీంశ్చ తాగ్రణాంతరే । కచోబృహస్పతి
 సుతో విద్యాంప్రాప్తఃకవే స్తుతాంకచాద్భృహస్పతిశ్చాపి జీవాదేవాపుత్రకృ
 థక్ । ఆవాపుమహతీంవిద్యాం యామాహుమ్యతజీవసిం । యత్రసాకవినా
 ప్రాప్తా విద్యాపూజ్యమహేశ్వరం । గౌతమ్యాఉత్తరేపార్శ్వేశుక్రతీర్థం త
 దుచ్యతేమృతసంజీవనంప్రోక్త మాయురారోగ్యవర్ధకం । స్నానందానంచయ
 త్సంచితస్సర్వమక్షయపుణ్యదం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహత్యైశుక్రతీర్థ-

మృతసంజీవనతీర్థ వర్ణనంనామ

చతుర్వింశాధ్యాయః.

పంచవింశాధ్యాయస్తారంభః.

ఓం బ్రహ్మనాచ॥ఇంద్రతీర్థమితిఖ్యాతంబ్రహ్మహత్యావినాశనం । పురా
 వృత్రవధేవృత్తే బ్రహ్మహత్యాచనారద । శచీపతించానుగతా తాంద్యష్టాభీత
 తవద్ధరిః । ఇంద్రస్తదావృత్రహంతా ఇతశ్చేతశ్చధావతియత్రయత్రాప్య సా
 యాతిహత్యాసాపీంద్రగామినీ । స మహత్సరఆవిశ్య పద్మనాళముపావిశత్ । త
 త్రాసౌతంతువద్భూత్వా హ్యసాంచక్రేశచీపతిః । సరస్తీరేహత్యాసీద్విద్య వ
 షణ్సహస్రకం । ఏతస్మిన్నంతరేదేవా నిరింద్రాస్తే భవన్తు నేమన్త్రీయామా
 సురవ్యగ్రాఃకథమిన్ద్రోభవేదితి । తతోహువదంచేవా హత్యాస్థానం ప్రకల్బ్య
 చ । ఇంద్రస్యపావనాథాయ గౌతమ్యామభిషిచ్యతాం । తత్రాభిషిక్తః పూ
 తాత్తాపునరింద్రోభవిష్యతి । తదాతేనిశ్చయంజ్ఞాత్వాగౌతమీమీయరావగాం । త
 త్రోన్నప్తయతుంసర్వేదేవాశ్చఋషయస్తథా । అభిషిక్తాశ్చ తేసర్వేహ్యభిషేకాయ
 తస్థిరే । అభిషిచ్యమానమింద్రంతం ప్రకోపాద్ధాతమౌబ్రవీత్ । యేభిషేక్ష్యం
 తియశ్చాపి హ్యభిషిక్తోభవిష్యతి । తాన్సర్వాన్భస్త్ససాతుర్-ర్యాం శీఘ్రియాం
 త్యసురారయః । ఇత్యుషీర్వవనంత్రతాప పరిహృత్యచగౌతమీం । నమదామగమ
 స్సర్వేచేంద్రమాదాయనత్వరాః । ఉత్తరేనమదాత్రిరహ్యభిషేకాయతస్థిరే । అభి
 షిచ్యమానమింద్రం తంమాండవ్యోభగవాన్మషిః । అబ్రవీద్భస్త్ససాతుర్-ర్యాంయ
 స్యస్యాదభిషేచనం । పూజయామాసురమరా మాండవ్యంయక్షిభిశ్చనైః । అయ

మింద్రస్సహస్రాక్షాత్రిదేశేభిషిచ్యతేమలనిర్యాతనంతస్యైకుమస్తస్మాద్వరా
 స్పహాదేశేదాస్యామహాసర్వంతదనుజ్ఞాతుమహానియస్త్రిదేశే సురేంద్ర
 స్సత్వభిషేకోభిష్యతి । ససర్వకామదఃపుంసాంధాన్యవృక్షఫలైర్వృతః । నానా
 వృష్టిసాదుభిక్షంధవేదత్రకదాచనామేనేతత్రమునిశ్చ్యో మాండవ్యో లోకపూ
 జితః । అభిషేక్త్యుస్తత్రమలనిర్యాతనంతదాదేవేస్తదాచమునిభిస్సదేశోమా
 శవస్తృతః । అభిషిక్తేసురపతాజాతేచవిమలేతదా । ఆనియ గౌతమిం గంగాం
 తంపుణ్యాయాభిషేచిరే । సురాశ్చబుష్టయ నైవసహ్యహంవిష్టుస్తథైవచ ; వసి
 ష్టోగౌతమశ్చాపిహ్యగస్త్యోత్తిశ్చకశ్యపః । ఏతేచాన్యేచమునయోదేవా యత్యాశ్చప
 న్నగాః । స్నానంచపుణ్యతోయేనహ్యకుర్వన్నభిషేచనమ్ । మయాపునశ్యచీభర్తా
 కమండలుభవేనచ । వారిణాప్యభిషిక్త్యత్రపుణ్యైత్యభూన్నదీ । సిక్తాచేతిచత
 త్రాభూత్రైగంగాయాంచనంగతే । సంగమాతత్రేవిఖ్యాతా సర్వదాబుషిసే
 వితాతతఃప్రభృత త్తీర్థంపుణ్యాసంగమముచ్యతేసిక్తాయాస్సంగమంపుణ్యమైం
 ద్రంతచ్చాభిధీయతే । తత్రసప్తసహస్రాణితిథాన్యాసస్సఖానిచ । తేషుస్నా
 నంచదానంచవిశేషేణచసంగమే । సర్వంతదక్షయంవిద్యాన్నాత్రకార్యావిచార
 ణా । యదేతత్పుమాఖ్యాసంయఃపరేశ్వశ్శరోతివా । సర్వపానైఃప్రముచ్యేత
 వాఙ్మనోవతిస్సదా॥

ఇతి బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

ఇంద్రతీర్థాది సప్తశతీర్థవర్ణనంనామ

పంచవింశోధ్యాయః.

పద్వింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మవాచ ॥ పులస్త్యతిథిమాఖ్యాతంసర్వసిద్ధిప్రదంస్పదామ్ ।
 ప్రభావంతస్యవత్సోమిభిష్టరాజ్యప్రదాయకమ్ । ఉత్తరాశాపతిఃపూర్వం స
 మృద్ధబలవానభూత్ । పురాలంకాధిపశ్చసీచ్ఛేష్టోవిశ్రవసస్సుతః । తస్యై
 తేధ్రాతరశ్చాసక్ బలవంతోమితప్రభాః । సాపత్న్యోరౌవణశ్చైవ కుంభ
 కణోవిభీషణః । ఏతేవిశ్రవసఃపుత్రా రాక్షసారాక్షసీసుతాః । మద్గత్తేనవి
 మానేనధనదోభ్రాతృభిస్సహ । మదంతికంభక్తియతో నిత్యమేతిచయాత్మిణః ।
 రావణస్యతుయామాతాకుపితాసాబ్రవీత్సుతాక్ । మరిషేగ్నచపివిషేగ్నతా

వైరూప్యకారిణి । దేవాశ్చ దానవాశ్చానన్ సపత్నాభ్రాతరోమిథః । అస్యో
స్యంఽధమీష్టం తేజదైశ్చర్యవశానుగాః । తేభవంతానపురుషానశక్తానజదైషిణః ।
సాపత్న్యగియోసురమతేతస్యజీవోనిరభఃకళ । తన్మాతృవచనంశుతావభ్రాతరస్తే
త్రయోమునైజస్తుస్తేతపసేరణ్యంకృతవస్తప్రహమాత్ । మత్సరానవాపుశ్చత్ర
యవీవహీరాక్షసాః । నూతులేనమరీచేనతథామాతామహేనచ । తన్మాతృవచనా
చ్ఛాపితతోలంకామయాచత । రణీభావాన్మాతృదోషాద్భ్రాత్రోరైరమధూన్య
హత్ । తతస్సమభవద్యుద్ధం దేవదానవయోరివ । యుద్ధేజితాగ్రజంశాంతంధనదం
భ్రాతరంతథాప్రప్సకంచపురీలంకాంసర్వంచైవవ్యహారత్ । రావణోఽఘోష
యామానలైగ్రీలోక్యేనచరాచరై యోదద్యాదాశ్రయంభ్రాతృస్సత్తువధ్యోభవే
న్యమ । తతోనిరస్తోవైశ్రవణో వైవప్రాప్తాశ్రయఃకృచ్ఛిత్ । పితామహంపులస్త్యం
చసతంగత్యాబ్రవీద్వచః । భ్రాత్రానిరస్తోదుష్టేన కింకరోమివదస్వమ । తత్త్వే
తశ్చవచనంశుత్యా పులస్త్యోవాక్యమబ్రవీత్ । గౌతమింగచ్ఛపాత్రత్వంస్తుహీ । దేవం
మహేశ్వరం । తతనాస్యప్రవేశస్సాన్యద్ధం గాయాజలమధ్యతః । సిద్ధింపాస్యశ్రిషిక్ శ్వా
ణీంతథాకురుమయాసమా । తథేత్యుక్త్వాజగామాసౌ భార్యయాధనదస్తథా । పి
తామాత్రాచవృద్ధేన పులస్త్యేనధనేశ్వరః । గత్వాచగౌతమీసత్వాశుచిస్సాన్
త్వాయతవ్రతః । తుష్టావదేవదేవేశం ధుక్తిముక్తిప్రదంశివం । ధనదక్షవాచ । మల
పగ్నసూతంయదవోచదంబా హస్యాత్సతోయంతవదేవశూరః । సంపేక్షితాయస్స
చవిఘ్నరాజో జజ్ఞేత్వశుచాచేష్టితమీశస్సప్టే । అశ్రుప్లుతాంగీగిరిజానమీశ్వర వ్య
యుక్తాదాంపత్యమితీశమూచె । మనోభవోధూన్యదనోరతిశ్చసౌభాగ్యభూణా
త్వమవాపసోమాత్ । ఇత్యాదిస్తువతస్తస్య పురతోధూన్త్రిలోచనః । వరోచధద
యామాస హపానోవాచకించన । తూష్ణీంధూతేచధనదే పులస్త్యేచధనే
శ్వరం । పునఃపునర్వదస్వేతి శివేవాదిహపిః । ఏతస్మిన్మంత్రేతత్ర వాగు
వాచాశరీరీణీ । ప్రాప్తవ్యంధనపాలత్వం వదతీదంమహేశ్వరాత్ । పులస్త్య
స్యవయచ్చిత్తం పితరైశ్చత్రవణస్యచ । విదితైశ్చవతధాదేవీ శుభమథముదై
రయత్ । ధూతవద్భవితవ్యంసా దాస్యమానంచదత్తవత్ । ప్రాప్తవ్యంప్రా
ప్తవత్తుత్తు దైవీవాగవదచ్ఛుభా ॥ ప్రభూతశక్తిః పరిభూతదుఃఖ స్సంపూజ్య
నిశ్శేషశ్వరమూపలింగమ్ । దిగీశ్వరత్వంద్రవిణఃప్రభుత్వ ముదారదాతృత్వకళత్ర
ప్రత్యక్షమ్ ॥ తాంపాచంధనధః శుత్యా దేవదేవస్యశూలినః । ఏవంభవతుసోమేతి
ధ్వజవిభాక్యమబ్రవీత్ । తథైవాస్త్వితిదేవేశోదైవినాచమమన్యత । పులస్త్యంఽ
వదైఃపుడ్యైస్తథావిశ్రవసంమునిమ్ । ధనపాలంచదేవేశశ్చాభినంద్యయయాశివః ।

తపోప్రభృతస్తీర్థంపాలస్త్యంధనదంవినుఃతథావైశ్రీవనంతీర్థం పాలస్త్యం
ధనదంవినుఃతథావైశ్రీవనంతీర్థం సర్వకామప్రదంశుభం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే-గోపముమాహాత్మ్యేపాలస్త్యవైశ్రవ

సవైశ్రీవణసిద్ధేశ్వరతీర్థవర్ణనంనామ

పద్వింశోధ్యాయః.

సప్తవింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓమ్-బ్రహ్మేనమః॥ అగ్నితీర్థమితిఖ్యాతంసర్వక్రతుఫలప్రదమ్ సర్వవి
ఘ్నోపశమంతస్తీర్థస్యఫలంశ్రుణుజాతవేదాఇతిఖ్యాతస్త్యగ్నేభాగితాసహ
జ్యవాటిః సావ్యంపహంతందేవానాంగౌతమ్యాస్తీరవీపచ॥ ఋషీణాంతత్రీసద
నేహ్యగ్నేభాగితరముత్తమమ్ । భాగితఃప్రియంతదారతో మధుదితిసుతో
బరీజఘనమునిముఖ్యేషుపశ్యత్సపినురేవ్యపి । హవ్యందేవానకూవాపుః మృతో
వైజాతవేదసి । మృతేభాగితరిసత్వగ్నిః పియేవైజాతవేదసికోపేనమహతాపి
ష్టో గాంగమంభస్సమావిశత్ । గంగాంభసినమావిష్టేఅగ్నోదేవాగ్నమానవాః ।
జీవముత్సజాయామాసు రగ్నిజీవోయతోమఖః । యత్రాగ్నిజలమావిష్ట స్తందే
శంసర్వవీపతే । ఆజన్తుర్విబుధావ్యగాగ్ని అగ్నిజీవోయతోమఖః । వినాగ్నినా
నజీవామస్తువంతోగ్నివిశేషతః । అవిష్టమగ్నింబలగంపియేణోచుదికపాకసః ।
దేవాజీవయహవ్యేన కవ్యేనచపితౄణంస్తదా । మానుషానన్నపానేన బీజాని
క్షేదనేనచ॥ అగ్నిరప్యహతాదేవాన్యక్త్వాహంగతానుజః । క్రియమాణేతువః
కార్యేయాగతిజాతవేదసః । నైవాపిస్యాన్తచసురానోస్సవేకార్యసాధనే । కా
ర్యంచకుర్వతస్తస్య భవతాంజాతవేదసః । ఇయంఘ్రితిరనుప్రాప్తా నజానేమేకథం
భవత్ । ఇహచాముత్రీచవ్యాప్తా శక్తిరప్యత్రీవాభవత్ । తథాపిక్రియమాణే
పికార్యేనైవగతిమేనుః । దేవాస్తమూచుభావేనసర్వేనఋషయస్తథా । ఆయుః
కుమోయథాప్రీతిర్వాస్తాశక్తిశ్చదీయతే । పరియాజాంశ్చసమయాజాంశ్చ దా
స్యామఃపూర్వసంభృతాః । దేవానాంతవంముఖంక్రేష్టమాద్యాఅహూతయస్తవ ।
త్వయాదత్తంబ యద్ధవ్యం భోద్యోమస్సురసత్తమాః । తత్తస్తుష్టోభవద్వహ్నిదే
వవాక్యాద్యథాక్రమం॥ ఇహచాముత్రీచవ్యాప్తాహవ్యంవైవేదికంతథా । సర్వత్రా
సాహవ్యవాహ స్వమథోఽఘాత్యురాజ్జయా । జాతవేదా బృహద్భానుస్సక్త

చిన్ సేలలోహితః । జలయోని శృమీగభౌ యజ్ఞగభౌ సృడచ్యతే । జ
లా దాకృష్య విబుధా అభిషిచ్య విభావసుం । ఉభయ త్రతుతేదేవాస్సర్వగో
గ్నిస్తతోభవత్ । దేవాలగ్నియతోజన్తు రగ్నితీర్థం తదుచ్యతే । తత్రసప్తశ
తాన్యాసక తీర్థానిగుణవంతిచ । తెషుస్నానంచ దానంచ యఃకరోతియతాత్మ
వాక్ । అశ్వమేధసమంపుణ్యం ప్రాప్నోత్యవికలంఫలం । దేవతీర్థంచతత్రైవ
హ్యగ్నియంజాతవేదసంఅగ్నిప్రతిష్ఠితంలింగంతత్రాస్తేనైకవణవత్ । తద్దేవదర్శ
నాదేవ సప్తకతుఫలప్రదం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

ఆగ్నేయాదితీర్థవణనంనామ

సప్తవింశాధ్యాయః.

అష్టావింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మహవచ ॥ ఋణప్రమోచనంనామతీర్థంవేదవిదోవిదుః । తస్య
స్వరూపవత్సౌమిశృణునారదతన్మనాః । ఆసీత్పృథుశ్రవానామప్రియఃకాక్షీవత
స్సుతః । నదారసంగ్రహంతేభేవై రాగ్యాన్నాగ్నిసూజనమ్ । కనీయాస్ససమథోపి
పరివేత్తృభయాన్తునే । నాకరోద్ధారకమాదీనై వాగ్నినాముపాసనమ్ । తతః
ప్రాచ్యుపేత్యగణాఃపుత్రంకాంక్షవతోమునే । శ్వేష్ఠంచైవకనిష్ఠంచపుథృగ్విధం
వచః । త్రైబుజ్యేనాసుబద్ధోసి క్రియతాందారసంగ్రహః । నేత్యువాచతతోశ్వేష్ఠః
కిమృణంకోనుయుజ్యతే । కనీయానపితాన్ప్రాహనయోగ్యోదారసంగ్రహః । శ్వే
ష్ఠేనతిమహాప్రాజ్ఞేపరివేత్తృభయాదితి । తావుభావునప్యేవమూచస్తేపితామ
హః । యతాముభౌగౌతమీంతాంపుణ్యాంకాక్షవతస్సుతౌ । కురుతాంగౌతమీ
స్నానం పుణ్యంకాక్షవతస్సుతౌ । శ్వేష్ఠోన్మణస్తతోభూయాత్పరివేత్తానచేతరః ।
తతఃపృథుశ్రవాశ్వేష్ఠస్నానంకృత్వాసతవణమ్ । త్రయాణామపిలోకానాంకా
క్షవానన్యథోభవత్ । తతఃప్రభృతిత తీర్థమృణమోచనముచ్యతే । శ్రాతస్తాతఃఋ
ణేభ్యశ్చఇతరేభ్యశ్చనారద । తత్రస్నానెనదానెనఋణాన్తుక్తస్సుభోభవేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

ఋణమోచనతీర్థవణనంనామ

ష్టావింశాధ్యాయః.

అథైకోనశ్రింశాధ్యాయపార్వరంభః.

ఓం-బ్రహ్మైవాదమ్ సుపరాకాసంగమంనామకాద్రవంసంగమంతథా|న
 ర్వపాపప్రశమనశ్శత్రుయత్నేననారద | ఇంద్రేణహసితాఘ్నార్వంవాలఖిల్యా
 మహామయః | దత్వాధికంతపసస్సర్వేప్రేమస్తేకాశ్యపంమునిమ్|పుత్రముత్పా
 దయానెనత్వేంద్రదవహరంశుభమ్| తపసోధికంతుదాస్యామస్తథేత్యాహము
 నిస్తుతాః|విసతాయాంతదాగభవమాదధేసప్రజాపతిః | కద్వాగ్రించైవ తతో
 బ్రహ్మస్సర్వాణాంసతుమాతరి | తేగభిశ్చైవపుత్రభేషమాగంతుకామః ప్రజాప
 తిః | అపరాధోనచక్వాపికార్యోగమనమేవచ| అన్యత్రగమనశాపోభవితానా
 త్రసంశయః : ఇత్యుక్త్వాసయయాపత్యైగశేభతకరితేఉభే| తథైవజగ్ముతుస్స
 త్రమృషీణాంభావితాన్తనామ్|బ్రహ్మబృందసమాకీర్ణం గంగాతీరసమాశ్రయం|
 ఉన్నతైతేకభేనిత్యంపయఃపరిసరేతథా| నివార్గమాణెబహుశముషిభిస్తపసిష్ఠిభైః|
 వికుర్వంత్యాతత్రసత్రే సామానివహవీంపిచ| తేదృష్ట్యాచుత్సుఘర్విప్రా అవహస
 రతేఉభే|అపమాగన్ధి తేయస్తాదాపగేహిభవిష్యధః | సుపరాకాచైవకద్రూశ్చన
 ద్యాతేసంబహువతుః|సక కాచిద్దృహంప్రాయాత్కాశ్యపోపిప్రజాపతిః | ఋషి
 భ్యస్తత్రవృజ్ఞాంతంశాపంతాభ్యాంసువిస్తరం | శ్రుత్వాతువిస్మితోఘాత్వాకింక
 రోమిశ్యచింతయత్|ఋషిభ్యఃకథయామాసవాలఖిల్యాఇతిశ్రుతాః| తేఊచుఃకాశ్య
 పంవిప్రంగత్వాగంగాంచగాతమిం| తత్రస్తుహిమహాదేవంపునర్భాఙ్గేభవిష్యతః|
 తథేత్యుక్త్వాకాశ్యపోపిన్నాత్వాగంగాయతవ్రతః| తుష్టావస్తుతిభిఃపూర్ణందేవ
 దేవంమహేశ్వరం|| నత్వాద్విశేభ్యోవిధినాగురుభ్యఇంద్రాదితిర్వజ్జురనిజకేభ్యః|
 విచిత్రవృద్ధైపరిచింత్యసోమస్సుఖినదాదానసగోవరేణ్యః|| ఇత్యాదిస్తుతిభిదేవ
 స్తుతోగౌరీపతిస్థివః|ప్రసన్నప్రదదౌశంభుః కాశ్యపాయవరాబహూః | భా
 ర్యాధికంతుతంప్రాహస్యాతాంభార్యేఉభేమతే | నదీస్వరూపవత్యాతేగంగాం
 ప్రాప్యసరిద్వరాంతత్సంగమనమాత్రేణ పునర్భూత్వాగ్నకంఠపుః| తేగర్విశ్యాపు
 నజాతే గంగాయాశ్చప్రధావతః| తతఃప్రజాపతిఃప్రీతో భార్యేప్రాప్యమహామ
 నాః|అహ్వయామాసతాస్విప్రాః గాతమీతీరమాశ్రితాః | సీమంతోన్నయనంచ
 క్రేతయోఃప్రీతఃప్రజాపతిః|బ్రాహ్మణాన్సోజయామాస విధిధృష్టేనకమఃణా|ఘ
 క్తవత్సుచవిశ్రేమ కాశ్యపస్యదమందిరే | భతుఃస్సమీపేసంవిష్టాః కదూర్వి
 ప్రాన్సమీక్ష్యచ|తతఃకద్రూఋషీనక్షత్రాప్రాహసత్రేనచుత్సుఘః | యేనాత్మాహసి
 తాఃపాపే ధక్ష్యతాంతేషిపాపకృత్|కాణాభవతతఃకదూర్ సుర్వమాతేతియో
 చ్యతే | తతఃప్రసాదయామాస కాశ్యపోభగవాన్మషిః | తంచైవిమన్యవఃప్రోచు

స్వర్వంభద్రంభవివ్యతి । తతఃప్రభృతత తీర్థం వినతానంగమందియః । సర్వపాప
ప్రశమనంసర్వక్రతుఫలప్రదం॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

వినతానంగమ తీర్థవర్ణనంనామ

ఏకానత్రింశోధ్యాయః.

అథత్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం॥బ్రహ్మవాచ॥పౌరూరవసమాఖ్యాతంతీర్థంవేదవిదోవియః॥శ్రవణాదేవపా
పానాంనాశనంకిన్నదర్శనాత్॥పురూరవాబ్రహ్మసదఃప్రాప్యతత్రసరస్వతీం॥యద్య
చ్ఛయాదేవనదీంహసంతీంబ్రహ్మణోంతికె॥తాందృష్ట్యైవరాషసంపన్నామూర్వశీం
ప్రాహాఘాపతిః॥కేయంరూపవతీసాధ్వీస్థితేయం బ్రహ్మణోంతికె॥సర్వాసాముత్త
మాయోషిద్వీపయంతీసఖామిమాండాంర్వశీప్రాహరాజానంరాజకదేవనదీర్వీయం॥
సరస్వతీబ్రహ్మసుతానిత్యమేతిచయాతిచ॥తచ్చుత్తావిష్టితోరాజాహ్యనయేమాం
మమాంతికమ్॥డాంర్వశీపుసరప్యాహరాజానంభూరిదక్షిణమ్॥అసీయతేమహారాజ
తస్యాఃపూర్వంసివేద్యవ॥తతస్తాంప్రాహీణోత్తత్రరాజాప్రీత్యాతదోర్వశీమ్॥సా
గత్వారాజసదనంస్యవేదయదధోర్వశీ॥సరస్వతీచతంమేనేడాంర్వశ్యాన్నివేది
తమ్॥సాతథేతిప్రతిజ్ఞాయప్రాగాద్యత్రపురూరవాః॥సరస్వత్యాస్థీనస్తీరే
సరేమేబహుధాస్సమాః॥సరస్వానభవత్పుత్రోయస్యపుత్రోబృహద్రథః॥తాం
గచ్ఛంతీంస్యపగృహంనిత్యమేవసరస్వతీమ్॥సరస్వతీంతతోలత్యజ్ఞాత్వాతామహమ
బువ్రహమ్॥కోపేనమహతాయుక్తస్త్యశపంతాంసరస్వతీమ్॥యస్తాదిదంమనుష్యే
మత్వయావికృతమాదితః॥తస్తాదదృశ్యాత్వంభూయాఇతిశప్తామహానదీ॥మచ్చా
పభీతావాగీశాప్రాగాదేవీంచగౌతమీమ్॥కమండలుభవాంపుణ్యంమాతరంలోక
పావనీమ్॥సాగత్వాగౌతమీందేవీంప్రాహమచ్చాపమాపితః॥గంగాచమాము
వాచేదంవిశాపాంకతుఃపహాసి॥నయుక్తంయత్సరస్వత్యాశ్శాపంత్యందత్తవా
ససి॥ప్రీతామేవంస్వభావోన్తిపుంసామామోషితోయతః॥తతోవిశాపమదదం
దృశ్యావిస్యాత్సరస్వతీ॥తస్తాదేమానదీమత్యేదృశ్యాదృశ్యాసరస్వతీ॥యత్రైషా
సంగతాదేవిగంగాయాంశాపవిహ్వలా॥తత్రప్రాయాన్నృపవరోధామికస్సపు
రూరవాః॥తతస్తప్తాస్ససమారాధ్యదేవంసిక్షేప్యరంహరిమ్॥సరానామహాన

వాఁడైవగంగాయాశ్చప్రసాదతః|తతఃప్రభృతితత్త్వీకంపౌరూరవసముచ్యతే|న
రస్వతీసంగమశ్చబ్రహ్మతీకంతదుచ్యతే| సిద్ధేశ్వరోయత్రదేవస్సర్వకామప్రదం
తుతత్||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే

సరస్వతీసంగమ పౌరూరవస బ్రహ్మతీకంవణంనం నామ

త్రింశోధ్యాయః.

ఏకత్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మహవచ || సావిత్రిచైవగాయత్రీశ్రద్ధామేధాసరస్వతీః| వీతాని
పంచతీర్థాణిఇతివేదవిదోవిదుః| తత్రస్మాత్వాచపీత్వాచముచ్యతేసర్వకీర్తిమైః|
వీతామమసుతాశ్చేష్ఠాధమఃసంస్థానహేతవః| సర్వాసాముత్తమాంకాంచిన్ని
మఃమేలోకసుందరీమ్ | తాంద్యష్టావికృతాబుద్ధిమఃసీన్ద్రునిసత్తమః|గృహ్య
మాణామయాబాలాసామాంద్యష్టాపలాయత|మృగీధూత్వాతుసాబాలామృగౌ
హమభవంతదా| మృగవ్యాధౌభవచ్ఛంభుధమఃసంరక్షణాయచ | తామద్భీ
తాఃపంచసుతాగంగామీయుమఃహనదీమ్ | తతోమహేశ్వరఃప్రాయాద్ధమఃసం
రక్షణాయచ|ధనుగృహీత్వాసశరమీశోపిమృగరూపిణమ్| మామువాచవధిష్యే
త్వాంమృగవ్యాధస్తతోహరః | తత్రమణోనివృణోహంప్రదాంకన్యావివస్వ
తే|సావిత్యాగ్ర్యాఃపంచసుతానదీరూపేణసంగతాః| గంగాంపుణ్యనదీంశ్రేష్ఠా
మబువస్వి నయోక్తిభిః | తాస్సుతాఃపంచధాయాతాభిత్వాగంగామహామతే |
తాబాలికాఃపునశ్చపిబ్రహ్మలోకంమమాంతికం|యత్రతాస్సంగతాదేవ్యఃపంచతీ
ర్థాణినారదసంగతానిచపుణ్యాని పంచనద్యస్సరస్వతీం|తేషుస్నానంచదానంచ
యతిరంచితురుతేనరః | సర్వకామఫలం తత్సాన్యై నైషకమ్యోస్తుక్తిదం
స్మృతం||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే. గౌతమీమాహాత్మ్యేసావిత్రిగాయత్రీశ్రద్ధామేధా

సరస్వతీసంగమమృగవ్యాధ బ్రహ్మతీకంవణంనంనామై

కత్రింశోధ్యాయః.

ద్వాత్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మోవాచ॥ శమీర్థమితిఖ్యాతంసర్వపాపప్రశాంతసన్యాఖ్యానంప్రవ
క్ష్యమిశ్యణయత్నైననారద! ఆసీద్వియవ్రతోనామక్షత్రియోజయతాంవరః। గా
తమ్యాదక్షిణేతిరెడితాంచక్రేపురోధనాహయమేధముపక్రాంతమృత్విగ్భిఃఋషిభి
స్ససాతస్యరాజ్ఞోమహాబాహూర్వసిష్ఠస్తుపురోహితః। తద్యజ్ఞవాటమగమద్దాన
వోధహిరణ్యకః। తందానవమభిషేత్యదేవాస్సేంద్రపురోగమాః। భీతాస్తేపిదివజ
గ్దుహావ్యవాహోవిశచ్ఛమీం। అశ్వత్థంవిష్ణురగమద్భానురరగంవటంశివః। సోమః
పలాశమగమద్గంగాంభోహంవ్యపాశ్రయం। అశ్వినౌతుహయంగుహ్యం వాయసో
భూద్యమస్వయం। ఏతస్మిన్నంతరేతత్రవశిష్టోభగవాన్మపిః। యష్టిమూదాయదై
తేయం న్యపాతయదథాజ్ఞయా॥ తతఃప్రవృత్తఃపునరేవయజ్ఞోదైత్యోగతస్సైవన
బలేనయక్తః। ఇమానితీర్థానితతశ్శుభానిదశాశ్వమేధస్యఫలానిదద్యుః। ప్రథ
మంతుశమీర్థం ద్వితీయంవైష్ణవంవిదుః। అరగంవైష్ణవంచసోమంచవాసిష్ఠంస
ర్వకామదంహవ్యవాహంచాశ్వినంచయామ్యంచాపితథానఘః। దేవాశ్చఋషయ
స్సర్వేనివృత్తైమఘవిస్తరే। హృష్టాఃప్రోచుర్వసిష్ఠంతంయజమానంప్రియవ్రతం। వృ
తాంత్రాంశ్చతదాగంగాం ముదాయుక్తాంపునఃపునః। హయమేధస్యసిష్ఠిమేత్య
యాతాస్తతఃస్తతః। హయమేధఫలందద్యస్తీర్థానిత్యవదస్సురాః। తస్మాత్సాక్షి
నదానేనతేషుతీర్థేషునారద! హయమేధఫలంపుణ్యంప్రాప్నోతిసమృపావచః॥

ఇతిత్రైబ్రహ్మపురాణే - గౌతమీసూహిత్యే

శమ్యాదిదశతీర్థవర్ణనంనామ

ద్వాత్రింశోధ్యాయః.

త్రయస్త్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మోవాచ॥ వ్రేశ్వామిత్రంహరిశ్చంద్రంశానశ్చేపంచరోహితమ్।
వారుణంబ్రహ్మమాగ్నేయమేంద్రమేందవమైశ్వరమ్। మైత్రీంచవైష్ణవంచైవయా
మ్యమాశ్వినమౌషసమ్। తేషాంతుపుణ్యతీర్థానాంనామధేయంశ్యణవ్యమత్। హ
రిశ్చంద్రఇతిహ్యసీదిత్యాకుప్రభవోవరః। తస్యగేహమనుప్రాప్తఃపర్వతోనారదస్త
దా! కృత్యాతిభ్యంతయోస్సప్యస్తురిశ్చంద్రోబ్రవీదృషీ। పుత్రార్థంయతేతేలో
కః కింపుత్రేణభవిష్యతి। ఏవన్తేసంశయంనిత్యం। బూతామృషివరాపుభా! తా

వజ్రాతాంహరిశ్చంద్రం పర్యతోనాగదస్తథా । ఏకధాదశభారాజక్ శతధా
 చసహస్రధా । ఉత్తరంవిద్యతేకించి త్రధాప్యేతదుదీరితే । నాపుత్రస్యపరీలా
 కోవిద్య తేనృపస త్తమఃజాతేపుత్రేపితృస్సాన్వనంయః కరోతిస రాఙ్గపదశానామశ్వ
 మేధానామభిషేకఫలంభవేత్ । ఆత్మద్రుతిస్తా పుత్రస్సాన్వజ్ఞా తేపుత్రేమరఃపితా ।
 అమృతేనామరాదేవాఃపుత్రేణబ్రాహ్మణాదయః । త్రైవిద్యాన్వృతయేత్పుత్రః పిత
 రంచపితామహాక్ । కింసుమూలంకిమజినంకిముశ్శశూరికింతపః । వినాపుత్రేణ
 రాశేంద్రస్వగోమముక్తిస్సృతస్త్యుతఃపుత్రశ్చైవపరీలాకోధమంకామోఢవి
 వచ । పుత్రోముక్తిఃపరంజ్యోతిస్తారకస్సర్వదేహినాం । వినాపుత్రేణయజ్జన్త
 థకంతద వభాతినా । తస్మాత్పుత్రసమంకించినాన్యదస్తిజగత్రయేబ్రహ్మ ॥ తచ్చు
 త్వావిస్మితమనాస్తాపువాచనృపఃపునః । కథంమేస్యాత్పుత్రాబ్రాతాం యత్రక్వా
 పియథాతథా । యేనకేనావ్యుపాయేన కృత్వాయతిరంచపారుషం । మంత్రేణ
 యాగదానాభ్యామత్పాద్యోసాసుతోమయా । తాపూచతున్మంపశ్రేష్ఠంహరిశ్చం
 ద్రంసుతాథీనం । ధ్యాత్వాక్షణంతథాసమ్యగ్గౌతమీయాహీమానద । తత్రా
 పాంసతిరుత్కృష్టందదాతిమనసిస్థితం । వరుణస్సర్వతోదారై మునిభిఃపరికీర్తితః ।
 సతేప్రీతశ్చనైకాలే సత్యంపుత్రంప్రదాన్యతి । ఏతచ్చుత్వాన్యపశ్రేష్ఠో మునివా
 క్యంతథాకరోత్ । తోషయామాసవరుణం గౌతమీతీరమాశ్రితః । తతస్తుత్పిష్టోవరు
 ణో హరిశ్చంద్రీమువాచహ । పుత్రంధాన్యామితేరాజక్ త్వమపుత్రో యతవశః
 యదియత్కృసితేనైవ తతఃపుత్రభవేద్దురపహరిశ్చంద్రోపివరుణం యత్యైతేనే
 త్యవోచత । తతోగత్వాహరిశ్చంద్ర శ్చరుంకృత్వాతువారుణం । భార్యాఽన్యప
 తిఃప్రదాస్తతోజాతస్సుతాన్వపంజాతేపుత్రేత్వపామీశః । ప్రావాచవదతాంవ
 రః । అద్యైవపుత్రోయష్టవ్యఃస్మరసేవచనంపురాహరిశ్చంద్రోపివరుణంప్రావాచే
 దంక్రమాగతమ్ । నిడఃశోయఃపశుః ప్రాత్యోయాజ్ఞశుద్ధోనచేతరః । తచ్చు
 త్వావచనంరాజ్ఞోవరుణాయాత్స్వమాలయమ్ । నిర్దశంపునరభృత్యయజసేవ్య
 వదన్మృషరాజాపివరుణంప్రాహనిర్దంతోనేవ్యతేపశుః । పశోర్దంతేషుఞాతేషుఏ
 హీగచ్ఛతస్తరే । తచ్చుత్వారాజవచనంపునఃప్రాయాదపాంపతిః । జాతేషు
 చైవదంతేషు యజస్వేతితమబ్రవీత్ । రాజాపివరుణంప్రాహపత్యన్తీమే అ
 పాంపతే । ఉత్పత్యన్తితదాన్యేచతతాయత్యైవజాతుభో । పునఃప్రాయా
 త్సవరుణః పునర్దంతేషు నారద । యజస్వేతి నృపం ప్రాహ రాజో వాచత్వ
 పాం పతిం । యదాతుక్షత్రియో యజ్ఞే పశుభంపతివారిప । ధనుర్వైదం
 యదావేత్తి తదాస్యా త్పశురుత్తమః । తచ్చుత్వా రాజవచనం వరుణో

యాత్స్వమాలయం । యదాస్త్రేషుచశస్త్రేషు రోహితోఽఘాత్సరోపమః ।
సర్వవేదేషుశాస్త్రేషు సవేత్తాఘాదరిందమః । యావరాజ్య మనుప్రాప్తిరో
హితేషోఽదశాబ్దికే । ప్రీతిమానగమ త్రత్రయత్రరాజానరోహితః । అగత్యవరు
ణఃప్రాహయజస్వాద్యపశుంస్వకం । ఓమిత్యక్త్యాన్వపవరఋత్విజఃప్రాహఘా
మిపః । రోహితంచసుతంజ్యేష్ఠంశృణ్వతోవరుణస్యచ । ఏహపుత్రమహావీరయత్యే
త్వాంవరుణాయనై । కిమేతదిత్యువాచాథరోహితఃపితరంప్రతి । పితాపితద్యథా
వృత్తమాచచక్షేనవిస్తరం । రోహితఃపితరంప్రాహ శృణ్వతో వరుణస్యచ । అ
హంపూర్వంపహారాజఋత్విస్సృపురోహితః । విష్ణవేలోకనాధాయ యత్యే
హంత్యరితంశుచిః । పశునావరుణేనాద్య తదనుజ్ఞాతుమహాసి । రోహితస్యతు
తద్వాక్యంశ్రుత్వాపామీశ్వరస్తథా । కోపేనమహతావిప్రో జహాదరమథాకరో
త్ । హరిశ్చంద్రస్యన్వపతేరోహితశ్చవనంయయా । గృహీత్వాసధనుర్దివ్యంరథా
రూఢౌగతవ్యధః । యత్రచారాధ్యవరుణంహరిశ్చంద్రోజనేశ్వరః । గంగాయాం
ప్రాప్తవాక్పుత్రంతతాగ్రాత్యోపిరోహితః । వృత్తీతాన్యథవహాణి పంచవవ్యః
ప్రవతత్తేత్రస్థిత్యాన్వపసుతశ్శుశ్రావన్వపతేరుజం । మయాపుత్రేణజాతేన పి
తురైస్వేకేశకారిణా । కింఫలంకింసుకృత్యంస్యా దిత్యేవంపర్యచింతయత్ । తస్యా
స్త్రీరెఋషీన్సుత్యానపశ్యన్వపతేస్సుతః । గంగాతీరేచాటమానమపశ్యదృషిస్త
మంఅజీగర్తమితఖ్యాతంఋషేస్సువయసస్సుతం । త్రిభిఃపుత్రైరనువృతం భార్య
యాక్షీణవృత్తికం । తందృష్టాన్వపతేపుత్రోనమస్యేదంచచోబ్రవీత్ । క్షీణవృ
త్తికృశంకస్తాద్ధుమనాథవలత్ప్రసే । అజీగర్తస్తథావాచరోహితంన్వపతేస్సు
తమ్ । వతఃననాస్తిదేహస్యభోక్తరోబహవోస్యమే । వినాన్నేనమరిష్యామో
బూహికింకరవామహే । ఏవచ్ఛ్చిత్వాపునఃప్రాహన్వపతిస్సఋషింతదాతవ
కింవతత్తేచిత్రైతర్హూగ్రహివదతాంవరః । అజీగతః ॥ హిరణ్యంరజతంగవో
ధాన్యంసస్యాదికంసమే । విద్యతేన్వపశాదూలవతఃననాస్తిమేతతః । సుతావై
సంతిభార్యావలహంవైపంచమస్తదా । నైతేహంకథమద్యాపిదాతారోన్యేన్వపో
త్తమ ॥ రోహితః ॥ విక్రీణీషేమహాబుద్ధఅజీగర్తనివేదమే । తథాన్వతంసవ క్తవ్యం
విప్రావైసత్యవాదినః ॥ అజీగర్తః ॥ తగ్రయాణామపిపుత్రాణామేకంవామాం
తథైవచ । భార్యాంవాపిగృహాణేమాంకీర్త్యాజీవామహేవయం ॥ రోహితః ॥
కింభార్యయామహాబుద్ధే కింత్యయావృద్ధరూపిణా । యువానందేహిమేపుత్రంసతగ్ర
యాణాంత్య మహాసి ॥ అజీగతః ॥ జ్యేష్ఠపుత్రంశునఃపుచ్ఛం నాహంకీణా
మిరోహిత । మాతాకసియంఛాపి నక్రీణాతితదానయోః । మధ్యమంతు శునశ్యే

ఘంక్రీణామివదమేతవ॥ రోహితః ॥ వరుణాయపశుకల్ప్యః పురుషో గుణవత్త
 రి॥ యదిక్రీడాసిమూల్యంతస్వం పదమేసత్యమేవతత్ । తథేత్యుక్త్వాహ్యజీగతఃపుత్ర
 మూల్యమకల్పయత్ । గవాంసహస్రసంధేనూనాం నిష్కాణాంచ తథాశతం ।
 గాజపత్రవరంచేహి మమపుత్రమిమంనయ ॥ బ్రహ్మహవ ॥ తథేత్యుక్త్వారో
 హితోపి పాదాత్స్వయగేధనం । దత్త్వాజగమవితరమృషిపుత్రేణ రోహి
 తః । పిత్రేచేదయామాస క్రియక్రీతమృషేస్సుతం । వరుణాయచపశ్వభంపశుం
 హుత్యాత్వరుగ్భవ । తథేత్యుక్త్వాహరిశ్చంద్రఃపుత్రవాక్యాదనంతరం । బ్రాహ్మణాః
 త్సప్రియానైశ్శ్యాంరాజ్ఞఃపాల్యాఇతిశ్రుతిః । అహంచేద్భాగిహ్మణంకుర్యాం ప
 శుంచైతద్ధియుజ్యతే । వరుణాయతుయజ్ఞేచనకథంచిద్ధిష్టంపశుం । కరోమితస్త్వా
 త్పుత్రత్వం । బ్రాహ్మణేనసుఖంవ్రజ । ఏతస్మిన్నంతరేతత్ప్రవాగువాచాశరీరణీ । గౌ
 తమింగచ్చరాజేంద్రయిత్వస్మిన్సపురోహితః । పశునావిప్రపుత్రేణరోహితేన
 సుతేనచ । త్వయాకార్యఃక్రతుర్యశ్చ శునశ్శేషవధంవిना । క్రతుఃపూణో భవే
 త్తత్ । తస్త్వాద్యాహిమహామతే । తచ్చుత్వావచనంశీఘ్రం గంగామాగా న్ను
 పాతమః । విశ్వామిత్రేణఋషిణావసిష్ఠేనపురోధసా । వామదేవేనఋషిణా త
 థానైగ్ధ్ ర్ఋషిభిసన్సహ । ప్రాప్యగంగాం గౌతమీంతాం సమేధాయచ దీప్తితః ।
 వేదిమంటపకుండాదియూపరజ్ఞాపిచాకరోత్ । కృత్యానగ్నం యథాన్యాన్యం
 తస్మిన్యజ్ఞేపువతితే । శునశ్శేషంపశుంయూపే నిబధ్యాభసమంత్రక్షః । వారిభిః
 పౌగ్డితందృష్ట్వావిశ్వామిత్రోబ్రవీదిదం । దేవాన్యస్మిన్తరిశ్చంద్రోరోహితంచవి
 వతః । అనుజానంత్యిమంసర్వే శునశ్శేషస్తరిష్యతి । వసాభిలోమభిస్త్యస్విః
 మాంసైసంమంత్రితైమః । అగ్నోజూహ్యః పశుశ్చాయంశునశ్శేహ ద్వి
 జోత్తమః । ఉపాసితస్సాన్యద్విప్రేంద్రోతత్సర్వైరనుమన్యతాం । గౌతమీయాం
 తువిప్రేంద్రా సాన్యత్వాదేవాస్పృథక్పృథక్ । మంత్రైస్తోత్రై స్సురాస్సర్వై
 మదంయాంతుస్తుతౌరతాః । ఏవంతమంతమంతుఋషయో దేవాశ్చాపిసావిర్భుజః । తథే
 ర్యూచుశ్చఋషయోమేనేచన్యపసత్తమః । తతోగత్వాశునశ్శేఘ్రం గంగాం సాన్యాత్వా
 చపావసం । తత్తస్తుష్టావతా దేవా యేనప్రహవిషోభుజః । తత్తస్తుష్టాస్సురగ
 ణాశ్శునశ్శేఫస్యైమునే । అవదంతస్తుసురాస్సర్వై విశ్వామిత్రస్యశ్శేష్యతః । క్రతుః
 పూణో భవద్రాజ్ఞ శునశ్శేఫ వధంవిना । విశేషేణాపివరుణస్తవదన్మృప
 సత్తమం । తతఃపూణో భవద్యజ్ఞేన్యమేధోలోకవిశ్రుతః । దేవానాంచప్రసాదే
 న దేవ్యాజైచపసాదతః । ఋషీణాంచప్రసాదేన రాజ్ఞఃపూణో భవత్కృ
 తుః । విశ్వామిత్రంశునశ్శేఫం పూజయామాస తాస్సురా । అకరోదాన్యనఃపుత్రం

పూజయిత్వాసురాంతికే! జ్యేష్ఠంచకారపుత్రాణామాత్మనస్సచకౌశికః । నమేనిరే
యేచపుత్రావిశ్వామిత్రస్యధీమతః! శునశ్చైఫస్యవైజ్యేష్ఠంతాన్మశాపసకౌశికః ।
జ్యేష్ఠ్యంయేమేనిరేపుత్రాఃపూజయామాసతాన్ సుతాన్ । వరేణమునిశాదూకల
యదెతత్ప్రథితంమయా! ఏతత్సర్వంయత్రవృత్తం గౌతమ్యాడత్రరేతపైతత్రత్తిర్థా
నిపుణ్యానివిఖ్యాతానిసురాదిభిః! బహూనితేషాంనామానిమత్తశ్చక్షుమహామతే!
రౌహితంచశునశ్చైఫంవిశ్వామిత్రమతఃపరం! హరిశ్చంద్రమజీగతం దేవక్షీణాం
చనామతః! ఇత్యాద్యష్టసహస్రాగ్రీణీథాన్యధచతుడశ! ఏషుస్నానంచదానంచన
రమేధఫలప్రదం! ఆఖ్యానస్యాస్యమాహాత్మ్యంతీర్థశస్యచమహామతే! యస్త్వరేత్పత
తేవాపిశ్చక్షుయాద్వాపిభక్తితః! అపుత్రఃపుత్రమాప్నోతియద్వాస్యన్తనసఃప్రియం!!

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే విశ్వామిత్రహరిశ్చంద్ర

తీర్థాన్యష్టసహస్రతీర్థవణననామ

త్రయస్త్రింశోధ్యాయః.

చతుస్త్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం! సోమతీర్థశమితఖ్యాతం పితౄణాంప్రీతివధకనం! తత్రవృత్తంమహాపు
ణ్యంశ్చక్షుయత్నేననారద! సోమోరాజామృతమయో గంధర్వాణాంపురాభవత్ ।
నదేవానాంతదాదేవామామభ్యేత్యేదమబ్రువత్ । యథాస్యాతోమలస్తాకంఠభా
నీతిర్విధీయతాం । తత్రవాగ్విబుధానామాగంధర్వాస్త్రీషుకాముకాః! తేభ్యోద
త్వాతుమాండేవా సోమమాహాతుకమహాథ! వాచంప్రత్యూమరమరా స్త్వాం
దాతుంనక్షమావయం! వినాతేనాపినస్థాతుం శక్యంనై వవినాత్వయా! పునర్వాగబ్ర
వీదైవాన్ పునరేష్యామ్యహంత్విహ! తత్రబుద్ధిర్విధాతవ్యా క్రియతాంక్రతురుత్త
మః! గౌతమ్యాదక్షిణతీరే భవేద్దేవాగమేయదిమఖంచాపిమిషంకృత్వా ఆయాంతు
సురసత్తమాః! గంధర్వాస్త్రీప్రియానిత్యంఫణధ్వంతుమయాసహ! తథైత్యక్త్యాసు
రగణాస్సరస్వత్యావచస్థితాః! దేవదూతైఃపుథగ్దేవాన్యతాన్దంధర్వపన్నగాన్ । ఆ
హ్వనంచక్రిరేతత్రపుణ్యేదేవగిరాశుభ! తతోదేవగిర్వామవర్వతశ్చాభవన్తునే! త
త్రాగమస్సురగణా గంధర్వాయక్షరాక్షసాః । దేవామహాక్షయస్సిద్ధాస్తథా
స్యేదేవయోనయః । ఋషిభిర్గౌతమీతీరే క్రియమాణేమహాధ్వరే । తత్రదైవైఃప
రివృతస్సహస్రాగ్రీణీభ్యభాషత । గంధర్వానథసంపూజ్యసరస్వత్యాస్సమీపతః ।
సరస్వత్యాఫణధ్వనోయుష్మాకమమృతాత్మనా! తచ్చక్రవచనాదేవగంధర్వాస్త్రీ

మహాముకాః । సోమందత్వాసురేభ్యస్తు జగృహుస్తాంసరస్వతీం । సోమోభవచ్ఛ
 జేవానాంగంధర్వాణాంసరస్వతీ । న్యవసత్తత్రవాగీశా తథాపిచసురాంతికం ।
 ఆయాతిచరహూనిత్యమపాంశుక్రియతామితి । శ్రుతపీవహిసోమస్యక్రయోభవతి
 నారద । ఉపాంశునావతితవ్యం సోమక్రయణపీవహి । తతోభవద్దేవతానాం
 సోమశ్చాపిసరస్వతీ । గంధర్వాణాంనైవసోమో నైవచాపిసరస్వతీ । తత్తాగమ
 న్వర్వవసోమాధం గాతమితటే । గావోదేవాఃపర్వతాశ్చయత్యాస్సిద్ధాశ్చపన్న
 గాః । సర్వాఃసర్వభూతాశ్చలోకపాలాస్తథైవచ । రుద్రాదిత్యాశ్చవసవ అగ్ని
 నాలోకమాశరః । పంచవింశతినద్యశ్చగంగాయాంసంగతామునే । పూర్ణాహు
 తిర్యతద త్తంపూర్ణాహ్వానంతదుచ్యతే । గాతమ్యాంసంగతాయాశ్చసర్వాశ్చా
 పియథోదితాః । తన్నానుభేయంతీర్ధానాం సంతేపాచ్ఛృణునారద । సోమ
 తీర్థంచగాంధర్వం దేవతీర్థంమతఃపరం । పూర్ణతీర్థంతతశ్శాలం శ్రీపతాంసం
 గమస్తథా । ఈశాయాస్సంగమస్తీర్థ మహినాసంగమస్తథా । దారుకా
 సంగమశ్చైవహ్యగతాసంగమస్తథా । స్వాగతాసంగమఃపుణ్యఃకుసుమాయాశ్చ
 సంగమః । పుష్టిసంగమఃపూర్ణతః కణికాసంగమశ్శుభః । వేణవీసంగమశ్చై
 వకృకరాసంగమస్తథా । వాసవీసంగమశ్చైవశీల్యాతర్యాతథాశితిః । కుసుం
 భికాహ్యుషారథ్యా జాతిజాదేవజానదాః । అజాప్రధ్యస్సరాభద్రోగాతమ్యా
 నహసంగతాః । ఏతేచాన్యేచబహవో నదీనదసమాగమాః । పృథివ్యాంయాని
 తీర్థానిహ్యగమక్ దేవపర్వతే సోమాధం దేవతాస్సర్వాఃసంగమస్తథామండలమ్ ।
 తానితీర్థానిగంగాయాంసంగతానియథాక్రమమ్ । నదీరూపేణకాన్యేవ నద
 రూపేణకానిచిత్ । సరోరూపేణకాన్యేవహృదరూపేణకానిచిత్ । తాన్యేవ
 సర్వతీర్థానివిఖ్యాతానిపుణ్యకర్షణకాన్ । తేషుస్నానంజపోహూమః పితృతపణ
 మేవచ । సర్వకామప్రదంపుంసాం భుక్తిదంముక్తిభోజనమ్ । ఏతేపాంపరసం
 హాపన్నరణంవాకరీతియః । సర్వపాపవిముక్తశ్చాంతేవిష్ణుపదంప్రజేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే

పూర్ణాహుతిపంచవింశతిదేవనదీనదసంగమతీర్థవర్ణనంనామ

చతుశ్చైవశోధ్యాయః.

పంచత్రింశాధ్యాయప్రారంభః.

పిం-బ్రహ్మోవాచ ॥ ప్రవరాసంగమంనామశ్రేష్ఠాజైవమహానదీ । య
త్రసిద్ధేశ్వరోదేవస్సర్వదేవోపకారకః । దేవానాం దానవానాంచసంగరోధూ
త్సుదారుణః । తేషాంపరస్పరంవాపిప్రీతిశ్చాసీన్నహమునే । తేష్యేకంమంత్రయా
మాసుడేవావైదానవామిథః । మేరుపర్వతమాసాద్యపరస్పరహితైషిణః । అ
మృతేనామరాస్సాస్యమఉత్పాద్యామృతముత్తమమ్ । పిదామస్సర్వఏవైతే భవా
నుఅమరావయమ్ । ఏకీధూత్యావయంలోకా న్పాలయామస్సుఖానిచ । పా
ప్స్యామస్సంగరంహిత్యాసంగరోదుఃఖకారణమ్ । ప్రీత్యాచైవాజీతానథాన్
భూత్యోమోగతమత్సరాః । ఇహస్నేహేనవృత్తిర్యాసాస్తాకంసుఖదాసదా ।
వైపరీత్యంభయాద్వృత్తంనకతఃవ్యంకదాచన । ఏవంపరస్పరంప్రీతాస్సంగతా
దేవదానవాః । ఏకీధూతాశ్చసుప్రీతావిమథ్యవరుణాలయమ్ । మంతానంమం
దరంకృత్యారజ్జంకృత్యథవాసుకిమ్ । దేవాశ్చదానవాస్సర్వేషుమంధుర్వరుణాల
యమ్ । తతోత్పన్నంశుభం పుణ్యమమృతంసురవల్లభమ్ । ఉత్పన్నేచామృతే
పుణ్యేతేవప్రీతుఃపరస్పరమ్ । యామస్సస్వంస్వమధిష్ఠానంకృత కార్యాశ్రమంగ
తాః । సర్వైస్సంమంత్యైసర్వభ్యోయథాదోగంవిభజ్యతామ్ । యదాసర్వా
గమోయత్రయస్త్రిన్లగ్నేశుభావహా । విభజ్యతామిదం పుణ్యమమృతంసురసత్త
మాః । ఇత్యుక్త్వాతేయయుస్సర్వేదైత్యదానవరాక్షసాః । గతేషుదైత్యసంఘే
మదేవాస్సర్వేహ్యమంత్రయన్ । గతాస్తేరిషోస్తాకంవిశ్వస్యాస్తానరిందమాః ।
సేష్యాణామమృతంనైవ దేయంభవతినర్వధా । బృహస్పతిస్తథేత్యాహున
రాహనురానిదమ్ । నజానంతియథాచైతద్భక్షయిధ్యంతథామృతమ్ । అయ
మేవోచితోమంత్రోయచ్ఛూరాణాంభయావహాః । ద్వేష్యాస్సర్వాత్తనాద్వేష్యా
ఇతివేదవిదోవిదుః । నవిశ్వస్యానచాఖ్యాయానవైమంత్యాశ్చశత్రవః । తేభ్యో
నదేయమమృతంభవేయమరాస్తతః । అనురేషువజాతేషుతేషుదైత్యేషుశత్రు
షు । తాన్దేతుంనైవశత్యోమోనదేయమమృతంతతః । ఇతిసంమంత్యైతేదేవా
వాచస్పతిమథాబ్రువన్ । క్వయామఃక్వసుమంత్రంస్యాత్కవిహిమామఃక్వసంస్థితిమ్ ।
కుమన్స్తథైవప్రథమంవదవాచస్పతేత్వరన్ ॥ వాచస్పతిరువాచ ॥ యాంతుబ్ర
హ్మణమమరాః పృచ్ఛంత్యత్రపరాంగతిమ్ । సతుజ్ఞాతాచవక్త్రాదదాతావైవపి
తామహాః । బృహస్పతేర్వచశ్శృత్వా మమాంతికముపాగమన్ । నమస్యాథ
సురాస్సర్వేయద్వృత్తంతన్నృశేదయన్ । తద్దేవవచనాత్పుత్రైస్సురైరగమన్

హరిమ్ । విష్ణవేకథితంసర్వంశంభవేవిషహరిణే । అహంవిష్ణుశ్చ శంభుశ్చ దేవ
 గంధర్వకిన్నరైః । మేరుగవ్వారమాగత్యనజానంతియథానురాః । రతుకంచహ
 రింకృత్వాసోమపానాయతస్థిరే । ఆదిత్యస్తత్రవిజ్ఞాతా సోమభోజ్యా నభేత
 రాన్ । సోమోదాతామృతంభాగం చక్రధృద్రక్షక స్వధూత్ । నైవజానం
 తితేదైత్యాదనుజారాక్షసాస్తథా । వినారాహుంమహాప్రాజ్ఞంసైంహికేయంచసో
 మపం । కామరూపధరోరాహు ర్మరుతాంమధ్యమావిశత్ । మరుద్రూపంసమా
 స్థాయ పానపాత్రధరస్తథా । జ్ఞాత్వాదివాకరోదైత్యంతంసోమాయన్యవేదయత్ ।
 దదౌతదమృతంతస్యై దైత్యాయాదిత్యరూపిణే । దత్వాసోమంతథాసోమో విష్ణ
 వేతన్న్యవేదయత్ । విష్ణుఃపితామృతందృష్ట్వా చక్రేణోద్యమృతచ్చిరః । చిచ్ఛేదతర
 సాతాత తచ్చిరస్త్యమరంత్యభూత్ । శిరోమాత్రవిహీనంత దైహంయదపతద్భు
 విదేహంతదమృతస్సృష్టం పశితందక్షిణేతతే । గౌతమ్యామునిశాదూలదేహం
 చాప్యమరంత్యభూత్ । దేహస్యశిరసోపేతా శిరోగాత్రమపేక్షతే । ఉభయంచామ
 రంజాతం దైత్యశ్చాయంమహాబలః । శిరఃకాయంసమావిష్టం సర్వాస్పృశ్యయతే
 సురాన్ । తస్మాదైహమిమంపూర్వం నాశయామోమహీం గతం । తతస్తేశంకరంప్రా
 హు దేవాస్సర్వేసమాగతాః । మహీగతందైత్యదేహంతన్నాశయసురోత్తమః ।
 శిరసానైవయుజ్యేత దైత్యదేహంతథాకురు । ప్రేషయామాసదేశోపి శ్రేష్ఠాంశ
 క్తింతదాత్మికాం । మాతృభిస్సహితాందేవీంమాతరంభోకపావనీం । ఈశాయు
 ధధరాదేవీ ఈశశక్తిసమన్వితా । మహీగతంయత్రదేహం తత్రాగాద్యుద్ధకాం
 ష్టిణీశిరోమాత్రంసురాస్సర్వే మేరౌతతైవసాంత్యయన్ । దేహందేవ్యాళునస్త
 త్రయయుధేబహుశాస్సమాః । రాహుస్తత్రసురానాహ భిత్వాదేహం పురామ
 మ । తత్రాస్తైవమృతమత్కృష్టం తదాకృష్యంశరీరతః । పృథగ్నాథేరసేదేహాత్ప్ర
 వరామృతముత్తమం । భస్మీభూయాత్తుణేనైవ తస్మాతుర్వంతుతత్సురాః । ఏత
 దాహువచశ్చక్రీత్వాప్రీతాస్సర్వేమరదయః । అభ్యషింశన్ గ్రహణాంత్యంగ్ర
 హణాభూయాముదాన్వితః । తద్దేవచనాచ్చక్తి రీశ్వరీయానిగద్యతే । దేహంభి
 త్వాదైత్యపతే స్సురశక్తిసమన్వితా । ఆకృష్యరసముత్కృష్టం ప్రవరంచామృతంబ
 హిః । స్థాపయిత్వాతుతదేహం భక్షయామాసచాంబికా । స్థాపితంరసముత్కృ
 ష్టం రసానాంప్రవరంరసం । వ్యసాపయిత్థాపితంతత్ప్రవరాచాభవన్నదీ । ఆ
 కృష్టమమృతంనైవ స్థాపితంచాప్యభక్షయత్ । తత్రశ్రేష్ఠానదీజాతాప్రవరాచా
 మృతాశుభా । రాహుదేహసముద్భూతా రుద్రశక్తిసమన్వితా । నదీనాంప్రవరార

మ్య చామృతాప్రేషితాతథాతత్రపంచసహస్రాణి తీర్థానిగుణవంతిచ । తత్ర శంభుస్సవ్యయంతస్థౌ సర్వదాసురపూజితః । తస్యైతుష్టాస్సురాస్సర్వే దేవైస్సవ్య దైవృషభకృష్ణభక్ । వరాక్షదదుముక్షదాయక్తాయథాపూజామగాత్పతిః । శంభుస్సురపతిలోకై తదాపూజామవాస్సృతినివాసంకురుతేదేవీలోకానాంహిత మకామ్యయా । త్వాంసమస్యంతియేభక్తాః కించిదావేత్స్యసర్వదా । తేషాంకార్యాణాం సర్వాణి భవేయుదేవదేహణై । ప్రవరాయాః పునరేవ సుస్పృతాస్తేవరాక్ష దదుః । గంగాయాస్సంగమాయస్తే విఖ్యాతస్సురవల్లభః । తత్రాత్మతానాంసర్వే షాం భుక్తిదాముక్తిదాతథా । యచ్ఛాపిమనసఃకామం దేవానామపిదుర్లభం । స్యాదేషాంసర్వమేవేషా చైవందత్వాసురాయయః । తతఃప్రభృతితత్తీర్థకం ప్రవరాసంగమవిదుః । ప్రేరితాదేవదేవేన శక్తిర్యాప్రేరితావసా । అమృతానైవవిఖ్యాతా ప్రవరైవమహానదీ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యేశివశక్తి

నివాసప్రేరితాప్రవరాపుణ్యశ్రేష్ఠాసంగమాది

పంచసహస్రతీర్థవర్ణనంనామ

పంచత్రింశోధ్యాయః.

పట్టింశోధ్యాయపారిరంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాచ॥ వృద్ధాసంగమమాఖ్యాతం యత్రవృద్ధేశ్వరశ్శివః । తత్రాఖ్యానంప్రవక్ష్యమి శృణుపాపప్రణాశనం । గౌతమోవృద్ధభిక్షుక్తో ముని రాసీన్దహతపాః । యదాభవత్పురాబాలో గౌతమస్యసుతోద్విజః । అనాసస్సపు రొత్పన్న స్తస్మాద్వికృతరూపభృత్ । సవైరాగ్యాజ్జగమాన్యం దేశంతీర్థమితస్త తః । ఉపాధ్యాయేనవైవాసీ ల్లజ్జితస్యసమాగమః । శిష్టేశ్వరవైస్ససహాధ్యాయో ల జ్జితస్యచనాభవత్ । ఉపసితఃకథంచిచ్ఛ పితా వ్రై గౌతమేనసః । ఏతావతాగౌత మోహి వ్యగమచ్ఛేదితోబహిః । ఏవంబహుతిథేకాలే బ్రహ్మమాత్రా స్పదే ద్విజే । నైవచాధ్యయనంతస్య సంజాతంగౌతమస్యహి । సవైశాశ్రుస్యచాఖ్యానః గౌతమస్యాభవత్తదా । అగ్నికార్యంతతశ్చక్రే నిత్యమేవయతత్రతః । గాయత్ర్య ఖ్యాసమాత్రేణబ్రాహ్మణోనామధారకః । అగ్న్యపాసనమాత్రేణ గాయత్ర్య

భ్యసనంతథా! ఏతావతాచాగ్రహణత్వం గాతమస్యాభవన్తు నే! ఉపాసతోగ్నింవి
 ధివ ద్ధాయత్రీంచమహత్త్వనః! తస్యాయుర్వర్షతేపుత్రే గాతమస్యచిరాయుషః!
 నదారిసంగ్గహంతేభే నైవదాతా స్తీకన్యకాంతథాచరం స్తీర్ణదేశే వసేషువివి
 ఢేభుచ! ఆశ్రమేషుచపుణ్యేషు చాటన్నాస్తేసగాతమః! ఏవంభ్రమృతశిలగిరి మాశ్రి
 త్యాస్తేమహాతపాః! తత్ప్రాసశ్యద్గుహంయమ్యాంవల్లీవిటపిమాలినీం! తత్ప్రాపవిశ్యవి
 ప్రేప్తస్త్రపుంసమకరొన్నతిం! తదంతస్తుప్రవిష్టోసాచాపశ్యత్ప్రియముత్తమాం!
 శిథిలాంగీమథకృశాంవృద్ధాంచతపసిస్థితాం! బ్రహ్మచర్యేణవర్తంతీవిరాగాంరహసి
 స్థితాం! సతాదృష్ట్యామనిశ్రేష్ఠోనమస్కారాయతస్థివాక్! నమస్యంతంద్విజశ్రేష్ఠం
 గాతమంసాన్యవారయత్! గురుస్త్వంభవితామహ్యంగనమాంవందితుమహాసి! కృ
 తాంజలిపుటాంతాంవై గాతమః! ప్రాహవిస్మితః! త్వంవృద్ధాచతపస్తాచ గుణశ్శ్లో
 ష్టాచభామిని! అల్పవిద్యస్త్యల్పవయా అహంతవగురుఃకథం! వృద్ధోవాచ|| అర్చి
 వ్యణిషియేపుత్రః ఋతుధ్వజఇతిస్త్వృతః! గుణవాన్మతిమాన్సూరఃక్షుత్రధమృ
 పరాయణః! సకదాచిద్వనంప్రచాయాన్స్యగయాకృష్టచేతనః! విశ్రామమకరొ
 చ్చాస్యాంగుహాయాంస ఋతుధ్వజః! ఆవాసమకరొద్దక్షోబలేన మహతావృ
 తః! తంవిశ్రాంతంసపవరమస్పరాదదృశేతదా! గంధర్వరాజస్యసతా సుశ్యా
 మాఇతివిశ్రుతా! తాదృష్ట్యాచకమేరాజా రాజానంచకమేచసా! రతిక్రీడాస
 మభవత్తయా రాజ్ఞోమహామతే! నివృత్తకామోరాజేంద్రస్తామాపుచ్ఛాగ్మగ మద్గృ
 హం! ఉత్పన్నాహంతతస్తస్యాం సుశ్యామాయాంమహామతే! గచ్ఛంతిమాం ది
 వంమాతా ఇదమాహమహామతే! యస్తస్యాంప్రవిశేద్భద్ర సతేభతాభవి
 వ్యతి! ఇత్యుక్తాసాజగామాథ మమమాతామహామతే! తస్మాదత్రప్రవిష్టస్త్యంపు
 మాన్నాన్యకదాచన! సహస్రాణితథాశీతిం రాజ్యంకృత్వాపితామమ! అత్రై
 వచతపస్తప్త్యా తతస్త్వగ్గముపేయివాక్! స్వగ్గంయాతేషితిరి సహస్రాణి
 తథాదశ! వహాణిమునిశాదుల రాజ్యంకృత్వాతదావరః! స్వగ్గం యతో
 మమభ్రాతాఅహమత్రైవనంస్థితా! అహంబ్రహ్మన్నాన్యవృత్తాన మాతానపి
 తామమ! అహమాత్మేశ్వరీబ్రహ్మన్నిదుష్టాక్షత్రకన్యకా! తస్మాద్భజస్వమాం
 బ్రహ్మస్యత్రస్థాంపురుషాధిశీం! గాతమః! సహస్రాయురహంభద్రేమత్తస్త్వం
 వయసాధికా! అహంబాలస్త్యంతువృద్ధానైవాయంఘటలేమిథః! వృద్ధోవాచ||
 త్వంభతామేపురాదిష్టో నాన్యోభతామతామమ! ధాత్రాదత్తస్త్యతస్త్యం
 మాంసనిరాకతుమహాసి! అథవానెచ్ఛసే మాంత్య మదుష్టాంత్యా మసువ్రీ

తాంతతస్త్యక్ష్యజమంజీవ మిదానీంతవపశ్యతః । వృద్ధాయాస్తద్వచ శ్శుశ్రావ
 గాతమోవాక్యమబ్రవీత్ । అనాసోహంకింకరోమి అతపోవిద్యవీవచ । తస్మాత్సు
 రూపంసద్విద్యామవాప్య ప్రథమంశుభే । పశ్యాత్రేవచనంకార్యంతతోవృద్ధాబ్ర
 వీర్ద్విజం । మయాసరస్వతీదేవీతోపితాతపసాద్విజతైవాపోరూపవత్యోరూప
 వానగ్నిరేవచ । తస్మాత్సరస్వతీదేవీసాతేవిద్యాంప్రదాస్యతి । అగ్ని స్సవ్యరూప
 వాకదేవ స్తవరూపంసదాస్యతి । ఏవముక్త్యాగాతమంతంవృద్ధావాచంవిభావ
 సుప్రాథమ్యత్వాసవిద్యంతంసురూపంచాకరోద్యపిం । తతస్సవిద్యస్సుభగస్సు
 శాంతోవృద్ధాంసపత్నీమకరోష్ఠీత్రయైక్తః । తయాసరేమేబహుభాస్తత్రవిప్రస్స
 మాస్సుసంప్రీతమనాగుహాయాం । కదాచి త్రత్రవసతోద్దంపత్యోమోఽదతాగిరేః ।
 గుహాయాంమునిశాదూకలజగ్దుర్మషయోనఘాః । వసిష్ఠవామ దేవాద్యాస్తథాజ్యే
 చమహాషయః ॥ భ్రమంతఃపుణ్యతీర్థాన్నిప్రాప్తవంతశ్చతాకగుహం । ఆగతాం
 స్తాన్వషిక్షాత్వాగౌతమోభార్యయాసహ । సతాఃరమకరోత్రేషాంజహసుస్తత్ర
 కేచనయేచాలాయేపిచోన్మత్రావయస్యాయేచబాంధవాః । వృద్ధాంచగౌతమంప్రే
 త్యజహసుస్తత్రకేచనపుత్రోవాతవపాతోవావృద్ధేకోగౌతమోభవేత్ । సత్యం
 వదన్వకళ్యాణీభిర్మోక్షపంజహసుర్ద్విజాః । విషంవృద్ధస్యతరుణీ వృద్ధాయాఅమృతం
 యువా । ఇత్యేవమూచయ్యేకేచిద్దంపత్యోశ్శృణ్వతోస్తదా । ఏవముక్త్యాకృతాతి
 థ్యాయయుస్సర్వేమహాషయః । తేషాంతద్వచనంశ్రుత్వాఉభావప్యఃదుఃఖితౌ ।
 దుఃఖితశ్చమహాప్రాజ్ఞోగౌతమోభార్యయాసహ । పప్రచ్ఛమునిశాదూకల మ్మగ
 స్త్యంమునిస్త్రమమ్కోచేశఃకిన్ముతీథంస్యాద్యత్రశ్రేయస్సమాప్యతే । శీఘ్ర
 మేవమహాప్రాజ్ఞభుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్ ॥ అగస్త్యఉవాచ ॥ వదద్భిముని
 భిర్భ్రష్టాన్తయాశుతమిదంవచః ! సర్వకామ్యానితత్రస్యగౌతమ్యాంనాత్రసం
 శయః । తస్మాద్దచ్చమహాబుద్ధే గౌతమీంపాపనాశనిం । అహంత్యామనుయా
 స్యామియథేచ్ఛసితథాకురు । ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽగస్త్యవాక్యంవృద్ధయాగౌతమో
 భ్యగాత్ । తత్రతేపేతపస్త్రీవంపత్నీసభగవాన్వషిః । స్తుతించకారదేవస్య
 శంభోర్విష్ణోస్తథైవచ । గంగాంచతోషయామాస సభార్యోభగవాన్వషిః ॥
 ఓంనమోనమస్తేత్రిపురాపహారిణేనమోనమఃపర్వతహకళత్రిణే । నమోనమస్తే
 గరుడధ్వజాయ నమోనమః పాపహరాయవిక్లవే । నమోనమోదైత్యవినాశ
 హేతవే నమోనమోమాధవవిశ్వమూతే ॥ విశ్వేశ్వర జటోద్భూతే జగత్త్ర
 యహితాయవైపాహిగంగా నమస్తుభ్యంవిష్ణుపాదనిస్సృతే । తత్రత్సృత్వాచత

ద్వాక్యం గౌతమం వృద్ధాయాయతం । ప్రాహతాభ్యామృతేనాపి గంగాతై గ్రీలో
 క్యపావసీ|అభిషించ స్వభార్యాంతాం మజ్జతైర్నంత్రసంయుతైః|కలనైరుపచారై
 కృతతఃపత్నీతవప్రియా| సురూపాచారుసర్వాంగీ సుభగాచారులోచనా । సర్వ
 లక్షణసంపన్నాపునారూపమవాస్సృతి । రూపవత్సాపునస్తస్త్వంవే భార్యయా
 చాభిషేచితః । సర్వలక్షణసంపన్నా పునారూపమవాస్సృతి । తథేతిగంగావచ
 నాన్యథా క్తంతోచచక్రతుః । సురూపతాముభాప్రాప్తౌ గౌతమీజలసేచనాత్|అ
 భిషిక్తోదకంయచ్చ సానదీసమజాయత|తస్యనామ్నాచవిఖ్యాతా వృద్ధైతి మునిస
 త్రమ । వృద్ధానదీతివిఖ్యాతాగౌతమీపతతోచ్యతే । వృద్ధగౌతమఇత్యుక్తోఽబుషి
 భిన్నహవాసీభిః| వృద్ధాశగౌతమీంప్రాహగంగాంప్రత్యక్షరూపిణీం । మన్నామీ
 యంనదీదేవీవృద్ధాయేత్యభిధీయతే । త్వయాచసంగమ స్త్వస్యాస్తతాన్యస్తీర్థమ
 సుత్రమం|రూపసాభాగ్యసంపత్తిః పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం| అస్త్యిత్వావాచతాం
 గంగాంసావృద్ధాగౌతమప్రియా|గౌతమస్థాపితంలింగంవృద్ధనామ్నేవకీర్ణితం|అ
 తేత్రివచముదంప్రాప్తౌ వృద్ధయా వృద్ధగౌతమః । తత్రస్నానంచ దానంచ స
 ర్వాభీష్టప్రదాయకం|తతఃప్రభృతిత స్తీర్థం వృద్ధాసంగమముచ్యతే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యేవృద్ధాసంగమాది

సప్తదశతీర్థవర్ణనంనామ

షట్త్రింశోధ్యాయః.

అథసప్తత్రింశాధ్యాయపారంభః.

ఓంబ్రహ్మవాచ॥ ఐశంతీర్థమితిఖ్యాతం సర్వసిద్ధికరంసృజాం । బ్రహ్మ
 హత్యాదిపాపానాం పావనంసర్వకామదం|నేవస్వతాన్వయేజాత ఇహోనామ
 జనేశ్వరః|మహత్యాసేనయాసాధం జగామమృగయావనం| పరిబ్రాహ్మగహ
 సం బహువ్యాళమృగాకులం । నానాకారద్విజయతం విబుధైఃపరిశోభితం| వనే
 చరన్నరశైష్టో మృగయాసక్తమానసః|తత్రైవమతిమాధత్త ఇహోమాత్యాన
 థా|బ్రవీత్|గచ్ఛంతునగరీంసర్వే మమపుత్రేణపాలితాం|దేశంకోశంబలంరాజ్యం
 పాలయంతుప్రజాభిరం|వసిష్టోపితదాయాతు ఆదాయాగ్నిన్యథోచితం| పత్నీభి
 స్సహితౌ ధీమా నరణ్యేహంవసామ్యథ । అరణ్యేభోగభుజ్జీర్ణం వాజివారుణ
 మానుషేః|మృగయాశాలిభిఃకైశ్చి ద్యాంతుసర్వఇతఃపురీం| తథేత్యుక్తాయాయ

స్తేషిస్వయంప్రాయాచ్ఛనైర్గిరిం హిమవంతంతమయంవసంస్తతభిఃసృపః లీ
 లయాపరిబభ్రామభిల్లసంఘైమహామతిః! ఇతశ్చైతశ్చరనాజా మృగాన్వత్వాబ
 హూనథ! దదశఃకందరంత్రనానారత్నవిచిత్రతం! తత్రయత్యేశ్వరకశ్చిత్సహస్య
 రితివిశ్రుతః! తస్యభార్యాశమినామ్నభాతృప్రతపరాయణా । తస్మిన్స్వత్యసా
 యాయోరమణీయేనగోత్రమే! వ్యచరన్త్యగరూపేణభార్యయాసమహామతిః! స్వేచ్ఛ
 యాచవనేయక్షుఃక్రిడతేన్మన్తగీతకైః! ఇశంసయాయోజానాతిమృగరూపధరోపిచ! ఇ
 శస్తుతంసజానాతికందరంయక్షపాలితం! యక్షస్యగేహంవిఫులం నానారత్నవిభూ
 షితం! తత్రోపవిష్టోన్మసతిమహాత్యాసేనయావృతః! వాసంచక్రేసతత్రైవ గేహే
 యక్షస్యధీమతః! సయాయోధికకోపేనభార్యయామృగరూపదృత్ । ఇశంజేతుంనశ
 కోమ్నియాచితోనదదాతిచ । హృతంగేహంమయాసేనకింకరౌమిత్యచింతయత్ ।
 తస్యదపంకథంహన్యాంవసేన్ధిత్వాపేయక్షః । ఆత్మీయాస్త్రేషయామాసయ
 త్సన్నర్వాకధనుభఃరాక । యుధిజిత్యాథరాజానమిశముత్పథవతిఃసమ్! గృ
 హేద్యథాన్యతోయాతిమమతత్కరుణమహాథ । యత్యేశ్వరస్యతర్వాక్యాద్య
 త్సైయధదుమఃదాః । ఇశంగత్యాబ్రువన్సర్వేనిగచ్ఛాన్తాద్గృహేత్పరమ్!
 నాచేద్యుద్ధాత్పరిభ్రష్టేనిలయాన్నిగమిష్యసి । తద్యక్షవచనాతోపాద్యుద్ధం
 చక్రేసరాజరాట్! తత్రతత్తుములంయుద్ధంయక్షరాజస్యసంకులమ్ । జిత్యా
 త్సహూన్వహానవాసబలగర్వితః । యత్యేశ్వరోమృగోభూత్వాభార్యయా
 పివనేవసన్! హృతగేహూవసంప్రాప్తాహృతభృత్యస్సయక్షిణీమ్ । ప్రాహచిం
 తాపరోభూత్వామృగరూపధరాంప్రియామ్! ఆకషఁయైసంరాజానముమావసమి
 తిశ్చ్రుతం । మృగీభూత్వైవసుభగేవసముత్పథవతిఃసం । మృగయాసక్తమనసం
 స్త్రీత్వహాస్పృతిదుమఃతిః । కరణీయంత్యయాభద్రేకమైతద్యుజ్యతేనమ్! ఆ
 హంతుపురుషోయేనత్వంపునస్త్రినదువ్యతి ॥ యక్షిణ్యువాచ ॥ యేనత్వయాస
 గంతవ్యముమావసమనుత్తమం । గతేత్వయికోదోషస్తనేకథయతత్వతః॥ య
 త్షుడవాచ॥ హిమవత్పర్వతేశ్చేష్టేహ్యుమయాసహితశ్శివః! దేవైగజైరసుగతోవిచ
 చారయథాసుఖం! పార్వతీశకరంప్రాహకదాచిద్రవాసిన్ధితా! స్త్రీణామేషస్వభా
 వోస్థిరతంగోప్యతమంభవేత్! తస్మాన్త్రేయతందేశంమమాజ్ఞారక్షితంచయత్!
 దేహిమే త్రిదశేశాన ఉమావసమనుత్తమం! వినాత్వయాగణేశనకాఠికే
 యేననందినా । యస్త్యత్రప్రవిశేన్నాథ స్త్రీత్వంతస్యభవతివ్యతి! తస్మాన్త్రయాస
 గంతవ్యముమావసమనుత్తమం । త్వద్యత్పావచనంప్రత్యా యక్షిణీకామరూ

పిణీ! మృగీభూత్వా విశాలాక్షీ ఇశస్య పురతోభవత్ । యత్తుస్తు సంస్థిత స్తత్ర యదశే-
 శోమృగీంతదా । మృగయా స క్త మనసా మృగీంద్యష్టా విశేషతః । ఏక ఏవ హయా-
 రూఢో నిర్యయా తాం మృగీమనుః । ఆకషణం తే శనై స్తంతు రాజానం మృగయా కులం । శ-
 నై జగా మసా తత్ర యదుమావసముద్యతే । దశయంతీ మృగీత స్నై దశయం
 తీక్ష్వ చిత్వ చిత్ । తిష్ఠంత్యపి దగచ్ఛంతీ ధావత్య గ్రేహ్యభీతవత్ । హరిణీ చ పలా-
 క్షీ సాతం వ్యాకషణదుమావసం । అనుప్రాప్తా హయారూఢః । ప్రావిశత్స ఉమావసం ।
 ఉమావసం ప్రవిష్టంతం జ్ఞాత్వా సాయక్షిణీ తదా । మృగీరూపం పరిత్యజ్య యక్షి-
 ణీకామరూపిణీ దివ్యరూపం సమాస్థాయ పుష్పితా శోక సన్నిధౌ । తచ్ఛాఖ్యాలంబితక-
 రాదివ్యగంధానులేపనా । దివ్యరూపధరా తస్మి కృతకార్యాభవత్తదా । హసం-
 తీన్యపతిం ప్రేత్య శ్రాంతం హయగతంతదా । మృగమాలోకయంతంతం చ పలాక్షి-
 మిశంతదా । భర్తృవాక్యం విశేషేణ స్మరంతీ ప్రాహు ఘోషాపతిం । హయారూఢా బ-
 లాతస్మి ఏకైవ క్షుణ్ణగచ్ఛసి । పురుషస్య చ వేషేణ ఇళేక మనుయాస్యసి । ఇళేతి వచ-
 నం శ్రుత్వా రాజా సాక్రోధ మూఢితః । యక్షిణీం భర్తృయ త్వా తామ పృ-
 చ్ఛన్మృగీం పునః । యక్షిణీ ప్రాహ రాజా న మిళేకిన్వత్ర పితృ సే । ఇళేతి వచనం
 శ్రుత్వా భృతచాపో హయస్థితః । కుపితో దశయా మాస తై లోక్యజయినం భు-
 జం । సా పునః ప్రాహ న్యపతిం మహాత్మా న మిళేకిచ । ప్రేక్షస్వ పశ్చాన్తాం బ్రూహి
 హసత్యాం సత్యవాదినిం । తదా వలొకయన్ రాజా స్తనా ప్రేత్య భుజాంతరే । కిమి-
 దం మమ సంజాత మిత్థేనం చ కితో వ్యధత్ । కిమిదం మమ సంజాతం జానాతి భవ-
 తి ధృవం । వదనస్వయం ధానశ్యం క్ష్యంకా వావదనువ్రతే ॥ యక్షిణ్యువాచ ॥ హిమవ-
 త్కందరే శ్రేష్ఠే సమన్యమతిమాన్బలీ । యత్యౌ శామధిపస్త్రిరూతద్భార్యా
 హంబయక్షిణీయత్రందరేభవాన్రాజక ఉపతిష్ఠతి శీతలే । పశ్యయత్యౌ స్తతా-
 వ్తోహ త్వయా వై సంగరేన్యప । తదాహంతే నిగమాథం మృగీ భూత్వా
 శ్చూమావసం । ప్రవిష్టా హం ప్రవిష్టోసి మహేశ్వర వరాదిదం । యస్తత్ర ప్రవిశేన్తం
 దోపుమాన్ శ్రీత్వ యవాప్యతి । తస్మాత్తీన్ గ్రీత్వ మాప్రాసి నత్వం శోచితు మహా-
 నీ । యక్షిణ్యౌ వచనం శ్రుత్వా అశ్వారూఢస్తదాపతత్ । సమాశ్వాన్య పునసా-
 ధు యక్షిణీవాక్యమబ్రవీత్ । శ్రీత్వంజాతంతవైవేదం నపుమాన్భవసిధృవమ్ ।
 గృహణవిద్యాం శ్రీయోగ్యాం నృతగ్గతైరలంకృతామ్ । శ్రీలావణ్యంభావనాం
 చ లాలిత్యం శ్రీవిచేష్టితమ్ । ఇళాసర్వంతదా వాప్య యక్షిణీం వాక్యమబ్రవీత్ ।
 కోభతాః కిన్ను మేకృత్యం పునః పూర్వం కథంభవేత్ । ఏతద్వదస్వ కల్యాణిదుఃఖా-

తాహంవిశేషతః॥ యక్షీబ్రువాచ ॥ బుధస్సోమసుతోనామవనాదస్తాద్ధీభూ
 ర్వతః । అశ్రీమస్తస్యసుభగేవిచరన్నిత్యమేవ్యతి । అనేనైవపథాసోమంపితరం
 నబుధగ్రహః । ద్రష్టుంయతితదానిత్యంనమనుతుంతథైవచ । యదాయా
 తిబుధఃకాంతస్తదాత్మానందిదశయ । తందృష్ట్వాతేన సుభగేనర్వానామా
 నవాప్యసి । సమాశ్వాస్యతతస్సుధూర్వక్షిణ్యంతరధీయత । తయాగుహాయాం
 యక్షేశస్తత్రైవసఖమాప్తవాః । యక్షణీభతుఃరాచష్టేయతోపిసఖమాప్త
 వాః । ఇళనైన్యంచతత్రాసీత్తద్రతంచయధాగతమ్ । ఉమావనస్థితాచేళాగా
 యంతీన్యత్యతీపునః । స్త్రీభావమనుచేష్టంత్రంథికమణోగతిమ్ । కదాచిక్కిరియ
 మాణేతుఇళయాన్యత్యకమణివీతస్త్రిన్నంతరెతస్యాకదాచిద్బుధదశశామ్ । జా
 తంసామానమాసాద్యం చిన్తోషివాచతత్పరా । తామపశ్యద్బుధోధీమాస్పితరంగం
 తుముద్యతః । ఇళాందృష్ట్వాగతింత్యక్వాతామాగత్కౌట్యబ్రవిద్బుధః । భార్యామ
 మభవత్పద్యసర్వాభ్యస్తంప్రియాభవ । బుధవాక్యమిళాభక్త్యాహ్యభినంద్యతథా
 కరోత్ । స్తృత్వాసాయక్షిణీవాక్యంతతస్తుష్టాభవస్తునే । బుధోరేమేతయాప్రీ
 త్యానీశ్వాస్యస్థానముత్తమమ్ । సాచాపిసర్వభావేనతోషయామానతంపతిమ్ ।
 తతోబహుతథేకాలేబుధస్తుష్టోవదన్ప్రియామ్ । కింతుదేయంమయాభద్రేప్రియం
 యచ్చతథేష్పితమ్ । తద్వాక్యంసాసమాకణ్యపుత్రందేహీత్యభాషత । ఇళాబుధం
 సోమసుతంప్రితిమంతంప్రియంతథా ॥ బుధఉవాచ ॥ అమోఘమేతన్నద్వీర్యం
 తథాప్రీతిసముద్భవమ్ । పుత్రస్తేభవితాయస్తాత్మత్రయోలోకవిశ్రీతః । సోమ
 వంశకరశ్రీమానాదిత్య ఇవతేజసా । బుధ్యాబృహస్పతీసమః క్షమయాపృథి
 వీసమః । వీర్యేణాసా హరిరివకోపేన హుత భుగ్యథా । తస్మిన్నుత్పద్యమా
 నేతు బుధపుత్రే మహాత్మని । జయశబ్దశ్చ సర్వత్ర సమాసీ త్సురచేత్త్వ
 ని । బుధపుత్రే సమత్పన్నే తత్రా జన్తు స్సురేశ్వరాః । అహమప్య
 గమంతత్ర ముదాయుక్తోమహామతే । జాతమాత్రస్తతారావ మకరోత్సప్తభుస్స
 రం । తేనసర్వేస్యహంస్తం యేగతాముషయస్సురాః । యస్తాత్పురూరహోస్య
 తితస్తాదేషపురూరవాః । స్యాదిత్యేవంనామచక్ర ర్బుధపూర్వాస్సురాస్తదా । బుధో
 పిచోదయామాన త్కొంతివిద్యాంసుతంశుభం । ధనుర్వేదంసమగ్రంచ బుధః । పాదా
 త్తదాత్మజే । సశీఘ్రంవృద్ధిమగమ చ్ఛుక్లపత్యైయథాశశీవేదశాస్త్రాణివిధివ త్సర్వ
 శాస్త్రవిశారదః । పిత్రోఃప్రీతికరస్సోపి వధతేచపురూరవాః । సమాతరందుః
 ఖగతాం సమీక్ష్యైళాంమహామతిః । సమస్యాభవిసీతాత్తా ఇళామైళోబ్రవీద్యచః ।

బుధోమాతమమపితా తవభూతాప్రియస్తథా | అహంచపుత్రకక్షణ్యః కస్తా
 త్రైమానసోజ్వరః || ఇలోవాచ || సత్యంపుత్రబుధోభూతా త్వంచపుత్రోగుణాక
 రః | భర్తృపుత్రకృతాచింతా నమమాస్తికదాచన | తథాపిపూర్వజంకించి ద్దుఃఖం
 స్మృత్వాపునఃపునః | చింతయేయంమహాబుద్ధ తతోమాతరమబ్రవీత్ | నివేద
 యస్వమేమాత స్తదేవప్రథమంమమ | ఇశాచైనమువాచేవం రహూవాక్యంకథంవ
 దే | తథాపిపుత్రతేవచ్ఛి పిత్రోపుత్రాయతోగతిః | తన్మాతృవచసంశ్రుత్వా వినితః
 ప్రాహమాతరం | పాదయోఃపతితశ్చాస్తి వదమాతర్యథాతథా | సాపురూరవ
 సంప్రాహ ఇత్వోహాణాంతథాకులంతత్రోత్పత్తింస్వస్యచామ రాజ్యప్రాప్తింక్రి
 యంతథా | పురోహితంవసిష్ఠంచ ప్రియాంభార్యాంస్వకంపదం | వననిర్యాణమేవా
 ధ హ్యమాత్యానాంపురోధస్యః | ప్రేరణంచనగర్యాస్తుమృగయావ్యాప్తిమేవచ |
 హిమవత్కుందరగతిం యక్షేశ్వరగృహేగతింఉమావనప్రవేశంచ | స్త్రీత్వప్రాప్తి
 మశేషతః | మహేశ్వరాజ్ఞయాతత్ర హ్యప్రవేశంచనస్యచ | యక్షిణీవాక్యమప్యస్యా
 వరదానంతథైవచ | బుధప్రాప్తింతథాప్రీతిం పుత్రోత్పత్తింవిశేషతః | కథయామా
 సతత్సర్వం శుత్రావామాతరమబ్రవీత్ | పురూరవాఃకింకరోమి కింకృత్వాసుకృతం
 భవేత్ | ఏతావతాతేత్యప్రసాన్య దలమేతేనచాంబికే | యదప్యద్యాత్మనోవృత్తం
 తదప్యాజ్ఞాపయస్వమే || ఇలోవాచ || ఇచ్ఛేయంపుంస్తవ్విముత్యప్త మిచ్ఛేయం
 రాజ్యము త్రమం | అభిషేకంచపుత్రాణాం తవచావినిశేషతః | దాతుందానంచయ
 మ్మంచ ముక్తిమాగాన్వవేక్షణం | సర్వంచకతుఃమిచ్ఛామి తవపుత్రప్రసాద
 తః || పురూరవాఉవాచ || ఉపాయంకింసుపుచ్ఛామి యేనపుంస్తవమవాప్స్యసి | త
 వసావాన్యతోవాపి వదస్వమమతత్వతః || ఇలోవాచ || బుధంతంపితరంపుచ్ఛ గత్వా
 పుత్రయథాధేవత్ | సతుసర్వంచజానీతే హ్యుపదేక్ష్యతితేహితంతన్మాతృవచనా
 దైలోగత్వాపితరమంజసాఉవాదప్రణతోధూత్వామాతుఃకృత్యంతదాత్తనః || ఋ
 ధఉవాచ || ఇళంజానేమహాప్రాజ్ఞం ఇశాంజాతాంపునస్తథా | ఉమావనప్రవేశం
 చ శంభోరాజ్ఞాంతథైవచ | తన్మాచ్ఛంభోప్రసాదేన ఉమాయాశ్చప్రసాదతః | ఇశా
 విశాపోభవితా తావారాధ్యనచాన్యథా || పురూరవాఉవాచ || పశ్యేయంతంకథంజే
 వం కథంతాంమాతరంశివాంతీథా ద్వాతపసోవాపి తత్త్వతఃప్రథమంవద || బుధ
 ఉవాచ || గౌతమీగచ్ఛపుత్రత్వం తత్రాస్తేసర్వదాశివః | ఉమయాసహితశ్శ్రీ
 మాం చ్ఛాపహంతావరప్రదః | పురూరవాఃపితృర్వాక్యం శ్రుత్వాసముదితోహ్య
 ధూతః | జగామతపసేధీమా గంగాంతైరిలాక్యపావనీం | పుంస్తవమిచ్ఛంస్త

ధామాతు జకామతపసేవసంహిమవంతంగిరినత్వా మాతరంపితరంగురుంగ
 చ్చంతమన్వగాత్పుత్ర మిశాసోమసుతస్తథా తేనర్వేగౌతమింప్రాప్తా హిమవత్పు
 ర్వతో త్రమాత్ తతస్మాత్వాతపఃకించి తగ్మత్వావక్రేస్తుతించుభాం భవస్యదేవ
 దేవస్యస్తుతిక్రమమిమంశ్యబుధస్తుష్టావప్రథమ మిశాచతదనంతరంతతఃపురు
 రవాఃపుత్ర గౌరీందేవంచశంకరం బుధడివాచ॥ యామంతుమేనస్వశరీరశేన స్వ
 భావహేమప్రతిమాసురూపా యావర్చితానందగణేశ్వరాభ్యాం తామేశరణ్యై
 శరణంభవేతాం॥ ఇథోవాచ॥ ఆతాహ్యహం పీడితమానసేత్ క్లప్తేతిగాప్తాన
 పరశ్చకన్యితే దేవత్వదీయాచరణౌసుపుణ్యౌ తామేశరణ్యై శరణంభవేతాం॥ పు
 రూరవాడివాచ॥ యాదేవబృందేషు మహాత్మవేషు పాదౌగృహీతాగిరిరాజపు
 త్ర్యాంప్రాప్తాధువ్రాప్తీతివశాచ్చివేనతామేశరణ్యైశరణంభవేతాం॥ దేవువాచ॥
 కిమభీష్టంప్రదాస్యమి యుక్తభ్యంతద్భ్రవంతుమేకృతకృత్యాన్తగ్భంతు దేవా
 నామపిదులభం॥ పురూరవాడివాచ ॥ ఇథోరాజాతవాఙ్మనా ద్వనంప్రావిశ
 దంబికేతత్త్వమస్వసురేశతత్త్వం పుస్తవందాతుంత్యమహాసి తథేత్యువాచతాన్స
 ర్వాః భవస్యవమతాస్థితాతతస్సభగవానాహ దేవీచాపిమునేచతాకా॥ అత్రాభి
 మేకాద్గచ్ఛంతుపుంస్తవమాప్సీత్వయంనృపః । స్నాతాయాంబుధభార్యాయాం
 శరీరాద్వారిసుస్రువేన్మత్తంగీతంపలావణ్యంయక్షిణ్యాయదుపార్జితం తత్సర్వం
 వారిధారాభి గంగాంభసినమావిశత్ । నృత్తంగీతంపసాభాగ్యంఽస్రీసద్యో
 బభూవిరేతాశ్చాపిసంగతాగంగాం పుణ్యైస్తేసంగమాస్త్రీయః । తేషుస్నానం
 చదానంచ సురరాజ్యఫలప్రదంశిశంపుంస్తవమవాప్యాథపశ్యమాశంభోవీప్రసా
 దతః । గంగాయాశ్చప్రదేనేచవాజిమేధమథాకరోత్ । పురోధసంపసిష్టంచ భా
 ర్యాంపుత్రాంస్తథైవచ । అమాత్యాంశ్చబలంకోశం సమానీయన్మహోత్తమః । చ
 తురంగబలంరాజా దండకేఽస్థాపయత్తదా । ఇశస్యనామ్నావిఖ్యాతంతజైశ్చ
 వసముచ్యతేపూర్వజాతాక సపుత్రాంశ్చ సూర్యవంశక్రమాగతాక । రాజ్యే
 భిషిచ్యపాశ్చాత్య మైశంపశ్చాదసించతసోమవంశకరశ్శ్రీమా నయంరాజాభవే
 దితిసర్వేభ్యోమతిమాణ్లోకే శ్శ్రేష్ఠశ్శ్రీస్థోభవేదితి॥ యత్రచక్రేతపోవృష్టమిశ
 స్యస్యపతేశ్శుభం॥ యత్రపుంస్తవమవాపాథయత్రదేవాస్సమాగతాః । యక్షిణీద
 త్రస్యత్యాదిగీతసాభాగ్యమంగళాః । నద్యోహూత్వాయత్రగంగా సంగతాస్తా
 నినారద్యతీథానిశుభదాన్యాసక సహస్రాన్యవిషోదశ । ఉభయోస్తీరయోస్తా
 తయత్రశంఘగిరిశర్వరః । తేషుస్నానంచదానంచ సర్వక్రతుఫలప్రదం॥ యథిదం

శృంగాయాన్నిత్యం సర్వకామాభి సాధనం । సర్వపాప ప్రశమనం సర్వసంపత్సాధయకం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీ మాహాత్మ్యే

బుధశస్త్రగీతసౌభాగ్యేశ్వరాదిసోడశ

సహస్రతీర్థ వణానం నామ

సప్తతింశోధ్యాయః.

అథాష్టతింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మహవః॥ చక్రతీర్థమతిఖ్యాతం బ్రహ్మహత్యావినాశనం॥ యస్య శ్రవణమాత్రేణ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । దక్షయజ్ఞైః ప్రవృత్తైః తుదేవానాం మహదాగమే । దక్షేణగూపితే దేవేషి వేదసర్వమహేశ్వరే॥ అనాహవ్యనేనురేశస్య దక్షుచిత్తైః మలీనునా దాక్షాయణీశ్రుతవతిహ్యనాహవ్యనస్యకారణం । అహల్యయాచోక్తవతికపితాసానురేశ్వరీ । పితరం నాశయే పాపం త్నమేయం వాకథంచన । శృణ్వతి దోషవాక్యాని పితాచోక్తానిభతకరి । తస్మాత్త్యజామ్యహం దేహమిత్త్యుక్త్వా సాచుకోపహ । కోపేన మహతావిష్టా ప్రజజ్ఞా లనురేశ్వరీ॥ చుహేశ్వరోపి యత్కృత్యం దాక్షాయణ్యాకృతం మహత్ । దృష్ట్వా చుకోపప్రచ్ఛ జయించవిజయంతథా । తేఢివతురుభేదేవం దక్షవాక్యాద్వి నాశనం॥ దాక్షాయణ్యా ఇతి శ్రుత్యా స్వయం ప్రాయాన్త హేశ్వరః । భీమైర్గణైః పరివృతో భీమనాథస్స మాయయకా॥ మఖంతైర్వేష్టితం సర్వం దేవబ్రహ్మపురస్సరం । దక్షోయజమానేన శుద్ధభావేన దీక్షితం । వసిష్ఠాదిభిరత్యుక్తైః ముకునిభిః పరిపాలితం॥ ఇంద్రాదిత్యాదివిబుధైః స్సర్వతః పరివారితం । ఋగ్యజుస్సామధమోక్తైః స్వాహాశ్చ దైతరలంకృతం॥ రోహిణీపుష్టిపుష్టిచకాంతిలక్ష్మణా సరస్వతీ॥ భూమిద్వ్యోశ్చగ్వరీశాంతిరుషాహశ్శీజకయా మతిః॥ ఏతాభిశ్చ తథా న్యాభి సర్వతస్స మలంకృతం॥ త్వష్ట్రామహాత్మనాచాపికారి తం విశ్వకమణా॥ సురభిసంధినిధేనుః కామధుక్కామదోహిణీ॥ ఏతాభిః కామవషాభి సర్వతః కామవషితం॥ పారిజాతః కల్పతరుస్తథా కల్పలతా శుభా॥ యద్య రిష్టతమః కించిద్దాతృభిః పరిపూరితం॥ స్వయం మఖవతాపూష్టా హరిణీ పరిరక్షితం॥ దీయతాం భుజ్యతాం ప్రీతిః క్రియతాం స్థీయతాం సుఖం॥ ఏతైశ్చ సర్వతోవాక్యైః పూ

జితందాక్షతం మఘం । హోమధూమైః పరివృతం ఋగ్యజుస్సామగాయత్రైః । ధూ
తిభిః స్వతోభద్రం లత్యైవానభవాపరం । ఏవం విధం సు సంపూజ్య విష్ణునా పరి
రక్షితం । అభ్యాయయా మహాదేవో మహాభూతైరలంకృతః । తానభూతాని పరి
తోమఖం చేష్ట్య మహేశ్వరః । కృత్యా విధ్వంసయామానుస్తత్రత్యోభో మహానభూ
త్ । పలాయం తేతతః కేచిత్కేచిన్నత్వా తతశ్శివం । కేచిత్సువంతి గాయంతి కే
చిత్తుష్యంతి యాంతి చ । ఏవం విధ్వంసితం యజ్ఞం దృష్ట్వా సూషానమభ్యగాత్ । పూ
ష్ణోదంతానథోత్పాట్య ఇంద్రం వ్యద్రావయత్తు ణాత్ । భగన్యదతుర్నృపతద్దం
తముష్టిప్రహరణైః । దివాకరం పునదోభ్యాం పరిభ్రామ్య పురాక్షిపత్ । తత
శ్శూలం గృహీత్వా తు రోషాద్భూమాన్యపాతయత్ । భద్రకుంఢీతుసాజాతా
పాతాశతలగామసి । పాతాళాదాగతం వారి దృష్ట్వా ప్రీతోవరందదా । అస్యాం
తుస్మాన్మత్రైః బ్రహ్మహత్యాశతక్షయః । భవిష్యతీతి ప్రోక్త్యా తం మఘక్షయ
మధాకరోత్ । తతస్సురగణాన్సర్వే విష్ణుం తే శరణం యయః । త్రాహి త్రాహి
గదాపాణే భూతనాథకృతాద్భయాత్ । మహేశ్వరగణైః కశ్చిత్ప్రమథానాం
చనాయకః । తేన దగ్ధో మఘస్సర్వో విధ్వస్తః పశ్యతోహరైః । హరిణా చక్రముత్సృ
ప్తం భూతనాథవధం ప్రతి । భూతనాథోపితచ్ఛక్రమాపతత్తుతదాగ్రసత్ । గ్రస్తే
చక్రే తతో విష్ణు లోకకపాలాభయం యయః । తథాస్థితం సమిత్యోథ దక్షోయ
జ్ఞం సురానామ్ । తుష్టావశంకరం దేవం దక్షోభక్త్యా ప్రజాపతేః । జయశంకరసోమే
శజయ సర్వగ సర్వదా జయకల్యాణభూతాత్మకజయకాలాత్సనేనమః । ఆదికలే
నమస్తేస్తు నీలకంఠ నమోస్తుతే । బ్రహ్మప్రియ నమస్తేస్తు బ్రహ్మరూప నమోస్తుతే ।
తిమూతకయేనమోదేవ త్రిధామపరమేశ్వర । సర్వకలేనమస్తేస్తు త్రైలో
క్యధారకామద । నమోవేదాంత వేద్యాయ వ్యాపినే పరమాత్మనే । య
జ్ఞరూప నమస్తేస్తు యజ్ఞధామన్నమోస్తుతే । యజ్ఞధాతర్కమస్తేస్తు హవ్యధాత
ర్కమోస్తుతే । యజ్ఞహంతర్కమస్తేస్తు ఫలదాతర్కమోస్తుతే । త్రాహి త్రాహి జగ
న్నాథ శరణాగతవత్సల । భక్తానామప్యభక్తానాం త్వమేవ శరణం ప్రభో । ఏవం తుస్తు
వత స్తస్య ప్రసన్నో భూన్త మహేశ్వరః । కిందదామీతి తం ప్రాహ క్రతుః పూణోస్తుమే
ప్రభో । తథేత్యవాచభగవాన్ దేవదేవో మహేశ్వరః । క్రితుం కృత్యా తతః పూర్ణంత
స్యదక్షస్యవైమనే । ఏవముక్త్యాన్వభగవాన్ భూతైరంతరధీయత । యథాగతంతథా
జన్తుస్తే దేవనదనం సురాః । తతః ప్రభృతితత్త్వే ధంపట్టిష్వరముదాహృతం । దశకన
స్మాన్ సానాదైర్నృహాపాతకనాశకృత్ । జన్తాంతరకృతైః పాపైర్వాస్విధిపీడాభ

జేష్ఠుఁడొంఁనానాతఁడొంఁజుయేజాతేవ్యాధినాశోభవేష్ఠుఁడొంఁ ఏకాదశబ్రహ్మ
హత్యా నిష్పత్తికరణానిచఁస్తానానిసంప్రశంసంతి మనయఁ ప్రత్యదర్శినః॥ శ్రీశైలం
చాపికేదారం కాశహ స్తచపట్టినం॥ తతఃకదాచిద్దేవానాం వైత్యానాంవిగ్రహా
మహాఁబభూవతత్రదైత్యేభ్యో భీతాదెవాశ్చియఃపతిం । తుష్టువుస్సర్వభావేన
వాక్యైరేవంజనాదనం । శక్రాదయోపిత్రదశాఃకటాక్షమవేత్త్యపశ్యత్తరసాచ
రంతితథాపియత్పదరతాస్తునామ స్తంబ్రహ్మభూతంధృతశంఖచక్రం॥ తతఃప్ర
సన్నోభగవా న్నాగ్జ్ఞాచక్రగదాధరిఃకిమథఃమాగతాస్సర్వేతతః-తాన్స్త్రీత్య
హోవత॥ దేవాదామః ॥ భయంభవతిదైత్యేభ్యో దేవానాంమధుసూదన । తత
స్త్రిణాందేవానాం మతింకురుజనాదన॥ తానాగతాన్వరిఃప్రాహ ॥ స్తంబ
క్రంహరేణహికింకరోమిగతంచక్రం హరిస్తాన్మనరబ్రవీత్ । యాంతుసర్వేసురగ
ణా రక్షాతుక్రియతేమయాతతోగతేషుచేవేషు విష్ణుశ్చక్రాథఃముద్యతః । గోదా
వరీంతతోగత్యాశంభోఃపూజాంప్రచక్రమేసువణకలశై ద్వివైస్సుగంధైదఃశ
భిశ్చత్రైః॥ భక్తితోనిత్యవత్పూజాంచక్రేవిష్ణురుమాపతే॥ ఏవంసంపూజ్యమానేతుత
యోస్తత్యమిదంశృణుకమలానాంసహస్రేతు యదెకంవైవపూర్యతే । తదాము
రారిస్వంనేత్ర ముత్పాట్యాఘోమకల్పయత్ । అర్ఘ్యపాత్రంకరేగృహ్య సహ
స్రకమలాన్వితం॥ ధ్యాత్యాశంభుపదేదత్తంస్వంనేత్రంయన్తు రారిణా॥ తదేవచక్రమ
భవ న్నేత్రంచాపియథాపురాతతసురగణాస్సర్వే తుష్టువుహారిశంకరా॥ గం
గాంచాపిసరిశ్చేష్ఠాంతుష్టువుర్వృషభధ్వజం॥ చక్రాధిఃసఃపద్మసహస్రయోగే
హ్యేకోనతాయాంచనికృత్యచక్షుః॥ దాతుముకారారమరేశచక్రం తదేవజాతం
దితిజైకభేది॥ తతఃప్రభృతిత త్రీథం చక్రతీథమితిశ్రుతం॥ తస్యాపిశ్రవణాదేవ
ముచ్యతేసర్వకించిషాత్ । తత్రస్నానంచదానంచయఃకుర్యాత్పితృతర్పణం॥ సర్వ
పాపవిముక్తఃపితృభిః స్వగంధాగ్భవేత్ । తత్రచక్రాంకితంతీథః మద్యాపిప
దిద్యతే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే

చక్రతీర్థవణనానామా

ష్ఠింకోధ్యాయః.

అథైకోనచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ సైప్పలంతీర్థమాఖ్యాతం చక్రతీర్థాచ్యవక్షిణే।
యత్రచక్రేశ్వరోదేవ శ్చక్రమాపయతోహరిః। యత్రవిష్ణుస్సయంతిత్వా చక్రా
ర్థంశంకరప్రభుః। పూజయామానతీర్థంచ చక్రతీర్థముదాహృతం। యత్రప్రి
తోభవద్విష్ణో శ్శంభుస్తత్ప్రేమలవిదుః। చక్రేశ్వరేషిష్టలేతి నామధేయస్యకారణం।
శృణునారదతద్భక్త్యా సాక్షాద్దేవోదితంమయా। దధీచిరితివిఖ్యాతో ఋషిరాసీర్గు
ణాకరః । తస్యభార్యమహాప్రాజ్ఞాకులీనాచపతివ్రతా । లోపాముద్రతీయా
ఖ్యాతాస్సతస్సాగభస్తీసి। ఇతినామ్నాచవిఖ్యాతాబడచాచక్రతీర్థతా । ద
ధీచేస్సాప్రియాఃత్యంతపస్తేషేతయామహత్। దధీచిరగ్నిమాన్నిత్యంగాహాధమక
పరాయణః । స్వకశత్రుతశ్శాంతఃకుంభయోనిరివాపరః । తస్యప్రభావాత్తం
దేశం నారయోదైత్యదానవాః । ఆసీనంహృష్టమనసమృషింసత్వాపునఃపునః ।
జిత్వాదైత్యాహప్రాప్తాహత్వారాక్షసపుంగవాః। ఆజగ్ముకనిశాదుకా
లదధీచేస్తస్యచాశ్రమమ్ । తత్రచేవాస్సమాజగ్న్యరుద్రాదిత్యాస్తథాశ్వినా ।
ఇంద్రోవిష్ణుర్యమోగ్నిశ్చజిత్వాదైత్యానృణాజిరేజయివోజాతసంహమాస్తతా
త్తైచపమరుద్గణైః । దధీచింమునిశాదుకాలంద్రప్టుంజగ్ముస్సూరౌత్తమాః । దధీచి
జాతసంహమాస్సురాన్సుబ్యభకృష్కృథక్ । గృహకృత్యంతతశ్చ క్రేసుశేభ్యో
భార్యయాసహ । పృష్టాశ్చక్షుశలంతేనకథాంచకుస్సురాలపి। దధీచిమబ్రువక
దేవాభార్యయాసహితంమునిమ్ । బ్రహ్మన్వయంతుసుఖిన స్త్వాందృష్ట్యాతువిశేష
తః । నాయుధైఃఫలమస్తాకంసోఢుంవైవక్షమావయమ్ । స్థాప్యం దేశంనపశ్యామ
ఆయుధానాంమునిశ్వర । స్వగేసురద్విదోజ్ఞాత్వాస్థాపితానిహరంతిచ। నయే
యూరాయుధానీతితథైవచరసాతలే । తస్మాత్తవాశ్రమేపుణ్యే స్థాప్యంతేస్త్రాణీ
మానద ॥ వైవాస్తీకించిద్భయమత్రవిప్రనదానవేభ్యోనచరాక్షసేభ్యః। త్వయాజ్ఞ
యారక్షితపుణ్యయక్తోనవిద్మహేతేతపసాసమానం। జ్ఞాతారయోబ్రహ్మవిదాం
వరిష్టవయంపూర్వంనిహతాదైత్యసంఘైః । అస్త్రైరలంభారథూవైఃకృతాఘైః
స్థాప్యంస్థానంతేనమీపంమునిశ । తతోయామఃకృతకార్యాస్సహేంద్రాః స్వం
స్వంస్థానంచాయుధానాంచరతౌ । త్వయాకృతాజాయతాంత్వత్ప్రసాదాత్స
మథాస్త్యంధారణైరక్షణేవ। తద్వాక్యమాకణ్యదధీచిరేపంవాక్యంజగోవిబుధా
నేవమస్తు । నివార్యమాణఃప్రియయాసుశీలయాకిం దేవకాశ్యేణవిరుద్ధరూపిణా। దే
వద్విదోద్వేషమనుప్రయాంతితత్త్వానేవిప్రవర్యశృణుష్య । నష్టైదైత్యైరాయు

ధానాంమునిశకుప్యంతిదేవారిపవస్తేభవంతి|తస్మాన్నేదంవేదవిదాం వర్జిత్యంక్తం
 ద్రవ్యేపారకీయేమమత్వమ్ | తావచ్చమైత్రీద్రవ్యభావశ్చయావన్నప్టేవిత్తైరిపవస్తే
 భవంతి|చేదస్తీశక్తిద్రవ్యదానేతతస్తేదాతవ్యమేవాధి=నేకించిచార్యమ్|విచిన్వం
 తఃపరకార్యాణికుర్యుర్వాస్థిమ=నోభిఃకృతినస్తథైవ | పరస్వసంధారణమేతదే
 వసద్భినికరస్తంత్యజతాంకాంతసద్యః | ఏవంప్రియాయావచనంసవిషో| నిశవ్య
 భార్యామిదమాహనుభూమ్ | పురస్సురాణామనుమన్యభద్రేనేతేతివాణీనము
 భేమమేతి | తూర్ణిన్ధితాయాంసురసత్తమాస్తే సంస్థాప్యచాస్త్రాన్యతిదీప్తిమం
 తి | నత్వామునింద్రంయయురేవలోకాన్దైత్యద్విషోజయినస్తేకృతాధా=ః| గ
 తెనుదేవేషుమునిప్రవీరోహృష్టోవసద్ధ్యాయాధమయంక్తః| గతేచకాలత్వతి
 విప్రయుక్తైదేవేమానెసంఖ్యయావాసహసే | నతేసురాతయుధానాం స్థితా
 నాంవాచంమనశ్చపితథైవవక్ర్యః | దధీచిరప్యాహగభస్తిమంజసాదేవారయో
 మాంవిద్విషంతీమాభద్రే | నతేసురానెతుకామాభవంతిన్వస్థాపితాన్యత్రవదస్వ
 యుక్తమ్|సాచాహకాంతంవినయాదుక్తమేవత్వంజానీషేనాధయద్రతయుక్తమ్|
 సైత్యాహరివ్యంతిమహాప్రవృద్ధాస్తపోయుక్తాబలినస్తాయుధాని | తదస్త్రగ్రతా
 భ=మిదంసవక్రేమంత్రైశ్చసంతౌత్యజతైశ్చపుత్రైశ్చ|తద్వారిసర్వాస్త్రమయంసు
 పుణ్యంతేజోయుక్తంతత్రవపాదధీచిః | నిరీర్యరూపాణితదాయుధాని క్షయం
 జగ్తుఃక్రమశఃకాలయోగాత్ | సురాస్తవాగత్యదధీచిమాహుర్నత్వాపురాప్రీతి
 మంతంప్రియేణ | దదస్వచాస్త్రాణిమునిప్రవీరయానిస్వపార్శ్వేనిహితానిచేక్షేః|
 దధీచిరప్యాహసురాభీత్యాహ్యనాగత్యాభవతాంవాచిరేణ | అస్త్రానిపీతాని
 శరీరసంస్థాన్యుప్తానియుక్తంమమతద్వదంతు || దేవాః || అస్త్రాణిదేహీతిచవ
 క్తుమేతచ్ఛక్యంసచైవాన్యదతీవబుద్ధమ్ | వినాశత్రైఃపరిఘాయేమనిత్యందుష్టారిభి
 గ=తశస్త్రామునిశ|నమత్య=లోకసహనాకలోకవాసస్సురాణాం నష్టతిబ్రువా
 మః | త్వంవిప్రవర్యస్తపసాచైవయంకౌనాన్యద్వక్తుంయుజ్యతేతద్విశేషే| విప్ర
 స్తదోవాచమదస్థిసంస్థాన్యస్త్రాణిగృహ్లాంతునసంశయోత్ర | దేవాస్తమప్యా
 హురనెనకిన్ముశస్త్రైహే=నాస్త్రీన్త్యమాప్తాస్సురేంద్రాః| పునస్తథోవాచముని
 ప్రవీరస్త్యయ్యే జీవాన్దైహికాన్యోగయంక్తః | అస్త్రాగ్రీకుర్వంతుమదస్థిఘా
 తాన్యనుత్తమాన్యత్తమదూపవంతి | కురుష్వచేత్యాహురదీనసత్వా దధీచిమ
 పున్మతమగ్నకల్పమ్ | దదాతుతస్యప్రియమీరయంతీమాన్విధ్యేప్రీతిరేమామునీశ|
 తేచాపిదేవాస్తామదృష్ట్వవశేషం|తస్మాద్భీతానిప్రమూచుఃకురుష్వ | తత్త్యాజజీ

వాఁడు స్వజాన్వితైర్యుక్తాయథానుఖండహమిమంజుషధ్వమ్ । మదస్థిభిఃప్రీతి
య్యుక్తాభవంతస్సురాస్సర్వేకిన్ముమేదేవకార్యంయదప్రమేయంపరమంపదంయద్య
ద్భ్రష్టరూపంయదుపాసితవ్యం । తత్రైవవిన్యస్యధియంషహంతాసాయుజ్యతాం
బ్రాహ్మణోసౌజగమ । నిజేవితంప్రాప్తమభీక్ష్యదేవాఃకలేబరంతస్యసురాశ్చ
సమ్యక్ । త్వష్టారమప్యూచరతత్వరంతఃకురుష్వచాస్త్రాణబహూనినద్యః । సచాపి
తానాహకథంసుకార్యంకలేబరంబ్రాహ్మణస్యేహదేవాః । విభేమకతుకందారణం
చాక్షమోహంవిదారితేన్యైరాయుధాన్యత్తమాని । తదస్తిభూతానికరోమినద్యః
తతోదేవాగాన్సమూదుస్త్వరంతః । అగ్నిముఖంవఃక్రియతేహితాథకంగావోద
వైరాయుధాథకంక్షణేన । దధీబిదేహంతువిదార్యయాయమస్థీనిశుద్ధానిప్రయ
చ్ఛతాద్య । తద్దేవకార్యచ్చతద్దేవజకుస్సంలేప్యచాస్థీనిదమస్సురాణాం । కృ
త్వాతదాస్త్రాణిచదేవతానాంత్యష్టాజగామాధమహాత్వరంతథా । అవాప్యచాస్థీ
నిముదంతద్దేవసురాస్తుజగ్తుఃస్వయమేవసద్ । స్వమాలయంచాపితద్దేవజగ్తుగాఁ
వశ్చిరాయాథదధీబిభార్య । పతివ్రతాశీలవతీసుభద్రాభర్తృప్రియాదాలగర్భా
త్వరంతి । కరెగృహీత్వాకలశంవారిపూణణముమాంనత్వాఫలపుష్టేస్సమేతా । అ
గ్నించభతాకరమధాశ్రమంచసాద్రష్టుకామాధజగామశిఘ్రం । ఆగచ్ఛంతింప్రాతి
ధేయాంతదానినివారయామాసతదోల్కపాతః । సాసంభ్రమాదాగతాచాశ్రమ
స్థంవైవాపశ్యత్తత్రభతాకరమగ్రే । క్వవాగతశ్చేతిసవిస్తయాసాపప్రచ్ఛాగ్నింపా
తీధేయాసునమా । అగ్నిస్తదోవాచసవిస్తరంతాంవైవాగమంయాచనంవైశరీరే ।
అస్థాముపాదానమధోప్రయాతంశుత్వాసర్వందుఃఖితాసాబభూవ । కరెగృహీ
త్వాధజలంమహాసతీశాపేనదేవాన్భస్త్ససాచైవకకుర్యాం । విచార్యసాధ్యేతుమయా
తదానింశాపేనకింలభ్యతేతత్రచైవ । శాపేసురానాహరిష్యేసురారీనగ్నింపా
ప్యేకిన్సుకృత్యంభవేన్తే । కోపంచదుఃఖంవినియమ్యసాధ్యేతథావాదీధమయ్య
క్తంచకతుకం । ఉత్పద్యతేయత్రువినాశసర్వంనశోచ్యమస్తీహమనుష్యలోకే । గోవి
ప్రదేవాథకమహాత్యజంతిప్రాణాన్ప్రియాన్మణ్యతమామనుష్యాః । సంసారచక్రే
పరివతమానైదేహంసమథకం పుణ్యయ్యుక్తంత్వవాన్య । ప్రియాన్వాణాన్దేవవి
ప్రాథకపాతోన్మైదేధమ్యాః । పాణినోయేత్యజంతి । ఇత్యేవమక్వాపూజ్యచా
గ్నిం యథావద్భుతుః స్వచాలోమభిస్సం వివేశ । గర్భస్థితంచాలకం ప్రాతిధే
యీకుక్షింవిదార్యధకరే **తథాగోవిష్టవద్యులయ** పృథివీ మాశ్రమంచవన
స్పతీనోపధీనాశ్రమస్థాన్ । పితృశీనాశ్రమస్థాన్ **ప్రగంధలయ** మాత్రాహీనంచా

లకం సర్వపతే ! రక్షంతు సర్వేషు భూతసంఘా అశేష పోష్యో బాలాః
 లోక పాలః ॥ ఇత్యుక్త్వా తత్యజే బాలం భర్తృ చింతాపరాయణా ।
 పిష్పలానాం సమీపేతు స్యస్య బాలం సమప్యశ । అగ్నేః ప్రదక్షిణం కృ
 త్వా యజ్ఞ పాత్రసమన్వితా । వివేశాగ్నిప్రాతిధేయా భర్తృ సహదివంధు
 యోరురుదుశ్చక్రమస్థాయే వృతాశ్చవనవాసినః । పుత్రవత్పిషితాయేన ఋ
 షిణాచదధీచినా । వినాతేచనజీవామ స్తయామాతాత్రధావినామృగాశ్చపక్షి
 ణస్సర్వే వృతాశ్చోచుఃపరస్పరం దధీచిఃప్రాతిధేయాచ బాలాధమఃస్సనాతనః ।
 దివంయాతఃకథంబాలో వధఃసీయ స్తదుచ్యతాం ఏవముక్త్వా తదాషధ్యో వనస్పతి
 సమన్వితాః । సోమం రాజానమభ్యేత్య యాచిరేమృతము త్రమం సచాదిత త్తదాతే
 భ్యసోమోమృతమను త్రమం । దదుర్బాలాయ తేచాపిహ్యచృతంసురః పల్లభం సతే
 నతుష్టోవవృధే శుక్లపక్షేయథాశశీ । పిష్పలైఃపాలితోయస్తా పిష్పలాదస్సబాల
 కః । ప్రవృద్ధఃపిష్పలానేవ మువాచకవ్యపితాస్థికః । వసుష్యేభ్యోచనుష్యాస్తు జాయం
 తేపక్షిణఃఖగాః । బీశేభ్యోవీరుధాలోకే వైషమ్యంనైవజాయతే । వార్షస్త్వహంక
 థంజాతో హస్తపాదాదిజీవవాక్ । వృతాస్తద్వచసంశ్రుత్వా సర్వమూచుర్యథా
 క్రమం దధీచిమరణంసాధ్యో స్తథాచాగ్నిప్రవేశనం । అస్థాంచాహరణం దేవై
 షేవకార్యంసవి స్తరం । శ్రుత్వాదుఃఖసమావిష్టో నిపపాతతదాభువి । ఆశ్వాసితః
 పునర్వృత్తై ర్వాక్యైర్ధమార్థఃసంహితైః । ఆశ్వస్సస్సపునఃప్రాహ తదాషధి
 వనస్పతీ । పితృహంతృహన్తానిష్యేహం నాన్యధాజీవతుంక్షమః । పితృమిత్రాణిశ
 త్రాన్వాతథాపుత్రోసువతఃతే । సవీవపుత్రోనాన్యస్తు పుత్రయాపో రిపుస్స్వయం ।
 వృతాస్తుబాలమాదాయ సోమాంతికమథాయయః । బాలవాక్యంతుతేవృతా సో
 మాయాధన్యవేదయత్ । శ్రుత్వాసోమోపితంబాలం పిష్పలాదమథావత ॥ గృహాణ
 విద్యాంవిధివశ్యమగ్రం తపస్సమృద్ధిచశుభాంచవాచం । శౌర్యంచదానంచయశోవ
 పుశ్చ సంప్రాప్య సేపుత్రమదాజ్ఞయాశ్వం ॥ పిష్పలాదఃపునఃప్రాహచౌషధీశంవి
 నీతవాక్ । సర్వమేవపుధామస్యే పితృహంతృనిషక్రాంతిం । నకరోమృతయావచ్చ త
 స్సౌత్వంప్రథమంవదయన్తి । దేవేయశ్రకాలే యన్తి । దేవేవమంత్రకే । యత్రతీ
 థేచసంసిధ్యే న్నత్సంకల్పస్సురోత్తమః । చంద్రఃప్రాహచిరంధ్యాత్వా ముక్తిర్వా
 భుక్తిరేవవా । సర్వంమహేశ్వరాదేవ జాయతేనాత్రసంశయః । ససోమంపునర
 ప్యాహ కథంద్రక్ష్యేమహేశ్వరం । బాలాహంబాలబుద్ధిశ్చ ససామభ్యంతపస్త
 థా । బాలంకృపాన్వితఃప్రాహ పునరేవతుచంద్రమాః । గౌతమింగచ్ఛపుత్రత్వంస్తు

హిచక్రేశ్వరంహరం । తత్రాస్తేనర్వదాశర్వస్వల్పాయాసేనవత్సతే । ప్రితోభ
 వేన్మహాదేవ స్సాతౌతాగరుణికశ్శివః । ఆస్తేసాతౌతగ్రుతశ్శంఘ ద్విష్ణునాప్రభవి
 ష్ణునా । వరంచద త్రవాక్విష్ణో శ్చక్రంవత్రిదశార్చితం । తత్రగచ్ఛమహాబుద్ధే దండకే
 గౌతమీనదీం । చక్రేశ్వరంనామతీర్థం జానంత్యోషధయస్తుతతే । తాంగత్వాస్తుహి
 దేవేశం సర్వభావేనశంకరం । సతేప్రీతిమనాస్తోతు స్సర్వానాగమాన్సక్రిదాస్యతి ।
 తద్రాజవచనాద్భక్తిప్రకాపిషలాదోమహామతిః । ఆజగామజగన్నాథో యత్రదేవ
 స్సచక్రదః । తమేవాసుకృపావిష్టాః పిషలాస్సాస్త్విశ్రమాద్యయః । తుష్టావసర్వభావే
 నపిషలాదశ్శుచిశ్శివం ॥ పిషలాదశ్శివః ॥ దిగీశ్వరాక్జిత్యసమూజీతస్య కై
 లాసముత్తరం । తస్సురారేః । అంగుష్ఠకృత్యేసరసాతలాది ముపాశ్రితస్యాపిదశాన
 నస్య । ఆలూనకాయస్యవిచూడితస్య విహస్యదేవ్యానపద త్తమిష్టం । తస్మైప్రస
 న్నేకుపితేపితవ్య దయ క్తదాతాసిమహేశ్వరిత్వం । సాత్రామణీశ్చుద్ధిమధస్సచక్ర
 హ్యర్చంహరీనిత్యమతీవకృతావ । బాణప్రశస్యశ్చతవద్యదుచ్చైర్మస్యాద్యదు
 చ్చైశ్శశిఖండమాళైః । జిత్యారిపూర్ణదేవగణాన్సక్రిపూజ్య గురూన్నమస్కతుః । మ
 గాద్విశాఖః । చుకోపద్యప్త్యాగణనాధమూర్ధ మంకేతమారోఽప్యజహానసోమః । ఈ
 శాంకరూఢోపిశిశుస్స్వభావాన్నమాతురంకంనముమోచతంచ । క్రొద్ధుంసుతంహః
 తుమపిహ్యత క్తస్తతోధకనారీత్వమగాత్ససోమః । తతస్స్వయంభూస్సుప్రీతిః పిష
 లాదమభాషత । వరంవరయభద్రంతే పిషలాదతవప్రియం । దాధీచః । ప్రణతః । ప్రాహ
 శజ్జరంభ క్తవత్సలం । హతోదేవై మహాదేవ పితామహమహాయశాః । అచాంభిక
 స్సత్యవాదీ మాతావాపిపత్నితా । దేవేభ్యశ్చతయోర్నాశం శ్రుత్వానాధనవిస్త
 రం । దుఃఖికోపసమాయుక్తో నాహంజీవితుముత్సహే । తస్మాన్నేదేహీసామధ్యం
 నాశయేహంసురాన్సక్రిధో ॥ ఈశ్వరఉవాచ ॥ తాతీయంనయనంద్రష్టుం యది
 శక్తోసిమేనఘః । తతస్సమధోభవితా దేవానుత్సాదితుంభవా ॥ తతోద్రష్టుంమ
 నశ్చక్రే తాతీయంలోచనంప్రభాః । నశశాకతథోవాచ నక్షమోస్తీతిపిషలః ॥ ఈ
 శ్వరఉవాచ ॥ కించిత్కురుతపోబాల యదాద్రత్యసిలోచనం । తృప్తియంత్యంతదా
 భీష్ట మాప్స్యసేనాత్రసంశయః । ఏతచ్ఛక్రిత్యాశంభువాక్యం తపసేకృతశ్శయః ।
 దధీచిసూనుధామకాత్తా తత్రైవబహుళాస్సమాః । శివధ్యానైకేనరితో బాలా
 పిబలవానివ । దదర్శచక్షుః । దేవస్యతృప్తీయంపిషలాశనః । కృతాంజలిభుటోభూత్వా
 వినీతశ్చదమబ్రవీత్ । శంభునాదేవదేవేన వరోదక్షః । పురామమ । తాతీయచక్షు
 మాజ్యోతియక దాపశ్యసితత్త్వతాత్ । సర్వంచప్రాథికతంసిద్ధ్యై దిత్యాహత్రిదశేశ్వ

రః తస్మాదాదిత్యనాశాయ హేతుభూతంప్రయచ్ఛమేతదేవపిష్పలాఃప్రాహు రి
 రివాచంమహామతే । మాతాతపప్రాతిధేయీ వదంత్యేవందివంగతాతస్మాత్పవచ
 నలగ్రత్వా కుశితఃపిష్పలాశనః । దేహిదేహీతితంప్రాహ కృత్యాతత్రవినిగ
 తా । బడబాంచాస్తరచ్చితై కృత్యావబడబాకృతిః । సర్వసత్త్వవినాశాయ ప్ర
 ఘాతానలగర్భిణీ । గభస్తీనీబాలగర్భా మాతాయాపీష్పలాశనః । తద్భ్యాన
 యోగాద్యాజాతా కృత్వాసా నలగర్భిణీ । ఉత్పన్నాసా మహారౌద్రా మృ
 త్యుజిహ్వనభీషణా । ఉవాచపిష్పలాదంతం కింకృత్యం తేవదస్వమే । పిష్పలా
 దోపితాంప్రాహదేవాన్బాదరిపూన్యమ । జగృహే సాతథేత్యుక్త్వా పిష్పలాదం
 పురస్థితంప్రాహామిమిదంకృత్యే సాచాప్యహాత్వయోదితం । దేవైస్తస్త్వం నిమి
 తందేహం తతోభీతశ్శివంయయా । తుష్టావదేవంసమునిః కృత్యాంప్రాహ శివ
 స్తదా । యోజనాంతస్థితాకదేవా నిగృహాణమమాజ్ఞయా । తస్మాద్యాహితతో
 దూరం కృత్యేకృత్యం తతఃకురుతీథాత్తుపిష్పలాత్సర్వం యావద్యోజన సంఖ్య
 యా । ప్రాతిష్ఠద్బడబారూపా కృత్యాసాత్యక్తినిమిత్తా । తస్యాంజాతో మ
 హాగ్ని లోకసంహరణక్షమః । తందృష్ట్వావిబుధాస్సర్వే త్రస్తాశ్శంఘముపా
 గమత్ । వక్రేశ్వరంపిష్పలేశం పిష్పలాదేనతోషితం । స్తువంతోభీతమనస శ్వంభుమూ
 చుడికవాకనః । రక్షస్వశంభోకృత్యాన్తా న్నాథతేతద్భవోసలః । శరణంభవస
 ర్వేశ ఘాతానామభయప్రద । ఋషితాత్రకృతాకృత్యా త్వచ్చక్షుః పరినిగ
 తా । తతఃకృత్యాంసీడయితుం వీరభద్రోభవద్ధరః । హస్తశూలం గృహీత్వాతు
 పాతయామాసఘాతలే । భద్రకుండితుసాజాతా పాతాశతలగామినీ । పాతా
 శ్వాదాగతంవారి దృష్ట్వాప్రీతోవరందదౌ । అస్యాంతుస్మానమాత్రేణమహాపా
 తకకోటిభిః । ముక్తాయాంతిపదంమహ్యం । బ్రహ్మాదీనాంసుదులభం । తానబ్రవిజ్ఞ
 గన్నాథోయోజనాంతర్నివాసినః । నచాథతెత్వసాకృత్యా తస్మాద్యాయ మహ
 ర్నిశం । ఇహావాసద్వమమరా స్తస్యావోనభవేద్భయం । పునరూచస్సురేశానం
 త్వయాదస్తంత్రవిష్టపం । తత్త్యక్త్వాత్రకథంనాథ వత్సామస్త్రైదశాచికతం ।
 దేవానాంవచనంశ్రుత్వా శివోవాక్యమథాబ్రవీత్ । దేవోసావిశుతశ్చక్షురో
 దేవోవిశ్వతోముఖః । యోరక్షిభిజ్జనయితాససత్త్వంజనకోమతః । ససూర్యవీక
 వీవాత్ర సాక్షాద్రూపేణ సర్వదా । స్థితంకర్తుమసర్వేషాం స్థితంకుర్వంతుసర్వ
 దా । తథేతశంభువచనా త్పరిజాతతరోస్తదా । దేవాదివాకరంచక్ర స్తవ్స్తాభా
 సురమబ్రవీత్ । ఇహైవాస్వజగత్సాక్షీ రక్షాస్త్యావిబుధాన్రవే స్వస్త్వాంశై

వ్యయమశ్చ త్ర తిషామశ్వంఘసన్నిధౌ । చక్రేశ్వరస్యపరిత స్తావద్యో జనసంఖ్య
యాగంగాయాడభయంతీర మాసాద్యాసకసురాస్తదాలంగశ్శుభాకథకమా
త్రింతు గంగాతీరంసమాశ్రితాః । తిస్రకోట్టస్తథాపంచ శతానిమునిస ప్రహ
తిథాణినిత్రతిష్ఠంత కశ్యప్తోతిబ్రహ్మచర తతస్సురగణాన్సర్వే వినీతాద్విచయబ్ర
వక్ । పిప్పలాదంసురేశానం శమనయజగన్తయ । ఓమిత్యుక్తాజగద్ధాతాపిష్ట
లాదమవాచహ । దేవేష్విహవిసప్లేషు పితౄతేనాగమిష్యతి । దత్రాఃపిత్రాతవ
ప్రాదాః దేవానాంకార్య సిద్ధయే । తథాచాపదివంతాతస్తవమాతాపి పుత్ర
కాయదస్థిభిస్సురాన్సర్వే జయన స్సుఖినస్తదా । తేనావాప్తయశ స్త్రీవ్రం తవ
మాత్రాక్షయంకృతం । త్వయాపుత్రేణసర్వత్ర యశఃపరతరంకృతం । త్వత్ప్ర
తాపభయాత్సగ్వాచ్ఛృతాంస్తాం స్త్రాతుమహాసి । యావద్యశస్సురతిచాపిమ
నుష్యలోకేహ్యహానియాని త్రిదివంగతస్య । దినేదినేవహ సంఖ్యాపరస్త్రిక్ లోకే
వాసోజాయతేన్విచారః । భాషితందేవదేవస్య శ్రుత్వాశాంతోభవన్తుసి । కృ
తాంజలిపుటోఢూత్వా నత్వానాథ మథాబ్రవీత్॥పిప్పలాదః ॥ వాగ్నిమహనోభిః
కృతిభిఃకదాచి న్న మోపకుర్వంతిహితైరతాయె । తేభ్యోహితార్థం త్విహవా
పరత్ర సోమనమస్యామి సురాదిపూజ్యం । సంరక్షితోయైరభివర్ధితశ్చ సమా
నగోత్రాశ్చసమానధమాః । తేషామభీష్టానిశివఃకరోతు చాలేందుమాళిం ప్ర
ణతోస్త్రినిత్యం॥ యైరహంవర్ధితోనిత్యం మాతృవ త్పితృవత్ప్రభౌ । తన్నా
మ్నాజాయతాంతీర్థం దేవదేవజగత్త్రయే । యశస్తుతేషాంభవతితేభ్యోహ
మన్యతస్తదా । యాన్యక్షయానితీథాని దేవానాంసంతిఘాతతే । తేభ్యోయదే
కమధిక మనుమన్యంతు దేవతాః । తతఃక్షమేయందేవానా మపరాధంచిరంతసం॥
తతస్సమక్షం సరసోక్షరాంగిరం సహస్ర చక్షుః ప్రముఖాస్సురాంస్తథా । ఉ
వాచదేవా అపిమేనిరేవచో దధీచిపుత్రోదితమవ్యయేన । బాలస్యబుద్ధింవినయం
చవిద్యాం కార్యంబలంసాహసంసత్యవాచం । పిత్రోభక్త్యంభావశుద్ధిం విదిత్వా
తదావాదీ చ్ఛంకరః పిప్పలాదం ॥ వత్సయద్ధిప్రియం కాహ్యం దత్వాపి సురవల్ల
భం॥ప్రాప్స్యనేవత్యకశ్యాణం మాన్యథాత్వం మనఃకృధాః॥పిప్పలాదః ॥ త్వజ్ఞః
ప్రాప్తా స్సర్వకామామహేశళోకాక్ ప్రాప్తాఃపిప్పలాశ్చమరాశ్చ । సుఖంప్రా
ప్తానాథతథాపిలోకా స్త్వాంపశ్యంతస్త్యత్ప్రదంతేప్రయాంటు॥ తథేతుక్తాపిష్ట
లాదం దేవదేవోమహేశ్వరః । అభినంద్యతుతందేవై ససహషణం వాక్యమబ్రవీ
త్ । దేవాఅపిముదాయుక్తా నిభయాన్త్యత్రహతాద్భయాత్ । ఇదమూచు స్స

త్వవీచ దాధీచంగివనస్మిథౌ । దాధీచయదభీష్టంచత్వయాకృతమసంశయం । సురౌ
 స్స్వపదమైశ్వర్యం ప్రాప్తాస్తత్రనసంశయః । పాలితా దేవదేవేన యాచ్ఛాతై
 లోక్యమండన । యచ్చింతితంత్యభూత్పూర్వం పరాభం చాత్మనోద్విజ । తస్మాద
 పుత్రమంకించిద్భూగ్రహిదాస్యామహేవయం । పునఃపునస్తదేవోచుస్సురీసం
 భూద్విజోత్తమం । కృతాంజలిపుటఃపూర్వం నిత్యాశంభుంసురాధీపం । అవోచ
 ష్టిష్టలాదశ్చహ్యమాంసత్వాచ పీష్టలాన్ । పీతరౌద్రష్టకామోహంయహాసదాశ
 బ్దగోచరౌ । తేభన్యఃపురుషాలోకే మాతాపిత్రోర్వశేస్థితాః । శిశూవణరతా
 నిశ్యం తత్తదాజ్ఞాప్రతీక్షకాః । ఇంద్రియాణిశరీరంచ కులంశక్తింజయంవపుః । పరి
 లభ్యతయోక్యత్యేనోపయోగి నిరభంకం । పశూనాం పక్షిణాంవాపి సులభం
 మాతృదశంకం । దులభంమృతచ్ఛాపీ వత్త్యేపాపఫలంసుకిం । దులభంయచ్చ
 తన్నస్సాన్యత్సర్వేషాంయస్యకస్యచిత్ । నోపపద్యతసులభంమత్తోనాన్యస్తుపాపకృ
 త్ । తయోదాశంకనమాత్రంచ యదిప్రాప్యేసురోత్తమాః । మనోవాకాగ్రయక
 మభ్యః ఫలంప్రాప్యేసురోత్తమాః । తదృషేర్వచనంశ్రుత్వా మిథస్సంమం
 త్యత్రైసురాః । విమానవరమాయాథౌ పితరౌదంపతీశుభాశ్చవనందశంకాకాం
 యోతౌపశ్యాశుసునిశ్చితం । విషాదంలోభమోహకాచత్యక్త్వాచిత్తంసుఖంనయ । పశ్య
 పశ్యేతితంప్రామాదాధీచంసురసత్తమాః । విమానవరమాయాథౌ స్వగీణౌస్వ
 ణాంభూషితౌ । వీజ్యమానౌసురస్త్రీభిస్తూయ మానావశౌపమా । దృష్ట్వాసమా
 తాపితరౌననామశివస్మిథౌ । హాషవాక్యాశ్రునయన స్వయంకించిదువాచ
 తౌ । భవంతిమాతాపితరావన్యేపుత్రాః కులోద్వహః । అహంతుమాతురు దరే
 కేవలంభైదకారణం । ఏవంభూతోవివాంమోహాత్పశ్యేయమితిదుమతిః । తా
 వాలోక్యతతోదుఃఖా ద్వక్తుంచైవ శశాకసః । దేవాశ్చమాతాపితరౌ పీష్టలాద
 మఖబువన్ । ధన్యస్త్యం పుత్రలోకేషుయస్యకీతిః । దిశంకతా । సాక్షాత్కృ
 తస్తయాత్మగ్రీతోదేవాశ్చాస్వాసితాస్త్వయా । త్వయాపుత్రేణమల్లోకా నక్షీ
 యంతేకదాచన । పుష్పవృష్టిస్తదాతత్రన్యపతస్తస్యమూర్ధః । జయశబ్దస్సరైరు
 క్తః । ప్రాదుర్భూతోమహామునై । ఆశిషస్తుసుతేదత్వా దధీచిర్భార్యయాసహాశం
 భుంగంగాంసురాన్నత్వా స్వపుత్రంవాక్య మబ్రవీత్ । భార్యాంప్రాప్య శివేభ
 క్తింకురుంగాంచసేచయ । పుత్రానుత్పాద్యవిధివద్యజ్ఞానిష్ట్యానదక్షిణాం । కృ
 తకృత్యస్తదాతావదాక్రమస్వతతోదివం । కరోమ్యేవమితిప్రాహదధీచిం పిష్ట
 లాదనః । దధీచిఃపుత్రమాశ్వాస్య భార్యయాసపునఃపునః । అనుజ్ఞాత స్సుర

గజైపునస్సదివహాక్రమత్ । దేవాఅభ్యుచిరేనర్వేషిష్టలాదంససంభ్రమాః ।
 కృత్యాంశమయభద్రం తేత్వదుత్పన్నాంమహాబల । పిష్టలాదస్తుతానాహనశక్తౌ
 హంసివారణే । అనత్యంనైవవక్తాహంయాయంకృత్యాంస్తువంతుతామ్ । మాం
 దృష్ట్యాసామహారాద్రీ విపరీతంకరిష్యతి । త్వామేవనత్వావిబుధాః ప్రోచుస్తే
 శాంతికారణమ్ । ననాశయయథాప్రీతిః స్థావరంజంగమంతథా । తాన్సురాని
 త్యవోచత్సకృత్యాలోకక్షయంకరీ । సర్వేషాంభక్షణాయైవసృష్టాహంతద్దివజ
 న్ననాతథాచమత్ప్రసూతోపిహ్యన్యథానకభవేత్ । యానిధూతాని పంచైవ
 యచ్చాన్యథాన్సుజంగమంసర్వమస్తస్త్వభేమిద్యాద్యక్తవ్యంనావశిష్యతే । అన
 లశ్చతథాకృత్యాతేడభేనేత్యవోచత్తామ్ । మయాసంమంత్యప్రేరేవాఃపునరూచురు
 భావపి । భక్షయేతాముభేనర్వంయథాబూక్రిమస్తథాతథా । అన సురా
 నేవమువాచశృణునారచ । భవతామిచ్ఛయాసర్వంభక్త్యతేసురసత్తమాః । బడ
 బాఖ్యానదీజాతాగంగాయాంసంగతామునే । తద్భవస్తుమహాపహ్నిరభూతై
 లోక్సభీషణః । తతఃకృత్యాంసురాఃప్రోచుః క్షుధాశమనమేతవే । స్నానంకు
 ర్వంతికాతమ్యామదత్వామృత్తికాంతుయే । తేషాంపుణ్యంతుతేదంతమ్భక్త్యా
 త్వంసుభీభవ । తథేత్సుక్త్యాతుసాకృత్యాగాతమ్యాంస్యవసత్సుఖమ్ । తమూచు
 రమరావహ్నింధూతానాముదితోవిదుః । ఆపోజ్యేష్ఠతమాజ్ఞేయాస్తజేవప్రభ
 మంభవేత్ । తస్మాత్త్వేషాంపతిజ్యేష్ఠంసముద్రశరణంకురు । యథైవచవయంబూ
 మోగచ్ఛుశ్చక్షుయథాసుఖమ్ । అనలస్త్యమరానాహహ్యపానిధిమహంకథం ।
 ప్రజేయంయదిమాంతత్రప్రాపయంతూదకంమహత్ । భవంతపివతేప్యాహుః క
 థంతేగ్నేగతిభవేత్ । అగ్నిరప్యాహతాదేవాకన్యామాంగుణశాలిని । హిర
 ణ్యకలశేస్థాప్యనయేదత్రగతిమమ । తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాకన్యామూచుస్సరస్వ
 తీం । నయేమమనలంశీఘ్రం శిరసావరుణాలయం । సరస్వతీసురానాహనైవ
 శక్తాస్సిధారణే । యుక్తాచతస్యభిశీఘ్రంవహేయంవరుణాలయం । సరస్వత్యా
 వచస్సుత్వాగంగాంచయమునాంతథా । నమరాంతాపసీంచైవ సురాఃప్రో
 చుఃపుథక్పృథక్ । తాభిస్సమన్వితావాణిహిరణ్యకలశేచనలం । సంస్థాప్యత్రజేవే
 శస్సోమనాథోజగత్పతిః । అధ్యాస్తేవిబుధైస్సాకంప్రభానేశశిధూషణః । వారిశం
 పాప్రయామాసుఃపంచనద్యస్సరస్వతి । అధ్యాస్తేసమహానగ్నిఃపిబన్వారిశనైశ్చ
 నైః । తేనలేసురగణాస్సురమూచుగతవ్యథాః । బ్రాహ్మణస్యయదస్థీనిగృహీతాని
 సురోత్తమ । అస్థాంచపాతనంబూగ్నిహ్యస్తాకంచభవాంస్తథా । శివః ప్రాహత

చానర్వాగంగామాప్లుత్యయత్నతః । దేవాశ్చ గావస్తత్సానాన్తుచ్యంతేనా
 త్రసంశయః । ప్రతౌళితానిచాస్థీని ఋషిదేహభవానిచ । తానిప్రతౌళనాదేవ
 మ్యుఃప్రాప్తానిప్రపూతతాం । యత్ర దేవాముక్తపాపాసతీథంపాపనాశనం ।
 తత్రస్నానంబదానంచబ్రహ్మహత్యావినాశనం । గవాంచపావనంయత్రగోతీథం
 తదుదాహృతంతత్రస్నానాన్తుహుధ్ధేగోమేధఫలమశ్నుతే । యత్రయబ్రాహ్మణా
 స్థీనిహ్యసక్ప్రణ్యానినారదః । పితృతీథంతువిజ్ఞేయంపితౄణాంప్రీతివధానం । భ
 స్తాస్త్రిసఖిలోమానిప్రాణినోయస్యకస్యచిత్ । తత్రతీథేనంక్రమేరక్యావచ్చం
 ద్రాకేతారకంస్వగేవాసోభవేత్తస్యత్పడిష్యవ్యుత్తకమణః । చక్రేశ్వరాచ్చ
 క్రతీథాశ్రీఃప్రీతిథాశ్రీమధ్యతః । తతఃపూతాస్సురగణా గావశ్శంభుమధాబ్ర
 వణ । యామస్సంస్వమధిష్ఠానంతస్వదాజ్ఞాపరిపాలకాః । అస్తాభిఃక్రియతేదేవఋ
 షివిప్రకల్పేభరం । ఆవివేహచదేవేశహత్యాయానిష్యుతిర్యథా । దేవేనోక్తాస్తథా
 గంగాంతాస్సస్మశ్చముచాన్వితాః । గోతీథంతచ్చవిజ్ఞేయంసర్వపాపప్రణాశ
 నం । యామస్సంస్వమధిష్ఠానమత్రసూర్యఃప్రతిష్ఠితః । అస్తిక్స్థితేదినకరేసు
 రాస్సర్వప్రతిష్ఠితాః । భవేయజగతామీశతదనుజ్ఞాతుమహాసి । దివాకరోదేవ
 మయస్త్యత్రాస్తాభిఃప్రతిష్ఠితః । యత్రగంగాజగద్ధాత్రీయతే । శస్త్రస్యింబకస్వయం ।
 సురావాసఃప్రతిష్ఠానంభవేత్తత్రత్రీయంబకః । ఆపృచ్ఛ్యపిష్పలాదంచ సురాస్సం
 దనంయత్సుపిష్పలాఃకాలపర్యాయేస్వగంజస్త్వరిపస్వయం । పావనానాంప
 దంవిప్రపిష్పరాదఃప్రతాపవాక్ । యేతాగ్రిపత్యేసంస్థాప్యపూజయామానశంక
 రం । దధీచిసూనుర్యషిరుగ్రతేజాలవాప్యభార్యాంగౌతమస్సౌత్తజాంచ । పు
 త్రానథావాప్యయశశ్చక్రియంచసుహృజ్జనైస్సర్వగమవాపధీరః ॥ తతః ప్రభృ
 తితత్రీథంపిష్పలేశ్వరముచ్యతే । సర్వక్రతుఫలంపుణ్యం స్మరణాదఘనాశనం ।
 కింపునస్సానదానాభ్యామాచిత్యస్యదదశేనాత్ । చక్రేశ్వరంపిష్పలేశందేవదే
 వస్యనామసి । సరహస్యంవిదిత్వాతుసర్వానాగమానవాపుయాత్ । సూర్య
 స్యతత్ప్రతిష్ఠానంసురావాసఃప్రతిష్ఠితే । ప్రతిష్ఠానంతుతత్త్రేత్రంసురాణామపిదుల
 భం । ఇతివమాఖ్యానమతీవపుణ్యంపతేత్తదాయశ్చ్యుణులేనరస్తదా । సదీక్షుఃజీవీధ
 నథమాయుక్తశ్చంతేస్తరక్ముక్తిముపైతిశంభుమ్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే- గౌతమీ మాహాత్మ్యే- శక్రేశ్వరపిష్పలేశ్వర

పాపప్రణాశనపితృతీర్థగోతీథ- సూర్యప్రతిష్ఠానాదికోటి

తీర్థవర్ణనం నామైకోన చత్వారింశోధ్యాయః.

చత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం- నాగతీర్థకమితీభ్యాతంసర్వకామప్రదంశుభమ్ । యత్రనాగేశ్వరోజై
వశ్శ్రీనివాసస్యాతివిస్తరం । ప్రతిష్ఠానపురేరాజాశూరసేనఇతిస్త్రుతః । మనువంశ
భవశ్రీమాన్తత్తిమాన్లుణసాగరః । సపుత్రాధికంమహాయజ్ఞమకరోత్ప్రియయాస
హ । తత్రపుత్రశ్చిరాదాసీ త్సర్వోవైభీషణాకృతిః । తంపుత్రం పోషయామాస
శూరసేనోమహానృపః । రాజ్ఞఃపుత్రస్సపక ఇతినకశ్చిద్విందతేజనః । అంతర్వతిః
జనోవాపిమాతరంపితరంవినా । ధాత్రీచైకావిజానాతినామాత్యోనపురోహితః ।
తందృష్ట్వాభీషణంసపకంసభార్యోన్యపస త్తమః । సంతాపనిత్యమాప్నోతినపాక
ద్వరమపుత్రతా । తస్మిన్నేవమహాసపేవతితవ్యంమనుష్యవత్ । మనుష్యవా
చాసర్పస్తువక్త్రసర్వంస్థటాక్షరమ్ । సర్వస్వపితరంప్రాహ కురుజాతాదికాః
క్రియాః । తథోపనయనంచాపి వేదాధ్యయనమేవచ । యావద్వేదాన్నజాయే
తతావచ్ఛుద్రసమోద్విజః । ఏతత్పుత్రవచశ్శ్రీత్వాశూరసేనోతిదుఃఖతః । బ్రా
హ్మణంకంచనానీయసంస్కారాదితథాకరోత్ । అధీతవేదస్సర్వోపిపితరంచాబ్రవీ
ద్రహః । వివాహకమాదికురుమత్యంనృపస త్తమ । అన్యధాపితృకృత్యం తేనసిద్ధ్యే
దితిమేమతిః । విస్తృతస్సపితాపాహిత్యంసర్వోభీషణసుత । యస్యశబ్దాదనుత్రా
సంయాంతిశూరాశ్చమానుషాః । తస్మైకన్యాంతుకోదద్యాద్వదపుత్రకరోమి
కిం । తత్పితృర్వచనంశ్రీత్వాసపకఃప్రాహవిచక్షణః । వివాహంబహుధారా
జన్ రాజ్ఞాంసంతీహధమతః । స్రసహస్య హరణం చాపి హ్యపిశస్త్రేణవా భ
వేత్ । జాతేవివాహేపుత్రస్య పితాసాకృతకృద్భవేత్ । నోచేదత్రైవ గం
గాయాం మర్ష్యే నాత్ర సంచయః । తత్పుత్ర నిశ్చయంజ్ఞాత్వా త్వపుత్రోన్య
పస త్తమః । పురోధసమమాత్యాంశ్చహ్యహూయేదంవచోబ్రవీత్ । నాగేశ్వరోమ
మనుతో యువరాజాగుణాకరః । గుణవాన్తత్తిమాన్సురో దుజయశ్చత్రుతాప
నః । అస్త్రైశ్చ తేచధనుషి విద్యాయాంనోపమీయతే । వివాహ స్తస్యకల్యాణ్య స్త్యహం
వృద్ధస్తథైవచ । రాజ్యభారంసుతేన్యస్య నిశ్చింతోవాభవామ్యహం । నదారసంగ
హేయాయ త్రావత్పుత్రోమమప్రియః । బాలభావంనోజహాతి తస్మాత్సర్వేషుమత్య
చ । వివాహాయాథకుర్వంతు యత్నంమమహితేరతాః । అమాత్యా రాజవచనం శ్రు
త్వాసర్వేవినీతవత్ । ఊచుఃప్రాంజలయోహమాకా ద్రాజానంఘారి తేజసం । తవపు
త్రోగుణజ్యేష్ఠ స్త్వంచసర్వత్రవిశ్రుతః । వివాహేతవపుత్రస్య కింమత్రంకించింత్య
తే । అమాత్యేషుతథోక్షేషు గంభీరోన్యపస త్తమః । పుత్రరూపంత్వమాత్యానాంన

చాఖ్యాతివేదిదుః! రాజాపునస్తానువాచ కాస్యాతగన్యాగుణాధికా! మహావంశ
భవశ్శ్రీమాన్ కో రాజాస్యాద్గుణాకరః! సంబంధయోగ్యశ్శూరశ్చ యత్సంబంధః
ప్రశస్యతే! తద్రాజవచనం శ్రుత్వా హ్యమాత్యానాం మహిపతిః! కులినస్సాధురశ్యం
తం రాజకార్యసి తేరతః! రాజ్ఞోమతిం విదిత్వా తు త్వంగితజ్ఞోబ్రవిదిదం! పూర్వదే
శేమహారాజ మహారాజ ఇతి శ్రుతః! వాజివారణరత్నానాం యస్య సంఖ్యానవిద్య
తే! అష్టాపుత్రామహేష్వాసా మహారాజస్యధీమతః! తెషాం స్వసాభోగవతీసాతూ
లక్ష్మీరివాపరాతవపుత్రస్య సాయోగ్యా భార్యారాజకమయోదితా! వృద్ధామా
త్యవచశ్శ్రుత్వా రాజై నం ప్రత్యభాషత | సుతాతస్య కథం మేస్య సుతస్య స్యాద్వద
స్యతత్ || వృద్ధామాత్య ఉవాచ || తదా చక్షుమహారాజయ త్రైమనసివతః తే! క్రియ
తే తచ్చూరసేన చానుజానీహి మాంతతః! వృద్ధామాత్యవచశ్శ్రుత్వా భూషణాచ్చా
దనోక్తిభిః | సంపూజ్య పీషయా మాసమహత్యా సేనయా సహ! సోగాచ్చ నైః
పూర్వదేశం మహారాజం సమేత్య చ | రాజానందంబుయా యాసకృతాతిథ్యామహా
మతిః! స్వకాగ్యం విస్తరేణాహారాజానంతం మహాయశాః! సంపూజ్య సచివ మాత్రై
రుపాయైర్మితినంభవైః! మహారాజ సుతాయాశ్చ భోగవత్యా మహామతే | శూర
సేనస్య సుతే త్రైమనస్య పుత్రస్యధీమతః | వివాహాయాకరోత్సంధిం మిత్రావిద్యాప
రొక్తిభిః | పూజయా మాసమహత్యంభూషణాచ్చాదనాచిభిః | పూజామహాప్యన్య
పతిధామిత్యవద త్తదా! తతః తగత్య రాజానందేవాపికమవేదయత్ | తతోబహు
తిథేకాలే వృద్ధామాత్యోమహామతిః! పునః బలేన మహతావస్త్రాబంకారభూషితః!
జగామత్పరయాసరైర్వైర్వైశ్చ సచివైర్వైతః! వివాహాయ మహాప్రాజ్ఞోమహారా
జాయ బుద్ధిమాన్! సర్వం ప్రవాచవృద్ధో సాసామంత్రే సచివైర్వైతః! అత్రాగంతుం
నానుమతే శూరసేనస్య భూషతే! పుత్రో నాగ ఇతి ఖ్యాతో భవితాయస్య చోత్సవః!
క్షుత్రియాణాం వివాహశ్చ భవేయం బహుధాన్యప | తస్మాచ్చస్త్రైరలంకారైర్వి
వాహస్సాస్యన్త హమతే! క్షుత్రియాణాన్తాన్తాన్తైర్వసత్కాయావంబవదంతిహి! తస్మా
చ్చస్త్రైరలంకారైర్వివాహస్త్రైసు మన్యతాం! వృద్ధామాత్యవచశ్శ్రుత్వా విజ
యో రాజసత్తమః! మునేవాక్యంతస్య సత్యం మత్వా వృద్ధస్య భూషతిః! వివాహమక
రోద్రాజాభోగవత్యాస్సు విస్తరం! శస్త్రేణ చ యథాశాస్త్రం ప్రేషయా మాస
తాకపునః! సావనమాత్యాంశ్చ దాసాంశ్చ పీరణ్యమహిషాదికం! బహుదత్వా చ వి
జయోహుషేణ మహతాపునః! తాతూదాయయస్స ర్వే వృద్ధామాత్యపురోగ
మాః! ప్రతిష్ఠానమథాభ్యేత్య శూరసేనాయ తాం స్నుషాం! స్వవేదయన్నదోమస్తేవి

జయస్యవచోబహుభూషణానివిచిత్రాణి దాస్యోవస్త్రాదికంచయత్ । నివేద్య
 శూరసేనాయ కృతకృత్యాబహువిరే । విజయస్యచ యేమాత్యా భోగవత్త్యా
 సహాగతాః । తాన్ముజయిత్వా రాజాసౌ బహుమానపురస్కరం విజయాయను
 హాప్రీతిం తథాకృత్యావ్యసజ్జయత్ । విజయస్యసుతాబాలారూపయావనశా
 లినీశ్వశూశ్వశురయోర్నిత్యంశుశూషంతీసుమధ్యమా । భోగవత్త్యాశ్చ భర్తా
 సౌ యశ్వసహోతిభీషణః ఏకాంతః డేవేజనై గృహేరత్నసుశోభనై సుగంధకుసు
 మాస్త్రీణై తత్రాస్తేసుఖశీతలే । ససహోమాతరంప్రాహుపితరంచ పుంశిపునః
 మమభార్యారాజపుత్రీ కింమాంనై నోపసపహితత్పుత్రవచనంశుక్రత్వాసహమా
 లేదమబ్రవీత్ ॥ రాజపత్న్యవచ ॥ ధాత్రికేగచ్ఛసుభాగే శీఘ్రంభోగవతీంవద । త
 వభతానసహజతి తతస్సాకింవదిష్యతి । ధాత్రికావతథేత్యుక్త్వా గత్వాభోగ
 వతీంతథా । రహూగతాఉవాచైదం వినీతవదధాతవత్ । జానేహంసుభుగేభ
 ద్రేభతాతవచదైవతంనచాఖ్యేయంత్యయాక్వాపి సహోనపురుషాధురీవం । త
 స్యాస్తవ్వచనంశ్రుత్వా భోగవత్యబ్రవీదం ॥ భోగవతీ ॥ మానుషీణాంమనుష్యో
 హి భతాసామాన్యతోభవేత్ । కింపునస్సర్వజాతిస్తుభతాపుణ్యేన లభ్యతే
 భోగవత్యాశ్చ తద్వాక్యం సాచసర్వంస్యవేదయత్ । సర్వాయసహమాత్రేచ
 రాజ్యశ్చైవయథాక్రమం । రురొదరాజాతద్వాక్యాత్స్త్వత్త్వాతాం కమణో
 గతింభోగవత్యపితాంప్రాహుచోక్తపూర్వాంపునస్సఖీం కాంతందశయభద్రం
 తేవ్యధాయాతివయోమమ । తతస్సాదశయాయామాసతంసహ మతిభీషణం సు
 గంధకుసుమాకీణై శయనేతంరహూగతం । తందృష్ట్వాభీషణంసహంభతా
 రంత్రభూషితం । కృతాంజలిపుటావాక్యమవదత్సాసమంజసం ॥ శ్రీభోగవ
 త్యవచ ॥ ధన్యాస్త్యనుగృహీతాస్త్రియస్యామేదైవతంపతిః । ఇత్యుక్త్వాశయనేన్ధి
 త్యా పతింతంసహభావవైః । క్రిడయామాసతన్వంగీ తైస్తైస్సేన్విరంగ సంగ
 మైః సుగంధకుసుమైః పానైస్తోషయంతీత్యహర్షితం । తస్యాశ్చేప్రసాదేన స
 హస్యానీత్స్త్వత్ప్రమునే । స్త్వత్సర్వందేవకృతం రాత్రౌసహోవ దత్త్వి
 యాంతుష్టోస్త్రితవభక్త్యాహం కిందదామితవేషితం । తవప్రసాదా చ్చార్వం
 గి మమస్త్పతిరభూదిదం । శబ్దాహందేవ దేవేన కుశితేనపినాకినా । మహా
 శ్వరకరేనాగ శ్లేషపుత్రోమహాబలః । సోహంభద్రేత్వంచభార్య నామ్నాభా
 గవతీపురా । ఉమావాక్యాజ్ఞహాసో చ్చైశ్శంఘః ప్రీతోరహూగతః । భద్రేమ
 యాపితత్రైవహాసితం శివస్సద్భా । తతస్తుకుశితశ్శంఘప్రాదాచ్ఛాపం మమే

దృశం । మనుష్యయోనౌ త్వంసర్వోభవితాఽజ్ఞానవానితి । తతఃప్రసాదితశ్శం
ఘస్తస్త్వియాదైవమయాసహ । పునశ్చేత్తం తేనభద్రే గౌతమ్యాం మమపూజ
నం । కురుతాంజ్ఞానమాసాద్య తథాసపాఽకృతేస్తవ । తదావిశాపా భవి
తా భోగవత్ప్యాప్రసాదతః । తస్మాదిదంమమాపన్నతవచాపిశుభాననే । త
స్మాన్నిత్యా గౌతమీమాం పూజయిస్వ మహేశ్వరం । తతోవిశాపా భవితా
హ్యహం పూజ్య శివంపునః । ఏతచ్ఛ్రీత్వా భర్తృవాక్యం తథాచక్రే య
థోదితం । పూజయామానదేవేశం తతఃప్రీతోభవచ్ఛివః । తతోఽవ ప్రభా
వేనకామరూపాభవత్తదా । శూరసేనసుతస్సర్వో దివ్యరూపధరో భవేత్ ।
ఆపృచ్ఛ్యపితరౌసపో భార్యయాగంతు ముద్యతః । శివలోకం తతో జ్ఞాత్వా
పితౌప్రాహమహామనాః । త్వంచరాజ్యంకురుశ్రేష్ఠపుత్ర ఏకోభవానితి । త
స్మాద్రాజ్యమశేషేణకృత్వోత్పద్యసుతాన్సహూక । యాతేమయిపరంధామ
తతోయాహి పరం శివం । ఏతచ్ఛ్రీత్వా పితృవహ్ తథేత్యుక్త్వా సనాగ
రాట్ । కామరూపమవాప్యౌథ భార్యయాసహసువ్రతః । పితౌమాతౌతథా
పుత్రైరాజ్యంకృత్వాసువిశ్తరమ్ । స్వగంయాతేతుపితరిపుత్రాన్స్థాప్యస్వ కేవదే
సభార్యోమాతృసహితస్తతశ్శివపురంయయా । తతఃప్రభృతితత్త్వీథం నాగతీ
థఃమితిశ్రుతమ్ । తత్రనాగేశ్వరోఽవోభాగవత్ప్యాప్రతిష్ఠితః । తత్రస్నానంచ
నానంచసర్వకామఫలప్రదం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే - గౌతమీమాహాత్మ్యే-

నాగతీథఃనాగేశ్వరవర్జనంనామ

చత్వారింశోధ్యాయః.

ఏకచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం- బ్రహ్మవాచ ॥ మాతృతీథఃమితిఖ్యాతం సర్వసిద్ధికరంసృణౌం ।
వ్యాధిభీముఃచ్యుతేజంతస్తత్తీథఃస్మరణాదపి । దేవానామసురాణాంచసంగరౌ
భూత్సుదారుణః । నాశక్తువంస్తదాశేతుందేవదానవసంగరం । తథాహంధై
వత్రైస్సాధఃమగమచ్ఛాలపాణినం । అస్తువస్వివిధైర్వాక్యైః కృతాంజలిపుటా
శ్చతే ॥ పుష్పప్రహారేణజగత్రయంయస్సాన్వధీనమాసాదయితుంసమథః । మా

రోహతోవ్యస్యసురానివత్వాంభింఠీయమావోవిలయంప్రయాతః | విమధ్యకారీశమ
 నంగశత్రోఃకుదుత్తమంతస్తుదివాకసేభ్యః | దత్వావిషంసంహారతోపిశోధాంభతైమ
 హత్త్వంతవనిశ్చితంతత్ || తతశ్చతుష్టోభగవానాదికతాత్రిలోచనః | దాన్యేహం
 యదభీష్టంవోబ్రువంతుసురసత్తమాః || దేవాడిచుః || దానవేభ్యోభయంక్షేరంత
 త్రాహీవ్యభధ్వజజహీశక్రూన్సురాత్తాహీనాభవంతస్త్యయాప్రభోః | ఇత్యు
 క్తస్తత్త్వణంప్రాయాద్యత్రదేవేశశత్రవః | తతైత్రితద్యద్ధమభవచ్ఛంకరస్యసురద్వి
 పాంతతత్త్రిలోచనశ్చగ్రితస్సముమోహపరశ్చికః | తతస్త్రిలోచనస్తతతమో
 రూపధరశ్చికః | లలాటేన్యవతంస్త్యయ్యుక్త్యతస్సేవ్దబిందవః | ససంహారకైత్యగ
 ణాత్తామసీంమూతిమాశ్రితః | తాంమూతిమసురాదృష్ట్వాపేరుషృష్టాద్భువం
 యయః | ససంహారకస్సర్వదైత్యానన్వగచ్ఛద్భువంహరః | ఇతశ్చేతశ్చభీతాస్తైధా
 వస్సర్వాంమహీమిమాంతధైవకోపాద్రుద్రోపిశక్రూంస్తానసాధావతితతైవయ
 ద్యతశ్శంభోఃపతితాస్సేవ్దబిందవః | యత్రయత్రభువంయతాబిందవశ్చమహాము
 నే | తతత్రశివాకారామాతరోజ్జ్ఞరేతతః | ప్రోచుమహేశ్వరంసర్వాభాదామ
 స్త్యసురానితతఃపావాచభగవాంత్యరైవస్సురగణైర్వృతః | స్వగాఢ్యవమసు
 ప్రాప్తాఇదాసీంమద్భయాద్దివః | భవతోవ్యస్యసుగచ్ఛంతురసాతలమనుద్వివః | తా
 శ్చజగ్గుభువంభిత్వాయత్రతేదైత్యదానవాః | తాత్పర్యామాతరస్సర్వాకదే
 వాదీనతిభీషణాత్ | పునరేవానుపాజగ్సుస్తథాతేనైవమాతరః | తాశ్చమాతరో
 యావద్భావచ్ఛపునరాగతాః | తావద్దేవాన్స్థితాఽసక్ గౌతమీతీరమాశ్రితాః | ప్ర
 స్థానాత్తత్రమాత్రాణాంసురాణాంచప్రతిష్ఠితే | ప్రతిష్ఠానంచతత్త్వైత్రం | పుణ్యంవి
 జయవర్ధనం | మాత్రాణాంయత్రచోత్పత్తి మాతృతీర్థం తదుచ్యతే | తత్రసప్ర
 బిలాన్యైకరసాతలగతానిచ | సురాస్తాభ్యోవరాకదత్వాలోకేపూజాయథా
 శివః | ప్రాప్తోతితద్వత్తాత్పభ్యః పూజాభవతిసర్వదా | ఇత్యుక్త్యాజగ్గురమరాఽసం
 స్తతైత్రివమాతరః | యత్రయత్రస్థితాదేవ్య మాతృతీర్థంపుథక్పుథక్ | తేషుస్మా
 నంచదానంచపితౄణాంతర్పణంతథా | సర్వంతదక్షయంవిద్యాచ్ఛివస్యవచనత
 థా | యస్తీదంశృణుయాన్నిత్యం స్మరేదపిపలేదపి | ఆఖ్యానామాతృతీర్థానా
 మాయుష్మాన్సుభిభవేత్ | దృష్టేష్టేవంమాతృతీర్థంయస్సర్వదేవైఃకృతంసరః |
 దృష్టేష్టేష్టేష్టేనమస్కృత్వా శివలోకంసగచ్ఛతి |

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్యై
 మాతృతీర్థవర్ణనంనామైకచత్వారింశోధ్యాయః .

అథద్విచత్వారింశాధ్యాయపారింభః.

ఓం బ్రహ్మేనాచమ్ || ఇదమవ్యవరంతిభంబం దేవానామపిదుర్భలభంబమ్ | బ్రహ్మ
తీర్థం మితిభ్యాతం భుక్తిమక్తిప్రదం నృణాంస్థితేషు క్షేపనైస్యేషు ప్రవిష్టేషు రసాత
లం దేవారిషుముక్తైష్ట తథామాతృపుతానమ్ | మదీయంపంచమంచ క్త్రింశదం
భాక్యతిభీషణం తద్వక్త్రించనైస్యేషు మయిత్యత్యువాచహ | హేదైత్యాకింప
లాయంతే నభయంవోస్తినత్వం | ఆగచ్ఛంతుసురాస్సర్వా స్సత్తుయిష్యేక్రీమాది
మాన్ | వివారయంతుమాంమైవ భటుణీయోద్యతంశిరః | తద్దృష్ట్యావిబుధాస్సర్వే వి
త్రస్తావిష్టుమబ్రువన్ | తాత్రిహివిష్టోజగన్నాథ బ్రహ్మణస్త్యంముఖంఽను | చక్రధృ
ద్విబుధానాహ ఛిన్దేచక్రేణతచ్చిరః | కింతుతచ్చిన్నమేవేదం సంహరేత్సచరాచరమ్ |
మతంబ్రూమోత్రవిబుధా శ్శ్నాయతాంసర్వదైవతైః | త్రినేత్రకశిరశ్చేత్తా సచ
కక్తానసంశయః | మయాచసర్వదైవైశ్చ స్తుతఃప్రోక్తస్తదైవమ్ | యస్సంస్తృతస్స
ర్వసఖంసమథో దాతుంసురాణాశ్రియమున్నతించాధమః | స్యవృద్ధేజఃగతాం
హితాయవిరించి క్త్రింహరపంచమంహర | యాగఃకృతోద్భవ్యఫలేనమథోధు
వంనకతుఃఫలతీతిమత్త్వా | ఇలస్యదానంప్రతిభూజాతీతినిశ్చిత్యలోకఃప్రతికమ
యాతః || తతస్సహృష్టోభగవాన్ దేవానాంకార్యసిద్ధయే | లోకానాముపకా
రాథంతథేత్యాహసురాస్సత్రితద్వక్త్రింపాపరూపంయద్భీషణంరోమహాహ
ణంతద్వక్త్రిమలునా చ్చంఘర్షాహంసోఘంశిరఃక్షమః | నికృత్యసఖశ్చైశ్చక్ష్వ
స్థాప్యంచేత్యథాబ్రవీత్ | తత్రైశ్శావిబుధానాహనాహంశక్తాశిరస్త్విదమ్ | రసా
తలమథోయాస్యేణదధిశ్చాప్యథాబ్రవీత్ | శోషంయాస్యేక్షణాదేవపునఃప్రాప్తిమశ్శి
వంసురాః | త్వదైతద్భక్తిస్తాణశ్శీషణంధార్యంలోకానుకంపయా | అచ్ఛేదేజగతాం
నాశశ్చేదోషశ్చ తాదృశః | ఏవంవిపుశ్యదేవేశో దధారకశిరస్తథా తద్దృష్ట్యా
దుషరంకమఃగౌతమీమనుపావనీమ్ | అస్తువజ్జగతామీశంప్రణయాద్భక్తిత
స్సురాః || దేవేష్వమిత్రంకశిరోతిభీషణంతద్భక్షణాయోపగతంనికృత్య | నభా
గ్రసూచ్యాసకలేందుమాశిస్త్యాగేహిదోషాత్కృపయాతుధత్తై | తత్రతేవిబుధా
స్సర్వేస్థితాయేబ్రహ్మణోంతికే | తుష్టుప్యేషుధేశానంకమదృష్ట్యాతుదైవతం |
తతఃప్రభృతీత తీర్థంబ్రహ్మ తీర్థంమితశ్శ్రుతమ్ | అద్యాపిబ్రహ్మణోరూపంచతు
ముఖమవస్థితమ్ | శిరోమూత్రంతుయఃపశ్యేత్సగచ్ఛేద్భక్తిస్తాణఃపదమ్ | యత్రస్థి
త్వాస్వయంరుద్రో లూనవాన్భక్తిస్తాణశ్శిరః | రుద్రతీర్థంతదేవస్యాత్తత్రసా
తౌద్దివాకరః | దేవానాంచస్వరూపేణస్థితోయస్తాత్తదుత్తమమ్ | సౌర్యంతీర్థం

తదాఖ్యాతం సర్వక్రతుఫలద్రుదం । తత్రస్మాత్వారవింద్యప్త్యా పునఃకన్తనవింద
తేమహాదేవేనయచ్చిన్నం బ్రహ్మణఃపంచమంశిరః । తేత్రేవిముక్తేసంస్థాప్య దేవా
నాంచహితంకృతంబ్రహ్మతీర్థకంశిరమాత్రం యోద్యప్త్యాగౌతమితతే । తేత్రేవి
ముక్తేతస్మైవ స్థాపితంయోనువశ్యతే । క పాలంబ్రహ్మణఃపుణ్యం బ్రహ్మహాపూత
తాంప్రశేతే ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్యై

బ్రహ్మశిరాలింగశివతీర్థకసూర్యతీర్థాకదివణకసంనామ

ద్వీపత్వారింశోధ్యాయః.

అభిప్రాయాంతరముపాఠ్యం.

ఓంబ్రహ్మచావ ॥ అవిఘ్నంతీర్థకమాఖ్యాతం సర్వవిఘ్ననివాశనం । త
త్రాపివృత్తమాఖ్యాస్య భక్తితత్త్వజనారద । దేవసతేప్రవృత్తేతు గౌతమ్యా
శ్చిత్తతతేనసమాప్తిరైవసత్రస్య సంజాతావిఘ్నదోషతః । తతస్సురగణాన్స
ర్వే మామహోవన్తరింతథా । తతోధ్యానగతోహంతా నహించవిఘ్నరబ్రవీత్ । వి
నాయకకృతైర్విఘ్నై రైవతత్సత్రంసమాప్యతేతస్తాత్తునవంతుతంసర్వే ప్యాచి
దేవంవినాయకం । తథేతుక్త్వాసురగణా స్సాత్వాతేగౌతమితతే । అస్తువన్త
క్తితోదేవ ముదిదేవంవినాయకం ॥ దేవాడిచుః ॥ మహేశ్వరోభూదభిలవ్యదే
వ్యా జాతస్సుతశ్చింతితమాత్రపవతతోభవక్సురసంఘాఃకృతార్థా స్సద్యోజాతం
విఘ్నరాజంసమామః । యోమాతురుత్సంగగతోపిమాత్రానివార్యమాణోపి బ
లాచ్చచంద్రమ్ । జుగోపయామాసపితుజకటాసుగణాధిరాజస్యవినోదవీషః । ప
పాస్తనంమాతురధాపితృప్రియోధాతృమాత్సర్వకషాయబుద్ధిః । లంబోదరస్త్యం
భవవిఘ్నరాజచకారలంబోదరనామశంభుః । సంవేష్టితోదేవగణైఃకహేళఃప్ర
వతతతాంనృత్యమితీత్యువాచ । సంతోషితోనోపురరావమాత్రాద్గణేశ్వరత్ప్రేభిషి
షేచపుత్రం । విఘ్నబ్జపాశాంశ్చకరేణబిభ్రీ త్రించక్రుతారంచతధాపరేణ । అ
పూజితోమాతురపిస్యభావం కరోతికోవిఘ్నపతేస్సమోన్యః । దైవాసురంసంయుగ
మాససాద సతతకశ్చిత్ప్రతిరూపమైచ్చత్ । మత్తోమదైవకంతముద్ధృత్యచైకం త
దాస్తువన్తిబుధావీకదంతం । ధర్మాభకామాదిమపూజ్యపూర్వో దేవాసురైః

పూజ్యతవనిశ్యం । యస్యార్చనైవవిఘాతమస్తి తంపూర్వపూజ్యంప్రథమంస
మాహిమస్యార్చయాప్రాథమయానురాగాద్దృష్ట్యాతుసర్వస్యఫలస్యసిద్ధిః । స్వ
తంత్రసామర్థ్యకృతానుయస్య భ్రాతృప్రియంత్యాంకరించమీశే । యోమాతరం
సరసైస్సత్తగీతైస్తథాభిలాషైరఖిలైర్విదోదైః । సంతోషయామాస తథాతితు
ష్టస్తంత్రిగణేశంశరణంప్రపద్యే । సురాపకారైరసురైశ్చయుద్ధైస్తోత్రైర్నమ
సాకరపదైశ్చమంత్రైః । పితృప్రసాదేనసమృద్ధిమంతంతంత్రిగణేశంశరణంప్రపద్యే॥
జయేసురాణామకరోత్ప్రీతిపంపిత్రాహివమాత్ప్రీతిప్రాజితోయం । నిర్విఘ్నతాం
చాపిపునశ్చకార తస్మై గణేశాయనమస్కరోమి॥ ఇతిస్తుతస్సురగణైర్విఘ్నేశః
ప్రాహ తాన్మనః । ఇతోనిర్విఘ్నతానత్రేహతాన్సురసురాదయః । నివృత్తేదేవన
త్రేతుగణేశః । ప్రాహ తాన్సురాః । స్తోత్రేణానేనభక్త్యామాం యస్తోష్యంతియతప్ర
తాః । తేషాందారిద్యదుఃఖానసభవేయః । కదాచన । అత్రయేభక్తితస్మాన్మనందానం
కుర్యురతంద్రితాః । తేషాంసర్వాణికార్యాణిప్రభవేయిర్నసంశయః । తద్వాక్యస
మకాలంచ తథేత్యాచుస్సురాలపి । నివృత్తేతుమఘేతస్త్రిక సురాజన్మస్సన్వమాల
యం । తతః । ప్రభృతితత్తీర్థమవిఘ్నమితికథ్యతే । సర్వకామప్రదంపుణ్యంసర్వవిఘ్నవి
నాశనం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమహాత్మ్యే

దేవసత్రావిఘ్నతీర్థవణనామ

అచత్వారింశోధ్యాయః.

అథదతుశ్చత్వారింశాధ్యాయపార్వరంభః.

ఓం । బ్రహ్మోవాచ॥ శేవతీర్థమితిఖ్యాతంసర్వకామప్రదంశుభం । త
స్యస్వరూపంవక్ష్యామియత్తయాపరిభాషితం । శేషోనామమహానాగో రసాత
లవతిప్రభుః । సరైర్నారైఃపరివృతోరసాతలమధాభ్యగాత్ । రాక్షసాదై
త్యదనుజానివిస్తాయేరసాతలే । తైర్నిరస్తాభోగిపతిమాణమువాచాభవిహ్వలః ।
రసాతలంత్వయాదత్తంరాక్షసానాంమమాపిచ । తేమథ్సానంసదాస్యంతితస్తా
త్వాంశరణంకతః । తతోహమబ్రువంనాగశౌతమీంయాహిపన్నగ । తతస్తుమీ
మహాదేవంతతోయాయారసాతలం । మద్యాక్యప్రేరితోనాగో గంగామేత్యద
యత్పతః । కృతాంజలిపుటోఘాత్వాతుష్టావత్రదశేశ్వరం ॥ శేషఉవాచ ॥ నమ

స్రైలోక్యనాథాయ దక్షయజ్ఞవిభేదినే । ఆదికలే నమస్తుభ్యం నమ స్రైలో
క్య రూపిణే । నమస్సహస్ర శిరసే నమస్సంహరికారిణే । సోమాయ సూ
ర్యరూపాయ జలరూపాయ తేనమః । సర్వదా సర్వరూపాయ కాలరూపా
యతేనమః । పాహి శంకర సోమేశ పాహి సర్వేశ సర్వగ । జగన్నాథ
నమస్తుభ్యం దేహి దేహీమమేష్పితం । తతోమహేశ్వరఃప్రీతః ప్రాదాన్నాగేశ్వ
రేష్పితం । వినాశాయ సురారీణాం దైత్యదానవరక్షసాం । శేషాయ ప్రదదా
శూలం జహ్యనేనరిపూంస్తవ । తతఃప్రొక్తశ్శివేనాశు శేషశ్శూలనభోగిభిః । ర
సాతలమధోగత్వా నిజభూనరిపూన్రణే । నిహత్యనాగశ్శూలేన దైత్యదానవరా
క్షసాం । న్యవతఃతపున దేవోయత్ర శేషేశ్వరోహరః । పథాయేన సమాయా
తోదేవంద్రస్తుంసనాగరాట్ । రసాతలాద్యత్ర దేవోబిలంతత్రవ్యజాయత । త
స్మాద్బిలాత్తలగతం గంగావార్యపిపుణ్యదం । తద్వారిగంగామగమ ద్దంగయో
స్సంగమస్తతః । దేవస్యపురతశ్చపి కుండంతత్రసుమిశ్రితం । నాగస్తత్రాకరో
ద్ధోమం తత్రచాగ్నిస్సదాద్ధితః । సోష్ణంతదభవద్వారిగంగాయాస్తత్రసంగమః ।
దేవదేవంసమారాధ్య నాగఃప్రీతోమహాయశాః । రసాతలంమనోభీష్టం దేవా
త్ప్రవృతతోయయా । తతఃప్రభృతతత్తీర్థముష్ణతీర్థముదాహృతం । సర్వ
కామప్రదంపుణ్యంరొగదారిద్య్రనాశనం । ఆయులక్షి కరంపుణ్యం సానదానా
చ్చముక్తిదం । శ్రీఋయాచ్చపరేన్నీత్యంభక్త్యా యస్సంస్తరేదపి । తీర్థం శేషేశ్వ
రాయత్ర సర్వకామప్రదశ్శివః ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే - గౌతమీమాహాత్మ్యే -

శేషతీర్థశేషేశ్వర శూలేశ్వరాగ్నికుండ

రసాతలగంగాసంగమఉష్ణతీర్థాద్యైక

వింశతితీర్థవర్ణనం నామ చతుశ్చత్వా

రింశోధ్యాయః.

అథ సంచచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం. బ్రహ్మైవాచ ॥ అత్తతీర్థమితి ఖ్యాతం సర్వపాపహరం నృణామ । త
స్య ప్రభావం వత్సోమయత్ర యజ్ఞేశ్వరోహరః । దత్తాత్రేయ ఇతి ఖ్యాత స్సీత్రపు
త్రోహరిప్రియః । దూర్వాససః ప్రియోభ్రాతా సర్వజ్ఞానవిశారదః । నత్నాపిపి

తరంప్రాహవి నయేన ప్రణమ్యుచ । బ్రహ్మజ్ఞానంకథంమేస్యా త్కంపృచ్ఛామిక్వ
యామిచ । తద్భృత్వాఽత్రిపుత్రవాక్యం ధ్యాత్వానచనమబ్రవీత్ । గౌతమీం
చృపుత్రత్వంతత్రస్తుహి మహేశ్వరమ్ । ప్రితీయది భవేత్పుత్రతతోజ్ఞాన మవా
ప్యసిఃతథేత్యుక్త్వాతథాగంగాత్వాన్నాత్వాశుచివతః । కృతాంజలిపుటో
భూత్వాశివంతుష్టావభక్తిః ॥ దత్తాత్రేయః ॥ సంసారకూపే పతితోస్తి దేవ
మోహేనమగ్నోభవదుఃఖపంకె । అజ్ఞాననామాతమనావృతోహం సారంస
మిదామినురారినాశ । భిన్నప్రితూలేనబలీయసాహం పాపీయచింతాక్షురపా
తితశ్చదీప్తాస్తిపంచేంద్రియతీవతాపైః తప్తాస్తిసంతారయసోమనాథ । బద్ధోస్తి
దారిద్యమయైశ్చబంధైదఃప్తోస్తిరోగక్రిమికిటసత్త్వైః । క్రాంతోన్యహంమృత్యు
భుజంగమేనభీతోభృశంకింకరవాణిశంభోః । జరాభయాభ్యామతిపీడితోహం తృష్ణా
క్షుధాభ్యాంజరజస్తమోభ్యాం । కామేనలోభేనచమత్సరేణ దంభేన దర్పదిభిర
ప్యలీకైః । అనేకశఃకూపగతోన్నిత్యంభోనాథమాముద్గరశతుఃసంఘాత్ । కస్యా
పికశ్చిత్పతితస్యపుంసోదుఃఖప్రణాదీభవతీతిసత్యమ్ । వినాభవదంతంమమసోమనా
థశక్తోపికారుణ్యపరోత్రనాస్తి । తావత్సకోపాభయ దుఃఖమోహాస్త్యజ్ఞానదారి
ద్యగ్గణాస్తభైవ । కామాదయోమృత్యురపీహయావ న్నమశ్శివాయేతివచోనవ
త్మ్యే । నమేస్తద్భిమోనచమేస్తీలక్ష్మీర్నాహంవిచార్యః కరుణాకరస్త్యం । దా
తాసితేనాశుశరణ్యచిత్రేనిధేహి సోమేశపదంత్వదీయమ్ । యాచేనచాహం సుర
భూపతిత్వంహ్యన్యం నమస్యే మమసోమనాథ । శ్రీసోమ పాదాంబుజ సన్ని
ధానం యాచే విచార్యైవచ తచ్ఛృణుష్య । తథాయువాహంపతితోస్తికూపే
తతోపిజ్ఞాపనమాశృణుష్య । సంశ్రూయతేయత్ర శివేతితత్ర దేవస్థిస్యాన్నమసో
మనిత్యం । ఇత్యాత్రేయస్తుభింశ్రుత్వా తుతోషభగవాన్హరః । వరదోస్తితితం
ప్రాహ యోగినం విశ్వకృద్భవః । ఆత్మజ్ఞానంచముక్తించ భక్తించ విభ్రలాంత్య
యితిథాన్యాపిచమాహాత్మ్యం వరేణ్యం త్రిదశాచితం । ఏతద్విజ్ఞాపయామా
సదత్తాత్రేయో మహామతిః । ఏవమస్తీతింశంభు రుక్త్వాచాంతరధీయత । తతః
ప్రభృతితత్త్రిథమాత్మత్తిథాం విదుర్బుధాః । తత్రస్మానేనముక్తిస్సాన్యతిగ్ం
ఖలంచతతఃపరం ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే-ఉభయోస్తీరయోరాత్మత్తిథా-
ఆత్రేయజ్ఞానేశ్వరాదిప్రిపంచాశత్తిథావణానంనామ
పంచచత్వారింశోధ్యాయః .

షట్పత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మే! మహానలమితిఖ్యాతం బడచానలముచ్యతే । మహానలాయత్ర
 దేవోబడచాయత్రసానదీ । తత్తీర్థకంపుత్రవత్సోమి మృత్యుదోషవివజ్జితం । పు
 రానైవై మిశారజ్యే ఋషయస్సత్రకాంక్షిణః । శమితారంచఋషయోమృత్యుం
 చక్రుస్తపస్వినః । వతఃమానసత్రయాగైమృత్యేశమితరిస్థితే । నమమారనరక
 శ్చిల్లోకేస్థావరజంగమే । వినాసత్రంమునిశేష్ట మత్యేకంచామిత్రతాంగతంత్ర
 త్రివిష్టపేశూన్యే మత్యేకచారాతినంవృతే । దేవామృత్యుమవేక్షంతే రాక్షసా
 నభితోగతాః । గచ్ఛద్వమృషిసత్రంతనాశయద్వంమహాధ్వరిం । తథేతిదేవవ
 నంశ్రుతోహరాక్షసాస్సురాః । ధ్వంసయామస్తుతంయజ్ఞ మస్తాకంకింఘలం
 తతః । దేవాఅప్యసురానూచుర్యజ్ఞాథంభవతామపి । భవేదేవతతోయాంతుఋ
 షీణాంక్రతుముత్తమం । తచ్ఛ్చృత్యాత్వరితాన్సర్వేయత్రయజ్ఞఃప్రవతతే ॥ జ
 గ్గుర్యజ్ఞవినాశాయదేవవాక్యాద్విశేషతః । తచ్ఛ్చృత్యాఋషయోమృత్యుమా
 హచఃకింకుమహౌవయం । ఆగతాదేవవచనాద్రాక్షసాయజ్ఞనాశినః । మృత్యు
 నాసహనంమంత్ర్యనైమిశారణ్యవాసినః । సర్వేత్యక్త్వాచాశ్రమంతం శమిత్రాస
 హనారద! అగ్నిమాత్రముపాదాయ త్యక్త్వాపాత్రాదికంచయత్ । క్రతుఃష్కృత
 యేజగ్గుగౌతమీంతుసరిద్వరాం । తత్రస్మాత్వామహాదేవం రక్షణాయోప
 తస్థిరే! కృతాంజలిపుటాస్తేతు తుప్తుపుస్త్రీదశేశ్వరం ॥ యోలలయావిశ్వరూపంచ
 కారధాతావిధాతా భువనత్రయస్య । యోవిశ్వరూపస్సదసత్ప్రయోగోయస్సోమే
 శ్వరంతం శిరసానమామి ॥ మృత్యురువాచ ॥ ఇచ్ఛామాత్రేణయస్సర్వంహంఽపి
 తికరోతిచ! తమహంత్రిదశేశానంశరణంయామిశంకరం ! మహానలంమహాకాయం
 మహానాగవిభూషితం । మహామూర్తికధరందేవం శరణంయామిశంకరం । తతః
 ప్రోవాచభగవాన్ మృత్యోఃకాప్రీతిరస్తుతే ॥ మృత్యుః ॥ రాక్షసైశ్చభయంఘోర
 మాపన్నంత్రిదశేశ్వర । యజ్ఞమస్తాంశ్చరక్షస్వ యావత్సత్రంసమాప్యతే! తథా
 చకారభగవాన్ త్రినేత్రోవృషభధ్వజః । శమిత్రామృత్యునాసత్ర మృషీణాంఘా
 ణతాంయయా । హవిషాంభాగభౌగాయచ్ఛాజగ్గుస్తుసురాశ్శక్రమాత్ । తా
 నఘ్నాచమునిగణౌ స్సంక్రుద్ధామృత్యునాసహ । అస్మిన్తఖినివాశాయ రాక్ష
 సాః! ప్రేరితాయతః! తస్మాద్భవద్భ్యోపావిష్టా రాక్షసాన్సంతుశత్రవః । తతఃప్ర
 భృతిదేవానాం రాక్షసావైరిణోభవత్ । కృత్వావబడచాంతత్ర దేవాశ్చఋష
 యోమలాః! మృత్యోభాగ్యాభవత్వేషా ఇత్యుక్త్వాతేభిషేచయత్ । అభిషిక్తోద

కంతత్ర సానదీబడదాభవత్ । మృత్యునాస్థాపితంలింగం మహానల మితిశ్రుతం ।
తతఃప్రథమై తత్తీర్థం బడదాసంగమంవిదుః । మహానలాయత్ర దేవ స్తత్తీర్థం
భుక్తిముక్తిదం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే-

బడదాసంగమాదిసహస్రతీర్థవర్ణనంనామ

షట్పత్వాంశోధ్యాయః.

అథసప్తచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మనామః॥ మార్కంజేయేశ్వరంతీర్థం శృణుపాపప్రణాశనం ।
యస్యశ్రవణమాత్రేణ వాజపేయఫలంలభేత్ । మృకండురితివిఖ్యాతోమునిఃపరమధా
మికః । తస్యభార్యసుశీలాసాపతిభక్తిపరాయణా । అనపత్యావిశాలాక్షికదా
చిత్పతిమబ్రవీత్ ॥ సుశీలా ॥ ననుబ్రహ్మకత్వయాతస్తు తపఃపరమదారుణం । అగ్ని
స్సంతపితో నిత్య మీశ్వర శ్చాపితోషితః । తథాపిపుత్రలాభస్తే నాభవన్తయి
సువ్రతపుత్రలాభాత్పరోలాభో గృహస్థస్యనవిద్యతే । అతఃపుత్రం సమాకాం
క్షేత్వత్తస్సర్వగుణాధికం । విఖ్యాతంసర్వలోకేషు సర్వశాస్త్రవిశారదం॥ మృ
కండురువాచ ॥ ధన్యోసిసాధుభద్రంతే శోభనంశాంభనేయతః । గచ్ఛావస్తత్య
యిత్రాస్తే సర్వేశశ్వంకరశ్శివః । తతస్తాజగ్తుస్తీరం గౌతమ్యాస్సవ్యపాశ్వక
గంస్థాపయిత్వాశివంతత్రపుంజయిత్యాయథావిధి । నానోపబలిభిర్విప్ర సర్వ
మంగళమంగళం । స్తోత్రేణానేనదేవేశం తుష్టావప్రాంబలిమునిః॥ మృకండుకిం
మస్తేదేవ దేవేశ నమస్త్రీఘవనేశ్వర । త్రినేత్రత్రిజగద్వంద్య త్రయీమయ నమో
స్తుతే । సర్వజ్ఞాచైకనిధయే సర్వకామాభిసంధయే । సర్వభూతాంతరస్థాయ స
ర్వోత్కృష్టాయతేనమః । నిత్యాయనిత్యముక్తాయ నిత్యయుక్తాయవేదసే । నా
రాయణప్రియాయాష్ట మూర్తిభేదాయతేనమః । శంకరాయశరణ్యాయ సర్వ
జ్ఞాయచిదాత్మనే । శంభవేశుభదాత్రేతే నమస్సోమాధికధారిణే । కాలాయ
కాలనాథాయ కాలావయవసాక్షిణే । కందపకధ్వంసినేతుభ్యంనమః కాలాంత
కాయచిత్రత్యేవంస్తువతస్తస్య పురఃప్రాదురభూచ్ఛివః । వరేణ ఛందయామా
సవరాహాంవరదఃప్రభుః॥ శ్రీమహాదేవః॥ మునేవరయభద్రంతే యత్రైమనసే వ

తే॥ తే॥ మాంప్రాప్యసర్వకామేశంకస్తేకామోవశ్యతే॥ మృకంఘః॥ పుత్రందే
 హిమమాశేషసుగుణైకవిభూషణం । చిరాయుషంసదాశాంతం తవ భక్త్యైక
 భావితం॥ శ్రీమహాదేవఉవాచ॥ యాద్యశంవాంఘసేపుత్రం తాదృశోభవితానుతః ।
 తవవంశకరశ్రీమాన్మమభక్తిరతస్సదా । ఇత్యుక్త్వాంతదేధేదేవ స్సర్వేషామే
 వపశ్యతాం । పుష్పవృష్టిపపాతాశుతస్యమూర్ధానినారద । తతఃప్రహృష్టవద
 నోమునిఃప్రాప్తమనోరథః । జగముస్వాశ్రమంపత్న్యసాధంసచమునిశ్వరః ।
 తతఃకాలేసుశీలాసా తస్మాద్గర్భామధాన్తునే । దశమేమాసిసాసూత కుమారం
 సూర్యవచఃసందినేదినేనవవృధే శశాంకఇవశుక్లగః । సబాల్యేపిశివంముక్త్వా
 నాన్యభక్తిర్నచాన్యగః । కృతోపనయనఃపితౄ వేదవేదాంగపారగః । పితృశు
 శూరిషణైత్యమగ్నిశుశూరిషణైరతః । శివపూజారతోనిత్యం తేజసాగ్నిరివజ్వలత్ ।
 ఏవంగతేకించుదాన దశషడ్వాషికేమునే । తదాంతరిక్షేవాగుచైరవదచ్ఛ
 ణ్ణతాంసతాం । మార్గందేయమహాబాహూ శ్రుణువత్ప్రేమితత్వతః । షో
 డశాబ్దేతుసంపూజే మృత్యుస్తాన్సంగ్రహిష్యతి । ఇతిశ్రుత్వా వహోఘోరం
 శ్రీమాన్సభయసంభ్రమః । పిత్రోఃకథంనుమచ్ఛికా స్మశ్శ్రాన్వస్థలింకథంచన ।
 ఇతిసంచింత్యమునిభి గౌతమ్యాఉత్తరేతటే । పుష్పాద్దిరితివిఖ్యాతో నగస్సర్వసు
 ఖావహః । తత్రగత్వాతపస్తప్తం మనస్థైర్యంజగముహా । తత్రదేవప్రతిష్ఠాప్యసం
 పూజ్యవృషభధ్వజం । పాదాంగుష్ఠప్రదేశేన భువమేకేనసంస్పృశత్ । ఉద్వేబా
 హురథోస్థాంశు న్యస్తదృష్టిస్తతోభవత్ ॥ హృదంబుజేసాష్టదశేసువణః పీఠేర
 వీంద్యస్వివిరాజితేమతే । సూర్యేందుకోటిప్రతిభాగురంశివం సంభావయామాసనివృ
 త్తచాహ్యః॥ తతోవిలీనేమనసి సుఖరూపేతదాశ్చని । అహంత్వమితేధీర్నాధూత్స
 ముద్రాంతస్థసింధువత్ । తతోతికాయస్తామ్రాక్షో దంష్ట్రోగ్రభుక్కుటిముఖః । పాశ
 హస్తస్సమాయాతో మృత్యుస్సర్వగణసంవృతః । నిశ్చలంమునిమాలోక్య ధ్యానా
 చ్చంభుస్వరూపిణం । తేజసాక్షిప్తహృదయో ద్రష్టుంస్రష్టుంచాశకత్ । తతోవిలంబ
 మాయాతి మృత్యునాఽయాతీకిన్విదం । అహమేవానయిష్యామి బ్రాహ్మణంగతజీవి
 తం । ఇత్యుక్త్వాదాయకాలస్తు దండంమహిషవాహనం । యమోదూషైఃపరివృతోనా
 నాయుధవిశారదైః । మృత్యుమాహాయమశ్రీఘ్రిం ద్విజంబధ్వాసమానయ । విలంబ
 సేకిమథంవై మచ్ఛాసనపరాఙ్ముఖః । తచ్ఛ్చృత్వాపాశముద్యమ్య గల్లేనిక్షిప్యతం
 ద్విజం । మృత్యురాకషఽయామాస శివధ్యానపరాయణం । తతఃపరీభూచ్ఛ్రీ
 మాన్ దండపాణిప్రతాపవాన్ । నామపాదేనతంమృత్యుం యమదండేన కింక

రాజహంకారేణాఖిలాన్వత్యా సింహనాదమథాకరోత్ । తతఃప్రసన్నోభగ
వాక్ వృషారూఢస్త్రిలోచనః । శుద్ధస్ఫటికసంకాశోజటామకుటమండితః । కో
టిసూర్యేందు తేజస్వీకోమలావయవోజ్వలః । వ్యాఘ్రచక్రాంబరధరోవ్యాళాభ
రణభూషితః । పార్వత్యాశ్రింగితార్థాంగోకోటికందర్పసుందరః । హరిబ్రహ్మ
దిభిర్దేవైఃపరితఃపరివేష్టితః । ఉవాచవచనంశ్రీమా న్నేఘగంభీరనాదవత్ ॥ శ్రీ
మహాదేవః ॥ మార్గంజేయమహాభాగ ప్రసన్నోస్థితవానఘ । వరాస్వరయ
భద్రంతేదేవానామపిదుర్లభాః । మార్గంజేయోపితందృష్ట్వాబహిరప్యమరా
ర్చితం । ప్రణామాయపపాతోర్వ్యాదత్తార్హోశ్రువిలోచనః । పూకాంచితసర్వా
క్లశ్మతశోధనామహ । తుష్టావప్రాంజలిర్బుత్యాభక్తిగర్భదయాగిరా ॥ మా
ర్గంజేయఉవాచ ॥ జయజయదేవచరాచరస్పర్ధ్వజనననివాళనకారణశంభో! అ
గణితశుభగుణకోశసురేశప్రణతపదాంబుజపద్మజబంధో! త్వమేవదేవాబ్జవఃపు
రాచేత్స్వమేవవిష్టుఃపురుషార్థహేతుః । త్వమేవరుద్రస్సకలాత్మయేశ త్వవిశ్వమూ
ర్తిఃపరతఃపరశ్చ! స్థాణుర్యథాపురుషభ్రాంతిహేతు శ్చక్తిర్యథారజితాభాసహే
తుః । రజర్వథాభణివోభావహేతు స్తథాజ్ఞానాజ్ఞగతఃకారణస్త్వంత్వమేకాత్మా
పురుషఃపురాణో నిత్యోనిరీశోజగదీశఈడ్యః । త్వన్మాయయావ్యాచ్చధీయాంకుమేధ
సాం నానావిభాసిప్రతిమామరూపం । జడోహిదేహోంద్రియబుద్ధివగఃస్త్వత్స్మిన్
ధానాదజడోవిభాతి । లోహంయథాచుంకుకసన్నిధానాద్ధాతుర్యథాదాహక
యోగయోగాత్ । త్వయికేవలైబ్రహ్మణినిర్వికారై వికారజాతం పరికల్పితంభ్రా
మాత్ । యథేరిణేభాస్కరభానుజాలం అవిక్రియంభాతిజలప్రవాహః । త్వమేవ
సాంఖ్యాఃపురుషంవదంతి వేదాంతినోబ్రహ్మపరంతథాన్యై । విశ్వోద్భవస్థాననిరోధ
హేతు మవ్యక్తమాహుఃపరమేశ్వరంపరై! త్వదాజ్ఞయాపవతేపావమాన స్సూ
ర్యోభ్రామత్యేవతదైవభీత్యా । అగ్నిశ్చంద్రోమృత్యురప్యజ్ఞయాతే తేమాయయా
సన్నిరుద్ధాస్తథేశ । త్వత్పాదపద్మార్చితచిత్తవృత్తి జంతునజానాతిసుఖంద్వితీ
యంత్యాంసర్వగంసస్సృతేమనోమే ప్రసీదదేవేశజగన్నివాస । త్వంసేవతాం
బహువోహ్యంతరాయా భవంశిసంసారవిముక్తిహేతుం । భవంభజంతోభవభావ
యుక్తా స్తరంతిసంసారపదంకదాను । అతస్తద్దంఘ్రిద్వయభక్తిలేశ గృహీతచి
త్తంకురుమాంప్రపన్నం । ఇదంపరంజేవవరంప్రయచ్ఛ నాన్యంవృణేభక్తజనేష్వభ
ప్రభో! త్వంముక్తిహేతుంశరణంప్రపన్నం కథంనుభౌత్యైభవబంధహేతూః ।
భోగాన్సురాధీశసుఖంవిస్మయ్య విమూఢధీఃకణిణ్యాకకాంక్షీ! తతోవరంమేవరదేశ

దేవభక్తింత్వదీయాంసుదృఢాంప్రయచ్ఛ । ఇదం స్తవం దేవవరంప్రయచ్ఛనాన్యం
 వృణోభక్తిమిహైవావకాంతే ॥ శ్రీమహాదేవః ॥ అస్తిమయ్యేవ తే భక్తిర్భూతా
 జానామ్యహంవదఃపునర్వదామితేభక్తింయాంప్రాప్యత్వంవిముచ్యసే । త్వాదృశా
 భక్తిసంపన్నానకాంతంతేహికించన । తథాపిమత్ప్రియాంభవంవై బహూన్సర
 యమేవరాత్ ॥ మూర్ఖంజేయః ॥ యేయేహతాఃకాలమృత్యుభటాదండధ
 రేణతే । తేజీవంతుయథాపూర్వంమత్ప్రియాంభవంవరోహ్యసౌ । స్తోత్రేణా
 నేనదేవేశస్తోవ్యంతేయేజితేంద్రియాః । తేషాంమృత్యుభయాదీని మాభవంతుక
 దాచన । త్వమప్యత్రైవదేద్రూపంమత్ప్రితిష్ఠితలింగకే । స్థాతుమహాసిగారిక
 సపుత్రస్సగణస్సదా । అస్తికతీర్థేనరస్సాన్విత్యాస్తావస్తావశ్యతినీత్యశః । న
 బ్రహ్మహంసురాపీవా ముక్తౌభవతు మద్వరాత్ । లోకభవతుమత్తైత్రం సర్వో
 తక్రష్టంమదాజ్ఞయా । మత్ప్రితాస్థాపితంలింగందృష్ట్వాయాత్వపునర్భవమ్॥శ్రీమ
 హాదేవః ॥ వత్సయద్యదభీష్టంలేత తదస్తుమమాజ్ఞయా । దీర్ఘాయుర్భవసౌ
 మ్యత్వంమృత్యుస్తవతోలయంగతః । త్వన్నామృత్ప్రియైశ్చై నివసిష్యామ్య
 హంసదా । ఇత్యుక్త్వాంతదఃభేదేవఃకాలమృత్యుభటాదయః । సుప్రాథితాఇవత
 దావిస్తయంపరమంగతాః । మాకంజేయమధస్తుత్వాసర్వైజన్మస్త్రీవిష్టపమ్ ॥
 బ్రహ్మోవాచ॥ తతఃప్రభృతితత్తీర్థంమూర్ఖంజేయమితీత్రతంస్నానదానజప
 ధ్యానస్తరణాంతోక్షదాయకంక్రోశమాత్రంతుతత్తీర్థంమూర్ఖంజేయస్యసర్వశః ।
 తత్రముక్తిర్నసంజేహంబుజ్జతానియతాత్మనాం । మూర్ఖంజేయోపకంఠేయ
 స్సాన్విత్యానియతమానసఃతమేవదృష్ట్వాదేవేశంసయాతిపరమాంగతిమ్ । ద్వాత్రిం
 శదుత్తరశతసహస్రాణిసమంతతః । తీర్థానినివసంత్యత్రపుణ్యాన్యభయతీర
 యోః । తత్రస్నాత్వాజపస్సక్తిక్తగాయత్రీనియతవ్రతః । ఏకేనజపయోగేనలక్ష
 త్రయజపంభవేత్ । అశ్వమేధసహస్రాణివాజపేయాయుతానిచ । తత్రస్నా
 త్వాభిషేక్తుణ్యంతస్తాతోగ్రిటిగుణంసరః । బ్రహ్మహంబాహూనిహంబా మాతాపి
 తోర్విహింసకః । మూర్ఖంజేయసమీపాంభస్సాన్విత్యాపైప్రముచ్యతే । యస్తు
 గోదావరీతీరేమూర్ఖంజేయశ్వరంసరః । ద్రష్టుంశివదినేగచ్ఛేద్భక్తిహత్యా
 యంతందహేత్ । ప్రదక్షిణంయఃకురుతే మాకంజేయేశమందిరీసయాతిశివసా
 లోక్యం శివవర్మాజ్యతేనదా । తత్రస్నాత్వా పితౄన్యస్తు తర్పయేత్తిలవారిణా ।
 అక్షయ్యంలభతేస్థానంగయాశ్రాద్ధఫలంలభేత్ । మయాపిన్ష్ఠనాచాపి తథాదే
 వాసురైరపి । లింగానిస్థాపితానిహతశోధసహస్రశః । తేషుతీర్థాన్యనంతా

నివసంతి మునిపుంగవః । తత్రతత్రాజీతంపుణ్యం పాపంవాఢసమాజీతమ్ ।
 తోటితోటి గుణంప్రేత్య ప్రాప్నువంతీహజంతవః । ఏతత్త్రేకధీతంసర్వ మాఖ్యానం
 సర్వమంగళం । శ్రవణాత్పతనాత్పుంసాం సర్వక్రతుఫలప్రదమ్ ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే-మార్కం-దేశ్వరమృక-దేశ్వ
 రబ్రహ్మేశ్వరాదిత్రింశోత్తరశతసహస్రశీర్షికా వర్ణనంనామ
 సప్తచత్వారింశోధ్యాయః.

అష్టచత్వారింశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం నారదఉవాచ॥ కేచిత్పుష్పగిరింకేచిత్పద్మాద్రింశ్వేతపర్వతమ్ । వదం
 తిబహుధాదేవతత్రకారణముచ్యతామ్ । ఏకస్యబహునామాని కథమాసక్తు
 రావిభో!మార్కం-దేయోపితత్రేత్యతపస్తేపేమదారుణమ్ । తీర్థేషుసత్సు బ
 హుషు ప్రభావజ్ఞోమహామనిః । ఏతదన్యచ్చమేబ్రూహి విస్తరాత్సంశయంప్ర
 భో!కింప్రభావస్సచగిరిః కేనవానిమితేపురా॥ బ్రహ్మేవాచ ॥ కథయామి క
 థాంపుత్రదేవగుహ్యంసనాతనమ్ । పృష్టోపి బహుధాపూర్వమ్ మునిభిర్నిక
 వానహమ్ । తథాపివక్ష్యేభక్తాయస్నిగ్ధాయతవధీమతే । గోప్యమప్యాహురా
 చార్యాఃపితరఃపుత్రశిష్యయోః । శృణుష్వైకమనాధూత్వా వక్ష్యమాణం యథా
 ధాతేఃపురాదైవాసురంయుద్ధమభవద్రోమహావణమ్ । దేవానిజఘ్నురసురా
 మాత్వారాక్షసపుంగవాక్ । నిన్యర్వశంతిభువనం పరైఃపూర్వమ్ హుతంబలాత్ ।
 రాక్షసాశ్వరణంజగ్ముమయంరక్షోగజేశ్వరమ్ । ఊచస్తేసఘ్నుందైత్యాభగ్ను
 బాహుశిరోధరాః । సురైరాక్రాంతశరణా అనాధాభవయోగినమ్ ॥ రాక్షసాః॥
 పాహీరక్షోగజేశాన పాహినఃకులనందనమ్ ॥ సురైరపహృతస్థానానాతానామా
 తిహప్రభో!స్థితేత్వయిసురాహన్యః కథం త్వత్కులజాకబత । ఆతమాక
 ల్మణ్యవచనం గోత్రజానామహాసురః । విధేమసీద్రతికారం మాభేష్టేత్యబ్రవీ
 త్స్వకాక్ ॥ మయఉవాచ ॥ సాధయేవై మహాత్కమదేవానామపిభీషణమ్ । అత్త
 యోగబలేనైవయోగినామప్యభవణమ్ । ఇతిసంచింత్యమనసా నిమమేన పుర
 త్రేయమ్ । అదృశ్యంసర్వభూతానామచింత్యమహిమాస్పదమ్ । లయాకాగ్ని మ
 యంతేజః హవణదంసర్వరక్షసామ్ । దివిభువ్యంతరిక్షేచభృమత్యనిశమద్భుతమ్ ।
 తత్సృష్టితామహాసత్త్వా దైత్యదానవపుంగవాః । అదృశ్యాస్సర్వభూతానాం జ
 ఘ్నుదేవానహర్మిశశాన్యమానాస్సదాదేవా మయమాయా బలాన్వితైః । రా

తునైలేభిరేశమః నక్వచిత్తుణమవ్యుత । మామేవశరణంజగ్దుహాన్యమానా
 దివానిశంఽఅహమప్యబ్రువంజేవాక్ విచింత్యమనసాసహ । గచ్ఛభ్యమమరాస్స
 ర్వేదేవదేవంపినాకినం । ప్రసాదయతదేవేశం ప్రపన్నభయహారిణం సహిదా
 స్యతివోశమభక్తానాంతైమసిద్ధిదః । ఇత్యుక్త్వాప్రయయుదేవంకైలాసగిరి
 వాసినంఉమయాసహితంశంభుం శరణ్యమపరాజితం ॥ దేవాడుఁచుః ॥ శరణం
 భవభూతేశశరణాగతవత్సల । శరణంత్యాంప్రపన్నాస్త్వమరణాదపివిహ్వలాః ।
 త్విప్రప్రసాదోభగవానిత్యుక్తస్తత్వవేదిభిః । ఇతస్త్యాంశరణంయోమోమయ
 మాయావిమోహితాః । సరస్వత్యస్తులక్ష్మీర్వాకింతాంభ్యాందయయావినాజా
 తేసుమనసాంతోషే విషాదీదులభఃపుమాక్ । కాలకూటభయాన్ఘోరాన్తోచి
 తాస్తేపురావయంఽలోకాంశ్చలోకపాలాంశ్చ త్రాహిత్రాహిపురత్రయాత్ । శి
 శూనాంభయమాపన్నం దృష్ట్వాస్వజనవత్సలః । ఛుక్రవంప్రతికరోత్యేవ కింత్యం
 నోనానుకంపసే । శ్రుత్వావిజ్ఞాపనంజేవో దేవానాంపరిదేవితంఽమౌదైప్యేత్య
 బ్రవీదైవాక్ ద్రుతముత్థాయశంకరః । బద్ధాపరికరంస్వాంకెస్థితాందేవి మువా
 చహగచ్ఛపార్వతిపుత్రాభ్యాంహిమవంతనగోత్రమంకించిత్కాలం ప్రతీక్షస్వ
 దధ్వాయాస్యేపురత్రయంస్థితవ్యంపునరత్రైవమయాసుందరిపూర్వవత్ । ఇత్యు
 క్తాసాయయాతస్తాత్పుత్రాభ్యాం పితృమందిరం । లబ్ధాప్యజితదేహాధంఽవియ
 తేపితృమందిరం । మహాదేవంపినాకాఖ్యంధనుజఃగ్రాహ సత్వరంసంధాయవిశి
 ఖానుగ్రాక్ జఘానత్రిపురాలయాక్ । కోటిశోసహతాదైత్యాదుద్రేణా ద్భృత
 కమణౌ । తాన్సమీక్ష్యహతాక్దైత్యాన్దేవాహషణముపాయయుః । తావ
 దైత్యాన్సృతాన్సర్వాన్తయస్సంజీవయేత్తుణాత్ । కూపేమృతమయేషీప్తాన్వి
 తదద్భృతమివాభవత్ । ఈశ్వరశ్చింతయామాసవిష్ణుం సర్వగుణాశ్రయమ్ । స్తర
 ణాదాగతంవిష్ణుంప్రాహదేవఃపినాకధృత్ । మయాహతాస్సమాయాంతిజీవితా
 శ్చపునఃపునః । దానవా రేజగన్నాథయతాగర్భంతద్విధీయతామ్ । తమాహభగ
 వాన్విష్ణుస్సాగధయమ్యేఖిలంప్రభో । మయామృతంనాశయిమ్యేవశ్యమేయోగమైశ్వ
 రమ్ । తతోగౌరభవద్విష్ణురింద్రోవత్సప్తమన్వగాత్ । పశ్యతాంసర్వదైత్యానాం
 పహికూపామృతంపునః । విష్ణుమాయావిమూఢాస్తేతూష్ణీమాసన్తయాదయః ।
 ప్రత్యాగత్యహరంప్రాహవిష్ణుమాయావినాంవరః । పీతంమయామృతంతస్యదే
 వకార్యథమాదరాత్ । జహీదైత్యపురంశంభోసహాయమయిసంస్థితే । ఏవముక్తో
 మహాదేవస్సర్వభూతహితైరతః । రథంచకారవసుధాంవేదాంశ్చ చతురోహ

యాన్ । బ్రహ్మణంసారథింకృత్వా ధనుశ్చక్రనకాచలమ్ । జ్యోంచకారతతోగ
 ద్వింరాజానమసితాశినామ్ । సందధేతత్రకాలాఖ్యంభాణందేవాఃపదాతయః ।
 తస్మిన్సరభతేవిష్ణుఃశ్రుంభేత్వపిచఆస్థితః । ఇంద్రాగ్నిసోమవరుణయమాఆదిత్యనైర్వ
 తాః । బాణస్యమధ్యమేదేశేనమాక్రమ్యస్థితాఃపరే । ఏవంవిధంరథందివ్యం సమా
 స్థాయసమావృతమ్నిమిషోన్నేషరహితంశరస్వస్వర్వదృగవ్యయః । విలోక్యవ్య
 స్వజద్బాణంకాలంకాతానలప్రభమ్ । సశరస్తత్పురందధ్వానిమేషాంతరమాత్ర
 తః । అదృశ్యమగమత్రత్రదోవిస్తయమాగమత్ । పుష్పపృష్టిస్తథామూర్ధ్ని
 దేవస్యపరితోభవత్ । దేవదుందుభయోనేదునన్సృతుశ్చాపసరోగణాః । జగగుణం
 ధర్వపతయస్తుంబురుప్రముఖాస్తతః । తుష్టువుమునయోదేవం త్రిపురఘ్నంత్ర
 లోచనమ్ । ఉత్సవంపరమంచకురదేవా । బ్రహ్మపురోగమాః । ఆనందతాండవంచక్రే
 మహాదేవస్తదాముదా । నేత్రాభ్యామపతద్భూమావానందాశ్రమయంపయః ।
 ఆనందామృతకుండాఖ్యంసరశ్చక్రేసదాశివః । వరంతస్యదదాప్రీతః పరస్పపర
 మేశ్వరః । అస్యతోయస్యసంస్పర్శాచ్చేతనోచేతనోపిచ । తదైవయాతిమహ్నానం
 యత్కురైరపిదులభమ్ । ఇత్యుక్త్వాప్రయయాస్థానంయోగిభ్యేయంసనాతనం ।
 కాలస్తవ్వచనంశుత్యతస్యకుండస్యసర్వశః । ఆహస్వభటముఖ్యాన్వైచతుర
 శ్చతురోవిభుః । రక్షధ్వమేతత్పానీయం యదైకోపి నసంస్పృశేత్ । య
 మ్స్తాభిరేవ పానీయం నస్ప్రీష్టవ్యం కదాచన । ఏవం యమేన నిర్దిష్టా మహా
 కాయా మహాబలాః । తస్య కుండస్య పరితో భ్రామంతస్తథురన్వహమ్ । ఏ
 వం బహుచిథే కాలే గతే దైవ వశాత్సుత । జలం పపుర దృష్ట్వాన్య త్విపా
 సాపరిషీడితాః । పీతమాత్రేణతేనర్షేయయశ్శివపురంక్షణాత్ । తదాదిసర్వ
 లోకానాం సునెవ్యమభవజ్జలం । పశుపక్షిమృగాన్వైచ మానుషాయత్సరాక్ష
 సాః । స్పర్శనాదమృతోదస్య సర్వేయాంతిశివంశివాః । తదాదిలోకపాలానాం లో
 కాశ్చాన్యబభూవిరే । ఇంద్రాగ్నిసోమానిలయత్సరతో జలేశకాలప్రముఖాస్సు
 రేంద్రాః । మామూచరాగత్యమహేశనేత్ర జలప్రభావంపరమాద్భుతంతత్ । త
 తోహమాగత్యఘంసరిత్య సరోవరంశంకరనేత్రజాతం । తమబ్రువంచేవనికాయ
 మేక శిలోచ్చయేనాస్యముఖంపిబద్ధం । తదైవయత్యాపరితోవిచింత్య మహాగిరింవా
 మనాఖ్యంప్రగృహ్య । ఆగత్యుగ్మేష్యసరోవరాస్యై తస్మస్తదగ్రేపరిషీడ్యకాయైః ।
 అచేతనోఽప్యన్యవరప్రభావా త్థముత్పపాతాశుసదేవయత్యైః । సమన్వితస్త్రిధగతిం
 ప్రవేదేశివప్రభావంకిమహాబ్రవీమి । తతోఽనిర్విణ్ణమనాస్సురైశ్చైర్విచింత్యకించిన్న

గతోస్త్వికృత్యం విష్ణుంతతోహంసహచైవబృందైః క్షీరాబ్ధిసంస్థంపితరంగురుంమే ।
 స్తోతుంసమాధాయమనఃపరేశం ప్రచక్రమేహంగతవిస్తయోహరిం త్వమేకఆసీః
 పరతఃపరఃపుమా నాద్యఃపుమానేకవలచిత్స్వరూపః । స్వానందపూజాస్సదసత్రప్త
 పంచ బాహ్యంతరవ్యాప్తబహుప్రకారః । త్వమాదిరంతోస్యసతఃపరేశ మధ్యంబ
 హిశ్చాఖిలజీవసంజ్ఞః । దేహేంద్రియప్రాణసమన్వితోపి నస్పృశ్యసేనీలపీతైఃకదా
 చిత్ । అతోజగత్త్వన్మయమేతదీశ దేవాస్తద్వీయాస్తద్వద్యతేస్తినాన్యత్ । జానాసి
 సర్వంత్యయిసన్నివిష్టో లోకేహితంలోకహితంవిధేహి । మహేశనేత్రాంబుసరః
 ప్రభావాల్లోకత్రయంనాశముపేత్యకాండేయత్యుత్యమత్రేకవిధేహీనిశ్చితం త
 ల్లోకపాలాస్సఖినోభవంతు ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ జానామిసురకార్యంతే పురైవ
 కమలాసనసర్వంసమీకరిష్యామి విజ్వరోభవమాభద ॥ బ్రహ్మైవాచ ॥ విష్ణుస్త
 దాహనూమంతం స్మృతమాత్రాగతంపురః । ఉవాచగచ్ఛహనుమక్ కులాచలమ
 తంద్రితః । తత్రాస్తేమందరసుత శ్వాపాత్పాషాణతాంగతః । తంత్యమానయభద్రం
 తేత్వరితంకార్యసిద్ధయే ॥ శ్రీహనుమానువాచ ॥ మందరస్యసుతఃకోవా కేనశస్త్రః
 పురాప్రభో । తేనకింసాధ్యతేకార్యం విస్తరాద్వదమేప్రభో ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ మం
 దరోనామవిఖ్యాతో తైత్రిలోక్యేకనకాచలః । తస్యభార్యాప్రభానామ సతీసర్వాం
 గసుందరీ । పుత్రకామాహరంమాంచ పూజయామాససర్వదా । ఆవాంతస్యైవసు
 ప్రితో ప్రసన్నోవరదక్షణా । సాపీవప్రేవరంపుత్రం ప్రసన్నావఖిలేశ్వరే । యువ
 యోభక్తిసంపన్నం పుత్రంమేదీయతాంప్రభూ । తథేత్యుక్తావతథాసాధ్వీశంఘ
 నాచానుమోదితా । పుత్రంసానుషువేసాధ్వీ తపశ్చక్రేసుదారుణం । బద్ధపద్మాసన
 శ్చీమా నంతలక్షితలక్షణః । కదాచిదాశ్రమంతస్య దూర్వాసామునిరభ్యగాత్ ।
 తస్మత్ప్రత్యుత్తాపిడితస్తస్య పురఃక్షణమవస్థితః । తేనాలభ్యసపర్యస్తంశశాపతనయం
 గిరేః । కైలస్త్యంభవితామూఢ మత్పూజనపరాజ్ఞుఖి । తతఃక్లిల్బనయసైనత్వా
 మునిమపూజయత్ । పూజితస్సోపి తంప్రాహ ప్రసన్నఃపతితంపదః । తథాపిభగ
 వాన్విష్ణు స్వామాత్మనియోక్యతి । తదావిశాపాభవితా సత్యముక్తంమయాసఘం
 ఇత్యుక్తాప్రయయావిప్ర సోప్యాసీచ్ఛైలతాంక్షణాత్ । ఆస్తేకులావలేద్యాపీతం
 సమానయసువ్రత । అహంశ్వేతాబ్జకుసుమం సముద్భూత్వాపిధాయతత్ । హరనే
 త్రాంబుకుండస్య ముఖంస్థాస్యామిసువ్రత । మత్పద్మోపరితంకైలం క్షిప్త్యాహిని
 జాశ్రమం । ఇత్యుక్తోహనుమాన్సర్వం చకారహరిణెరితం । స్థాపయిత్వాంబుజేశ్చైలం
 యయాశీఘ్రంహిమాలయం । భగవానపితంకైలం పద్మరూపీజనాదనః । ఆక్రమ్య

సర్వతోత్తిష్ఠత్వకృతింపురుషోయథా తస్యమూర్ధానమాక్రమ్యమహేశస్థితవా
న్విఘ్నః తతఃతరభ్యతక్షిణః మంతర్భూతంనవిద్యతే | గౌతమేనసమాసితా గౌతమీ
సాగరంప్రతిప్రమ్నాద్ధర్మవ్యయంతీసా సమాయాతామహామతే | వాంఛంతీహర
నేత్రాంబు స్పర్శంవాంఛకపవిత్రతాం హరనేత్రజలంతత్ర స్రవదేవాభిగౌతమీ |
జటానేత్రాంబునోస్తత సంగమః పాతకాపహః | హరనేత్రజలంచాదోవిష్ణుప
ద్భంతతోపరితేనాపివ్యాప్తతేంద్రః స్థితస్సర్వాఘనాశనః తస్యోపరి మహాదేవ
స్సగణస్సముపస్థితః తత్రైవగౌతమీంగంగా స్తృతమాత్రాఘనాశనీ తస్మాత్పృథ్వి
తమంతీర్థకం జగత్స్వపినవిద్యతే | నజానంతిజనాస్సర్వే విష్ణుమాయా విమో
హితాః | మారుగంధేయస్తు తత్సర్వం జానాతిపరమార్థకవితే | తస్మాత్తత్రతప
స్తేపీసిద్ధింశీఘ్రేనువాప్తవాక్యజ్ఞదానతపఃకర్మకృతమత్రమనీషిభిః | సిద్ధ్యంతిన
చిరాదేవ ఫలమప్యక్షయంలభేత్ | శ్వేతోనామగిరిస్తత్ర పద్మపుష్పేణవేష్టితః | అ
తోనామత్రయంతస్య ఏకస్యపరికీర్తితం | దశనాత్సృజనాత్తస్య కీర్తనా
త్సగరణాదపి | వసంతివితరస్స్వగేఘంసాంపూర్వోత్తరాణిహి ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే - గౌతమీమాహాత్మ్యే-

పుష్పాద్వివర్జనంనామాష్టా

చత్వారింశోధ్యాయః.

అథైకోసపంచాశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం నారదఉవాచ || వేష్టవీంతీర్థసారంమేకథయస్వపితామహాయచ్చ
త్వాముచ్యతేపాపా దైవ్విష్ణవంలొకమాప్నుయాత్ || బ్రహ్మేవాచ || శృణువత్స
ప్రవక్ష్యామి తీర్థకమప్రతిమం ఘవి | వారాణస్యాంవాసుదేవః కురుక్షేత్రేజనా
దానః | ప్రయాగేమాథవోదేవః శ్రీకృష్ణఃపురుషోత్తమ | శ్రీరంగేవేంకటాద్రాద
మధురాయామథోక్షజః | గోదావర్యుత్తరేతిరెగౌవిందశ్వేతపవతే | గౌమ
త్యాంగౌపతిశ్చైవగయాయాంతుగదాధరః | ఇత్యాద్యష్టోత్తరశత స్థానానిభువి
ముఖ్యతః | తత్రాద్యంవేష్టవంలొకేతీర్థకంగోపాలసంజ్ఞితం | అత్రేతిహాసంవ
త్సౌమిననాతనమనుత్తమమ్ | పురాపరాశరమునియమునాతీరమభ్యగాత్ | దృ
ష్టౌపత్యవతీమాహాయమునోత్తరణంప్రతి | కాళిందీపులినేరమ్యేతయారేమ
పరామృతా కృష్ణదైవపాయనందీపే జనయామాసనారద | దైవపాయనే విని

హ్యంతైతత్త్వంతాశరూభవత్ | గోవిందంమనసాధ్యాయన్ తపసోవ్యయకార
ణాత్ | శీఘ్రంమమతపోవృద్ధిః కథంస్యాదిత్యచింతయత్ | గౌతమీర మగమచ్ఛేష్ట
తాద్రింసదదశఃపా | యస్మిన్మృకండుప్రియయాసంతానార్థంతపోకరోత్ | శంభునే
త్రజలకూపేపద్మాకారణకేశవః | ఛాదయిత్వావస తస్మిన్నారోఽభ్యశేతపర్వతం |
తదైష్ట్యవశేతగిరాతోషయామానశంకరం | మాకంఠేయంసుతంలెభే మృకండు
ర్మునిసత్తమ | మాకంఠేయర్షోఽశాబ్దేయస్మిన్ స్తప్తావతపోమహత్ | యమంనిర్దిత్యదీ
ర్ఘాయురభవన్మునిసత్తమ | మహాదేవోపియత్రాస్తేమార్గంఠేయేశ్వరశ్శివః | ధరా
ధరణిగోవిందఃస్థాపితోగోపవేషవాక్ | గోపాలదేవస్తతాస్త్రేయావదాధూతసం
ప్లవం | పరాశరమునిశ్చాపితపస్సిర్నిమవాప్తవాక్ | పురాణసంహితాకతాఃగోపా
లస్యప్రసాదతః | కృష్ణదేవపాయనస్త్రతపస్తప్తావమహాషిః | వ్యాసోబధూవదీ
ర్ఘాయస్సర్వజ్ఞశ్చేతిహసత్కృత్ | తత్రైవకృష్ణమౌసాద్య శుకఃపరమధమఃవిత్ |
మహాధాగవతస్యాసీద్వ్యాఖ్యాతాసాంఖ్యతంత్రకృత్ | అన్యేచమనయోదేవాః ప
రాంసిద్ధిముపాగతాః | తత్రద్వాదశతీర్థానిసర్వపాపహరాణివై | తేషుస్నానంచ
దానంచపితౄణాంతర్వణంతథా | సర్వంతదక్షయంతింద్యా ద్గోపాలస్యప్రసాద
తః | గోదావర్యాంసరస్నాత్వా దృష్టావకృష్ణంసనాతనం | ప్రాపుయాద్వాం
చ్ఛితాకామాన్సత్యముక్తంకవిప్రియ | నారదశ్శుకశాక్తేయవ్యాసావైసనకాద
యః | సర్వేస్వాగత్యగోపాలం దృష్ట్వాయాంతిత్రివిప్తపం | గోవిందతీర్థేదానంచ
యోదదాతినరోత్తమః | సర్వక్రతుఫలంప్రాప్యపరంపదమవాప్నుయాత్ | మా
ర్గంఠేయంనమస్కృత్యగోవిందంచసమేతయః | స్నానదానజపాదీనాం ఫలమూ
పోతిమానవః | గోవిందతీర్థమాహాత్మ్యశ్రవణాన్తుక్తిమాప్నుయాత్.

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే.

గోవిందతీర్థక్షణానంనామై

కోనపంచాశోధ్యాయః.

అథపంచాశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం. నారదశ్శవాచ || తీరయోరుభయోఃపుణ్యతీర్థానిపురుషోత్తమ | కథితా
నిత్యయాదేవశతశోధసహస్రశః | తెహంతీర్థవిశేషాణామాశునిర్దిప్రదంనృణాం |
అనాయాసేన యతాస్త్రేతద్వదస్వమహామతే || బ్రహ్మశ్వాచ || వతసానాసిన
ర్వంత్వంసర్వజ్ఞానిమమాంగజః | తథాపిపృచ్ఛసిభవాక్ లోకానుగ్రహస్సన్యయా |

శృణుష్టేష్వకమనావత్యైశ్చైత్రం యతైభికాంషితం । అశునిద్ధిప్రదం లోకే కామా
 నాం పూరకం మహాత్ । తీర్థం జనాదానం నామ గౌతమ్యా ఉత్తరే తపే । ముఖే
 భ్యాని సుతా వేదా మమ పూర్వం సనాతనాః । అనంతాః ప్రజ్వలంతీహ సూర్యాయు
 తస మం ప్రభాః । గృహీతు కామా మనయ స్స మాజన్తుః పరాహతాః । తేజ సాక్షి ప్ర
 హృదయా నశక్ను ర్ద్వీక్షితుం తదా । అబభృ ముస్సర్వ తస్మై దహంతీ వజగత్త్రయం । త
 తో నారాయణో దేవ స్సర్వభూత హితే రతః । సహ స్ర బాహు భిస్తాన్వై చకార మల
 పర్వతం । అథా వబోధితో యన్తా తైజ సాచాదితాః । ప్రజాః । తస్మా జ్జనాదానో లో
 కే సర్వోపనిషదః కృతాః । అత స్తత్సర్వతం లోకే జనాదాన మనుశంతిహి । చ తస్మా
 ముష్టయో యన్తా త్సముద్భృత మనీశ్వరః । వ్యాస రూపి మహావిష్ణు ర్ద్వేద మేకం చతుర్వి
 ధం । ఋగ్యజుస్సామ భేదేన వ్యభజత్తాన్తు నీశ్వరః । తాశ్చ తుర్భ్యస్స శిష్యై భ్యః । ప్రై
 లాదిభ్యః । ప్రదాద్విభుః । తేతు లోకే స్వశిష్యేభ్యా వ్యభజత్ పహుధాద్విజాః । శేష మ
 ద్రివ రాకార మకరోజ్జగతీవతిః । ఉపసంహృత్య తతైజః స్వయ మాక్రమ్య తస్థితాః ।
 తతో జనాదానం దేవం కృష్ణ ద్వైపాయనో మునిః । తోషయా మాస దేవేశం ప్రస
 న్నంభ క్తవత్సలం । వ్యాస ఉవాచ ॥ నమస్తే దేవ దేవేశ శంఖ చక్ర గదాధర । సర్వశ
 క్తిధరా నంత తామహం శరణం గతః । శబ్ద బ్రహ్మ మయం దేవం శబ్దాతీతం నిరంజనం ।
 శబ్దశాస్త్ర ప్రవక్తారం సర్వాధారం సనాతనం । సర్వలోకై కశరణం ప్రణతోస్త్విజ
 నాదానం శరణాయ శరణ్యానాం భక్తానాంభ క్తిదాయినే । దేవత్వత్వాదకమలం
 బ్రహ్మరుద్రాది సేవితం । అనపాయిన దాభూయా న్నమమాన సమందిరే । త్వన్నామ
 స్తరతాం శశ్వత్సర్వదా సారవేదినాం । అనందామృత మగ్నానా మితరక్షిషవద్భ
 వేత్ । తదస్తు మేహృషీకేశ జన్మాంతరశ తేష్వపి । ఆలపామి భవద్భక్తై స్సదా సంతుష్ట
 మానసైః । తతః ప్రసహ్య భగవాన్ప్రసన్నో భక్తవత్సలః । కిం తేభీష్టం వరం బ్రహ్మక
 మత్రోవాంభ సీమేవద । అచిరాత్ప్రాప్నోయిష్యే సేకామం సుదులభ మతిస్థటం ॥ వ్యా
 సః ॥ ఏత ద్వేద మయంతీర్థం త్వయా చ సమర్థిష్ఠితం । తీర్థం జనాదానం నామ వ
 సిత్యాభూత సంప్లవం । ఏత ద్జ్ఞాత్వా భవంతంయే నత్వాస్తుత్వా చ సత్యశః । వసంత్య
 త్తేభవత్థానం గచ్ఛంతు మాతకిల్పిహాః ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ యద్యదిచ్చ సితత్స
 ర్వం సత్యంభవతు నాన్యథా । త్వమేవాహమహంత్యం వై భేదో నాస్త్వావయోక్ష్వ
 చిత్ । అహం వత్స్యామి సతత మిహ జేదమయేగిరౌ । భజతామిష్టదానాయ యావ
 దాభూత సంప్లవం । అత్ర యతురు తేమత్యై స్తపాదానవ్రతాదికం । తత్తతో
 టిగుణంభూయా ద్వేదరాశిప్రభావతః । ఇత్యుక్తాభగవాన్స్తత్ర దేవరూపీజనా

వఃనః॥ తేజోరూపీగిరింవ్యాప్య సదాతతైవతస్థివాన్॥ బ్రహ్మవాచ ॥ ఏకడా
 రావణభ్రాతా విభీషణఇతిశ్రుతః॥ శ్రీరంగశాయినంద్రస్తు మాగతస్త్యరితోనిశి త
 త్పరదక్షిణవేశాయాం పదావిప్రమతాడయత్ । తదాకోపసమావిష్టా స్తంబబం
 ధుద్విజాతయః॥ రజ్జుభిఃపరితోభక్తం రామస్యసరమాత్మనః॥ తచ్చుత్పానారద
 ముఖా ద్రామోరాజీవలోచనః॥ అభ్యయాపుష్పకేణాథ త్వరయావాయువేగతః॥
 భక్తంమోచయితుంవిప్రా న్మయేననయకోవిదః॥ పుష్పకేణత్వరాయాంతంరామం
 రాజీవలోచనం । సహితంసీతయాదేవ్యా లక్ష్మణేనమునీశ్వరైః । నభోవాణీ
 సమాభావ్యరామముచైర్రువాచహ॥ ఏతత్పుణ్యతమంస్థానమత్రస్మాత్పాపునర్వ
 జ । బంధాన్తోక్త్యతీతేభక్తశ్శీఘ్రీయంత్వత్ప్రసాదతః॥ ఇత్యుక్త్వావిరరామాథ
 పుష్పకాదవరుహ్యసః । రామఃకమలపత్రాక్షోదదశశ్చేత్రముత్తమం॥ శ్రీరా
 మః ॥ మామకాశ్చ్యుంజితేదాసీ మత్రరామేశ్వరంశివమ్ । స్నాత్వాసస్థాస్యగ
 చ్చాచుస్సర్వలోకహితాయవై । ఇతిస్నాత్వాథగోదాయంస్థాపయామాగశం
 కరం॥ లక్ష్మణోపితదాసీతాసర్వేవేవాస్సహషణ్యః । స్థాపయామాన లింగాని
 శతశోభనహస్రశః । బోధిద్రుమయుగంతత్రరామస్సీతాసమన్వితః॥ సమారో
 ప్యాహతత్రేదంకల్పస్తాయీభవత్విత । ఉవాచపునరేవేదంమునీనాం శృంగతాం
 సతామ్ । మయాసంస్థాపితానిహలింగానిబహుశోభువి॥ ఏతత్తీర్థంసమంలొకైన
 భూతంనభవిష్యతి । ఏతజ్జనాదనంతీర్థంపురావశాన్తమాభిషమ్॥ భవిష్యత్స
 న్యనామానితీర్థంచైశజ్జనాదనం॥ బ్రహ్మవాచ ॥ ఇత్యుక్త్వారాఘవోగత్వా
 మోచయిత్వావిభీషణమ్॥ కృతకృత్యస్తదారామస్సీతయాస్వపురంయయా॥ ఏతత్తై
 కథితంసర్వ మనాయాసేన సిద్ధిదం । గౌదావరీతపేతీర్థ మేతత్సర్వాతి గం
 ఘలాత్ । స్నాత్వా గౌదాంభసిప్రాశమాసీ ప్రత్యేకవాసరే । దృష్ట్వా
 రామేశ్వరం శర్వం సర్వకామ ఫలం లభేత్ । భానువారే త్వమావాస్యా పూ
 ణిమా వాధసప్తమి । గిరేః ప్రదక్షిణం కృత్వా వాజపేయ ఫలం లభేత్ ।
 ప్రదక్షిణ త్రియం వక్ష్యే గిరేరస్య మహత్మనః । ఉవస్యుష్ఠాయయతవాగ్వా
 సరే గౌతమీజలే । ఆప్లుశ్యతీర్థేవిధివ త్కృత్వా సంకల్ప పూర్వకం॥ అహం
 జనాదనగిరిం నవదేవాత్మకం మారేః । ప్రదక్షిణంకరోమ్యద్య తుష్టోభవతు
 మేహరిః । తతోమాసినముత్తీగ్య గత్వాశ్వత్థయుగంతథా । అష్టవారం పరిక్ర
 మ్యనమేన్తంత్రమిమంపఠక । బోధివృక్షాసి బోధాత్మకరామేణారోపితః పు
 రాభితోస్త్రిభవఘోరాజ్ఞేః భవంనాశయతేనమః॥ అశ్వత్థప్రాథకనా ॥ తతస్సృ

పూజ్యరామేశం భక్త్యాశక్త్యనుసారతః । తతోజనాదనగిరిం గత్వాదేవం జ
నాదనంనత్యావ్యాసకృతంతీర్థం పఠేత్తస్యైవసన్నిధౌ । తతోనారాయణం
నత్వా గౌతమేశంతతఃపరం । త్రిలోచనంనమస్కృత్యవిందగ్రంలింగంనమేత్తతః ।
తతోగస్త్యేశ్వరంలింగం సంపూజ్యవిధివత్తదా । తతోరామేశ్వరంలింగంగత్వా
పాపవినాశనం । ముక్తేశ్వరంనమస్కృత్య తతోమానంవిసజయేత్ । ప్రాయ
శ్చిత్తమిదంగుహ్యం జన్మకోట్యంహసామపి । కింపునస్సర్వకామానాం ఫలమక్ష
య్యమశ్నుతే । రామేశ్వరంనమస్కృత్య ననమేచ్ఛజనాదనం । నతత్ఫలమవాప్నో
తి పురుషఃపురుషఃఖః । అష్టోత్తరశతంవిష్టోః స్థానానిభువిముఖ్యతః । తేషాం
ప్రధానఘాతంహి తీర్థమేతజ్జనాదనం । తతఃతీర్థాన్యనంతాని సర్వదేవ
మయానినై । తేషాంప్రధానఘాతాని షష్ట్యుత్తరశతత్రయం ॥ స్నాత్వాగోదావ
రాంభస్య వసిరవిదినేబద్ధవాక్కుద్ధచిత్తోధ్యాత్వాసీతాసమేతంహృది రఘుతిలకం
బోధియుక్తంప్రణమ్యగత్వాసంపూజ్యరామేశ్వరమఖిలగురుండేవ మాద్యం ప్రణ
మ్యస్తత్వాభుక్త్వాఖిలాథానభిలవరసుఖం ముక్తిమంతేప్రయాతి॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే జనాదనరామేశ్వరాది

నవదేవతాత్మకతీర్థవర్ణనంనామ

పంచాశోధ్యాయః.

అధైకపంచాశాధ్యాయపాదభః.

ఓం బ్రహ్మవాచ ॥ అశ్వత్థతీర్థమాఖ్యాతంపైష్పలంచతతఃపరమ్ । ఉ
త్తరేమందతీర్థంచతతోవృష్టిమితశ్శృణు । పురాస్త్యగస్త్యేభగవాదక్షిణా
శాగతోమునిః । దైవైస్తుపేరితఃపూర్వంవింధ్యస్యపార్శ్వకాంప్రతి । సశనై
ర్వింధ్యమభ్యాగాత్సహస్రీమునిభిర్వృతః । తమాగత్య నగశ్రేష్ఠం బహువృక్షస
మాకులమ్ । స్పృధింసంమేరుభానుభ్యాం వింధ్యశైలంశనైశ్శనైః । తమాయా
చ్ఛమునిధీరాలోపాముద్రాపతిమునిః । కృతాత్తిథ్యైద్విజైస్సాధికంప్రశస్య
చనగంపునః । ఇదమాహమునిశ్రేష్ఠోదేవకార్యచికిషయా । అహంయామిన
గశ్రేష్ఠమునిభిస్తత్వదశిభిః । తీర్థయాత్రాం కరోమితి దక్షిణాశాంప్రజామ్య
హం । దేహిమాగంనగపతేరాతిథ్యంచైవయాచతే । యావదాగమనం మే

స్యాత్త్వత్వవ్యంతావదేవహి । నాన్యధావరితవ్యంతెతథేత్యాహనగోత్తమః । అ
గమద్దక్షిణామాశాంతైర్వ్యతోమునిభిమునిః । శనైస్సగౌతమీమాగాత్సత్రయా
గాయదీక్షితః । సంవత్సరంతథానత్రమకరోస్తునిన త్తమః । కైటభాన్య సుశౌ
పాపారాక్షసాధర్మకంటకా । అశ్వత్థఃపిష్పలశ్చేతివిఖ్యాతాత్రివశాలయః । అశ్వ
త్థోశ్వత్థరూపేణ పిష్పలోబ్రహ్మరూపధృత్ । తావత్థావంతరే పాప్రాప్తాయజ్ఞ
విధ్వంస నాయచ । కురుతాం వికృతం రూపం దానవా పాప చేతసా ।
అశ్వత్థోవృక్షరూపేణ పిష్పలోబ్రహ్మణాకృతిః । ఉభాతాబ్రాహ్మణోనిత్యంసక్తత
ర్భక్షణంమునే । ఆశ్రయంతిచయేశ్వశ్శం తాంస్తానశ్చాత్మసౌతరుః । పిష్పలస్సానుగో
భూత్వా శిష్యానశ్చాతిరాక్షసః । క్షీయమాణాః ద్విజాః దృష్ట్వా మనయోరాక్ష
సావృథా । అతివృద్ధామహాప్రాజ్ఞా దక్షిణంతీరమాశ్రితాః । సౌరింశనైశ్చరంమంద
మపశ్యేతంధృతవ్రతం । గత్వా తేమనయస్సర్వే రక్షఃకమన్యవేదయన్ । సౌరి
మునిగణానాహ పూణేతపసిమేద్విజాః । రాక్షసాహన్తి పూణేమే తపస్యక్ష
యవవహి । పునఃప్రాచుమునిగణా దాస్యామస్తేతపామహత్ । ఇత్యుక్తోబ్రాహ్మణై
స్సౌరిః కృతమిత్యాహతానపి । సౌరిర్బ్రాహ్మణవేషేణ ప్రాయాదశ్వత్థరూపిణం ।
రాక్షసంబ్రాహ్మణోభూత్వా ప్రదక్షిణమథాకరోత్ । ప్రదక్షిణంచకుర్వాణంమేనే
బ్రాహ్మణమేవతం । నిత్యవద్రాక్షసఃపాపా భక్షయామాసమాయయా । తస్యకా
యంసమావిన్య తస్యచాంతాంణ్యకృంతత । కృతాంతో రాక్షసఃపాపా మందేనర
విసూనునా । భస్మీ భూతఃక్షణేనైవ మహావజ్రహతోయథా । అశ్వత్థంభస్మసాతేక్ర
త్వాహ్యవ్యంతంబ్రహ్మరూపిణం । రాక్షసంపాపనియమేకవతమభ్యగాత్ । అధీ
యాన్ బ్రాహ్మణఇవ శిష్యరూపావనితవత్ । పూర్వవత్ప్రేష్యలశ్చాపి భక్షయామాస
భానుజం । సభక్షితఃపూర్వవచ్ఛ రక్షోంత్రాణ్యస్యవైక్షత । తదాలోకితమాత్రాసౌ
రాక్షసోభస్మసాదధూత్ । ఉభాహ త్యాభానుసుతః కింకృత్యంమేవదంత్యతః । మున
యోజాతసంహపాః స్సర్వవీవతపస్వినః । తతఃప్రసన్నాహ్యాభవ స్తునయోగస్త్య
పూర్వకాః । వరాదదుర్యధాకామం సౌరిణేమందగామినే । సుప్రీతోబ్రాహ్మణానా
హ యావత్సూర్యసుతోబలీ । మద్వారేనిర తాయేచ కుర్వంత్యశ్వత్థలంభనం । తేషాం
సర్వాణికామ్యాని స్మ్యుషేదామద్భవానిచ । తీర్థేశ్వశ్శేచమత్తీర్థే స్నానంకుర్వం
తియేనరాః । తేషాంసర్వాణికార్యాణి భవేయరపరోవరః । మందవారేచయేశ్వ
శ్శం ప్రాతరుత్థాయనాన్యగాః । ఆలంబంతేచ తేషాంవై గ్రహపీడావ్యపాహతు । త
త్రస్నానేనదానేన హేమదానఫలంభేత్ । తతఃప్రభృతిత త్తీర్థ మాశ్వశ్శంపిష్ప

లంఘనైతీర్థంశచైశ్చరంతత్ర తత్రాగస్త్యంవసాత్రికం । యాజ్ఞకంచాపితస్త్రీ
థం సామగంతీర్థమేవచ। ఇత్యాద్యప్తో త్తరంతత్ర సహస్రాణిచతుదశః । తేషు
స్నానంచథానంచ సత్రయాగఫలప్రదం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే
విష్వతేత్యాద్యప్తో త్తరంతసహస్రతీర్థవణనంనామై
కపంచాశోధ్యాయః.

అథద్విపంచాశాధ్యాయపారంభః.

బ్రహ్మేవాచ॥ సోమతీర్థమితిఖ్యాతం తదప్ర్యక్తంమహాఫలం । తత్ర
స్నానేనదానేన సోమపానఫలంలభేత్ । జగతాంమాతరఃపూర్వ మోషధ్యో
దేవసమృతాః । మమాపిమాతరోదేవ్యఃపూర్వాసాంపూర్వవత్తరాః । ఆసుషతి
ప్రితోధమకస్వాధ్యాయోజ్జకమకచ । ఆభిరేవధృతంసర్వం త్రైలోక్యంసవ
రాచరం । తత్రోషధ్యోజగద్వంద్యామూమూచురనహంకృతాః । అస్తాకం త్వంప
తిందేహీరాజానంసురస త్రమ । తచ్చృత్వావచనంతాసాంమయోక్తాఃపదీదం
పతింపాప్స్యథసర్వాశ్చ రాజానంప్రీతవధానం । రాజానమితతచ్చృత్వా తా
మూమూచుఃపునమునే। గంతస్యంస్వపునశ్చోక్తా గౌతమీయాంతుమాతరః। త్రష్టా
యూమథతత్ర్యాంవోరాజాస్యాన్లోకపూజితః। తాశ్చగత్వామనిశ్రేష్ఠగౌతమీతుష్ట
వుస్తథా॥ ఓషధ్యథోమః॥ న మోస్తు తేమాతరభీష్ట దాయినేనమోస్తు తే। బ్రహ్మమహాఘ
నాశని। న మోస్తు తేవిష్ణుపదాద్వింస్సుతేనమోస్తు తేశంఘజటాద్వినిసుతే। స్తువంతీ
నామేవమేవకిందదామితిచాబ్రవీత్ । పతిందేహీజగన్మాతః రాజానమితేజసంతతో
వాచనదీగం గాహ్యోషధీస్తాశ్చదంవచః। అహంచామృతరూపాస్త్రి హ్యోషధ్యోమా
తరోమృతాః। తాదృశంచామృతాత్తానం పతింసోమందదామివః॥ దేవాశ్చఋష
యోవాక్యంమేనరేనర్వదవచ। ఒషధ్యశ్చపిత ద్వాక్యం తతోజగ్తుస్సవమాలయం।
యత్రచాపుమకహాషధ్యో రాజానమమృతాత్మకం । సోమతీర్థమితిఖ్యాతంసోమ
పానఫలప్రదంత్రస్నానేనదానేనపితరస్వగమామృతయః। యదృదంశ్యణయా
ప్రత్యంపరే వ్యాభక్తితస్సరేత్ । దీఘమాయురవాప్నోతిసపుత్రోధనవాన్ఘృతే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

సోమతీర్థామృతతీర్థవణనంనామ

ద్విపంచాశోధ్యాయః.

ప్రిపంచాశోధ్యాయ పాస్త్రంభః.

ఓం బ్రహ్మవాచ॥ ధాన్యతీర్థకమితిఖ్యాతం సర్వకామప్రదంస్మణాంను
భిక్షంతేమదంపుంసాం సర్వాపద్వివివారణం ఓషధ్యసోమరాజానంపతింప్రాప్య
ముదాన్వితాః । ఊచస్సర్వస్యలోకస్య గంగాయాశ్చేప్సితంపచః । వైదికిపుణ్యగా
ధాస్తీ యాంచవేదవిదోవిదుః । భూమింసస్యవతీంకచ్చి న్నాతరంమాతృసమ్మితాం ।
గంగాంసమిపేయోదద్యా త్వర్వానాగమానవాపుయాత్ । భూమింసస్య వ
తీంగాఞ్చఓషధీశ్చ ముదాన్వితః । విష్ణుబ్రహ్మేశరూపాయ యోదద్యాచ్చక్రితో
నరః । సర్వంతదక్షయంవింద్యా త్వర్వానాగమానవాపుయాత్ । ఒషధ్యసోమరా
జస్య సోమస్సాన్యదోషధీపతిః । ఇతిజ్ఞాత్వాబ్రహ్మవిదేచోషధీర్యః ప్రయచ్ఛతిస
ర్వానాగమానవాప్నోతి బ్రహ్మలోకేషహీయతే । తావన సోమరాజానం ప్రి
తాఃప్రోచుఃపునఃపునః । యోస్తాకదదాతిగంగాయాం తంరాజ న్నారయామసి ।
త్వముత్తమోస్యోషధీభ్య స్త్వదధీనంచరాచరం । యోస్తాకదదాతివిప్రేభ్యస్తం
రాజకపారయామసి । అస్తాకదదాతియోసిత్యంద్యశ్యాదృశ్యేభ్యవీవచ । ఉపస్థిత
స్తుయోస్తాకంతంరాజ న్నారయామసి । స్థావరంజంగమంకించి దస్తాభిర్వాప్యసి
తంజగత్ । యోస్తాకదదాతివిప్రేభ్య స్తంరాజకపారయామసి । హవ్యంకవ్యం
తదమృతం యత్కించిదుపభుజ్యతే । తద్వదస్తాకహియోదద్యా త్తంరాజకపార
యామసి । ఇత్యేషావైదికిగాధా యశ్శృణోతిస్త రేత్తువా । పతే త్తంభక్తిసంపన్నం
తం రాజకపారయామసి । యత్రైషాపరితాగాధా సోమేనసహరాజ్ఞయా ।
గంగాతీరేఒషధీభి ధాన్యతీర్థకంతదుచ్యతే । తతః ప్రభృతితత్తీర్థక మాషధ్యం
సౌమ్యమేవచ । అమృతంవేదగాధంచ మాతృతీర్థకంతధైవచ । ఏషుస్నానం తపో
హోమం దానంచపితృతపణం । సర్వంతదక్షయంవింద్యా త్పితృనాం ప్రితి
వధకనం । గౌతమీతీరమాశ్రిత్య యఃకుర్యాత్పితృతపణం । అన్నదానంచయఃకు
ర్యా త్తదానంత్యాయకల్పితే॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్యై ధాన్యతీర్థక వణకనామా

ప్రిపంచాశోధ్యాయః.

అథవతుఃపంచాశాధ్యాయపారంభః.

ఓం॥ బ్రహ్మవాచ॥ విదర్భాసంగమంనామ రేవతీసంగమంతథా । త
 త్రైతద్వైతమాఖ్యాస్యే యత్పురాణవిదోవిదుః । భరద్వాజఇతిఖ్యాతః ఋషి
 రాసీ త్తపానిధిఃతస్యస్వసారేవతీతి కురూపావికృతస్వరా । తాంద్యప్వావికృతాం
 భ్రాతా భరద్వాజఃప్రీతాపవాన్ । చింతయాపరయాయుక్తో గంగాయాదక్షిణైశ
 తేకస్మైదదామహంకన్యాం స్వసారంభీషణాకృతిం । నకశ్చిత్ప్రతిగృహ్లాతి దా
 తవ్యేతిస్వసాతథా । ఏవంవిమృశ్యత స్తస్య సౌశ్రమేచాతిశోభనే । ద్రష్టుంఋషివరః
 ప్రాయా ద్భరద్వాజంయతవ్రతః । ద్వ్యప్తవషణ్శుభవపు శ్శాంతోదాంతోగుణా
 కరః । నామాకతఇతిఖ్యాతో భరద్వాజంననామసఃవిధివత్పూజ్యతంవిప్రం భ
 రద్వాజః కతంతథా । తస్యాగమనకార్యంచ పప్రచ్ఛపురతస్థింతం । తతోప్యాహ
 భరద్వాజం విద్యాధీశచాహమాగతః । తద్దాత్పుదశనాకాంక్షీయద్యుక్తంత
 ద్విధీయతాం । భరద్వాజఃకతంప్రాహ హృదీష్వయదభీషింతం । పురాణంస్తృత
 యోవేదా ధమశాస్త్రాణ్యనేకశః । సర్వంవేద్దిమహాప్రాజ్ఞరుచిరం వదమాచి
 రః॥ కతణవాచ ॥ అధ్యాపయస్వమాంబ్రహ్మక శిష్యంమాంవిధిచాఢీనం । శు
 శూహిణపరంభక్తం కులీనంసత్యవాదినం । తథేత్యుక్త్వాభరద్వాజఃప్రాదాద్వి
 ద్యామశేషతః॥ప్రాప్తవిద్యఃకతఃప్రీతోభరద్వాజమథాబ్రవీత్ । ఇచ్ఛేయం దక్షిణా
 దాతుం గురోతవమనఃప్రియాం । వదస్వదుర్లభంచాపి గురోతుభ్యం నమోస్తు
 తే॥భరద్వాజః॥ గృహాణకన్యాంవిధివ ద్భార్యాంకురురమస్వతాం । అస్యాః
 త్యావతిశవ్యం యాచేహందక్షిణామిమాం॥ కతణవాచ ॥ భ్రాతృవత్పుత్ర
 వచ్చాపిశిష్యస్సాస్మిత్స్వగురోస్తథా । గురుశ్చపితృవచ్చస్యాత్సంబంధోత్రకథంభ
 వేత్॥ భరద్వాజః॥ మద్యాక్యంతవసత్యంచ మమాజ్ఞాతవదక్షిణా । సర్వంస్తృ
 త్వాకతాద్యత్వం రేవతీంభజతన్తనాః । తథేత్యుక్త్వాగురౌర్వాక్యా త్రాణాజగా
 హపాణినా । రేవతీంవిధివద్దత్తాం ససమీత్యకత స్తవధాత్రైవపూజయామాస స
 దేవేశంకఠాముదా । రేవత్యాహుపసంపత్యై శివప్రీత్యావరేవతీసురూపాచారుస
 ర్వాంగీ నరూపేణోపమీయతే । సాభవ త్తత్రగంగాయాం తస్మాత్తన్నమతోనదీ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే-

రేవతీసంగమతీర్థవర్ణనంనామ.

చతుఃపంచాశోధ్యాయః.

పంచపంచాశాధ్యాయపాఠ్యంభః.

ఓం॥ బ్రహ్మోవాచ॥ పూర్ణతీర్థమితి ఖ్యాతం గంగాయా ఉత్తరే తతః । త
త్రస్నాత్వా నరౌజ్ఞానా త్తథాపి శుభమాశ్నుయాత్ । పురాధన్వంతరినామక
ల్పాదావాయుషస్సుతః । తపశ్చకారవిపులం గంగాసాగరసంగమే తపస్యంతంత
మోనామబలవానసురోమునే । పురావనికృతో రాజ్ఞారణంహిత్యామహాసురః । స
హస్రమేకం వషాణాం సముద్రం పాప్రిశద్భయాత్ । ధన్వంతరావనం పాప్రైరా
జ్యం పాప్రైశతత్సుతే । విరాగంచగతే రాజ్ఞ తమః పాప్రియాదధార్ణవాత్ । గం
గాతీరంసమాశ్రిత్య రాజా ధన్వంతరిర్యతః । జపహూమరతో నిత్యం బ్రహ్మజ్ఞానపరా
యణః । ధన్వంతరినాశయేయమితి పాప్రియా త్తమోణవాత్ । వారితో బహుశోకేన
రాజ్ఞాబలవతాన్వహం । తంస్యపనాశయామీతి తమః ప్రాయాదధాణవాత్ । య
త్రబ్రహ్మ విదాం శ్రేష్ఠా యత్ర రాజషణ్డోమహాః । తత్రవైతప్యమానంతం
తమః పాప్రియాదధార్ణవాత్ । మాయయా ప్రమదారూపం కృత్వా రాజానమ
భ్యగాత్ । నృత్తగీతవత్సింహుభూషాసంతీచారుదశణా । తాందృష్ట్వా చారుస
ర్వాంగీం బహుకాలాన్నయాన్వితాం । శాంతామనువ్రతాంభక్తాం కృపయాచా
బ్రవీదిదం ॥ రాజోవాచ ॥ కాచత్వంకస్య హేతోర్వావతః సేగహాసేవనే । కం
దృష్ట్వా హృష్యసేచత్వం వదకశ్యాణితత్వతః । ప్రమదాచాపితద్వాక్యం శ్రుత్వా
రాజానమబ్రవీత్ । త్వయితిష్ఠతి రాజనోఽహేతుమాక్షణ్యమేభవేత్ ॥ అహ
మింద్రస్య సాలక్ష్మీస్తావద్దృష్ట్వా కామసంకులా । మాక్షణ్డదామిపఠితో రాజం స్తవ
పునఃపునః । ఏతద్వచోనిశమ్యాభతపస్యక్వాసుదుస్త్వజం । తామేవమనసా
ధ్యాయంస్తస్మిష్ఠస్తత్పరోభవత్ । తదేకశరణో రాజా తద్భూతశ్చతథాతమః ।
అంతథానగతో బ్రహ్మన్నాశయిత్వా తపోమహత్ । ఏతస్మిన్నంతరేచాహం వ
రాన్ దాతుం సమభ్యగాం । తందృష్ట్వా తిజడిభూతం తపోభిప్లవయథామృతం । త
మాశ్వాస్యాభవివిధై హేతుభిర్నృప సత్తమం । తవశత్రుస్తమోనామ కృత్వా
త్వాంతపసశ్చ్యుతం । చరితాథోగతో రాజ న్నత్వంశోచితుమహాని । తతః
కృతాంజలీరాజా మామాహవిగతభీమః । కింకరౌమికభంబ్రహ్మన్ తపసః పార
మాశ్నుయాం । తతస్తస్యోత్తరంప్రదాం దేవదేవం జనాదకం । స్తుహీసర్వప్ర
యత్నేన తపస్సిద్ధిమవాప్సుయిసి । సజగామనరశ్రేష్ఠోహిమవంతం నగోత్తమం । కృ
తాంజలిపుటోభూత్వా విష్ణుంతుష్టావభక్తితః ॥ ధన్వంతరిరువాచ ॥ జయవిష్ణో
జయాచింత్యజయకృష్ణజయాయుత । జయగోపాలలక్ష్మీశజయవిష్ణోజగన్తయ । జ

యథాతపతేనాధనమఃపన్నగశాయినే । జయసర్వగగోవిందజయవిశ్వక్సేన
 మః ॥ నమోవిశ్వగుణేదేవజయపాశభృతేనమః । జయసత్యగుణోపేతజయమా
 ధవశమణే । జయకామదకామస్త్యం జయశమదశమణే । జయపుష్టిదపుష్టే
 శజయకళ్యాణకారిణే । జయధూతదధూతేశ జయమానవిధాయినే । జయక
 మదకమీశ్వంజయపీతాంబరచ్ఛదజయసర్వగసర్వస్త్యంజయవేదవిదేనమః ।
 జయజన్మదజన్మత్వంపరమాత్మన్నమోస్తుతే । జయభుక్తిదభుక్తిస్త్యంజయము
 క్తిదమాధవజయలోకదలోకేశజయపాపవిनाశన । జయవత్సలభక్తానాంజయచ
 క్రధృతేనమః । జయమానదమానస్త్యంజయజ్యోతిస్సవరూపేణ । జయసౌఖ్యదసౌఖ్య
 స్త్యంజయమూర్తిదమూర్తికృత్ । జయశాంతిదశాంతిస్త్యంజయపావకపా
 వన । జయపాలదపాలస్త్యంజయశంకరశంభవాన్ । జయపావనవితైశజయధూ
 మన్వినాకినే । జయసర్వస్యజగతోధాతృమూర్తేనమోస్తుతే । ఏవంస్తువంతంభగ
 వాన్ శంఖచక్రగదాధరః । వరేణ్యచందయామానసర్వకామసమృద్ధిభిః । తమా
 హస్యపతిః ప్రహ్వస్సుర రాజ్యంమమేష్వితమ్ । తద్దేవత్రిదశేశత్వమవాప్యస్యపతిః క్ర
 మాత్ । ఋక్సత్వోనాశమగమత్సహస్రాక్షస్సకాత్పదాత్ । నహుషాద్వృత్రహ
 త్యాయాంసింధుసేనవధాత్తదా । అహల్యాయాశ్చగమనాద్యేనకేనచహేతునా ।
 తతస్సురపతిః ప్రాహవాచస్పతిమిదంవచః । హేతునాకేనవాగీశభ్రష్టరాజ్యోభ
 వామ్యహమ్ । బృహస్పతిరువాచేంద్రంబ్రహ్మణంపుచ్ఛగచ్ఛతమ్ । సతుజానాతియ
 ద్భూతంభవిష్యదపివతఃసం । సతువక్తృతియేనేదంజాతవచ్చమహమ్తే । తావాగ
 త్యమహాప్రాజ్ఞాతతః । ప్రాప్యమమూర్తికమ్ । కృతాంజలిపుటాధూత్వామామూచ
 తురిదంవచః ॥ ఇంద్రబృహస్పతీఊచతుః । భగవన్ కేనదోషేణశచీభతాః ఉదా
 రధీః । రాజ్యాత్ప్రభృశ్యతేచాద్యసంశయంశేత్తుమహాని । తదాహమబ్రువంప్రా
 జ్ఞంచిరంధ్యాత్వాబృహస్పతిం । ఖండధమేణదోషేణతేన రాజ్యంన్యవేషయం ।
 తాధ్యాయత్సర్వవృత్తాంతం తదప్యక్తంమయానఘ । ఆయుషస్తుసుతస్మి
 మాన్ ధన్వంతరిరుదారధీః । తపసాచక్రతంవిఘ్నంవిఘ్ననాచతదైవచ । పూర్వజన్మ
 సువృత్తాంతమిత్యాదిపరికీర్తితం । తచ్ఛ్రుత్వావిస్మితోచోభామామేవపునరూచ
 తుః । తద్దోషప్రతిషేధస్తుకేనస్యాత్సురసత్తమ । పునర్ధ్యాత్వావదంచాహం
 త్రాయితాందోషకారణం । గత్వాతుగౌతమీం దేవీంస్త్రాయితాంహరిశంకరా । త
 దై జగత్తురుధాగౌతమీంమునిసత్తమ । స్నాతాశుతక్రియాచోభాదేవాతుష్టవతు
 ముదా ॥ ఇంద్రఉవాచ ॥ నమోమత్స్యాయకూమాయ వరాహాయనమోనమః ।

నృసింహఃపాదజేవాయ చామనాయనమోనమః । నమోస్తుహాయ రూపాయ
 బుద్ధరూపాయచక్రిణే । అనంతాయామృతాయైవజామదగ్న్యాయతేనమః । వ
 రుణేంద్రస్వరూపాయ యమరూపాయతేనమః । పరమేశాయ దేవాయ నమః
 స్త్రీలోక్యరూపిణే! విభ్రాత్సరస్వతీంవక్షే । సర్వజ్ఞోపినమోస్తుతే! బహుబాహుర
 పాదస్త్యంబహువదౌఃక్షీశీషఃకః । త్వామేవశరణంప్రాప్యబహువస్సుఖినో భ
 వత్ ॥ బృహస్పతిరువాచ ॥ సూక్ష్మంపరంవిష్ణుమనంతరూపమొంకారమాత్రంద్ర
 కృతేపరంయతే! చిద్రూపమానందమయంసమస్తమేవంవదిష్యంతిముముక్షువస్త్యం
 ఆరాధయిష్యంతిభవంతమీశం మహాముఖైఃపంచభిరప్యకామాః । సంసారసింధోః
 పరమాత్తపారోవదంతిదివ్యం భవనంవపుస్తే ॥ సర్వేషుసత్వేషు సమత్వబుధ్యా
 సమీక్ష్యసద్ధమఃకశాంతభావాః! జ్ఞానేనతేకమఃఫలానిహిత్యాధ్యానేనయేత్వాం
 ప్రవిశంతిశంభో! నథమఃబుద్ధైర్నచవేదశాస్త్రైర్నజ్ఞానయోగా న్నసమాదిధ
 మైః! రుద్రంశివంశంకరంశాంతచిత్తం భక్త్యాదేవంసోమనాథంచమన్యే ॥ మూ
 ఖాఃపిశంభోతవపాదభక్త్యా సోప్యాత్మయాన్తుక్తిమయీంతసుంతే । జ్ఞానేషు
 యజ్ఞేషుతపస్సుచైవ ధ్యానేషుహోమేషుమహత్సరేషు! సంపన్నమేతత్ఫలముత్త
 మంయ తోమేశ్వరేభక్తిమహర్నిశంయః । సర్వస్యజీవస్యసదాప్రియస్య ఫలస్య
 దృష్టస్యతథాశ్రయస్య! స్వకస్యమోక్షస్యజగన్నివాస సోపానపక్షి-స్త్యయిభ
 క్తిరేషా! త్వత్పాదసంప్రాప్తిఫలాత్తయేతుసోపానపక్షి-సంవిదంత్యధీరాః! తస్మా
 ద్దయాలోభవభక్తితస్తే నైవాస్త్రుపాయస్తవరూపమేవ । ఆత్మీయమాలోక్యమ
 హత్త్వమీశ పాపేషుచాస్తాసుకురుప్రసాదం! స్థూలంసుసూక్ష్మంయదనాదినిత్యం
 పితాచమాతాయదసచ్చసచ్చ! ఏవంశ్రుతేయశ్రుతిభిఃపురాణైర్నమామిసోమే
 శ్వరమీశితారం ॥ తతఃప్రీతాహరిహరాపూజతుప్రైదశేశ్వరం । ప్రియతాంయ
 త్నతోభీష్టం వరంయదవిదులభం! ఇంద్రఃప్రాహుశేశానం మద్రాజ్యంతువునః
 పునః! జాయతేభగీశ్వతేచైవ తత్పాపముపరమ్యతాం! తథాస్థిరోహంరాజ్యంస్యా
 త్సర్వస్వంనిశ్చలంమనుషుప్రీతాయదిదేవేశా సర్వంస్యాన్నిశ్చలంత్వితి! తథేతిహరి
 వాక్యంతా వభినంద్యేదమూచతుః! ఇహజన్మనిపూర్వస్మిన్ యతి-ంచిత్సకృతం
 కృతంతత్సర్వంపూణతామేతు గోదావరినమోస్తుతే! ఏవంస్తరేచ్ఛయఃకచ్ఛిజ్ఞౌ
 తమ్యాంస్సానమాచరేత్ । ఆవాభ్యాంచప్రసాదేన సనరఃపూణతామియాత్! ।
 పూర్వజన్మకృతాద్దోషా త్సముక్తఃపుణ్యభాగ్భవేత్! తతస్సాన్తత్కచిఘాత్యా
 మంగ రేతి! పశితీతా! తయాచసంగ మఃఫణోః గంగాయాంశుభదస్త్యసా! ఇంద్రదే

ణసంస్తుతోవిష్ణుః ప్రత్యక్షోఽఘోరః | త్రిలోకసమ్మితాంశక్రో ఘాతినోతేభేజ
గన్తయాత్ | యన్నామ్నాచాపిఖ్యాతో గోవిందఇతిచిత్రవత్ | త్రైలోక్యరాజ్యం
యత్రాప్తం హరిణాచహరాన్తు నే | నిశ్చలమేనసంజాతం దేవదేవాన్త హేశ్వ
రాత్ | బృహస్పతిదేవగురు ర్యతాప్తాప్సీన్త హేశ్వరం | రాజ్యశ్రీస్థిరభావాయ దే
వేంద్రస్యమహాత్మనః | సిద్ధేశ్వరంయత్రదేవం లింగంచత్రిదశాద్భితం | తతఃప్రభృతిత
త్తీర్థం గోవిందమితివిశ్రుతం | మంగళాసంగమంచైవ పూర్ణతీర్థంతతఃపరం |
ఇంద్రతీర్థమితిఖ్యాతం బాహుస్సత్యంతదైవచ | యత్రచంద్రేశ్వరోదేవో గోవి
దోవిష్ణురేవచ | తేషుస్నానంచదానంచ యత్కించిత్సుకృతాజనం | సర్వసామ్య
క్షయంపుణ్యం పితౄణామపిదులభం | శృణోతియచ్ఛపతతి యశ్చస్తరతినిత్యశః | త
స్యతీర్థస్యమాహాత్మ్యం భగ్నిష్టరాజ్యప్రదాయకం ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే-పూర్ణతీర్థమంగళాసంగమ

గోవిందసిద్ధేశ్వరేత్యాద్యభయతీరసప్త

త్రింశత్సహస్రతీర్థవర్ణనంనామ

పంచపంచాశోధ్యాయః.

షట్ పంచాశాధ్యాయప్రారంభః.

ఒం || బ్రహ్మవాచ || రామతీర్థమితిఖ్యాతం ఘ్రాణహత్యావినాశనం |
తస్యస్తరణమాత్రేణసర్వపాపైః ప్రముచ్యతే | ఇత్సోకువంశప్రభవః క్షత్రియోలోక
విశ్రుతః | బలవాన్తతిమాంచుర్చర్యోధాశస్త్రఃపురురవాః | పితృమైతామహంరా
జ్యం కుర్వన్నాస్తేమహాబలి | నామ్నాదశరథఃఖ్యాత స్సర్వధర్మపరాయణః | కౌస
ల్యాచసుమిత్రాచ కైకేయాచమహామతే | భార్యాకులీనాశ్శుభగా రూపలక్షణసం
యుతాః | తస్మిన్రాజనిరాజ్యేతు స్థితేయోధ్యాధిపేముని | వసిష్ఠేబ్రహ్మణిపుత్రేపు
రోధసేవిశేషతః | నచవ్యాధిర్దురుభిక్షం నానావృష్టిర్నచాధయః | బ్రహ్మక్షత్రవి
శానిత్యం శూద్రాణాంచవిశేషతః | ఆశ్రమాణాంచసర్వేషా మానందోఽఘాత్ప్య
థక్ష్మథక్ | తస్మిన్యాసతిరాజేంద్రే ఇత్సోకూడాంకులోద్వహే | దేవానాంచానవా
నాంచ రాజ్యాధికంవిగ్రహాభవత్ | క్వాపిచేనజయంప్రాప్తు దేవాశ్చాపిత
ధేతరేవవంప్రవతమానేతు త్రైలోక్యమపిపీడితం | అఘాన్నారదతత్రాహం

అవదండైత్యదానవాక్ । దేవాంశ్చాపీవిశేషేణ సకృతంత్రైమకదీరితంపునశ్చసంగ
రస్తేషాం బభూవసుమహాన్తిథిః । విష్ణుంగత్వాసురాఃప్రోక్షుస్తదేశానంజగన్తయం ।
తావూచతురుధోదేవా నసురాన్ దైత్యదానవాక్ । తపసాబలినోయాంతు పు
నఃకుర్వంతుసంగరం । దేవానాందానవానాంచ సంగరోభూత్సుదారుణః । నతత్ర
దేవాజేతారో నైవదైత్యాశ్చదానవాః । సమంప్రవతమానైతు వాగువాచాశరీరి
ణీ । యత్రరాజాదశరథో జయస్తత్రభవిష్యతి । ఇతిశుక్త్యాజయాయోధా జగ్తు
ర్వైదేవదానవాః । తత్రవాయుస్స్వయంప్రాప్తౌ రాజానమవదత్తదా । ఆగంత
వ్యంత్యయారాజక్ దేవదానవసంగరం । యత్రరాజాదశరథో జయస్తత్రేలివిశుక్
తంతస్తాత్త్వం దేవపక్షస్సాన్యద్భవేయజ్జయినస్సురాః । తద్వాయువచనంశుక్త్యా
రాజాదశరథోన్యపః । ఆగమ్యతేమయాసత్యం వాయోగచ్ఛయథాసుఖం । గతేవా
యాతథాదైత్యా శ్చజగ్తుర్భూపతింప్రతి । తేహ్యుదాదానవానమ్మాస్సాహం
య్యంకతుకమహాసి । తతఃప్రోవాచన్యపతి ర్వాయూనాప్రోథితఃపురా । పృతిజ్ఞా
తంమయాతచ్ఛయంతుదైత్యాశ్చదానవాః । సతురాజాతథాచక్రే గత్వాదైవత్రి
విష్టపం । యుద్ధంబక్రేతథాదైత్యే దానవైరాక్షసైస్సహా । పశ్యత్సుదేవసంఘే
షు నముచేభ్రాతరస్తథా । విష్యధుర్నిశితైర్బాణై రథాక్షంన్యపతేస్తదా । ఛి
న్నాక్షంచరథంరాజా నజానాతినసంభ్రమాత్ । సాసుభూః కైకయా దృ
ష్ట్వా రాజేనజ్ఞాపితంతయా । రాజాత్వయం సమాలోక్య భగ్నుక్షంతథాక
రం । అక్షవస్తునిశాదూఽల తదేతన్యహదద్భుతం । పశ్యత్సుదేవసంఘేషు నముచే
భ్రాతృభీస్సహా । రథేనరథినాంశ్రేష్ఠస్తయాదత్తకరేణచ । జితవాన్ దైత్యదను
జాన్సహాంతాంశ్చబలాధికాన్ । తతోదైవైరనుజ్ఞాతలయోధ్యాంపునరభ్యగాత్ ।
కైకేయ్యాఃకమతద్దృష్ట్వావిస్తయంపరమంగతః । తుష్టస్తస్యైవరాన్పాదాత్త్రీం
స్తునారదసాత్వపి । అనుమాన్యన్యపప్రొక్తాకైకేయావాక్యమబ్రవీత్ । త్వయితిష్టంతు
రాజేంద్రత్వయాదత్తవరాఅపి । విధూషణానిరాజేంద్రోదత్వాసపీయయాసహా ।
రథేనవిజయీరాజాహ్యయోధ్యాంప్రావిశత్సుఖీ । సకదాచిద్దశరథోమృగయా
సక్తచేతసా । అటన్నరణ్యం తన్నశ్యే వారిబంధమథాకరోత్ । గత్వానివిశ్యపా
నాథకమాగతా స్మితైశ్శరైః । మృగాన్వంతి మహాబాహు శ్శృణుకాల విప
ర్యయం । గతేప్రవిష్టేన్యపతౌ నాగచ్ఛంతిమృగాస్తదా । ఏతస్మిన్నంతరేబ్రహ్మ
తస్మిన్నేవనగోత్తమే । వృద్ధోవైశ్రవణోనామ నశ్యణోతినపశ్యతి । తస్యభార్య
తథాఘాతా తావబ్రూతాం తదాసుతం । ఆవాంత్యసాతావాతాశ్చ త్య

ష్టాదైవ ప్రవతతే । వృద్ధానాంజీవితంకృచ్చం చాలస్తవమసిపుత్రక । తయో
 స్తువచసంక్రత్యా వృద్ధయోగురువత్సలః । హస్తేగృహీత్వాకలశం జగామఋ
 షిపుత్రకః । సమృద్ధిర్నతురాజానం జానాతినృపతిద్విజం । సత్వరంకలశం పూ
 రణంవారిగృహంతమాశునైః । ద్విజంరాజాద్విపంమత్వావివ్యాధనిశితై శ్శరైః ।
 నిశివిద్ధోమమదేశే దుఃఖితవాక్యమబ్రవీత్ । కేనేదందుష్కరంకమకృతంబ్రహ్మ
 ఘ్నతామమమైత్రోబ్రాహ్మణభిత్తుక్వానాపరాధో స్తికశ్చన । తదేతద్వచసంక్ర
 త్యాఋషీరాతకస్యభూపతిః । నిశ్చేష్టశ్చనిరుత్సాహ శ్శనైస్తందేశ మభ్యగా
 త్ । తంతుదృష్ట్యాద్విజవరం ద్వలంతమివ తేజసా । ఆత్మానమాత్మనాకృత్యాస్థిరం
 రాజాబ్రవీద్వచః । కోభవాన్సునిశాదూలకిమథమిహచాగతిః । వదపాప కృతే
 మహ్యం వదమేనిష్కృతింపరాం । తద్రాజవచసంక్రత్యామునిపుత్రో బ్రవీద్వచః ।
 నద్రష్టవ్యోనవ క్తవ్యస్తథాపిశృణుమేవచః । ఉత్క్రమివ్యంతిమేప్రాణా అతోవత్స్యా
 మికించన । ఆత్మనోహంనశోచ్యామివృద్ధామేపితరౌవనే । తయోశ్చుశ్రూషకః కస్యా
 దంధయోరేకపుత్రయోః । వినామయామహారణ్యే కథంతేజీవయిష్యతః । తథాపి
 తత్రగచ్ఛత్వం గృహీతకలశస్తథా । తాభ్యాందేహ్యుదపానంత్వం యావత్తాన
 మరిష్యతః । ఇత్యేవంబుగ్వివతస్తస్య గతాఃప్రాణామహవనే । విస్మజ్యసశరం చా
 పమాదాయకలశంనృపః । తత్రప్రాయాత్సవేగేన యత్రవృద్ధామహవనే । వృద్ధాచా
 పితదారాత్రౌ సుతేన్యోన్యం సమూచతుః । ఉద్విగ్మఃకుపితోవాస్యాదథమా భ
 వితాకథం । నప్రాప్తశ్చవయోర్యష్టిః కింకుమఃకాగతిభవేత్ । ఏవంబహువి
 ధావాచోబ్రువతోర్వృద్ధయోర్వనై । తదాదశరథోరాజా శనైస్తందేశమభ్య
 గాత్ । పాదసంచారశబ్దేనమేనాతేసుతమాగతం । కుతోవత్సచిరాత్పాప్త స్త్వం
 దృష్టి స్త్వంపరాయణః । నబ్రూమేకింసురుష్టోసి వృద్ధయోరంధయోస్సుత । సభీతభవ
 రాజేంద్ర స్తావువాచచనారద । ఉదపానంచమరుతం తతశ్చనృపభాషితం । శు
 త్వాసానసుతోమహ్యం కోభవాంస్తత్వతోవద । పశ్చాత్పిబేయంపానీయంతతో
 రాజాత్పథావత । తత్రతిష్ఠతితేపుత్రో యత్రవారిసమాశ్రయః । తచ్చృత్వావ్య
 థితఃప్రాహసత్యంబూహినచాన్యథా । ఆచచక్షేతతోరాజా సర్వమేవయథా
 భతః । తతస్తృపతితౌవృద్ధా తత్రావాంనయమాచిరం । తతోవైశ్రవణంవృద్ధం సఖా
 ర్యంనృపసత్తమః । యత్రాసాపతితఃపుత్ర స్తందృష్ట్యాతావిలేపతుః । యథాపుత్రవి
 యోగేన మృత్యుర్నావిహిత స్త్వయా । తథాత్వంపాపపుత్రస్య వియోగాన్త్య
 త్యుహస్సస్త్రిసి । ఏవంవిలపతోర్భగ్మృక్ గతాఃప్రాణాస్తతోన్యపః । అగ్నినాయో

జయామాస వృద్ధౌచగురుపుత్రకం । తతోజగామనగరం దుఃఖితో నృపతిముఖా
 నేవసిష్ఠస్యచతత్సర్వం నృపేదయదశేషతః । వసిష్ఠోపిద్విజ్రేష్ఠ స్సంమంత్ర్యత్వథ ని
 ష్కృతింయజస్వహయమధైశ్చ బహుభిబాహుదక్షిణైః । అకరోద్ధయమేధాం
 శ్చ రాజాదశరథోద్విజైః । ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర వాగువాచాశరీరిణీ! పూతంశ
 రీరమభవద్రాజ్ఞో దశరథస్యహి । వ్యవహరశ్చభవితాభవిష్యంతితథా సుతాః!
 శ్లోకపుత్రప్రభావేన రాజాపాపభవిష్యతి । తతోబహుతిథేకాలేబుష్మశృం
 గాన్తుసీశ్వరాత్ । దేవానాంకార్యసిద్ధ్యథేకం సుతాలస్యసురోత్తమాః । కాసల్యా
 యంతదారామ స్సుమిత్రాయాంచ లక్ష్మణః । శత్రుష్టుశ్చాపికైకేయ్యాంభర
 తోమతిమాన్మరః । తేనర్షేమతిమంతశ్చ ప్రియారాజవశేస్థితాః । తంరాజానమృషిః
 పాప్ర్య విశ్వామిత్రః ప్రజాపతిః । రామంచలక్ష్మణంచాపి త్వయాచత మహామలే!
 చిరప్రాప్తసుతోవృద్ధో రాజాచైనమభాషత । సశరీరమిదంరాజ్యం దాస్యేనై
 వసుతామితివసిష్ఠేనతతఃప్రోక్తో రాజాదశరథస్తదా । రామంచలక్ష్మణంచైవకథం
 చిదవదన్నృపః । విశ్వామిత్రస్యబ్రహ్మషేః కురుతాయజ్జరక్షణం । తథేత్యు
 క్త్వాదశరథం నమస్కృత్యపునఃపునః । జగ్జ్ తూరక్షణాథాయ విశ్వామిత్రేణ
 తాముదాతతస్సుహృష్టోగాథేయో ముదాప్రాదాత్తదోభయోః । మాహేశ్వరిం
 మహావిద్యాం ధనుర్విద్యాపురస్సరాంశాస్త్రమాత్రంలౌకికంచవ్యాశ్వవిద్యాంగ
 జోద్భవాంలస్త్రవిద్యాంధమవిద్యాం మంత్రాహ్వనవిసజనం । సర్వవిద్యా
 మథావాప్య ఉభౌతేరామలక్ష్మణౌ । కృతాస్త్రాతాధనుష్వాణీ మాగేహత్వాతు
 తాటకాంమునినాస్తూయమానౌతౌ చక్రతుర్యజ్జరక్షణం । తతోమహామఖేవ
 త్రైవిశ్వామిత్రోమునీశ్వరః । పుత్రాభ్యాంసహితోరాజ్ఞో జనకంద్రష్టు మభ్యుగా
 త్ । తతస్తదశయామాస రాజమధ్యేచ్ఛపాత్తజః । రామస్సేమిత్రసహితో ధ
 నుర్విద్యామగాన్తహత్ । తత్రైవజనకఃప్రాదాత్సీతాంలక్ష్మీమయోనిజాం । తత్రై
 వలక్ష్మణస్యాపి భరతస్యానుజస్యచ । శత్రుష్టుస్యాపిక్రవశో రాజా దశరథోము
 దా । పురోధసావసిష్ఠేన విశ్వామిత్రేణధమకతః । మంత్రిభిస్సహితస్త్రిమా ని
 వాహమకరోన్తునేతతోబహుతిథేకాలే రాజ్ఞి రాజ్యంప్రయచ్ఛతి । కైకేయా
 విష్ణుమాధత్త వనప్రవాజనంతదా । భరతస్యచతద్రాజ్యం రాజాతస్యైప్ర
 దత్తవాన్ । పితరంసత్యవాక్యంచ కుర్వన్ । మోమహావనం । వివేశసీతయాసాంధ
 తదాసౌమిత్రణాసహితస్మిన్విగతేరామ వనవాసాయదక్షిణే । తంరామం
 చాపిసౌమిత్రం సీతాంచగుణశాలినీం । దుఃఖేనపరమావిష్టోబ్రహ్మశాపంచసంప్ర

రన్తదాదశరథో రాజా జీవంతత్యాజదుఃఖతః । తతో రాజా మహాప్రాజ్ఞో యా
 వస్థానరజంగమం । నరకాణ్యథ క్షూరాణి భీషణాని బహూనిచ । తత్ర తీవ్రస్తథా
 రాజానరకే చపుంసకృత్ । పవ్యతేభిర్యతే రాజాపిద్యతే మార్గైః తేతథా । చోష్య
 తేదంశ్యతేభూయోదహ్యతేపోహ్యతేతథా । ఏవమాదిషు క్షూరేషునరకేషుసపవ్య
 తే । రామోపిగచ్ఛన్నధ్వానంచిత్రకూటమథాభ్యగాత్ । తత్రైవత్రీణిపమాణివ్య
 తితానిమహామతే । పునశ్చదక్షిణామాశామాక్రమద్దండకావనం విఖ్యాతం త్రిషులోకే
 షు దేశానాంతర్దిప్తుణ్యదం । పాగ్రివిశత్తన్నహారణ్యంభీషణం దైత్యసేవితంతద్భయాద్య
 పిభిస్త్యక్తం హత్వా దైత్యాంశ్చ రాక్షసాః । వివరస్తండకారణ్యే ఋషిసేవ్యమథా
 కరోత్ । తత్రేదంపత్యమాఖ్యాస్యే శృణునారదయత్తుతః । తావచ్చనైస్త్యగాద్రా
 మోయావద్యోజనపంచకమ్ । గౌతమీంసమనుపాప్తౌ రాజాపినరకేస్థితః । యమస్సన్వ
 కింకరానాహారామోదశరథాత్తజః । గౌతమీమభిలోయాతిపితరంతస్యధీమతః । ఆ
 కషణంత్యథ రాజానంనరకాన్నాత్రసంశయః । ఉత్తీర్య గౌతమీంయాతియావద్యో
 జనపంచకమ్ । రామస్తావత్తస్యపితానరకేనైవపాత్యతామ్ । యదేవాన్సద్వచఃపు
 ణ్యం నకుర్యుర్భదిదూతకాః । తతశ్చనరకేక్షూరేయూయంసర్వైశిమజ్జథ । దక్షి
 ణాశాపతేర్వాక్యం నిశమ్యయమకింకరాః । నరకేపవ్యమానంతమయోధ్యాధిప
 తింస్యపండుత్రార్థ్యశూరనరకాద్యవనంచేదమబ్రువత్ । ధన్వోసిన్సపశాదూలయ
 స్యతేపుత్రఈష్యశః । సవిక్రాంతశ్శనైరాజాకింకరాన్వాక్యమబ్రవీత్ । నరకేష్వథ
 క్షూరేషుపాత్యమానఃపునఃపునః । కథమాకషితశ్శేషుగ్రీతవైవక్తుమిహాహా
 థ । తత్రకశ్చిచ్ఛాంతమనారాజానమిదమబ్రవీత్ । రామస్తవసుతశ్శ్రీమాన్గౌత
 మీతీరమాగతః । తస్మాత్త్వంసరకాష్టోరాదాకృష్టోసి నరోత్తమ । యదిత్వాం త
 త్రగౌతమ్యాంస్తరనామస్సలక్ష్మణః । స్నానంకృత్వాథపిండాదియదిదద్యాన్ను
 పోత్తమ । తతస్త్వంసర్వపాపేభ్యాముక్తాయాసిత్రివిష్టపం ॥ రాజోవాచ ॥ త
 త్రగౌతమ్యాభవద్వాక్యమాఖ్యాస్యేహంసుతాప్రతి । భవంతఏవశరణమనుజ్ఞాం దాతు
 మహాధాతద్రాజవచనంశ్రుత్వా కృపయాయమకింకరాః । అనుజ్ఞాంచదమస్త
 నైరాజాపాగ్రిగతుతాప్రతి । గౌతమ్యాస్తటమాశ్రిత్య రామోలక్ష్మణవివచ ।
 సీతయాసహవైదేహ్యసన్నుత్యైవయథావిధి । నైవతత్రాభవద్భృగ్యంభక్త్యం
 వాగౌతమీతతే । తద్దినేతత్రవసతోగౌతమీతీరవాసి నోః । తందృష్ట్వాదుఃఖితో
 భ్రాతౌలక్ష్మణోరామమబ్రవీత్ । పుత్రౌరాజ్ఞోదశరథస్యాథాపిబలమిదృశం । నా
 ద్యభోజ్యమిహస్థాకం గంగాతీరనివాసినాం ॥ శ్రీరామఉవాచ ॥ భ్రాతర్యద్వి

హితంకమన్వైవతచ్చన్యధాభవేత్ । సౌమిత్రేనూనమస్తాభిర్నబ్రాహ్మణమభే
 హుతంతస్తాద్దేవాన్సమభ్యవ్యవహేతవ్యంనైహుతాతనే । శనైదశరథో
 రాజాతందేశముపజగ్నివాన్తంద్యష్టాల్లత్తుణశ్శీఘ్రంకివ్యతిష్ఠేతిచాబ్రవీత్ । ధను
 రాక్యవ్యథోపేన రత్న స్త్వండానవోపివా । ఆసన్నంచపునద్యష్టాల్వయాహియా
 హ్యత్రపుణ్యభాక్ రామోదాశరథీరాజాధమవాక్యాచ్చవతే । యదిప్రప
 తేనేపాపతతోవధమవాస్యసి । తత్రతద్వచనం శుత్రావ శనైగదగదవాగ్భ
 యాత్ । ఉవాచాధోమఖాధూత్వాస్మషాంపుత్రాకృతాంజలిః । అహందశర
 థోనామపుత్రామేశ్వణుతాంవచః । తిస్యభిర్చక్రాహత్యాభిర్వృతోహందుఃఖిమా
 గతఃకింనపశ్యతమేదేహంనరకేషుచపాతితం । తతఃకృతాంజలిరామ స్సీతయా
 లత్తుణేనచ । ధూమాప్రణేముస్తేనర్వేవచనం చేదమబుగ్ధవాన్ । కస్యేదంకమణ
 స్తాత్రఫలంనృపతిన త్తమ । సచప్రాహయథావృత్తంబ్రహ్మశాపంవధంతథా । త
 తోదుఃఖేనమహతావృతాస్సర్వేభువంగతాః । రాజానంవనవాసంచ మాతరం
 పితరంతథా । దుఃఖాగతింకమగతింనరకేపతంతదావీవమాద్యథసంస్మృత్వా
 ముమోహస్వపతేన్నతః । విసంజ్ఞం స్వపతింద్యష్టాల్సీతావాక్యమథాబ్రవీత్ । కి
 మనేనాత్రదుఃఖేన నిష్ఫలేననరేశ్వర । శేహిహత్యాంగ్రథమతోమహ్యాంతామతి
 భీషణాం । ద్వితీయాంలత్తుణోహత్యాంగ్రహ్ణాతుత్వసరాంభవాన్ । ఏతద్ధమాయు
 తంవాక్యంసీతయాభాషితంద్రుతం । తథేతిచాహతురుథాతతోదశరథోబ్రవీత్ । గా
 తమ్యాంస్సానదానేనపిండవార్యపణేనచ । తిస్యభిర్బ్రహ్మహత్యాభిముక్తౌ
 యామిత్రివిష్టపంతథేతిక్రియమాణేతుపిండదానాయశత్రుహః । నైవాపశ్యద్భక్త్య
 భోజ్యంతత్యాలత్తుణమబ్రవీత్ । లత్తుణశ్చాహవినయాద్ధింసుద్యాశ్యఫలానిచ । సం
 తితేషాంచపిణ్యాకమానీతంభక్షణాయచ । పిణ్యాకేనాథగంగాయాంపిండందాతుః
 తతఃపితుః । మనఃకుర్వంస్తతోరామోమందోభూద్దుఃఖితస్తదా । దైవీవాగ్బ్రవీత్త
 త్రదుఃఖంత్యజన్మపాత్తజ । యదస్మింపురుషోరాజత్తదన్నాస్తస్యదేవతాః । పిం
 దేవపాతితేభూమానాపశ్యత్పితరంతదా । తత్రాగచ్ఛన్లోకపాలారుద్రాదిత్యా
 స్తథాశ్వినౌ । స్వంస్వంవిమానమాయాథాస్తేషాంమధ్యేతిదీప్తిమాన్ । విమానవర
 మాయాథస్తాయమానశ్చకిన్నరైః । ఆదిత్యసదృశాకారస్తేషాంమధ్యేబభౌపితా ।
 తమదృష్ట్యాస్వపితరందేవాన్దృష్ట్యావిమానగాన్ । కృతాంజలిపుటోరామఃకన్వసీతా
 చేత్యధాషత । ఇతిదైవ్యభవద్వాణీరామంసంబోధ్యసీతయా । తిస్యభిర్చక్రాహ
 త్యాభిముక్తౌదశరథోన్మహః । వృతంపశ్యసురైస్తాతంధేవాలభ్యాచిరవచః । ధ

న్యోసికృతకృత్యోసిరామస్వగఃగతఃపితావ్రసంపశ్యమహాబాహూముక్తపాపంపు
 నఃపునఃతథేత్యాహనుతంరాజావశ్యశీర్షిరభినన్యచ । కృతకృత్యోసిభద్రం తేతారి
 తోహంత్వయానఘధన్యస్సపుత్రోలోకస్త్రిస్పిష్టాణాంయస్తుతారకః । తతస్సుర
 గణాఃప్రాచుడేవానాంకార్యసిద్ధయే । రామంచరమతాంక్రేష్టంగచ్ఛతాతయ
 ధానుఖం । తతస్తద్వచనం శ్రుత్వా రామస్తాన బ్రవీత్సురాన్ । గురౌపితరిమేదే
 వాఃకింకృత్యమవశిష్యతే॥ దేవాఉచుః ॥ తారితాపితరోరామత్వయాపుత్రేణమా
 నదగచ్ఛంతుసర్వైస్సస్థానంత్వంచగచ్ఛయథానుఖం । తదేవవచనార్ద్రప్రస్థస్సీత
 యాలక్ష్మణేనచ । తద్బ్రహ్మైవాగంగమాహాత్మ్యంవిస్త్రితావాక్యమబ్రవీత్ । అహూ
 గంగాప్రభావోయంత్రైలోక్యనోఽమీయతే । వయంధన్యాయతోగంగా దృష్టా
 స్తాభిస్సుపావనీహషేణమహాతాయుక్తో దేవంస్థాప్యమహేశ్వరం । కృతాంజలి
 పుటోభూత్వా రామస్తుష్టావశంకరం॥ శ్రీరామఉవాచ॥ నమామిశంభుంపురుషం
 పురాణం నమామిసర్వజ్ఞమపారభావం । నమామిరుద్రంప్రభుమక్షయంతం నమా
 మిసోమంశిరసానమామి । నమామిశర్వంపరమార్థరూప ముమాపతింలోకగురు
 న్నమామి । నమామిదారిద్ర్యవిదారణంతం నమామిరోగాపహరంనమామి॥ నమా
 మి కళ్యాణ మచింత్య రూపం నమామి విశ్వోద్భవ బీజభూతం । నమామి
 విశ్వస్థితి కారణంతం నమామిసంహార కరంనమామి । నమామి గౌరీప్రియమ
 వ్యయంతం నమామినిత్యంపరమక్షరంతం । నమామిచిద్రూపమమేయభావం త్రి
 లోకరూపం శిరసానమామి । నమామికారుణ్య కరంభవస్య భయాపహంచా
 పినదానమామి । నమామిదాతారమభీష్టితానాంనమామిసోమేశమమేశమేశం॥
 నమామివేదత్రయలోచనంతంనమామిమూర్తిత్రయవజ్జితంతమ్ । నమామిపు
 ణ్యంసదసద్వ్యతీతంనమామి తంపాపహరంనమామి । నమామివిశ్వస్య హితేరతం
 తంనమామిరూపాణిబహూనిధతే । యోవిశ్వగోప్తాసదసత్ప్రజేతా నమామి
 తంవిశ్వపతింనమామి । యజ్ఞేశ్వరోయోత్తిస్తదైవహవ్యం కవ్యంసదాస్మాత్ సదా
 శివోయః । ఆరాధితోయశ్చదదాతినర్వంనమామిదాసప్రియమిష్టదైవం । నమా
 మిసోమేశ్వరమస్వతంత్రముమాస్వతంత్రం విజయంనమామి । నమామి విఘ్నే
 శ్వరసందినౌచమ్యమాప్రియంతం శిరసానమామి । నమామిదేవంభవదుఃఖశోకం
 వినాశకంచంద్రధరంనమామి । నమామిగంగాధరమీడ్యమానం ఉమాపతిందైవ
 వరంనమామి । నమామితంబ్రహ్మపురందరాదిసురాసురైరచితపాదయుగ్మం
 నమామిదేవీముఖవాదనానామిత్థాధికగుప్తీత్రితయంయజ్ఞజ్యేత్ । పంచామ్యతే

గంధసుధాపదీమైర్విచిత్రపుష్పేర్వివిధైశ్చమంత్రైః । అన్నప్రదానై స్సకలో
పచారైస్సంపూజితంవిశ్వమనేకరూపం॥ అన్నప్రదానై స్సకలోపచారై స్సంపూజి
తంసోమమహానమామి॥ బ్రహ్మ॥తతస్సభగవాన్ప్రసాదాన్రామంశంభుస్సలక్షణం ।
వరాస్సృణీష్వ భద్రంవో రామఃప్రాహవృషాకషింస్త్రోతేణానేనయేభక్తాస్తాన్వం
తావ్యంతి సురోత్తమ । తేషాంసర్వాణికార్యాణి సంసిద్ధియాంతుశంకర! యే
షాంచపితరశ్శంభో పాతితానరకాణఃవే । తేభ్యఃపిండాదిదానేన పునర్యాం
తుప్రివిష్టపంచన్తప్రభృతిపాపంచ మనోవాక్కాయకంకృతం । తత్రతుస్సాననమా
త్రేణతదఘనాశమాపున్యాత్ । అత్రయేభక్తితత్త్వంభోదదాత్యథిభ్యఅభ్య
పిసర్వంతదక్షయంశంభో దాతృభ్యఃఫలకృద్భవేత్ । ఏవమస్తీవితంరామంశం
కరోఽదృశ్యతాంయయాగతేతస్మిన్సరశ్శేష్టే రామోప్యనుచరైస్సహా । గౌతమీ
యత్రచోత్పన్నా శనైస్తంచేశమభ్యగాత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

రామతీర్థవణనామ

షట్పంచాశోధ్యాయః.

సప్తపంచాశాధ్యాయపారంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాచ॥ పుత్రతీర్థమితిభ్యాతం శ్రమతీర్థంతదుచ్యతే తస్య
స్వరూపంవత్సోమి శృణుయి త్వేననారద । దితేపిత్రతాశ్చదనుజాఃపరిక్షీణాయ
ధాభవత్ । అదితేస్తుసరాశ్చే గ్రిసా స్సర్వభావేననారద । తదాదితిఃపుత్రవియోగదు
భాత్సంస్పర్థమానాదనుమానసాద । క్షీణాస్సృతాఆవయోరేవభద్రే కింకుర్వ
హేకమఃఫలంగరీయః । పశ్యాదితేర్వంశమభిన్నయుక్తం సాభాగ్రత్యయుక్తం
చశుభాన్వితంచ॥ జితారిమధ్యుద్యతకీతిఃధర్మమచింత్యసంఘవఃవినాశదక్షుం ।
సమానభర్తృత్వసమానధర్మే సమానగోత్రేషీసమానరూపే । నజీవయేయం
శ్రియమున్నతించ జీణాన్స్త్రిదృష్ట్యాహ్యదితిప్రసూతాత్ । ఏతచ్ఛ్చుక్త్వా దితే
ర్వాక్యం దనుఃప్రోవాచనారద । భూతాంరంకశ్యపంభద్రే తోషయస్వనిజైఃసుజైః ।
తుష్టోయదిభవేద్భూతా తతఃకామానవాప్సుసి । తథేత్సుక్త్వాసర్వభావైస్త్య
క్షయామానకాశ్యపం । దితిఃప్రోవాచభగవాన్ కాశ్యపోభవజాపతి । కిందదా

మితవాభీష్టం దితేవరయసుశ్రుతే । దితిరప్యాహభతాఃరం పుత్రంబహు గుణా
 స్వితంజితారంసర్వవైన్యానాంసర్వలోకనమస్కృతం । తంవరేయంసురపితరి
 త్యాహవినయాన్వితాః । ఉపదిశ్యేవరంశ్రేష్ఠంద్వాదశాబ్దఫలప్రదం । తతఃకత్యతే
 గభఃకథాస్యేహంమనోగతంభత్యవాక్యాద్దితిఃప్రీతాతంనమస్యాయతేక్షణాః ।
 ఉపదిష్టంప్రతందక్రేభత్రేభీష్టంయథావిధి । తతస్త్రిణైవ్రతేతస్యాం దిత్వాం
 వైగభఃమాదధేపునఃకాంతామధోవాచకశ్యపస్తాందితిరహః । నిందితంతేనక
 తఃప్యం సంధ్యయోరుభయోరపి । నస్వస్తవ్యంనగంతవ్యం ముక్తకేశదనోభవ
 భాక్తవ్యంనుభవేనైవత్యుతంవాజ్ఞంభణంతథా । నాంతథానం సదాకార్యం
 హసితంచవిశేషతః । గృహంతదేశేసంధ్యాసునస్థాతవ్యంకదాచన । ముసలో
 లూఖలాదీనిశూషణపీఠధానకాః । వైవాతిక్రమణీయానిదివా రాత్రౌసదాప్రియే ।
 ఉదక్ష్మిషణంతుశయనంసంధ్యాసువిశేషతః । ఇత్యాదినియమైర్యుక్తాయదిత్యమ
 నువతఃసే । తతస్తేభనితాపుత్రస్త్రైలోక్యైశ్వర్యభాజనః । తదేతిప్రవీజజ్ఞై
 సాభతాఃరంలొకపూజితమ్ । గతశ్చకాశ్యపోబ్రహ్మకదితిస్సృష్టాగృహేవసతే ।
 దితిగర్భోపివప్యధేబలవాస్ప్యసంభవః । ఏతస్సర్వంమయాదైత్యీమాయయా
 వేత్తితత్వతః । ఇంద్రస్యసఖ్యమభవన్నయేనప్రీతిపూర్వకం । మయోగత్వారహః
 ప్రాహుఇంద్రంసవినయాన్వితః । దితేదఃనారభిప్రాయంప్రతంగభఃస్యవధకనమ్ ।
 తస్యవీర్యంచవివిధం ప్రీత్యేంద్రాయన్యవేదయత్ ॥ నారదఉవాచ ॥ నముచేశ్చ
 ప్రియోభ్రాతామయోదైత్యసంతిభవతి । భ్రాతృహత్రాకేథంమైత్రంమయస్యస్యా
 త్సురేశ్వర ॥ బ్రహ్మవాచ ॥ దైత్యానామధిపశ్చసీద్ధులవాన్నముచిఃపురా ।
 ఇంద్రవైరమభవద్భీషణంరోమహాషణం । యుద్ధంహితావకదాచిత్తంగచ్ఛం
 తుతంతతక్రతుం । దృష్ట్వాదైత్యపతిశ్చారోసముచిఃపృథతోన్వగాత్ । తమా
 యాంతమభిప్రీత్యశచీభతాభయాతురః । ఐరావతంగజంశ్యక్త్యాచేంద్రఃఫేనంస
 మావిశత్ । సవజ్రచాణిస్తరసాతంఘ్నైరాహసద్విపుం । సముచిర్నాశమగమ
 స్తస్యభ్రాతామయోసురః । భ్రాతృహంత్యవినాశాయ మయస్తేపేతపోమహత్ ।
 మాయాంచవివిధానూపదేవానామభీషణం । సరానవాపతపసావిష్ణోలోకప
 రాయశాత్ । అగ్నించబ్రాహ్మణాన్పూజ్యజేతుమింద్రమయోయయా । దాతా
 రంచతథాథిభ్యోగీయమానంచవందినా । విదిత్వామఘవానేవం మయంమా
 యావినాంవరం । ఉపక్రాంతంసముత్థాయ విప్రోధూత్వాతమభ్యగాత్ । శచీభ
 తామయందైత్యంప్రీత్యాచేదంపునఃపునః । దేహిదైత్యపతేమహ్యమధికనేదై

త్యన త్రమశ్రుత్వాతు దానశీలం త్వామాగతోహంద్విజో త్రమః । మయోషిచాగ్రహ
 ణంమత్వావదద త్రమహ త్రపః । ఇత్యుక్తోహరిరప్యహసఖమిచ్ఛామ్యహంత్వ
 యా । ఇంద్రంమయఃపునఃపాగిహకిమనేనద్విజో త్రమనత్వయామమచైరంతుస్వ
 స్తీత్యాహహరిర్త్రయం । అథమిత్రేణసహరిఃకైత్యేనో క్తస్త్వయంకపుః । దగ్ధయా
 మాసదైత్యాయసహసాగ్రిక్షంయదుచ్యతే । తతస్సనిస్త్రయోదైత్యో మయోహ
 రిమువాచహ । కిమిదంవజ్రపాణి స్త్వం తవాయోగ్యాకృత్సిస్సభే । పరిష్వజ్యవి
 హస్యాథవృత్తమిశ్యబ్రవీధరిః । తతఃప్రభృత్యమరవ న్తయేనాధూతుమిత్రతా ।
 సంప్రీతిమూనిశాదూలమయస్యాపిహరెస్సదా । ఇంద్రస్థభవనంగత్వాతస్మైస
 ర్వంవ్యవేదయత్ । కింమేకృత్యమితిప్రాహమయంమాయావినంహరిః । హరయేచమ
 యోమాయాంపాగిదాత్ప్రీత్యాతయాహరిః । ప్రాప్తస్సంప్రీతిమానాహ కింకృ
 త్యంమయతద్వద ॥ మయఉవాచ ॥ అగస్త్యస్యాశ్రమంగచ్ఛ తత్రాస్తేగర్భిణీ
 సతీ । తస్మాశ్శుశ్రూషణం కుర్వన్నాన్యత్రత్ర కియంతివ । అహనిమఘవంస్త
 స్యాగర్భమావిశ్యవజ్రధృత్ । వధామానంచతం భింధి తతోన భవితారిఘః ।
 తథేత్యుక్తామయంపూజ్య మఘవానేకవీవహి । వినీతవ త్రదాప్రాయా ద్దితింమా
 తరమంజసా । శుశ్రూషమాణస్తాండేవీం శక్రోదైతేయమాతరం । సానజానాతితచ్చి
 త్ర మింద్రస్యద్విషతోదితిః । గర్భస్థితస్యయద్భూతం దేవేంద్రస్యవిశేష్టితం । తత్రప్ర
 గృహ్యకులిశం సహస్రాక్షఃపురందరః । గర్భదేశాంతరప్రాప్తస్స స్తపసానియతాభ
 వేత్ । సంధ్యాయాందీఘానిద్రాంతా మవేత్క్యకులిశాయుధః । ఇదమంతరమిత్య
 క్తా వదిత్యాఃకుక్షీంసమావిశత్ । అంతర్వతిచయద్భూత మింద్రందృష్ట్యాధృతా
 యుధం । హంతుకామంతదోవాచ పునఃపునరభీతవత్ । కిమస్తానంతరేణైవ స్థితో
 భ్రాతృజీఘాంసని । కురుయత్సంమహాబాహూ శక్రోయధ్యస్వనిగతే । మయిత
 స్తాదేత దేవం తవయు క్తంభవిష్యతి । శతక్రతుస్సగ్రాస్రాక్ష శ్వచీభతాకపురంద
 రః । వజ్రపాణిస్సురేంద్ర స్త్వం నైతద్యుక్తంభవేత్ప్రభో । అథవాయుధ్ధకామ స్త్వం
 మమనిష్కామణంయథా । తథాకురుమహాబాహూ శక్రయధ్యస్వనిగతే । మ
 యితస్తానైత్త దేవం మాగాదస్తాదపాసర । అవధ్యశ్చహ్యశక్తశ్చ నైవచాయు
 ధనంగహః । త్వంవిద్వన్వజ్రపాణిమాణం హంతుంకింనైవలజ్జసే । హత్వాకింవాను
 జాయేత యశోవాపుణ్యమేవవా । బాలఘాతీభ్రాతృఘాతీ తథావిశ్వాసఘాతుకః ।
 వీవంఘాతంభలంయత్ర కస్తాన్తాంహంతుముద్యతః । యదాజ్ఞయాసర్వమిదం వ
 తకతేనవరాచరం । హత్వాచబాలకంసూంనై కింయంశఃకింనుపారుషం । యదివా

యుద్ధభక్తిస్తే మయిభ్రాతరసంశయః తతో ముష్టింపురస్కృత్వా వజ్రేణాసావ్యవ
స్థితః ఏవంబ్రువంతంతంగర్భం చిచ్ఛేదకులిశేనసః | నమమారతతఃఖండం చక్రేనా
వయనోయధా | పునశ్చిచ్ఛేదతంఖండం మావధీరితిచాబ్రవీత్ | ఏవంతుఖండితంఖం
డం హస్తపాదాదిజీవవత్ | నిరాకారంతతోద్భవ్వా సప్తసప్తసువిస్థితః ఏకవద్భ
వమరూపాణి గర్భస్థానశుభానిచ | రుదంతివిశ్వరూపాణి మారుదేత్యబ్రవీద్ధరిః | తత
స్తేమరుతోబాలా బలవంతోమహాయశాః | గర్భస్థాఅపిచాన్యోన్యమూచుశ్చక్రంగత
భ్రామాః | అగస్త్యంమునిశూదూలం మాతాయస్యాశ్రమేస్థితా | అస్తికప్రీతాత
థాభ్రాతా సఖ్యంతుబహుమన్యసే | విద్వోహితేయధామన్యోహ్యస్తాం స్త్వందత
వాదితే | ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా అగస్త్యో గాత్రసంభ్రమః | దితిచ్చుబోధతరసావ్య
ధితాగర్భభేదనాత్ | తతోగస్త్యశ్శచికాంత మశపత్నుః పితోభ్యశం | సంగ్రామేరిప
వఃపుష్టం పశ్యేయుస్తేయధాహరే | సాపితంగర్భసంస్థం చ శశాపేంద్రం దితిరుషా |
నపారుషంకృతంతస్మా చ్ఛాపోయంభవితాతవ | స్త్రీభిఃపరిభవంప్రాప్య రాజ్యా
త్ప్రభృశ్యతేహరే | ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర కాశ్యపాపిప్రజాపతిః | ప్రాయాచ్ఛవ్యధి
తోగస్త్యా య్యుత్వాశక్రేవచేష్టితం | గర్భాంతరేచశక్రోపి గతః | ప్రావాచభీతవత్ |
అగస్త్యంచదితించైవ విభేదిక్రామితుంబహుః | ఏతస్మిన్నంతరేబ్రూయా తా-శ్య
పాపిప్రజాపతిః | పుత్రకమవతద్దృష్ట్వా గర్భాంతస్థితిమేవచ | దితేశ్వాపమగస్త్య
స్య శ్రుత్వాసాదుఃఖితోభవత్ | నిగవచ్ఛక్రపుత్రేతి పాపంకింకృత్యవానసి | సనిగ
తోవజ్రపాణి స్సవీణోవాక్యవబ్రవీత్ | యదత్రాయక్తం శ్రేయస్యా తత్రతా
స్మినసంశయః | తతోమమాంతికంప్రాయా ల్లోకపాలైస్సకశ్యపః | సర్వంవృత్తమ
ధోవాచ పునఃపప్రచ్ఛమాంసురైః | దితిగర్భస్యసంశాంతిం సహస్రాక్షవిశాప
తాం | గర్భస్థానాంచసర్వేషా మింద్రేణసహమిత్రతా | తేషామరంగతాంచాపి శ
చీభీతురదోషతాం | అగస్త్యదత్తశాపస్య విశాపత్వమపిక్రమాత్ | తతోధ్యా
త్వాబుద్ధివంవాక్యం కాశ్యపంవినయాన్వితం | ప్రజాపతేశ్శ్యపత్వం వసుభిలోక
పాలకైః | ఇంద్రేణసహితశ్శీఘ్రం గౌతమీయూహిమానద | తత్రస్మాత్వామహే
శానంస్తుహిసర్వైస్సమన్వితః | తతశ్చివపసాదేన సర్వం శ్రేయోభవిష్యతి | తథేత్యు
క్తాన్వజగామాసౌ కాశ్యపాగౌతమీనదీం | స్మాత్వాతుష్టావదేవేక మేభిమంత్రపద
కీమైః || కాశ్యపః || పాహిశంకరసోమేశ పాహిలోకనమస్కృత | పాహిపాల
నవాగీశ పాహిపన్నగధూషణ | పాహిధమవృషారూఢ పాహిధమత్రయేక్ష
ణ | పాహిగోచరబ్రహ్మేశ పాహిశర్వజటాధర | పాహిత్రిపురహన్నాధ పాహి

సోమ్యధాభూషణ । పాహియజ్ఞైశసోమేశపాహ్యభీష్టప్రదాయక । పాహికారు
 ణ్యులయపాహిమంగళపావన । పాహిభాస్కరవిశ్వేశపాహిదేవనమస్కృత ॥
 వీవంతుస్తుచతస్తస్యపురతోభూద్వృషధ్వజః । వరేణభండయామాసకాశ్యపంతుప్ర
 జాపతింకాశ్యహిషివంప్రాహవినితస్సన్నిదంవచః । సతదావిస్తరేణాహచేంద్ర
 స్యచవిచేష్టితంశాపంనాశంచపుత్రాణాంపరస్పరమమిత్రతా । పాపప్రాప్తిచశక్ర
 స్యశాపప్రాప్తితథైవచతతోవృషాకపిప్రాహదితిచాగస్త్యమేవచ । మరుతోపిభ
 వత్పుత్రాఃపంచాశత్త్రేకవజితాః । సవేభవేయుస్సుభగాభవేయ్యర్జుభాగ
 నః । ఇంద్రదేవసహితానిత్యంవర్తయేయుముదాన్వితాః । ఇంద్రస్యచహవిర్భా
 గోయత్రయత్రమమైభవేత్ । ఆదోతుమరుతస్తత్రభవేయ్యుర్వాత్రసంశయః । మరు
 ద్భిస్సహితంచేంద్రంనజయేయ్యంకదాచన । జేతాభవేత్సర్వదైవసుఖంతిష్ఠప్రజాప
 తే । అగస్త్యమృషిగార్హాలంశంభురప్యాహయత్పతే । నకుర్యాత్స్వంవకోపంచశచీ
 భతకరివేమునే ॥ శమంవ్రజమహాప్రాజ్ఞమరుతస్త్యమరాభవత్ । దితించాపిశివఃప్రా
 హాప్రసన్నోవృషభధ్వజః । ఏకోభూయాన్తమసుతంత్రైలోక్త్యేశ్వర్యవందితః । ఇ
 త్యేవంచితయంతీతత్వంతపసేనియతాభవతదేతత్సఫలంతేత్రపుత్రాఃఖలుశుభాగు
 ణాః । అభవత్ జయినశ్శూరాః । తస్మాజ్జహిమనోరుజంతదేతద్వచనంశ్రుత్వా దైవ
 దైవస్యసాదితః । కృతాంజలిపుటోభూత్వా శాశ్వతంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ దితిరువాచ ॥
 లోకేయదేతత్పరమం మత్ప్రత్రోపుత్రదర్శనం । విశేషేణతుతస్మాత్తుప్రియంస్యా
 త్పుత్రపూజితం । మత్పుత్రైప్రభావాచ్చతేజాతాబలివోద్రుతం । ఇంద్రస్యభ్రాత
 రస్సత్యంపుత్రానైవప్రజాపతేః । అగస్త్యస్యప్రసాదాచ్చగంగాయాశ్శప్ర
 సాదతః । యత్రదేవప్రసాదస్తేతచ్ఛుభంకోత్రసంశయః । కృతార్థాహంతథా
 పితౄంభక్త్యావిజ్ఞాపనంమమశృణుష్వదేవవచనం కురుష్వచజగద్ధితం । తథేత్యు
 క్త్వాజగత్థాతాదితిందృష్ట్వాబ్రవీదిదం । సంతతిప్రాపణం లోకేదులభం
 సురవందితే । విశేషేణవిప్రియంమాతుః । పుత్రశ్చేత్కిన్సువర్ణ్యతే । సచాపిగుణవా
 న్భీమానాయుష్మానపిజాయతే । కిన్సుస్వగేణమోక్షేణ సస్వగోకముక్తిరే
 వచ । తస్మాదాప్లవనాదత్రక్రియతాంసమనుగ్రహః ॥ శంకరః ॥ మహాపా
 పఫలం చేదంయదేతదసపత్యతా । స్త్రియోవాపురుషస్యాపి వంధ్యత్వం
 యదిజాయతే । తదత్రస్మానమాత్రేణసదోదోనాశమాభుయాత్ । స్నాత్వా
 తత్రఫలంద్యాత్ప్రేతంచేదంచయఃపరేత్ । సతుపుత్రమవాప్నోతిత్రిమాసస్నా
 నదానతః । అపుత్రిణీతత్రక్సత్సాస్నానంపుత్రమవాభుయాత్ । ఋతుస్నా

తామయాకాచిత్రప్రసాదాత్వాసుతంలభేత్ | పుత్రినీతత్రయాస్సానంకృత్వామత్స
దమాపుయాత్ | త్రిమాసాభ్యంతరేయాతుకుర్వంతీభక్తితస్త్విహాన్లవైస్సాత్వా
తుమాంపశ్యేత్సోత్రేణస్తాతిమానవః | తస్యేంద్రసదృశంపుత్రోజాయతేనాత్రసం
శయః | పితృదోషేచ్ఛయేపుత్రానలభంతేదితేశ్వణ | ధనాపహారదోషేచ్ఛతత్రై
పానిష్కృతిశ్శుభా | తత్రైహంపిండదానేన పితౄణాంప్రిణనంభవేత్ | కించిత్సు
వణ్ణదానేన తతఃపుత్రోభవేద్భువం | సంగమేదిగంగాయాస్సాత్వా సీద్ధే
శ్వరంశివం | స్తోత్రేణానేనయస్తానిహ్యష్టమీష్టభక్తితః | యథాశక్త్యాస్యణ
దానం బ్రాహ్మణానాంచ భోజనం | యఃకరోత్యత్రగంగాయాం సతుపుత్రమ
వాపుయాత్ | స్తోత్రేణానేనయఃకశ్చిద్యుతక్వాపిస్తువత్యసి | షడ్గోసాత్పుత్రమా
ప్రేక్షతి అపివంధ్యాప్రసూయతే ||

ఇతిబ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే.

పుత్రతిథాఽచివణ్ణనంనామ.

సప్త పంచాశోధ్యాయః.

అష్టపంచాశాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాచ || యమతీర్థమితిఖ్యాతం పితౄణాంప్రితివర్ణనం | త
స్యప్రభావంవక్ష్యామి పుణ్యపాపవినాశనం | అనుష్ఠేదఇతిఖ్యాతః కపిలోబల
వానధూత్ | తస్యభార్యాహేతితి పక్షిణీకామరూపిణీ | మృత్యోః పాత్రస్త్వను
వశ్చిదోదాహిత్రీహేతిరేవచ | తయోస్తుబహవఃపుత్రాపౌత్రాశ్చైవబధూవిరేత
స్యశత్రుశ్చబలవానులూకో నామపక్షిరాట్ | తస్యపుత్రాశ్చపౌత్రాశ్చచాగ్నేయా
స్తేబలోతగటాః | తయోస్తువైరమభవద్భవకాలంద్విజన్మనోః | గంగాయా ఉత్త
రేపారేకపాతస్యాత్రమోభవత్ | గంగాయాదక్షిణేవారే హ్యులూకో నామపక్షి
రాట్ | కపిలోయమసాద్య మృత్యుంపైతామహంతథా | యామ్యమస్త్రమథా
వాప్య సర్వేభ్యోవిజయీభవేత్ | తతోలూకోగ్నిమాసాద్య బలవానభవద్భువం
కపిలోలూకయోర్యుద్ధమభవచ్ఛాతి భీషణం | తత్రాగ్నేయమలూకోపి కపి
తాయాస్త్రమాక్షిపత్ | కపిలోవ్యథపాశానైవయామ్యానాక్షిప్యశత్రవే | ఉలూ
కాయాథదండుంచ మృత్యుపాశానథాక్షిపత్ | పునస్తదభవద్భువంపురాకైట
భయోరివ | హేతిఃకపిలోతకందృష్ట్యా జ్వలితంప్రాప్తమంతికే | పతివ్రతామహాబు

ద్ధిః భృతఃస్సాదుఃఖనిహ్వలా । అగ్నినావేష్ట్యమానాంశ్చ పుత్రాణామృష్టా వి
 శేషతఃసాగత్యజ్వలనంహతి స్తుప్తావ వివిధోక్తిభిః ॥ హేతిరువాచ ॥ రూపం
 చదానంచమగోక్షమస్తియస్యాత్మభూతంచ పదార్థజాతం । అశ్మంతిహవ్యాని
 చయేనదేవాః స్వాపశతంయజ్ఞపతినమామి॥ ముఖభూతంతుదేవానాం దేవా
 నాంహవ్యవాహనంహూతారంచాపిదేవానాం దేవానాంయాతమేవచతందేవం
 శరణంయామి ఆచిదేవంవిభావసుం॥ జ్వలనఉవాచ ॥ అమోఘమేత దస్త్రంమే
 న్యస్తంయుద్ధేకపోతఃత్రయశ్రపిశ్రామయేదస్త్రం తస్యేబూహికపాతః॥ కపాతక్య
 వాచ॥ మయివిశ్రావ్యతామస్త్రం నపుత్రేషనభృతః ॥ సశ్యవాగ్భవ హవ్యే
 శజాతవేదర్షమోస్తుతే॥ జాతవేదః॥ తుష్టోస్తితవవాక్యేన భర్తృభక్త్యా పతి
 ప్రతేతథాపిపుత్రభర్తృకాం హేతేతేమందదామ్యహం । ఆగ్నేయమేతద
 స్త్రంమే స్వభృతాఃరంసుతానపి । నవాహంతితోయాహి సుఖనత్వం కపా
 తఃపితస్త్రిన్నంతరేతత్ర ఉలూకీదదృశేపతిం॥వేష్ట్యమానంయావ్యపాశైః యమ
 దందేనతాడితం । ఉలూకీదుఃఖితాథూత్వా యమంప్రాయాద్భయాతురా॥ ఉ
 లూక్యవాచ॥ త్వద్ద్భితాబ్రువతేసత్యం జనాస్తద్ద్భితాబ్రువర్కచరంతి॥ త్వ
 ద్ద్భితాస్సాధుచరంతిధీరా స్తద్ద్భితాఃకమఃణివతఃతేశుభా॥ త్వద్ద్భితాఅశ్రమా
 నాశ్రయంతేగ్రామ్యా నరణ్యాన్యభియేచరంతి । త్వద్ద్భితాస్సామ్యా జాయంతే
 జనాస్తద్ద్భితాస్సోమహనంభజంతే । త్వద్ద్భితాఅన్నదాజాయంతే జనాస్తద్
 ద్ద్భితాబ్రువ్తవాదంవదంతి॥ ఏవంస్తువన్త్యాస్తస్యాస్తుయమోదక్షిణదిక్షతిః॥ పరంవ
 రయభద్రంతే దాగ్యేహం మనసంప్రియా॥ఉలూకీ॥ భృతాఃభివేష్టితఃపాశైదేవం
 దేనాభిహతస్తదా । తన్నాదక్షసురశ్రేష్ఠపుత్రాణాభృతాఃరమేవచ । తస్యావా
 క్యాతక్రపాయుక్తాయమఃప్రాహ పునఃపునః । పాశానాంచాపిదండస్యస్థానం
 వదశుభాననే । సాప్రొవాచయమందేవం మృత్యుపాశాస్త్యయేరితాః॥ ఆవిశం
 తుజగన్నాథ దండోమయ్యేవ సంవిశేత్తతఃప్రాహాచభగవాన్ యమస్తాం కృప
 యాపునః । తవభృతాఃచ పుత్రాశ్చ సర్వేజీవంతువిజ్వరాః । న్యవారయద్యమః
 పాశా నాగ్నేయాస్త్రంపహవ్యవాహ్ । కపాతోలూకయోశ్చైవ ప్రితిరైవచ
 క్రితుశ్చతా॥ఆహతుద్విజబన్తానా వియతాంవరణిపిత్తః॥ పక్షిణాపూచతుః ॥
 భవతోదకర్మనంబంధం దైవేనజనదుష్కరం । వయంచపక్షిణిపాపాః కింవరేణ
 సురోత్తమా । అయందేయోవరోస్తాకంభవద్భ్యాంప్రితిపూర్వకం॥ నాత్మాభా
 మనుయాచావో దేయమానం వరంశుభం । ఆత్మాభాంయ స్తుయాదేత సశోచ్య

స్యాత్సరేశ్వరౌఁ|అగ్నిరాహరవిఃపుధ్యధాన్యా వివిధానిచ|పరాధం వశేనం
తేషాం సతాంచాపివిశేషతః | బ్రహ్మదయోఽమేజాతాః యుజ్యంతేమృత్యునా
సహ|ఏవంజ్ఞాత్వాతుడేవేకౌ వృధార్తార్థం చరితమః | తస్మాద్భావావహాకించి
ద్ధితాయజగతాంశుభం | గుణదాయినసర్వేషాం తదావామనుమన్యతాం| తా
వాహతురుభాడనా పక్షితౌ జీవవిశ్రుతౌ| ధమకస్యయశసోవాధేక లోకానాం
హితకామ్యయా|ఆవాభ్యామాశ్రమేతీధేకం గాయాడుభయే తతః| భవేతాంజగ
తాంనాధావేషఏవవరోపరః | స్నానందానంజపౌసూమః పితౄణాంచాపి
పూజనం|సుకృతందుష్కృతంవాపి యఃకరోతియథాతథా|సర్వంతదక్షయంపు
ణ్యం స్యాదిత్యేషవరఃపరః॥ దేవాపూజతుః ॥ ఏవమస్తుతదాచాన్యం సుప్రీతౌ
ప్రవదావహా|ఉత్తరేగౌతమీరే యమస్తాత్రం పతంతియః|తేషాంసప్తసువం
శేషునాకాలేమృత్యుమాపుయత్|యస్త్విదంపతతే సిత్యంమృత్యుస్తాత్రంయ
తాత్త్వాక|అష్టాశీతసహస్రేభ్యో వ్యాధిభ్యోవసచార్థతే|అస్తికీర్థేద్వజ్రేష్టా
శ్రిమాసాద్భ్యుజీనత|అర్వాగ్వంధ్యాపిషణ్డౌసాత్సప్తాహంస్నానమాచరేత్| వీర
సూస్సాభావేన్నారీశతాయుస్తత్సుతౌభవేత్|లక్ష్మీవాన్మతిమాన్సూరఃపుత్రపాత్ర
ప్రవర్ధనః|తత్రపిండాదిదానేనపితరౌముక్తిమాప్నయంః| అగ్నేస్తాన్త్రంచయఃకశ్చ
ద్యశక్రీక్వాపపలేన్నరః|నైవాగ్నితోభయంతస్యదుఃఖితేషిగృహేస్థితే|మనోవాక్కు
యికాత్వాపాత్సాన్నాన్తుక్తోనసంశయః|స్నానంచయఃకుర్యాదగ్నితీధే
శుచిర్నరః|అగ్నిష్టోమఫలంతస్య భవేదేవనసంశయః| తతఃప్రభృతతత్తీధేకంయా
మ్యమాగ్నేయమేవచ|కపాతంచతతౌలూకం హేత్యోలోక్యంవిదుర్బుధాః| తత్ర
త్రీణిసహస్రాణి తావంత్యైవశతానిచ | పునర్నవతితీధాని ప్రత్యేకంముక్తిభాజ
నం|తేషుస్నానేనదానేన ప్రతిధూతాశ్చయేనరాః|పూతాస్తేసర్వపాశేభ్యో ఆ
క్రమేయదివంశుభం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యేయమాగ్నితీధాకచి

త్రిసహస్రత్రినవతి తీధేకవణకంనామా

ప్రపంచాశోధ్యాయః .

అదైకోనపక్షిత మోధ్యామప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మవాచః॥ తపస్వీధర్మమిత్యాతం తపోవృద్ధతరంమహత్ । సర్వ
కామప్రదంపుణ్యం పితౄణాంప్రీతివర్ధనం । తస్మిన్ తేధేకాయుష్యంతం శృణు
పాపప్రణాశనం । అపామగ్నేశ్వనంవాదం వృషీణాంచపరస్వరం । అపోశ్శేష్ఠత
మాఃకేచి తోచిదగ్నింతథాపరే । ఏవంబ్రవంతయువయ స్సంవాదంచాగ్నివారి
ణోః । వినాగ్నింజీవనంక్వాన్య జీవధూతోయతోనలః । అత్త భూతోహవిర్భూతో
చాగ్నినాజాయ తేజగత్ । అగ్నినాక్రియతేలోకో హ్యగ్నిజ్యోతిర్యధాజగత్ । తస్మా
దగ్నేఃపరంనాస్తి పావనందైవతంమహత్ । అంతస్థోగ్నిస్సవీమోక్తఃపరంజ్యోతిశ్సవీ
వచ । వినాగ్నినాకించిద్య తత్రైవేదంజగత్ । యంతస్మాదగ్నేఃపరంనాస్తి భూ
తానాంశ్శేష్ఠభాజనం । దేవానాంచముఖంయోగ్ని స్తస్మాన్నాతఃపరంవిదుః । అపరే
తుహ్యపాంజ్యైష్ఠ్యం మేనిరేవేదవేదినః । అధ్యగ్నిస్సంపత్యతేహ్యన్నంశుచిరద్భ్యః
ప్రజాయతే । అద్భిరెవధృతంసర్వమాపానైమాతరోమృతం । అగ్నిశ్శ్లోకష్ఠభిప్రా
హు రాహుశ్శ్లోకతమాభి॥ ఎవంమీమాంసమానాస్తై ఋషయోవేదవాదినః । వి
రుద్ధవాదినోమాంచ సమశ్శ్లోకేదమబ్రువత్ । అగ్నేరపాంచదజ్యైష్ఠ్యం త్రైలో
క్యాధిపతిర్భవాత్ । అహమశ్యబ్రువంప్రాప్తా నృషీన్సర్వాన్యతవగ్రీవాత్ । ఉభాపు
ణ్యతమాలోకేహ్యభాభ్యాంజాయతేజగత్ । ఉభాభ్యాంజాయతేహ్యంకవ్యంచా
మృతమేవచ । ఉభాభ్యాంజీవనంలోకే శరీరస్యచధారణం । నానయాశ్చవిశేషోస్తిస
మాజ్యైస్సాంత్యమమతం । తతోమద్వచనాజ్యైష్ఠ్య ముభయోర్నైవకన్యచిత్ ।
జ్యైష్ఠ్యమన్యతమేనేతి మేనిరేమనిసత్తమాః । నత్యస్తామమవాక్యేన వాయుంజన్తు
స్తపస్వినః । కన్యజ్యైష్ఠ్యంభవాన్నగ్రివాయోసత్యంత్యుస్థితమ్ । వాయురాహ
నలోశ్శేష్ఠస్సర్వమగ్నోపకీర్తితమ్ । నేత్యుక్త్వాన్యోన్యమృషయోజగుర్భూమింవసుం
ధరాం । సత్యంభూమేవదజ్యైష్ఠ్య మనయోరగ్నివారిణోః । భూమిరప్యాహ విన
యాదాగతాస్తాన్వషీనితి । మమాప్యాధారధూతాస్సుగ్రాదిదేవ్యస్సనాతనాః ।
అధ్యగ్నిస్త్రజాయతేసర్వంజ్యైష్ఠ్యమప్సుప్రతిష్ఠితం । నేత్యుక్త్వాన్యోన్యమృషయోజ
న్తుఃక్షీరోదశాయినం । తుష్టువుర్వివిధైర్వాక్యైశ్శృంఖచక్రగదాధరం । ఋషయః
ఋ ॥ యోదేవసర్వంభువనంభవిష్యద్యజ్ఞాయమానంచగుహానిభిష్టం । లోకద్వ
యంచిత్రవిచిత్రరూపమేతత్సమస్తంచయమానివేత । యదక్షరంశాశ్వతమప్రమే
యంయంచైవదేవాఋషయోవదంతి । యమాశ్రితాశ్చేస్థితమాప్సువంతి । తద్వస్తు
సత్యంకతమంచహతస్యైత్ । భూతంమహంతంజగతః । ప్రధానంసవిందతేయోగి

నోవిశ్వహంసం తద్వత్తుమేతేయుషయోత్రయాతాస్సత్యంపదస్వేహంజగన్నివాసః॥
తతఃపాహంజగద్ధాక్షిదైవీవాగశరీరిణీ । ఉభావారాధ్యతపసాభక్త్యాచనియమేన
చాయస్తాత్స్యాత్ప్రీథమాసిద్ధిస్తగుచ్ఛతంశ్యేష్ఠముచ్యతే । తథేత్యుక్తాయయస్స
ర్వేయుషయోలోకపూజితాః । గౌతమీమగమస్సర్వేతపస్తప్తంయతవ్రతాః । అతః
వతధాగ్నించపూజనాయోద్యతాస్తథా । అగ్నేశ్వపూజకాయేచహ్యపాంచైపూ
జకాశ్చయే । తత్రవాగబవీద్దేవీదేవమూతాసరస్వతీ । అగ్నేరాపస్తథాయోగిర
ద్భిక్ష్వోచమవాఘ్నయాత్ । అగ్నేశ్వసూజకాయేచనివాద్భిఃపూజనంకథం । అఘ్నజా
తాసుసర్వత్రకమణ్యధిక్యతోభవేత్ । తస్తాదాపౌపరిష్ఠాస్సమూతృభూతా
యతోమృతాః । తస్తాజ్జ్యేష్ఠ్యమపామేవజన్త్యాగ్నేర్విశేషతః । ఏతద్వచశ్శుశ్రు
వుస్తేయుషయోవేదవేదినః । విశ్వాసంచతతశ్చక్రూచుఃకైష్ఠ్యమపామితి । య
త్రతిథ్యంపృత్యమిదంబుషిసత్రంచనారద । తపస్తీర్థకంతుతత్ప్రీక్తంసత్రతిథ్యం
తదుచ్యతే । అగ్నితీర్థకంతతఃప్రీక్తంతథాసారస్వతంచిదుః । తేషుస్నానంచదా
సంచసర్వకామప్రదంశుభం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే - గౌతమీమాహాత్మ్యే -

తపస్తీర్థకవర్ణనంనామైకోన

షష్ఠితమోధ్యాయః.

అథషష్ఠితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం - బ్రహ్మైవాచ ॥ దేవతీర్థమితిఖ్యాతంగంగాయాఉత్తరేతతే । త
స్యప్రభావంపత్యౌమిసర్వపాపప్రతాశనం । ధనుర్వేదేచనిష్ఠాతోవేదేభ్యోదక్ష
వీచవ । తస్యభార్యారూపవతీసుప్రభేత్యతిపిశ్రుతా । ఆస్తికేణస్తతోరాజాపు
త్రేరాజ్యంస్యవేదయత్ । పురోధసాచముఖ్యైసదీప్తంచక్రేజనేశ్వరః । సరస్వ
త్యాస్తతస్తీరే హయమేధాయయత్నవాక్ । ఋత్విగ్నిర్మపిముఖైశ్చవేదశా
స్త్రీవిశారదైః । దీప్తీతంతంబృపశ్రేష్ఠమృత్విత్వగ్నిహుసన్నిధౌ । మధురైర్వదాన
వశ్శూరఃపాపబుద్ధిఃప్రతాపవాక్ । మఖంవిధ్వంస్యనృపతింసభార్యంసపురోహి
తం । ఆదాయవేగాత్సప్రాచ్యాయద్రసాతలతలంమునే । గతేతస్మిన్నుపవరే యజ్ఞేన

మైతతోమరాః|ఋత్విజశ్చయయస్స ద్వైస్త్వంస్త్వంస్థానంమఖా త్తతః| కాలేతస్త్రిణ్
 వ్యపగ తేతస్య రాజ్ఞఃపురోధనః | సుతోబాలస్సుమతిమాణ్దేవాపిరితిశుక్రతః |
 బాలానాంపితరందృష్ట్యాహృత్తనఃపితరంనచ | దృష్ట్యానవిస్త్రితోధూత్వాదుఃఖ
 తోభీతవత్తదా | సమాతరంచపప్రశ్చక్ష్వతోమేపితాంబికా | పితృహీనోనజీవే
 యంమాతస్సత్యంవదస్వమే | నవత్యైయదిమేమాతజ్వకలదగ్నిమధావిశే | పుత్రం
 ప్రోవాచసామాతాపిత్రోరాజ్ఞోపురోధనః|దానవేనతలంసితోరాజ్ఞానహపితా త
 వ || పుత్రఉవాచ || క్వసితః కేనవాసితఃకథంసితఃక్వకమణః|కేమపశ్యత్సుకింస్థా
 నందానవస్యనదాశుమే||మాతొవాచ|| దీక్షితంయజ్ఞసదస్సినభార్యంసపురోధనం|
 రాజానంతంధుదైత్వోనీతవాన్సరసాతలం | పశ్యత్సుదేవసంఘేషు ఋత్వి
 గగ్నిషుసన్నిధౌ | తన్తాత్పవదనంశుత్వాదేవాపిక్వత్సమస్తరతే | దేవానుపా
 స్యచాగ్నింవాఋత్వితోవాసురానపి|ఏతేష్వేవపితాన్వేష్యోనాన్యత్రేతిమతిమకమ|
 ఇతినిశ్చిత్యదేవాపిభవంప్రాప్యన్యపాత్తజః| తపసాబ్రహ్మచర్యేణత్రతేననియమే
 నచ|ఆనేతవ్యామయానర్షేనీతాయేచైరసాతలం|త్వంపాలయమహీంసర్వామా
 ఙ్గీణేషేఃపితాయథా | మాతామమత్వయా రాజన్మల్భాయావన్తమాగతం |
 ఏతచ్ఛక్వతకార్యంత్య మనుజానీహిమాంభర | భవేనోక్తస్సదేవాపిస్సన్వయంని
 శ్చిత్యయత్తతః|ఋత్విజోస్వప్యయత్నేననత్వాతానై వ్యపృథక్పృథక్| కృతాంజవి
 పుటోబాలో దేవాపిర్వాక్యమబ్రవీత్||దేవాపిః|| భవద్భిశ్చమఖోరత్యో యజమా
 నశ్చదీక్షితఃపురోధాశ్చ తథారత్యః పత్నీయాదీక్షితస్యచ | భవత్సుతత్ర పశ్య
 త్సు యజ్ఞంవిధ్వంస్యదైత్యరాట్ | రాజాదయస్తేననేతా నైతద్యుక్తతమంభ
 వేత్|తదాప్యేతదహంమగ్యే భవంతస్తానరోగిణః | దాతుమహాతతాన్సర్వా
 నన్యథాశాపమహాణ|| ఋత్విజడిచుః || మభేగ్నిఃప్రథమంపూజ్య అగ్నిరేవా
 త్రదైవతం|తస్తాద్వయంనజానీమో హ్యగ్నినాంపరిచారకాః | సఏవదాతాత్రా
 చభోక్తాకతాచహవ్యవాట్|ఋత్విజఃపృథతఃకృత్వా దేవాపిజాతవేదసంపూ
 జయిత్వాయథాన్యాయ్య మగ్నయేతన్న్యవేదయత్||అగ్నిరువాచ|| యథత్విజ
 స్తథాచాహం దేవానాంపరిచారకః | హవ్యంవహమిదేవానాం భోక్తారో ర
 త్నకాశ్చతే|దేవానాహూయయత్నేన హవిభాణగా న్పృథక్పృథక్| దాస్యేహం
 నైషదోషోమే తస్తాద్వాహీ సురాభవాణ్ | దేవాపిస్ససురాన్ప్రసర్వా
 తేభ్యఃపృథక్పృథక్|ఋత్వి గావ్యంచాగ్నివాక్యంశాపంచాపిన్యవేదయత్||దేవాడి
 చుః||అహూతావేదికైమకంత్రై | ఋత్విగ్భ్యశ్చయథాసుఖంభోత్యోమమేహా

బుద్ధిశక్తిః పుణ్యదంతీభవేత తస్మాత్తవశీతిశ్చ శాశ్వతీ : తతః ప్రభృతీతత్రాసక్
తీథానందశపంచదశసహస్రాణిశతాన్యష్టా వుభయోరపిత్తరయోః తేషున్నానంద
చానందహ్యతీవఫలదంవిదుః॥

ఇతిబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహత్యై అష్టికేషేణాదిపంచదశ

సహస్రాష్టశతతీర్థకవణకనంనామ

షష్టితమోధ్యాయః .

ఏకషష్టితమోధ్యాయపారిరంభః.

ఒం॥ తపావనమితిఖ్యాతం నల్లినసంగమంతథా॥ సిద్ధేశ్వరంతత స్తీర్థకం గౌత
మ్యాదక్షిణేతటే॥ శాదూకలంచేతిచాఖ్యాతం తేషువృత్తమిదంశృణు॥ అగ్నిహోమ
తాపురాచాసీ దేవానాంహవ్యవాహనః॥ భార్యాంప్రాప్తాదక్షిణుతాం స్వాహం
నామసురూషిణి॥ సానవత్యాపురాచాసీ త్పుత్రాథకంతపలవిశత్॥ తపశ్చరంతీవి
లం తోషయంతీహుతాశనం॥ సభతాకహుతభక్ష్వాహ స్వాహంభార్యామనింది
తాం॥ అపత్యానిభవిష్యంతి మాతపఃకురుశోభనే॥ ఏతచ్ఛ్రీత్యాభిర్వకాకన్యం ని
వృత్తాతపసోభవత్॥ తతఃకతిపయేకాలే తారకాధ్యయతగతే॥ అనుత్పన్నైకాతి
కేయే చిరకాలేరఘ్నాగతే॥ మహేశ్వరేభవాన్యాచ తత్రదేవాన్సమాగతాః॥
దేవానాంకార్యసిద్ధ్యర్థక మగ్నింప్రాచుదికవాకసః॥ దేవంగచ్ఛయహాచాహుంశం
ఛుంతైర్లోక్యపూజితం॥ తారకాధ్యయమాపన్నం శంభవేత్వంనివేదయ॥ అగ్నిరు
వాచ॥ నగంతవ్యంతత్రదేశే దంపత్యోస్థితయోరహః॥ సామాన్యమాత్రతొన్యా
యః కింపునశ్శూలపాణిని॥ దేవాణామః॥ మహాభయేచానుగతే న్యాయ్యోకో
న్వత్రవణ్యోతే॥ తారకాధ్యయమాపన్నం గచ్ఛత్వంతారకోభవ॥ యాపేణాన్యేన
వాగచ్ఛ వాచంచదయథాతథా॥ విశ్రావ్యదేవవచనం శంభుమాగచ్ఛనత్వరః॥ త
తోదాన్యామహేపూజాం ఉభయోలోకయోఃకవే॥ శుకొభూత్వాజగామాశు
దేవకార్యాద్ధుతాశనః॥ తత్రచాసీజ్జగన్నాథో రమమాణస్తథోమయా॥ సభీతవదసా
ప్రాయా చ్చుకోభూత్వాహుతాశనః॥ నాశకద్వాపరదేశేతు ప్రవేష్టుంహవ్యవాహ
నః॥ తతొగవాక్షదేశేతు తస్థాదుఃఖా దధోముఖః॥ తందృష్ట్వాప్రహసన్సంభు రు
మాంప్రాహరఘ్నాగతః॥ పశ్యదేవిశుకంప్రాప్తం దేవకార్యాద్ధుతాశనం॥ లజ్జ

తాచాశదదైవమలం దేవేతి సాహ్యమాపురశ్చ దైవ దేవేశశ్చాగ్నింతద్విజరూపిణం ।
 అహూయచహసంశ్చాహ జ్ఞాతౌస్యగ్నేత్రమాంవదవిదారయస్వస్వముఖం గృ
 హణేదం నయస్వతత్ । ఇత్యుక్తాస్తస్యచాస్యేగ్నే రతఃప్రాక్షేపయచ్ఛహు । రేతౌగ
 ర్భస్తథావహ్ని గంతుంనై వాశకద్దివం । సురనద్యాస్తత స్తీరం శ్రాంతౌగ్నిరుపత
 స్థివాః । కృత్రికానువతదైతః ప్రావిశతాత్మికోభవత్ । అవశిష్టంచయతి-ంచ
 దగ్నేదేహేచశాంభవంతద్యైరేతౌజాతవేదా స్వస్వభార్యాయాంతథాక్షిపత్ ।
 స్వాహాయాంప్రియధూతాయాం పుత్రాథిన్యాంవిశేషతః । తదగ్ని రేతసస్తస్యాం
 జ్ఞైమిధునముత్తమం । సువణశ్చసువణాంచ రూపేణాప్రతిమాభువి । అగ్నేఃప్రీతి
 కరంసిత్యం లోకానాంప్రీతివధంసం । అగ్నిఃప్రీత్యాసువణాంతాం ప్రాదాధర్మా
 యధీమతే । సువణశ్చాభపుత్రస్య సంకల్పమకరోత్ప్రియాం । ఏవంపుత్రశ్చపు
 త్రాశ్చ వివాహమకరోత్కవిః । అన్యోన్యరేతౌవ్యతిసంగదోషా దగ్నేరపత్యేక్ష
 భయేతథైవ । పుత్రస్సువణోబహురూపరూపీ రూపాణి కృత్వాసురసత్తమా
 నాం । ఇంద్రస్యవాయోధానదస్యభార్యం జలేశ్వరస్యాపీమునీశ్వరాణాం । భార్య
 శ్చగచ్ఛత్యశంసువణోయస్యాఃప్రియంయస్యసపుస్సకృత్వా । యాతికృచిచ్ఛాపి
 కవేస్తనూజస్తద్భత్యరూపంచపతివ్రతాసు । కృత్వాగతశ్చాపిగతంసువణో
 భమశ్చస్వభార్యపిసువణానామ్ని । స్వాహాసుతాస్తేవోశాబధూవయస్యాపి
 యస్యాపిమనోగతాచ । భార్యరూపంనైవధూత్వాసువణోరేమేపతీన్తానుమా
 నాసురాంశ్చ । దేవానృషీన్పితృరూపా తథాన్యనేవం సువణశ్చనిశమ్యచే
 ప్తాం । సువణశ్చాగ్నేఃపుత్రికాయాస్తదైవసర్వేశశాపుఃకుపితాస్తథాగ్నేః । కృ
 తంయదేతద్వ్యభిచారరూపయచ్ఛద్దనావతితంపాపరూపంతస్తాత్మతస్తేవ్యభి
 చారవాంశ్చసర్వత్రగామీజాయతాంహవ్యవాహ । తతస్సువణాచకన్తికాయా
 భూయాదగ్నేరైకత్వప్రాబహూంశ్చ । భవితీస్యాదేవదోషశ్చపుత్ర్యాఃస్వచ్ఛంద
 వృత్తిర్యతఏతయోస్తు । ఇత్యేతచ్ఛాపవచనంశ్రుత్యాగ్నిరతిభీతవత్ । మామభ్యేత్యత
 తౌవాచసప్రృథింవదపుత్రయోః । తదాహమబ్రువంవహ్నింకౌతమీంగచ్ఛశంక
 రం । స్తుత్యాత్రతమహాబాహూనివేదయజగత్పతేః । మాహేశ్వరేణవీర్యేణ
 తవదేహాస్థితేనచ । ఏవంవిధంత్యపత్యంతే జాతంవహ్నితతోభవాః । నివేదయ
 స్వదేవాయదేవానాంశాపమీదృశం । స్వాపత్యరక్షణాథాయశంభుః శ్రేయః
 కరిష్యతి । స్తుహిదేవంచదేవంచ భక్త్యాప్రీతోభవచ్చివః । తతస్త్యపత్యవిషయేప్రి
 యాన్కామాసవాస్సృసి । తతోమద్వచనాదగ్నిగంగాం గత్వా మహేశ్వ

రం । తుష్టాపయితోవాత్మై స్తుతిభిర్వేదసంభవైః ॥ అగ్నిరువాచ ॥ విశ్వ
స్యజగతోధారా విశ్వమూఢికార్పిరంజనః । ఆదికతాన్వయంభూశ్చతంసమామి
జగత్పతింయోగ్నిధూన్వాత్వాసంహరతిసప్తావై జలరూపతః । సూర్యరూపేణయః
పాతితంసమామిత్రయంబకంతతఃప్రసన్నోభగవానసంతశ్శంభు రవ్యయః । వ
రేణభందయామాస చాగ్నింతంసురపూజితం । సవినీతశ్శివంప్రాహ తవవీర్యంమ
యిస్థితం । తేనజాతస్సతాదేవ స్సవణోలోకవిశ్రుతః । తథాసువర్ణపుత్రీచతస్త్వా
దైవజగత్ప్రభా । అవ్యయవీర్యంసంగాచ్చత్వద్దోషాదుభయంత్వదం । వ్యభిచారా
త్సదోషంచహ్యపత్యమభవచ్ఛివ । శాపందదుస్సరాస్సర్వై తయోశ్శాంతింకురుప్ర
భో । తదగ్నిపచనాచ్ఛంభుః । ప్రావాచేదంశుభోదయం । మద్వీర్యమభవత్త్వత్త స్స
వణోధూత్సుతస్తవ । త్రయాణామపిలోకానాం పావనస్సభవిష్యతి । సవీచ
మృతంలోకేనవివసురదులభః । సవీచభక్తిముక్తిశ్చసవీచమఖండతీతా । సవీచ
యాపంసర్వస్యగురూణామవ్యసాగురుః । వీర్యంక్రేవ్రతమం విద్యా ద్వీర్యంమత్తో
యదుత్తమంవిశేషతస్త్యయిష్యేత్తం కస్యకాన్యాద్విచారణా । హీనంతేన వినాస
ర్వం సంపూణంతేనసమృతం । తస్మాన్నాతఃపరంకించిత్సువణాన్ధిభవిష్యతి ।
తథాచైషాసువణాన్వి స్యాదుత్కృష్టాపి చంచలా । అనయోశ్చేష్టితంసర్వం న్యూ
నంపూణంభవిష్యతి । తపసాజపహోమైశ్చ యంయంప్రాప్యజగత్త్రయం । త
స్యాఃప్రభావం ప్రాశస్త్య మగ్నేకింతద్భవిష్యతి । సర్వత్రయాతుసంతిష్ఠేదాయా
తువిచరిష్యతు । తథాచైతయోఃపుణ్యంసభూతోనభవిష్యతి । ఏవముక్తావతశ్శంభు
స్సాత్మాత్తత్రాభవచ్ఛివః । సర్వాప్రాప్యసుతాభ్యాంస అగ్నిస్తుష్టో భవత్త
తః । సభత్రాచసువణాన్చధమేణాగ్నిసుతామదా । వతేయామాసపుత్రో
పిహ్యగ్నేస్సంకల్పయాముదా । ఎతస్మిన్నంతరేస్వణా మగ్నేదుఃఖితరంమునే ।
పరిధూయచధమంతం శాదూలోదానవెశ్వరః । ప్రాప్తౌరసాతలంతేన సువ
ణాలోకవిశ్రుతా । జామాతాగ్నేస్సగ్ధమశ్చహ్యగ్నితైచ్రవవిభావసుః । విష్ణవేలో
కనాధాయ స్తుత్వాచైవంపునఃపునః । కార్యవిజ్ఞాపనంచోభా చక్రతుఃప్రభవిష్ణవే ।
తతశ్చక్రేణచిచ్ఛేద శాదూలస్యశిరోహరిః । సానీతావిష్ణునాదేవీ సువణాలోక
సుందరీ । మహేశ్వరసుతాచైవ అగ్నేతైచ్రవతథాప్రియే । మహేశ్వరాయతాం
విష్ణుర్దశకాయామాసనారద । చక్రంపత్యేతంయత్ర । శాదూలచ్ఛేదిదీప్తిమత్ ।
చక్రతీథంతు తత్తీథం శాదూలంచేతి తద్విదుః । యత్రసీతాసువణాన్వి
విష్ణునా శంకరాంతికం । తత్తీథంశాంకరం జ్ఞేయం వైష్ణవం సిద్ధమేవచ ।

యత్రానందమనుప్రాప్తా వగ్నిధర్మావ శాశ్వతం : ఆనందాశ్రాజిపుణ్యాని
హ్యపతన్తునిసత్తమ । ఆనందేతి నదీజాతా సందావై నందినీతథా । తస్యాశ్చ
సంగమఃపుణ్యోగంగాయాంయత్రవైశివః । తత్రాపి సంగమే సాక్షాత్సవణాద్యా
పి సన్ధి తా ! దాక్షాయణీ సైవ శివా హ్యగ్నేయా చేతి విశ్రుతా । తపస్తే పేయత్రచా
గ్నిస్తత్ర తీర్థం తపోవనం । తేషున్నానంచ దానంచ సర్వకామప్రదంశుభం । ఉత్తరే
చైవ పారెచ సహస్రాణి చతుర్దశ । దక్షిణే చ తథా పారే సహస్రాణ్యభిర్యోగైశ్చ । త
త్రతత్రచ తీర్థేషు సాభిజ్ఞానాని సంతిహి । నామాని చ పృథక్సంతి సంక్షేపాత్త
న్మయోచ్యతే । ఏతాని యశ్చ శృణుయాద్యశ్చ వా పఠతి స్త్వ రేతే । సర్వేషు తత్ర కామేషు
పదిపూణోభావేన్నరః । ఏతద్వృత్తం తు యోజ్ఞాత్వా యత్ర స్నాన త్రయం చ
రేతే । లక్ష్మీ వాన్దాయ తేనిత్యం ధర్మం చాంశ్చ విశేషతః ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే తపోవనసంచిని

సంగమేశ్వరదేవీదాక్షాయణీసిద్ధేశ్వర వైష్ణవకాదూక

లాగ్నితీర్థ చక్రతీర్థాది వర్ణనం నా

మైకషష్టితమాధ్యాయః.

అథ ద్విషష్టితమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం ॥ ఇంద్రతీర్థమితి ఖ్యాతం తత్రైవ చ వృషాకపిం । ఘోనాయాస్సం
గమోయత్ర హనూమంతంతధైవచ । అబ్జకంచాపియత్ప్రొక్తం యత్ర దేవ (శ్రీ)
విక్రమః । తత్ర స్నానంచ దానంచ పునరావృత్తిదుర్లభం । తత్ర వృత్తాన్యధాఖ్యా
న్యంగాయాదక్షిణే తటే । ఇంద్రేశ్వరంచోత్తరే చ శృణుభక్త్యా యత్ర ప్రతః । న
ముచిభకలవానాసీదింద్రశత్రుమదోత-ఓం । తస్యేంద్రతాభవద్యుద్ధం ఘోనేనేం
ద్రశ్చిరౌమహత్ । అహింసన్ముచేశ్వక్రస్తత్పునర్వజ్రరూపధృత్ । శిరశ్చిత్వాచ
తత్రేనేంగంగాయాదక్షిణే తటే । న్యపత తద్భవంభిత్వారసాతలమథావిశత్ । రసా
తలంభవంగాంగంవారిపావనపేవచ । వజ్రావిష్టేన మాగ్నేణ వ్యగమద్భూమిమండ
లం । తజ్జలంఘనామ్నాత్తునదీ ఘోనేతి గద్యతే । తస్యాస్తు సంగమఃపుణ్యే గంగా
యాం లోకవిశ్రుతః । మాజాకలంచేతి న తీర్థం పురాపౌక్తం మయా తవ । హనూ
మంతంచ తత్ప్రొక్తం తత్రాఖ్యానం పురోదితం । వాషాకపంచాబ్ధికంచ తత్రేదం ప్ర
యతశ్శృణు । పీఠం శ్రీ ఇతి ఖ్యాతో దైత్యానాం పూర్వజోబలి । తపస్తప్తాస్సురైస్సు
రైర్వరజేయోఽఘాత్సు దారుణః । తస్యాపి పుత్రో బలవాన్ దేవానాం దుర్జయస్సదా ।

మహాశనిరితిఖ్యాత స్తస్యధార్యాపరాజితా । తేనేంద్రస్యాభవద్యుద్ధం బహుకా
 లంసిరంతరం । మహాశనిమహావీర్య శృక్రంతరణమూఢాని । జితానాగేనస
 హితంశక్రంపితేన్యవేదయత్ । బధ్వాహస్తీసమాయుక్తంస్వసాంతుత్వాశచీంద
 దావిహాయశత్రుహదైత్యో హిరణ్మయస్యవేదయత్ । మహాశనితాదైత్యః పూ
 ర్వేషాంపూర్వవత్తరఃశచీకాంతంతలేస్తాప్య తస్యరత్నామథాకరోత్ । మహాశని
 హారింజిత్యా జేతుంపరుణమభ్యగాత్ । వరుణోపిమహాబుద్ధిః ప్రాదాత్కన్యాం
 మహాశనేః ఉదధించాపియత్ప్రాదా ద్వరుణస్తుమహాశనేః । వారుణీసాపియాకన్యా
 సాప్రియాభూన్త మహాశనేఃవీర్యేణయశసాచాపి శౌర్యేణతపసాతథా । మహాశని
 మహాదైత్యస్త్రైలోక్యేనాపమయతే । సిరింద్రత్వంగతేలోకే దేవాన్సర్వేత్వ
 మంత్రయన్ । విష్ణుదేవేంద్రదాతాస్యా దైత్యహంతాసవీవచ । మంత్రంకృత్వాస
 వీవస్యా దింద్రవాక్యం కరిష్యతి । వీవంసంమంత్ర్యతేదేవా మంత్రంవిష్ణోర్మ్యవేద
 యన్ । మమావధ్యోమహాదైత్యోమహాశనిరితిబ్రువన్ । ప్రాయాద్వారీశ్వరంవిష్ణుశ్శ్వ
 శురంవరుణంతథా । కేశవోవరుణంగత్వా ప్రాహేంద్రస్యపరాభవం । తథాత్వ
 యైతత్క-తవ్యం యథాయాతిపురందరః । తద్విష్ణోర్వచనాచ్ఛీఘ్రం యయాజుల
 పతిమన్సేసుతాపతింహిరణ్యస్య సుతంతస్యమహాశనిం । అతిసంమానితస్తేన జా
 మాతావరుణః । సభుః । ప్రచ్ఛాగమనేహేతుం వినయాచ్ఛశురంతథా । వరుణో
 ప్యాహతందైత్యం యదాగమనకారణం । ఇద్రందేహిమహాబాహూ యస్త్వ
 యూనిజితఃపురా । బద్ధంరసాతలస్థంతం దేవానామధిపంసఖే । అస్తాకంసర్వదా
 మాన్యో దేహితంమమశత్రుహన్ । తథేత్యుక్త్వాకథంచిత్య దైత్యేశోవరుణాయ
 తం । ప్రాదాదింద్రంశచీకాంతం వారుణేనసమ్మతం । సదైత్యమధ్యేతి విరాజమా
 నా హరింతదోవాచమహాబలాన్వితః । సంపూజ్యదైవాధమశాలాపచారై మహా
 హాశనిమహాఘవంతంబధామ్ । కేనత్వమింద్రోసికృతోసికేన వీర్యంతవేద్యుహు
 భావసేచ । యస్సంగరేశత్రుభిర్బధ్యతేసౌ తథాపిచేంద్రోభవతీతిచిత్రం । తథాపిబ
 ధ్ధాపురుషేణకాచి తస్యాస్తిస్తాంమోచయతీతియుక్తం । స్త్రియోస్వతంతాగ్రేపు
 రుషాఃప్రధానా స్త్వంవైపుమాన్సవితాశక్రసాధో । బద్ధోమయాసంగరేవాహనే
 న భృష్టోరణేక్షత్రధమేణశక్ర । యశోబలందేవరాజ్యోపయోగ్యం సర్వంహిత్యా
 కిన్నుమక్తోజలేశాత్ । తజ్జీవనంయత్రయశోనహీనం సవీవమృత్యుర్యశసోవిరోధీ । ఏ
 వంభవాన్ శక్రకథంజలేశా స్తుక్తింప్రాప్తావైవలజ్జాంభజేధాః । త్రివిష్టపస్థంపరివే
 ప్తితస్సక్ సర్వైస్సురైఃకాంతయావేష్టమానః । సంస్తాయమానశ్చతథాఘరోభ

రూపంబు జూడే విభేదితమునై, త్వంవృతహస్తముచే శ్చాపిహంతా పురాంభేత్తా
 బలసూదనశ్చ । ఏవంసురాస్తాంపరిపూజయంతితద్గోత్రభిత్సర్వమేతత్త్యజస్య ।
 ఏవముక్త్యాఘైత్యేకోవరుణాయమహాత్మనే । ప్రాదాదింద్రంపునశ్చేదంఽచనంత
 మభావతః । అవ్యప్రభృత్యసాశక్తఇంద్రస్యాద్వరుణోగురుః । శ్వశురోమమయేనత్వం
 ముక్తిమాబ్ధోపివరుణాత్ । తస్మాత్త్వంభృత్యభావేనవతేఽధావరుణంప్రతి । నోఽఽ
 దృధ్వాపురస్తాంవేపునఃయైస్సేరిసాతలే । ఏవంనిర్భత్యతంశక్రం హసం
 శ్చాపిపునఃపునః । అబ్రవీద్దచ్చగచ్ఛేతివరుణంచానుమన్యచ । సతుప్రాస్తస్యనిలయం
 లజ్జయాకలషీకృతః । పౌలోమ్యాఃప్రాహతత్సర్వంయథాశత్రోః పరాభవమ్ ।
 ఏవముక్తఃకృతశ్చైవంశత్రుణాహంవరాననే । నమిదేయంతథాశాంతిమాత్మన
 స్సుభగేవచ ॥ ఇంద్రాణీ । దానవానామధోధూతింశక్తింమాయాంపరాభవం ।
 వరదానంతతోమృత్యుంజానేహంబలసూదన । తస్మాద్దస్తాత్తస్యమృత్యురథవాఽప
 రాభవః । జాయతేశ్వణతత్సర్వంవైవహంప్రీతయేతవ । హిరణ్యస్యసతోపీ
 రఃపితృవ్యస్యసతోబలీ । తస్మాత్సమత్సరోభాతావరదానాచ్చదర్శితః । బ్రహ్మాణంతో
 షయామానతపసానియమేనచ । తాదృశబలమాపన్నస్తపసాఽనిన్నసిధ్యతి । తస్మా
 త్త్వయాచిత్రరోగోవిప్తయోవాకథంచన । నకార్యఃశ్వణతత్రేదంకార్యంయత్తుక్తి
 మాగతం । ఏవముక్తాతుపౌలోమీమహేంద్రంవినయాన్వితా । నాసాధ్యమస్తితప
 సానాసాధ్యంయజ్జకర్త॥ నాసాధ్యంలోకనాశస్యవిష్టోర్భక్త్యాహరస్యచ । పునశ్చే
 దంమయాకాంతశ్చుతమస్త్యతికోభనం । స్త్రీణాంస్వభావంజానంతిస్త్రీయషవ
 వసురాధిప । తస్మాద్భూమేస్తథాచాద్భృతినాసాధ్యంవిద్యతేప్రభో । తపోవాదు
 జ్జకమాదితాభ్యామేవయతోభవేత్ । తత్రాపితిథిఃసూతాతుయాభూమి
 స్యాగరోద్భవా । తత్రవిష్ణుంశివంపూజ్య సర్వానాగమానవాన్సృసి । శుతప
 స్తిపునశ్చేదంస్త్రీయాయాశ్చపతివ్రతాః । తాభ్యోజానంతితచ్చాపిధృతంతా
 భిశ్చరాచరంపుథివ్యాంసారభూతంస్యాద్యన్తధ్యందండకావనం । తత్రగంగా
 జగద్ధాతీతత్రేతంపూజయప్రభో । భక్త్యాస్తోత్రైశ్చతపసాకురుచైవంమయా
 సహ । తతఃప్రాస్యస్యసికల్యాణమీశవష్ణుప్రసాదజం । అజ్ఞాత్వైకగుణంకమః
 లందాస్యతికమః । జ్ఞాత్వాత్వశతగుణంతస్యధార్యయాచతదక్షయం । ఏకేనను
 త్కృతంకమః తస్మాద్ధావళంభవేత్ । జాయయాచకృతంయచ్చపుష్కలం
 పురోలభేత్ । తస్మాదేతత్సవిదితవధోజాయాఇతిశ్రుతిః । తస్మాద్దచ్చమయా
 తత్రకురుప్రణయమహాత్ఫలం । తతశ్చత్రుంసిహత్యాజౌమహాత్ఫలమవాప్స్యసీ

తథేత్యుక్తానగుణా భార్యయాచశతక్రతుః । యయాగంగాం జగద్ధాత్రీం
 గౌతమీంచేతివిశ్రుతాం'దండకారణ్యమధ్యస్థాం యయాసప్తీతిమాన్తరీం । తపఃక
 తుంమనశ్చక్రే దేవదేవాయశంభవే । గంగానత్వాతుప్రథమం స్నాత్వావ
 సకృతాంజలిః శివైశరణోధూత్వా శివంచేదంతః జగా॥ఇంద్రః॥నీప్తాస్వయం
 ధూభ౯గవాన్వరించి భ౯యానకంచాస్యశిరోఽవ్యపశ్యత్ । ఛిత్వానఖాన్తైర్మ
 ఖనక్తమేవ చిత్తేపతస్తాదభవస్త్రివగః । పాపందరిద్రంత్యథలోభదఃఖమో
 హూనచేచ్ఛేతి తతోన్యవంతః । జాతంప్రజానాంసుఖదుఃఖరూపం బధూవలై
 ర్వాస్త్రముదంసమస్తం । అవేక్ష్యసర్వంచరితంసురేశో దేవీమవోచ జ్జగదస్త్రమే
 తితంపాహిలోకేశ్వరిలోకమాత ఉమేశరణ్యేసుభగేసుభద్రే । జగత్పత్రిక్యే
 వరదేజయాత్వం భుక్తిస్సమాధిఃపరమాచముక్తిః । స్వాహాస్వధాస్వస్తీరనాది
 సిద్ధిఃశ్రీబుధ్ధిరాసీగ్నజరామరాత్వం । విద్యాచిరూపేణజగత్ప్రయెత్త్విం రతౌం
 కరోమ్యేకమదాజ్ఞయాచత్వయైవసృష్టం భువనశ్రయంస్యాద్యతఃప్రకృత్యైవ త
 దైవచిత్రం శివ్యేవముక్తాదయితాహరణ సంక్షేపసల్లాపరసాబధూవ । శ్రాంతా
 భవశీడరసేనిమగ్నచిత్తేపసాస్వేదజలంకరాన్తైః । తస్తాద్భూమిప్రథమం
 సథమోఽలక్ష్మీస్తపోదాన మధాథ౯ తృప్తిః । సత్త్వంసుసంపద్భవసంరసా
 శ్చ ధాన్యాశుష్మాణిఫలాన్తైవ । సౌభాగ్యవస్తూనివశుస్సువేషంశృంగార భా
 వానిమహాపథాః । సృత్తానిగీతాన్యవృతంపురాణంశుక్రిస్తృతీర్తి రథాన్నపా
 నైశస్త్రాగ్రిణస్త్రాగ్రిణిగృహూపయోగ్యాన్యస్త్రాగ్రిణిధాన్యచాంచనాని ఇష్టాని
 పూతాన్యచమంగళానియానానిశుభాగ్రభాగౌసనాని । భవాంగసంసగఃసమ
 ప్రిహాసాసంస్వేదసల్లాపరహాఃప్రకారైః । తద్దేవజాతంసచరాచరంభూషాం
 పరంచేవితతశ్చజాతం । సుఖప్రభూతంచ సుఖంచనిత్యం విరాజితైతత్త వదేవి
 వాచాతస్తాచ్చమాంరతుజగజ్జుత్రి భీతాచయైభ్యోజగతః ప్రదానై । ఏవంతు
 స్తువతస్తస్యపురస్తాదభవచ్చివః । కిమభీష్టంవరయసేహ దేవదపరాయణం । ఇం
 ద్రీడివాచ॥ బలవాన్యైమహానాసీ రశనిశ్చితివీర్యవాన్ । తేనబద్ధస్తలంసీతః ప
 రిభూత స్త్వనేకథావాక్సాయక్తైస్తథావిధస్తద్వధాయత్వియంకృతిఃతదథ౯ంజ
 గతామీశయేనశేష్యేరిపుంప్రభౌ । తదేవదేహీవీర్యంమేయచ్చాన్యద్రిపునాశనం ।
 సశివశ్చక్రమాహేదం నమయైకేనతేరిపుః । వధమాప్నోతితస్తాత్వం విష్ణుమా
 సాద్యతంహరిం । ఆరాధయస్వపౌలోమ్యా సహదేవం జనాదకనం । తతఃప్రా
 ప్త్యసీతస్తాచ్చ వరంచాప్నియంహరే । పునశ్చోవాచభగవాన్వాదికతా మహే

శ్వరః గంగాయాదక్షిణేతిరేహ్యసప్తంబామసీశ్వరః । అస్త్రితస్యాప్యహంతోషమగ
మద్బలసూదన । తేనశ్వంభార్యయాచైవతోషయస్వగదాధరం । ఆపస్తంబేన
హితోగంగాయాదక్షిణేతటే । తుష్టావదేవంప్రమతఃస్నాత్వాపుణ్యేనసంగమే ।
ఫేనాయాశ్చైవగంగాయాస్తత్రదేవంజనాదనం । వేదికైర్వివిధైఃకుంత్రైస్త
పసాతోషయత్తథా । తతస్తుష్టోభవద్విష్ణుకిందేయంచేత్యభాషత । దేహిమేశత్రు
హంతారమిత్యాహసహరింహరిః । తత్రాభవచ్ఛివస్త్యేనగంగావిష్టోఃప్రసాదతః ।
అంభసాపురుషోత్పత్తిశ్చివవిష్ట్యైస్తదాకృతిః । చక్రపాణిశ్శూలపాణిశ్చగత్వాతుర
సాతలం । నిజఘాతదాదైత్యమింద్రశత్రుగ్రీవదాశనిం । సఖాభవత్తదేంద్రస్యహ్యబ్జ
కశ్చవృషాకపిః । నాహమింద్రానిమృతేనఖ్యంచైవవృషాకపిః । వారిచాపిహవిర్య
స్యఅగ్నేఃప్రియకరంసదా । నాహమస్యత్రగంగాస్త్రప్రయేచాక్లేనతేశపేతస్తాన్నా
ర్హసిమాంవక్తుంశంకయాన్యత్రభామిని । పతివ్రతాప్రియేమేత్వంధమేమంత్రేనహ
యిని । సత్పత్నీచకులీనాదత్వతోన్యాకాప్రియామమతస్తాత్రపోషదేశేనగంగాంప్రా
ప్యమహానదీం । ప్రసాదాద్దేవదేవస్యవిష్ణురైవచక్రపాణినః । సదాశీవస్యదేవ
స్యప్రసాదాచ్ఛవృషాకపిః । జలోద్భవాచ్ఛమేమిత్రాదబ్జకాల్లోకమిశ్రితాత్ । ఉత్తీ
ర్ణదుఃఖస్సుభశేషత ఇంద్రోహమచ్యుతః । కిన్నసాధ్యంయత్రభార్యాభర్తృచిత్తాను
గామిని । దుష్కారంకిన్ననోముక్తికింతస్వథాఽదిత్రయంశుభే । తస్తాత్రవధియాకాం
తేమమేదంశుభమాగతం । ఇతస్తవోదితంచైవకలకవ్యంనాన్యదస్తిమే । వరంలోకేద
ధమేఽచసత్పత్నీసదృశంసతు । ఆతస్యపురుషస్యేహభార్యావచ్ఛివజనంహి । ని
శ్చేయసపదప్రాప్తతథాపాపవిముక్తయే । గంగాయాసదృశంనాస్తీశ్యణుచాన్య
ద్వరాననే । ధమాఽథకామమోక్షాణామాప్తయేపాపముక్తయే । శివవిష్టోరస
స్యత్వజ్ఞానాన్నాన్యత్తువిద్యతే । తస్తాత్రవధియాసాధ్వీసర్వమేతన్ననోగతం । అవా
ప్తంశివవిష్టోశ్చగంగాయాశ్చప్రసాదతః । ఇంద్రత్వంచైస్థిరంచేతోమన్యేశవబ
లాత్పునః । వృషాకపిమమసఖాయోజాతస్తవపుభామిని । త్వంచైప్రియాసఖామి
త్రంనాన్యత్ప్రియతరంమమతీర్థానాంగాతమీగంగాదేవానాంహరిశంకరౌ । తస్తా
తైఃకృతప్రసాదేనసర్వంచేషీతమాప్తవాః । మమప్రీతికరంచైతత్తీర్థంత్రైలోక్యవి
శ్రుతం । తస్తాదేతద్ధియాచిష్యేదేవాంతస్సర్వాననుక్రమాత్ । అనుమన్యంతుఃకుటుమయో
గంగాచఋషికంకరౌ । ఇంద్రశ్వరేచాబ్జకేచఉభయోస్తీరయోస్సురౌ । ఏకత్రశం
కరౌదేవఅపరత్రజనార్దనః । అంతరేయానితీర్థానిసర్వంపుణ్యంచపాపహం । తత్రతు
స్నానమాత్రేణసర్వేతేముక్తిమాప్నుయ్యః । పాపిహఃపాపతోముక్తిమాప్నుయ్యః

ర్యేషధమిణః। తేయాంతిపరమాంముక్తింపితృభిఃపంచపంచభిః। అత్రకించిచ్చయేద
ద్యుర్ధృభ్యస్త్రీలమాప్రకం। దాతృభ్యోహ్యక్షయందద్యాత్కామదంమోక్షవంతథా।
ధన్యంయశస్యమాయుష్యమారోగ్యపువధకనం । ఆఖ్యానంచాస్తువైవేశోజ్ఞా
త్వాస్మానాచ్చముక్తిదం । అస్యతీర్థకస్యమాహుత్వ్యంయేశ్వ్యాంతిపదంతివా ! పు
ణ్యభాజోభవేయస్తేతేభ్యోంతేసుస్థితిభివేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాసాత్తే

ఇంద్రేశ్వరాదిసప్తసహస్రదక్షిణపారస్థితాపస్తంబ

సోమేశ్వరభేనానంగమవృషాకప్యాబ్జకవైష్ణవ

హానూమంతమాజాకేత్యాచ్యకాదశ

సహస్రతీర్థకవణకనం నామ

త్రిషష్టిత మోధ్యాయః.

త్రిషష్టిత మోధ్యాయపార్వతీభిః.

ఓం॥బ్రహ్మనామ॥ఆపస్తంబమితిఖ్యాతంతీర్థకంత్రైలోక్యవిశుతం । య
త్రసోమేశ్వరాదేవోమునిరాసీన్నహయశాః । తస్యభార్యాక్షునూత్రేత పతిధమ
పరాయణా । తస్యపుత్రోమహాపాగ్జ్ శ్చక్తిర్నామ్నాథతత్త్వవితే । తస్యాశ్రమ
మనుపాప్రతిగస్త్యాయనిసత్తమః । తమగస్త్యంపూజయిత్వాహ్యపస్తంబోమునీ
శ్వరః । శిష్యైరనువృతశ్శ్రీమాకతంప్రప్టుముపచక్రమే । త్రయాణాంకోసుపూజ్య
స్సాన్య దైవానాంమునిసత్తమ । భుక్తిముక్తీచ కస్తాద్వాస్యాతామాదిశ్చకోభ
వేత్ । అనంతశ్చపికోవిప్ర దేవానామాదిదైవతం । యజ్ఞైఃకథిజ్యతేనేవః కోవేదే
ష్వనుగీయతే । ఏతంమెసంశయంభేత్తుం వదాగస్త్యపరతతపః॥ అగస్త్యఉవాచ॥ ధ
మాకథకామమోక్షాణాం ప్రమాణంశబ్దఉచ్యతే । గుణాదివ్యాప్తభేదేన మూ
ర్తినాత్రివిధోభవేత్ । తత్రాపివైదికశ్శబ్దః ప్రమాణంనేతరోమతః । వేదనగీయతే
యస్తు పురుషశ్శపరాయణః । మృతోపరస్సవిజ్ఞేయ అమృతఃపరఉచ్యతే । యోమూ
తకస్సపరోజ్ఞేయ అపరోమూతకఉచ్యతే । గుణాభివ్యాప్తిభేదేన మూర్తీకసౌత్రి

విధానవత్ బ్రహ్మవిష్ణుశివశ్చైత్రప్యేకం వస్తుక్రిధోచ్యతే | త్రయాణామపి దేవానాం
వెద్యమేకం పరం హితం | ఏకస్య బహుధా వ్యాప్తి గుణతో వ్యాప్తిభేదతః | లోకానా
ముపకారాథా మాకృత త్రయం భవేత్ | యస్తత్వం వెత్తి స పరం వెత్తి చైతన్య సత
రః | తత్ర యోభేద మాచక్షే లింగభేదక ఉచ్యతే | త్రయాణామపి దేవానాం మూర్తి
భేదః పృథక్పృథక్ | వెదః ప్రమాణం సర్వత్ర సాకారేషు పృథక్పృథక్ | నిరాకృతి
త్రచైతం తత్రైభ్యః పరమం మతం | ఆపస్తంబః || ధుక్తిదోముక్తిదః పుంసాం సా
కారోధనిరాకృతిః | సృష్ట్యాకారస్తత్రశ్చక్రః పాలనాకారవివవాహతుః | సాన్య
త్తత్ర శక్తిర్వా యస్తాదతత్సమాప్యతే || అగస్త్యః || బ్రహ్మోకృతీకర్తృయాపా
వేష్టవిపాలనేమతా | రుద్రాకృతిహం తిధాత్రి మేవం వెదేషు గద్యతే | ఆపస్తంబస్త
దాగంగాం గత్వా స్నాత్వా యతప్రతః | మస్తావశంకరం దేవం స్తోత్రేణా నేన నార
ద || ఆపస్తంబః || యోవీలయా విశ్వమిదంచకార ధాతావిధాతా ధువనత్రయ
స్య | యోవిశ్వయాపస్వదసత్సమస్తం సోమేశ్వరంతంశరణం | వ్రజామి | యస్త్యత్సదా
రిద్యమిహాధిశాప రోగాదిభిన్ స్పృశతేశరీరీ | యమాశ్రితాశ్చేప్సితమామృతవంతి
సోమేశ్వరంతంశరణం | వ్రజామి | యేనత్రయాధమకమవేత్య పూర్వం | బ్రహ్మదయస్త
త్రసమథి తాశ్చ | ఎకంద్విధాయేనకృతశరీరం సోమేశ్వరంతం శరణం | వ్రజామి |
యస్తాత్పరం నాన్యదతి సత్రస్తం యస్తాత్పరం నాస్తి సుసూక్ష్మమన్యత్ | యస్తాత్పరం
నామహతాం మహాశ్చ సోమేశ్వరంతంశరణం | వ్రజామి | యస్యాజ్ఞయా విశ్వమిదం వి
చిత్రమచింత్యయాపం న విచిత్రవచ్ఛ | ఎకక్రితుంతద్వదిదం విధాతి సోమేశ్వరంతంశ
రణం | వ్రజామి | యస్త్రిన్విభుత్వం సకలాధిపత్యం కర్తృత్వదాతృత్వమహత్త్వమే
వ | పీతిర్యశస్సోశ్యమనాదిధమకం సోశ్వరంతంశరణం | వ్రజామి | నిత్యంశరణ్యస్సక
లస్సుపుణ్యోత్పత్తియోయశ్శరణాగతశ్చ | సోమేశ్వరం సోమముమేశరూపం | సోమే
శ్వరంతంశరణం | వ్రజామి || తతః ప్రసన్నోభగవా నామా నారదతంమునిం | ఆత్మా
ధం చ పదార్థం దహన్యస్తంబోబ్రవీచ్ఛివం | సర్వాన్ గామానామృతం స్తేయేన
త్వాదేవమీశ్వరం | పశ్యేయజగతామీశమస్త్యిత్వా హశిశామేమునిం ||

ఇతి బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీ మాహాత్మ్యే-

దక్షిణకూలే సోమేశ్వరవణకం నామ.

శ్రీకృష్ణమోధ్యాయః.

చతుష్టయ మోక్షాధ్యాయ ప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మవాచ॥ య మక్షీర్ణమిశ్చాత్రం శిశ్నాణాం షోడశక్షనంత్ర
 త్రాఖ్యానమిదంత్రాసీ దితిహసంపురాతనం సరవేతి ప్రసిద్ధా స్తి నామౌదేశ శసీ
 మునేతస్యాంపుత్రామహాశ్రేష్ఠా శ్వానానిత్యంజనానను॥ గమినోవాయుహారాచ
 చతురత్యాయమప్రియా॥ సారత్యుస్త్వదేవానాం యజ్ఞాక్షణంకల్పితాక్షణా॥ ర
 త్తంతీమనజస్తుస్థే రాత్యసాదైత్యదానవారిరత్తంతీంతాంతదాజ్ఞాత్వా శ్వానయో
 మాతరంశసీ॥ బ్రహ్మ యత్యావిషేధైర్వార్యైర్వక్ష్యం దైశ్చయేషతీహృతాగా
 రాత్యస్తేపామైపశ్వక్షణంకల్పితాశ్శుభాః॥ తతఃకల్పసాదేవానిదమాహక్రమా
 చ్చసీ॥ సరమోవాచ ॥ మాంబధ్వా రాత్యస్తే పాదైస్తావయత్యావప్రహరతై
 సీతాగాయజ్ఞ సిద్ధ్యక్షణం కల్పితాంపశవస్సురాః॥ తస్యావాక్యంశిశ్నాక్షణం
 న్నాహుబృహస్పతిః॥ క్షయంవికృతరూపాదైహ్యస్యాస్యాపాదంబలతయే॥ అ
 స్యాదోషేణతాగావోసీతానాన్యేనమేతునా॥ తద్గరోర్వచనాచ్చక్రంషదాలాం
 ప్రాహరచ్చసీ॥ పాదాఘాతాత్తదాతస్యాముఖాత్ క్షీరంప్రసుస్సుగ్రేవే॥ పునః ప్రా
 హశచీభతాక్షీరంపీతంత్వయాశునా॥ రాత్యనైశ్చతథాదత్తంతస్తాగ్నితాశ్చగా
 మమ॥ సరమోవాచ ॥ నాపరాధానచోషేతౌ మమచాకినురేశ్వర॥ కస్త్యా
 తుక్రీడ్ధోసికింనాభరిషవోబలినస్తుతే॥ తతోధ్యాత్వా దేవగురుజ్ఞాత్యాతస్యావిచే
 స్టితం॥ తస్యాచక్షుష్యయందుష్టాదిహ్నాణాంకక్షణీ॥ తతశ్శశాపతాంశక్రః
 పాపిష్ఠాత్పంచసీభవ॥ మత్యేలోకేపాపభూతా అజ్ఞానాత్పాచార్యాణీ॥ త
 థేంద్రస్యచశాపేన మానుషేసావ్యజాయత॥ యథాశప్తామఘవతా పాదచార్య
 తిభీషణా॥ రాత్యనైశ్చతతోసీతాగవామానయనాయచ॥ యత్పంకర్యస్సురపతిర్విష్ణు
 వేతన్నృవేదయత్॥ విష్ణుజ్ఞాత్యాంశ్చదనుజాన్ గోహంశ్చాంతైర్వచరాత్యసాన్॥
 హంతుంతదాకరోద్యత్పంజగృహేచమహద్దనుః॥ శాక్లంయల్లోకవిఖ్యాతం దైత్య
 నాశకమేవచ॥ జితారిఃపూజితోదైత్యస్వయంస్థిత్యాజనార్దనః॥ యత్రవైదండకా
 రణ్యేశాక్లంపాణిజగత్ప్రభుః॥ తత్రస్థాక్షణైర్వదనుజాక్షరాత్యసాంశ్చబలీయసః॥
 పునజః పూనవైవిష్ణుగావోసీతాశ్చ రాత్యస్తే॥ తత్రవైదండకారణ్యే శాక్లంపాణి
 రితిన్నృతః॥ యుధ్యమానస్తతోవిష్ణుదానవైర్దితిజైస్సహ॥ తేజగ్దురక్షీదామా
 శాంవిష్ణోస్త్రస్తామహమునే॥ అన్వగచ్ఛతతోవిష్ణుస్తానేవచసురారిణిః॥ తతోదవీ
 యసాప్రాప్యశాక్లంముక్షేమనోజవైః॥ వేరిణోభ్యాహనద్విష్ణుగంగాయా
 ఉత్తరేతతే॥ దైత్యాదయఃక్షయంసీతావిష్ణునాప్రభవిష్ణునా॥ శాక్లంముక్షేమనో

వేదైః సుస్వనైశ్చసుమంత్రితైః । తుయంప్రాప్తావిష్ణుచాణై ర్యత్రతేజవ శత్ర
 వః । గాశ్చలభాయత్రదేవే బాణతీర్థం తదుచ్యతే । వైష్ణవం లోకవిదితం గోతీ
 థం చేతి విశ్రుతం । పశ్యథం కల్పితా గావో గంగాయా దక్షిణైతతే । ప్రదదుస్తే
 సురాస్సర్వే గంగాయాస్సన్నివేద్యవ । స్వమభ్యేకారయా మాసద్వీపంచైవాశ్ర
 మంగవాంతర్గోభిస్తత్ర గంగాయాం సురయజ్ఞోప్యజాయత । యజ్ఞ తీర్థంతుత
 త్ప్రీతం గోద్వీపంగాంగనామతః । దేవానాం యజనంతత్ర సర్వకామప్రదం
 శుభం । స్వయం మూర్తికమతీర్థాత్వా గంగాశక్తిమహామతే । గోరక్షితంతు తత్తీ
 థం గంగాయా ఉత్తరేతతే । తౌశ్వానౌ సరమాభుతౌ చతురయో మప్రియా ।
 మాతుశ్చాపంచాపరాధం సర్వంచాపి సవిస్తరం । నివేద్యచయథాన్యాయం కా
 ర్యంచాపి సుఖప్రదం । విశాపకరణంచాపి పప్రచ్ఛతు రుభాయమం । యమోపితా
 భ్యాం సహితః పిత్రే సూర్యాయ చాబ్రవీత్ । శ్రుత్యా సూర్యస్సతంప్రాహ గంగా
 యాం సురసత్తమ । బ్రహ్మణంచైవ విష్ణుంచ ఈశ్వరంచయథాక్రమం । స్తుహిత్యం
 సర్వభావేన భృత్యోపీతిమవాస్యతః । తత్ప్రతుర్వచనం శ్రుత్వా యమః ప్రీతమ
 నాస్తథా । తయోస్తుపీతయోః ప్రాయా త్వరమానుతయోర్యమః । తద్దైవ తోషయా
 మాస గంగాయాం సురసత్తమామ్ । శునాభ్యాం సహితస్త్రిమామ్ దక్షిణాశా
 పతిః । ప్రభుః । బ్రహ్మణంతోషయామాస భానుంచైవ దక్షిణైతతే । ఈశంవిష్ణుం చో
 త్తరేచన్వయం ధమః । ప్రతాపవామ్ । దత్తవంతో వరక్రేష్టం సరమాయావిశా
 పకృత్ । వరాన్యయాచేదహుకో లోకానాముపకారకామ్ । ఏషుస్నానంచయే
 శుర్యుబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః । ఆజ్ఞాథంచపరాథంచ తేకామానాభ్యయ
 శ్శుభామ్ । బాణతీర్థేచయేస్నాత్వా శాశ్వతపాణిం స్మరంతియే । తేభ్యో దారిద్ర్య
 దుఃఖానినభవేయ్యుర్యగేయగే । గోతీర్థే బ్రహ్మతీర్థే చా యేతుస్నాత్వా య
 తవ్రతాః । బ్రహ్మణంతం నమస్కృత్వా ద్వీపస్యాపిప్రదక్షిణం । యః కుర్యాత్తైస పృ
 థివీనస్తద్విపాకృతాభవేత్ । ప్రదక్షిణేకృత్యకించి ద్దానాద్దత్తావసుంధరా । త
 ద్దేవయజనంప్రాప్యకించిధ్ధత్వా హుతాశనం । అశ్వమేధాదియజ్ఞానాం పుణ్య
 మాప్నోతి పుషకలం । యస్స కృత్తత్రపఠతి గాయత్రీం వేదమాతరం । అధీతాస్సృస్స
 ర్వవేదానైష్కగ్రీమ్యాస్తుక్తిమాభ్యుయాత్ । స్నాత్వా తుదక్షిణే కూపేశక్తిదేవేభి
 క్తితః । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానాం శక్తిస్సాస్యచ్ఛత్రయామయా । సర్వాన్ గామానవా
 ప్నోతి పుత్రవామ్ధనవామ్భవేత్ । ఆదిత్యంభ క్తితో యస్తుదక్షిణేనియతో సరః । స్నా
 త్వా పశ్యేత్తే నేష్టా యజ్ఞా వివిధదక్షిణాః । భవేయశ్చోత్తరే దైవ గంగాయాం

దైత్యసూదనం తత్రస్మానేనదానేన జపాత్సంస్తవనేనచ । అపిదుష్కృతకర్తృ
 ణః పితరోమోక్షమాప్నుయః । ఇత్యాద్యష్టసహస్రాణి తీర్థానిత్రిణీనారద । తేషు
 స్నానంచదానంచ సర్వమక్షయ్య పుణ్యదం ఏషాంచ స్మరణంపుణ్య మేక జన్తాఘ
 నాశనం । శ్రవణాత్పితృభిస్సాధకం పఠనాత్స్వకులైస్సహ । తేషామప్యతిపాపా
 నినాశం యాంతిమమాజ్ఞయా । తత్రస్మాదాదియః కృత్వా కించిద్దత్వా యతా
 త్తవాక్ । పితౄణాంపిండదానాని కృత్వానత్వా సురానిమాన్ । ధనంధాన్యం
 యశోవీర్యమాయురారోగ్యసంపదం । పుత్రాన్పౌత్రాన్ప్రియాంభార్యాంలభ్యై
 న్యన్త్రసేనాస్థితం । అవియుక్తః పితమనాబంధుభిశ్చ తిమానితః । సరకస్థాన్ సర్వ
 పితౄణాన్ తారయిత్వా కులానిచ । వాచయిత్వాప్రియైర్యుక్తమంతేవిష్ణుం శివంస్త
 రణ్ । తతోముక్తిపదం గచ్ఛేద్దేవానాం వచనం యథా ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే-గౌతమీమాహాత్మ్యే-బాణతీర్థశాస్త్రం పాణియజ్ఞ
 తీర్థగోదీపదేవయజనబ్రహ్మతీర్థశక్తితీర్థయమాదిత్యసుతృప్త
 దైత్యసూదనయమేశ్వరపితృతీర్థాదిసహస్రతీర్థవణకనానామ
 చతుష్షష్ఠితమోధ్యాయః.

అథపంచషష్ఠితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాచ ॥ యక్షిణీసంగమంనామ తీర్థం సర్వఫలప్రదం । తత్ర
 స్నానేనదానేన సర్వానాగ్రమానవాప్నుయాత్ । యత్రయక్షేశ్వరోదేవోద
 శకనాద్భుక్తిముక్తిదః । విశ్వావసోస్సృసానామ్నా పిష్పలా చారుహానినిః । ఋషీ
 ణాంసత్రమగమ ద్దాతమీతీరమాశ్రితా । సాగత్వాశ్రావయద్వోషడస్తుశ్రౌషడి
 తిస్వరం విస్వరేణ బ్రువంతీంతాం శశపుస్సాగ్రీవిణీభవ । తతోనద్యభవత్తత్రయ
 ష్టిణీతిచవిశ్రుతా । తతోవిశ్వావసుఃపూజ్య ఋషీన్ దేవం త్రిలోచనం । తత్రతు
 స్నానమాత్రేణ సత్రయాగఫలంలభేత్ । తతఃప్రభృతితత్తీర్థం యక్షిణీ సంగ
 మంస్తృతం । తత్రస్మానేనదానేన సర్వానాగ్రమానవాప్నుయాత్ ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

యక్షిణీసంగమతీర్థవణకనానామ

పంచషష్ఠితమోధ్యాయః.

షట్పత్తితమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాచ॥ శుక్ల తీర్థమితిఖ్యాతం సర్వసిద్ధికరంనృణాం॥ యస్య
స్మరణమాత్రేణ సర్వాకామానవాప్నుయాత్ । భారద్వాజఇతిఖ్యాతఃఋషిః
పరమధామికః॥ తస్యమైతీనసీనామ పతివ్రతపరాయణాః॥ గౌతమీతీరమధ్యాస్తేఞ్చ
ష్టివ్రతపరాయణః॥ అగ్నిహోమీయమైంద్రాగ్నం పురోడాశమకల్పయత్॥ తస్యమా
నెపురోడాశే ధూమాత్రశ్చైదజాయత । పురోడాశంభేదయిత్వా ఉదతిష్ఠము
వాచతం॥ ఏనంయజ్ఞమహంహన్త్రివదంతమితతంఋషిః । ప్రోవాచసత్వరఃక్రుద్ధో
భరద్వాజోద్విజోత్తమః । హవ్యఘ్నైతివిఖ్యాతో భరద్వాజనిబోధమాం॥ సం
ధ్యాసుతోహంక్రేతశ్చ సుతఃప్రాచీనబహిఃపః । బ్రహ్మణామే వరోదత్తా య
జ్ఞాకథాదయథానుఖం । మమానుజఃకవిశ్చాపిబలవానతిభీషణః॥ అహంకృష్ణః పి
తాకృష్ణః మాతాకృష్ణాతథానుజః । అహంనుఖంహనిష్యామి యూపం ఛేద్వి
కృతాంతతః॥ భరద్వాజోరత్నకృతాంమే త్వయాంయజ్ఞ ససనాతనః । జానేత్వాం
యజ్ఞహంతారం రత్నకృతాంమే మఖస్తవయా॥ రాక్షసః॥ భరద్వాజనిబోధేదం
వాక్యంమమసనాతనం॥ బ్రహ్మణాహంపురాశప్తో దేవదానవసన్నిధౌ॥ తతఃప్రసాది
తోబ్రహ్మ దేవలోకపితామహః । అమృతైఃస్రాక్షయిత్వాత్వాం యేకుర్వంతి త
తోమఖం॥ తదైవత్వయితత్సర్వం పూణంస్యాదబ్జజోబ్రవీత్ । భారద్వాజఃపునః
ప్రాహసఖామేసిమహామతే॥ మఖసంరక్షణంయేన స్యాన్నేవదకరోమితత్॥ రాక్ష
సః॥ అమృతంగౌతమీవారిహ్యమృతంస్వర్ణమచ్యతే॥ అమృతంగోభవంచాజ్యమమృ
తంసోమము త్రమం॥ అమృతంచంద్రమాశ్చేష్ఠమితిపంచామృతంబుధైః॥ పీతైర్మాణ
మభిషించస్వహ్యథవామాంతథాత్రిభిః॥ గంగాయావారిణాజ్యేనహిరజ్యేన తదైవ
చ॥ తథాకరోద్దృషీరత్నహ్యభిషేకంతథామఖే॥ పునశ్చయూపేచపశావృత్విత్సుమఖ
మండలే॥ శుక్లాభవక్సర్వవలభిషేకాన్తహత్తనః॥ తద్రక్షోపితథాశుక్లోభిత్వోత్ప
న్నోమహాబలిః॥ యేపురాకృష్ణరూపోభూత్సతు శుక్లోభవత్తుణాత్ । యజ్ఞంస
ర్వంసమాప్యాథ భారద్వాజఃప్రతాపవాక్॥ ఋత్విజోవిససజాఃథయూపంగం
గామథాక్షివత్॥ గంగామధ్యేతద్ధియాప మద్యాప్యాస్తేమహామతే॥ అభిషిక్తంచా
మృతేనహ్యభిజ్ఞానంమహచ్చతత్॥ తత్రతీర్థేమహాద్రక్షోభరద్వాజమువాచహ॥ అ
హంయామిభరద్వాజకృతశుక్లస్తవ్యాశుభః॥ తస్మాత్తదాత్రతీర్థేయేన్నానదా
నాదిపూజనం॥ కుర్మ్యస్నేహామభీష్టానిభవేయుస్సఫలంమఖం॥ సర్వణాదపిపాపానినా

శంయాతిశుభంభవేత్ | తతఃప్రభృతితత్త్వీకం శుక్లతీర్థకమితిస్మృతం ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే
శుక్లతీర్థాదిసప్తసహస్రతీర్థవర్ణనంనామ

షట్పక్షిత మోధ్యాయః.

సప్తపక్షిత మోధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారివాచ || చక్రతీర్థకమితిఖ్యాతం స్మరణాత్పాపనాశనంతస్యా
విధానంవక్ష్యామి శృణుయత్సేననారద | ఋషయస్సప్తవిఖ్యాతా వసిష్ఠప్రముఖా
మునే | గౌతమ్యాస్త్రీరమాసాద్య సత్రయాగముపాసిరే | తత్రవిఘ్నఉపాక్రాంతే ర
క్షోభిరతిభీషణైః | మామభ్యేత్యాథఋషయో రక్షఃకృత్యంన్యవేదయత్ | తదాహం
ప్రమదారూపం మాయయాస్పృశ్యనారద | తస్యాస్తుదర్శనాదేవ నాశంయాంత్యథ
రాక్షసాః | ఏవముక్త్యాతుతాంప్రదా మృషిభ్యఃప్రమదాంమునే | మద్వాక్యాదృష
యోమాయా మదాయచపునర్యయః | గౌతమీంసరితాంశ్రేష్ఠాం పునర్యజ్ఞాయదీ
క్షితాః | పునస్తన్తఖనాశాయ రాక్షసాఃపునరాగమత్ | యజ్ఞవాటాంతికేమా
యాం దృష్ట్వా రాక్షససత్తమాః | తతోన్యత్యంతిగాయంతి హసంతిచవదంతిచ | తె
షాంమధ్యేదైత్యపతి శృంబరోనామవీర్యవాత్ | మాయారూపాంచప్రమదాం భటు
యామాసనారద | మఖేవిధ్వస్యమానేతు విష్ణుం తేశరణంయయః | ప్రదాద్విష్ణుశ్చ
క్రమశో మునీనాంరక్షణాయచ | చక్రంతద్రాక్షసానాజౌ దైత్యాంశ్చదనుజాంస్త
ధా | చిచ్ఛేదతద్భయాదేవ మృతారాక్షసపుంగవాః | ఋషిభిస్తన్తహత్సత్రంసంపూ
ణకమభవత్తదా | తతఃప్రభృతితత్త్వీకం చక్రతీర్థకముదాహృతం | తత్రస్నానేన
దానేన సత్రయాగఫలంలభేత్ ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

చక్రతీర్థాదిపంచతీర్థవర్ణనంనామ

సప్తపక్షిత మోధ్యాయః.

అష్టపక్షితమాధ్యాయపారిరంభః.

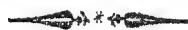
ఓంబ్రహ్మచారిః॥ వాణీసంగమమాఖ్యాతం యత్రవాగీశ్వరోహరః॥ త
 త్తీర్థకంసర్వపాపానాం మోచనంసర్వకామదం॥ తత్రస్నానేనదానేన బ్రహ్మహ
 త్యావినాశనం॥ బ్రహ్మవిష్ణోవ్యసంవాదే మహాత్మ్యేతుపరస్పరం॥ తయోర్ముఖ్యేషు
 హాదేవో జ్యోతిర్ముఖాతికరభూతిః॥ తత్రైవవాగువాదేదం దైవితత్రతయో
 శ్శుభా॥ అహమస్తాన్తహస్సృయ అహమస్తీతితైమిథః॥ దైవీవాగుభయోఽపాహ
 యస్తస్వస్యాంతంతుపశ్యతి॥ సతుజ్యేష్ఠోభవతస్తా న్నావాదంకర్తుమహాభ॥ త
 ద్వాక్యావిష్ణురగమ దధోహంచోర్ధ్వమాక్రమం॥ తతోవిష్ణుశ్శీఘ్రమేత్య జ్యోతిః
 పాశ్వముపావిశత్॥ నప్రాప్యాంతమహంప్రాయాం దూరార్దూరతరంమునే॥ త
 తక్రూపంతోనివృత్తోహం ద్రష్టుంతస్యాంతకమణః॥ తదైవంమమధీరాసీద్దృష్ట్యాం
 తోమయాభృశం॥ తస్యదేవస్యతద్విష్ణో మకమజ్యైష్ఠ్యంస్ఫుటంభవేత్॥ పునశ్చపిమ
 తిశ్చేయం మమత్వాసీన్తహమతే॥ అహంచతుర్భిర్యదనై రన్యతంవాకథంవదే॥ త
 తోహంపంచమంవక్త్రం గదకభాకృతిభీషణంకృత్యాచేదన్యతంవయ్యే ఇతిధ్యా
 త్యాచిరంతథా॥ అబ్రువంతంహరింతత్రచాసీనంజగతాంపతిం॥ అస్యప్రాప్తాయూ
 హ్యంత సైవజ్యైష్ఠ్యంజనాదకనాత్॥ మమేతివదతఃపార్శ్వే ఊచతూహరిశంక
 రా॥ ఏకరూపావహంద్యష్టా నానాప్రేకత్వరూపిణౌ॥ తాదృష్ట్యావిస్మితోభీతఅస్తు
 వంహరిశంకరా॥ తతస్తుష్టాజగన్నాథో వాచంతాపూచతు స్త్వితి॥ యస్తాదియంస
 త్యముక్తా బ్రహ్మవాచిస్థితాసతీ॥ తస్తాదదృశ్యాత్వంఘాయాఃపాప రూపాస్య
 సంశయః॥ ఏతచ్ఛాపంశిశమ్యాభ సాదేవీప్రణతాతథా॥ విశాపయత్న మకరో
 త్తుష్టావచవిశేషతః॥ శ్రుత్వాహరిహరాచైవం వాచంవాచ మధోచతుః॥ తతస్తు
 ష్టాదేవదేహా ప్రాథికతాత్రిదశాచికతా॥ గంగాయాంసంగతాభద్రే యదా
 త్వంలూకపావనితతఃపునర్వపుస్తే స్యాత్పవిత్రాసి సుశోభనే॥ తథేత్యుక్త్వా సా
 పిదేవీ గంగాయాంసంగతాభవత్॥ భాగీరథీంగౌతమీంచతతశ్చాపిస్వకంవపుః॥
 దేవీసాప్యగమద్భక్త్యా దేవానామపిదులభం॥ గౌతమ్యాంసైవ విఖ్యాతా
 వాణీవాగితివిక్రతా॥ భాగీరథ్యాసైవదేవీ సరస్వత్యభిధీయతే॥ ఉభయత్రవ వి
 ఖ్యాత స్సంగమశ్చేతి విశుక్రితః॥ సరస్వతీసంగమశ్చ వాణీసంగమఏవవ॥ గౌత
 మ్యాసంగతాదేవీ వాణీవాచా సరస్వతీ॥ సర్వత్రపూజితంతీర్థకంతత్రవాచా శి
 వంశుభం॥ దేవేశ్వరంపూజయిత్వా విశాపమగమత్తథా॥ తస్తాత్తత్రశుచిభూ

త్వా తత్రతత్రచ సంగమే! హగీశ్వరంతతోద్భవ్త్వా లావతాముక్తి మాప్నుయాత్ | దానః శానామాదికంకించి దుపవాసాదికాంక్రియాం | యిహుర్యాత్సంగమే పుణ్యై సంసారిసభవేత్పునః ||

ఇతీశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

వాణీసంగమవాగీశ్వరాద్యేకోనవింశతీతీర్థవణి సంసారా

అష్టపష్టితమోధ్యాయః.

ఏకోనస ప్రతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం || బ్రహ్మోవాచ || విష్ణుతీర్థమితి శ్లోకం తత్ర వృత్తమిదం శృణు | మాన్య
ల్యఇతి విఖ్యాతోముద్గలస్య సుతోబుః | తస్య భార్యావజాబాలానామ్నాఖ్యాతాసు
పుత్రిణీపితాబుషిస్తథావృద్ధోముద్గలోలోకవిశ్రుతః | తస్య భార్యతదాఖ్యాతా
నామ్నాభాగీరథీశుభానమాద్గల్యః ప్రాతరేత్యంగం గంస్నాత్వా శుచివ్రతః | నిత్య
మేవత్విదంకమతస్యాసీస్తుచిస్తమంగం గాతీరేకుశైమృకద్భి శ్శమీపుష్పైరహనిక
శం | ఆవాహనం నిత్యమేవ విష్ణోశ్చక్రేన మాద్గలి | తేనాహూతశ్చరన్నేతి లక్ష్మీభతాక
జగత్పతిః | వైసతేయమధారుహ్యశంఖచక్రగదాధరః | పూజితస్తేన ఋషిణా స
మాద్గలేనయత్నతః | ప్రబూజేచకథాశ్చిత్రా మాద్గల్యయజగత్ప్రభుః | త
తోపరాష్ఠాసమయే విష్ణుః ప్రాహ సమాద్గలిం | యాహివత్సస్వభవనం విశ్రాంతో
సిపునఃపునః | ఏవముక్తస్సవైతేన విష్ణునాయాతిసద్విజః | జగత్ప్రభుస్సచాయా
తిఖగయుక్తస్సమందీరం | మాద్గల్యోపితథాభ్యేత్యకించిదాదాయయత్నతః | స్వ
మేవభవనం ప్రాప్తాభార్యయోస్వాజితందదా | మాద్గల్యస్త్రియాసాపివతివ్రత
పరాయణా | శాకంమూలంఫలంవాపిభాత్రానీతందయత్నతః | సుసంస్కృత్వా
భజాలేభ్యోగురుభ్యోభతురేవచ | దత్వాతుభోజనం తేభ్యోవశ్యాద్భుక్తేయతవ్ర
తా | భుక్తవత్సవసర్వేషు రాత్రౌనిత్యం సమాద్గలిః | విష్ణోశ్శ్రుతాః కథాశ్చిత్రా
స్తేభ్యోవక్త్యతిహాషితః | ఏవంబహుతిథేకాలేవ్యతీతేచాపివిన్నృతే | మాద్గ
ల్యస్యతతోభార్యభాతాకరంవాక్యమబ్రవీత్ | యది తేవిష్ణురభ్యేతి సమీపంత్రిదశా
చితః | తథాశిక్ష్మమస్తాకంకస్తాదితి జగత్ప్రభుః | తంతుపృచ్ఛమహాప్రాజ్ఞయ

ధాసావిష్ణురేవచ । యస్మింశ్చస్త్రైతమాత్రేతు జరాజన్మరుజామృతిః । నాశం
 యాంతికుతోదృష్టైతస్తాత్పృచ్ఛజగత్ప్రభుం । తథేత్యుక్తాప్రియావాక్యా స్తాద్గ
 ల్లోయిత్యవధరిం । పూజయిత్వాభవప్రచ్ఛవిప్రోపినకృతాంజలిః । త్వయిస్త్రైతేజ
 గన్నాథశోకచారిద్ర్యమహ్నతం । నాశంయాతికుతోఽనష్టంతస్తాన్తేబూహిశ్శి
 షం ॥ విష్ణురుజాచ ॥ త్వయానదత్రంకించిచ్ఛబాహ్మణేభ్యోమమాపిచ ॥ యద్దీయ
 తేతదేవేహపరస్మింశ్చోపతిష్ఠతి । మృద్ధిర్వాగ్ధిఃకుచైమణంత్రైశ్శుచిఘాతస్స
 దాభవాత్ । కరోషితస్తాత్పుతాత్తాశరీరస్యచశోషణాత్ । అథవాలస్యసేమ
 క్తింభుక్త్యాముక్తింనలప్యసే ॥ మౌద్గల్యః ॥ భుక్త్యాముక్తికథంఘాయా ద్భుక్తి
 ముక్తిసుదులకథే । భుక్త్యాముక్తిస్సర్వపూజ్యాతామిచ్ఛేయంజగన్తయ ॥ విష్ణుః ॥
 ఏతదేవాంతరంబ్రహ్మణీయతేమామనుస్మరత్ । బ్రాహ్మణాయాథచాథిశభ్యస్త
 దేవాక్షయమాపుయాత్ । నమాంధ్యాత్వాభయద్దద్యాత్వావస్తాత్రఫలప్రదం ।
 నపునదకత్తమేవేహనభోగాయచకల్ప్యతే । తస్తాద్దేహిమహాబుద్ధేభోజ్యుకింజన
 మేభవాత్ । అథవావిప్రముఖ్యాయ గౌతమీతీరమాశ్రితః । మౌద్గల్యఃప్రాహతం
 విష్ణుందేయంమమనవిద్యతే । తతోవిష్ణుగణరుత్సంతమాహశీఘ్రింజగత్పతిః । ఇహ
 నయస్యకణిశంమమాయంచార్పయిష్యతి । తతోభుక్త్యాశ్రియంభోగా స్తాద్గల్యోమ
 నసఃప్రియాత్ । భుక్త్యాముక్తిమవాప్నోతి తథాచక్రేగరుత్సరాట్ । విష్ణుమాస్తేక
 ణాత్ప్రాదా స్తాద్గల్యోధయతవ్రతః । ఏతస్మిన్మంతరేవిష్ణుర్విశ్వకర్మాణమబ్ర
 వీత్ । యావచ్ఛాస్త్రకులేనస్త పురుషాస్తావదేవచ । భవితారోమహాబుద్ధే తావ
 తాగ్రమాన్తమేప్సితాత్ । గావోహిరణ్యంధాన్యాని వస్త్రాణ్యభరణానిచ । యచ్ఛ
 కించిన్తసఃప్రిత్యై లోకేభవతిశోభనం । తత్సర్వమాపమాద్గల్యో విష్ణుగంగాప్రసా
 దతః । గృహంగచ్ఛేతిమాద్గల్యో విష్ణునోక్తస్తతోయయా । ఆశ్రమస్యతుసర్వధింధృ
 ష్ట్యాఋషిరభాషత । అశానాదానప్రభావోయం మహావిష్ణోఃకృపాపిచ । తథాగం
 గాప్రభావశ్చ నవిచార్యకథంచన । మాద్గల్యోభార్యయాసాధకం పుత్రైశ్శిష్టైశ్చ
 శ్చబంధుభిః । శిత్పభ్యాంబుభుజేభాగాత్ తతోముక్తిమవాప్తవాత్ । తతఃప్రభృతిత
 త్తీథకం మౌద్గల్యంవైష్ణవంతథా । తత్రస్నానంచదానంచ భుక్తిముక్తిప్రదాయ
 కం । తత్రత్రుప్తిస్త్పతిర్వాపి తీథకస్యాస్యకథంచన । తస్యవిష్ణుభావేత్ప్రీతిః పాపై
 ముక్తస్సభవేత్ ॥ ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీనాహుత్యే మాద్గల్యవిష్ణు
 తీర్థాదిసహస్రైకాదశతీథకవణకనానామ ఏకోననవతీతమోధ్యాయః ।

సప్తతిత మోక్షాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారి॥ లక్ష్మీతీర్థమితిఖ్యాతం సాక్షాల్లక్ష్మీవివర్ధనం । అల
 క్ష్మీనాశనంపుణ్య మాఖ్యానంశృణునారద।సంవాదశ్చపురాత్వాసీ త్పుత్రలక్ష్మీదరి
 ద్రయోః।పరస్పరవిరోధిన్య ఉభేతేవిశ్వమీయతుః। తాభ్యాంనవ్యావృతంవస్తు త
 త్రాస్తిభువనత్రయే।మమజ్యైష్ఠ్యంమమజ్యైష్ఠ్యమిత్యూచతురుభేమధః । అహం
 సర్వంసముద్భూతా ఇత్యాహశ్రియమోజసా । దరిద్రాయావయతౌక్తా సర్వే
 భ్యోహ్యధికాతతః।ముక్తిమేదాశ్రితానిత్యం దరిద్రైవంవచోబ్రవీత్ ।కామఃకో
 ధశ్చలోభశ్చ మోహమాత్సర్యమేవచ। యత్రాహమస్తి తత్రైతే నత్యంతికదా
 చన।బ్రాహ్మణేషుచవిద్యత్సు వ్రతచారిషుభిక్షుషు, నిభక్యేషువసిష్యామివత్సామి
 శృణుతేస్థితిం।రజోవతిష్ఠపాపేషు నిష్ఠరేషుఖలేషుచ। పిశునేషుచలుభేషు వికృతే
 షుశరేషుచ।అనార్యేషుకృతఘ్నైషు ధమఃఘాతీషుసర్వదా । మిత్రద్రోహిష్యధీరే
 షుభగ్నచిత్రైషువతఃసేవీవంవివదమానేతేజగ్గుతుమామభిపి । మజ్జేపురాత
 రాపుణ్యే ఆపఃపూర్వతరాస్తతః। స్త్రీహంవివాదాస్తావీవ స్త్రియోజానంతినేత
 రి।విశేషతఃపునస్తాభ్యాం కమండలుజలాశ్రయః। తత్రాపిగౌతమీదేవీ నిశ్చయంక
 థయిష్యతి।తేమద్వాక్యాద్భువంగత్వా భూమ్యాచనసీతాలపః । అద్భిశ్చసహి
 తాస్సర్వా గౌతమీమీయరాపగాః।భూమిరాప స్తయోర్వాక్యంగౌతమ్యైక్రమశః
 స్ఫుటం।దరిద్రాయాశ్చలక్ష్మ్యైశ్చవాక్యంమధ్యస్థవత్తదా । శృణ్వత్సులోకపాలేషు
 శృణ్వంత్యాంభువినారద । శృణ్వంతీష్యపుసాగంగాదరిద్రాయావక్యమబ్రవీత్ । సా
 ప్రశస్యతథాలక్ష్మీంగౌతమీవాక్యమబ్రవీత్ ॥ శ్రీగౌతమ్యువాచ ॥ బ్రహ్మశ్రీశ్చతపశ్రీ
 శ్చయశశ్రీఃకీర్తిఃసంపదః। ధనశ్రీశ్చజయశ్రీశ్చ విజ్ఞాప్రజ్ఞాసరస్వతీ। భుక్తిశ్రీశ్చాథ
 యుక్తిశ్రీస్త్వౌతిలఃజ్ఞాధృతిఃతుమాసిద్ధిస్తుష్టిస్తథాశుష్టిశ్శాంతిరాపస్తథామహీ।అ
 హంశక్తిరథౌషధ్యైశ్రుతిబుద్ధిర్విభావరీ। ద్యౌజ్యోత్సాహాశిషస్సస్తిరస్వస్తి
 ప్తిశ్చైవతథాశివా । యత్కించదిద్విద్యతేలోకేలక్ష్మ్యావ్యాప్తంచరాచరం । బ్రా
 హ్మణేష్యథధీరేషుతుమావత్సవధసాధుషు।విద్యాయుక్తేషుదాంతేషుభుక్తిముక్త్య
 నుసారిషు । కిమత్రబహునోక్తైససర్వంలక్ష్మీమయంజగత్ । యస్మిన్కస్తింశ్చయ

తిరించుతట్రాప్తంపరిదృశ్యతే । లక్ష్మీబీజంతుతత్సర్వం గమ్యతాంగమ్యతాంత్య
యా । యత్రేయంసుందరీంచేపి స్వధాంతనలజ్జసే । గచ్ఛగచ్ఛేతితాంచేపి
దరిద్రాంవాక్యమబ్రవీత్ । తతఃప్రభృతిగంగాగభో దరిద్రానాశకృద్భవేత్ । త
తఃప్రభృతితత్తీర్థమలక్ష్మీనాశనంశుచి । తత్రస్నానేనదానేనలక్ష్మీవాక్పుత్రవాక్
భవేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే, గాతమీమాహాత్యైః.
లక్ష్మీతీర్థాదిషట్సహస్రతీర్థవణనామ
సప్తతితమోధ్యాయః.

ఏకసప్తతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం॥ బ్రహ్మవాచ॥ భానుతీర్థమితిఖ్యాతంసర్వసిద్ధికరంనృణాం । తదేవ
వృత్తమాఖ్యాన్యేమహాపాతకనాశనం । శర్యాతిరితివిఖ్యాతోరాజాపరమధామి
కః । తస్యభార్యాస్థపిష్ఠేతిరూపేణాప్రతిమాభువి । మధుశ్చందఇతిఖ్యాతోవైశ్వా
మితోద్విజోత్తమః । పురోధాస్తస్యస్వపతేబ్రహ్మక్షిరితివిశ్రుతః । దిశోవిజేతుం
సజగామరాజాపురోధసాతేనరఘుప్రవీరః । పురోధసంపాత్రామహానుభావం జి
త్వాదిశశ్చాద్వనిసప్రవిష్టః । పవచ్ఛేదంకేనఖదంగతోసి హేతుంవదస్వేతిమహా
నుభావః । జితేయముర్వీవిజితానరేంద్రాహవశస్యహేతౌమహాహీమాజాతే । కిం
త్వంకృతోమేవదసత్యమేవచిత్త్యుక్తవాక్ప్రీతిపరస్సరాజా । సంబోధ్యసర్వంతము
వాచవిప్రశ్చందోమధుఃప్రేమమయాంప్రియోక్తిం ॥ మధుశ్చందఉవాచ॥ శృణుధూ
పాలమద్యాక్యంభాగ్యయాయదుదీరితం । స్థితేయామేవయంయామో యామినీగా
మినీతథా । స్వామినీచాస్యదేహస్య కామినీకాప్రసీతతే । స్తృప్త్యాతురాజక్
తాంభార్యాంశోషంయాతికలేబరంవిహస్యచాబ్రవీద్రాజాపురోధసమరిందమః ।
త్వంగురుమహామమిత్రంచకిమాత్తానంవిడంబసే । కిమనేనమహాబ్రహ్మమమవా
క్యేనమానద ॥ మధుశ్చందః ॥ యత్రాసుకూల్యందంపత్యో శ్రీవగస్తత్రవధక్
తే । నైవేదంధూషణంరాజక్థూషణంచాసుమన్యతాం । సజగామస్వకంచేశంబృ
హత్థ్యాసేనయాయుతః । పరితౌర్థాంచతత్ప్రేక్షో దూతైర్వాతాం స్వవేదయ
త్ । దిశోవిజేతుంశర్యాతిం యాతంరాక్షసపుంగవః । జిత్వారసాతలంయాతో రా
జానంశపురోధసం । రాజ్ఞోభార్యానిశ్చయాయప్రవృత్తామునిసత్తమః । వాతాంకృ
త్వాదూతముఖా న్మధుశ్చందప్రియాపునః । తదైవోత్క్రమితప్రాణా తద్విచిత్ర

మివాభవత్పురావృత్తంతుతేదృష్ట్యా దూతారాజ్ఞేన్యవేదయన్ । యత్కృతం
రాజపత్నిభిః ప్రియయాచపురోధసః । దుఃఖితోవిన్దితోరాజా పునరూతాన
భాషతశిశుంగచ్ఛంతుహేదూతా బ్రాహ్మణ్యాయ తగ్రేభరం । తద్రక్షంతుపు
నర్వాతాం శ్రుత్వా రాజాపురోధసం । ఉవాచ మధురంవాక్యం వయంయా
మోథగౌతమిం బ్రాహ్మణేభ్యోధనందత్వా దేవాన్మత్వా పితౄణాం ద్విజాం । పురో
హితంద్విజశ్రేష్ఠం ప్రేక్షయిత్వా ధనాన్వితం । అన్యత్రతీర్థే పంథానం దేహి
ప్రయతవాన్చవఏతత్కృత్యంనజానాతి రాజ్ఞస్సర్వం పురోహితః । గతే తస్మి
న్మరౌరాజా చైశ్వామిత్రేమహాత్మని । సర్వంబలం ప్రేక్షయిత్వా గంగాతీరేగ్ని
మావిశత్ । ఇత్యుక్త్వా సతురాజేంద్రో గంగాంథానుంసురానపి । యదిదత్తం య
దిహుతం యదిత్రాతాః ప్రజామయా । తేనసశ్శేనసాసాధ్యే మయాయుష్యేణ
జీవతు ఇత్యుక్త్వాగ్నింప్రవిష్టేతు శర్యాతౌన్మపసత్తమే । తథైవచోష్ఠితాభార్యా
చాస్త్రాణస్యమహాత్మనః । అగ్నిప్రవిష్టంరాజానం శ్రుత్వావిస్త్రయకారణంపతి
వృతాంతభాభార్యా మృతాంజీవాన్వితాంపునః । తదథేంచాపిరాజానం త్వ
క్తంజీవంవిశేషతః । అత్తనశ్చపునఃకృత్య మస్తరన్నృపతేగురయః । అహమస్య
గ్నిమావిశ్య నూనయాన్యే పీయాంతికం । అథవాహంతపస్తస్య ఇతినిశ్చయ
వాన్ద్విజః ఏతదేవాత్మనఃకృత్యం మేనేసుకృతమేవచ । జీవయామిచరాజానంతే
నయామిప్రియాంపురిం ఏతదేవప్రియం మేస్మాదితితుష్టావభానురం శ్రీమధుశ్చం
దఉవాచ॥ నమోస్తుతస్తేసూర్యాయ ముక్తయేమితతేజసే । ఛందోమయాయ
దేవాయహియంకారాధాయతేనమః । విశ్వరూపాయబ్రహ్మాయత్రిగుణాయ
త్రిమూతయైస్థిత్యుత్పత్తివినాశానాం హేతవే జగతఃప్రభో । తతః ప్రసన్న
స్సూర్యోఽహుద్వరయస్వేత్యభాషత । రాజానందేహిదేవేభా ర్యాయచప్రియ
వాదిసిం అత్తనశ్చసుఖాత్పుత్రాత్ రాజ్ఞేచైవ శుభాన్వరాత్ । తతః ప్రాదాజ్ఞ
గన్నాథ శ్శర్యాతింస్వణః ఘోషితం । తాంచభార్యాయవరానన్యాకసర్వంతస్తై
న్యవేదయన్ తతోయాతశ్చియావిష్టః ప్రియేణచపురోధసా । యయాసుఖీన్వ
కందేశం తత్తుతిథంశుభంస్తృతం । తత్రత్రిణీసహస్రాణి తీర్థాని గుణవంతి
చ తతఃప్రభృతితత్తిథం భానుతిథముదాహృతం । మాధుశ్చందంసమాఖ్యా
తంశర్యాతంపాపనాశనం । తేషస్సానంచదానంచ సర్వపాపప్రణాశనమ్
తసంజీవనంతస్సృదాయురారోగ్యవధం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే
భాన్వాదిత్రినహస్రతీర్థవణనానా
మైకసప్తతితమోధ్యాయః.

ద్విసప్తతితమాధ్యాయపాగిరంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాచ॥ ఖడ్గతీర్థమితిఖ్యాతం గాతమ్యాడత్రరేతతే॥ తత్ర
స్నానేనదానేన ముక్తిమాప్నోతిమానవః । తత్రవృత్తంప్రవక్ష్యామిశృణు య
త్సేననారద! శైలూషఇతివిఖ్యాతః కవషస్యసుతోద్విజః । కుటుంబభారా తృప్తి
తోనచార్థాణాంపరిధావతి । సకదాచిద్వృత్తియతో వృత్తిభిః పరివతయన్
సలభతధనంవృత్తై విరాగమగమత్తదా । సేవానిషిద్ధాయాకాచిన్నిందితాదుస్త
రంతపః! బలాదాకషకతీయంమాం తృష్ణాసర్వత్ర దుష్కృతా॥ తథాకలితమజ్ఞా
నాత్తస్మాత్తృష్ణేనమోస్తుతే । ఏవంవిచింత్యమేధావీ బంధుచ్ఛేదాయకింభవేత్
జ్ఞానాగ్నినాక్రోధమోహశా లోభేష్యైవమనంతథా । ఛేద్దితాకేన హేతో
స్తంగురుంప్రప్రచ్ఛసద్విజః॥ గురురువాచ॥ ఈశ్వరాజ్ఞానమన్విచ్ఛేదిత్యేవంవై దిక్షిశ్రు
తిః! తస్మాదారాధయేశానం తతోజ్ఞానమవాప్స్యసి । తథేత్యుక్తావ శైలూషో
జ్ఞానాయేశ్వరమర్చయత్॥ పీతోభవేత్సుగేశానోజ్ఞానంప్రాదాద్విజాతయే॥ ప్రా
ప్తజ్ఞానోమహాబుద్ధిగ్రాధాంప్రోవాచముక్తిదాం । క్రోధస్త్రిప్రథమ శ్చత్రుర్నిష్ఫులో
దేహనాశకృత్ । జ్ఞానఖడ్గేనతంభిత్యాపరమంసుఖమోమృతయాత్ । తృష్ణా బహువి
ధామాయాబంధనీపాపకారిణీ! ఛిత్రైస్తాంజ్ఞానఖడ్గేనసుఖమిచ్ఛతిమానవః! సంగ
స్తుపరమంబంధోదేహదీనామితీశ్రుతిః! ఛిత్రైస్త్వంజ్ఞాన ఖడ్గేనశిక్షైకత్వమవాప్నూయా
త్॥ సంశయఃపరమోనాశో ధర్మాధానాంవినాశకృత్ । ఛిత్రైస్త్వంసంశయం
జంతుః పరమంసుఖమృతయాత్ । తతోజ్ఞానమవాప్యార్థ గంగాతీరం సమా
శ్రితః! జ్ఞానఖడ్గేనతంభిత్యా సుజ్ఞానాస్తుక్తి మాప్నూయాత్ । తతః ప్రభృతితత్త్వ
ధానం ఖడ్గతీర్థమితిశ్రుతం । జ్ఞానతీర్థంచకవష మైలూషంసర్వకామదంతత్రా
సకద్విసహస్రప్రాణీ తీర్థాన్యాహుమనీషిణః॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే

ఖడ్గతీర్థ వణనానామ

ద్విసప్తతితమోధ్యాయః.

త్రిసప్తతితమోధ్యాయపారంభః.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ ఆత్రేయమితివిఖ్యాత మన్నింద్రం తీర్థముచ్యతేత
 స్యప్రభావంవత్సోమి భృష్టరాజ్యప్రదాయకం । గౌతమ్య ఉత్తరేతీరే ఆత్రే
 యోభగనానృషిః । అన్వారేభేససతాణి ఋత్విగ్నిర్మషిభిస్సహ । తస్యహే
 తాభవత్వగ్ని హావ్యవాహస్సవచ । ఏవంసత్రేతుసంపూర్ణేహ్యష్టింనూహే
 శ్వరీంతతఃకృత్వైశ్వర్యమగాద్విప్ర స్సర్వత్రగతిమేవచ । ఇంద్రస్యభవనంరమ్యం
 స్వర్గలోకంరసాతలం । స్వేచ్ఛయాయాతివిప్రేంద్రః ప్రభావా త్తపస శ్శుభాత్ ।
 సకదాచిద్దివంగత్వా ఇంద్రలోక మగాత్పునః । తత్రాపశ్య త్సహస్రాక్షం సు
 రైఃపరివృతంశుభంస్త్రాయమానంసిద్ధసాధ్యైః । ప్రేక్షంతంస్తపముత్తమంశృణ్వం
 తంమధురంగీత మస్సరోభిశ్చ సేవితం ॥ ఉపోపవిష్టాః సురనాయకాంశ్చత్రైఃపూ
 జ్యమానంమహదాసనస్థం । శచ్యాముతంప్రాప్తతంవరిష్ఠం శూరంశరణ్యంవ
 రదంమహేంద్రంసమీక్ష్యవిప్రాధిపతిమహాత్మా సమీహయామాస తథేంద్ర రా
 జ్యంసంపూజితోచేవగజైర్యథావత్స్వమాశ్రమంవై పునరాజగామ । సమీక్ష్య
 చేంద్రస్య పురీంసురమ్యాం యత్యైర్యతాం పుణ్యగణైస్సపూర్ణాణాం । స్వమా
 శ్రమంనిష్ఫలహేమవజ్జమవేక్ష్యవిప్రోవిరతింజగామ । సమీహమానస్సరరాజ్య
 మాశు ప్రీయాంతదోవాచతథాత్రిపుత్రః । భో కుంసశకోమిఫలానిమూలాన్యనుత్త
 మాన్యుత్తమసంస్కృతాని । స్తృత్వామృతంపుణ్యతమంపితృశ్చభత్యంచ భోజ్యం
 చవరాసనానిస్తుతించ దానంచశుభాంశచీంత్యస్త్రుంచవాసాంసిపురోవనాని । త
 తోమహాత్మాతపసఃప్రభావా త్త్వష్టారమాహూయవచోబభాషే । ఇచ్ఛేయమిం
 దృత్యమహంమహాత్మా కురుష్వశీఘ్రంపదమైంద్రమద్య । వృధాన్యథాచే న్నదు
 దీరితంత్యాం భస్మీకరోమ్యేవనసంశయోత్ర । తదత్రివాక్యాచ్చరితప్రజానాంప్ర
 ష్టావిఘ్నర్హిత్వమాతథైవ । చకారమేరుంచపురీంసురాణాం కల్పద్రుమంకల్ప
 లతాంచ ధేనుంచకారవజ్రాదిసుధూషితాని గృహణిదివ్యాన్యతిచిత్రీతానినివార్య
 మాణిఃప్రియయాత్రిపుత్ర శ్శచీసమామాత్తవధూంచకార । తదాత్రిపుత్రప్రీద
 నైస్సమేతో వజ్రాదిరూపంచచకారశస్త్రం । సృత్యాదిగీతానిచసర్వమేవచకా
 రయచ్ఛేంద్రపురేప్రవృత్తం । శ్రుత్వాచదైత్యాదసుజాస్సమేతా రక్షాంసి కోపే
 నయతామహంతి । దివంపరిత్యజ్యకుతోహరిభుజం సమాగతోనైష మిషస్సు
 ఖాయతస్సాద్వయంయామఇతోసుయోద్ధుం తంవృతహంతారమదీనసత్వం । తత

స్సమభ్యేత్యతథాత్రిపుత్రం సంవేష్టయామాసురధారిణస్తే । సంవేష్టయిత్వా పు
రమత్రిపుత్ర కృతంతథాచేంద్ర పురాభిధానమ్ । సంవేష్టితౌరాక్షసైస్తై మహా
హద్భిస్తతోభీతోవాక్యమిదంజగాద । యోజాతవీవ ప్రథమోమనస్వాక్ దేవో
దేవాక్ క్రతునాపర్యధూషత్ । యస్యశుష్టాద్రోదసీ అభ్యసేతే నృష్టస్య మ
హ్నీసజనానభండ్రః । ఇత్యాదినూక్తే నరిపూనువాచ హరించతుష్టావతథాత్రి
పుత్రః।నాహంహరిరైవశచీమదీయానేయంపురీనైవ వనంతద్దైంద్రం! సవీవచేం
ద్రోవృత్రహంతాసవజీ సహస్రాక్షోగోత్రభిద్వజ్రచాహుః । అహంతు విభో
వేదవిద్భృష్టాబృందైస్సమావిష్టోగాతిమీరసంగి॥ అసురాక్షాచుః ॥ సంహరస్వే
దమాత్రేయ యడింద్రత్వవిడంబనం । క్షేమీత్వంభవితానిత్యం నాత్రకార్యా వి
చారణాతదాత్రేయోబ్రవీద్వాక్యం యథావత్కృంతి మామిహ । కరోమ్యహం
మహాధాగా స్స త్వేనాగ్నిం సమాలభే । ఏవముక్త్వాసదైతేయాక్ త్వష్టారంపు
నరబ్రవీత్ । యత్యృతంత్యత్రమప్సీత్యా వింద్రంత్యష్టః పదంత్యయా। సంహ
రస్వపునశ్శీఘ్రం రక్షమాంబ్రాహ్మణంభవాక్ । పునరేహిపదంమహ్య మాత్ర
మంమృగపక్షిణః । వృక్షాశ్చవారియత్రాగ్ని ర్నదైవేనప్రయోజనం । తథేత్యు
క్త్వాప్రజానాథ స్త్వష్టాసంహృతవాంస్తథా । దైత్యాశ్చజగ్నస్సప్తస్థానం కృ
త్వావేశమకంటకంత్యష్టాచాపి యయాస్థానం స్వకంసంప్రహ సన్నివ । ఆత్రే
యోపితదాశిష్యై స్సంవృతోభార్యయాసహ। గాత్రమీరమాశ్రిత్య తపో నిఘ్నే
స్తుతైర్వృతః । వతకమానెమహాయజ్ఞే లజ్జితోవాక్యమబ్రవీత్ । కమథకమైంద్రం
తుపదంబభంకింతత్పరాకృతం । ఏతంబుగివంతమాత్రేయం కుపితం ప్రాబువక్
సురాః!లజ్జాంజహిమహాబాహుభావితాఖ్యాతిరుత్తమా । అత్రపీథేచయేన్నా
నంప్రాణినఃకురురోజసా । ఇంద్రాశ్చభవితానిత్యం స్మరణాత్స్వభిభాగినః! త
త్రోపంచసహస్రాణి తీర్థాన్యాహుమఃనీషిణః । అన్విందాత్రేయదైతేయనా
మభిఃకీతితానివై! తేషుస్నానంచదానంచసర్వమక్షయ్యప్రణ్వయం॥

ఇతిశ్రీబృహ్మపురాణేగాత్రమీమాహాత్మ్యేఅన్విందాత్రేయ

దైతేయాదిపంచసహస్రతీర్థవణనంనామ

త్రినస్తతమోధ్యాయః.

అథచతుస్సప్తతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాచ ॥ కపిలాసంగమనామ తీర్థం త్రైలోక్యవిశ్పుతమ్ ।
 శృణునారదవత్సోమి కథాంపుణ్యోమను త్తమామ్ । కపిలోనామతత్త్వజ్ఞోముని
 రాసీన్ద్రహయశాః । కూర్మిరశ్చపివసంస్తత్ర తపోవ్రతపరాయణః । తపస్యంతం
 మునిశ్రేష్ఠం శౌతమీతీరమాశ్రితమ్ । తమాగత్యమహాత్మానం వామదేవాదయో
 బునక్ । హతేవేనేబ్రహ్మశాపాదమేచైవసురాజకే । కపిలంసిద్ధమాచార్య
 మూదుమునిగణైస్తథా । గతేవేనేగతేదమే కింకతవ్యంమునీశ్వర । తతో
 బ్రవీన్సువిధ్యాత్వా కపిలస్తాగతాన్సునీక్ । వేనస్యోరుంవిమగ్నంతు భూతంక
 శ్చిద్భవిష్యతి । తథైవచక్రమునయో వేనస్యోరుంవిమగ్నవై । తతోత్పన్నో
 మహాపాపశక్యర్థోరాద్రపరాక్రమః । తంధృష్ట్వామునయోభీత్వా సిషీదస్యేతిచా
 బునక్ । సిషీదవచనాత్తస్మాన్నిషాదస్సోభవత్తతః । వేనఖాహంమమంధుస్తేద
 ష్ఠిణంధమఃసంహితమ్ । తతఃపురుషస్వరశ్శ్రీమాన్సర్వలక్షణలక్షితః । రాజాభ
 వత్పురుషశ్రీమాన్బ్రహ్మసామర్థ్యనిమిత్తః । సమాగత్యసురాస్సర్వే శ్యభినం
 ద్యవరాశ్శుభాక్ । తస్మైదదుస్తదాస్త్రాణిమంత్రాణిగుణవంతిచ । తతోబ్రవీన్సు
 నిగణైస్తంపురుంకపిలోపిచ । ఆహారందేహిజీవేభ్యోఘవాగ్రస్తాషధీరపి । తతస్సధ
 నురాదాయభువమాహుస్థితమః । ఓషధీదేహియాగ్రస్తాః ప్రజానాంహిత
 కామ్యయా । తమువాచమహీభీతాపురుంతంపురులోచనమ్ । మయిజీణామ
 వశాషభ్యఃకథండాతుమహంతుమా । తతస్సకోపోన్మపతిస్తామాహపృథీవీంపు
 నః । నోచేద్దాసస్యోషధీస్తవంహత్యాక్యప్యేమవశాషధీః ॥ భూమిరువాచ ॥ కథం
 హంసీశ్చ్రీయంరాజక్ష్మానీఘాత్వాన్మసోత్తమ । వినామయాకథంచేమాః ప్రజా
 స్సంధారయిష్యసి ॥ పృథుః ॥ యత్రోపకారోనైకేషామేకనాశోభవిష్యతి । నదో
 షస్త్రతపుధీవీతపసాధారయక్ప్రజాః । నదోషస్త్రతపశ్యామిమావత్స్యేనథకంవ
 చః । తతోదేవాశ్చఋషయస్సాంత్యయిత్వాన్మసోత్తమమ్ । మహేంచమాతరంచేవీం
 ఊచుస్సురగణైస్తతః । భూమిగోరూపిణీభూత్వాపయోరూపామవశాషధీః । ద
 దాతిపుత్రశేతతఃప్రీతోభవెన్నృపః । నదోషస్త్రతపశ్యామియఃకరోతిహితా
 నితః । ప్రజాసంరక్షణంతస్యతతఃక్షేమంభవిష్యతి । తతోగోరూపమాస్థాయక
 పిలాకపిలాంతికే । దుదోహచౌషధీస్సద్యస్సరాజాధేనుకోద్భవాః । యత్రదేవాస్స
 గంధర్వాఋషయఃకపిలోమునిః । మహీగోరూపిణీభూత్వానమదాయాంమహా
 మునే । సరస్వత్యాంభగీరధ్యాం గోదావర్యాంవిశేషతః । మహానదీఘసర్వాసు

దుదుహేగాఃపయోమహత్ । తతఃప్రభృతిత తీర్థంకపిలాసంగమంవిదుః । త
తామ్రాశీతిసంఖ్యానిసహస్రాశ్రిమహమునేతీర్థాన్యాహమున్గణాన్స్త్రాణా
దపినారద । పావనానిజగత్సన్నికతానిసర్వాణ్యుక్తమాత్ ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే,
కపిలాసంగమాద్యష్టాశ్రితసహస్రతీర్థవణానంనామ
చతుస్సప్తతితమోధ్యాయః.

అథపంచసప్తతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మచారి ॥ దేవస్థానమితిఖ్యాతం తీర్థంత్రిలోక్యవిశ్రుతమ్ ।
తస్యప్రభావంవత్సామిశ్యజయత్సేనారద । పురాకృతయుగస్యాదా దేవదా
నవసంగరే । ప్రవృత్తేసింహికాచేతివిఖ్యాతాలోకసుందరీ । తస్యాఃపుత్రోమహా
ప్రాజ్ఞోరాహుర్నామమహాబలిః । అమృతేవసముత్పన్నై సైంహికేయేచ సూ
దితే । తస్యపుత్రోమహాదైత్యో మేఘహాసఇతిశ్రుతః । పితరంఘాతితంశ్రుత్వా
తపస్తపేసుదుఃఖితః । తపస్యంతంరాహుసుతం గౌతమీతీరమాశ్రితమ్ । దేవా
శ్చఋషయస్సర్వేతమూచురతిభీతవత్ । తపోజహిమహాబాహూ యత్తేమనసి
సంస్థితమ్ । సర్వంభవతునామేదంశివగంగాప్రసాదతః ॥ మేఘహాసః ॥ పరిధూతః
పితాపూజ్యోయష్టాభిమంమదైవతమ్ । తస్యాపిమమచాత్యంతంప్రీతిశ్చేతిహ్రియ
తేయది । భవద్ధిస్తపసాస్తాచ్చ అహంవైరాన్నివతతయే । తతస్సుగణాన్స
ర్వేరాహుంచక్రుగ్రహానుగమ్ । తంచాపిమేఘహాసంతేవక్రూరాక్షసపూజితమ్ ।
తతోభవద్రాహుసుతోవైరృతానాంపతిప్రభుః । పునశ్చాహురాన్దైత్యోమ
హాఖ్యాతిర్యథాభవత్ । తీర్థాన్యాన్యప్రసాదశ్చదాతవ్యఇతిమేమతిః । తథేత్యుక్త్వా
దదుదేవాన్సర్వమేవమనోగతమ్ । దైత్యేశ్వరస్యదేవషేస్తన్నామ్నాతీర్థ
ముచ్యతే । దేవాయతాభవన్సర్వేతత్తుస్థానంమహామునే । దేవస్థానంతుత తీర్థం
దేవానామపిదులభమ్ । తత్రదేవేశ్వరౌ దేవోదేవతీర్థంతతఃస్మృతమ్ । తత్రా
ష్టాదశతీర్థానిదైత్యపూజ్యానినారద । తేషుస్నానంచ దానంచ మహాపాతక
నాశనమ్ ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే
దేవస్థానాద్యష్టాదశతీర్థవణానంనామ
పంచసప్తతితమోధ్యాయః.

అథపట్నప్రతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మేవాచ॥ సిద్ధతీర్థమతిఖ్యాతం యత్రసిద్ధేశ్వరోహరః। తస్యప్ర
భావంవత్సామిసర్వసిద్ధికరంనృణాం । ఫలస్త్వవంశసంఘాతో రావణోలోక
రావణః।దిశోవిజిత్యసర్వాంశ్చ సోమలోకమజీగమత్ । సోమేన సహాయధ్యం
తందశాస్యమహామబ్రువం । మంత్రందాస్యేనివతఃస్వ సోమయుద్ధాద్దశానస।ఇ
త్యుక్త్వాష్టోత్తరంమంత్రం శతాక్షరసమన్వితం । శివస్యరాక్షసేంద్రస్యప్రాదాం
నారదశాస్త్రయే॥తతోనివృత్తస్సచమంత్రయుక్త స్ససోమలోకా జ్ఞయమాపరతుః।
సపుష్పకారుఢగతిస్సగర్వోలంకాంపునఃప్రాప్తమనాదశాస్యః।సంప్రేక్షమాణో
దివమంతరితుంభువంచగంగాంచగజాంశ్చవిప్రాః। ఆలోకయామాసనగంమహం
తంకైలాసమావాసమమాపతేర్యం। దృష్ట్వాస్తయోత్పుల్లదృశాతురావణస్తదా
సమాగత్యతమాహధీరః।కోవాగిరావత్రవసేన్తహాత్తాగిరింనయామ్యేనముత్పాట్వ
భూమేః।లంకాగతోయంగిరిరాశుశోభాంలంకాపిసత్యంస్వయమాతనోతి। ఇద్ధంవి
చారాదపిమంత్రితౌతానిశమ్యురత్సాధిపతేశ్చభావం। నయుక్తమిత్యూచతురిష్టబు
ధ్యానిశాచరస్తద్వచనంనమేన।సంస్థాప్యతత్పుష్పకమాశురతుః పుష్టావకైలాసగి
రేశ్చమూలం।ఉత్తాలయామాసగిరింతదాసౌజ్ఞాత్వాభవః కృత్యమిదంచకార। జి
త్వాదిగీశాంశ్చసుగర్వితస్య కైలాసమత్రోలయతస్సురారెః।అంగుష్ఠకృత్యైవరసా
తలాదినామాశ్రయంతస్యదశాననస్య।అలూనకాయస్యశివోనిశమ్య విహస్యదేవ్యా
సహదత్రమిష్టంతస్తేప్రసన్నఃకుపితశ్చశంభురయుక్తదాతేతినసంశయోత్ర। తతో
మయావాప్యవరాకసవీరో వరప్రసాదాత్తుసుఖంజగామ। గచ్ఛన్లంకాంభవ
పూజనాయ గంగాంశుభాంశంభుజటాప్రసూతాం । సపూజయిత్వా విధివచ్చ
మంత్రై గంగాజలైశ్శంభుమదీనసత్వః । అసింసలేభేశశిఖండభూషా త్సిద్ధించ
సర్వాంమనసేస్పితాంచ । మద్దత్తమంత్రం శశిభూషణాయ సంజాపయామాస
భవంప్రపూజ్యసిద్ధేతుమంత్రే పునరేవలంకాం మయాసరత్నోధిపతిస్సతుష్టః। త
తఃప్రభృత్యేతదతిప్రభావం తీర్థంమహాసిద్ధిదమిష్టదంచ । సమస్తపాపౌఘవినా
శనంచ సిద్ధైర్వృతంపాపనివారణంచ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే
సిద్ధతీర్థాద్యష్టోత్తర శతతీర్థవణనామ
పట్నప్రతితమోధ్యాయః.

అథ సప్తసప్తతితమాధ్యాయపార్వభిః

ఓం బ్రహ్మచారిణః పరమార్జునంగమంచేతి తీర్థంత్రే లోక్యవిశ్రుతం । శ
స్యస్వరూపవత్కృమి కృణుపాపప్రణాశనం । అత్రిరా రాధ యమాన బ్రహ్మ
విష్ణుమహేశ్వరాః । తేషు తుష్టిషు సప్రాహ పుత్రాయూయంభవివ్యభి తథా
చైకారూపవతీ కన్యామమభవేత్సురాః । తదా పుత్రత్వమాపుస్తే బ్రహ్మవిష్ణుమ
హేశ్వరాః । కన్యాంచజనయామాన శుభాత్రేయీతినామతః । దత్తస్సోమోధదూ
ర్వాసాః పుత్రా అస్యమహాత్మనః । అగ్నే రంగిరసోజాత అంగారైరంగిరాయ
తః । తస్మాదంగిరసే పాదా దాత్రేయీమత్రిరోజసా । అగ్నిప్రభావా త్వరుష
మాత్రేయాం సర్వదా బ్రవీత్ । ఆత్రేయీచాపి శుశ్రూషాం కుర్వంతీ సర్వధా భ
వత్ । తస్మాదంగిరసోజాతా మహాగుణపరాక్రమాః । అంగిరాః పరుషం వాదీతి
త్రేయీనిత్యమేవ చ । పుత్రాస్తస్వంగిరసోనిత్యం పితరం శమయంతి తే । సకదాచి
చ్ఛత్యైవాక్యాదుద్విగ్నాపరుషాక్షరా । కృతాంజలిపుటాదీనా ప్రాబ్రవీచ్ఛ
శురంగురుం । అత్రిజాహంహవ్యవాహ భార్యాతవ సుతస్య చ । శుశ్రూషణపరా
నిత్యం పుత్రాణాం భతురేవ చ । ప్రశాధిమాంసురశ్రేష్ఠ భతాః రంమమ దైవ
తం । జ్వలనఉవాచ ॥ అంగారేభ్యస్సముద్భుతో భతాః తేత్వంగిరాముషిః । య
ధాశాంతోభవేచ్ఛద్ర తథానీతిర్విధీయతాం । అంగిరోగ్నిం సమాయాతి తవభ
తాః వరాననే తథాత్వంజలరూపేణ స్థావయేధామమాజ్ఞయా । పత్యుస్సహే
యం పరుషం మాభతాః గ్నిం సమావిశేత్ । ఇచ్ఛంతీశాంతివాక్యానిభతాః రం
సలభేతథా ॥ జ్వలనఉవాచ ॥ అగ్నిః పృథ్వీశరీరేషుస్థావరేజంగమేతథా । తవభతుః
హంధామనిత్యంచజనకస్తతః । యోహంసోహమితిజ్ఞాత్వామూచింతాంకతుః
హాసి । కించాసౌమాతరోదవ్య అగ్నేస్సప్రప్తారవీవచ । ఇతిబుధ్యావినిశ్చిత్త్య
జననీభవతీజలమ్ ॥ ఆపాజనిత్రీతియద్వచోమే అగ్నేత్వహంతవపుత్రస్యభార్యా । క
థంధూత్వాజననీచాపిభార్యావిరుద్ధమేతజ్జలరూపేణనాధ ॥ జ్వలనఉవాచ ॥ ఆ
దాచపుత్రిభరణాచ్చభార్యాజాతస్తుజాయాసుగుణైఃకళశ్రమ్ । ఇత్యాదిరూపేణ
విభాషేభద్రైశురుష్యవాక్యంమదుదీరితంయత్ ॥ శ్వశురస్యతుతద్వాక్యం శ్రుత్వా
త్రేయీతదైవతత్ । అగ్నేయంరూపమాపన్నమంభసాస్థావయత్వితి । ఉభా
తాదంపతీబ్రహ్మస్సంగతౌగాంగవారిణౌ । శాంతరూపధరౌచోభాదంపతీసం
భూవతుః । లక్ష్మ్యయతోయథావిష్ణురుమయాశంకరౌయథా । రోహిణ్యావయ
థాచంద్రస్తథాధూన్నిధునంతథా । భతాః రంస్థావయంతీసా ద్భధౌతన్మా

మత్రిజాపరూప్తిచేతివిఖ్యాతాగంగాయాంసంగతాననీ । తత్రచాంగీరసశ్చక్ర్య
జ్ఞాంశ్చబహుదక్షిణామ్ । తత్రత్రిణిసహస్రాణి తీర్థాన్యాహుఃపురాణగాః ।
ఉభయోస్తీరయోస్సాన్నసంపృథగ్యాగఫలంవిదుః । తేషుస్నానంచదానానివాజాపే
యాధీకంఫలమ్॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమహాత్మ్యే
పరూప్తిసంగమాదిత్రీసహస్రతీర్థావళికాననామా
సప్తసప్తతితమోధ్యాయః.

అథాష్టసప్తతితమోధ్యాయ ప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాచ ॥ మార్కండేయంనామతీర్థకంసర్వపాపవిమోచనం ।
సర్వక్రతుఫలంపుణ్య మఘోఘవినివారణమ్ । తస్యప్రభావంవత్సోమి శృణునా
రదయత్నతః । మార్కండేయోభరద్వాజో వసిష్ఠోత్రిశ్చగౌతమః । యాజ్ఞవల్క్య
శృజాబాలిమునయోన్యేచనారద । వీతేశాస్త్రప్రణేతారో వేదవేదాంగపా
రగాః । పురాణన్యాయమీమాంసా కథాసుపరిస్థితాః । విభస్సమూచుర్విద్వాం
సోముక్తిప్రతీయథామతి । కేచిద్భానం ప్రశంసంతకేచిత్కమతథోభయం । ఏ
వంవివదమానాస్తేమామూచురుభయం మతమ్ । మదీయంచమతంజ్ఞాత్వా య
యుశ్చక్రగదాధరమ్ । తస్యచాపిమతంజ్ఞాత్వాఋషయస్తేమహాజనః । పునర్వివ
దమానాస్తేశంకరంప్రప్టుముద్యతాః । గంగాయామభవం పూజ్యతమేవాథకం
శశంసిరే । కమణస్తుప్రధానత్వమువాచత్రిపురాంతకః । క్రియారూపంతుత
జ్ఞానంక్రియకమతదుచ్యతే । తస్మాత్సర్వాణికార్యాణి కమణాసీద్ధిమాప్ను
యః । ఋషీణాంయత్రసంవాదో యత్రదేవో మహేశ్వరః । మార్కండం
ముఖ్యతఃకృత్వాతన్మార్కండేయముచ్యతే । తీర్థకంఋషిగణాకీణకంగాయా
ఉత్తరేతతే । పితౄణాంపావనంపుణ్యంస్తరణాదపిపుణ్యదమ్ । తత్త్రాష్టసవతి
స్తాతతీర్థాన్యాహుజగన్తయః । దేవదేవోపియత్ప్రహ ఋషయోమేనిరే
చతతే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమహాత్మ్యే
మార్కండేయాద్యష్టసవతి తీర్థావళికాననామా
ష్టసప్తతితమోధ్యాయః.

అదైకోనాశీతమాధ్యాక్షప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మనాచ ॥ యాయాతమసరంతీభకం యత్రకాలాంబరశ్శివః॥
సర్వపాపప్రశమనం ఖతైస్త్రైత్యేచ్యతేమయా । యయాతిర్మాహామోరాజా
సాక్షాదింద్రధివాపరః । తస్యభార్యాద్వయంచాసీతు-లలక్షణాహాషితమ్ । శ్శ్య
ష్టాతుదేవయానేతినామ్నాశక్రసుతాశుభా । శమి=మైత్రిద్వితీయాస్యాత్సుతా
సావ్యషపర్వణః । బ్రాహ్మణ్యపిమహాప్రాజ్ఞా దేవయానాసుమధ్యమా । యయా
తేస్సృపతేభా=ర్యాజాతాశుక్రప్రసాదతః । శమి=స్థాచాపితస్యైవ భార్యా
భూద్వాష=పర్వణీ । దేవయానాశుక్రసుతాద్వాపుత్రాసమబీజనత్ । యమం
చదుర్వసుంచైవసురపుత్రసమావృథా । శమి=స్థాచన్యపాల్లేభేత్రిన్సుత్రాక దేవస
న్నిభాన్ । ద్రుహ్యూంచానుంపురుచైవయయాతేర్మృపసత్తమాత్ । దేవయానాసు
తౌబ్రహ్మన్నదృశౌశుక్రశూపతః శమి=స్థాయాశ్చతసయా శ్శక్రాగ్నివరుణప్రభాః ।
దేవయానాకదాచిత్తు పితరంప్రాహదుఃఖితా । మమత్వపశ్యద్వితయమథాగ్యా
యాభ్యగూద్వహ । మమదాస్యాస్సభాగ్యాంబావపత్యత్రితయంపితః । తదేతదను
మృశ్యాహండుఃఖాతైంతికమాగతా । మరీష్యేదానవగురో యయాతికృతవిప్రి
యాత్ । తదేతత్పుత్రకావాక్యం శ్రుత్వాశుక్రప్రతాపవాన్ । కుపితోభ్యాం
యాశీఘ్రంయయాతిమిదమబ్రవీత్ । యదిదంవిప్రియంమేద్య సుతాయామాదృతు
త్వయా । యాపోన్మతైనరాశేంద్రతస్మాద్వృద్ధోభవిష్యసి । ఏతచ్ఛ్రుత్వాయయా
తిశ్చశాపంశుక్రస్యధీమతః । కృతాంజలిపుటోరాజానయయాతిశ్శుక్రమబ్రవీత్ । నా
పరాధోనకుశ్యేవైనైవాధమంప్రవతయే । ధమంతుచ=తోమేద్యకథమాంశ
ప్రమహాసి । దేవయానాద్విజ్రేష్టమృషామాంవక్తింబనతస్మాన్నమమవిశే
ద్రత్వంశాపందాతుమహాసి । యయాతివాక్యాచ్ఛుక్రోపీసస్తారసుతయాకృతమ్
శాంతకోపాహమిత్యక్త్యాకావ్యోరాజానమబ్రవీత్ । జ్ఞానాదజ్ఞానతోవాపినై
రేపీసవదేన్యతమ్ । శాపస్యేమంకరిష్యామిశృణుష్యావస్వగ్రహంతవ । యస్మైశ్శ
త్రాయసంధాతుంజరామిచ్ఛసిమానద । తస్మైయాతుత్వియంరాజ రాజపు
త్రాయమద్వరాత్ । పురర్యయాతిశ్శ్వశురంశుక్రంప్రాహవిసితవత్ । యోగ్యష్టాతి
సుతోదతాంజరాంభక్తిసమన్వితః । సరాజాస్యాదైత్యగురోతదేతదనుమన్యతాం
యోమద్యాక్యాన్నాభినందేత్సుతోదైత్యగురోప్రభో । తంశపేయంచైత్యగురోపు
నస్తదనుమన్యతామ్ । ఏవమస్త్వితిరాజానమువాచభృగువందనః । తతోయయా
తిస్సాన్విన్సుత్రానామంత్యేదమథాబ్రవీత్ । యదోగ్యహుమేశాపాజ్జరాంజ

తాంసుతోభవాన్ । నేత్యువాచయదుశ్శాపంయయాతిరశపత్రథా । యయాతిశ్చ
యనుంశప్త్యాదుర్వసుంశాక్యమబ్రవీత్ । నైచ్చతాండుర్వసుశ్చాపి పిత్తదత్తాంజ
రాంతథా । తంశప్త్యాచాబ్రవీద్దుగ్ధాంగృహణేమాంజరాంశుమ్ । దుగ్ధాశ్చనై
చ్చతాందత్తాంజరాంశుపవినాశసిమ్ । అనుమశ్యబ్రవీద్రాజా గృహణేమాంజ
రాంశుమ్ । అనుర్షేతితథోవాచశప్త్యాతంపూరుమబ్రవీత్ । పూర్వాగృహణమ
ద్దత్తాంజరాంశుపవినాశసిమ్ । పూరుస్తదాభినంద్యైవజగృహేతాంజరాంపి
తుః । సహస్రమేకంపమాణాంతతస్తుష్టోభవత్ప్రతా । యావన్యానిభోగ్యాని
రాజధమేషువతతా । పుత్రయావనసంస్థానాద్యయాతిర్భుజేసుఖమ్ । త
తస్తుప్రోభవద్రాజాసర్వభోగేషునాహుషః । తతస్సనాహుషోరాజాపూరుంపు
త్రమథాబ్రవీత్ । తృప్తాస్త్రిసర్వభోగేషుయావనంపుత్రగృహ్యతాంతుష్టోస్త్రితవదై
ర్యేణజరాంమేదేహికాలజామ్ । నేత్యువాచతదాపూరుజ్వరయాతీయతేభవాన్ ।
అథనాసీజరాంరాజకతపసావారయామితామ్ । ఏవముక్త్యాతుపితరం యయా
గంగామనుత్తమామ్ । గౌతమ్యాదక్షిణేపారేతపస్తేపేనుదుష్కరమ్ । తతఃప్రా
ప్తాభవద్దేవఃకాలేనమహతాశివః । కిందదామీతితంప్రాహపూరుంససురసత్తమః ।
శాపప్రాప్తింజరాంనాద్యపితుమమసురాధిప । తాంనాశయస్వదేవేశపిత్రా
శప్తాంశ్చకోపతః । మద్భాగ్యత్యాగ్యావతోముక్తాన్కురుష్వసురపూజిత । తథే
త్యుక్త్వాజగన్నాథశ్చాపాజ్ఞాతాంజరాంతథా । అనీనశజ్వరాంనాథోధాత్రాం
శ్చక్రేవిశాపినః । అకాలజజ్వరాయాశ్చస్తరణాదపినాశనమ్ । తన్నామ్నాచాపివి
భ్యాతంకాలాంజనముదాహృతమ్ । యయాతినాహుషంపూరుంశౌక్రంశామిష్ట
మేవచ । ఏవమాదీనితథానితథాప్రోత్తరమేవచ । శతంవిద్యాస్తహుబుద్ధే సర్వ
సిద్ధికర్యాభి । తేషుస్నానంచదానంచశ్రవణంపఠనం తథా । తీరేచదక్షిణేపుణ్యేస్త
రణాత్సుభగాభవేత్ । స్త్రీసంగతాన్లవేత్తస్త్రిస్త్నతుస్నాతాతునారద । వంధ్యా
తుజనయేత్పుత్రంత్రిమాసాత్పతినాసహ । స్నానదానేనవతకంతే యథామద్వ
రవాగ్భవేత్ । సర్వపాపప్రశమనంధుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ ॥

✽

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

కాలాంజనాద్యష్టోత్తరశతతీర్థకవర్ణనం

నామైకోనాశీత మోధ్యాయః.

అథాశీతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారీ || అస్మిన్మాత్రామాధ్యాయతీతీతీయేనచమోతునా
తత్రేదంకారణంవయ్యేత్యుచనారదయత్నతః । స్పృహసీన్ద్రహతిబ్రహ్మనీవిశ్వా
మిత్రవసిష్ఠయోః । తపస్యంతం గాధీసుతంబ్రాహ్మణ్యాథేయతవ్రతమ్ । గంగా
ద్వారైసమాసీనంపీఠేఽతేంద్రణమేనకా । త్వం గత్వాతపసోభ్రష్టం కురుభద్రేషు
దాజ్ఞయా । తథోక్తేంద్రేణసామేనావిశ్వామిత్రంతపశ్చ్యతం । కృత్వాకన్యాంత
త్రసూత్యాజగామేంద్రపదంపునః । తస్యాంగతాయాంసన్తారగాధీ పుత్రస్తయా
కృతమ్ । తంతుదేశం పరిత్యజ్య తీర్థేంచ సురదుర్భణమ్ । జగామదక్షిణాంగం
గాంయత్ర కాలంబరోహరః । తపస్తేపేతదోవాచ పునరిన్ద్రస్సహస్రదృక్షిః
ర్వశీంచ తథామేనాంరంభాంచాపితిలోత్తమాం । నైవేత్యూచుస్తత్రసర్వాఃపు
నరాహశశవతః । గంధీరాంచాతి గంధీరా ముఖేతే గర్వితేహరిః । తేడవ
తురుభేదేవం సహస్రాక్షంపురందరం । ఆవాఽగత్వా తపస్యంతం గాధీపుత్రం
మహామతిం । చ్యావయావోన్యత్తగీతరూపయావనభాషణైః । తథేత్యుక్తేస
హస్రాక్ష ఆగత్యచమహానదీం । దదృశాతేతపస్యంతందివాకరమివాపరం । స
హస్రమేకం వషాణాంవీక్షితుంచన శక్నతుః । దూరంస్థితేతదాభ్యేత్య చాటు
వాక్యై రథోమునిం । నిస్సృహస్సమహాబాహుస్తమింద్రం ప్రహసన్నివ ।
తాభ్యాముక్త స్సహస్రాక్ష అస్మరోభ్యాంజ్వలిన్నైవ । శశావతేనగాథేయోద్ర
వరూపేభవిష్యధః । ద్రవితుంద్రావితుంవాపి మమాయాతే యతస్త్రిహా । తతః
ప్రభృతితచ్ఛపాన్నదీరూపే బభూవతుః । అస్మిన్మాత్రామాధ్యాయం నదీ
ద్వయమథాభవత్ । తాభ్యాంపర స్పరంచాపి తాభ్యాం గంగాసమాగమః ।
సర్వలోకేషు విఖ్యాతో భుక్తిముక్తిఫలప్రదః॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్యై
అస్మిన్మాత్రామాధ్యాయతీతీతీయేనచమోతునామా
శీతమాధ్యాయః.

అథైకాశీతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారీ || కోటితీర్థమితిభ్యాతం గంగాయాడత్రరేతపే । య
స్యశు స్మరణాదేవసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే । యత్రకోటిశ్వరోదేవస్సర్వకామ ఫ
లప్రదః । కోటిద్వయంయత్రపూజాంతీర్థానాం శుభవాయకం । తత్రవ్యష్టిం

ప్రవక్ష్యామి శృణునారదతత్త్వనాః । కణ్వస్యతుసుతోజ్యేష్ఠోబాష్ఠీక ఇతివిశ్రుతః ।
కాణ్వశ్చేతిజనైఃభ్యాతో వేదవేదాంగపారగః । ఇష్టించపార్వణీతీర్థేనభార్యో
వేదపారగైః । కుర్వన్నాస్తేనగౌతమ్యస్తేశీరహోకవిశ్రుతః । ప్రాతఃకాలేనభా
ర్యోసౌభాజహ్వాన్నగౌసమాహితః । ఏకాహుతింగమత్యాతుపశ్చాద్ధవ్యై మః
దధే । ఆహుత్యంతరదానాయహవి ద్రవ్యంకరేచగ్రహీత్ । ఏతస్మిన్నంత
రేవహ్నిరుపశాంతోభవత్తదా । తతశ్చింతాపరోకాణ్యోకతవ్యంకిమమోచితం ।
ఆహుతోశ్చ ద్వయోమణ్యే ఉపశాంతోమతాశనః । అగ్న్యంతరముపాదే
యంతౌకికంవైదికంచవా । క్వహూవ్యంసాన్యద్విత్తీయంతువశ్యమవ్యంతరమేవ
వా । ఏవంమీమాంసమానేతుదైవీవాగబ్రవీత్తదా । అగ్న్యంతరంవైవతత్రాచో
పాదేయంభవిష్యతి । అగ్నేర్యాసిభవిష్యంతిశకటాశచలేషుతు । అధఃదగ్ధేషుకా
ష్టేషుహూయతాంతాణ్యనిశ్చితం । నేత్యువాచతదాకణ్వనైవవాగబ్రవీత్పునః ।
అగ్నేఃపుత్రోహీరణ్యంసాన్యప్యేతాపుత్రస్సఏవ । పుత్రదత్తంక్షియాదైవపీతుః
ప్రేత్యాభవిష్యతి । పిత్రేదేయంసుతేదద్యాతోఽటిప్రీతి గుణంభవేత్ । దైవీ
వాగబ్రవీదేవంతతస్సర్వేమహామణయః । నిశ్చిత్యధమంసర్వస్వంతథాచక్రుర్య
థోదితం । వీతజ్ఞాత్వాజగత్త్యేవంపుత్రేదత్తంపితుర్భవేత్ । సుప్రసిద్ధంజగత్త్యేతత్స
ర్వలోకేషుపూజితం । పునరప్యాహసావాణీకాణ్యైస్త్రికతీర్థేఉత్తమే । స్నా
నదానాదికంకించిచ్ఛక్త్యాకుర్వన్ సమాహితః । సర్వంకోటిగుణంవింద్యాతోఽ
టితీర్థంతతోవిదుః ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

కణ్వవాణీపుత్రఆగ్నేయహీరణ్యకోటితీర్థాద్యుక్తోనపంచాశతీర్థవణనం

నామైకాశీతమోధ్యాయః.

అథద్వ్యశీతమోధ్యాయప్రారంభః.

బ్రహ్మవాచ ॥ నారసింహంతథాతీర్థం గంగాయా ఉత్తరేతటే ।
తస్యానుభావంవక్ష్యామి సర్వరక్షావిధాయకం । హీరణ్యకశిపుఃపూర్వ మభవద్భ
లినాంవరః । తపసావిక్రమేణాపి దేవానామపరాజితః । తంహత్వా నరసింహ
శ్చ తలైస్సన్యద్రావయత్తదా । సర్వాన్హత్యామహాదైత్యాన్ క్రమేణాజౌ మ
హామ్నుగః । రసాతలస్థానరిణో జిత్యాస్సల్పాకమేయవాన్ । తత్రాజిత్యాభవంగ
త్వాదైత్యాన్ జిత్యావనగస్థితాన్ ! సముద్రస్థాన్ నదీఘంస్థాన్ గ్రామస్థాన్ స్వనవాన్

నః|నానారూపధరాన్ దైత్యా నిజభూనమృగాకృతిః | నభస్థాన్వాయు సంక్లాం
శ్చజ్యోతిర్మయముపాగతాన్ | ఏవంహత్వా బహువిధాన్లోతమీరుగమధరిః| ధృ
తాకరఇతిఖ్యాతో చండకాధిపతీరిపుః | ధృతాకరౌమహాయోద్ధాబలేన మహతా
వృతః|జితవశంపహారౌద్రం భీషణంరౌమహావళణం | శస్త్రాస్త్రవిషణిణంయు
ద్ధే వైరిణౌదైత్యసూదనః | నిజభూనసారిశ్చీమాన్గంగాయాఉత్తరతటే| గం
గాయాంనారసింహంతు తీర్థంత్వైలోక్యవిశ్రుతం||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

నారసింహోద్యప్తసహస్రతీర్థవణనంనామ

ద్వ్యశీతితమోధ్యాయః .

త్యశీతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మేనాచమ్ || మైశాచంతీర్థమాఖ్యాతం గంగాయాఉత్తరతటే|
పిశాచత్వాన్మహావిప్రోముక్తిమాయాన్మహామతే|సాధమ్యఇతివిఖ్యాతోజిగతిః రి
తివిశ్రుతః|కుటుంబభారదుఃఖాతోమహాదుఃఖేనపీడితః| మధ్యమంచ శునశ్చేసంపు
త్రంబ్రహ్మవిదాంవరం|విక్రీతవాన్కృత్రియాయవధాయబహుభిధానైః | దరిద్రత్వై
స్వయంచైవజగృహేబహుశంధనం | విదారణాథంచధనంజగృహేబ్రాహ్మణాధ
మః|సమృతఃకాలయోగేనసరకేషుపృథక్పృథక్ | కింకరైర్యమవాక్యేనదారుణైరవ
రోపితః|తపఃపిశాచోహ్యభవత్సమహాదారుణాకృతిః| శుష్రూకాష్టేవృధారణ్యేని
జానేనిజాతేతథా|పథిగచ్ఛనూదాచిత్తుజిగతేమహాధ్యమస్సుతః|శుశ్రావరుదతో
వాణీంపిశాచస్యముహుముహుః | పుత్రక్రీతుర్ప్రహంతుజిగతేస్తుసుతస్త
దా | శునశ్చేసస్తదోవాచకౌభవానతిదుఃఖితః | జిగతిఃరబ్రవీద్దుఃఖాచ్ఛునశ్చే
ఫపితాత్వహమ్ | పాపీయసీంక్రియాంకృత్వా యోనింప్రాప్నోమి దారుణామ్ |
సరకేషుపృథక్పృథక్ పునః ప్రాప్తుః పిశాచతామ్ || జిగతిః పుత్రస్తమవా
చదుఃఖాతోహంసుతోమమదోషేణతాత | క్రిత్వాతుమాంత్యం సరకేషుపాతి
తస్తతఃకరిష్యేస్వగతంత్యామిదానిం | ఏవంప్రతిక్షాయజిగతిఃపుత్రఃపుత్రత్వ
మాప్నోతిమునిప్రవీర | గంగామభిధ్యాయపితృశ్చలోకానపస్సమావజంయతుం
జగామ|శుచిర్యతోగౌతమీమాశుగత్వా తస్యాజలంపావనంపుణ్యకృచ్ఛ | దదౌజ
లంప్రేతరూపాయపిత్రేపిశాచరూపాయ సుదుఃఖతాయ | తద్దాన మాత్రేణ
తదైవపూతోజిగతిఃరావాపవపుస్సుపుణ్యం | విమానయంత్యంసురసంఘజుష్టం

దృష్ట్వాసుతఃప్రీతిమవాపధీరః । విష్ణోఃకదంప్రాపసుతఃప్రసాదాగ్గం గాప్రసాదా
చ్చమహానుభావః । తతఃప్రభృత్యైతదతీప్రసిద్ధంమైశాచతీర్థంచమహా ఫలప్రదం॥
స్తరణాత్పతనా ద్వాపి శ్రవణాదపినారద । మాహాత్మ్యకేతనీర్థస్య ముక్తి
మాయాతిమానవః॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

మైశాచాదితీర్థవర్ణననామ

త్యశీత తమోధ్యాయః.

చతురశీతత మో ధ్యామపారంభః.

ఓం బ్రహ్మహవ ॥ గంగాయాఉత్తరేతీరే తీర్థంత్రైలోక్య విశ్రీ
తం।వేదద్వీపశ్చతత్రైవిదశకనాన్వేదవిద్భవేత్ । ఊర్వశీంచకమేరాజావళిఃపర
మధామికః।సాప్రాయాద్యత్ర రాజాసౌమ్యతీర్థకమసుస్సుగ్రిహిః।ఇష్టాంచక్రే ఊ
ర్వశీంచభువిస్థావిస్తయోమహాత్ । ఏతస్మిన్నంతరేరాజా యథా యాగాద్రీ
భూస్సుగ్రిహిః।సజితాస్వపునరప్యాగా క్లేవలోకేసుపూజితః । సచాగతో మహారా
జోవసిష్ఠాచ్చపురోధనః । ఊర్వశ్యాగమనంశ్రుత్వా తతోదుఃఖనమన్వితః।సతు
భుక్షేనచస్మాతినశ్రుణోతినపశ్యతి । ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర మృగప్రాయం నృ
పా త్రమం। బోధయామానవాక్యేశ్చ హేతుభూతైః పురోహితః । మాకృధా
శ్చమహారాజ మాప్రతాపీరుహహమతే । ఏవంస్థితంతుమాత్వాంచై హ్యశివాశ్చ
సురాసురాః।నవైస్తైస్త్రిణానిజానీషే హృదయానిమహమతే । సాలావృకాణాం
హృదయాన్యస్తాన్తాశుచమానద । ఏతద్భుగ్రిత్యామహారాజో దుఃఖం త్యక్త్వాపి
యత్నవాత్।గౌతమీమధ్యసంస్థాసా వైళిఃపరమధామికః । దేవా నారాధ్య
యత్యేన శివంచేవంజచాదనం । బ్రహ్మణంభాసంరంగంగాం దేవానా రాధ్య
యత్నతః।ఇష్టాయజ్ఞాంశ్చబహుళాత్ ఋత్విగ్నిభవహుదక్షిణాత్ । ఊర్వశీం
పాప్రరాజాసౌ వేదద్వీపస్సఉచ్యతే। పౌణఃమాస్యాంతుశర్వర్యాంతత్రాయాం
తునదోర్వశీతస్యద్వీపస్యయికుర్యాత్ప్రదక్షిణమధోనరః । ప్రదక్షిణీ కృతా
బ్రహ్మకృతపీసాగరాంబరా। వేదానాంస్తరణేవాపియజ్ఞానాంస్తరణే తథా।
కృతమాత్రేణ తత్రస్యా ద్యజ్ఞవేదఫలంశుభం । ఐతీర్థంచవిజ్ఞేయం తదేవచ
పురూరవం।వాసిష్ఠంచాపితతస్యా స్నిమ్నభేదంతదుశ్యతే।వలరాశేన కింతత్స్యా
స్నిమ్నంసర్వసుకమనుయతైవనిమ్నముర్వశ్యా స్సర్వభావేనవతకనం। తచ్చాపి

భేదితం నిష్ఠుం కసిప్తేన చ గంగయా । తత్ర సప్తశతాన్యాయాస్తీధాని గుణవంతి
తా తేషున్నానంచ దానంచ సర్వక్రతుఃఫలప్రదం॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీ మాహాత్మ్యే
నిష్ఠుభేదవేదద్వీపాదినస్తతతీర్థవర్ణనం నామ
చతురశీతి తమోధ్యాయః.

అథ పంచాశీతి తమోధ్యాయ పారంభః.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ అనంతతమితి ఖ్యాతం తీర్థం వేదవిదో విదుః । తస్య సృజా
వంశత్యైమి శృణుయత్సేన నారద । అతిపుత్రో మాహాతేజాశ్చంద్రమా ఇతి విశు
తః । సర్వావేదాంశ్చ విధివద్ధనుర్జేదం యథా విధి । ఉపేత్య జీవాత్సర్వాంశ్చ వి
ద్యామన్యాం మహామునే । గురుపూజాంకరోమిః జీవమాహు సచంద్రమాః । బృహ
స్పతిస్తదాప్రాహస్త్వేందుం శిష్యం మహాముదా । మమప్రియాతుజానీతే తారా తా
రా సమప్రభా । ప్రస్తుం తాంచ తదాప్రాయా దంతర్వీశ్చ సచంద్రమాః । తారాము
ఖంతతో దృష్ట్వా జగ్మహే తాంకరేణ తు । తత్రైవం ప్రతితాం లోభా ద్బలాదాక
షయత్తదా । తారాముఖంతతో దృష్ట్వా దుష్కృతం కృతవాత్ తథా । బృహస్పతి
స్తథా దృష్ట్వా కోపేన మహాతాన్వితః । శశాప చ తమస్వీత్య వాక్యైర్విప్రియకారిభిః ।
యుయుధే తేన జీవోపి భృశం చంద్రమసారుషా । న శాపై హాన్యతే చంద్రో నాయు
ఛైస్సురమంత్రిభిః । బృహస్పతిప్రణీతైశ్చ నమంత్రై హాన్యతే శశీ తదా చంద్రశ్చ తా
రాంచ నీత్వా సంస్థాప్య మందరే । బుధుజేబహువమాణి రోహిణీంచా కుతోభ
యః । న జీవేన తదా రోషే ర్నచేవైశ్శాప మంత్రకైః । న రాజభిర్న ఋషిభి న సా
మ్నాభేదదండకైః । యథా భార్యాం న లేభేషా గురుస్సర్వప్రయత్నతః । సర్వాపా
యం స్తురక్షజీవ ఏకాం నీతి మధోస్థరత్ । అవమానం పురస్కృత్య మానం కృత్వా
శుప్తవ్రతః । స్వాథామధ్యుద్ధరేద్ధీమాన్ స్వాథాభ్రం శోహి మాఖతా । ఏవం ని
శ్చిత్త్య మేధావీ శుక్రంగత్యాన్యవేదయత్ । తమాగతం కవిజ్ఞాత్వా సంతానేనాభ్య
నందయత్ । ఉపవిష్టంతు విశాంతం పూజితంతు యథా విధి । పప్రచ్ఛతం దైత్యగురు
స్తదాగమనకారణంతస్మై సవిస్తరేణాహ ధార్యాహరణమాదితః । బృహస్ప
తేస్తు తద్వాక్యం శ్రుత్వా రోషాన్వితః కవిః । అపరాధంచ చంద్రస్య శుక్రశిష్యస్య
నారద । అతిక్రమమిమం శుత్వా కోపాత్కవిరథాబ్రవీత్ । తథాభోక్ష్యే శదాపా
స్యే తదాస్వప్యే తదావచే । యదానీయప్రియాం ప్రాతస్తవదాస్యే హయాద్ధి తాం ।

తామానీయ భవంపూజ్య చంద్రంశప్ర్యాగురుద్రుహం । పశ్చాచ్ఛోయ్యేమ
 హాగాహూయామియత్ర మహేశ్వరః । ఏవముక్త్యసజీవేన దైత్యేజ్యోనిజఃగా
 మహా! శివమారాధ్యయిత్వేన సోమాత్సమధ్యమూక్షవాక్ । వరానవాప్య
 వివిధాక్ శంకరేణతుపూజితాక్ । జగామశుక్రోజీవేన తారయామిత్రచంద్ర
 మాః! వతఃతేతంశశాపోచ్చైశ్శృణుమేచంద్రమద్వచః! యస్తాత్పాపతమంకమః
 త్వయాపాపీయసాకృతంకుష్టీభూయాస్తతశ్చంద్రం శశాపైవం తతఃకవిః! కవి
 శాపప్రదగ్ధోభూత్తదైవమృగలాంఛనః । తతస్సోమస్తుతత్యాజ తారాంతాం
 జగ్యహేకవిః! శుక్రోపిదేవానాహూయ ఋషీక్పితృగణాంస్తదా! నదీర్నదాం
 శ్చవిధివ దోషధీశ్చపతివ్రతాః । తతస్సంప్రప్టుమారేభే తారావృత్త ప్రయోజ
 నంతత్రత్రశుతీస్సురానాహ గౌతమ్యాభక్తితస్త్వియం । స్నానంకరోతుజీవేన
 తారాపూతాభవిష్యతి । తదాకరోత్సురైస్తారాభత్రాస్నానంయథావిధి!
 పుష్పవృష్టిరభూత్తత్ర జయశబ్దోభ్యవతఃత । పునర్వైదేవాలదదుః పునర్వై
 మనుష్యాడత । రాజానసత్యంకృత్వానా జీవజాయాం పునదఃదుః । పునదః
 త్వాజీవజాయాం కృత్వాదేవైర్నికిచ్చిషాం । సర్వంక్షేమమభూత్తత్ర తస్మాత్తీ
 థాన్తహమునే! ఆనందంక్షేమమభవ త్సురాణా మసురారిణాం । బృహస్ప
 తేశ్చశుక్రస్య తారాయాశ్చవిశేషతః । ధన్యంయశస్యమాయుష్య మారోగ్యశ్రీ
 వివధానం । సౌభాగ్యైశ్వర్యజననం తీర్థమానందనామకంతత్రపంచ సహ
 స్రాణితిథాన్యాహసగౌతమః! స్తురణాత్పతనాద్వాపి ఇష్టైస్సంపూజ్యతేసుభా!

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

ఆనందతీర్థాదిపంచసహస్రతీర్థవణనామ

పంచాశీతితమోధ్యాయః.

షడశీతితమాధ్యాయపారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారి|| భావతీర్థమతిఖ్యాతం యత్ర సాక్షాద్భక్తవర్గస్థితః|తత్రే
మాంశ్యణువత్సృమి కథాంపుణ్యతమాంశుభాం | సూర్యనంశభవశ్శ్రీమాతా
క్షత్రియాణాంమహాబలః|ప్రాచీనబహిరభ్యాత స్సర్వధర్మేశుపారగః| తిస్రః
కోట్యధఃకోటిచ వహాణాంరాజ్యమాస్థితః | తస్యేదృశంవతంచాసీద్దృడా
హంయావనచ్యుతః|భవేయంప్రియయాచాపీ పుత్రైశ్చప్రియవస్తుభిః| నియుశ్యే
యతతోరాజ్యం త్యజేయంనాత్రసంశయః | ఇతినంచిత్యమేధావీ కమఃజైవని
యుజ్యతే|తతఃపుత్రార్థమకరో ద్యత్సంరాజామహీపతిః | తతఃప్రసన్నోభగ
వాన్వరంప్రాదాన్తనఃప్రియం | గౌతమీతీరమాస్థాయ రాజ్ఞేదేవో మహేశ్వ
రః|పుత్రందేహీతిరాజావై భవంప్రాహసాసభార్యయా | భవఃప్రాహన్యపం ప్రి
త్యా పశ్యేతాతీయ మక్షిమే|తతఃపశ్యతి రాజేంద్రేభవస్యాక్షిణీనారద | చక్షు
రీప్యాభవత్పుత్రో మహీమానామవిశ్రుతః | యేనాకారిస్తుతిః పుణ్యామహీ
మేతిచవిశ్రుతా| ప్రాప్తపుత్రస్సన్యపతి స్తీర్థజ్యైష్ఠ్యమయాచత|ప్రాదాజ్యై
శ్శ్యంభవశ్చాపి భావతీర్థంతదచ్యుతే | తత్రస్మానేనదానేన సర్వానామా
నవాప్నుయాత్||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమహాత్మ్యే.

భావతీర్థ వణనంనామ

షడశీతితమోధ్యాయః.

అథసప్తశీతితమాధ్యాయపారంభః.

సహస్రకుండమాఖ్యాతం తీర్థంవేదవిదోవిదు | యగ్యస్తరణమాత్రేణ మత్రే
స్సంయుజ్యతేనరః|పురాదాశరథీరామస్సేతుంబధ్వా మహాణవే | లంకాం ద
గ్ధ్వారిపూహత్యా రావణాదీనణాజిరే | వైదేహీంచ సమాసాద్య రామో
వచనమబ్రవీత్|పశ్యశ్శులోకపాలేషు తస్యభార్యాంవ్యవస్థితాం | అగ్నాశుద్ధిం
గతాండవీం రామోలక్ష్మణసన్నిధౌ| ఏహివై దేహిశుద్ధాసి హ్యంక మారోఢు
మహానీ|నేత్యువాచతథాశ్రీమాన్ హనూమానం గదస్తథా | ఆయోధ్యాం
యాతువై దేహీ వయంయామసుహృజ్జనైః | తత్రతశుద్ధిమతీసాధ్వీ స్థితేషు తవ

భాగ్యములొక కేవలపశ్యత్సు తతశ్చ ధాన్యపాత్యజాం । అయోధ్యాంశు
పుణ్యేనాం లంకమారోధుమహాతి । తయోర్వాక్యమనాదృత్య లక్ష్మణశ్చ విభీ
షణః । రామశ్చ జాంబవాంశ్చైవ తామాహూయన్తపాత్యజాం । స్వస్తీత్యుక్త్వాఽదే
వతాభిః రాజ్ఞోంకంచారురోహసా । ముదితాస్తేయయశ్యేషుం పుష్పకేణవిరా
జితా । అయోధ్యాంశగరింప్రాప్యప్రాప్యరాజ్యంస్వకంపునః । తతఃకఠిపయాహస్సు
అనార్యేభ్యావిదూషితాం । వాచంక్రుత్వాస తత్త్యాజగుర్విణీంతామయోనిజాం । వా
ల్మీకేనృషిముఖ్యస్య ఆశ్రమస్యనమిపతః । తత్త్యాజలక్ష్మణ స్సీతాం నిడుఃప్రాం
యదగీరుదక్ష । తతఃకఠిపయాహస్సు వ్యతీతేషున్తపాత్యజః । రామస్సామిత్రణా
సాశ్శం హయమేధాయదీక్షితః । తత్రైవజగ్మతురుథా రామపుత్రౌ యశ
స్విహా । అవశకుశభిఖ్యాతో నారదావివగాయకౌ । తామాయణంసమగ్రంతు గం
ధర్వావివసున్సతౌ । రామస్యచరితంసర్వం గాయమానౌసమీయతుః । యజ్ఞవా
టంరామసుతౌ హేతుభిలక్షితౌతదా । రామపుత్రావుధౌహరౌ వైదేహ్య
స్తనయావితి । తావానీయతతఃపుత్రౌ వభిషిచ్య యథాక్రమం । అంకారూఢౌతు
తౌకృత్వా సస్వజేతౌపునఃపునః । ఏతస్మిన్మంతరేప్రాప్తౌ లంకాస్థారాక్షసాస్త
దా । సుగ్రీవశ్చహనూమాంశ్చ అంగవోజాంబవాంస్తథా । అన్యేచవాసరాస్సర్వే
విభీషాపురస్సరాః । తేచాగత్యన్యపంప్రాప్తౌ స్సింహాసనఉపస్థితం । సీతామద్వ
ష్టాహనుమా నంగదఃకనకాంగదః । క్వగతామయోనిజామాతా ఏకోరామౌ
తేదృశ్యతే । రామేణసాపరిత్యక్తాభిర్యూచ ద్వాకరపాలకాః । పశ్యత్సులోక పా
తేషుఅనార్యేతిప్రవాదిసి । అశ్నౌశుద్ధింగతాంసీతాం కింతురాజానిరంకుశః । ఉత్ప
వైత్సితౌకేకైర్వాక్యై రామస్యాజితవాన్ప్రియాం । మరిష్యావభిషిఖ్యక్త్వా
శౌతమింపునరీయతుః । రామస్తాపృథ్వుతోఽన్యత్య అయోధ్యావాసిభిస్తదా । యత్రా
సన్న సుర్వభూతైస్సహస్రం కుండముబ్యతే । తత్రస్నానంచ దానంచ సహ
స్రభలదాయకం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే శౌతమీమాహాత్మ్యే

సహస్రకుండతీర్థ వర్ణనంనామ

సప్తాశీత మోధ్యాంశః.

అష్టాశీతితమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ కాపిలంతీథకమాఖ్యాతం తదేవాంగిరసంస్మృతం
తదేవాదిత్య మాఖ్యాతం సైంహికేయం తదుచ్యతే । గాతమ్యాదక్షిణైతిశే ఆ
దిత్యాకమునిసత్తమః । అయాజయన్నంగిరసో దక్షిణాంతే భువందదుః । అంగి
రోభ్యస్తదాదిత్యాస్తతస్తేంగిరసోయయుః । సాభూమిస్సింహీకీఘాత్వా జ
నాన్ సవానభక్షయత్ । ఋక్రశుస్తేజనాస్సర్వే అంగిరోభ్యోన్యవేదయన్ ।
తేభితాజ్ఞానతోజ్ఞాత్వా భువంతాంసింహీకీమితి । ఆదిత్యాననుగత్వాభ వాచమంగి
రసోబ్రువన్ । భువంగృహ్లాంతుయాదత్తా నేత్యాదిత్యాస్తధాబ్రువన్ । సంవృ
త్తాందక్షిణాంనైవ ప్రతిగృహ్లాంతుసూరయః । తథాపిక్రయరూపేణ గృహ్లామో
దక్షిణాంభువం । తథైత్యుక్త్యాతు తేదేవాః కపిలాంశుభలత్క్షణాం । గంగాయా
దక్షిణైపారే భువస్థానేచతాందదుః । యత్రతీర్థేచతద్వృత్తం గోతీర్థేచ
దుదాహృతం । తత్రస్నానేనదానేన భూమిదానఫలంలభేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగాతమీమాహాత్మ్యే

కపిలాదిశతతీర్థకవణకనామ

అష్టాశీతితమాధ్యాయః.

ఏకోనవవతితమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ శంఖహ్రదంనామతీర్థం యత్రశంఖగదాధరః । త
త్రేదంవృత్తమాఖ్యాస్యే భుక్తిముక్తిప్రదాయకం । పురాకృతయుగస్యాదౌ బ్ర
హ్మణస్సమయోదితాః । బ్రహ్మాండజాలసంఘాతా రాక్షసాబహురూపిణః । బ్ర
హ్మణంఖాదితుంప్రాప్తా బలోన్మత్తాధృతాయుధాః । తథాహమబ్రువంవిష్టుం
రక్షణాయజగద్గురుం । సవిష్టుస్తానిరక్ష్యంసిహంతుం చక్రేణదోద్యతః । చక్రచ్చి
న్నానిరక్ష్యంసి తద్రూపాణిబహువిరే । వధోపాయముథాపశ్య చ్చిత్వాచక్రే
ణతానినై । శంఖందర్శాయదేవేశస్తతోరక్ష్యంసిసర్వశః । నాశంయాంతితతోదేవా
రసాతలముపాగమన్ । ఛిత్వాచక్రేణరక్ష్యంసిశంఖమాపూరయత్తదానివరం
ఓకతలంకృత్వాన్యగంనిరైవరమేవచ । కృత్వాయత్రభువంప్రాప్యశంఖమా
పూరయద్ధరిః । తతోరక్ష్యంసిసర్వాణిఅనినశురశేషతః । తస్యశంఖప్రతాపేనశం

ఖనాదప్రభావతః । శంఖపాణిప్రతాపేనసర్వంత్రేయంబహువహః । శంఖతీర్థకం
యతత్ప్రీక్షంభుక్తిముక్తిప్రదాయకం । సర్వక్షేమకరంపుణ్యంస్తరణా స్త్యంగ
శప్రదం । ఆయురారోగ్యజననంలక్ష్మీపుత్రప్రవళకనం । స్తరణాత్పవనాద్వా
పిసర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణేగాతమీమంసః త్రేయీ

శంఖతీర్థాద్యయుతతీర్థకవణకనంనామ

ఏకోనవతిలమోధ్యాయః.

నవతిలమోధ్యాయస్తోత్రంభుః.

ఓంబ్రహ్మోవాచ॥ క్షిప్రంధాతీర్థకమాఖ్యాతంసర్వకామప్రదంనృణాం ।
సర్వపాపప్రహరణంయత్రసన్నిహితోహరః । తస్యస్వరూపం వత్సోమి శ్రుణు
నారదయత్పతః । పురాదాశరథీరామోరావణంలొకరావణం । క్షిప్రంధా
వాసిభిస్సాధకం జఘానరణమూధకసి । సపుత్రంసబలంహత్వా సీతామాదా
యశత్రుహః । త్రాస్తామిత్రిణాసాధకం కపిభిశ్చమహాబలైః । విభీషణేనబలినా
దైవేప్రత్యాయయాన్యపః । కృతస్వస్త్రియసశ్శ్రీమాన్ పుష్పకేణవిరాజితః ।
యదాసీద్దనరాజస్య కామగేనాశుగామినా । అయోధ్యామగమన్ సర్వేసచగం
గామపశ్యత । గాతమీంచజగత్పత్యాం సర్వకామవివళకనం । తాందృష్ట్వా నృపతి
శ్శ్రీమాన్ గంగాతీరమధావిశత్ । తాందృష్ట్వాప్రాహనృపతి హావణగర్జద
యాగిరాహరీకసర్వానధామంత్యై హనూమత్ప్రముఖాన్సునే । తస్యాఃప్రభా
వాద్ధరయోయోసామమపేతాప్రభుః । సర్వపాపవినిముక్త స్తతోయాతిత్రివిష్ట
పం॥ ఇయంజనిత్రీనకలస్యజంతో భుక్తీంచముక్తీంచమమాపిదద్యాత్ । పాపాని
హన్యాద్ధరితానిచైవ చాస్యాఃప్రభావాదరయస్సఖాయః ॥ విభీషణోమైత్రముపై
తినిత్యం సీతావలభ్యాహను మాంశ్చబంధుః । లంకాచదగ్ధాసకలాచరతో నిషూ
డితఃశ్చోపరిషేచనేన । సగాతమోదేవవరం ప్రపూజ్యశివంశరణ్యంసజహామహా
పాసేయంజనిత్రీనకలేస్సితానాం వందేత్వహంమాతరంసర్వభావాత్ ॥ ఏతచ్ఛ్రీ
త్వావచనం తేనృపస్యనద్యస్తీరేహరయస్సర్వవీర । పూజాంచచకుర్విధివత్పు
ణ్యకైపుష్కేరనేకైస్సకలోపచారైః ॥ సంపూజ్యసర్వంనృపతిర్యథావత్సుత్వా వా

తైస్సస్సర్వభాహోపయుక్తైః । తేవానరాముదితాస్సర్వవీవస్సత్తంచగీతంచత
 త్తైవచక్రః । సుఖాపితస్తారజనీంమహాత్మాప్రియానురక్తైస్సవృతావినీతైః । పునః
 ప్రభాతేవిమలేచసూర్యే విభిషణోదాశరథిబభాషే । నాద్యాపితృప్రాశ్చభవామతీ
 ర్థేకించిచ్చకాలనివసామవాత్ర । వత్సాన్యమచాత్తైగ్రవపరాశ్చతస్రోరాత్రీర
 ధోయామతతస్త్యయోధ్యాం । తస్తాశ్చవాక్యాధరయోముమోదుః తద్దైవరా
 త్రీరపరాశ్చతస్రోః । సంపూజ్యదేవంసకలేశ్వరంతం । భాగ్యప్రియస్తీర్థమ
 ధోజగామ । సిద్ధేశ్వరంనామజగత్ప్రసిద్ధం యస్యప్రసాదాశ్చ బలదశాస్యః ।
 వీవంతుపంచాహమధోషిరేతే స్వంస్వంప్రతిష్ఠాపితలింగమచక్షే । శుశ్రూషణం
 తత్రకరోతివాయో స్సుతోమహాత్మా హనుమాన్నుపగయ । గచ్ఛన్నుపేంద్రో
 హనుమంతమాహ లింగానిసర్వాణీవినజాయస్వ । సంస్థాపితాన్యత్తమమంత్ర
 విద్భిః కథంతుసంచాలయితుంసమర్థః । దోర్భ్యంగృహీత్వా బలవాన్ హ
 నుమాన్ సచాలయామాసనతేఘశక్తః । పునశ్చపుచ్చేనగ్రహీతుకామః సంజే
 త్స్యలింగంతువినమ్రకాయః । నైవాశక్తత్తన్నహవద్భుతంస్యాతగ్రహీత్వ రాజాం
 నృపతేస్తద్దైవ । తస్మింశ్చసంవీత్యమహానుభావో నృపస్రవీరస్సహసాజగామ ।
 విప్రానథామంత్ర్యవిధేఃప్రపూజ్య ప్రదక్షిణీకృత్యమహానుభావః । పునశ్చ గం
 గాం ప్రణతోనరేశో లింగానిసర్వాణీ తద్దైవభక్త్యా । కిషింధావాసిభిరదీన
 సత్తైస్సంసేవితం తీర్థమధోబధూవ । కిషింధతీర్థకంఠునిభిఃప్రసిద్ధంజగత్సు
 వంద్యం శుభదంశుభంచ । ఆలోకనాదేవమహంతిపాపాన్యాశుక్షయంయాం
 తిననంశయోత్ర । తతఃప్రభృత్యే తదతీవపుణ్యం కిషింధతీర్థకంఠిబుధా వదం
 తిపతేత్సరైర్దాపిత్రుణోతిభక్త్యా పాపాపహంకింపునస్సాన్నిన దానైః ॥ ఆ
 యురారోగ్యజననం లక్ష్మీపుత్రవివర్ధనం । స్వరణాత్పతనాద్వాపి సర్వాన్మా
 మానవాన్నుయాత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగాతమీమహాత్మ్యే

కిషింధాతీర్థకవర్ణనంనామ

నవతితమోధ్యాయః.

ఏకనవతితమోధ్యాయపారంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాహుః । వ్యాసతీర్థకమితిభాగ్యతం ప్రాచేతనమతఃపరం । దశ
 మేమానసాఃపుత్రాస్సప్రేక్షారస్తేమదాత్తకాశిలింతంయియాసవస్తేవై పృథివ్యాజ

స్మరణాః పునస్సృష్ట్యాః పునస్తేపియాతాస్తాః త్సమవేషితం । వైవతేషినమా
 యాతాస్తతస్తేమాతరంగతాః । తదుత్పన్నమహాప్రాజ్ఞాదివ్యా అంగిరసోము
 నే । వేదవేదాంగతత్వజ్ఞా స్సర్వశాస్త్రవిశారదాః । తేనుజ్ఞాతా అంగిరసోద
 శశాంగిరసోగురుం । తపసేసిద్ధితాస్సవేనైవ పుష్కంతిమాతరం । సవే
 భ్యోహ్యధికామాతాగురుర్యా గౌరవేణహి । తామతిక్రమ్యయేపుత్రాస్తేషాం
 సిద్ధిర్నయాతచ । విఘ్నోహ్య స్వేతితాస్సర్వా నితశ్చేతశ్చధావతః । క్వాపిత
 ద్వాచితోవిఘ్నః క్వాపితన్తానసంభవేత్ । ప్రమదాచ్చుచికంక్వాపి సజైకైకైక
 దోషతః ఏవంతుభిమమాణాస్తే యయుస్సర్వేతపోసిధిం । అగస్త్యం తపసాం
 శ్రేష్ఠంకుంభ యోనించవారుణం । నమస్కృత్వా చాంగిరసో అస్మి వంశ స
 ముద్భవాః । ఆత్మజ్ఞానరతం శాంతం వినీతాః ప్రస్తుముద్యతాః భగవత్కేన దో
 షేణ అస్తాకంతపసశ్చృతిః । ఆత్మదోషవిశేషేణ తపసోంతంనయాంకిం విశి
 ష్టస్త్యహివిప్రేంద్రశ్శ్లోసితపతాంధుగ్రీవం । జ్ఞాతాసిజ్ఞానవాక్రబ్రహ్మకావక్తా
 సివదతాంవర । శాంతోసిశమినాంనిత్యందయావాక్రప్రియకృతధా । అక్రోధశ్చత
 థాదాంతఃపుష్టస్త్యంబ్రూహితత్వతః । అగస్త్యోభగవానాహబుషీస్సర్వాన్తహ
 త్తనః । యూయంమహీమానాద్యత్యతపస్తప్తంయతోగతాః । భవంతోధూమి దోషే
 గతపః పారంనయాంత్యతః । శాంతాత్మనోభవంతోవై స్రష్టారోబ్రహ్మణాశ్చతాః ।
 నపర్యాప్తాస్తద్భవంతశ్శ్లోభధ్వం స్త్యయకారణం । ఆరేభిరేష్టింబ్రహ్మణీంసర్వకా
 మార్థసిద్ధయే । ఇష్టింకృత్వా పునస్సర్వేతపస్తప్తంవనంగతాః । విగతాః పునరైతేతే
 చ అంగిరసోభవత్ । తేయూయంచతః కాలేయాతాయాతాశ్చనైశ్చనైః । ప్రజాప
 తిత్వేబ్రహ్మణోభవితారానసంశయః । ఇతోయాంతుతపస్తప్తంగంగాంలైలో
 క్యపావనిం । తత్రోత్పన్నంపుణ్యదేశేజ్ఞానదంపూజయిష్యథ । తదైవాహుమ
 నివరంజ్ఞానదఃకోభిధీయతే । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశోహా ఆదిత్యోవాపిచంద్రమాః ।
 అగ్నిశ్చవరుణః కస్సాగ్నిష్ఠానదఃకోభవేద్వద । అగస్త్యోపునరప్యాహజ్ఞానశశ్శ్లో
 యతామిదం । ఆయావస్సగ్నిరిత్యుక్తోయోగ్నిహ్వర్యస్స ఉచ్యతే । యశ్చసూర్యస్సజై
 విష్ణుర్విష్ణుర్వృహ్మభిధీయతే । యశ్చబ్రహ్మసవైరుత్రోయోరుదగ్గస్సర్వవతతే । యస్స
 బాహుసప్తతద్జ్ఞానంజ్ఞానదస్సర్వ ఉచ్యతే । ఏతచ్ఛ్లోత్వా మసేర్వాక్యం గాయంతశ్చత
 దేవతతే । జగ్ముః పంచోత్తరాంగంగాం పంచజగ్ముశ్చ దక్షిణాం । అగస్త్యేనో
 దితాదేవా న్నూజయంతో యథావిధి । ఆసతేయవిశేషేణ ఆసనాద్యగ్నిస

తాంగతాః తేషాంసర్వేసురగణాః ప్రేతివంతోభవన్తునే । స్రష్టృత్వంతుయుగా
 జాయత్యుత్పితంకక్రపాణినా । అధర్మకాంక్షావృత్త్యథాం వేదానాం స్థాప
 నాయచ । లోకానాముపకారార్థం ధర్మకామార్థసేధయే । పురాణస్తృతి
 వేదార్థధర్మశాస్త్రాదిసిశ్చయే । స్రష్టృత్వంజగతామిష్టం తాదృగ్రాసంభ
 విష్యతి । ప్రజాపతిత్వంతేషాంవై భవిష్యతిశనైఃక్రమాత్ । యథార్థధర్మోభ
 వితా జేవానాంచసరాభవః । వేదవర్యాససంతేభ్యో వేదవ్యాసా స్తతస్తుతే
 యదాయదాతుధర్మస్య క్లానివేదస్యదృశ్యతే । తదాతదాతుతేవ్యాసాభవి
 ష్యంత్యుపకారిణః । తేషాంయస్తపసస్థానంగంగాయాంతీరముత్తమమ్ । తత్రతత్రశి
 వోవిష్ణురహమాదిత్యవీవచ । అగ్నిరాపస్సత్యమితి తత్రాసన్నంతరాగ్నదాధర్మ
 వ్యాసాస్తుతేజ్ఞేయా వేదవ్యాసాస్తదైవచ । తేషాంతీథం తేననామ్నా స్యపదిష్టం
 జగత్త్రయే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే వ్యాసతీర్థవర్ణనం

నామైకనవతితమోధ్యాయః.

ద్వీపవతితమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మచావద॥ పుంజరాసంగమంనామ తీర్థకంత్రైలోక్య విశ్రుతం
 ఋషిభిస్సేవితంసత్యం సిద్ధైరాజషిభిస్సదా । దాసత్వమగమత్పూర్వం నా
 గానాంగరుడఃఖగః । పర్యపుచ్ఛదమేయాత్తా వేనలేయోధమాతరం । కస్యోపరా
 థాన్తాత స్త్వం పితుర్వాతవవామమ । దాసత్వమాప్తంచవదకారణంపరిపృచ్ఛతః ।
 సాబ్రవిత్పుత్రమాత్మీయమనూరోశ్చానుజంప్రియం । వైవతస్యోపరాథోస్తీస్వాప
 రాథోమయోదితః । యస్యావాక్యంవిపర్యేతిసాదాసీస్యాన్తయోదితం । కద్రావశ్చాపి
 తద్రాహాంమాయయాన్తి పరాజితా । ఏవందాసీత్వమగమంకద్రావ్యకాశ్యపనం
 దనఏవందాసీమసంజాతాదాసోభూద్వినతాత్తజః । కద్రూంకదాచిత్సంహృష్టాపు
 త్రాణాంహతమిచ్ఛతి । ఆత్మనోభూతిమిచ్ఛంతీవినతామాహనారద । పుత్రాన్తరీ
 యాన్వినతేనయనాగాలయంప్రతి । నముద్రస్యసమీపేతుశీతలాంభస్సహనయ । విన
 తాస్త్వసుతంప్రాహనయేమాంభణిసంపదం । సుపణశ్చాపహన్నాగాకద్రూం
 వైవతస్దైవచ । నాగాలయేవసంస్తేతుసుభేదదశశరవరీః । తత్ప్రస్రోవాచముదితా
 వేనలేయంసమాతరం । పునరానేతునిలయం గరుడోమత్స్యతానితి । సర్వమా

తాత్రనఃప్రాహగరుడంసినయాన్వితం । పుత్రామేద్రప్రమిచ్చంతిహంసంచ పత
తాంవర । నమస్కృత్యతస్మాద్యమేవ్యంతినిలయంమమ । సాసర్వమాత్రావిన
తాపమృక్తాకద్రూమభావత । నాహంక్షమాసర్వమాతఃపుత్రోవహతులేసుతామ్ ।
దృష్ట్వాదినకరంచేవంపునరత్రప్రయాంతుతే । వినతాస్వసుతప్రాహవహేమామ్
తపనప్రతి । నమస్కృతుమ్మథేచ్ఛంతినాగాస్సవిత్సమాగతాః । తథేత్య
క్వాసగరుడలరోహభ్యంతతోబ్రవీత్ । తదాయాధంసర్వసైన్యంగరుడోవిహగా
ధిపః । శనైశ్శనైరుపగమద్యత్రదేవోదివాఃరః । తేదమ్యామానాస్తీత్యేనధాను
తాపేనవివృధుః । నివతఃస్వమహాప్రాజ్ఞపతంగాయనమోనమః । తీక్ష్ణస్యసూ
రస్యమహాప్రభాభినఃకృతస్తే సవితుశ్శిఖాభిః । విహాయసస్త్రంప్రపతాస్త
భూమావిహంగమాలంబినవతఃయస్య । వీవంనాగైరుచ్యమానైహ్యదిత్యందర్శ
యామివః । ఇత్యక్వాగగనంశీఘ్రంజగామాదిత్యసమ్ముఖందగ్ధభోగాస్తతోనా
గానిపేతుఃఫణింప్రతి । బహవశ్శతసాహస్రాః పీడితాదగ్ధభోగినః । శ్రుత్వా
తఃనాదంపుత్రాణాంపతితానాంభువస్థలే । కద్రూరువాదవినతాం నాగానా
శ్వసితుంగతా । కృతవత్సనిమేధేవహంతాతోనవిద్యతే । సకాశ్యప్రోబృహ
తైజాయద్యత్రస్యాదనామయః । భవేదేవకథశాంతిఃపుత్రాణాంమేభవేదితి ।
కద్వాస్త్రుచనంశ్రుత్వా వినతాత్యంతభీతవత్ । పుత్రమాహమహత్త్వాంగ
రుడంవిహగాధిపం । నేదంయుక్తతరంపుత్రప్రభూణాంసినయేనహి । వతః
నంయుక్తమిక్యుక్తంచైవరీత్యంనయుజ్యతే । వినతాపిపునఃప్రాహకద్రూంస
ర్వమాతరం । కింకృత్వాశాంతిరభ్యేషపుత్రాణాంతేకరోమితత్ । జరయాతుగృ
హీతాస్తేకేషాశాంతింకరోమితత్ । కద్రూశ్చప్యాహవినతాంరసాతలగతం
పయః । తేనాభిషించితానాంమేపుత్రాణాంశాంతిరాపతేత్ । కద్వాస్త్రుచ
నంశ్రుత్వారసాతలగతంపయః । తేనైవాపలనీయనాగాంస్తానభ్యపేచయత్ । త
తఃశ్రుత్వావగరుడోమఘవంతంశతక్రతుం । మేఘాలవ్యత్రవషణంతుతైలోక్య
స్యోపకారిణః । తదావవషణంజన్యోనాగానామభవచ్ఛివం । రసాతలభవం
గాంగంనాగసంజీవనంపయః । జరాశోకవినాశాథకమానీతంగరుడేనయత్ । య
త్రాభిషేచితానాగాస్తన్నాగాలయముచ్యతే । గరుడోపీయతోవారి హ్యనయత్ర
ద్రాసాతలాత్ । తద్దాంగంవారిసర్వేషామఘశోకవినాశనం । జరాయావారణం
యస్మాన్నాగానామజరాభవత్ । నాగసంజీవనంగాంగంనాగసంజీవనంపయః ।
జరాశోకవినాశాథకంగాయాదక్షిణైతతే । రసాతలగతాంగామత్యలో

కగతావయా । తయోస్తుసంగమోయశ్చకిం ఛనస్సతువణ్యతే । యస్యస్తు
రణాదేవనాశంయాంత్యఘనంచయాః । తత్రస్మానేనదానేనఫలంకేవక్తుమిశిరే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

జరాసంగమాదీనపాదలక్షతీర్థవణానామ

ద్వినవతితమోధ్యాయః.

త్రినవతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం దేవాగమంనామతీర్థకంసర్వకామప్రదంశివం । ఛక్తిముక్తిప్రదంస్యూ
ణాంసర్వపాపప్రణాశనం । త్రైవృత్తాంతమాఖ్యాన్యేశ్వణయత్నేననారద । నే
వానామసురాణాంచస్పధాక సీతస్వగఃహేతవే । స్వగఃస్సురాణామభవ
దసురాణామిలాభవత్ । కమఃఛూమిచువప్తభ్యహ్యసురాస్సర్వతోభవక । దేవా
నాంయజ్ఞభాగాంశ్చదాతృకఘ్నంత్యురాస్తదా । తతస్సురగణాస్సర్వేయజ్ఞ
భాగైర్విదాకృతాః । వృధితామాముపాజగ్ముఃకింకృత్యమితిచాబ్రువత్ । మయా
చోక్తాస్సురగణాయుద్ధంకుర్వంతురాక్షసైః । ఛువిప్రాప్స్యంతి కమాణి హ
వీంషిచ మశాంసేద । తథేత్యుక్తాయయర్చ్యుమివిబుధాస్సంగరాధినః । దై
త్యాశ్చదానవాన్తైరవరాక్షసాబలదర్పితాః । ఏకీభూత్వాయయస్తేపి జయనో
జయకాంక్షిణః । అహీర్వృతోబలిస్తవస్తానముచిశ్చంబరాయమః । ఏతేచా
న్యేబలహవోయోద్ధారోబలదపికతాః । అగ్నిరింద్రోధవరుణ స్తవస్తాపూషాత
థాశ్వినౌ । మరుతోలోకపాలాశ్చనానాయుద్ధవిశారదాః । తత్రదేవాస్సర్వఏవ
దక్షిణాదిశినంవృతాః । అకుర్వంస్తైమహాయత్నందక్షిణాణావసంస్థితాః । త్రికూటః
పర్వతశ్రేష్ఠో రాక్షసానాంపురాభవత్ । తద్భలేనయయస్సర్వేతైస్సార్థందక్షిణా
ణావం । సర్వేషాం మేళనంతత్రమలయే పర్వతేతతః । మలయశ్చాపిదేశోసాదేవారీణా
మభూత్తదా । వేవానాం గౌతమీతీరేబుషీణాంభావితాత్మనాం । గౌతమ్యా దక్షిణే
తీరేతత్రసన్నిహితశ్శివః । ఇతితేషాంసంగమోసాదేవానామభవత్కిల । దేవాస్స
స్వరథారూఢాస్తత్రతేషాంసమాగమః । తతోదేవగణాస్సర్వేస్తుత్వా విష్ణుం మ
హేశ్వరం । ప్రసన్నాభ్యాంహరిశాభ్యాం దేవాజయమభీష్ణితంవిజ్ఞాప్యసర్వతోజగ్ము
స్సాస్పృలయంతేదీవాకసః । యత్రదేవాగమోజాతస్తతీర్థకం తేనసంజ్ఞితం । తత్రాశీ

తినహస్రాచిశివలింగనినారద । దేవాగమస్సర్వతోసాప్రియశత్యపిచోచ్యతే । త
తఃప్రభృతిత త్రిగళం దేవప్రియమతోవినుః॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

దేవప్రియతీర్థవణనంనామ

త్రినవతిత మోధ్యాయః.

చతుర్వవతిత మోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాచ ॥ కుశతర్వణమాఖ్యాస్యేప్రణితాసంగమంతథాతస్య
స్వరూపంవత్సోమిశృణుపాపహరశుభం । వింధ్యస్యదక్షిణేపార్శ్వేసహ్యా
నామమహాగిరిః । తస్మిన్నిరౌపుణ్యదేశేశృణుయత్సేనారద । గుహ్యద్గుహ్యతరంవ
త్సేసాక్షాజ్వేదోదితంశుభం । యన్నజానంతిమునయోదేవాశ్చఋషయస్తథా ।
తదహంప్రీతయేవత్సోశ్రవణాత్సర్వకామదం । పరస్సపురుషోజ్ఞేయలవ్యక్తోత్తరప
వచనిరాకారశ్చసాకారఃపురుషస్సమజాయత తస్మాదాపస్సముద్భూతాలద్య
శ్చపురుషస్తథా । తాభ్యామబ్జంసముద్భూతతత్రాహమభవంమునే । పృథివీవా
యిరాకాశఆపోజ్యోతిస్తథైవచ । ఏతేమత్తఃపూజ్యతమాఏకవీవాభవన్తునే । ఏ
తానేవప్రపశ్యామివాన్యత్సావరజంగమః । నైవదేవాంస్తదావాసంనాహం స్ర
ష్టాన్తికించన । కస్మాదహంసముద్భూతోనపశ్యేహంకమప్యభిమాన్ష్టింధితేమయి
తదాహ్యత్రౌపంవాచమత్తమాంబ్రహ్మన్కురుజగత్సృష్టింస్థావరస్యచరస్యచ । త
తోహమబ్రువంవాచమరూపాంతత్రనారద । కథంసత్యేక్యవాస్రత్యైకేనస్రత్యైక
దంజగత్ । నైవవాగబ్రవిద్దేవీ ప్రకృతిర్యాభిధీయతేవిష్ణునాప్రేరితామాయానైషా
దేవీజగన్తయీ । యజ్ఞంకురుతతత్సక్తి భావిత్రీతేనసంశయః । పునస్తామబ్రివం
దేవీంక్యవాకే నేతితద్వద । ఓంకారభూతాసాదేవీమాతృకల్పజగన్తయీ । క
మభూమాయజ్ఞసత్త్వం యజంతంయజ్ఞపూరుషం । సవీవసాధసంతేస్యాత్తేన
తంయజసువ్రత । పునస్తామబ్రివందేవీం క్వవాకే నేతితద్వద । పునస్తామబ్రివం
దేవీం యజ్ఞభూః క్వాభిధీయతే । తదానారదసావాదీ భాగీరథీవనమహాదా ।
యమునాచాపితావీచ సరస్వత్యథగౌతమీ । సముద్రోవానదకశ్చేత్సరాంసిసరి
తోసుహః । సాశక్తిఃపునరప్యేవం మామువాచపునఃపునః । సుమేరౌదక్షిణేపా

శ్వేత తథాహిమవతోగిరేః । దక్షిణేచాపివింశ్యస్య సహ్యాయైవాపిదక్షిణే । స
 ర్వస్యసర్వకాలేతు కమఃఘామిశ్శుభోదయా । తత్తువాక్యముపశుశ్య శ్శక్వా
 షేరుంమహాగిరిం । తంతు దేశమథాగత్యస్థాతవ్యం క్షేత్యచింతయత్ । తదాహ
 మబ్రవీతైస్స విష్ణోర్వాణ్యశరీరీణీ । ఇతోగచ్ఛగత స్తిష్ఠ ఉపవిశ్యాత్రవచఃసంక
 ల్పంకురుయజ్ఞస్య తతోయజ్ఞ స్సమాప్యతే । కృతేచైవాథసంకల్పే యజ్ఞాథం
 సురసత్తమఃప్రతిభావ్యంతితేదేవా స్తదుక్తంత్వంసమాచర । తయావాణ్యా మ
 హాప్రాజ్ఞసంకల్పేదకృతేమమ । ఋగ్వేదశ్చయజుర్వేద స్సామవేదస్తథైవచ । ఇ
 తిహాస పురాణాది యదన్యచ్ఛబ్దగోచరం । స్వగోముఖేమమప్రాయా దఘాచ్ఛ
 స్మృతిగోచరః । వేదాథాశ్చమహాసత్వో జ్ఞాతోసాదక్షిణేనతు । తతశ్చపారు
 షంసూక్త మస్తరంలాకవిశుశ్రుం । యజ్ఞోపకరణంసర్వం తంత్వదుక్తంత్వకల్ప
 యః । తదుక్తేనప్రకారేణయజ్ఞ పాత్రాణ్యకల్పయం । అహంస్థిత్యా యత్రదేశే
 శుచిఘాత్యామతాత్మవాక్ । దీప్తితేహిప్రదేశోసామమనామ్నాప్రకీర్తితః । మ
 దైవయజనంపుణ్యం నామ్నాబ్రహ్మగిరిస్తృతః । చతురాశీతిహ్యంతయోజనా
 నిమహమతే । తదైవయజనంపుణ్యం సర్వతోబ్రహ్మణోగిరేః । తస్యమధ్యే వేదికా
 స్యాద్దాహాపత్యస్పదక్షిణే । తథాచాహవసీయశ్చ ఏవమగ్నింప్రకల్పయం । వి
 నాపత్ప్యానసిద్ధ్యంతి యజ్ఞాశ్రుతిసిదధానాత్ । శరీరమాత్మనోహంవైద్యేరా
 చాకరవంమునే । పూర్వాద్ధైరాభవత్పత్నీ మమవైయజ్ఞసిద్ధయే । ఉత్తరేణ త్వ
 హంతద్వదధోజాయాఇతిశ్రుతిః । కాలంవసంతమత్సప్తమాజ్యరూపేణ నా
 రద । అకల్పయంతథాచేత్తం గీష్టంచాపిశరద్ధః । ఋతుంచవాషిఃకం పుత్రత
 థాబహిరకల్పయం । ధందాంసిసప్తవైపుత్ర తదాపరిధయోభవత్ । కళాకాష్ఠా
 నిమేషాది సమిత్పాత్రకుశాస్తృన్సృతాః । యోనాదిశ్చత్వనంతశ్చ స్వయంకాలో
 భవత్తదా యూపరూపేణాధిష్ఠ్య యోక్తృంచపశుబుధనం । సత్వాదిమగుణం
 చాపినైవతత్రాభవత్పశుః । తతోహమబ్రువంవాచం వైష్ణవీమశరీరీణీ । వినైవ
 పశునానాయం యజ్ఞఃపరిసమాప్యతే । తతోహమవదద్దైవనైవనిత్యాశరీరీణీ ।
 పారుషేకాథనూక్తేన స్తుహిత్యుపురుషంపరం । తథేత్యుక్వాస్త్రాయమానేపు
 రుషేచసనాతనే । మమహోత్పాదకేచవే మయాశుద్ధేననారద । మామసావబ్రవీ
 ద్దేవో బ్రహ్మకమాంత్యంపశుంకురు । తదాజ్ఞయాతంపురుషంజనకంమమచావ్య
 యం । కాలయూపస్యపాశ్వేతంగుణపాశైర్నివేష్టితం । బహిఃస్థితమహంప్రా
 త్తంపురుషంజాతమగతః । ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర తస్మాత్సర్వమఘాదిదం । బ్రాహ్మ

ణోస్యముఖా త్రస్తా దభూద్బాహువాశ్చక్షుత్రయః । మఖాదైంద్ర మధాగ్నే
యంశ్వసనఃపాణతోభవత్ । దిశశ్చౌత్ర త్రథాశీర్ణ్ణోనభస్స్వగ్గో భవ
త్రవామననశ్చంద్రమాజాత సూర్యోఘాచ్చక్షుశస్తథా । అంతరిక్షం తథా
నాభేరూయభ్యాంవిశవవచ । పద్భ్యాంశూద్రాస్తథాజాతా ధూమిస్తాభ్యామ
జాయతః । ఋషయోరోమహాపేభ్యః ఓషధ్యః కేకతోభవత్ । గ్రామ్యూరణ్యశ్చప
శవోనఖేభ్య స్సర్వతోభవత్ । క్రిమికీటపతంగాది పాయాపస్థాదజాయతః । స్థా
వరంజంగమంకించి దృశ్య దృశ్యాదికించన । తిస్తాదావోభవత్ దేవా మత్త
శ్చైభ్యభవత్ పునః । ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర విష్ణోర్వాగ్బ్రవిచ్చమాం । సుపూణా
మభవద్యజ్ఞ స్తుష్టిజాతామమేషితా । ఇదానీంవహావిహ్యైగ్నో పాత్రాణి
చమసానిచ । వినజయత దాయాయం ప్రణీతాశ్చ కుశాంస్తథా । ఋష్వి గూ
పయజ్ఞరూప ముద్దేశ్యంధ్యేయమేవచ । పరంచపురుషంపాశాశ్చసర్వాగ్ బ్ర
హ్మకవినజయత స్యావాక్యాచ్చసబ్రహ్మ క్రమశోయజ్ఞయోనిషు । గాహాపత్యై
దక్షిణాగ్నౌ తథాచాహావనీయకే । పూర్వస్మిన్నపిచైవాగ్నౌ క్రమశస్తూహరిం
తదా । తత్రయజ్ఞేజగద్యోని మనుసంధాయపూరుషం । దేవంపూర్వంశుచిస్సమ్య
గ్జగద్యోజగన్తయః । లోకనాథోవిశ్వక తా కుశానాంతత్రసన్నిధౌ । కుశ
రూపధరోవిష్ణు హావనీయస్యసన్నిధౌ । శ్యామోవిష్ణుదక్షిణౌగ్నౌప్రీతోగ్న
హపతేకః పేః । సర్వకాలం తేషువిష్ణు రతోదేశేమసంస్థితః । వ్యసజయ ప్రణీతా
భిమూజయి త్యాశుభైఃకుతైః । మాజనేక్రియమాణైశు పతితోదకబిందవః
మద్దేవయజనే బ్రహ్మక తానితిథాన్యశేషతః । పుణీతోదకమధ్యేతత్పుణీతే
తినదీశుభా । సంజాతామునిశాదూకట స్నానాతగ్రీతుఫలప్రదా । సం మాజీ
తాఃకుశాయత్ర పతితాఘాతలేశుభే । కుశతపణమాఖ్యాతం బహుపుణ్య ఫ
లప్రదం । కుశైశ్చతపితాస్సర్వే కుశతపణముచ్యతే । పశ్చాచ్ఛసంగతాయత్ర
గౌతమీంకారణాంతరాత్ । ప్రణీతయూహసంబుద్ధై ప్రణీతాసంగ మోభవత్ । కుశత
పణదేశేన త త్తీర్థం కుశతపణం । తత్రైవకల్పితోయూపో మయావింధ్య
స్యచోత్తరే । విస్మయోలోకపూజ్యోసౌవిష్ణురాసీత్సమాశ్రమః । లక్షయశ్చా భవ
చ్ఛ్రీమానక్షయోసౌనరోభవత్ । నిశ్చయంకాలరూపౌసౌ స్తరణాతగ్రీతుపు
ణ్యదః । మద్దేవయజనంచేదం దండకారణ్యముచ్యతే । సంపూణేచ క్రతౌవిష్ణుమ
యాభక్త్యాప్రసాదతః । యోవిరాడుచ్యతేవేదేయస్తామృతైరజాయతః । తస్మాత్సర్వా

ణిరూపాణి విష్ణోర్విచక్రపాణినః । తతఃప్రభృతిచాఖ్యాతం మద్దైవయజనంతు
తత్తత్రతస్థఃక్రిమికీటాది సోస్యంతేముక్తిమాప్నుయాత్ । ధమకవీజంముక్తివీ
జం దండకారణ్యమువ్యతేవిశేషాద్గౌతమీంప్రాప్తౌ దేశఃపుణ్య తమోభవత్ । ప్ర
ణీతాసంగమశ్చాపి కుశతపకణదీవచ । స్నానదానాదియఃకుర్యాత్సగచ్ఛేత్స
రమంపదంస్తరణంపతనంవాపి శ్రవణంవాపి భక్తితః । బహుపుణ్య ప్రదంస్మా
ణాం ధుక్తిముక్తిప్రదంవిదుః । ఉభయోస్తీరయోస్తత్ర తీర్థాన్యాహుమహా
హుయః । సడశీతసహస్రాశి తేషుపుణ్యంపురోదతం॥ లోకానామఘహారిణీస్తరణ
తో వేణీతదాగౌతమీ । సంగంచాపితయోహారత్యశివజు గుర్వంగనాసంగమం
క్షేత్రజ్జంబయమంయమీంరవిగుహా విష్ణాథకడంకేశవం । భూతేశంపరమేశ్వరంప
దమియ తా-లేశ్వరంశంకరం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

కుశతపకణప్రణీతాసంగమాది తీర్థకవణకసంనామ

చతుర్వవతితమోధ్యాయః.

పంచనవతితమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మవాచ॥ మన్యుతీర్థకమితిఖ్యాతం సర్వపాపప్రణాశనం । సర్వ
కామప్రదంహృణాం స్మరణాదఘనాశనం । తస్యప్రభావంవత్సౌమి శృణుష్వా
హితోమునే । దేవానామసురాణాంచ సంగరోధూన్తిథిపురాత్రతాబ్రజయన్తే
సురా దానవాజయినోభవన్ । పరాజ్ఞుభాస్సరగణా స్సంగరేగతచేతసః । మావ
భ్యేత్యనమూచస్తే దేహినోభయకారణం । తానహంప్రత్యవోచంచ గంగా
గచ్ఛంతుసర్వశః । తత్రవై గౌతమీగత్వా స్తుత్వాదేవంమహేశ్వరం । తథేత్యుక్తా
సురగణా స్తువంతిచమహేశ్వరం । తపస్తప్యంతిశేచిచ్చ నన్యతుశ్చతథా పరే
తతఃప్రసన్నోభగవాన్ శూలపాణిమహేశ్వరః । దేవానథాబ్రవిత్తుష్టోక్తి
యతాంవరతఃస్థితః । దేవాఃకుసుమరపతిం విజయాయదవస్వతం । పురుషంప
మంశ్లాఘ్యం రణేషుపురతఃస్థితం । తథేత్యువాచభగవాన్ దేవాన్ప్రీతి మహ
ేశ్వరః । ఆత్మనస్తేజసాకంచినమహామే సీలలోహితం । మన్యునామానమత్యుగం

జన్మైశ్వర్యోగములతలభ్యావిబుధాస్సర్వై శివంన త్వస్వమాలయంమన్యునాన
హసాగత్య పునర్యుద్ధాయతస్థిరే । యదైస్థిత్యాతు తైస్సర్వై దైవతేయైశ్చ
మహాబలైః విబుధాజాతసంత్రాసా మన్యుమూచురణైస్థితాః । సామర్థ్యంతవ
పశ్యామః పశ్యాద్యో త్స్యమహేపరైః । తస్మాద్దశకాయచాస్తాకం తవరూపం
యుయుత్యతామ్మన్యుః జనితామమదేవేశ స్సర్వజ్ఞ స్సర్వదృక్ ప్రభుః స సర్వం వే
త్తీ సర్వేషాం ధామనామచనస్థితం । నైవకశ్చిత్సర్వవేత్తాయస్సర్వంవేత్తి సర్వ
దాఅమూలకమేతదఖిలం దేవోవేత్తిజగన్తయః । ధూయఃపరోసా భగవాం
స్తథాదివ్యంతరిక్షతః నీవంవిధాదహంజాతో మాంకథంవేత్తుమహాథః అథవాద్ర
ష్టకామావై భవంతోమాంతుపశ్యత । ఇత్యుక్త్వాచక్షయామాసమన్యురూపంస్వ
కంమహాత్ । తాతీయదత్తుమోద్భూతం భవస్యపరమేష్టిచః । తేజసాసంభృతంరూ
పంయశశ్శార్కంతదుచ్యతే । పౌరుషంపురుషేయత్తు అహంకారశ్చ శేత్రపు । క్రోధ
స్సర్వస్యయోభీమ ఉపసంహరికృద్భవేత్ । సర్వాయుధధరం దృష్ట్వా ప్రణే ము
స్సర్వదేవతాః । తత్రస్యదైవతదనుజాః కృతాంజలిపుటాన్సురాః । ధూత్వామ
న్యమధోచస్తై త్వంసేనానీస్తునోభవ । త్వయాదత్తమిదం రాజ్యంమన్యోభోక్త్యా
మహివయంతస్తాత్సర్వేషుకార్యేషు శేతాత్వంజయవధకం । త్వమింద్రస్త్వం
చవరుణో లోకపాలాస్త్యమేవవ । తస్మాన్నమన్యోదేవేశ ప్రవీశత్వం జయాయ
నః । మన్యుఃప్రోవాచతాన్సర్వా వినామాంతునకంచన । సర్వైవ్యంతఃప్రవిష్టోహం
నమాంజానాతికశ్చన । సఏవభగవాన్తస్య మనోజాతఃపుథక్ప్రథక్ । సఏవరు
ద్రీయాపస్స్యద్ద్రిడోమన్యుశ్శివోభవః । స్థావరేష్వభగభృతు మన్యునావ్యా
పితంజగత్ । తమవాష్యసురాస్సర్వై జయమీయుశ్చ సంగరే । జయోమన్యుంచశౌ
ర్యంచ ఈశతేజస్సముద్భవం । మన్యురాజయమావాష్య కృత్వాదైత్యైశ్చసంగ
రం । యథాగతంయయుస్సర్వై మన్యునా పరిరక్షితాః । యత్రవై గౌతమీతీరశి
వమారాధ్యతేసురాః । మన్యుమాభుజకయంచాపు మన్యుతీర్థం తదుచ్యతే । ఉత్ప
త్తించయథామన్యో మన్యువాక్యంచ సంస్తరత్ । విజయోజాయతేనిత్యం నకశ్చి
త్పరిధూయతే ॥ తత్రస్మానంచదానంచ స్తరణంసర్వకామదమ్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమహాత్మ్యే

మన్యుతీర్థవణకం నామ

పంచనవతితమోధ్యాయః ।

వజ్రవతితమాధ్యాయపారంభః.

ఓం బ్రహ్మకాచ॥ సారస్వతంనామస్థానం సర్వపాపహరణం॥ తత్రై
మంశ్యమిదమృత్యంతం తత్తీర్థస్థానంనారద । సుమేరోఃపూర్వతోభాగే పర్వతో
లోకవిశ్రుతః॥శ్వభ్రామగురిశ్రేష్ఠోగౌతమ్యుదక్షిణైతతః । శాకల్యఇతివిఖ్యాత
ఋషిఃపరమైష్ఠికః॥ తస్మిన్శ్వభ్రాగిరౌపుణ్యే తపస్తేపేహ్యమత్తమం । తపస్యం
తంద్విజశ్రేష్ఠం గౌతమీతీరమాశ్రితం । అగ్నిశుశ్రూషణపరం వేదాధ్యయనతత్ప
రం । శస్త్రిన్నిరౌమహాపుణ్యే దేవతక్షిణభయంకరః । యజ్ఞధ్వంసీబ్రహ్మహంతా
పరశుర్మామరాక్షసః॥కామరూపీతుదరతే నానాయాపధరోవనే । క్షణేన బ్రహ్మ
రూపేణ క్షణాదైవసింహయాపతః । కదాచిద్వాప్యభిరూపేణ ఏవంఘరతిపా
పకృత్॥అత్రాస్తేచాప్తాణోవిద్వాన్ శాకల్యస్సత్యసంగరః । తమాయామహ
పాపీపరశురాక్షసాధమః॥శుచిమంతంద్విజశ్రేష్ఠంపరశుర్మిత్యమేవచ॥నేతుంహం
తుంప్రయత్నేన నశశాకసపాపకృత్ ।నకదాచిద్విజశ్రేష్ఠోదేవానభ్యద్యుయత్న
తః॥భోష్టకామఃకిలాధ్యాస్తేతత్రాయాత్పరశుమన్॥ బ్రహ్మరూపధరోభూత్వా
శిథిలఃపలితశ్చసః॥కన్యామాదాయకాంచిచ్ఛశాకల్యంవాక్యమబ్రవీత్॥భోజనాభ్య
థిఃసంవిధిమాంచకన్యామిమాంద్విజ॥అతిభగ్నకాలేసంప్రాప్తీకృతకృత్యోసిమానద॥
భాజనేతుప్రవృత్తైతుహ్యస్తార్థంకల్పితంతుయత్॥అతిభిభ్యస్తుయోదద్యుత్తేనదత్తా
వసుంధరావతచ్ఛ్రుత్వాతుశాకల్యోదదామిత్యేవమబ్రవీత్॥ఆసనేహోపవిశ్యాశ
అజ్ఞానాత్పరశుంద్విజం । యథాన్యాయం పూజయిత్వా శాకల్యోభోజనంద
దా॥ఆపోశనంగృహీత్వాతు పరశుర్వాక్యమబ్రవీత్॥ దూరాదభ్యాగతంశ్రాంతం
అనుగచ్ఛంతిదేవతాః॥తస్మిన్తత్ప్రేసుతృప్తాస్తే అతృప్తేతువిపర్యయః । తస్మాద
భ్యాగతశ్శాస్త్రింతో యాచేహంతాంద్విజోత్తమ॥దేయంభోదేహిమేకామం త
తోభోక్ష్యేనచాన్యథా । దత్తమిత్యేవశాకల్యో భుజ్త్వచేత్యాహరాక్షసం॥త
తఃప్రోవాచపరశురహంరాక్షససత్తమః॥ నాహంద్విజస్తవరిపు నఃవృద్ధఃపలి
తఃకృశః॥బహూనిమేవ్యతితాని వషాణితవపశ్యతః॥శుష్యంతిమమగాత్రాణి గో
ష్ఠేస్సల్పదకంయథా॥యస్తాన్నశుష్ఠ్యేత్వామద్యభక్షయిష్టేద్విజోత్తమ । త
చ్ఛ్రుత్వాపరశోర్వాక్యం శాకల్యోవాక్యమబ్రవీత్॥నయవాభక్షవారక్షస్తథా
శృణుమేవచః॥బ్రాహ్మణోహంవజ్రతను స్సర్వతోరక్షకోహరిః॥ పాదౌరక్షతుమే
ష్టశ్శిరోదేశంజనాదకనః । బాహురక్షతువాగ్రాహః॥ పృష్ఠరక్షతుకరామః

రాట్ హృదయంరక్షమేవిష్ట వంగులీరక్షమేమృగ । ముఖంరక్షతువాగ్గీశో నేత్రేర
క్షతుపక్షిగః । శ్రోత్రేరక్షతువితైశ స్సర్వంరక్షతుకేశవః । ఏవముక్తాతుశాకల్యోన
యవాభక్షవాసుఖం । రాక్షసస్తస్యవచనా ద్భక్షణాయసముద్యతః । బ్రాహ్మణంతు
నిరీక్ష్యౌథ పరశుర్వాక్యమబ్రవీత్ । శంఖచక్రగదాపాణిం త్వాంపశ్యేయంద్విజో
త్తమ । సహస్రపాదశిరసం సహస్రాక్షకరంశుభం । త్వాపద్యవిప్రపశ్యామి నాస్తి
తేపూర్వకంవపుః । తస్మాత్ప్రసీదమేస్రక్షతుస్సశరణంభవ । జ్ఞానందేహిమహాబుద్ధ
తీర్థం దేహ్యథసిష్యుతిం । శాకల్యోక్త్యయప్రాహ వాచామిశాసరస్వతీతవ
వాచిసమాయాతి తతస్తుహిజనాదకనం । గౌతమీతీరమాశ్రిత్య తతస్సిద్ధిమవా
ప్ససి । తతైవవాచివాగ్దేవీ మద్వాక్యాత్తేభవిష్యతి । తథేత్యక్త్వాసపరశు గం
గాంత్రేలోక్యపావనీంస్నాత్వాశుచిర్యతమనా గంగామఖిముఖస్థితః । తత్రాప్య
దివ్యరూపాంచ దివ్యగంధానులేపనాం । సరస్వతీంజగద్ధాత్రీం శాకల్యవచనస్థి
తాం । తామువాచవిసీతాత్తా పరశుగతకల్పవః । గురుశ్శాకల్యభత్యాహ మమబు
ద్ధిమతాంవరః । తవప్రసాదాత్సాక్షర్కర్మధామేస్యాత్తథాకురు । తథాచాస్త్వితి
సాప్రాహ పరశుంశ్రీసరస్వతీసరస్వత్యాః । ప్రసాదేన సరసింహప్రసాదతః । పాప
స్టోషితదారక్షః పరశుదివమేయివాక్ । తతఃప్రభృతితతీర్థం సారస్వతమితి
స్మృతం । తత్రస్నానేనదానేన విష్ణులోకేమహీయతే ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

సారస్వతపరశువైష్ణవతీర్థవర్ణనంనామ

వజ్రవతితమోధ్యాయః

సప్తనవతితమాధ్యాయ పారంభః.

ఓంబ్రహ్మచారి॥ చిచ్ఛకంతీర్థమాఖ్యాతం సర్వరోగవిनाశవంసర్వ
చింతాప్రహరణం సర్వశాంతికరంపుణాం । తస్యస్వరూపంవత్సృమి శృణుయ
త్వేననారదః॥ గంగాయాడు తరేపారే శ్వభోనామమహాగిరిః॥ తస్మిన్ గిరౌపుణ్యజ
శే యత్రదేవోగదాధరః॥ చిచ్ఛకఃపక్షిరాటగశ్చ ధ్యేయం యోభిధీయతే॥ సై
వనతితత్రైవ శ్వభైరస్మిన్తహాగిరౌ॥ నానాఫలసమాకీర్ణే సర్వతుక్కుసుమైర్న
గైః॥ సంపన్నైర్ద్విజముఖైశ్చ గౌతమ్యాచోపశోభితే॥ నతత్రవసతాంకశ్చిద్ద్వి
పదాంవాచతుష్పదాం॥ గస్తృష్టాతథాచింతా మరణంనజరాశుభం॥ ఏవం
జాన్వితశ్వభౌ నానారూపకులవృతే । పూర్వదేశాధిపఃకశ్చిత్పవమానశ్చి
న్తృప్తః॥ తత్రధర్మకరతశ్చిమాన్ దేవబ్రాహ్మణపాలకః॥ జీలేనమహతాయుక్త
స్సపురోధావనంయయా॥ రేమేస్త్రీభిర్మనోజ్ఞాభి ర్మృతవాదిత్రైకైర్మునైః॥ సప
వబుషిభీరాజా కదాచిద్ధర్మసంహితైః॥ సఏవసధనప్యాణే మృగయాశీలిభిర్వృ
తః॥ ఏవంభృమకకదాచిత్తు శ్రాంతోద్రుమముపావితత్ । గౌతమీతీరసంఘాతంనా
నాపక్షిసమాకులం॥ ఆశ్రమాణాంగృహపతిం ధర్మకంజ్ఞమివసేవితం॥ తమాశ్రిత్యస
గత్రేష్టం పవమానోన్మహోత్తమః॥ సపిశ్రాంతోజనవృత ఈక్షాంచక్రేనగోక్షమం
తత్రాపశ్యద్ద్విజంస్తూలం ద్విముఖంశోభనాకృతిం॥ చింతావిష్టంతదాశ్రాంతంతమ
పృచ్ఛన్నుహోత్తమః॥ కోభవాన్ ద్విముఖఃపక్షిన్ చింతవానివలత్కృసే॥ నైవాత్రకశ్చ
ద్దుఃఖాతో కస్తాతైదుఃఖమాగతం॥ తతఃప్రోవాచనృపతిం వేపమానశ్చనైశ్చనైః॥
త్వహ్తోభయంనచాన్యభ్యో మత్యంతంచానుచింతయే॥ నానాపుష్పలతాకీర్ణం స
ఖిభిఃపరివారితం॥ పశ్యేయంశూన్యమావాసం తతశ్శోచామిమానదాద్విముఖస్యద్వి
జస్యోక్తం శ్రుత్వా రాజాతివిస్మితః॥ కోభవాన్ కింకృతంపాపం కస్తాచ్ఛున్యస్సప
ర్వతః॥ ఏకేనాన్యేనతుస్యంతి ప్రాణినోత్రనగోత్తమే॥ కింతుచాన్యద్వయేనత్వం స
త్యప్తిముపయాన్యసి॥ కింవాతేదుష్కృతం॥ పాప్త మిహజన్తన్యధోపురా । తత్స
ర్వంశంసమేనత్యం రక్ష్యేత్వాంమహతోభయాత్ । రాజానంతుద్విజఃప్రాహ
ముఖావాసంసచిచ్ఛకః । వత్సేహంతే పూర్వవృత్తం పవమానశ్శృణుష్యతత్ ।
అహం ద్విజాతిప్రవరో వేదవేదాంగ పారగః । కఠినోవిదితః ప్రాజ్ఞః కా
ర్యహంతాకవిప్రియః॥ మనసాకమణావాచా శోషయామిజనాన్సహూకా॥ తేనా
హంద్విముఖోజాతః తాపసోదుఃఖభాగహం । తస్తాద్దుభేనసంతప్త శ్శూన్యో

యం సర్వతోమమ | అన్యచ్చశ్రుణుధూపాలవాక్యంధమాథకసంహితం | బ్రహ్మహ
త్యాసమంపాపం త్వంవినితదవాప్యతే | తాదృశాన్నకదాచిత్తు ఊత్రియస్సంగ
రంగతా | పలాయంతంస్యస్త శస్త్రంవిశ్వస్తంవ పరాఙ్ముఖం | అభిజ్ఞాతంచో
పవిష్టంబిభేషీతిచవాదినం | తంయదిత్యుత్రియోహన్యా తస్యాస్యాదైవ్విబ్రహ్మఘాతు
కః | ఏవంధూతోహ్యహంరాజక దంధాథకంలజ్జయాతథా | సద్వృత్తభవ
వతేహం తస్మాద్రాజకద్విజ్ఞోభవం | ఏవంధూతోపిసత్కమక కించిత్కతా
క్వచిత్కచిత్ | తేనాహంకమకాచారాజా తతస్తతానివేదితం | ప్రత్యక్షేచ
ప్రియంవక్తి పరోక్షేపరుషాణిచ | గురుణాంశపనంకతా ద్వేష్టాబ్రాహ్మణ
నిందకః | దేవవేదమఘాధ్యాత్వా ధమకబ్రాహ్మణసంగతా | ఏతాననిందితా
ద్వేష్టిసతుస్యా ద్భ్రహ్మఘాతుకః | చిచ్చకస్యవచశ్శ్చ త్వా పవమానశ్శుచిస్త్రితః |
కమకాకేనతేముక్తిరిత్యాహన్యపతిద్విజం | అస్మిన్నేవనగశ్రేష్ఠే గౌతమ్యా
ఉత్తరేతపే | గదాధరంనామతీథకం తత్రమాంసయసువ్రత | తత్రతీథకంపు
ణ్యతమం సర్వపాపప్రణాశనం | సర్వకామప్రదంచైవ వేదవిద్భిరితిశ్శుతం | సర్వ
భావేనతత్తీథకంపశ్యేయమితిమేమతిః | సుప్రయత్నోప్య హంధీరనపశ్యేతత్సుదు
ష్కరంతస్త్వత్తవప్రసాదేన పశ్యేయదిగదాధరం | పశ్యతస్తేదివంయాస్యే తస్మా
ద్దర్శయసువ్రత | ఏవముక్తస్సన్యపతి శ్చిచ్చికేనద్విజన్తనా | దర్శయామానతం
దేవంతాంచగంగాంద్విజన్తనే | తతస్సచిచ్చకస్సాన్వత్వా గంగాంత్రేలోక్యపావ
సిం | గదాధరంతతోనత్వా పశ్యద్భిర్నగవాసిభిః | పవమానాభ్యనుజ్ఞాతస్తతై
వదివమాక్రమత్ | తతఃప్రభృతితత్తీథకం పావమానంచచైచ్చకం | గదాధరం
కోటితీథకమితివేదవిదోవిదుః ||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

పావమానచైచ్చకకోటి తీథకగదాధరతీర్థవణకనంనామ

సప్తనవతిత మోధ్యాయః.

అష్టవతితమాధ్యాయః పారంభః.

ఓం బ్రహ్మోవాచ॥ భద్రతీర్థమితిఖ్యాతం సర్వారిష్టనివారణం । సర్వ
పాపప్రశమనం సర్వశాంతిప్రదాయకం। అదిత్యస్యప్రియాభార్య ఉమాత్వాప్తీ
పతివ్రతా । ఛాయాపిభార్యసవితుస్తస్యాః పుత్రశ్చనైశ్చరః । తస్యస్వసావి
ప్తిరితిభీషణాపాపరూపిణీ । తాంకన్యాంసవితాకన్తైదాస్యా మీతిమతిందధా ।
యస్తైకన్తైదాతుకామ సూర్యోలోకగురుఃప్రభుః । పాపరూపీభీషణాచకింకు
మోభార్యయానయా । ఏవంతువతమానేసాపితరం ప్రాహదుఃఖితా। బా
లామేవపితాయస్తు దద్యాత్కన్యాంసురూపిణే । సకృతాథోభవేల్లోకే నో
చేద్దుష్కృతవాన్ఘవేత్। యావల్లజ్ఞాంనజానాతి యావత్క్రిడతిపాంసుభిః। తావ
త్కన్యాప్రదాతవ్యా నోచేత్పితరధోగతిః । పితృస్వరూపంపుత్రస్సన్యా ద్యుపి
తాపుత్రపీవసః। అత్సనస్సుఖమాలోక్య కోనుకుర్యాత్కరోతిచ। యఃకన్యాసుపితా
కుర్యాద్దానంపూజనమీత్యణం। యత్కృతంతత్కృతంవింద్యా త్రాసుద తంతదక్ష
యం। యద్దత్తంతాసుకన్యాసు తద్దానంపుణ్యమువ్యతే। పుత్రత్రేషుచైవపౌత్రేషు యో
నకుర్యాత్సుఖంపుమా॥ ఏవంతాంవాదిసింకన్యాం విష్టింప్రోవాచభాస్కరః। కింక
రోమి నగృహ్లాతి త్వాంకశ్చిద్భీషణాకృతిం। కులంవృత్తంవయోరూపం విత్తవిద్యా
సుశీలతాః। మిథఃపశ్యంతిసంబంధే వివాహేస్త్రీషుపుంసుచ। అస్తాసుసర్వమప్యస్తి
వినాతవగుణైశ్చుభైః। కింకరోమిక్వదాస్యామి వృధామాంవ క్తికింశుభే। ఏవముక్త్వా
పునస్తాంచ విష్టింప్రాహచభాస్కరః। యస్తైకన్తైప్రదాతవ్యా త్వయా యద్యనుమ
న్యతే। దీయతేద్యమయావిష్టి రనుజానీహిమాంతతః । పితరంప్రాహసావిష్టి ర్భ
త్రాపితాధనంసుఖం। అయూరూపంవచఃప్రీతి జాయతేజాయతేధువం। య
స్తాత్తదానమన్యేషు యశోనామవిదన్వితా। కరోతిశేషందేవేన యద్భావ్యంతద్భవి
ష్యతి। తద్భృత్వాదుహేతుర్వాక్యం త్వష్టఃపుత్రాయభీషణాం ; విషురూపాయ
తాంప్రాదా ద్విష్టింలోకభయంకరీ॥ విషురూపోపితదవ్యచ్చ భీషణాభీషణాకృతిః। ఏ
వంమిథస్సంచరతో శ్వేలరూపసమానయోః। ప్రీతికదాచిదైష్వర్యమ్యం దంపత్యోర
భావన్తిధిః। గండోనామాభవత్పుత్ర అతిగండస్తధైవచ। రక్తాక్షఃక్రోధనశ్చైచవ స్య
యోదుముఖపీవచ। తేభ్యఃకసియానభవ ద్దవణోనామపుణ్యభాక్ । సుతస్సుశీల
స్సుభగ శ్శాంతోదాంతశ్శుచిస్తథా। సకదాచిద్యమంయతో ద్రష్టుంమాతులము

త్రమం! సదదశః బహూక్ జంతూక్ స్వగఃస్థానధమఃఖితాక్ । సమాతులంచప
ప్రచ్ఛ నత్వాధమం సనాతనం కిమేనుభవస్తాత కిమేదుఃఖభాగినః! ఏవం పృష్టో
ధమరాజ స్సర్వం ప్రాహ యథార్థవత్ । కషణాంచగతిం సర్వా మశేషేణ
స్యవేదయత్ । సతుక్రుత్వాధమవాక్యం హషేణపునరబ్రవీత్ । పితృత్వప్రాభీషణ
శ్చ మాతావిప్లిశ్చభీషణాభ్రాతరశ్చతథాత్తానో యెనతేశాంతబుద్ధయః । తన్నేక
మవదస్వాద్య తతః-తాన్త్రిసురౌత్తమ! అన్యధాతన్నగచ్ఛేయ మిత్యుక్తస్సచ
ధమరాజ్ । హషణం శుద్ధబుద్ధింతం హషణాసినసంశయః! బహవస్తుసుతాస్త
స్య నవై తేకులతంతవః! ఏకఏవసుతఃకశ్చి క్షేనతద్ధియతేకులం! తస్మాత్స్వమనురూ
పంతే ప్రోక్తంమాతా మహప్రియం । తస్మాత్క్షవం గౌతమీంగచ్ఛ స్నాత్వాని
యతమానసః । స్తుహివిష్ణుంజగద్యోగం శాంతంశాంతేనచేతసా । సతుప్రీతో
యదిభవేకులంభద్రం ప్రదాస్యతి । ఇతిక్రుత్వాధమవాక్యం హషణోగౌత
మీయయా! శుచిస్తుచ్ఛావదేవేశం హరిస్తుష్టోభవత్తదా! హషణాయవరంప్రా
దాతుం భద్రంతథాస్తువై । తతోభద్రోచ్యతేవిష్టిః పితాభద్ర స్తథైవద !
తతఃప్రభృతితత్తీర్థం భద్రతీర్థం ప్రకీర్తితం । సర్వమంగళదంపుంసాం తత్ర
భద్రపతిహారిః॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

భద్రతీర్థవణకంనామ

అష్టనవతితమోధ్యాయః.

ఏకోననవతితమోధ్యాయపార్వరంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాచ॥ పతంగతీర్థమాఖ్యాతం రోగఘ్నంపాపనాశనం ।
అన్యత్రవణమాత్రేణ కృతకృత్యోభవేన్నరః । తాత్ప్రకఃప్రజాపతేపుత్రో అరు
ణోగరుడస్తథా! తదన్వయేచసంభూత స్సంపాతిశ్చఖగోత్తమః । జటాయురితి
విఖ్యాతః(స్త్రీ)మలోకేషువిశ్రుతః । సంపాతిశ్చజటాయుశ్చడన్తతైస్సబలేనవై । జ
గ్గతుస్తాదినకరం నమసుతుం విహాయసి! యవత్సూర్యస్యసామీప్యం ప్రాప్తౌ
తావిహగోత్తమా! దగ్ధపత్నౌపుథాశ్రాంతౌ గిరిమూఢానిపాతితౌ । తాదృష్టే

చారుణస్సూర్యం ప్రాహేదంపతితంభువి | ఆశ్వాసయేమాసవిత యావ
 రణంగతౌతథేత్యుక్త్వాదినకరో జీవయామాసతేభిశ్చ | గరుడోపితయో
 త్వా అవస్థాంవిష్టునాసహ | ఆగత్యాశ్వాసయామాస సుఖంచ | కేచనారద
 టాయుశ్చిరుణశ్చైవసంపాతిగ్గరుడస్తథా | సూర్యోవిష్టుర్యత్ర యత
 థ్కంరోగనాశనం | పతంగతీర్థమాఖ్యాతంవిషశాంసర్వకామదం | స్వయం
 ర్యస్తథోవిష్టుస్సుపరేనారుణేనచ | ఆసాతేగౌతమీతీరేతథైవవృషభధ్వజః
 యాశామపిదేవానాంస్థితైస్తత్తీర్థముత్తమమ్ ||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే.

పతంగతీర్థవర్ణనంనామ

ఏకోనశతతమోధ్యాయః.

శతతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాచ || విప్రతీర్థమితిఖ్యాతంతథానారాయణంవిదుః | త
 స్యాఖ్యానంప్రవక్ష్యామిశృణువిన్నయకారణం | అంతర్వేద్యాంద్విజఃకశ్చిద్భాగ్ని
 హ్మణోవేదపారగః | అస్యపుత్రామహాప్రాజ్ఞాగుణరూపధనాన్వితాః | తేషాం
 కసియాన్యోభ్రాతాశాంతోగుణగణైర్వృతః | ఆసంచేశఇతిఖ్యాతస్సర్వజ్ఞా
 నోమహామతిః | వివాహూషిక్ృతస్తస్మై ఆసంచేశాయపుత్రక | ఎతస్మిన్నంతరేరా
 తౌసుప్తంతంద్విజపుత్రకం | ఆసంచేశంక్రూరరూపారాక్షసీకామరూషిణీ | త
 మాదాయాగమచ్ఛిఘ్రింగౌతమ్యాడత్రరంతటం | స్తిమితేడత్రరేపారెభహుభాగ్ని
 హ్మణసేవితే | నగరంధమణిలయంలక్ష్మీనిలయమేవచ | తత్రరాజాబృహత్పీఠిక
 స్సర్వత్రత్రగుణాన్వితః | తస్యాస్తటేక్షేమసుభిక్షయ్యుక్తేనిశావసానేద్విజపుత్రయ
 క్తా | సారాక్షసీతత్పురమాససాద మనోజ్ఞరూపాణిబిభృతీనిత్యం || సాకామ
 రూపేణకుమారిరూపంకృత్యాసువృద్ధాద్విజమాహసామ్నా || ఎషాతుగంగాద్వి
 జరాజముఖ్యసంధ్యాముపాస్యాథద్విజైస్సమేత్య | గృహంపవిత్రం భవనానిచా
 స్వనోచేదిదానీంత్యయినాశమేహి | మద్వాక్యకతాసియదీహాయుక్తంసుఖంకతి

స్వేతవమప్త్రియంచ । పునశ్చ దేశంబిలయం గురూంశ్చసంప్రాపయిష్యే వద
సత్యమేవ సప్రాహకాంతాంద్విజపుంగవోపి సేవాచతంరాక్షసీకామరూపా । కం
కాశినామజనప్రసిద్ధావిప్రప్రితామాహతవేషితంయత్ । తదేవకతాన్త్రినసం
శయోత్రయచ్చప్రియంవేత్తికరోమిదైవ ॥ తద్విప్రవచనశ్రుత్వా రాక్షసీకామరూ
పిణీ । వృద్ధాసువేషాచార్యంగీసర్వాలంకారభూషితాద్విజమాదాయసర్వత్రమ
ఘ్నుతోయంగుణాకరః । ఎవంవదంతీసర్వత్రయాతివక్తైకరోతిచ । తంవిప్రంరూ
పసాభాగ్యవయోవిద్యావిభూషితం । తాంవపృద్ధగుణోపేతామగ్యమాతేతిమేని
రే । తతద్విజవరఃకశ్చిత్స్వకన్యాంభూషణైర్వృతాం । రాక్షసీంతునమగ్భృ
త్యప్రాదాత్తస్యైద్విజాతయోసాకన్యాతంపతిం ప్రాప్యకృతాథాన్తేత్యచింత
యత్ । సద్విజోపిగుణైర్భుక్తాంప్రియాంధృష్ట్యాస్వదుఃఖితః । మామియంభూష
యేదేవరాక్షసీ కామరూపిణీవృద్ధాత్వియంగుణశ్యేష్టామృతేషుయికథంభవేత్ ।
భతాన్రందుఃఖితంజ్ఞాత్వారహఃప్రాహశనైశ్శనైః । కన్తాత్తేదుఃఖిమాపన్నం
మత్తస్త్యత్తావదస్వమే । శనైఃప్రాహచతాంభార్యాంయథావత్సూర్వవిస్తరం ।
భత్యేవాక్యంనిశమ్యేదం ప్రావాచవదతాంవరలినాత్సనస్సర్వతోపి భయమస్తి
గృహేష్వపి కుతోభయంచాత్మవతాం కింపునగోతమీతతే । తత్రీన్నాత్వాశు
చిభూత్వా స్తుహిదేవమనామయం । తుష్టావగౌతమీంనత్వాద్విజోనారాయ
ణంతతః । నారాయణోపితాంపాపాం నిజఘనసరాక్షసీంతస్యైప్రాదాద్వ
రానిష్టాన్ విప్రాయసగురుఃప్రభుః । తతఃప్రభృతి తత్తీథం విప్రనారాయ
ణంవిదుః॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

విప్రనారాయణతీర్థ వర్ణనంనామ

శతతమోధ్యాయః

ఏకోత్తరశతతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓంబ్రహ్మవాచ ॥ ముక్తిశ్వరంతత స్తీర్థం శృణుష్వసుసమాహితః ।
 యస్తీక్షతిథేనరాముక్తింతుణాద్యంతిశీవాజ్ఞయా । రాజాసీద్రాఘవోనామకా
 సల్యానందవధానః । పరమాత్మాహృషీకేశోలోకానుగ్రహకామ్యయా । మ
 యాసంప్రాథికతోభక్త్యా రావణాంతమభీవునా । జాతోరఘుకులేశుద్ధే చతు
 ధాకపరమేశ్వరః । వానరైస్సహితోదేవై జగ్ఘానామరనాయకాః । రా
 వణాదీన్యదోన్యత్తాక శక్రజిత్ప్రముఖానపి । అయోధ్యామగవమత్పశ్చాద్రక్షో
 వానరసేవితః । తత్రధుక్త్యాభిలాన్భోగాన్ సీతాలత్కుగసంయుతః । మాయా
 మానుషభావేన మనుష్యాణాంహితేరతః । లోకానాముపదేశార్థం స్వయము
 ద్యమ్యభక్తిః । శివలింగాన్బహుశ్చక్రే గౌతమ్యాస్తటయోరపి । ఎకదాపు
 ష్మకాఝాథో రామోరాజీవలోచనః । మంత్రిభిర్భ్రాతృభిసార్థం వసిష్ఠాద్యై
 మహాత్మభిః । రావణానుజనుగ్రీవ హనుమాత్ప్రముఖైర్వృతః । కోటితీర్థం
 సమాసాద్యనత్వాకోటిశ్వరంహరం । సోమేశ్వరంరుద్రకోటిచ్ఛాయాసోమేశ్వరంత
 థా । తత్రరామేశ్వరంలింగం ప్రతిష్ఠాప్యస్వనామతః । తతఃపుష్పకమారుహ్య
 దేవాసురనరైర్వృతః । ఖముత్పత్యయారామః పశ్చిమం గౌతమీతటం । త
 త్వనిశ్చలతాయాతం పుష్పకంసందదశకహ॥ శ్రీరామః ॥ కింకారణంపుష్పకమేత
 దత్రస్థితంనయాతం పరిచోదితంసత్ । ఆశ్చర్యమేతత్సవిశోధ్య ఘాయోద్రక్ష్య
 మహేతీర్థ విశేషజాతం । ఇత్యురీదితమాకణ్యంసర్వే వానరపుంగవాః । అవ
 రుహ్యవిమానాగ్రా ద్భభ్రమఃపరితోవనం । దదృశుఃకీచకాశూణాం వల్మీకంపర్వ
 తోపమం । బిభిదుఃకీచకవనంవఖనుశ్చాపితద్భ్రపాత్ । తన్తద్భ్యేదేవసదనందృష్ట్వా
 విస్తయమాగతాః । స్త్రియంలింగసమీపస్థాం జటావల్కులధారిణీం । అధోఽన్తి
 లితనేత్రాంతామం తలక్షితలక్షణాం । ధ్యానయోగపరానిత్య మచలాంస్థాణు
 వత్ప్రీతాం । దృష్ట్వావిలాసనేత్రాం తాంరాఘవాయన్యవేదయ । కారామోపిస
 హసాద్రప్టుమాయయాసపురోహితః । నమస్కృత్యహరందేవం తాపసీంచపునఃపు
 నః । కాశీత్వంపద్మపత్నీక్షీదుష్కరే తపసిస్థితా । కింతేభీష్టంవరారోహేరా
 మోహం టూరీహితత్వతః । తతస్సారామవాక్యంచకుత్యాంతలికనమానసా ।
 లబ్ధలక్ష్మ్యోబహిష్ఠీఘ్రిం తందదశకపురఃస్థితం । రామమందీరవశ్యా మమింద్రసిల
 ఘనచ్ఛనిం । పీతాంబరయుగంముక్తాహరైర్భ్రాసంస్థితాననం । పుల్లరాజీవ

పత్రాక్షంస్ఫురన్తకరమండలం । ధనుర్బాణధరంసీతా లక్ష్మణాభ్యాంవిరాజితం । వసిష్ఠాద్యైమంత్రీభిశ్శవానరైరుపశోభితం । దృష్ట్వాహవసమావిష్టానహసాతంననామహ । అప్తాషీజ్జగతామీశమనంతమపరాజితం । తతఃపాహజగన్నాథోరఘవంకాద్ధివంద్రమాః । పోత్పుల్లనయనామేనాంకిమథేంద్రుశ్చరంతపః । సత్యంకథయథద్రంతే సర్వంసంపాదయావ్యహం ॥ శ్రమఃఖ్యవాచ ॥
 శూరీయతాం దేవదేవేశ వృత్తాంతం మేచిరౌషితం । బ్రహ్మణఃప్రథమేవైతృతీయయుగపర్యయే । త్రేతాయాంవతేమానాయా ముత్ర శేషుండకాహ్వయే । నగరేసోమశమేతిమునిఃపరమధామికః । తపశ్చరతథమాత్మా గాహన్త్యంసముపాశ్రితః । తతఃప్రభావాత్సమునిర్భాజితే సూర్యవత్సదా । తస్మాసీదారసఃపుత్రృకవీరశ్శూరమునే । రూపలావణ్యసంయుక్తస్సాక్షాన్తన్తధనస్త్రిభుః । జయభద్రాశ్రితః । మాతస్యాహం లోకసుందరీ । భార్యాపతిహితేయక్తానిత్యంశుశ్రావణైరతా । ఆవయోఃప్రీతిరభవదన్యోన్యస్య క్తయోస్సదా । మాందృష్ట్యాచారుసర్వాం గీంరూపయావనశాలినిం । గంధర్వకామసంతస్తావిశ్వనాథశ్రితః । కదాచిన్మృతేన్నాతుంపత్యేమమసమూఢధీః । మునిపుత్రశ్చవాగత్యమాంధమయితముద్యతః । అహమశ్శ్రితః । త్వత్సూత్రాన్మేమేతానిమోహితా । జోషమానాంతదామాంసధమయిత్వా వినిగతః । తదాసామునిపుత్రేణ దృష్టోఽవవశాఖిలః ॥ కస్త్యమత్యంతదుర్బుధేమమరూపధరౌహ్యసి । పతివ్రతాంనాశయిత్వా మద్వధూంయాసికుత్రైవ । ఇత్యుక్త్యాంజలినాతోయమాదాయసహసారుషా । శశాపతంవిశ్వనాథం భవభస్మేతివిజ్వలన్ । మాందృష్ట్యావేపమానాంగీం కృతాంజలిపుటాంరుషా । మదన్యపురుషంధుష్టేజ్ఞాత్వాపిరమసేయతః । చండాలీభవసద్యస్త్యం లోకద్వయవిగహితా । ఇత్యుక్త్యానిగతస్సోషిమాంచశాపాప్యధావిశత్ । సద్యశ్చండాలిసీధూత్వాస్థితాహం లోకనిందితా । గత్వాశ్వశురసామీప్యంరుదంతీపతితాస్త్యహం । మాందృష్ట్యాసూర్యసంకాశః కింవత్సేపతితాభువి । అహమప్యబువంతత్రవినీతావాచముత్తరాం । త్వమేవాహంసిసర్వజ్ఞజ్ఞాతుంజ్ఞానదృశావిభో । ఇత్యుక్తస్సమయాశీఘ్రంజ్ఞానదృష్ట్యావిలోక్యతత్ । మామనాథాంపరిజ్ఞాయమయిచక్రేకృపాంమునిః । గౌతమియాహివత్సేత్వాంపాపీనాంశుభదాయినీం । అహమప్యనుయాస్యామి తవమాగోపదేశకః । ఇత్యుక్త్యాగౌతమింశీఘ్రంమాంగృహీత్వామునీశ్వరః । గత్వాశుభజతేన్నాత్వా తీరేలింగంవిభావ్యచ । జ్యోతిర్లింగంప్రతిష్ఠాశ్య మామువాచము

నీశ్వరః | గౌతమ్యాంస్సానమాత్రేణ ధూతపాపాభవిష్యసి | పశ్చాచ్ఛిక్తికాశీత్యు
 క్త్వాతపశ్చరసు దారుణం | అష్టావింశతిపర్యాయే త్రైతాయుగఉపస్థితే | రామోదా
 శరథిస్సీతా లక్ష్మణాభ్యాంసమన్వితః | యదాదశకనమాయాతి తదామోక్షమ
 వాప్స్యసి | ఇత్యుక్త్వామాంసునిశ్చీఘ్ర మాశ్రమంస్వమధాయయా | తదాదనివసా
 మ్యత్ర భవత్సందశకనాయవై | జ్యోతిలింగస్య సాన్నిధ్యే నిరాహారాచసామ్య
 హం | అద్యమేనఘలావాంఛా హ్యద్యమేనఘలంతపః | అద్యమేనర్వభాగ్యంచ భవ
 త్సందశకనాత్ప్రభో | ఇత్యుక్తవత్ప్యాంఢెవోపి రామః కమలలోచనః | జ్యోతిలిం
 గంసమాసాద్య స్తౌతుంసముపచక్రమే || శ్రీరామఉవాచ || దేవదేవమహాదేవ
 త్రిపురఘ్నత్రిశూలధృత్ | త్రియంబకశ్రిలోకేశ త్రయీమయనమోస్తుతే | యస్తాదు
 త్పద్యతేవిశ్వం యస్మిన్నేవప్రలీయతే | యస్యనిశ్చయితంవేదాస్తైదేవాయతేన
 మః | యంవేదవాదినోబ్రహ్మక వదంతిపరమాధీనః | పృథ్వికృతింపురుషంసాంఖ్యాస్త
 సై దేవాయతేనమః | సర్వజ్ఞంసర్వకర్తారం సర్వకృత్యంతవజీతం | సర్వశ్రుతిశి
 రోభూషాం తస్తైదేవాయతేనమః | కపడినంకపాలాఢ్యం కాలకంఠంకళాధ
 రంకందర్పభస్మద్గిర్ధాంగం కాలనాభంసతోస్త్వహం | ఏకత్వేనబహుత్వేన జగ
 ద్రూపేణవస్థితం | నిగుణంగుణభోక్తారం ప్రపద్యేగుణజీవనం | అగాధబోధమా
 గ్నేయ సోమసూర్యవిలోచనం | అంబికాహృదయాంభోజ శాయినంనౌమశంక
 రం | విద్యామయంవిశాలాక్ష మవిద్యామూలనాశనం | విశ్వేశ్వరంవిరూపాక్షం వి
 శ్వచంద్యంసతోస్త్వహం | తతఃపరభూభృంభు జ్యోతిలింగాత్సముద్భవః | కోటి
 సూర్యైందుతేజస్వీ కందర్పాయుతసుందరః | పార్వత్యాశ్లిష్టవామాంగో వృషా
 రూఢశ్శుచిస్త్రితః | రామమాలింగ్యసన్నేహ మిదంవచనమబ్రవీత్ | రామచంద్రమ
 హేష్యాస రావణాంతకరాఘవ | తవసందర్శనం దేవ ప్రతీత్యాహంచితోపితిః |
 సాఘల్యమావయోజాకాత మనోగన్యాలింగనేనచ | భవానేవమమప్రాణా అహమే
 వతవానఘ | ఆవయోరంతరంకించి త్వశ్యంతీహనసూరయః | కింకరోమిప్రియంరా
 మ తవార్చఘవిదులభం || శ్రీరామః || అస్మాశ్చమణ్యాః దేవేశ సాయుజ్యం
 చాతుమహాసి | ఇదానీమేవతేలింగం ప్రవిశ్యతుమమాగ్రతః | తుణమాత్రే
 ణలోకానాం సర్వేషాం తవదశకనాత్ | ముక్తిరస్తుమమాప్యత్ర తీర్థేప్రీతి
 హిజాయతే | యతోముక్తిహిలోకానాం దర్శనాదేవజాయతే | తతో
 ముక్తిశ్వరఇతి నామ్నాఖ్యాతోభవిష్యసి || బ్రహ్మవాచ || ఇత్యుక్తవతిదేవ

శ్చే రామరాజీవలోచనే । పశ్యతాంసర్వలోకానాం సాలింగప్రవివేకహా ।
 తతో దుందుభయోనేదుః పుష్పవృష్టిః పపాతఖాత్ । తదాదిసర్వజంతూనాం
 ముక్తిరత్రనిమజ్జతాంముక్తిశ్వరస్యపురతః శరవిత్తేపమాత్రతః । రామేశ్వరస్తత్ర
 మునే ధుక్తిముక్తిప్రదాయకః । శ్రమణీసాజగన్తాతుః పార్వత్యాః ప్రియకా
 రిణీ । విజయానామసాజాతా భవస్యాత్యంతవల్లభా । తత్రదేవా స్సంగధ
 ర్వావానరాః పరమషణ్డయః । లింగానిస్థాపయామాసు ముక్తిసాధస్యసర్వ
 తః । తత్రతీర్థసహస్రేద్యే ముక్తిలింగస్యపశ్చిమే । ఉత్తరేపంచసాహస్రంపూ
 ర్ద్యే లింగశతత్రయం । దక్షిణేత్రినహస్రాణితీర్థాని నివసంతిహి । ఏతేహం
 స్తరణాత్పుంసాం పాపరాశివివేకశ్శ్రుతి । బ్రహ్మహత్యాశతంచాపి కృత్వాముక్తి
 శ్వరెనరః । సద్యోభవతిశుద్ధాత్మా మానమేకంవసేద్యది । లోకేత్యంతవిగహీణో
 పి జగతాంహింసా సునిత్యోద్యతాః , కామక్రోధపరాయణానిజగురుస్త్రీసం
 గినోవాయది । మానంముక్తివిధాయకస్య పురతస్సాన్విత్యాచ సంపూజ్యతం,
 శుద్ధా ముక్తిపదం ప్రయాంతి తరసానిధూత పాపాణఃవాః । యదాము
 క్తిశ్వరంద్రష్టుం రామారాజీవలోచనః । పుష్పకేఠువై దెహ్యే లత్కుజేనసమా
 గతః । హనూమాంశ్చైవణాదేవసంతోషాత్థా నిమగ్నవాక్ । పశ్చాద్వాహ్యంపరి
 జ్ఞాత్వాఆగతస్సైన్వీరలక్ష్మనాత్ । రామోపీసీతయాసాధకంస్సాత్వాగోదా
 వరీజలేపీతామృతధరశ్రీమాన్దివ్యగన్ధానులేపనః । కిరీటహరకేయూర కుణ్డలైరు
 పశోభితః । కౌస్తుభప్రభయాకాంతః కటకాఙ్గదభూషితః । శ్రీవత్సవనమాలాభ్యాం
 ముక్తాహరైర్విభూషితః । దిశోవితిమిరాఃకుర్వన్ స్వప్రకాశేన రాఘవః । ద్వైతాతప
 త్రహస్తైన లత్కుజేనసుసేవితః । జానక్యాచసమాయుక్త స్సర్వాభరణభూషయా ।
 యమునాజలనజ్జాతః పూజేన్ద్రునదృశాననః । తందృష్ట్వాసైనికాస్సర్వే హమా
 దుత్ఫుల్లలోచనాః । ప్రణేమశ్శతశోరామ మానందాక్రమరిష్టుతాః । ఊచుశ్చరాఘ
 వంసర్వే కృతాఙ్గలిపుటాస్తదా । దినమేకంత్వయాసాధక మత్రవత్సాన్వయమేప్ర
 భోశదాజన్మఫలంసస్యై దైవదేవజనాదన । అనుజ్ఞాంజెహిరాజేన్ద్ర సేనా
 వాసంకృపానిధే । తథేతుక్త్యాజగన్నాథ శ్రీరామస్సర్వసైనికా । ఆజ్ఞాప్యదక్షి
 ణేపారే గోదావర్యాఃపురోభువి । ఉషిత్యాదినమేకంతై సైన్యైకైభాక్తవత్సలః ।
 ప్రస్థాప్యతాన్స్వయంసీతా లత్కుజాభ్యాంసమన్వితః । పుష్పకేఠస్వకంధామయ
 యాముగిజైర్వృతః । తతఃతత్రభృతత్రీర్థం సేనాతీర్థంవిదుర్బుధాః । సర్వపాప

క్షయకరం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం | శ్రద్ధధానస్యసుఖదం నాస్తికానాంవిపర్యయః ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్యై

ముక్తిశ్వరసేనాతీర్థవణనం నామైకోత్తరః

శతతమోధ్యాయః.

ద్యుత్తరశతతమాధ్యాయ ప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మవాచ || కోటితీర్థమితిఖ్యాతం త్రిషులోకేషువిశ్రుతం | వి
ధ్యస్యదక్షిణేపాశ్చేవ గోదావర్యాస్తటేశుభే | ఛాయాసోమేశ్వరోదేవస్త
త్రసన్నిహితశ్శివః | తత్రస్నానేనదానేన సద్యోముచ్యంతిమానవాః | అత్రై
వోదాహరంతీమ మితిహంసంపురాతనం | కాశ్చీరవిషయేరమ్యే పురేకశ్యాణ
నామకే | ఆసీద్విప్రవరోవృద్ధో నామ్నాచైవసుభావితః | తస్యభార్యాచత
రుణీదుమేధానామవిశ్రుతా | సుతముత్పాదయామాస తస్యామేకంసభూసురః |
ద్విజశ్చిత్రక్రియాస్సవాశ్చ కారససుభావితః | సుమిత్రఇతి నామానంచకేపు
త్రంతధాద్విజః | తతఃకాలవశేనాసౌ పంచత్వమగమద్ద్విజః | పారలౌకిక
కర్మాణి పితృకృత్యాసుతస్సవ్యయం | తస్యభార్యాచవిధవా యావనో ధ్యేద
ధషితా | తదాసానైవ్రిణీధూత్వా ప్రచ్ఛన్నంరమతేనదా | తస్యాస్తథా వి
ధాంవృత్తింజ్ఞాత్వాలోకస్తవగహాయత్ | తత్రస్థాతుంసశక్తాసాప్రయయా
చయథాసుఖంతతోవారాగ్గనాధూత్వా చచారపుథివీమిమాం | సోమప్రథా
మనుప్రాప్తా పురీంసర్వసుఖావహం | నివాసంతత్రవై చక్రే వసామితి మతింత
థా | మాత్రాపిత్రావిహీనోసౌ సుమిత్రోదుఃఖకశితః | ద్విజాభక్తైస్సమంత
త్రవిద్యాభ్యాసపరోభవత్ | అచిరేణచకాలేనసర్వవిద్యావిశారదః | ఇతశ్చేతశ్చపు
థివీంభ్రమనోమప్రథామగాత్ | అథతస్త్రిన్సురేరమ్యే సుమిత్రోవిటవేష ధృత్ |
ఉవాససుచిరంకాలం స్వేచ్ఛయావిచరన్తునే | విలోక్యవీధ్యామాయాంతంసా
తంవారవిలాసినీ | ముమోహసోపితాందృష్ట్వా కామబాణవశంగతః | తస్యామా
సక్తచిత్తోసౌ రతింరాత్రౌ చకారహ | విహృత్యసతయాసాధం తత్రరాగా
ద్రోమానసః | నిశాంతేచస్వయందృష్ట్వా స్వదేహంకుప్తపీడితం | ద్విజపుత్రస్తు

భీతాత్మా సమ్యక్సంగోఽప్యవాససా । తతఃపుణ్యాంసమాసాద్య గౌతమీమునిస
 త్తమస్సాత్వాసద్యోవిముక్తాఘాదాత్త కుష్ఠాద్భయంకరాత్ । నాపశ్యత్కా-
 రణంతత్రస్మాతుంవైరోమశోమునిః । సదృష్ట్యాతస్యవృత్తాంతం బ్రాహ్మణస్య
 మహాద్భుతం । రోమశస్తుతమాహవాయ పప్రచ్ఛద్విజపుంగవం । నిత్యం కుష్ఠీహ
 సంప్రాప్య స్నాత్వాగచ్ఛసినిమకలః । కిన్నపాపంకృతంనిత్యం కారణం తత్ర
 మేవదాకుత్రత్వంవతః సేనిత్యం కేనసంగఃకృతస్తవద్యజః ॥ మాతాపితృ విహీ-
 నోహంభృమిన్ దేశమిహగతః । పురీమిమామనుప్రాప్య విహరామియథానుఖం ।
 కదాచిద్వారకామిన్యా సంగమంకృతవాసహం । తదాప్రభృత్యహం నిత్య మి-
 మాంప్రాప్య దశాంమునేనజానేకారణంతత్ర విచిన్వానోతి యత్తుతః । ఏవ
 ముక్తేద్విజవరే చిరంధ్యాత్వాబ్రవీస్తునిః । తన్నిమిత్తంభవేదేవపృచ్ఛతాంవా-
 రకామినిం దేశంజాతించరహసి సామపూర్వంయథాతథం । ఇత్యుక్తో మునినా
 విప్ర శ్చింతయన్ప్రయయాపురం । విహృత్యపూర్వవత్తత్ర ప్రాహతాంవార-
 సుందరింకొదేశఃకాచతేజాతిః కథంవావతః సేత్రవై । ఇత్యుక్త్యాతేనసావేశ్యా
 స్తృత్వావృత్తంపురాతనం । కథయామాసవిప్రాయ నిజవృత్తంయథాథకతః ।
 సతునామ్నాస్వజననీం మేనేతాంవారసుందరిం హతాదుద్ధాయశయనాద్గహణ-
 యన్నబ్రవీదిదం నిపపాతతతోఘామాచింతయన్నాపమాత్మనః । నిష్ణంఘా-
 మిభాగేతం పప్రచ్ఛదయితాత్మజం । నిందయన్ భృశమాత్మానం ఉద్ధితోసిసుదుఃఖ-
 తః కిమత్రకారణంబ్రూహి దుఃఖస్యమహతోమమ ॥ బ్రాహ్మణః ॥ వృత్తాంతేన
 త్వదుక్తేన నూనంత్యంజనసిమమ । నాస్తిమత్సదృశఃపాపీ త్రిషులోకేషుకశ్చన । ఏ-
 వంతస్యవచస్త్వత్వా పర్యంకాదుదగాస్తునే । వాససాముఖమాచ్ఛాద్య రురోద
 భృశదుఃఖతా సమాశ్వాస్యచతాంత్రా దుఃఖేనపరిపీడితః । అధోదగాదబ్జబం-
 ధు లోకచతుఃక్షపాత్యయే । పాపదుఃఖేనవసతోః కృపాద్రీకృతమానసః । త-
 తోగృహాద్వినిష్కాంతౌ రోమశంప్రాపతుమునిం । యథావృత్తంత్యకథయ త్స
 పాపీరోమశాయనై ॥ బ్రూహి మేనిష్కృతింతాత పాపస్యమహతోమమ । త్వాం
 హిప్రాప్తుస్తి శరణం శరణ్యంశరణాథీనాం । ఇత్యుక్తే బ్రాహ్మణేతస్మిన్ రోమశః
 ప్రాహతంమునిః । ఉవాచవచనంవిప్రం పాపక్షయకరంపరం । గురుతల్పగపా-
 పస్య ప్రాయశ్చిత్తమిదంశృణు । తీర్థేన్మిన్ప్రయతోనిత్యం గురుతల్పగహరిణి
 స్నాత్వాసమాత్మకొనూన మచిరేణవిశుద్ధతి । పురాగుర్వంగనాం గత్వాన్య

గత్యా వృజినం మహత్ । భృష్టవీర్యస్స వృకాథ్సానా త్ప్రద్యుతో భవశూగ
తః । పృథివ్యాం సర్వం పాప మాత్మనః కీర్తయన్ద్విజ । కొటితీర్థం సమాసా
ద్యసిద్ధలింగ సమీపం । సిద్ధిదం సర్వజంతూనాం దక్షణాత్సద్భవహితత్రస్నా
త్వామహాపాపా ద్విముక్త్యోహి నీపతిః । స్వనామచిహ్నా తం లింగం సిద్ధలింగ
స్య దక్షిణే కొటిశ్వరస్య సముఖే స్వయంభోరీశ్వరస్య చ । యత్రైకం కొటి గుణి
తం సుకృతంచాపిదుష్కృతం । కొటిశ్వరప్రభావేన కొటితీర్థమిన్ద్రుతం । త
త్ప్రస్నానేన దానేన మహాపాతకకొటయః । విలయం యంతిత తైనహ్యన్యత్తుల్యం
న విద్యతే । తత్ర లింగం ప్రతిష్ఠాప్యముక్తః పాపాద్విజాధిపః । ధూయోపి స్వపదం
పాప్ర్య ముముక్షుః ప్రతిమాన్విధుః । తస్మాత్త్వమపిత తీర్థే స్నాత్వా మాతృ స
మన్వితః । సోమలింగం న మహ్నాత్వా సర్వపాపహరం పరం । ముచ్యసే సర్వపా
పభ్యోనాత్ర కార్యాచిచారణా । కొటిగోకన్యకాదాన మశ్వమేధశతత్రయం ।
త్రైకొటిశివలింగానాం ప్రతిష్ఠావిధివత్సతాః । ప్రదక్షిణత్రయం భూమే బ్రహ్మ
విద్యాప్రబోధనం । కొటితీర్థం సమంగంగా స్నానమేకం సమంభవేత్ । ఇత్యు
క్త్వా సముఖివృత తత్రైవాంతరధీయత ॥ ఇతి మునః గదితం నిశ్చయవిప్రో నిఖిల దురి
తహారిస్వగదం వాక్యజాలం । ధృతమతిరథనిత్యం మాతృయక్తోమనోజ్ఞం విగ
తసకలదోషః ప్రాప్తవాక్ దివ్యదేహం ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మచురాణే గౌతమీ మాహాత్మ్యే కొటిశ్వరఛాయాసోమేశ్వర

సిద్ధేశ్వర మాతృగమనదోషహరతీర్థ వర్ణనం నామ

ద్వ్యుత్తరశతతమోధ్యాయః

త్యుత్తరశతతమాధ్యాయపారంభః.

తతః పరం ప్రవక్ష్యామి కుండలేశ్వర సంజ్ఞితం । తీర్థం త్రైలోక్యవిఖ్యాతం నేశేవ
త్తుతతః పరం । కొటిశ్వరస్యాభిముఖం గౌతమ్యాదక్షిణే తతే । గౌతమీనామ్నాతా
గంగా యథాయాతి సరిత్పతిం । శ్రుత్వా మహాదధేర్హోష మతిగంభీరముత్త
మం గంగామక్షపరీతాత్తా వేగేన మహాత్వాసితా । చింతయామాస సక్రోధా జి
త్వా యాస్యే సరిత్పతిం । పాతాళం చ నయామ్యద్య సముద్రమతిగర్హితా । కొటిశ్వర

స్వప్నతో గౌతమ్యా ఉత్తరేతపే। ఇతివ్యవసితాంగంగాం జ్ఞాత్వాసాసరితాంప
 ణిః। ఆయయాగౌతమీద్రష్టు మఘ్నాంనిత్యపృథుండలే। దండవత్ప్రణవత్యాహ తు
 మాంకురుజితేమయిపురావరుణదత్తేతే ద్వాదశార్కసమప్రభే। తేదృష్ట్యాకుండ
 లేదేవీ శాంతకోపాశుచిన్తితా। ప్రసన్నాన్తిమహాభాగ కింకరోమితవవేయం॥
 సముద్రఉవాచ ॥ దేవియద్యనుగృహ్లాసి మాంత్యంసురవరప్రియే। వేగశ్శాంతోభ
 వత్వాశు తవగంభీరగామిని । త్వాంకుండలాభ్యాందృష్టోన్తి యత్రదేవస్సదాశి
 వః। స్థాపితోత్రప్రసన్నాత్మా శంకరస్సర్వదేహీనాం । నిరపాయస్తయాసాధకం
 చిష్టత్వాఘాతసంప్లవంఏవమేస్తువరోదేవి సర్వలోకోపకారకః॥ గంగా ॥ భ
 వత్సేవంత్యయాదిష్టం తీర్థకంభవనచిత్రం। ఈశ్వరోపిప్రసన్నస్య ప్రసన్నోభవి
 తాతవ॥ బ్రహ్మ ॥ ఇతిదత్వావరందేవీ శాంతవేగాసరిత్యతిం। ప్రవిశ్యగౌతమా
 యాథ దత్వాలోకాన్తనోరమాణా । కీర్తికంచసర్వలోకేషు స్థాపయిత్వాసుఖంస్థి
 తా। తతఃప్రభృతిత తీర్థకం కుండలాఖ్యంమునీశ్వర । దశకనాత్సృశకనాత్సృ
 నా ద్భ్రష్టాహత్యాయుతందహేత్ । తత్రతీర్థాన్యనంతాని వసంతేశుభదాని
 వే। అహంవిష్టుశ్చరుద్రశ్చ నివసామోత్రచై సదా । తతోత్రస్నానదానాది కోటి
 కోటిఫలప్రదం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

కుండలేశ్వరబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వర

ప్రభృత్యనంతతీర్థకవణకనంనామ

త్యుత్తరశతతమోఽధ్యాయః.

చతురుత్తరశతతమోఽధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాచ ॥ భానుతీర్థకమితిఖ్యాతంత్యాష్ట్రగ్రంథామహేశ్వరంత
 తా। వింద్రంయావ్యుధాగ్నేయంసర్వపాపప్రణాశనం। అభిష్టుతఇతిఖ్యాతోరా
 జాసీత్సూర్యవంశజః। హయమేధేనయజ్ఞేనయష్టుమార్భవాకసురాక । ఋత్వి
 జష్టోడశౌచున్దైవసిష్టానుపురోగమాః । యాచస్వభాసురంరాజకదేవానాం
 యజనంశుభం । దదాత్సేవహరాద్భానుస్సూర్యలోకగురుఃప్రభుః । తదేత్యు

క్వాభిష్టుతో సౌదేవదేవందివాకరం! దేవానాం యజనం దేహీనవితస్తేన మోక్షుతే
తదారాజమఘేసత్రే బ్రాహ్మణై ర్వేదపారగైః | ప్రారభేభిష్టుతో రాజాయత్రా
గాద్భూపతిరవిః | దేవానాం యజనం దాతుం భానుతీర్థం తదుచ్యతే || తదేవమే
త్రముత్యస్థం హయమేధం నురైర్వృతః | దైత్యాశ్చ దనుజాన్చైవ లజన్తుర్విష్ణు
హతవే | బ్రహ్మవేషధరాస్సర్వే గాంగతాస్స గుణాగ్రహితేపిత్రమహాప్రాజ్ఞాః
ప్రావిశన్తు నివారితాః | ఋషాని ఋషా తాగ్నిసోమంచాత్వా లమేవ చ || సోమపానం
హవిస్త్యాగమృత్విజో భూపతితథా | నిదంత్యన్యేహ సంత్యన్యేక్షిపంత్యన్యేతథా
సురాః | తేహం వెషాన్ జానంతి విశ్వరూపవి నామునే | విశ్వరూపోఽపి పితరం ప్రా
హుదై త్యాగమేగతితత్పుత్రవచనం శ్రుత్వా త్వష్టా ప్రాహుసురానిదం | గృహీత్వా
వారిదర్పాంశ్చ యేభిందంతి మఖం మమ | మన్యామహే మహాపాపా ఇత్యుక్త్వా వారి
ణాక్షిపత్ | తతః క్షీణాయుయోదై త్యాగప్రభగ్నాః కుపితాస్తతః | యత్రైవ ప్రాక్షి
పద్వారిత్వష్టా లోకప్రజాపతిః | త్వష్టగ్రితీర్థం తదాఖ్యాతం సర్వపాపప్రణాశ
నం | త్వష్టగ్రివాక్యా ద్యత్ర దైత్యాన్ నిజఘాతయ మస్తథా | కాలదండేన చక్రేణ
కాలపాశేన వృత్యనాం యత్ర తేనిహ తాదైత్యాస్త్రతీర్థం యామ్యముచ్యతే | య
త్ప్రభావతగ్రితుః పుణ్యో హుత్వాగ్నిం శ్చామృతం బహు | ధారాభిషతమా
నాభి స్తిరశ్చీనం మహద్వనే | యత్రాభవద్ధవ్యవాహస్తప్రప్తేరుద్రస్త్రవిష్టుతః | అగ్ని
తీర్థం సమాఖ్యాతమశ్వమేధఫలప్రదం | ఇంద్రో మరుద్భిర్నృపతిం ప్రాహేదం
వచనం శుభం | సఖామమప్రియోనిత్యం భవితా నాత్ర సంశయః | సకృత్ ఆధోమ
త్యలోకే ఇంద్రతీర్థే చ తర్పణం | కుర్యాత్ప్రత్యభ్యుత్తీర్థం మింద్రవీవసవీర్య
తః | మాహేశ్వరంతు యత్ర తీర్థం పూజితోభిష్టుతస్త్రివః | భక్తియైశ్చైశ్చ విప్రై
శ్చ సర్వకర్మవిశారదైః | వైదికైర్ద్రాకికైశ్చైవ మంత్రైః పూజ్యమహేశ్వరం |
సృతగీతైస్తథావాక్యై రమంత్రైః పంచసంభజైః | ఉపచారైశ్చ బహుభి
దండపాతప్రదక్షిణైః || ధూపైరైవేద్యపుష్పైశ్చ దీపగంధాద్గుగంధిభిః | పూజ
యామాస దేవేశం విష్ణుం శంభుం ధిమైకయా | తతః ప్రసన్నో దేవేశో వరాధద
తుర్రోజసా | అభిష్టుతేనృపేంద్రాయ భుక్తిం ముక్తిముభావపి | తతః ప్రభృతీతత్రీ
ర్థం శైవం వైష్ణవముచ్యతే | తత్రీన్నానంచ దానంచ సర్వకామ ప్రదం వి
దుః | ఇమాని సర్వతీర్థాని స్మరేదపి వేదపి | విమక్తస్సర్వపాపేభ్యో శివభిష్టు

పురంప్రజేత్॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్యే

భాన్వాదిశతతీర్థవణకననామ

చతురుత్తరశతతమోధ్యాయః.

పంచోత్తరశతతమోధ్యాయపారంభః.

ఓం బ్రహ్మహవమ్॥ వ్యాధతీర్థమితిఖ్యాతం రోగక్షంపాపనాశనం ।
తత్రాప్యేవంవిధాంపుణ్యం కథాంశృణుమహమతే । గంగాయాడత్రరేపారే
శృంగిబేరస్యహోత్రతే । ఆదికేశఇతిఖ్యాతో మునిభిఃపరిపూజితః । సింధుద్వీపఇతి
ఖ్యాతో మునిఃపరమధామికః । తస్యభ్రాతృవేద ఇతిసచాపి పరమషిఃభిః ।
తమాదికేశందేవేశం త్రిపురారింతిలోచనంనిత్యంపూజయతేభక్త్యా గౌతమీతట
మాశ్రితః । వైదికైవివిధైశ్చమంత్రైర్వైశ్చమైశ్చతత్సమితిః । గౌతమ్యామాదికే
శంతం పూజాంచక్రేనవేదవితే । నిత్యంపూజ్యశివంభక్త్యా ప్రాప్తైశ్చధ్యంధిసం
నాభిక్షౌటనాథంవేదోపి యాతిగ్రామంవిచక్షణః । యాతేతస్మిన్ ద్విజవరేవ్యాధః
పరమధామికః । తస్మిన్నిరివరేపుణ్యే మృగయాంయాతనిత్యశః । భ్రమిత్యావివిధా
న్దేశాన్ మృగాన్స్తత్వాధానుఖం । తేషాంమాంసం ధనుర్మోట్యాంశ్రాం
తోవ్యాధ శ్శివంప్రధుం । ఆదికేశంసమాసాద్య వేదేనాచితమోజసా । పా
దేనాహత్యతాంపూజాం ముఖాసీతేనవారిణా । స్నాపయిత్వా శివందేవ మ
చయిత్వాసపత్రకైః । అపయిత్వాతు తన్మాంసం శివోమేషియతామితి ।
నైవకించితృజానాతి శివభక్తిం వినాశుభాం । తతోయాతిస్వకం స్థానంమాం
సేనచయధాగతః । ఎవంబహుతీర్థేకాలే యాతివేదశ్చకోపహః । పూజాం
మంత్రవతీంచిత్రం శిభక్తిసమన్వితాం । కోసు విధ్వంసయేత్పాపో మత్తస్స
వధమాప్నుయాత్ । ఎవంనిశ్చిత్తమేధావీ కోన్వేవంకతుకముత్సహేత్ । మ
దీయాంభక్తిభావేనకృతాంపూజాంనరాధమః । నిత్యంరహసీతంపాపం పశ్యేయం
నాత్రసంశయః । ఎవంసంచిత్యతేజస్వీ సింధుద్వీపస్యభానుజః । కన్యేయంపాప
చేష్టాస్యా త్యాపిష్ఠస్యభవేద్ధ్రువం । పుష్పేవనభవైదివైశ్చః కందమూలఫ
లైశ్చభైః । కృతాంపూజాంసవిధ్వస్య అన్యాంపూజాంకరోతియః । మాంసే
నదుష్టపత్రైశ్చ సతువధ్యోభవేన్నమః । ఎవంనిశ్చిత్తమేధావీ గోపయిత్వాతనుంత

దా । తంపశ్చేయంమహాపాపం పూజాంకృత్వామహేశ్వరే । ఏతస్మిన్నంత
 రేతత్ర ప్రాయాద్యాధోయధాపురా । నిత్యవత్పుజయంతంత మాదికేశస్త
 థాబ్రవీత్ । భోభోవ్యాధమహాబుద్ధే శ్రాంతోసీతిపునఃపునః । తమేవంవాజీ
 నందేవం వేదశ్శుశ్రావపశ్యతి । చుకోపవిస్తయావిష్టో నదకించిదువాచహ ।
 వ్యాధశ్చనిత్యవత్పుజాంకృత్వా స్వభవనంయయా । వేదశ్చకుపితోభూత్వాస
 గత్వైనమువాచహ । అయంవ్యాధఃపాపచరః క్రియాజ్ఞానవివర్జితః । తస్యాత్మా
 నందశితవాక్ మాంతుకింతు నవత్కశి । పూజాంమంత్రవిధానేన కరోమి
 యతవ్రతఃత్వదేశరణోనిత్యం భార్యాపుత్రవివర్జితః । వ్యాధోమాంసేనదుష్ట
 న పూజాంతవకరోత్యసాతస్యప్రసన్నోభగవాన్ నమమేతవిచిత్రితః । మృదోర్న
 కశ్చిప్రీణాతి ప్రీణాత్యేవదురాత్మ నేతదహంతేమూర్ఖిణిలాం పాతయామి
 నంశయఃఏవముక్తేద్విజవరే ప్రహస్యైనమథాబ్రవీత్ । శ్వఃప్రతీక్షయపశ్యాన్తాం
 శిలాంపాతయవేదవిత్ । తథేత్యుక్త్వానవేదోపి శిలాంత్యుక్త్వాచసువ్రతః । ఉపసం
 హృత్యకోపంచ శ్వఃకరోమిత్యవాచహ । వేదస్తునిత్యవత్పుజాం కుర్వన్పశ్యతిమ
 స్తకేలింగస్యనవ్రణంభీమం ధారామత్యుష్ణతాంతథా । వేదస్సవిస్తయోభూత్వా
 కిమిదంలింగమూర్ఖాని మహూత్పాతోభవేతగస్య సూచయేదిత్యచితయత్ ।
 మృదాచగోమయేనాపి గంగాయావారిభికుశైః । ప్రత్యేకయిత్వాతాంపూజాం
 కృత్వాస్తేనిత్యవత్తదాఏతస్మిన్నంతరేప్రాయా ద్యాధోపగతకల్మషః । మూ
 ధానంవ్రణసంయుక్తంవిరూపంలింగమస్తకేదృష్ట్వాచకిమిదంచిత్రమిత్యుక్త్వా
 నిశితైశ్శరైః । ఆత్మానంభేదయామాస శతధాచనహస్రధా । తతఃప్రోవాచభ
 గవాక్ వేదంవేదవిదాంవరం । పశ్యవ్యాధం మహాబుద్ధే భక్తిభావేనసంయు
 తం । త్వంతుమృద్భికుశైశ్చైవ మూర్ధానంకృతవానసి । తస్మాదస్తేవరాక్
 దాస్యే పశ్యాత్తుభ్యం ద్విజోత్తమ । వరేణ్యందయామాసవ్యాధం కేవోమ
 హేశ్వరః । వ్యాధప్రోవాచచేవేశం నిమాణ్యంతేయదుచ్ఛవేత్ । తదస్తాకం
 భవేన్నాథ మన్నామ్నాతీథ ముచ్యతాం । సర్వక్రితుఫలంతీథంస్తరణాచే
 వముచ్యతాంతథేత్యవాచచేవేశ స్తతస్తత్తీథముత్తమం ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణేగాతమిమాహాత్మ్యేవ్యాధకీర్తనవర్ణనంనామ

పంచోత్తరశతతమోధ్యాయః

షడుత్తరశతతమోధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మచారిణః చతుఃస్తోత్రముతిభ్యాతం రూపసాధాగ్యదాయకం।
యత్రయోగీశ్వరోదేవో గాతమ్యాడత్రరేతపే । పురంధావనమాఖ్యాపం గిరిరి
త్యభిధీయతే । యత్రసాధావనోరాజా త్మత్రధమపరాయణః । తస్మిన్పుర
వరేశశ్చి ద్రాహ్మణోవృద్ధకౌశికః । తత్పుత్రోగౌతమశ్చిభ్యాతో వేదవిదుత్తమ।
తస్యబుద్ధిమాతృదోషా ద్విపరీతాభవన్తునే । సఖాకశ్చిత్తస్యవశీ జ్ఞాణికుండ
లడ్యతే। తేనసఖ్యంద్విజన్యాసీ ద్వైరస్యం ద్విజవైశ్యయోః । శ్రీమ ద్దరిద్రయో
ర్నిత్యం పరస్పరహితైషిణోః । కదాచిద్గౌతమోవైశ్యం మణికుండలముత్తమం।
పాప్రహేదంవచనంప్రీత్యా రహఃస్థిత్యా పునఃపునః । గచ్ఛావోధనమాదాతుం
పర్వతానుదధీపియావనంతద్వృధాచేదం వినాసాఖ్యంనకుండల మండలోద్విజ
మాహేదం మత్పుత్రోపాజీతంధనం । బహ్వస్తీకింధతేనాద్య కరిష్యేద్విజ స
త్తమ। ద్విజఃపునరువాచేదం మణికుండలమోజసా । ధర్మాధర్మజ్ఞాన కామా
నాంకోనుతృప్తామ దృశ్యతే। సపుత్రఃకథ్యతేలోకే పైత్యగ్రివిత్తంతు నస్పృశేత్।
యోధాంపిత్యగ్రితులిప్యేత సపుత్రస్సతుకుండల । స్వబాహుబలమాశ్రిత్యయో
ధాంజనయతేసుతః। సకృతాథో భవేల్లోకే పిత్యగ్రివిత్తంతునస్పృశేత్ ।
స్వయమథంసుతోవిత్రై పిత్రైధాన్యతి బంధవే । తంతుపుత్రంవిజాసియాత్పితు
రస్యేతు బాంధవాః। ఏతచ్ఛ్రీత్యాతుతద్వాక్యం బ్రాహ్మణస్యాతతాయినః। తథే
త్యక్త్వాతుతద్వాక్యం రత్నాన్యాదాయసత్వరం । ఆత్మకీయంచవిత్తంచ గాత
మాయశ్యవేదయత్। ధనేనైవదిశతై చ పరిభ్రామ్యయథాసుఖం । ధనాన్యాదా
యబహుశః పునరేష్యామహేవయం । సత్యమేవవణిగ్వక్తిసతువిప్రః ప్రతార
కః। పాపాత్పాపబుద్ధిశ్చ నబుబోధవణిగ్విజం । తోపరస్పరమామంత్యగ్రిమా
తాపిత్రోర్మజానతోః। దేశాద్దేశాంతరయాతౌ ధనాథంతు వణిగ్విజౌ । వ
ణిగ్విజస్తథీతంవిత్తంబ్రాహ్మణోహతుమిచ్ఛతి । యేనకేనాప్య పాయేన తేనవి
త్తేనయత్సుఖం। నృత్తగీతరతోనిత్యంపణ్యస్త్రీభిరలంకృతః । స్వభోగాయకతంవి
త్తంచైశ్యమాస్తస్థమాప్నుయాం। ఏవంచితయమానోసౌగాతమః ప్రహస్నవ। మ
ణికుండలమామోదంచై శ్యంధమకరతంమునే। ధనేనానేనగచ్ఛావోవిహతుకంచె
శ్యమందిరం। నేత్యవాచతతోవైశ్యః। అధర్మోజాయతేతతః। బ్రాహ్మణఃపునరాహే
దమధర్మాదేవజంతవః। వృద్ధింసుఖమభీష్టాని । పాప్నువంతినధమకతః। ధమిష్టాః

ప్రాణినోలోకే దృశ్యం తేదుఃఖిభాగినః | తస్మాద్ధమేకాణిం తాత దుఃఖేనానభజే
తునా | నేత్యువాచతతోవైశ్యః సుఖంధమేకప్రతిస్థితం | పాపందుఃఖంభయంక్లేశం
దారిద్ర్యంశోకమేవచ | యతస్సగోకయతోముక్తి స్తస్మాద్ధమోవిశిష్యతే | ఏవంవి
వదతోస్తత్ర సాంపరాయస్తయోరధూత్ | పృచ్ఛావశస్యప్రాబల్యం ధమికణో
వాప్యధమికాణః | వేదాత్తులౌకికంశ్శేష్టం లోకేధమకస్సుఖంభవేత్ | ఏవంవివదమా
నాతా పూచతురపరాకజనాక | అధమకస్యచధమకస్య ప్రాబల్యంచయధావి
ధి | తద్వదంతయథాపుష్ట మేవమూచతురోజనా | ఏవంతత్వోచిరకేచి ద్యేధ
మేకాణానువతికాని | తేదుఃఖిమనుభూయంతే పాపిష్ఠాస్సుఖినోభువి | సాంపరామై
జికతంసర్వం ధనంవిప్రేన్యవేదయత్ | మణిమాంస్తువణిక్చేష్టః పునర్ధమంప్ర
శంసతి | మణిమంతంద్విజప్రాహా కింధమకమనుశంసతి | తథేతిచాహవేశ్యోపి బ్రా
హ్మణఃపునరబ్రవీత్ | జితంమయాధనంవైశ్య నిలకజ్జకింతుభాషసే | తద్విప్రవచనం
శ్రుత్వా వైశ్యోహస్యేదమబ్రవీత్ | చతురేకంపురుషాథాకానాం ధమకంప్రధమ
ఉచ్యతే | పశ్చాద్ధర్మశ్చకామశ్చ సధమోకమయితివ్రతి | కథంబ్రూషేద్విజశ్శేష్ఠ మ
యోదితమిదంవచః | ద్విజోవైశ్యంపునఃప్రాహ హస్తాభ్యాంక్రియతాంపణి | తథేతి
మన్యతేవైశ్యస్తాగత్వాపునరూచతుః | పూర్వవల్లెకింవైశ్యో జితశత్రుబ్రవీద్వ
చః | కరోభిత్వాతతఃప్రాహ కథంధమకంతుమన్యసే | అక్షిప్తాబ్రాహ్మణేనైవం వై
శ్యోవచనమబ్రవీత్ | ధమకమేవపరంమన్యే ప్రాణైకంతగతైరపి | ఏవంవివదమా
నోసా వధకవాక్బ్రాహ్మణోభవత్ | విముక్తౌవైశ్యకస్తత్ర బాహుభ్యాంచధనే
నచ | ఏవంభూమంతాసంప్రాప్తా గంగాయోగీశ్వరంహరం | యదృచ్ఛయామునిశ్రే
ష్ఠ మితిహాప్యూచతుఃపునః | వైశ్యోగంగాంచయోగేశం ధమకమేవప్రశంసతి | కో
పార్ద్విజస్తుతంవైశ్యం ఆక్షిపకపునరబ్రవీత్ | గతంధనంకరోభిన్నా అవశిష్టాస్త
వాసవః | విహస్యపునరాహేదం వైశ్యోగౌతమమోజనా | ధమకమేవపరంమన్యేయ
ధేచ్ఛసితథాకురు | బ్రాహ్మణాంశ్చగురూన్ దేవాన్ వేదాన్ ధమకంజనాదనం | య
స్తునిందతిదుష్టోసా వస్పృశ్యోహిసదుమకః | ఉపేక్షణేయోదుర్బుధిః పాపాత్తా
ధమకదూషకః | తతఃపునఃప్రకోపేన ధమకంత్వంతుప్రశంససే | ఆవయోఃప్రాణ
ఏవాత్ర పణస్సృదితివైద్విజః | ఏవముక్తౌగాతమేన తథేత్యాహవణిక్తథా | పునర
ప్రూచతురుథౌ లౌకికాంస్తైతథోచిరై యోగేశ్వరస్యపురతో గౌతమ్యాదక్షిణేత
థే | తన్ని పాత్యవిశంవిప్ర శ్చతురుత్పాట్కచాబ్రవీత్ | ధమాకదవస్థాందుబుకధే

ప్రాప్తవాసనిపాపకృత్ | గతంధనంగతంచతు గతౌచకరఽల వావిధోసిమిత్రగ
 చ్చామి నైవంబూయాఃకదాచన | సకుండలోవణిక్తత స్థిరశ్చచ్చిన్నబాహుకః |
 గతనేత్రోభువంప్రాప్తా ధమఃమేవానుసంస్తరన్ | అప్రాధిఃతానిదుఃఖాని యథై
 వాయాతిదేహీనాం | సుఖాన్యపితథామస్యే దైన్యమత్రాతిరిచ్యతే | యత్రయస్యచ
 భోక్తవ్యం సుఖంవాదుఃఖమెవవా | సతత్రబద్ధార్జ్యేవ బలాదై వేనీయతే | ఏవం
 బహువిధాంచితాం కుర్వన్నాస్తేమహితతే | నిశ్చేష్టశ్చనియత్యాహః పతిశశ్శోక
 సాగరే | దినావసానేశర్వర్యా ముదితేచంద్రమండలే | ఏకాదశ్యాంశుక్లపక్షే త
 త్రాయాతివిభీషణః | సతుయోగేశ్వరంచేవం పూజనాయోపజగ్న్వాక్ | స్నాత్వా
 సగౌతమీంగంగాం సపుత్రోరాక్షసైర్వృతః | విభీషణస్యహీనుతో విభీషణఇవాప
 రః | వైశ్యోధమభ్యుతాంశేయో తస్మై సర్వంస్యవేదయత్ | వైశ్యస్యవచనంశ్రు
 త్వా యథావృత్తంసధమవిత్ | పిత్రేనివేదయామాస లంకేశాయయతాత్మనే | స
 తులంకేశ్వరఃప్రాహ పుత్రంప్రీత్యాగుణాకరం | పూర్వంరామోమమగురు స్త
 స్యామాశ్యస్సఖామమ | మానూమానితివిఖ్యాత స్తేనానీతోగిరిమహాన్ | పురాకా
 ర్యాంతరేప్రాప్తై దౌష్ఠానయనాయచ | విశల్యకరణీచేతి మృతసంజీవనీతథా | త
 మాదాయమహాబుద్ధి రామాయాక్లిష్టకమణే | నివేదయత్వాయత్సార్థ్యం త
 స్త్రికృత్యైసమారుతిః | పునగీరింసమాదాయ ఆగచ్ఛదిహపర్వతమ్ | గచ్ఛతస్తస్య
 వేగేన విశల్యకరణీమనే | అపతద్గతమీతిరే సవృత్తస్తత్రతాపవాన్ | తస్యశాఖాం
 సమాదాయ హృదయేస్యస్యవేశయత్ | తత్సృష్టమాత్రఏవాయం స్వరూపంసమ
 వాప్నుయాత్ | తచ్చుత్వాతుపీతుర్వాక్యం వైభీషణీదుదారధీః | తథాచకారపై
 శ్యేతు కావ్యఖండంస్యవేశయేత్ | తత్సృశనాత్తువైశ్యోపి సచతుస్సకరోభవత్ |
 తదవకావ్యమాదాయ ధమఃమేవానుసంస్తరన్ | స్నాత్వాతుగౌతమీంగంగాంత
 ధాయోగేశ్వరంహరం | సమసర్పత్వాపునశ్చాగా తాహృఖండేనవైశ్యకః | పరి
 భ్రమన్నుసపురం మహాపుర మితీశ్రుతం | మహారాజ ఇతిఖ్యాత స్తత్రరా
 జామహాబలః | తస్యనాస్తిమతః కశ్చిత్పుత్రికాస్త్రీహ్యలోచనా | నైవతస్య
 సుతాపుత్ర స్తస్యాసీ ద్వ్యతమీదృశం | దేవోవా దాన వోవాపీ బ్రాహ్మణః
 త్పత్రియోభవేత్ | వైశ్యోవా శూద్రయోనిర్వాసుగుణో నిగుణోపివా | త
 స్మై దేయాఇయంపుత్రియో నేత్రేఆహరిష్యతి | రాజ్యేనసహదేయేయమితి రా
 జాత్వఘోషయత్ | అహర్నిశంసవైశ్యోపిఘోషంత్రత్వాతదాబ్రవీత్ | అహంనే

త్రేతహరిష్యేరాజ్ఞఃపుత్రాల్లసంశయం । తంవే శ్యవరమాదాయత దాశ్శేష్య
వేదయన్ । తతాహస్యస్పర్శమాత్రేణసనేతాభూన్మిపాత్తజాతతస్సవే శ్యంరా
జాతుకోభవాన్చితాబ్రవీత్ । వ్రేశ్యోరాజ్ఞేయధావృత్తంస్యవేదయదతంద్రితః । బ్రా
హ్మణానాంప్రసాదేనధర్మకస్యతపసస్తథా । దానప్రభావాద్యజ్ఞైశ్చవిదైర్భూ
రిదక్షిణైః । దివ్యావధీప్రభావేనజాతమన్యంతుమేనిరైతస్త్వావీవతుతాంకన్యాంప్రా
దాతృత్వాపునర్నృపం । మహాన్యవోవనలప్రాయాత్సరాజాభూత్సకుండలః । త
స్మిన్కాశాసతిరాజ్యంతుకదాచిద్ధాతమంద్విజం । హృతస్వంద్యూతకైఃపాపైరపశ్య
న్తజికుండలః । తమాదాయద్విజంమిత్రంపూజయామాససర్వవీత్ । ధర్మాణాంచ
ప్రభావంచస్యచేదయదశేషతః । తేనవిప్రేణసర్వస్తేష్వస్సహితోగోత్రజైర్వృతః ।
వ్రేశ్యస్సవ్రేశ్యసహితోబ్రాహ్మణస్యచబాంధవైః । వృద్ధకౌశికముఖైశ్చతస్మిన్సో
గేశ్వరాంతికే । యజ్ఞానిష్టాద్విజాన్పూజ్యతతస్సర్వకముపేయివాన్ । తతఃప్రభృ
తతత్తీర్థంమృతసంజీవనంవిదుః । చక్షుస్తీర్థంసయోగేశంస్తరణౌదపిపుణ్యదం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే, మృతసంజీవనకుండల

చక్షుస్తీర్థకయోగేశ్వరతీర్థవణనంనామ

షడుత్తరశతతమాధ్యాయః.

సప్తాత్తరశతతమాధ్యాయప్రారంభః.

శీం బ్రహ్మవాచ॥ ఊర్వశీతీర్థమాఖ్యాతమశ్వమేగఫలప్రదం । మృదేశ్వ
రోయత్రదేవోయత్రశార్ఙ్గధరోహరిః । ప్రమతిర్నామరాజా సీత్యార్వభామః
ప్రతాపవాన్ । దిశోజితవాజగామాశుభంద్రలోకంసురైర్వృతం । జహాసేంద్రంపా
శహస్తంప్రమతిఃక్షత్రియషణ్భః । తంహసంతంచహలత్క్యూహరిఃప్రమతిమబ్రవీత్ ।
త్వందేవయమహాబుద్ధమరుద్ధిక్రీడితైరలం । దిశోజితవాతలంప్రాప్తాజితవాతలగ
తాన్మనః । సకమాయంహరివహోనిశమ్యప్రమతిర్నృపః । తథేత్యువాచదేవేంద్రనికృ
తింకింతుమన్యసే । తచ్చృత్యాప్రమతేర్వాక్యంసురరాడిదమబ్రవీత్ । ఊర్వశీంనికృతిం
మన్యేత్వంరాజకంసుమన్యసే । యద్భృషిషిసురేశానతన్తస్యేహంశతకృతో ।
ప్రమతింసురరాట్పూరిహసకృతిందక్షిణంకరం । సధర్మకంసశరంపుణ్యందేహిదే

వ్యాగ్రదైవతైః తావేదం సంవిదం కృత్వా దేవనా యోషచక్రతుః । ప్రమతిజీత
 వాంస్తత్ర ఊర్వశీ దేవతాస్త్రియం తాంజిత్యాప్రమతిః ప్రాహుససరంభంశతక్ర
 తుం । నికృతేపునరన్యస్సైవశ్చాద్దీయేతవావిభో । దేవనాగమధాచక్రేచైత్రంచర
 భముత్తమం । దివ్యేహం తేనన్యపతేకరేణాపిచారయ । సంగృహీత్వాతదాపా
 శానతాంశ్చమణిభూషితాః । జితమిత్యబ్రవీచ్ఛక్రంప్రమతిః ప్రహసన్తదా । ఏతస్మి
 న్నంతరేప్రాచీనాదక్షిణస్తత్రనారదావిశ్వావసురితిభ్యాతోగంధర్వాణాం మహే
 శ్వరః । గంధర్వోవిషీపనాజః భయద్దివ్యామహాత్వయా । తథేత్యుక్త్వాస
 న్నపతిజీతమిత్యబ్రవీత్తదా । తాజిత్యాన్యపతిహాభ్యాః దైవేంద్రంప్రాహుక
 త్తలంరణేవాదేవనేవాపినత్వంశేతాకథంచన । కేనత్వం దేవరాజత్ర కృతోసీతి
 పునఃపునః । పునస్తామూర్వశీంప్రాహుగచ్ఛకమేకరిభవతమూర్వశీ నృపంప్రాహ
 మైవంబ్రూయాంజనేశ్వర । యథావదైతదేవేషుతథాత్వయిచమానదవతయే
 హంమహాబుద్ధింకిన్మునర్థయసేమహాః । తతస్తాంప్రమతిఃప్రాహత్వాద్వర్షశాస్సం
 తిదారికాః । కిన్ములజ్జయసేభద్రగచ్ఛకమేకరిభవ ఏతచ్ఛ్చృత్యాన్యపేణోక్తం
 గంధర్వాధిపతిస్తదా । చిత్రసేనఇతిభ్యాతస్సుతోవిశ్వావసోర్వచి । దేవయేయంత్య
 యారాజఃగర్వేణానేనధూపతే । రాజ్యేనజీవితేనాపిమదీయేనతవాపితథేత్యు
 క్త్వాపునరుభాచిత్రసేననృపాత్తమా । దివ్యేతామతినంరజ్ఞాచిత్రసేనన్యపాతదా ।
 చిత్రసేనోజయత్సర్వ మూర్వశీమాదితఃపతే । రాజ్యంకోశంబలంరాష్ట్రం య
 చ్చాన్యద్వస్తుకించన । చిత్రసేనా యతద్దద్యాద్యదాసీత్సృమితేధానం । గం
 ధర్వస్తంమహాపాతైర్నృచావనృపతితదా । తస్యపుత్రోబాలవపురోధనమువా
 చహ । వైశామిత్రంమహాప్రాజ్ఞంమధుచ్ఛందనమోజసా । కింమేపితాకృతం
 పాపంకృవాబద్ధోమహామతే । కథమేష్యతినత్థానంకథంపాపైర్విమోక్ష్యతే ;
 సుమతేర్వచనంశ్రుత్వా హాషాత్సమునినత్తమ । మధుచ్ఛందోజగాదేదంసుమతిం
 వచనంతదా । దేవలోకేతవపితాబద్ధస్తీవ్రిమానద । కైతవైర్నృహదోమైశ్చభృ
 ష్టరాత్తోబధూవహ । యోయాతికైతవంభావంసచామిన్లేకభాగ్భవేత్ । కినినానుషి
 తాభూమిఃకింపునఃకైతవైజనైః । కితవస్యతుయాణాయాతస్యాభవతిసర్వదా ।
 అకైతవాచయావృత్తిస్తామభ్యన్యద్యజన్తనా । కృషిగోరక్షవాణిజ్యమపికార్యమ
 కైతవం । యస్తుకైతవవృత్త్యావధనమాహతుమిచ్ఛతి । ధర్మాధికామా
 భిజనైస్సతుముశ్చేత పూరుషః । తస్మాదేవంవేదవిత్తుజ్ఞాత్వాత్వజితకైతవం

చేదేపినుషితం కమతవపిత్రాతథాకృతం । తస్మాహింకుమహేవశ్య గుర్యు
క్తంతద్విధీయతాం । విధాన్యవిహితంకమకో నయాత్యపపండితః । ఏతత్పురో
ధసోవాక్యం శ్రుత్వాసుమతిరబ్రవీత్ । కింకృత్వాప్రమతిస్తాశ పునారాజ్యమహ
మ్నయాత్ । పునధ్యాత్వామధుచ్ఛంద స్సుచుతించేదమబ్రవీత్ । గౌతమీయా
హితత్రత్వ మనుపూజయశంకరం । ఆదిత్యంచమహావిష్ణుం తతఃపాశాద్విమోక్ష్య
తే । తథేష్యద్వైజగామాశుగంగాం గత్వాజనాదనం । పూజయామాస
శంభుంచతపస్తేపేయతవ్రతః । సహస్రమేకంవషాణాం బద్ధంపితరమాత్మనః ।
మోచయామాసదేవేభ్యః పునారాజ్యమవాప్యచ । సురేశాభ్యాం ముక్తశాఖే
రాజ్యమాపనుతాత్స్వకాత్ । అవాపవిద్యాంగాంధర్వీం ప్రియశ్చాధూచ్ఛతక్ర
తాః । తతఃప్రభృతితత్తీర్థం కైతవంచేతివిశ్రుతం । తత్రస్నానంచదానంచ
శ్రవణంచతంతథా । స్మరణంచాపియోభక్త్యా సర్వకామప్రదంభవేత్ ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

కైశవతీర్థశాస్త్రాపాణిసుమతితీర్థవర్ణనంనామ

సప్తాత్తరశతతమోధ్యాయః.

అష్టోత్తరశతతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మైవాహుః॥ సాముద్రంతీర్థమాఖ్యాతం సర్వతీర్థశుభప్రదం ।
తస్యస్వరూపంవక్ష్యామి శృణునారదతన్మనాః । నిస్సృతాగౌతమేనాసౌ గం
గాపాపప్రణాశినీ । లోకానాముపకారాయ ప్రాయాత్సాబ్రహ్మణోగిరేః ।
ఆగచ్ఛంతీంచేవనదీం కమండలృతాంమయా । శిరసానుద్భృతాంచేవీశంభునాప
రమేష్ఠినావిష్ణుపాదప్రసూతాంతాం బ్రాహ్మణేనమహాత్మనా । ఆనీతాఘనశేనా
ధ్యాన్తరణాదఘనాశినీగురుగురుతరాంసింధుందృష్ట్వాకృత్యమచింతయత్ । యా
వంద్యాజగతామిశాబ్రాహ్మణైశ్చ నమస్కృతా । తామహంప్రతిగచ్ఛేయం నో
చైత్యాన్యధమదూషణం । ఏవంవిచింత్యరత్నేశోమూర్తిమాన్ త్మమయాన్వితః కృ
తాంజలిపుటోగంగా మాహేదంసరితాంపత్తిః । యాంప్రాప్యపూతతాంయాం
తి పవతారాక్షసామరాః । తాంధతుకంనచమేశక్తిరగస్త్యైవాశితస్యమే
కింనుత్పంగౌరవేణాథ మాంగంతుంశ్యమిషేచ్ఛసి । అవేమిచేదిగంగేమాచన

ప్రథా సంగతాభవ । నైకరూపా మహం శక్తస్సంగతుం బహుధాయ
 ౬౧ । సంగమేష్వసిజవిత్వాం సంగచ్ఛేయంనచాన్యథా । తమేవంవాదినం సిం
 ఘంసప్రధాసావ్యభజ్యత । సవేయాం గౌతమీగంగాం పురాయేనప్రథేజి
 రే । సప్రక్షిణాంచనామ్నూతా స్సప్తగంగాస్తతోవిదత్ । తత్రస్నానంచదా
 నంచశ్రవణంపఠనతథా । స్మరణంచాపియద్భక్త్యా సర్వకామప్రదంత్వితి॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

సప్తగోదావరీపుధగ్భాగసముద్రగమనతీర్థవణానంనామ

అష్టోత్తరశతతమోధ్యాయః.

సహాత్తరశతతమోధ్యాయపారంభః.

ఓం బ్రహ్మవాచ॥ ఋషిపుత్రమితీఖ్యాతం ఋషయస్సప్తనారద । నిషేధు
 స్తపసేయత్రయత్రభీమేశ్వరోహరః । తత్రేదంవృత్తమాఖ్యాన్యేశ్వణయత్నేననా
 రద । సప్రధావ్యభజత్ గంగామృషయస్తత్రనారద । వాసిష్ఠాదక్షిణాచస్యా ద్వై
 శ్వామిత్రీతదుత్తరా । వామదెవ్యపరాజ్ఞేయా గౌతమీమధ్యమాశుభా । భార
 ద్వాజీవరాజ్ఞేయా ఆత్రేయాతుతతోపరా । జామదగ్నితుపాశ్చాత్యా వ్యపది
 ప్తాతుసప్రధా । తైస్సప్తఋషిభిస్తత్రయష్టమిష్టే మహాత్మభిః । ఏతస్మిన్నం
 తరేతత్ర దేవానాంప్రబలోరిపుః । విశ్వరూపఇతిఖ్యాతో ఋషిసన్నిధిమభ్యగాత్ ।
 బ్రహ్మచర్యేణతపసా తానారాధ్యయథావిధి । క్రతుస్సర్వోధాకామం మమ
 స్యాజ్యేనహేతునా । యథాస్యాద్యలవాన్సుత్రో దేవానామపిదుజ్జయః । యజ్ఞై
 ర్వాతపసావాపి పుత్రస్సాన్యద్వక్తుమహాథ । తతఃప్రాహమహాబుధి ర్విశ్వామి
 త్రోమహాతపాః । కమణాతాతలభ్యంతే ఫలానివివిధానిచ । త్రయాణాంకారణా
 నాంచ కమప్రథమకారణం । ఉపాదత్యంయథాతావ స్తుతతగ్రమఃపిదుర్బు
 ధాః । కమణాకారణత్వాచ్చ కారణేపుష్కలేనతి । భావాభావాఫలేదృష్టే త
 స్తాతగ్రమోశ్రితంఫలం । కమాపిద్వివిధంప్రోక్తం క్రియమాణంకృతంతథా । కృ
 తంయతీక్రియమాణంచ సాధనంతద్యదుచ్యతే । తద్వద్భావేకమసిద్ధా పుభయ
 త్రాపికారణం । యద్యద్భావయతేజంతుః కమఃకుర్వత్విచక్షుణః । తద్వేన
 నానురూపేణ ఫలదాయ తదుచ్యతే । కరోతకమఃపిధివ ద్విదాభావనయా

యది । అన్యథాస్యాత్ఫలంసాధ్యే యథాభావోనురూపతః । తస్మాత్తప్తప్ర
తందానం జపయజ్ఞాదికాఃక్రియాః । కర్మణౌజ్ఞానరూపేణ ఫలందాస్యంతిభా
వతః । తస్మాద్భావానురూపేణకర్మణోదాస్యతేఫలం । భావశ్చత్రివిధోజ్ఞేయ
స్సాన్వీకౌరాజసస్తథాతామసఃఫలదాతాచ కర్మణోనుగుణంఫలం । సాపా
నాంతగుణంచేతి విచిత్రంకర్మణౌఫలం । తస్మాదేవానురూపేణ భావంకుర్యా
ద్విచక్షణఃపశ్చాత్కర్మాపికతకన్యం ఫలందత్వాపితద్విధం । ఫలందదాతిఫలినా
ఫలమిచ్ఛేవవతతతేధర్మకారోనతత్రాస్తి కుర్యాత్తత్కర్మభావయేత్ । త
దేవచోపదానాది సత్వాదిగుణభేదతః । భావనాభావ్యతేతద్వద్భావైఃఫలమవా
ప్యతేధర్మాథకామమోక్షాదాం కర్మవీపహికారణమ్ । తావత్స్థిత్యాతచ్ఛ
కర్మ ముక్తిదంబంధకారణమ్ । స్వభావానుగతంకర్మ తస్యతస్యభవేత్తదాగ్రలా
నివివిధాన్యాశు కరోతిసమతాగుణం । ఏకవీపదాథోకసా భావభేదేనదృశ్యతే
క్రియమాణంకృతంచాపి తస్మాద్భావోవిశిష్టతేయథాభావంకర్మకృతా తథా
దేస్థితమాప్స్యతి । ఏతచ్ఛ్రీత్వా మునెర్వాక్యం విశ్వామిత్రస్యధీమతః । త
పస్తప్త్యా చిరంకాలం తాపసంభావ మాశ్రితః । విశ్వరూపః కర్మభీ
మం చకార వసుధాతలే । సశ్యత్సు ఋషిముఖ్యేషు వాగ్యమాణోపి సత్య
శః । ఆత్మకోపాను రూపంయ ద్భీమకర్మ తథాకరోత్ । భీషణే కుండ
భీతేతుభీషణేజాతవేదసి । భీషణంరౌద్రవపుషంధ్యాత్వా త్తానంగుహంవసత్ ।
ఏవంస్తువంతమాలక్యవా గువాచాశరీరిణీ । జటాబూటంవిసార్జనం హవనా
ద్వృజినోద్భవః । వృత్రశత్రుచ్యతేతేన సచాపివృజినోభవత్ । విశ్వరూపా
మహాభీమో భీమకర్మాతదాకృతిః । భీమంధ్యాత్వాతమాత్తానం జహావనియత
వ్రతఃతస్మాత్సోమేశ్వరోదేవః పురాణెపరిపత్యతే । తత్రస్మానంచదానంచ ముక్తి
దంనాత్రసంశయః । ఇతిపతతిశృణోతియస్తుభక్త్యావిబుధపతింభీమమభీమరూపం । జగ
ద్భీతం దేవమశేషపాపహంస్తృతిపదగమనాన్ముక్తిదంపుంసాం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే.

భీమేశ్వరఋషిపుత్రతీర్థ వణకనంనామ

నవోత్తరశతతమోధ్యాయః.

దశోత్తరశతతమోధ్యాయపారంభః.

పీఠబ్రహ్మవాచ॥ సాసంగతాపూర్వమపాంపతిం తథాగంగాసురా
ణామపివందనీయా । దేవైశ్చయత్యై రనుగమ్యమానానంత్రాయమానా ఋషి
భీమకరుద్భిః॥ వసిష్ఠజాబాలినయాజ్ఞవల్క్య గువకంగిరోదక్షమరీచిముఖ్యాః ।
సంవతకశంభామనుగౌతమాత్రి సకౌశికానారదపర్వతాద్యాః ॥ అగస్త్యమా
కంండనగాలవాశ్వ మహాతపాయోగపరాయణాశ్చ । సవామదేవోంగిరసోథభా
గకవాస్త్యుతిప్రవీణాశ్చుత్రిభిఃప్రవీణాః॥సర్వేపురాణేషువిదోబహుజ్ఞాస్తాంశౌ
తమీంవాగ్నిరదీనసత్వాః । స్తువంతిమంత్రైస్తుతిభిఃప్రభూతైశ్చూద్యైశ్చతుష్టే
ముదితై మకనోజ్జైః । తాంసంగతామీత్యుశివోహరిశ్చ ఆత్మానమాదశయతా
మృషిభ్యః । తథామరేభ్యఃపితృభిశ్చదృష్టేస్తువంతిదేవా సకలాతిహారిణౌ॥
అదిత్యావసవోరుద్రా మరుతోలోకపాలకాః । కృతాంజలిపుటాస్సర్వే స్తువం
తిహరిశంకరా । సంగమేషుప్రసిద్ధేషునిత్యంసప్తసునారదాసముద్రస్యచగంగాయా
నిత్యందేవాప్రతిష్ఠతా । గౌతమీశ్వరమాఖ్యాతం నిత్యంసన్నిహితశ్శివః । తత్రైవమా
థవోదేవో మయాసహసతిష్ఠతి । బ్రహ్మేశ్వరశ్చతిఖ్యాతో మయాచస్థాపితశ్శివః । లో
కానాముపకారార్థ మాత్మానంకారణాంతరే । చక్రపాణిరితిఖ్యాతస్తతో
దేవేషుయాసహ । తత్రసన్నిహితోవిష్ణు దేవేస్సహమరుద్గణైః । ఇంద్ర
తీర్థమితిఖ్యాతం తదేవహయమెధికం । హయమూర్ధాతత్రవిష్ణు దాకనవా
నసురానపి । నిజభూనమహావిష్ణుస్తతీర్థంహయమెధికం । సోమతీర్థమితిఖ్యాతంత
త్రసోమేశ్వరశ్శివః । ఇంద్రస్యసోమపవనౌదేవైశ్చఋషిభిస్సహ । ప్రార్థితాసోమ
మపవనా వింద్రాయేందోపరిస్రవ । సప్తదిశోనానాసూర్యః సప్తశూలాతా
తఋత్విజః । దేవాఅదిత్యాయేనప్తతేభిస్సోమాభీరక్షణః । ఇంద్రాయేందోపరిస్ర
వ । యత్రైరాజంఛ్యుతంహవిస్తేనసోమాభీరక్షణః । అరాతివామానస్తారీమో
చనః । కించనామమేంద్రాయేందోపరిస్రవ । ఋషిమంత్రకృతాంస్తోమైః కశ్యపో
ద్యధకాయన్దిరః । సోమంసమస్యరాజానం యోజజ్ఞేవీరుధాంపతిరింద్రాయేందో
పరిస్రవ । కారురహంచతతోభిషగుపలప్రదక్షిణాననా । నానాధియోవసూయ
వోనుగాఇవతస్థిమేంద్రాయేందోపరిస్రవ॥ఎవముక్త్యాతురాజషిఃసోమంసంప్రా
ప్త్యకవజ్రిణౌతెభ్యోదత్వాయతోయజ్ఞై పూణంయాతుశతక్రతుః । తత్యోమతి
థకమాఖ్యాతమాగ్నేయంపురతస్తుయత్ । అగ్నిరిష్ట్యామహాయజ్ఞై మూమా
రాధ్యమసఃప్రియం । సంప్రా ప్తనాస్తత్ససాదాదహంతత్రైవనిత్యశః । వసేలో

కొంపకారాధణం తత్రవిష్ణుశ్చివస్తథా । తస్మాదాగ్నేయమాఖ్యాతమాదిత్యంతద
సంతరంతత్రాదిత్యో దేవముఖో నిత్యమేతిహ్యపాసితుం । రూపాంతరేణమధ్యా
హ్నోద్గ్రస్తుం యాచ్ఛంకరంహరిం । తస్మాదాదిత్యమాఖ్యాతంబాహాస్పత్య మనం
తదం । బృహస్పతిస్సురైఃపూజాంతస్మాత్తీర్థాదవాపసః । యజ్ఞేయజ్ఞేచవివిధాం
బాహాస్పత్యంతతోవిదుః । తత్తీర్థస్తరణాదేవగ్రహశాంతిర్భవిష్యతి । తస్మాద
ప్రపరంతిర్థమింద్రగోపేనగోత్తమే । ప్రతిష్ఠితంమహాలింగంకస్తింశ్చతార్థాంతాం
తరేహిమాలయేచతత్తీర్థమింద్రతీర్థంతదుచ్యతే । తత్రస్నానంచదానంఘన
ర్వకామప్రదంశుభం । ఏవంసాగౌతమీగంగా బ్రహ్మణోద్రావినిస్సృతా । యావ
త్సాగరగాదేవీతత్రతీర్థానికానిచిత్ । సంక్షేపేణమయోక్తానిరహస్యానిశుభా
నిచ । వేదైఃపురాణైః ఋషిభిఃప్రసిద్ధాలోకపావనీ । విష్ణుపాదప్రసూతాయాత్రి
యంబకజటాద్భవా ॥ వక్తుంకథంతామతిసుప్రభావామశేషతోనారదకన్యశః క్రిః ।
భక్త్యాప్రవృత్తస్యయథాకథంచినై వవావరోధో స్తినసంశయోత్ర । తస్మాన్నరీ
సాత్తురతిప్రయత్నాత్సంసూచితంలోకహితాయభక్త్యా । కేతస్యాః ప్రతితీర్థంతు
ప్రభావంవక్తుమీశతే । అపిలక్ష్మీపతిర్విష్ణురలం సోమేశ్వరశ్శివః । క్వచిత్కస్తింశ్చ
తీర్థానికాలయోగేభవంతిహి । గుణవంతిమహాప్రాజ్ఞగౌతమీతుసదాన్యతాంస
ర్వత్రసర్వదాపుణ్యా కొన్వస్యా గుణకీర్తనం । వక్తుంశక్తస్తతస్తస్యైనమ ఇత్యేవ
ముచ్యతే॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

గంగాసాగరసంగవణనంనామ

దశోత్తరశతతమోధ్యాయః

ఏకాదశోత్తరశతతమాధ్యాయప్రారంభః

ఓంబ్రహ్మేవాచ॥నారదః॥త్రిదైవత్యాంసురేశానగంగాంబూహినురే
శ్వర । బ్రాహ్మణేనాహ్మతాంపుణ్యాం జగతఃపావనీంశుభాం । అదిమధ్యావసాశేష
ణభయోస్తీరయోరపి । యాన్విష్టావిష్ణునేశేనత్వయాచ సురసత్తమ । కమండలు
స్థితాపూర్వంతతోవిష్టుపదానుగా । మాహేశ్వరజటాజూటా స్థితానైవనమస్కృ
తా । బ్రహ్మతేజఃప్రభావేన శివమారాధయత్తతః । చువం । పాపా గిరింపు

జ్యోతతః పూర్వాంకం వంప్రతి | అగత్యనంగతాదేవీసర్వభీతమయాన్యతాం |
 శుష్పితాథాంక తథాదాత్రిప్రభావోన్యావిశిష్యతే | ఏతస్యానాధికం మన్యే
 కించి త్తీర్థంజగత్ప్రియే | భక్తతోవక్షినిత్యంత్వంబ్రహ్మకమే పరమార్థతః |
 ధర్మశాస్త్రాణి యచ్చాన్యత్తవవాక్యేప్రతిష్ఠితం | యాన్యక్షిభగవత్ భక్త్యా
 తథాభావ్యంనచాన్యథా | ఏవంమేసంశయంబ్రహ్మ న్వాక్యంతచ్చేత్తు మహా
 సి | హృష్టం మనోమృతం శ్రుత్వా ఏతస్యాం విస్తయంగతం || బ్రహ్మవా
 చ || శృణునారదవత్సోమిరహస్యంధర్మముత్తమం | చతుర్విధానితీర్థానితావం
 త్యేవయుగానిచ | గుణాత్ప్రయంతపురుషాస్త్రయోవేదాస్సనాతనాః | వేదాశ్చ
 స్మృతిభిర్యుక్తాశ్చ త్వారస్తేపీఠికాతాః | పురుషాస్తేపిచ త్వారతీర్థనిమిత్రితాః |
 గుణాన్యపిచత్యవరిసమత్వేనెనినారద | సర్వత్రధర్మకస్సంసాధ్యోయతోధర్మ
 స్సనాతనః | సాధ్యసాధనధావేనసవీవబహుభావతః | తస్యాశ్రయశ్చద్వివిధోదే
 శఃకాలశ్చసర్వదా | కాలశ్చాయశ్చమోధమోహీయతేఽధర్మతస్సదా | యుగా
 నామనురూపేణపాపంపదకతిహీయతేధర్మకశ్చైతిమయాప్రాజ్ఞదేశే దైవతతోభా
 యం | కాలేనచాశ్రితోధమోదేశేనిత్యంప్రతిష్ఠితః | యుగేషుక్షీయమాణేషు సదేశే
 షుసహీయతే | ఉభయత్రవిహీనేచధర్మకస్యస్యాదభావతః | తస్మాద్దేశాశ్రితో
 ధర్మకశ్చతుషాచ్ఛప్రతిష్ఠితః | సచాపిధర్మకేశేషుతీర్థరూపేషుతిష్ఠతి | కృతేదేశే
 చకాలేచధర్మకవప్తభ్యతిష్ఠతి | త్రేతాయాంపాదహీనస్తుసతుపాదప్రదేశినా
 ద్వాపరేచాధకతఃకాలేధమోదేశేనమగ్రతః | కలౌపాదేనకాలేస్యాత్సమ
 స్త్యేనప్రదేశతః | ఏవంవిధంతుయోధర్మకంవెత్తితస్యనహీయతే | యుగానామను
 భావేనజాతిభేదాశ్రమస్థితేః | గుణేభ్యోగుణకర్తృభ్యోవిచితాధర్మకసంస్థితః |
 గుణానామనుభావేనఉద్భవానుభవతాతదా | తీర్థానామపివణానాంవేదానాం
 స్వగమోక్షయోః | తాదృగ్రూపప్రకృత్యాతుతదేవచవిశిష్యతే | కాలోభివ్యంజకః
 ప్రోక్తోదేశోభివ్యంజకస్తథా | యథాయథాహ్యాభివ్యక్తిఃకాలేధర్మకస్తథాతథా |
 తస్మైవవ్యజ్యతేబ్రహ్మకతస్మాన్నాస్త్యత్రసంశయః | యుగానురూపమూర్తిస్యా
 దైవానాంవైదికామపికర్తృణామపితీర్థానాంజాతినామాశ్రయస్యచ | త్రిదైవత్యంస
 త్వయోగంత్రీమహాకేషుపూజ్యతే | ద్విదైవత్యంయుగేన్యస్త్రికద్వాపరేపికదైవికం |
 కలౌసకించిద్విజ్ఞేయంమమాన్యదపితచ్ఛృణు | దైవంకృతయుగేతీర్థకం | త్రేతాయా
 మానురంవిదుః | ఆషణంతుద్వాపరేప్రోక్తంకలౌమానుషముచ్యతే | అధాన్యదపి
 వత్సోమిశృణునారదకారణం | గౌతమ్యాంయత్త్వయాపుష్టంతత్రైవత్సోమివిస్త

రాత్ । యదావైషాహరశిరఃప్రాప్తాగంగామహామునె । తదాప్రభృతిదేవ
 స్సప్రియాత్ప్రియతరాభవత్ । తదసహ్యముమాదృష్ట్యాగజవక్త్రమువాచహా ।
 ఉమాలోకత్రయేశానాయామాతాజగతాంహితా । శ్రాంతాశ్రుతిషువిఖ్యాతా
 ఘృక్తిముక్తిప్రదాయినీతన్మాతృవచనంశుగ్రీత్యాగజవక్త్రభృభాషత । కింకృత్యంవ
 దమ మాత స్తత్కతాహామసంశయః । ఉమాసుతమువాచేవంమహేశ్వర జటా
 స్థితా । త్వయావతారితాగంగామత్యమీశప్రియాఅపి । ముక్త్యాతస్యాంతుగం
 గాయాంచి త్తంధత్తైసదామయి । యత్రచేశ స్తత్రసురా స్తత్రవేదాస్సనాతనాః ।
 తత్రైవబుమయస్సర్వమనుష్యాఃపితరస్తథా । తస్మాన్నివతతయేశానందేవదేవం
 మహేశ్వరం । తస్మిన్నివృత్తైదైవైశగంగాయాస్సద్యవహా । నివృత్తానైభవిష్యన్తిశృ
 ణచేదంవచామమనివతతయస్వతస్యాస్త్యుసర్వభావెనశజ్జరం । తన్మాతృవచ
 నంశుగ్రీత్యాపునరాహగణేశ్వరః । నైవశక్యంశివందేవం మయాతస్యానివతతతుం ।
 అనివృత్తైశివేతస్యా దేవానపనివతతతుం । నశక్యం జగతాంమాత స్తథాన్యదపి
 కారణం । గంగావతారితాపూర్వం గౌతమేనమహాత్మనా । ఋషిణాలోకపూ
 జ్యేనహీతకతాగ్రజగత్ప్రియైమమవాక్యేన తేవాక్యా త్సాజ్యేనబ్రహ్మతేజసా ।
 అచయిత్వాతుదేవేశం తతోహంస్తుతిభిభవం । తుష్టేనశంకరేణైవ ముక్తా
 గౌతమసత్తమః । వరాన్యాచస్వప్రత్యాంశ్చ ప్రియాంశ్చమనసేస్సితా । యద్యది
 చ్ఛసితత్సర్వం యథావదమహామతే । ఏవముక్తశ్చివేనాసౌ గౌతమోమమశృ
 ణ్యతః । ఇదమేవతదోవాచ సజటాండేహీశంకరం । గంగామేవచతాంపుత్ర్యాం
 కిమన్యేనవరేణమే । పునఃప్రోవాచతంశంభు స్సర్వలోకోపకారకః । ఉక్తంనచా
 త్తనఃకించి త్తస్మాద్యాచస్వదుష్కరం । గౌతమోపిచసత్వస్థో భవమాహా కృ
 తాంజలిః । ఏతదేవచసర్వేషాం దుష్కరంతవదశశనం । తత్స్వాప్రకృమహం
 యాచేదులభంతవదశశనం । స్వరణాదేవతేపద్భూం కృతకృత్యామనీషిణః ।
 భవంతిదేవకింయాచే ప్రాప్యతేతవదశశనం । ఏవముక్తగౌతమేతు భవోహషణ
 సమన్వితః । త్రయాణాముపకారాథం లోకానాంయాచితంత్యయా । నచాత్మ
 నోమహాబుద్ధే యాచేత్యాహశివోద్విజం । ఏవంప్రోక్తః పునర్విప్రోధ్యాత్వాప్రా
 హశివంతధా । విసితవదదీనాత్మా శివభక్తిసమన్వితః । సర్వలోకోపకారాయ పు
 నర్యాచితవానిదం । శృణ్వత్సులోకపాలేషు జగాదేదం సగౌతమః । యావత్సా
 గరగాదేవీ నిస్సృతాబ్రహ్మణోగిరేః । సర్వత్రసర్వదాశర్వస్థాతవ్యం దేవసత్త
 ము । ఫలేపూనాంఫలంతాత త్వమేవజగతాంప్రభో । తీర్థాన్యన్యానిదేవేశక్వా

పిక్వాపిశుభానిచ।యత్రతేసన్నిధినిత్యం తదెవశుభదంవిదుః । ఏవంగంగా మ
హాపుత్ర్యా త్వయాదత్తాజటాన్వితా । సర్వత్రతవసాన్నిధ్యా త్వర్వతీధానిశం
కరత్రక్లాతమవశశ్చుత్వా పునహాపాచ్చిహాబ్రవీత్ । యత్రక్వాపిచ య
త్కించి ద్యోవాభవతిభక్తితః । యతస్మాత్వాకృతందానం పితౄణాంచాపిత
పణం।శ్రవణంపఠనంచాపి స్మరణంచాపిగౌతమ । తత్సర్వమక్షయం భూయా
న్మమైవవరదానతః । సప్తద్వీపవతీపృథ్వీ సదైలవనకాననాసరత్నాసౌషధీ ర
మ్యాసాణవారత్నఘాషితా । ఎవంవిధాధరావిప్ర గోశద్వేనాభిధీయతేచంద్ర
సూర్యగ్రహేకాలే మత్సాన్నిధ్యయత్రతః।భూభృతువిష్ణవేభక్త్యాతాంజసాలం
కృతాంశుచిః।యోదదాతిద్విజశ్రేష్ఠ తత్రయత్పుణ్యమాపుయత్ । తస్మాద్వ
రంపుణ్యమేతత్సాన్వనదానాదినాద్విజ।తస్మాద్గోదావరీగంగా త్వయాసీతా భవి
ష్యతిఏతచ్ఛ్రీతంమయామాత వదతోగౌతమంశివాత్ । తస్మాత్సదేహంగంగా
యాః కొనివతతయతేతుతం।యోనివతతయతేదేవం సతునాశముపైష్యతి।తదాపి
మాతరోతస్యా మహంమానుషవిఘ్నకైః। తిరోధాతుమహంశక్త స్తవవాక్యా
త్రమస్వమేతతః।ప్రభృతివిఘ్నేశో మానుషాన్ప్రతికించన। విఘ్నమాచరతేయ
స్తు తమపాస్యప్రవతతే।అతోవిఘ్నమనాదృత్య గౌతమీయాతిభక్తితః।సకృతా
థోభవేల్లోకే నకృత్యమవశిష్యతే।అస్యాఃప్రభావంయోబ్రూతే అపివవశతై
రపి । సంక్షేపేణమయాప్రోక్త మితిహంసంపదాసుగం॥ వేదోదితంసంస్మృతిశా
స్త్రీయుక్తం సకారణంసాభిధానంసదైవం। మమాక్షిదృష్టంజగతాంహితాయ
ప్రోక్తంపురాణంబహుధమేయంక్తం ॥ అస్మిన్లోకంపదంవాపి భక్తితత్ఫలం
యాత్క్వచిత్ । గంగాగంగేతివాక్యంవా సతుపుణ్యమవాపుయత్॥ కలినాశన
దక్షిణంశుచిం సకలబుద్ధికరంశుభదంశివం।జగతిపూజ్యమభీష్టఫలప్రదం సముదితం
హిమయాజగతాంహితం॥ అశ్వమేధసహస్రాణి వాజపేయయుతానిచ । ఫల
మాప్నోతియత్రేషాం పురాణశ్రవణాన్తునే। గౌరీగోదావరీచేపీ త్రియంబకజటో
దరీ।వరదాదక్షిణాంగంగా గాంగతాగౌతమాహృతా ।నమోస్తువిష్ణవేతుభ్యం న
మోరుద్రాయశూలినే।గౌతమాయనమస్తుభ్యం గోదావరినమోస్తుతే। మహాపా
పోపపాపాభ్యాం తావదేవాభిఘాయతే। యావన్నస్మాతిగౌతమ్యాం వారిణౌ
పాపహరిణౌ।యోసౌసర్వగతోవిష్ణు శ్చిత్స్వరూపీజనాదానః।సవిద్రవ్యరూపే
ణ గోదాంభోనాత్రసంశయః।త్రియంబకజటోద్భూతే గౌతమస్యాఘనాశః। స
ప్తధానాగరంయాంతి గోదావరినమోస్తుతే॥ యాగతిర్లోకయు క్తస్య వారాణ

స్యాంమృతస్యచ|సాగతిస్సాన్వనమాత్రేణ గౌతమ్యాంహారివాసరే | ఇహజన్మని
యత్సంపదం యత్సంపదం పూర్వజన్మని | తత్సర్వం నాశమాప్నోతి గౌతమీతోద్భవ
శకనాత్ ||

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీ మాహాత్మ్యే

బ్రహ్మనారదసంవాదే గౌతమీ ప్రభావవణః సంవాదే

కాదశో తరశతతమాధ్యాయః.

ద్వాదశో తరశతతమాధ్యాయ పారంభః.

శ్రీసూత ఉవాచ || శృణ్వేనకధూయోపి భక్తకల్పతరోహరేః | మా
హాత్మ్యం రామభద్రస్య భద్రాద్రిశిఖరస్థితేః | యచ్చ త్వాక్సేరసంసారాన్మ
చ్చతే సర్వతోభయాత్ | తదిదానీంతవాఖ్యాస్యే వేదవప్రతిపాదితం | మేరుదేవ్యా
పురామేరుర్భార్యయా సహితస్సుధీః | తపశ్చకారవైతీవ్రతం బ్రహ్మణో వరకాంక్ష
యాః | వాతవమాతపాదీనాం సహిష్ణుస్సోనిలాశనః | తతః ప్రసన్నో భగవాన్ బ్ర
హ్మలోకపితామహః | ప్రాహ ప్రసన్నోన్మీవరం తవదాస్యామికాంక్షితం | పురస్థి
తంతుతంశీఘ్రం దృష్ట్వా బ్రహ్మణమబ్రవీత్ || మేరుః || సుతం వృణోమి దేవే శ త్వ
త్సర్వజ్ఞమీశ్వర | రామభక్త్యైకశరణం రామార్చనపరం సదా | కులసంరక్ష
ణార్థాయ దేహి పుత్రమకల్మషం || బ్రహ్మ || యథాభిలషితో భూయాత్తవపుత్ర
స్సురోత్తమ | ఇత్యుక్త్వాంతదేధే బ్రహ్మసోపిలభ్యాప్రియం సుతం | తతః కాలేన మహ
తాజాతః పుత్రశ్శిలోచ్చయః | విఖ్యాతో భద్రఇత్యుచైర్చరద్రాద్రిరితి మానవైః |
పురారామో దండకాయాం సంవరణ పాదచారతః | తత్రైక్యస్త్రిశిలాపృష్ఠే
రామస్సీతా సమన్వితః | అశయిష్టతదా తస్మిన్ రామః ప్రీతి సమన్వితః భవిష్యసి మహా
త్మాత్వం భంజిసి గిరిరూపభృత్ | రామః ప్రోవాచ తం మేరుతనయం | ప్రీతమానసః | సవ
జాతో మేరోశ్చ మేరుదేవ్యాంశిలోచ్చయః | రామభద్రపదాంకత్వా ద్భద్రాద్రిరితి వి
శ్రుతః | జాతిస్త్రయంగిరిరాడ్రామధ్యాయైకతత్పరః | తపః గ్రంథమాశేభ రామద
ర్శనలాలసః | అనేకవషా సాహస్రంతతః ప్రేతోరఘూత్తమః | వరం వృణోష్య భద్రం తే
తవ సాతేస్త్రితోపితః | శ్రుత్వా తు రామభద్రస్య గంభీరం సఫలం వచః | ఉన్మీల్య సహ
సానేత్రే రామం దృష్ట్వా తిన్మీతః | అనేకసూర్యసంఘాత ప్రభయా చ చిశోదశ |

ప్రకాశయంతంజానక్యావామాంకోపరిసేవితంశంఖచక్రధనుర్భృంభరంజితాంబ
 రావృతంబిద్యాకల్పవిచిత్రాంగం వైజయంత్యాచమాలయా । ధనుర్వేంద్యకరే
 ణాథ లక్ష్మణేనోపశోభితంవైకుంఠవాసిధీస్సభ్యైఃపాషణ్డైరుపశోభితంబృష్టే
 తంభయహాషాభ్యాం చకంపేపులకాంకితః । స్రుతానందాశ్రునేత్రాంశః పూ
 తభువిదంజవత్ । ప్రసీదజవనాధేతి సనామనససాసృశః । ఉత్థాయోత్థాయభక్త్యై
 తం బృష్టేరామంపురస్థితం । వాచాగద్గదయాస్తోతుంభద్రాద్విరుపచక్రమేభ
 ద్రాద్విరువాచ ॥ నమస్తేజవజేత శంఖచక్రగాధర । ధనుర్వాణధరాంత
 రామచంద్రనమోస్తుతే । వైకుంఠవాసిభిర్వృక్ష చరణాంబుజసత్తమ । కథం
 మాద్యదృష్టస్త్యం జడబుద్ధజడాకృతే । నమస్తైలోక్య ధామైతేస్వ
 చ్చధామైపరాశ్వనే । ఆత్మారామాయరామాయ సీతారామాయవేదనే ॥
 జగదుత్పత్తి నాశానాం కారణా కారణాత్మనే । అచింత్య శక్తయేనంత
 మూతయే బ్రహ్మణేనమః ॥ జయజయ రఘువంశోత్తంశకుంసాది రత్నో
 ద్విపకుల మదహారిక రావణారే మురారే । అగణిత గుణధామక ని
 గుణా వ్యక్తమూలే భవభయ హరవిష్ణో త్వాంశరణ్యం నతోస్మి ॥ అ
 పరిమితభవాభే స్తారణాయస్థవస్త్యం త్రిజగదుదయరత్నానాశ హేతుస్త్యమే
 కః । నదసదఖిలవిశ్వంత్యన్నియంతృప్రధానం రవిశశిభినేత్రః కేనశక్యోసిగంతుం ॥
 రఘువరతవమాయోగ్లానజైస్తామసాచిత్రిగుణమయదురాశాపాశకాలైర్నిబద్ధః ।
 అహమిహగురుయోగీధ్యానదులక్ష తత్త్వంతవచరణవిభావం జ్ఞాతుకామోతిగూ
 ఢః ॥ ధనజనసుతయోషిత్యంగదుస్సంగమత్తోహ్యహమిహ తవతత్త్వంజ్ఞాతుకామో
 యదిస్యాం । అనిలసలిలమాత్రాహరభాజాం మునీనామనవరతకృశానాంవ్యథా
 వీషప్రయాసః ॥ యదినిజహృదకృత్యంజానతేలోకతత్త్వం విషయవిషనిపీతాస్సన్ని
 పాతాభిధూతాః । అహమపితవతత్త్వం జ్ఞాతుకామోతథాస్యాం విషయగుణగ
 ణాద్యైర్వాప్యప్రసంమోహదోషః ॥ తదపిమమనస్త్యాం నిగుణంనిర్వికారం
 విషయవిహితబుద్ధి జ్ఞానమానందసాంద్రం । అనుదినమనుగంతుం రామయత్నంక
 రోతి ప్రబలతరసముద్రం లంఘితంకీటవత్తత్ ॥ జిత్యాంతరస్థపవమానచయంగు
 ణాంశ్చ చేతస్సమాధినిరతం నితరాంహృదజ్ఞే । సంసేవయేదదశయమాన్నియమా
 న్తునీంద్రకశ్చిద్విరాగసహితం తవవైత్తితత్త్వం । అహంజడోత్స్యంతవిసప్తచేతాః
 పాషాణమత్రైవరసాదిహీనః । యథాసతీం గౌతమధర్మపత్నిం స్మృష్టేపదా
 మాంప్రపునీహితద్వత్ । ఆధిన్యాధిమహాహిసజ్ఞ శరణేపృష్టారవేభికరై , కా

మక్రోధమదాద్యమిత్రనివహే మోహంధకారశుచౌ । మాత్రాబృందగజాకు
 తేవిలతతస్సీతాపతేదేహిమేనత్వద్భక్తింభవకాననే ఖలు తామాతాత్మికానాశా
 గుణాః॥నూతః॥ తతఃప్రసన్నోభగవాన్రాఘవఃకరుణాకులః॥ ఉవాచకరుణాపాం
 గపిక్షితామృతవృష్టిభిః॥ స్నాపయన్నితరాంశుభగ్రిదంతచంద్రికయాగిరిం । వరదో
 హంవరదరాద్వరంవరయనువ్రత॥ దాస్యామితపసాతుష్టస్తాన్ప్రతేణచవిశేషతః॥ భ
 ద్రాద్రిః॥ యదిదాస్యసిమేదేవవరంవరదనత్రమ॥ అనేనమేప్రసన్నేనరూపేణమమ
 మూఢాని । శంఖచక్రధనుర్భాణసీతాలక్ష్మణసంయుతః । నివసత్సంరఘుక్రేష్ట
 నాతఃకాంతౌవరంప్రభో ॥ శ్రీరామః ॥ వసామిశిఖరేభద్రతవయావద్ధరిష్యతి ।
 భూమిభూతానికల్పాంతేమత్సాయుజ్యమవాప్స్యసి॥ ఇదానీమపితాదాత్మ్యం
 మమప్రాప్తానినువ్రత । త్వద్దశేనాదయంలోకోధాతపాపాభవిష్యతి॥ గాతమే
 నాహృతాగోదాపాగ్మివప్యతిమత్పురః॥ త్వత్పాదస్పర్శనాదేవపావయిష్యతివైజ
 గత్॥ త్వంమయాసహితంలోకాఃప్రదక్షిణమతంద్రితాః॥ త్రికుర్వంతిదినేధానో
 స్తేయాంతిమమవిష్టవం॥ సీతారామంవ్రతంకుర్యాత్తత్రయస్తుమమప్రియం॥ అగస్త్య
 సపురాట్రోక్తంసుతీర్ణాయపురాతనం । సోత్రంధుక్వాఖిలాభోగానంతేమత్సా
 మ్యమాప్నుయాత్ । బ్రహ్మ॥ ఇత్యామంత్యోగిరింరామస్తవైవశిఖరేవనత్॥ శం
 ఖచక్రధనుర్భాణానకీసహితఃప్రభుః॥ వైకుంఠవత్సదాతస్మిన్వైకుంఠపురవాసిభిః॥
 సహితస్సర్వలోకానాంకామితాథప్రసిద్ధయః॥ తదాదిసర్వలోకానాంపూజ్యో
 భూద్గిరిస్తమః॥ తావాత్క్యద్రామభద్రేణరామఏవాభవద్గిరిః॥ స్నానందానంజ
 పోయజ్ఞాః॥ బ్రహ్మసంతర్పణాదికం॥ యద్యత్కరోతిభద్రాద్రాశస్త్రతోగతిగుణంభ
 వేత్॥ అన్యత్రబ్రాహ్మణానాంతుకోటిం సంభోజ్యయత్నతః॥ వారాణస్యామిహైకే
 నభోజ్యమానేనతత్ఫలం॥ కాశ్యాంద్విజానాంసాహస్రంభోజయిత్వాతుయత్ఫ
 లం॥ తత్ఫలంభద్రశిఖరేద్విజన్యైకస్యభోజనాత్॥ సంప్రాప్యరామనవమీంతులసేద
 త్వాదైవస్సంపూజ్యభద్రగిరివాసినమాదిదేవం॥ కృత్వోపవాసమథజాగరణంచమ
 త్యోసాన్తౌ త్వదంరఘుపతేః పరమంప్రయతి ॥ యస్తురామనవమీదినేహ
 రింభద్రతీర్థానిలయం సమీక్షితుం । గచ్ఛతిప్రముదితఃప్రతివత్సరం సోశ్వమేధ
 ఫలమక్షయంభవేత్ । బ్రహ్మహంవాసురాపీవాస్తేయాచగురుతల్పగః॥ భద్రాద్రినిల
 యంరామనత్వాపాపైఃప్రమమచ్యతే । యస్తుతత్రత్యశేత్వాగ్రీవాభద్రాచలస్
 మిపతః॥ తస్యరామస్సవ్యయంసాక్షాత్స్వస్వరూపందిశత్యజః॥ శ్రీమద్భద్రశిలోచ్ఛ
 యస్యపరితఃక్రోశద్వయాభ్యంతరే , తీర్థాన్యర్చ్యదసంఖ్యయాత్రిజగతాంసారా

శీరామాజ్ఞయా! నిత్యంసన్నిహితానిసంతినితరాంగోదావరీపార్శ్వయోస్తస్తాద
త్రదీనత్రయంవసతియఃప్రాప్నోతివిష్టోఃపదం ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవముక్త్యాత్మజంబ్ర
హ్మనారదంభగవత్ప్రియం! జగముభవనంసోపినారదఃపాయశోభువి । అవసద్రా
ఘవక్షేత్రేరామదర్శనలాలసః । గాయత్రీశ్రీరామనామానిబోధయత్రవణాధీశ
సః! అటన్నపిజగత్కల్పస్త్వంప్రాయోభద్రాచలస్థితః । ఏవంప్రభావంతత్త్రిణం
సంతేపాతకధితంమయా । నశక్యతేవిస్తరతోసంతేపాతకధితంమయా! నశ
క్యతేవిస్తరతోవస్తుందశశతైరపి । పశ్యమాభిముఖోయత్రరామస్తీవతిసానుజః ।
శంఖచక్రధనుబాణధరస్సీతాసమన్వితః । యత్రగోదావరీపుణ్యదక్షిణాభిము
ఖశుభా! యత్రభద్రాచలోరామస్సేవానిమగ్నాంసాంతరః! తత్రైవముక్తిస్సులభాక
లౌనాస్యత్రశానక । యస్తుప్రదక్షిణంకుర్యాద్భానువారేచలౌత్తమంభూప్రద
క్షిణతఃపుణ్యంప్రాప్నోతిసనరోత్తమః॥ సాత్త్వాప్రాతశ్శుభోదేదినకరచివసేగౌ
తమస్యాఘనాశే ధ్యాత్వాస్సీతాసమేతంహృదిరఘుతిలకంభద్రమద్రింప్రణమ్య । గ
త్వాసంపూజ్యరామంగిరివరశిఖరేసీతయాసన్నిష్ఠంభుక్త్యాభోగానిహేష్టానమగ
వరసుఖంముక్తిమంతేప్రయాతి॥ రామస్తామరసేక్షణాజలధరశ్యామఃకుమార్యాఘ
వస్సంయుక్తఃపరమానురక్తమనసా సౌమిత్రితానంస్తుతః! అతాదిప్రతిపక్షస్య
క్షుచిచరాధ్యక్షేనమితారతశ్శంఖారీఘశరాసనోవతుసనో భద్రాద్రిమూర్ధిఎ
స్థితః॥ ఏతద్బద్రగిరింద్రపుణ్యచరితం శ్రీరామనామాంకితం శ్రద్ధాఘజపయాప
తఃపరిపలేన్నత్యంతికాలంసుధీః! సంసారాంబుధిమాశువత్సపదవస్త్రీత్యాపిగు
ప్తామయాం శ్చిత్వాత్మవహానుఖంభవభయం ముక్త్యావ్రజేద్రాఘవం॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే

భద్రాద్రివణానంనామ

ద్వాదశో త్తరశతతమోధ్యాయః.

త్రయోదశో త్తరశతతమోధ్యాయప్రారంభః.

శ్రీనారదఉవాచ॥ భగవత్సర్వమాఖ్యాతం మాహాత్మ్యమఖిలంత్యయా!
గౌతమ్యాస్సర్వపాపఘ్నం సర్వజ్ఞేనత్వయావిభో । గోదాయాస్సప్రధాబ్రోక్త
స్సంగమస్సరితాంపతా! త్రుల్యాత్రేయీభరద్వాజే గౌతమీవర్దగౌతమీకౌశికీనా

హాసిష్టా సప్తభాగాఃకృతాఃపురా|తేహంనామానిమసిభి నిఁదఁష్టాసిస్వనామ
భిః|తుల్యాకేనాహృతాపూర్వం కేనతుల్యాభవత్పురా| ఏతదాఖ్యాహిభగవతః
పృచ్ఛతోమేత్రకారణం|| బ్రహ్మవాచ ॥ వడ్ధిర్భాగైః సత్రైస్తుల్యా స్వసామ
ధ్యాత్వమనాగతా|ప్రవిష్టాసాగరేతేన తుల్యభాగేతితితా|తుల్యాసంగమమా
హత్త్వం శృణవత్సోమితత్వతః| యస్యశ్రవణమాత్రేణ నరసింహఫలంలభత్|
ఆసీత్సాన్వయంభవోనామమనరైర్బ్రహ్మణస్సుతః | ప్రియవ్రతోత్తానపాదా పు
త్రోతస్యబధూవతుః|తిస్రికన్యాశ్చవరజా స్తయోరేవాభవన్పురా|ఆకూతిదేవ
వహూతిశ్చప్రసూతిశ్చైవనామతః|ఆకూతిరుచయేప్రాదాత్కదమాయవమ
ధ్యమాం|ప్రసూతింజగ్యమౌపతుః | ప్రజాపతిరకల్తమః | శతాధికంజనయామాన
ప్రసూతికన్యకాశ్శుభాః|తాసాంత్రయోదశప్రాదా త్క-శ్యపాయమహత్త్వ సేన
స్త్రువిశేషసంఖ్యాకాసోమాయాదాత్పిజాపతిః| సప్తధర్మాయచైవై కాంభవా
యద్యేగ్మయేదదా|చంద్రస్తురోహిణీదేవ్యా మానక్రోహనిశంవిభుః|బుధశేనది
వారాత్రం గ్రామ్యధర్మేషుస క్తః|అవశిష్టాస్తువడ్ధింశ ద్భార్యాఃస్వప్నేపినేచ్ఛి
తాః|ఆజగ్తుజనకస్యాంతే దుఃఖితాశ్చారుదశనాః| దక్షాయస్వప్రియోదంతం
ఆచఖ్యుస్సర్వమెవతాః|తతోదక్షఃప్రచుకుపే చంద్రాయామితవిక్రమః| శశాపకు
పితోదక్ష శ్చంద్రమాపూర్ణ తేజసం|త్వంయత్కుణాగ్ర సచేహూ నిస్తేజావిగతప్ర
భాః|మామవజ్ఞాయతేచక్ష మత్కన్యాశ్చవమానిలాః | ఇతిశస్త్రస్తదాతేన చం
ద్రోవైవిగతస్త్వయః|గతసత్కోగతకలో యత్కుణాగ్ర సప్రిగ్రహః|దుఃఖితఃప్రయ
యాద్రష్టుం దేవంనారాయణంవిభుం | శరణ్యంసర్వసత్త్వానాం శరణాగతవత్స
లం|దండవత్ప్రశీపత్త్వాగ్రే ప్రాంజలిఃప్రియతోవిభుం | జైవాత్సకఃప్రియత్నైవ
స్తోతుంభక్త్యోపచక్రమే || చంద్రః|జయజయపరమేశ్వరాతిఃహరిక్ సకలజనాం
తరభావభావితాత్మక | జయజయనిఖలేశనావతారప్రణతజనాఖిలమానసాధి
హరిక్|జగదుదయవినాశపాలనాధికం త్వమిహవిభాసిగుణలీయానుబద్ధః| విధి
హరిహరనామభేదా ననుసరసేహవిశుద్ధబోధరూపః| అపరిమితభవాభే స్తారణా
యుష్ణవస్త్రం త్రిజగదుదయరత్నానాశహేతుస్త్రమేకం | సదసదఖిలవిశ్వంత్వ
స్త్రయంతత్ప్రధానంరవిశశిఖితేజాః కేనశక్యోధిగంతుం|అకతాఽరంకతేత్వమ
గమపిమ్యతోగ్యశగఇత్యవిచ్ఛిన్నం ప్రాదేశఇతికవిశుద్ధంజడఇతి|అబుద్ధత్వద్భావః
ప్రకృతిపరమంతోరీరముపతేనబధ్నా త్యాత్మానంపశురన్యతసంకల్పనిగతైః|జగద
నిచుకుంతుం|దంతు మానెంద్రిజాలం సతతసుఖవిహీనందుఃఖిమోహభివృత్తం|త్వ

యసతతసుఖైస్త్రి నిత్యబోధస్వరూపే సదివసుఖమివాభాశ్యైవ నిత్యస్వరూపం ।
 అంతశ్శరీరేపిభవంతమేకం మాగ్గంతిచానంతమస త్యజంతః । రజ్జుంసదాసంతమ
 పిహ్యసంతం సర్పంవినాయంతిముప్రీవిణాః । తదాపిభక్తింభవతోవినాతే మా
 గ్గంతినిత్యంశ్రుతిభిఃపరైః । నైవానువందంతపరాత్మతత్త్వం వసాకాయతేనా
 పివినాత్వదంఘ్రిం ॥ త్యక్త్వాసమస్తవిధివాచవిచారమన్య ద్భానేప్రియాసమవేమం
 త్రివిశేషజాలం । త్వత్పాదపద్మయగళంసగుణంసమంతో జీవంతితేపరమహంస గ
 ణంప్రియాంతి । తస్మాదహంభవసుఖం పఠతోవిస్మయ కర్మాత్మకం త్వదధికారమి
 మంచహితాత్వా । త్వన్నామకీర్తనపరఃపదసేవయాతో జీవామిసంస్మృతిపదంసప్రస
 ర్భజామి ॥ అగణితగుణసత్త్వంవీతమాయాప్రపంచంవిదితసిగమతత్త్వంవిశ్వమూలం
 వరేణ్యం । కరకృతధరచక్రం కాద్రవేయారివాహం శరణముపగతోహం త్వాంచ
 దానందకందం ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ వరదోస్త్రివరంవత్స యత్రైమనసివతకతే ।
 దాస్యామ్యత్రనసందేహా స్త్రిదశైరపిదులభం ॥ సోమః ॥ యదిదాస్యసి మేదే
 వ వరంవరద రాజసి । త్వత్పాదాం బుజయోర్భక్తి స్తవ్నామ స్మరణంస
 దా । త్వద్భక్త సేవామేఘాయా జన్మజన్తాం తరేష్వపి ॥ శ్రీభగవానువా
 చ ॥ భవత్సేవం త్వయా యద్య ద్వాంఛితం మనసిస్థితం । మద్దశేన మ
 మోఘంతే మమభక్తౌసి మాఖిద । దక్షశాపేనమహతా యత్క్షణాగ్రస్తవిగ్ర
 హః । యదథమాగతోసిత్వంనిష్కళోవిగతప్రభః । బ్రహ్మశాపనివృత్త్యథకం గచ్ఛ
 గోదావరీంశుభాం । తత్రాపితుల్యభాగాయాస్సంగమస్సరితాంపతా । అహమ
 ప్యాగమిష్యామితవహేతోస్తవయాసహ । నివసిష్యామితత్రైవయావదాధూ
 తసంప్లవం । తత్రస్నాత్వాత్వమప్యాశుస్థాపయిత్వాశీవంవిభుం । దక్షశాపా
 ద్వినిముక్తస్సద్యఃపూణకళోదయః । భవిష్యసితదాతీథకంత్వన్నామ్నాప్ర
 ధితంభవేత్ ॥ బ్రహ్మ ॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయావిష్టు స్తేనైవశశినాసహ । ఉవాసప
 రిపూణోకపితత్రభక్తజనప్రియః । తదైవగత్వాసోప్యాశు తుల్యాసంగమముత్త
 మం । స్నాత్వాతత్రశీవందేవం స్థాపయిత్వా యథావిధి । పూజయిత్వా తదాదే
 వంనానాబలిభిరావృతం । సద్యఏవవినిముక్తో బ్రహ్మశాపాత్పరంతపః । సోమ
 నామ్నాభవద్దేవ సోమేశ్వరఇతిశ్రుతః । దశేనాద్యస్యదేవస్య సర్వక్రతుః
 లంలభేత్ । సప్తభిగాతమిభానై ర్యత్ఫలంకథితంమహత్ । ఏతే వతు తత్పు
 ణ్యంతుల్యాయా స్సంగమేభవేత్ । తస్మాత్సాతుల్యభాగేతి నామ్నాఖ్యాతా
 భవద్భువి ॥ బ్రహ్మహత్యానిపాపాని బహుజన్తాజీతాన్యః । స్నాత్వాతత్రవిము

చ్యేతసద్యవనసంశయః|సోమవారేత్వమావాస్యాయదాభవతినంగతా| తదా
కోటిగుణంపుణ్యం తుల్యాయాస్సంగమేశుభే | అన్యత్రేభేషువిఘ్నావై సంభవం
తినహాస్రశః|అత్రతద్విఘ్నహాన్యభాం గణేశస్వయమాస్థితః | తత్రతీభాసహ
స్రాణిపంచసంతిప్రధానతః | విష్ణుతీభాంతథాబ్రహ్మ తీభాంసోమేశ్వరం శు
భం|ఏతాన్యత్రప్రధానాని సంతివైతత్రకోటిశః | అనుదినమపియశ్శృణోతిపు
ణ్యం, చరితమఘాఘహరంశశాంకవిస్తోః | సతుభవమపహాయతుల్యభాగా,
జలనిధిసంగమజంఘలంభేతే||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే గాతమీమాహాత్మ్యే తుల్యభాగాసముద్రసంగమబ్ర
హ్మవిష్ణుశశాంకవినాయకాదిపంచసహస్రతీభావణకసంనామ
ప్రయోదశోత్తరశతతమోధ్యాయః.

చతుదశోత్తరశతతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం నారదఉవాచ|| సేంహస్థితేదేవగురౌ ద్వాదశాహనివాసినా| తీర్థక
రాజేనగాతమ్యాం కుత్రయోగోమహాభలః | స్నానస్యచవిధిఃకోత్ర సమ్యగాచ
త్వమేప్రభో|తత్రస్నానాదికంకృత్వా ముచ్యతే కమలాబంధనాత్||బ్రహ్మే || య
దాస్వాఘనివృత్త్యభాంశిరస్థాంశూలపాణినః | జహారసజటాంగం గాంగాతమీం
భగవాన్పుషిః| తథాహరజటాభార మశక్తోవోఘమంతరా | సహ్యపాచే బ్ర
హ్మగిరౌపపాతమునిపుంగవః | పతితేతుమునాతత్ర సజటాసాసరిద్వరా| పపా
తచధరోత్సంగే ధారయంతీనిజంవపుః | సుశ్రాంతంమునిమూలోక్యజటాభారవి
పీడితం||ప్రాహతిక్యపయాబ్రహ్మక్ స్తూయమానామహాషికభిః||శ్రీగాతమ్యువాచ||
అలంభేదేనతేవిప్ర మాంమావహజటాగతాం | తిథ్యత్వత్రధరోత్సంగే పుణ్యా
పురభిదోజటా|అహంత్యామనుయాస్యామి యత్రమాంనేతుమిచ్ఛసి| ఆజ్ఞయాదే
వదేవస్య మాతేతాథూద్విచారణా | ఇతిశ్రుత్వావచస్తస్యా స్సంతుప్త హృ
దయోమునిః|నినాయస్వాశ్రమంతత్ర యత్రైవసఃప్రాప్తవాన్పురా| సాపిసిద్ధషిక
గంధర్వైస్తూయమానాసరిద్వరా | తమేవానుయయాబ్రహ్మక్ గాతమంతప
సానిధిం|తస్యాశ్రమపదంగత్వా పావయిత్వాచతంమునిం | గంగాతుగౌతమీ
త్యాఖ్యాం ప్రాపలోకేషు విశ్రుతాం| తతస్తాంసహితైశ్చిమైః ప్రత్యుద్యాతా
మహాషికాయః|వసిష్ఠోతిభిః|రద్వాజో కణ్వోద్యాస్తపసాంవరాః | దక్షిణోదధి

తీర్థస్థాః పరమాధైర్యకనిశ్చయాః । వికతకవిహాగక్రాంతా భవాద్ధిం సంతతి
 షణ్ఢః! తేతాంజలమయీంశంభో మూర్తికంసన్నిధికాంతయా । అస్తువన్వివి
 ధైర్వాక్యైః కృతాంజలిపుటాస్తథా॥మునయఊచుః॥ నమస్తైఃఖిలపాపఘ్నిన
 మస్త్రైలోక్యభూజితే । నమోబ్రహ్మప్రియేదేవి కమండలుకృతాలయే । నమో
 వ్రేకుంతపాదాబ్జమకరందాయతేనమః । నమోహరజటాబాట కృతావాసైక
 షారిణే! గంధేసునందేవరదేమందాకినిసరిద్వరే । గోదావరిజగన్నాథే గాత మి
 త్రాహీసర్వదా! ఇతిసంస్తుత తాంతేసాం గంగాంజ్ఞాత్వామనీషితం । చాక్షిణ్య
 నాద్ధిమగమ త్వాపయంతీ తదాశ్రమాక్ । యస్యయస్యాశ్రమపదం ప్రాప్య
 గాత్యరితాంపతింతన్నామ్నగీయతేనైకాప్యశేషాఘవినాశినీ! ఏకాబలమయీ
 మూర్తిక బణహూరూపాబధూవహా । తపస్విహేతమిచ్ఛంతీప్రయాతాదక్షిణా
 ణ్ఢవం! ఆరభ్యాదౌహరజటా మాసముద్రతటంమునే । పదాత్పదంస్నాన ఫ
 లంశతో త్రరగుణంమునే! యావదాక్రమతేవారి సాముద్రంగౌతమీమధి! తత్రీన్నా
 నేనయత్పుణ్యం నాహంవణ్ఢయితుంక్షమః । ఉత్పాలమపివషాసు గౌత
 మ్మాయుత్రకుత్రచిత్! స్థితమంభశ్శోపరాగతుల్యం పుష్కరయోగకే! బ్రహ్మహరి
 హారశ్చైవ గౌతమ్యాంజలమాణ్ఢదం । తిష్ఠంత్యాక్రమ్యసింహస్థేగురౌ డ
 వషిణభిస్సహ! తస్మాత్సింహగతేజీవే గౌతమ్యాంయత్రకుత్రవా! స్నాతవ్యమన్యధా
 బుద్ధిర్నస్నానఫలమూర్తి! ఆత్రేయీకౌశికేకణ్వాగౌతమీవృద్ధగౌతమీ! భారద్వా
 జాచ వాసిష్ఠా సప్తభేదేతి గౌతమీ । త్రియంబకాదాసముద్రం గౌతమ్యాం
 యత్రకుత్రచిత్ । తీర్థరాజేన సహితా న్నిష్ఠంత్యస్యాం సురేశ్వరాః । ఇ
 దంశ్రేష్ఠ మిదంసతి తస్మాచ్ఛ్రేయోద్ధిభిర్నరైః । ఉపరాగేవ సింహాజ్యే నైవ
 కార్యా విచారణా । శ్వోభావినిమునేయోగే శుచిస్సాక్షిత్వై కభుజ్జరః ।
 జితేంద్రియోధశ్శాయీస్యాధ్యాయక్ నారాయణంహరిం! ప్రాతస్సముత్థాయశు
 చిః ప్రయతేంద్రియమానసః । సంధ్యాదివిధివత్కృత్వా స్నానంకుర్యాత్సరిజ్జ
 లే! అథోపవిశ్యవిద్వద్భిః దేశకాలౌచకీతకయక్ । స్నానార్థంపరిసంకల్ప్య
 గృహీత్వాఘ్రిణంయథావిధి । ఇతిదద్యాచ్చగౌతమ్యాం ప్రాజ్ఞుభూభిముఖోపి
 వా । త్రియంబకజటాద్భూతే గౌతమస్యాఘనాశనినస్తథాబ్ధింగతేగంధే గృహ
 ణాఘ్రిణంసమోస్తుతే । తతఃపితామహేశాన విష్ణునాం పుష్కరేజ్యయోః ।
 దేవషిణపితృసిద్ధభ్యో దత్వాఘ్రిణం స్నానమాచరేత్! చతుర్థకజజగత్సృష్ట

త్యలోకస్థితావ్యయః సరస్వత్యాచనహితో గృహణాఘ్నంనమోస్తుతే । అష్ట
 మూతేమహేశాన గంగాధరకృపానిధే । శౌర్యానహగృహణాఘ్నం య
 థోక్తఫలదోభవపుష్కరాక్షుజగన్నాథలక్ష్మ్యసహజనాదనః । అఘ్నంగృహ
 ణగౌతమ్యాం సింహాయుక్తేబృహస్పతే । తీర్థరాజమహాభాగ పుష్కరాక్షు
 నాశనపుష్కరాఘ్నంగృహణేశ సవతీర్థాభిపూజితః । బృహస్పతేసురాధ్యక్ష
 గురోదేవనమస్మృతః । గృహణాఘ్నంమయాదత్తం సింహస్థాభాగ్యయానహ ।
 ఇంద్రాద్యావనహరుద్రా స్సాధ్యావిశ్వేతథాశ్వినౌ । సానుగాశ్చసురాస్సర్వైశ్చ
 ఘ్నాంత్యఘ్నంమయోద్ధృతః । మనయోవాలఖిల్యాద్యా స్సప్తచైవమహాషణః ।
 సింహస్థితేదేవగురౌ గృహ్లాంత్యఘ్నంమయోద్ధృతః । అగ్నిష్వాత్తాబహిషణః
 కవ్యవాహనలార్యమాః । అజ్యపాఃపితరస్తవర్ష్యంగృహ్లాంత్యపిచసోమపాః । సనకా
 ద్యాస్తథాసిద్ధాః కపిలాద్యామహాజనః । తేగృహ్లాంతుమయాదత్తమర్ఘ్యంసింహగ
 తేగురౌ । ఇతిక్రమేణదత్వాస్త్వందర్శపాణిసమహితః । ధ్యాయేద్గంగాంపాపహ
 రాంగౌతమీంభక్తిసంయుతః । శ్వేతాంబరాంశ్వేతపద్మాంశ్వేతమాల్యానులేపనాం ।
 శ్రోత్రంహంససమారూఢాం ప్రసన్నాంచవతుభుజాం । చక్రత్రీశులసవరమ
 త్సుమాలాంచబిభ్రాంతిం । దివ్యధూషణసంయుక్తాం బిహ్మావిష్ణుశివాత్మికాం । ఏవంధ్యా
 త్వాసమభ్యర్చ్య నమస్కృత్వాతు గౌతమీం । ఉక్తదానానిదద్యుస్తాం యథా
 శక్త్యాచ యేద్ధరిం । ఏతత్పుష్కరకాలా దావంతేచైవంకరోతియః । సంపూ
 జ్యవిప్రాగౌతమ్యాం నభూయోజన్తభాగ్భవేత్ । ఇత్యేతద్గదితం । బహ్మ మా
 హాత్మ్యంపుష్కరస్యచ । గౌతమ్యాంసింహగే జీవేమన్యచ్ఛ్రీతుమిచ్ఛసి ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణేగౌతమీమాహాత్మ్యే,

పుష్కరగౌతమీప్రశంసానామ

చతుర్దశోత్తరశతతమాధ్యాయః.

పంచదశోత్తరశతతమాధ్యాయప్రారంభః.

ఓం బ్రహ్మేవాహమ్ ॥ అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి గంగాసాగరసంగమం । వసి
 ష్ఠమనిసీతాయా గంగాయాస్సాగరస్యచ । తయోమేధ్యగతావేదిరం తవేదీతివి
 శ్రుతా । యత్రాస్తేనృహరిస్సాత్మాజ్జగతాంహితకామ్యయా । యత్రతేత్రా
 ధిపస్సాత్మాస్మీలకంతస్త్రిలోచనః । హిరణ్యాక్షస్యదైత్యస్య పుత్రోరత్నవిలోచ
 నః । గంగాతీరం సమాసాద్యతపస్తేపేసుదారుణం । నిరుద్ధవాయుపాకృతః

శంకరప్రియకామ్యయా | పద్మానామయుతందైత్యః స్థానపథ్యాననిశ్చలః | తస్మై ప్రస
 నోష్ఠభగవాన్ మహాదేవశ్చివాన్వితః | ఆరుహ్యవృషభంస్వంస్వప్రమధైః పరివేష్టే
 తః | ప్రాదుర్భూతః పురస్తస్య దైత్యోఽఙ్గిషేతచాబ్రవీత్ | తతః కన్తిల్యనయనేదృష్ట్వా
 సౌరత్పలోచనః | ప్రాంజలిః పురతస్థిన్వత్పాతృష్టావవృషభధ్వజం || జయజయశంక
 రసోమసురేశ త్రిభువనపూజితపాదపరేశ | జయజయజగతాం నాథవినాథ ప్రణత
 జనావనభక్తసురద్రో || తతః ప్రహస్యభగవాన్ వరంవరయదైత్యపాయధేష్టమితి
 చప్రాక్తో హమాన్తః శివీలోచనః | ప్రాహ బద్ధాంజలిదేవం శంభోమద్దేహత
 స్సుతాత్ | రక్తాద్రణుషయా సంఖ్యా తావంతస్యదృశామమ | బలవీర్యమశూ
 త్సాహే రాతిష్ఠంతురిపుక్షయే | శత్రూన్వినాశ్యమద్దేహే ప్రవిశంత్యసురాంపు
 నః | ఏవం శ్రుత్వా మహాదేవో విచింత్యాత్మద్భుతంవరం | దదావదేయమపితం త
 పసూతస్యతోషితః | ఇథంవరంసతుప్రాప్య గత్వాచైవ త్రివిష్టపం | దేవాన్ సంవీడ
 యామాన ద్రాహ్మణాన్ గౌహవిభుజః | ఏతద్దాత్వాకౌశికస్తువసిష్ఠేనవిరో
 ధవాన్ | అరుంధత్యాసుతంజ్యేష్ఠం శక్తినామానమద్భుతం | భక్షయిత్వా తథా
 స్యాంశ్చభోక్తుం సముపచక్రమే | అరుంధతీరురోదాథ దధౌచస్వపతింమునిం |
 తదాగత్యవసిష్ఠస్తు జ్ఞాత్వాసుతవధంమునిః | ప్రహ్లాదవరదంవిష్ణుం నృసింహమ
 పరాజితం | శరణ్యంసహలోకానా మాపన్నాతినివారణం | తదాహరిః
 ప్రాదురభూల్లిత్యై గరుడవాహనః | వసిష్ఠస్యా పదందృష్ట్వా ప్రాక్షిప
 చ్చక్రముత్తమం | దైత్యస్యనాశనాథాయరత్ననేత్రస్యసంస్ఫురత్ | తచ్చక్రంత
 చ్చదేహేతు మమస్థానాన్యనాశయత్ | తథాసుప్రావరుధిరం దేహాదైత్య
 స్యపాప్తనః | తదోత్పన్నాస్తదాకారా అసురాబలదక్షిణతాః | సుతృప్తా
 న్నవశస్త్రాధ్యాప్రాప తస్గరుణోపరి | యుద్ధంతదాభవద్ధోరం దైత్యానాం
 గరుడస్యవ | విష్ణుచక్రంప్రయుజ్యాథ చిచ్ఛేదాసురనాయకాన్ | తేహందే
 హాత్మముద్భూతారక్తకుల్యామహానదీ | గంగాయాంసంగతా సాతుతేహం
 ముక్త్యై పరంత్యథాత్ | తతః ప్రభృతితాం కుల్యాం ధూతభేతాశ కాద
 యః | అతీత్యగంతుంనోశక్తా నృసింహస్యాంతికంహరేః | తదారభ్యనృసింహస్తు

వసిష్ఠేనసుపూజితః। అంతర్వేద్యామావిరభూల్లోకానాంహితకామ్యయా। స్నా-
 త్వాపాగరసంగేతుయేపశ్యంతిన్యకేనరిం। సర్వావోగానవాప్యేహప్రయాం-
 తిహరిమందరం। యేప్రయచ్ఛంతిదేవాయస్వణంవస్త్రమధాపివా। కర్ప-
 రాగరువుష్మాణితేయాంతిసురమందరం। మహిమాత్సవేషుసర్వేషు అంతర్వే-
 ద్యాంస్థితానరాః। నృహరియత్రపశ్యంతిగభావానం సవాపుయః। గ్రహ-
 ణాదిసుపుణ్యేషు పర్వస్వభోదయాదిషు। స్నాత్వామహిమదధౌయేతుదత్వా-
 దానంస్వశక్తితః। నృసింహంపూజయిత్వాత్మశక్త్యాభక్త్యాచ మానవాః। ప్రయా-
 తిపరమంస్థానం యత్సరైరపిదులభం। అష్టాశీసహస్రేషు పత్సరేషు మనీ-
 శ్వరాః। కాశీవాసేనయత్పుణ్యం ప్రాప్నోతినియతోనరః। అష్టాభిరేవరాత్రీభిస్తస్మ-
 లంపురుషోత్తమః। ఉపాస్యశ్రీజగన్నాధమంద్రద్యుమ్నపూజితం। యత్పులంసమవా-
 ప్నోతిహ్యేకస్యాంశితద్భవేత్। ఇంద్రద్యుమ్నస్యరాజషేర్భాగ్యేనజలధేస్తతే।
 యథాప్రాదురభూద్విష్ణుదాతుబ్రహ్మవపుస్సవ్యయం। తద్వైవతుశిలారుషీ-
 వసిష్ఠస్యాశ్రమేహరిః। నివసజగతాంపుణ్యంభాగ్యేనభువివీలయా। గౌతమం-
 తుసమారాధ్యవసిష్ఠోమునిస్తతః। స్వరామ్నాగౌతమీంసీత్వాసంగమయ్యమ-
 హిమదధౌ। జగతాముపకారాయవసిష్ఠస్యాశ్రమేకరోత్। బ్రహ్మ॥ ఏవమేషా-
 మహాపుణ్యావాసిష్ఠీనామగౌతమీదర్శనాత్సృశానాత్పానాదపునర్భవదాయినీ।
 అస్మాన్తుమహిమానంకోవణయేద్దివిశేషవి। అశక్యంమమశంభోశ్చనాతఃపుణ్య-
 రాఘవిక్షేత్రాధిపత్యేభగవాన్ధీతశ్శంభుస్సనాతనః। గంగాసాగరయోగ్నం-
 ధాజగతామిష్టదానకృత్। తంసుసంపూజ్యదేవేశంభక్త్యాస్తుత్వాప్రణమ్యచ। ప్ర-
 యాతిశివసాలోక్యంసర్వకామఫలాన్వితః। తత్రస్నాత్వాపితృనృన్తుతర్పయే-
 త్త్రివారిశాపిండాదిదానైర్గోవస్త్రధూహిరశ్చైర్ద్విజాన్యశేత్। సయాతి-
 పితృభిస్సర్వకంస్వకులైస్తుసమన్వితః। అత్రాంతకాలేమత్యేకస్తుగౌతమ్యాము-
 దధేశ్చవాజలేత్యజతియేప్రాణానపిపాపకృతోజనాః। విష్ణుదూతైఃపరివృతావి-
 మానేషుసుపూజితాః। ప్రయాంతిపరమంస్థానంయత్రదేవశ్చతుర్భుజః। మాసమా-
 శ్రంతిలాహరిః। ప్రసుప్తేషుధుసూదనే। యోవసేత్తుత్యగ్రిహంపుణ్యంకాశ్యాంయు-

గసమంలభేత్ | ఫలమాప్నోతిమనుజ స్వేకద్విజసుభోజనాత్ | అశ్వమేధ సమాస్ర
స్యవాజపేయశతస్యచ | యతిమారాధ్యచాత్రైక మన్నదానప్రదానతః | భూ
చక్రస్థితభూదేవభోజనే తత్ఫలంలభేత్ | యేస్వబంధూక్ సముద్దిశ్య బంధువ
గఽలతాచరాః | మహాదధానిమజ్జంతి తేపియాంతిపరాంగతిం | బ్రహ్మణేయా
సితీధాకానిసదాతిష్ఠంతిసాగరే | అతోస్త్రిన్వర్వసుస్నానం సర్వతీర్థఫలప్రదం | బ
హునాత్రకిముక్తేనమునివర్యపునఃపునః | నాంతర్వేద్యాస్సమంతీర్థకం జగత్స్వ
సినవిద్యతే ||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

అంతర్వేదితీర్థకైత్రోవణకనంనామ

పంచదశోత్తరశతతమోధ్యాయః.

అథమాహాత్మ్యశ్రవణఫలశ్రుతిః

౨౦ బ్రహ్మవాచ || గోదావర్యాశ్చమాహాత్మ్యం శృణుయా ద్భక్తిమా
న్నరః | సవిధాయేహపాపాని విష్ణులోకేమహీయతే | అధ్యాయస్యాష్టకం బ్ర
హ్మక శృణోతిశ్రద్ధయానరః | సపుత్రవాక్ధనాధ్యక్ష అంతేవిష్ణుపదంవ్రజేత్ |
అంత్యాధ్యాయస్యశ్రవణోత్సంపూర్ణఫలమాప్నుయాత్ | యస్తుగోదావరీ తీరే
మాహాత్మ్యంశృణుతేయది | స్వగంయాంతిహితరవీకవింశతివంశకాః | వత్తరం
పూజయేత్పశ్చద్వస్త్రీస్వగంవిభూషణైః | తస్యప్రీతోమహాదేవస్సర్వైశ్చర్యం
ప్రియచ్ఛతి | బ్రాహ్మణానోఽభయేత్పశ్చద్వధాశక్త్యనుసారతః | సర్వంతదక్ష
యంవిద్యాద్గోదావర్యాఃప్రసాదతః | గోదావర్యాశ్చమాహాత్మ్యంశ్రుత్వాన్వై

భక్తిమాన్వరః । ఋకోభపతిజన్మావివాచకంనార్చయేద్యది । శ్లోకంవాక్లోకః
దంవాక్పూజయాద్భక్తిమాన్వరః । తస్యప్రీతోన్వహంవిష్ణురాత్న సాయుజ్యమా
ప్రయత్న్ ||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే.

శా త మి మా హం త్యై సంపూర్ణం.

శుభమస్తు.

శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః

సప్తసాగరమహాత్మ్యే, తుల్యసాగరసంగమమహాత్మ్యే ప్రారంభః.

నారదః॥ భగవత్ సర్వధర్మజ్ఞ మహాత్మ్యే మఖిలంత్వయా ! గౌతమ్య
 స్సర్వపాపఘ్నం సర్వజ్ఞేనత్వయా విభా । గౌతమ్యస్సప్తసాగరప్రోక్త స్సంగమ
 స్సరితాంపతాత్తుల్యతేయీభరద్వాజీ గౌతమీవృద్ధగౌతమీ । కౌశికాచ వసి
 స్థాచ సప్తభాగాఃప్రకీర్తితాః॥ తేషాంనామానిమునిభి నిఁదీప్తానిస్వనామభిః॥
 లోకేకే నాహృతాపూర్వం కేనతుల్యభవత్పురా । ఏతదాఖ్యాహిభగవత్పృ
 చ్ఛతోహ్యత్రకారణం॥బ్రహ్మ॥ తుల్యసంగమమహాత్మ్యం శృణువత్స్యేమి తత్త్వ
 త్తః॥యస్యశ్రవణమాత్రేణ సర్వక్రతుఫలంలభేత్ । ఆసీత్స్వామిభవోనామమ
 నురైవబ్రహ్మణస్సతః॥ప్రియవ్రతోత్తనపాదౌ పుత్రౌతస్యబధూవతుః । తిస్రఃక
 న్యాహ్యపరజా స్తయోరెవాభవత్క్రమాత్ । ఆహుతిఃకవహూతిశ్చ ప్రసూ
 తిశ్చైవభదతః॥ఆకూటింరుదచ యెప్రాదా త్కశ్యపాయచమధ్యమాం । ప్రసూ
 తింజగృహేదక్షః ప్రజాపతిరకల్మషః । శతార్థకంజనయామాస ప్రసూతిః క
 న్యకాశ్మధాః॥తాసాంత్రయోదశప్రాదా త్కశ్యపాయచమహత్త్వనై । సప్తవిం
 శతిసంఖ్యాకా సోమాయాదాత్ప్రజాపతిః । ఉషాఖాయాఖ్యకేన్యే ద్వే సూ
 ర్యాయాదాత్ప్రజాపతిః॥సప్త ధర్మాయదైవై కాంభవాయచదదాప్రభుః॥చంద్ర
 స్తురోహిణీదేవ్యా మాసక్రోహనిశంప్రభుః । బుధుజ్ఞేనదిహారాత్రం గ్రామ్యధ
 మేమసంస్థితః॥అవశిష్టాస్త్రుషడ్వింశద్భార్య స్సప్తపైషిసేషీతాః॥ ఆజన్మజ్జ
 నకాభ్యాశండుఃఖితాశ్చారులోచనాః॥దక్షోయస్వప్రియాధత్వమాచఖ్యశ్సర్వవీ
 తాః॥తతోరక్షఃప్రచుకుపెచంద్రాయామితవిక్రమః॥ శశాపకుతోదక్షః చంద్రమా
 పూర్వతేజసంత్వంయత్క్షణాగ్రీస్తదేహానిస్తేజోవిగతప్రభః॥మామవజ్ఞాయతే
 దుష్టమతగ్నాశ్చావమానితాః॥ ఇతిశప్తస్తధాతేనచంద్రోపివిగతస్త్వయః॥గ
 త్తోగతశ్శ్రీకోయత్క్షణాగ్రస్తవిగ్రహః॥ దుఃఖితఃప్రయయాద్రప్తుంజేవనా
 ణంప్రభుః॥శరణ్యంసర్వలోకానాంశరణాగతవత్సలం । చండవత్ప్రణీ
 పాంజలిఃప్రయతోవిభుః॥జై వాత్సకఃప్రయత్నేనస్తోతుంసముపచ

జయజయపరమేశ్వరాతిహారికసకలజనాంతరభావభావితాత్మకః । జయజయసి
ఖలేశనావతారప్రణతజనాఖిలమానసాధిహారికః । జగదుదయ వినాశపాలనా
ధాంత్యమిహవిభాసిగుణత్రయానుబద్ధః । విధిహరహరిరూపనామభేదాననుసరసి
హవిశుద్ధభోధరూపః । అపరిమితభవాభైస్తారశాయిప్లవస్త్వంత్రీజగదుదయరక్షా
నాశహేతుస్త్వమేకః । సదసదఖిలవిశ్వంత్యన్త్యంత్యత్ప్రభావంరవిశశిఖితే
జాఃకేనశక్యోసిగంతుం । తస్మాదహంభావనుఖంపరితోవిస్ఫుజ్యక్తార్తకంత్వద
ధికారమిదంచహిత్యా । త్వన్నామకీర్తన పదంపదనై ప్రియాతేజీవామిసంస్మ
తిపదంనవునభావామి । అగణితగుణసత్త్వం వీతమాయాప్రపంచం విదితనిగమత
త్త్వం విశ్వమూలంవరేణ్యం । కరధృతదరచక్రం కాద్రవేయాధివాహంశరణముపగ
తోహం త్వాంచిదానందకందం ॥ భగవాన్ ॥ వరదోస్త్వివరణవత్స్య యత్రైమన
సివతకతే । దాస్యామ్యత్రనసందేహా స్త్రిదశైరపిదులభం ॥ సోమః ॥ యది
దాస్యసిమేదేవ వరంవరదరాడసి । త్వత్ప్రదాంబుజయోభాక్తి స్త్వన్నామస్త్వ
రణంసదాత్వద్భక్తసేవామెఘాయా జన్తజన్తాంతరేపిచ ॥ భగవాన్ ॥ భూవ
త్సేవంత్యయాయద్య ద్వాంభితంమనస్థితం । మద్దశన మమోఘంతే మమభ
క్తోసిమాఖిదః । దక్షశాపేనమహతా యత్క్షౌణ్డగ్రస్తవిగ్రహః । యదభామాగతోసి
త్వం నిమగ్నోవిగతప్రభః । బ్రహ్మశాపనివృత్త్యథం గచ్ఛగోదావరంశుభాం । త
త్రాపితుల్యభాగాయాంసంగమస్సరితాంపతా । అహమప్యాగమిష్యామితవహేతో
స్త్వయాసహనివసిష్యామితత్రైవ యావదాభూతసంప్లవం । తత్రస్మాత్వాత్వ
మప్యాశు స్థాపయిత్వాశివంవిధుం । దక్షశాపాద్వినిముక్త స్సద్యఃపూణక
లోదయః । భవిష్యసితదతీర్థం త్వన్నామ్నాప్రధితంభువి ॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయా
విష్ణుస్తేనైవశశినాసహ । ఉవాసపరిపూణోపి తత్రభక్తజనప్రియః । తదైవగత్వా
సోప్యాశు తుల్యాసంగమముత్తమం । స్థాపయిత్వాశివందేవం స్నాత్వాతత్రయ
ధావిధిపూజయిత్వాతథాదేవం నానాబలిభిరావృతః । సద్యఏవవినిముక్తోబ్ర
హ్మశాపాత్పరంతపః । సోమనామ్నాభవదైవ సోమేశ్వరఇతిస్మృతః । దశకనాద
స్యసర్వత్రసర్వక్రతుఫలంభవేత్ ॥ సప్తభిగ్గాతమిథాగైర్యత్ఫలంకథితంమహత్ । ఏ
త్రైవతుతత్పుణ్యం తుల్యాయాస్సంగమేభవేత్ । తత్రస్థాతుల్యభాగేతి నామ్నా
తాభవద్భువి ॥ బ్రహ్మ ॥ సప్తసాగరయాత్రాయా లక్షణంప్రబ్రవీమ్యహం । మ
కామామే కుర్యాద్యాత్రాంసమాహితః । అథవాఫాల్గునమాసే మేష
క్యతే । సప్తసాగరయాత్రాయాం మనోమేష్యయత్త్వితి ॥ తతోగృహ

ద్వీపకేంద్రస్థైర్యమనసికాతమిం నమోదేవిమహాత్పుణ్యే మహాత్పుణ్యజలై
 ర్మృతే । తవయాత్రావిధాస్యామి ప్రసీదపరమేశ్వరి ॥ ఇత్యేవంపాఠకయత్వా
 దా తుల్యతీరంసమావిశేత్ ॥ యానటోపానపశాత్యక్వా దూరాదేవలింక్య
 తాంప్రణమ్యపాఠకయెద్దంగాం సాగరేణచసంయుతాం ముండసాఠకంతః
 కృత్వాస్నానమాత్రంప్రయత్నతః । ప్రాయశ్చిత్తంతతోగ్రాహ్యంత్రత్యైచా
 వ్తజైస్సహ । బ్రహ్మదండం రాజదండం దద్యాద్ధో మిథునం తతః ॥ అను
 జ్ఞాంపాప్యవిప్రేభ్యోవపనం కారయేత్తతః । వాపయేత్తేశత్వశ్రూణ నఖా
 నాంచనికృంతనం । తత్రస్నానంప్రకువీత మృత్తికాగోమయాదిభిః । విలిప్య
 చాంగమంత్రైశ్చ వారుడైరఘమషణ్డైః । సర్వపాపవిశుద్ధ్యర్థం తత్రస్నానం
 కరోమ్యహం ॥ పావనిత్వంజగత్పుణ్యే సర్వతీర్థకమయేశుభే । త్వయిస్నాతుమ
 నుజ్ఞాం మేదేహిసాగరవల్లభే । తత్రస్నానంప్రకువీత నిత్యకమసమాచరేత్ ॥
 ఉపవాసంకరిష్యామి ప్రీతయేతవగౌతమి ప్రసాదంకురుమేదేవినివిఘ్నంప్రతము
 త్తమం తతఃపరేద్యుర్ముతాయ స్నాత్వాసాగరసంగమే । తుల్యయాస్సంగమ
 పీఠ్య తీర్థకశ్రాద్ధంకరోమ్యహం । ఇతిసంకల్ప్యవిధివ చ్ఛార్ధంస్వణేనఘా
 యసా । ఆమేనవాప్రకువీత పితౄణాంపుష్టిహేతవే । అన్నశ్రాద్ధాద్విశే
 షోత్ర విహితశ్చక్ర్యపేక్షయా । అక్షయాజాయతేత్యపిః పితౄణాంనాత్రసంశ
 యః ॥ విశేషాస్పిండదానేన తుల్యసాగరసంగమిష్టిపశ్యణుచాశ్చర్యం సాంప్ర
 తంరోమహాషణం స్నానేనై కేనవిధినా తుల్యాయాంమునిసత్తమ । అశ్వమేధై
 ద్వాదశశభిః యత్యుతంపుణ్యసంచయంతిత్పుణ్యంసమవాప్నోతి నాత్రకార్య
 విచారణాజన్తాంతరసహగ్రేషు మనోవాక్యాయకమభిః । యత్యుతంపాపని
 చయం స్నానేనై కేనశక్యతి । అశ్వమేధస్యయజ్ఞస్య ఫలస్యాంతోహివిద్యతే ।
 స్నానాజితస్యపుణ్యస్య సహ్యాంతోవిద్యతేక్వచిత్ । తస్మాత్సర్వప్రయత్నైసస్నా
 నై దావైశ్చయత్ఫలం । తత్ఫలంకథితంనైవ మయాశక్యంహినారదావీతత్రైస
 కలంవత్సతవన్నేహ త్వక్కితఃతం । సాగరస్యచతుల్యయా స్సంగమంపాపనా
 శనం । యఃపరేచ్ఛృణుయాద్వాపి సర్వాంగమానవాత్మయత్ । బ్రహ్మ
 హత్యాదిపాపాని బహుజన్తాజితాన్యపిస్నాత్వాతత్రవిముక్త్యేతనద్యవీచనసం
 శయః । సోమవారేత్వమావాస్యా యథాభవతిసంగతా । తథాకోటిగుణంపుణ్యం
 తుల్యయాస్సంగమేశుభే । తిస్రఃకోట్యాధఃకోటిచ తీర్థానిభువనత్రయే । ఆ
 యాంతితుల్యభాగాయాం మధ్యాష్టైరవివాసరై । అస్యతీర్థేషువిఘ్నశ్చ సం

భవంతిసహస్రశః తత్రతద్విష్ణునాశాథం గణేశోయంసమాశ్రితః తత్రతీథంస
హస్రాణిపంచసంతిసహస్రశః విష్ణుతీథంతథాబ్రహ్మతీథంసోమేశ్వరంచుభం ।
ఏతేతత్రప్రధానానిసంతివై తత్రకోటిశః ॥ అనుదినమపి యశ్శృణోతిపుణ్యం చ
రిత్యమమోఘమిదంశశాంకవిన్ద్యోః సతుభవమపహాయతుల్య భాగాజనిధిసంగ
మజం ఘంటభేత్ ॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ప్రహ్లాదసంవాదే,

గౌతమీమాహాత్మ్యే తుల్యాసాగరసంగమవర్ణనంనామ

ప్రథమోధ్యాయః

ద్వితీయాధ్యాయప్రారంభః.

బ్రహ్మ ॥ అత్రేయీసంగమంనామ తీథంత్వైలోక్యవిశ్రుతం యత్రస
న్నిహితోదేవః కురంగేశస్సదాశివః తస్యప్రభావమత్యోమి భ్రష్టరాజ్యశ్రా
యకం గౌతమ్యాఉత్తరేపారే అత్రేయోభగవాన్సఖిః అన్వారభతసత్రంసఋ
త్విగ్నిర్వపిభివృతః తస్యహేతాభవత్త్వగ్నిహవ్యవాహనవచ ఏవంసత్రే
తుసంపూజే ఇష్టింమాహేశ్వరీంతతః కృత్వైశ్వర్యమగాద్విప్రస్సర్వత్రగతిమే
వచ ఇంద్రస్యభవనంరవ్యం స్వగలోకంరసాతలం శ్వేచ్ఛయాంఝానిప్రేంద్రః
సభావాత్తపసశ్శుభాత్ సకదాచిద్దివంగత్వా ఇంద్రలోకమగాత్సునః తత్రాప
శ్యత్సహస్రాక్షం సురైఃపరివృతంచుభం స్తూయమానంసిద్ధసాధ్యైః ప్రేతుంతం
సృషసత్తమైఃశృణ్వంతంమధురంగీతమప్సరోభిచ్ఛకోభితం ఉపోపవిష్టే స్ఫురనా
యైశ్చ త్రైపూజ్యమానంమహదాసనస్థం శచ్యాంయతప్రాప్యపరంపదంతం
శూరంశరణ్యంవరదంవరేణ్యం సమీత్యవిప్రాధీపతిమహాత్మా సమిహయామా
సమునిప్రవీరః వరాసనంరాజ్యసుఖంతదీయం దృష్ట్వాతదోవాచ తథాత్రిపుత్రః
భాక్తుంనశకోమిభలానిమూలా స్యనుశ్చమాన్యత్తమసంసక్రతాని స్తృత్వా
వృతంపుణ్యతమంపితుశ్చ భక్తుంచభోజ్యంచవరాసనాని సుఖంచదానంచస్తుతింశ్చ
చిత్తమస్త్రాణివాసాంసి పురీవనాని తతోమహాత్మా తపనః ప్రభావా
త్త్వష్టారమాహూయ వచోబభాషే ఇచ్ఛేయమింద్రత్యమహంమహాత్మా
కురుష్వశేఘ్రం పదమైంద్రవద్య తదస్యధాచేన్నదుదీరితంత్వం భస్మీకరో

వ్యధ్య నసంకయోత్ర । తదత్రిపాక్యా చ్ఛక్తితఃప్రజానాం ప్రజ్ఞావిభుర్విక్వక్తా
 తదైవ । చకారమెరుంచ పురీంసురాణాం కల్పద్రుమం కల్పలతామచధేనుం ।
 చకారవ బ్రాదిసుధూషితాని గృహాణిశుభాగ్ని ణ్యతిచిత్రితాని । నిబార్యమాణః
 ప్రియయాశ్రిపుత్రశ్శచీంచతామాత్మవధూంచకార॥ తథాత్మీపుత్రీశ్రీదశైస్సమై
 తోవజ్గాదిరూపంచచకారశాక్రీంనృత్తానిగీతానిచనర్వమేవచకారయజ్ఞేంద్రీపు
 శెప్రవృత్తం। త్రుత్వావదైత్యాదనుజాన్సమేతారత్నాంసికొపెనయుతామహంతిది
 వంపరిత్యజ్య కుతోహరిర్భువం సమాగతోనైవమితస్సుఖాయ । తస్మాద్వయం
 యామఇతిస్తయోద్ధం తంవృత్రహంతారమదీనసత్వం । తతస్సమభ్యేశ్యతదాత్రి
 పుత్రీంసంవేష్టయామాసురథాసురాస్తేసంవేష్టయిత్వాపురమత్రిపుత్రం కృతంత
 ధాజేంద్రపురాభిధానం । సంవెష్టితైరాత్మనైస్తైమహద్భిస్తతోభీతోవాక్యమిదం
 జగాదయోజాతఏవప్రథమోమనస్వాక్షదేవోదేవానభ్రునాపర్యధూషత్॥య
 స్యశుష్మాద్రోదసీలభ్యసేతాంసృష్టస్యమహ్నిసజనాసఇంద్రః । ఇత్యాదిసూత్రేణ
 రిపూనువాచహరించత్వష్టాచతథాత్రిపుత్రః । నాహంహరినైవశచీ మదీయా
 నేయంపురీనైవవసంతదీయం । సఏవేంద్రోవృత్రహంతాసవజ్జీనహస్రాత్తోగోత్ర
 భిద్యజ్జచామః । అహంతువిప్రావేదవిద్భ్రష్టాబృందైస్సమావిష్టోగోతమేసింధుసం
 గ్గ॥ అసురాఢాచుః ॥ సంహరన్వేదమాత్రేయ యదీంద్రస్యవిడంబనం । తే
 మంతేభవితానిత్యం నాత్రకార్యావిచారణాతదాత్రేయోభవేద్వాక్యం యథావ
 త్స్యంతిమామిహ॥శ్రీమామ్మద్వాక్యే వంశాంబుధిభిరఖిలాకారకఃపక్షిభేత్తాసం
 పదాగింప్రయచ్ఛే త్వకలజననుతంతోకికంవైదికంచ ॥ ఏవముక్త్యాసదైతేయామ్
 త్వష్టారంపునరభ్రవీత్॥ యత్యుతంతన్తమప్రిత్యాత్వష్ట రింద్రపదంత్యయా । సం
 హరస్వపునశ్శీఘ్రింరక్షమాం బ్రాహ్మణంభవామ్ । పునరేహిపదంమహ్యం
 ఆశ్రమంమృగపక్షిణాం । వృత్యాశ్చవారియతాగ్ని నఃచైతేనప్రయాజనం । త
 థేత్యుక్త్యాప్రిజానాథ స్తవష్ట్రాసంహృతవాంస్తథా । దైత్యాశ్చజన్తుస్సస్థానం
 కృత్వాదివమకంటకం । త్వష్టాచప్రయయాస్థానం స్వకంసంప్రహసన్నివ । ఆ
 త్రేయోపితథాశేష్టైస్సంవృతోభార్యయాసహ । స్వపిత్రానీతగోదాయాస్సాగ
 రస్యచసంగమేయత్రపూర్వందురాత్మావైమారివోనామరాక్షసః । చక్రేకురంగ
 రూపేణతతఃపరమదారుణం । తస్యప్రసన్నోభగవామ్ మహాదేవఃకృపానిధిః ।
 తన్నామప్రధితస్తస్థావాత్రేయాసంగమేద్విజ । తత్రాగత్వాత్రి పుత్రోవైకుర్వంస్త
 స్యప్రపూజనం । చకారయజ్ఞంధమాత్మా తత్రాచాన్సమాగతాః ॥ వత్స

మానమహాయజ్ఞేద్యప్త్యాతాన్లజ్జతోభవత్ || కిమథామైంద్రంతుపదంలబ్ధంకిత
త్వరాకృతంఏవంవదంతమాత్రేయం లజ్జతంప్రాబ్రువంత్యురాః | లజ్జాంజహిమ
హాబాహూ భవతిఖ్యాతిరుత్తమా | యత్రతీథేమహాఖ్యాతో కురంగేశోమహాక
స్థితః | యస్తాత్ప్రసన్నోఽఘాత్వైవ మృగరూపస్యరక్షసః | అస్మిన్తీథేచయే
స్నానం పాణినీకుర్మురంజసా | ఇంద్రాశ్చభవితారోవై స్తరణాత్సుఖభాగినః |
తత్రపంచసహస్రాణి తీథాన్యాచుమన్సిషిణః || అస్మిన్తేత్రేతుకతకవ్యం ద
శదానానినారద | తేషుస్నానంచదానంచ సర్వమక్షయపుణ్యదం ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణే బ్రహ్మనారదసంవాదేగౌతమీమహాత్మ్యే

సప్తసాగరవణసెఆత్రేయీసాగరసంగమవర్ణనంనామ

ద్వితీయోధ్యాయః.

తృతీయాధ్యాయప్రారంభః.

బ్రహ్మ || భారద్వాజాఖ్యమపరం సంగమంపావసన్యణాంతస్యేదమప
రంనామ రేవతీసంగమంతథా | విదభాసంగమంచేతి ప్రథితందులభంకలౌ | భర
ద్వాజఇతిఖ్యాత ఋషిరాసీత్తపోధనః || స్వనామ్నాగౌతమీనీత్వా కృత్యాచాం
బుధిసంగమంత్రస్థిత్యాతపశ్చీణం గౌతమ్యాఉత్తరేతటే | తత్రయద్వైత్తమా
ఖ్యాస్యై యత్పురాణవిదోవిదుః | తస్యస్వసారేవతీతి కురూపీవికృతాననాతాం
దృష్ట్వావికృతాంభ్రాతా భరద్వాజఃప్రతాపవాక్ | చింతయాపరయావిష్టో గం
గాయాదక్షిణేతటాకస్తైదదామితాంకన్యాం స్వసారంభీషణాకృతిం | నకశ్చిత్ప్ర
తిగృహ్లాతి చాతవ్యాచస్వసాతథా | ఏవంవిమృశ్యతస్తస్య స్వాశ్రమేచాతిశోభనే | ద్ర
ష్టుంహ్యృషివరః | ప్రాయాద్ధరద్వాజంయతప్రతంద్వ్యిష్టవషణ్శుభవపుశ్శాంతో
దాంతోగుహాకరః | నామ్నాకతఇతిఖ్యాతో భరద్వాజంననామసః | విధివర్ణుజీ
తంవిశ్రం భరద్వాజఃకతంతథా | తస్యాగమనకార్యంచపపిచ్ఛపురతస్థి న్తంతతః
ప్రాహభరద్వాజం విద్యాధీచాహమాగతః | తదథకందశనాకాంక్షీ యద్య
క్తంతద్విధీయతాం | భరద్వాజఃకతంప్రాహ హ్యదిష్టయదభీషితం | పురాణస్తృత
యోవేదాః ధర్మశాస్త్రాన్యనైకశః | సర్వంవేదమహాప్రాజ్ఞ రుదమద్వదపూజితం
శతతవాచ || అధ్యాపయస్వమాంబ్రహ్మణ శిష్యంమాంఽద్ధిచాధినంశుశ్రావ

అపరంసిత్యం కులీనంసత్యవాదినంతథేత్యుక్త్వాభరద్వాజః ప్రాదాద్విద్యామశేష
తఃప్రాప్తవిద్యఃకతఃప్రీతోభరద్వాజమధాబ్రవీత్ | ఇచ్ఛేయందక్షిణాంధాతుంకిం
వస్తుచమనఃప్రియం | వదస్వదులభంలోకేగురోస్తుభ్యంనమోస్తుతే || భరద్వాజః ||
గృహణకన్యాంవిధివద్ధ్యార్యాంకురుమమస్వసాంతప్యాంప్రీత్యావత్రితవ్యంయాచే
హందక్షిణామహం || కతః || భ్రాతృవత్పుత్రవచ్ఛాపిశిష్యసన్యత్యగురుస్తథా | గురు
వత్పితృవచ్ఛాతృసంబంధోత్రకథంభవేత్ || గురుః || మద్వాక్యంతవసత్త్వంచమహా
జ్ఞాతవదక్షిణాతతస్త్వన్యత్యాకతాద్యత్వంరేవతీంభజమన్యనాః | తథేత్యుక్త్వాగురో
ర్వాక్యాత్కతోజగ్రాహపాణినా | రేవతీంవిధివద్దత్తాంసుసమీత్యకతస్తథా | తత్రై
వపూజయామాసజగదీశంకతస్తథా | రేవత్యాంరూపసంపత్త్యైవప్రీత్యాచరేవతీ ||
సురూపాచారుసర్వాంగీనరూపేణోషమీయతే | సోభవత్తత్రగంగాయాంతన్నా
మ్నాసంగతానదీ | గోదానంచైవభూదానమన్నదానంవిశేషతః | దశదానానికతక
వ్యమస్మిక్తేత్రైచనారద | తత్రస్నానంచదానంచమహాఫలవిధాయకం ||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే బ్రహ్మనారద సంవాచే

గౌతమ్యంతర్భూతభారద్వాజీసంగమం నామ

తృతీయోధ్యాయః.

చతుర్థాధ్యాయప్రారంభః.

గౌతమీసంగమంనామతీర్థంత్రైలోక్యవిశుతం | అహల్యాసంగమంచేత్రిప్ర
ధితంతీర్థకముత్త | ఇంద్రతీర్థమతిఖ్యాతంతత్రవృత్తమదంశ్యణః | సృష్ట్యాకన్యాబ
హువిధారూపవతోగృణాన్వితాః | తాసుచైకాంశ్రేష్ఠతమాంసిమమ శుభలక్ష
ణాం | తాంబాలాంచారుసర్వాంగీందృష్ట్యైరూపాన్వితాంశుభాం | కోన్వస్యాఃపో
షణేశక్తఇతిబుద్ధిమమాభవత్ | నదేవానాంనాసురుణాంనమునీనాంతథేవచ |
అస్మాస్తుపోషణేశక్తిస్తతోమెప్రీతిరన్వభూత్ | గుణశ్రేష్ఠాయవిప్రాయతపోయ
క్తాయధీమతే | సర్వలక్షణయక్తాయవేదవేదాంగవేదినే | గౌతమాయమహాప్ర
జ్ఞః | ప్రదదౌపోషణాయతాం | పాలయస్వమునిశ్రేష్ఠయావత్ప్రప్యతియావసం |
యావనస్థాంపునస్సాధ్వీమిమామానయగౌతమ | ఏవముక్త్వాగౌతమాయప్ర
దాతృన్యాంసుమధ్యమాం | తామాదాయమునిశ్రేష్ఠస్తపసాహతకిల్బిషః | తాం

పోషయిత్వానిధివదలంకృత్యమమాంతికం । నిర్వికారోమునిశ్రేష్ఠోయవతీమాన
యత్తథా । తాంద్రప్రస్థావిబుధాస్సర్వేశక్రాగ్నివరుణాదయః । మమదేయాసు
రేశానభిషేచన్ పృథక్పృథక్ తద్దైవమునయస్సాధ్యదానవాయత్తురాక్షసాః ।
తాన్ సర్వానాగతాన్ద్రప్రస్థాకన్యాఃకమథసంగతాన్ । ఇంద్రస్యతువిశేషేణ
మహంశ్చాధూతదాగ్రహః । గౌతమస్యతుగాంభీర్యం ధైర్యంమాహాత్మ్యమే
వచ । స్మృత్యాతు విస్మితోధూత్వా మమైవమభవత్సుధీః । దేయేయం గౌ
తమామైవ నాన్యయోగ్యాశుభాననా । తస్మాదేవతుతాంద్రస్య తథాశ్చే
వమచింతయత్ । సర్వేషాంచ మతిధైర్యం యమత్వంచ తథాలక్షు । అ
హత్యేతిసురైఃప్రోక్త మయాచ ఋషిభిశ్చసా । దేవానృషీన్ తథావేత్స్య మ
యాతత్రోక్తముచ్చకైః । తస్మైసాదీయతేసుధూర్జయః పృథివ్యాః ప్రదక్షిణంకృ
త్వా వతిష్ఠతేపూవం నచాన్యస్త్రిపునఃపునః । తత్రసర్వసురగణా శ్రుత్వా
వాక్యంమయేరితం । అహల్యాఘంసురాజన్తుః పృథివ్యాశ్చప్రదక్షిణం । గతేషు
సురసంఘేషు గౌతమోపిమునిశ్వరః । ప్రయత్నమకరోత్ప్రించి ధహల్యాఘమి
మేయథా । ఏతస్మిన్నంతరేబ్రహ్మన్ సురభిస్సర్వకామధుక్ । అథప్రసూతాపశ్చ
భవత్తాందదశన్ సగౌతమః । తస్యాఃప్రదక్షిణంచక్రే ఇయమువీతసంస్పర్శాన్ । లింగ
స్యచసురేశస్య ప్రదక్షిణమధాకరోత్ । తయోఃప్రదక్షిణంకృత్వా గౌతమోము
నిసత్తమః । సర్వేషాం చైవదేవానా మేకంవాప్రిప్రదక్షిణం । నై వాభవద్భు
వో మేరోస్సంజాతంతద్వయంమమ । ఇతినిశ్చిత్యసముని మహామాంతిక మధాభ్య
గాత్ ॥ నమసృత్వాబ్రవీద్వాక్యం గౌతమోమాంపునఃపునః । ప్రవక్షిణీకృతా
బ్రహ్మన్ మయేలాద్వివిధంపునః । యదత్రయుక్తం దేవేశజానీతేతద్భవనితి మ
యాతుధ్యానయోగేన ధ్యాత్వాగౌతమమబ్రవం । తద్దైవదీయతేసుధూఃప్రద
క్షిణమిదంకృతం । తుష్టోహంతవదైర్యేణజ్ఞానేన తపసాతథా । యత్రైయమృ
షికాదూల కన్యాలోకపరాభయం । ఇత్యుక్త్వాహంగౌతమాయహ్యాహల్యాం
తామదాంమునెజాతేవివాహేతేదేవాః కృత్వేలాయాఃప్రదక్షిణం । శనైశ్చనైర
రాగత్య దదృశుస్సర్వఏవతే । గౌతమంతామహాల్యాంచ దాంపత్యంప్రీతివధన్
సం । తేచాగత్యాఘపశ్యంతో విస్మితాశ్చాభవంత్యురాః । అతిక్రాంతేవివాహేవ
సురాస్సర్వేపురంయయః । సమత్సరశ్చచీభతాన్ తామీత్యువదివంయయాతతః
ప్రీతమనాస్తస్మై గౌతమాయమహాత్మనేప్రాదాద్భుక్తిగిరింపుణ్యం సర్వకామప్రీ
తంశుభం । అహల్యాయామునిశ్రేష్ఠో రేమేతత్రసగౌతమః । గౌతమస్యకథాంపుణ్యం

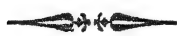
శ్రీత్యాశక్తస్త్రివిష్టపైతమాశ్రమంతం చముని తస్యధార్యామనిడితాం । శ్రీ
 త్వాబ్రాహ్మణవేషేణ తత్రాగచ్ఛచ్ఛతక్రతుః । సద్బద్ధ్యాభవంతస్య ధార్యాం
 చవిభవంతథా । పాపీయసీంమతింకృత్వా సోహల్యాంసమవై తతః । అత్తానంచ ప
 దందేశం కాలంతస్తాద్యషేభయాత్ । నబుబోధతథాశక్రః కామాకృష్టమ
 నాస్తథా । తామేదధ్యాయన్నధ్యాస్తే సురరాజ్యంతు విస్మితం । స్మృత ప్రాంగః
 కథంకుర్యాం ప్రవేశోవాకథంభవేత్ । ఏవంకృత్వావిప్రరూపో నాంతరంసోభ్య
 గచ్ఛత్ । సకదాచిత్త హఃప్రాజ్ఞః కృతపూర్వాహ్నికక్రియః । గౌతమోమునిభిశ్చ
 మైత్రీ నిత్యకమాశ్రమాద్భవీః । ఆశ్రమాన్ గౌతమీంవిప్రాన్ స్థానానివివిధాని
 చ । ద్రష్టుంగతోమునివర ఇంద్రస్తంసముదైక్షిత । ఇదమంతరమిత్యుక్త్వా చక్రేకా
 ర్యంమనఃప్రియం । రూపంకృత్వా గౌతమస్య ప్రవేశశక్తక్రతుః । భార్యంతత్వా
 చ్చారుసర్వాంగీ మహాల్యాం వాక్యమబ్రవీత్ । అకృష్టోహంతవగుణై రూపం
 స్తృత్వాస్థలత్పదః । ఇతిబుద్ధివత్కహనకహస్త మాదాయాంతరమావిశత్ । నబు
 బోధత్వహాల్యాత మింద్రంమేనేచగౌతమం । యథాసుఖంరమమాణేప్రాగాచ్చి
 మైత్రీస్యగౌతమః । ఆగచ్ఛంతంనిత్యమేవ హ్యహాల్యాప్రియవాదినీ । ప్రీతియాతిప్రీ
 యంన క్రితోషంయాతినీజై గుణైః । తామద్బద్ధ్యామహఃప్రాజ్ఞో మేనేతంమహ
 దర్శుతం । ద్వారస్థితంమునిశ్రేష్ఠం సర్వేపశ్యత్ తయావినా । అగ్నిహూత్రస్య వే
 త్థాయాంకమిణోగృహకమిణిః । ఊచుమునివరంభీతాః గౌతమం విస్తయా
 న్వితాః । భగవత్కమిదంచిత్రం బహీరంతశ్చదృశ్యతే । ప్రియయాంతః ప్రవిష్టోసి
 తథాదృష్టో బహిభావాన్ । అహూతపః ప్రభావోయం నానారూపధరో భా
 వాన్ । తచ్చృత్వావిస్మిత స్త్వంతఃప్రవిష్టః క్వసుతిష్ఠ సే । ప్రియేహల్వేభవతికింకింమాం
 నప్రతిభాషతే । ఇశ్యోషేర్వచనం శ్రుత్వాఅహాల్యాజారమబ్రవీత్ । కోభవా
 న్యపిరూపేణపాపంత్యంకృతవానసి । ఇతిబ్రువంతీశయనా దుత్థితాంసత్వరం
 భయాత్ । సచాపిపాప శృక్రోపి బిడాలోధూద్యషేభయాత్ । సచతాం
 వికృతాం దృష్ట్వా ధషేతాంచ ప్రియాంతథా । ఉవాచ సమునికోపా తిమి
 దంసాహసంకృతం । ఇతిబ్రువంతం భూతారం సాపిసోవాచ లజ్జితా । ఆ
 న్వేషమాణోజారంతం బిడాలం దదృశేమునిః । కొభవానితి తంప్రాహ భా
 స్త్రికుర్యాంమృషావదేత్ । కృతాంజలిన్ హోభూత్వా ఇదమాహాశస్త్రివలిః । శచిభ
 తాః పురాంభ్రతా పురుహూతః పురుష్టతః । మమేదంపాపమాపన్నంసత్యముక్తం
 మయానఘః । నిశమ్యేతద్వచావిప్రో హరిమాహరుషాన్వితః । భగభక్త్యైకృతంపా

పం సహస్రభగవాన్సప్తవతామప్యాహమునిఃకోపాత్త్వంచశుష్యన్నదీభవతతః
ప్రసాదయామాన కథయంతీతథాగతింతవరూపేణచాగత్య మామగాత్సాక్షిణ
స్త్విమితధేతిరక్షిణిబ్రాహ్మరహల్యాసత్యవాదినీధ్యానేనాపిమునిజ్ఞాత్వాశాం
తఃప్రాహపతిప్రతాంయదాత్వంసంగతాభద్రే గౌతమీంపాపనాశనీం నదీభూ
త్వాపునానూపం ప్రాప్యతేప్రియకృన్తమ ఇత్యుషేర్వచనంశ్రుత్వా తథాచక్రే
పతిప్రతాతథాతుసంగతాదేవ్యా అహల్యాగౌతమప్రియా పునస్తద్రూపమభజ
ద్యస్తయానిమితంపుతాతతఃకృతాంజలిపుట స్సురరాట్పురీహగౌతమంహం
పాహిమునిశాదూల పాపిష్ఠంగృహమాగతం పాదయోఃపతితందృష్ట్వా కృప
యాప్రాహగౌతమఃగౌతమింగచ్ఛవైశీఘ్రం స్నానంకురుపురందర తత్క్షణార్థత
పాపస్త్యం సహస్రాక్షోభవిష్యసి॥ బ్రహ్మ ॥ ఇత్యుక్త్యాతంమహాబాహుహీ
త్వాబ్రహ్మగిరింతథాజగమగౌతమోయత్ర గంగాచార్ధింగతాపురాతత్రస్థిత్యా
తపస్తైషె స్థాప్యదేవంమహేశ్వరం గౌతమోఽబుషిభిస్సాధకం చక్రేతీర్థకంపుక
క్వయంత్రతాగత్యశచీభతా స్నాత్వాభగసహస్రీతః ముక్తోభూత్వాసహ
స్రాక్షోబధూవామితవిక్రమఃఅహల్యాదతథాతత్రనదీరూపేణసంగతా స్త్రియ
రూపంపునఃప్రాప్యపతినాసహసంగతా ఉభయంవిస్తయంకర్తృదృష్టవానస్త్రినార
దఅహల్యాయాః పునర్భావంశచీభతానహస్రదృక్ తతఃప్రభృతీతతీర్థక
మహల్యాసంగమంవిదుఃఇంద్రతీర్థకమిదంభూతం సర్వకామప్రదంనృణాం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే బ్రహ్మనారదసంవాదేగౌతమీమహాత్మ్యే

గౌతమీసంగమవణనంనామ

చతుర్థోధ్యాయః.

పంచమాధ్యాయపారంభః.

బ్రహ్మ॥ వృధాసంగమమహాత్మ్యం యత్రవృద్ధేశ్వరశ్శివ తత్రాఖ్యా
నలప్రవత్స్యమి శృణుపాపప్రణాశనం గౌతమోవృద్ధఇత్యుక్తొమునిరాసీన్నహ
తపాః యథాపురాభవద్బాలాగౌతమస్యసుతోద్విజః అనాసస్య పురోత్ప
న్న స్తప్త్యాకృతరూపధృత్ సవైరాగ్యాజ్జగమాన్యాం దిశంతీర్థకమిన్ద్రీతః
ఉపాధ్యాయోగదైవాసీ ల్లజ్జితస్యమహాత్మనః శిష్యేరవైస్సహధ్యాయో ల
జ్జితస్యవనాభవతి ఉపసీతంకథంచిత్తు పిత్రావై గౌతమేనసః ఏవంబహు తిధే

కాలేబ్రహ్మసూత్రావృతేద్విజె । వైవశాస్త్రస్యచాధ్యాసో గౌతమస్యాభవత్త
 తః|అగ్నికార్యంతతశ్చక్రే నిత్యమేవయతవ్రతః । గాయత్ర్యగ్రీభ్యాస మాత్రేణ
 బ్రాహ్మణోనామధారకః । అగ్న్యపాసనమాత్రంచ గాయత్ర్యగ్రీభ్య ససంత
 ధా|ఏతావతాబ్రాహ్మణత్వం గౌతమస్యాభవన్తునే । ఉపాసతోగ్నివిధిసంక్రా
 యత్రీంచమహాత్మనః|తస్యాయుర్వధృతేపుత్ర గౌతమస్యచిరాయుషః|నదారసం
 గ్రహంలేథే వైవదాతాత్తికస్యకాం । తథాచరంస్తీర్థజేషేషనేషువివిధేషు|
 అశ్రీమేషుచరమ్యేషు వసన్నాస్తై సగౌతమః । ఏవంబ్రహ్మన్ శ్వేతగిరిమాశ్రిత్యా
 స్తేమహాతపాః|తత్రాపశ్యద్గుహాంరమ్యాం వల్లీవిటపమానిం । తత్రోపవిశ్య వి
 పేంద్ర స్తప్తంసమకరోన్మతిం । తదంతస్తుప్రవిష్టోసా వపశ్యద్ద్రియ ముత్త
 మాం । శిథిలాంగమతికృతాంవృద్ధాంచతపఃసీఢితాం । బ్రహ్మచర్యేణవతకంతీంకు
 మారీంరహస్యీతాం|సతాందృష్ట్వామునిశ్రేష్ఠః|మనశ్చనియతాత్మవాన్|నమస్యంతః
 ద్విజశ్రేష్ఠం|గౌతమంసాన్యవారయత్|గురుస్త్యంభవితామహ్యాంనమాంపందితుమ
 హా|సిక్పతాంజలిపుటస్తాంవై గౌతమః|ప్రాహవిస్మితః|త్వంవృద్ధాచతపస్థాదగుణ
 జ్యేష్ఠాచభామిని|అల్పవిద్యస్తవ్పవయాహ్యభూత్తవగురుః|కథం|| వృద్ధోవాచ|| అ
 ద్విష్టః|షియేపుత్రః|ముతుధ్వజఇత్స్పృతః|గుణవాన్|తిమాక శూరః|క్షత్రధమకప
 రాయణః|సకదాచిద్వనంప్రాప్యమృగయాకృష్టచేతనః| విశ్రామమకరోదస్యాంగు
 హాయాంసముతుధ్వజః|ఉపాసమతిమాకదత్తోబలేనమహతావృతః| తంవిశ్రాంతం
 నృపవరమప్సరాదదృశేచతం|గంధర్వరాజస్యసుతాసుశ్యామా ఇతివిశ్మయితా ।
 తాందృష్ట్వాచకమెరాజారాజానంచకమెచసా| రతికీడానమభవత్తయా|రాజ్ఞోమ
 హామతే|నివృత్తకామోరాజేంద్రస్తామాపుచ్ఛాగమధ్యహం| ఉత్పన్నాహంతత
 స్తస్యాస్సుశ్యామా|యామహామతే । గచ్ఛంతీమాందివంమాతాత్వదమాహమహా
 మునే| యస్తస్యాంప్రవిశేద్భద్రజేనవభర్తాభవిష్యతి|ఇత్యుక్త్వాసాజగమాథమమ
 మాతామహామతే|తస్మాదత్రప్రవిష్టస్త్యంపుషానన్యకడాచన| సహస్రాణిపడశీతీ
 రాజ్యంకృత్వాపితామమ|అత్రదైవతపస్తప్తాతతః|కార్యముపేయివాన్|స్వర్గం
 యాతేవపితరిసహస్రాణితథాదశ| వర్షాణిమునిశార్థాలరాజ్యంకృత్వాతథాభవ
 స్వగంయాతోమమభ్రాతా|అహమత్రైవసంస్థితా|అహంబ్రహ్మన్|వాన్యపుత్రాన
 మాతానపితామమ| అహమాత్మైశ్వరీ|బ్రహ్మన్|నిదోమాక్షత్రకన్యకా|తస్మాద్భజ
 స్వమాంబ్రహ్మన్|వ్రతస్థాంపురుషాణిసం|| గౌతమఉవాచ || సహస్రాయురహం
 భద్రమత్తస్త్యంపయశాధికా । అహంబాలస్త్యంతువృద్ధావాయంఘటతేమి

భః॥వృద్ధోవాచ॥ త్వంభతామేపురాస్మష్టానాన్యోభతామతోమమ॥ ధాతౌ
 వత్తస్త్వన్మతస్తస్త్వింమాంసనిరాకతుమహాని॥ అభనేచ్ఛసిమాంతస్త్వంచఅదుష్టాం
 త్వానునువృతాంతతస్త్యత్యోమ్యహం దేహమిదానింతపశ్యతః॥వృద్ధాయావచ
 సంశ్రుత్వాగౌతమోవాక్యమబ్రవీత్ । అనాసోహంకింకరోమి అనాప్తావిద్యసి
 వచ । తస్మైత్సూరూపంసద్విద్య మాపద్యప్రథమంశుభే । పశ్యాతైవచనంకా
 ర్యంతతోవృద్ధాబ్రవీద్దివజం । తస్మాద్వాగీశ్వరీదేవీ సతీవిద్యాం ప్రదాస్యతి ।
 అగ్నిశ్చరూపపార్శ్వేనస్తవరూపంప్రదాస్యతి । ఏవముక్త్యాగౌతమంతం వృద్ధోవాచ
 విభావసుం । ప్రాపయిత్వా సువీర్యంతం సురూపంవాకరోద్దృషిం । తతస్సువి
 ద్యస్సుభగస్సకాంతాం వృద్ధాంధపత్నీమకరోత్ప్రయ్యుక్తః । తయాసరేమేబహు
 లోత్రవిప్రస్సమాస్సహస్రంచతదాగుహయాం । కదాచిత్తత్రవసతో దకంపత్యో
 ర్వసతోగిరిం । గుహయాంమునిశాదూలలజస్త్వర్మయోనఘాః । వసిష్ఠోవామ
 దేవాద్యాస్తథాన్యేచమహాక్షయః । భ్రమంతఃపుణ్యతీర్థానిపాప్రవృంతశ్చతాం
 గుహం । అగతాన్తాన్యషీన్జ్ఞాత్వాగౌతమోభార్యయాసహ । సతాగ్రమక్త
 రోత్రేషాంజహసుస్తత్రకేచన । యెచాలా యెవయోన్యత్రాయెయవానో మహామ
 తే॥వృద్ధాంధగౌతమంప్రేక్ష్యజహసుస్తత్రకేచన । పుత్రోవాతవదాహిత్రోవృద్ధే
 కోగౌతమోభవేత్ । నస్తస్త్వంనవస్వకళ్యాణిశిశ్యేషంజహసుద్విజ్ఞాః । విషంవృన్ద
 స్యయువతీవృద్ధాయామృతంయవా । ఇత్యేవమూచురకేచిద్దంపత్యోశ్శృణ్వతో
 స్తథా । ఏవముక్త్యాకృతాతిథ్యోయయుస్సర్వమహాక్షయః । తేషాంతువచసంశ్రు
 త్వాఉభావపీనుదుఃఖితౌలజ్జితశ్చమహాప్రాజ్ఞోగౌతమోభార్యయాసహ । అపృచ్ఛ
 స్తునిశాదూలమగస్త్యంమునిసత్తమం । కోదేశకింసుతీర్థంవాయత్రశ్రేయోభ
 వేద్ధృవంశీఘ్రమేవమహాప్రాజ్ఞభుక్తిముక్తిప్రదాయకం ॥ అగస్త్యోః ॥ భవద్భి
 మునిభిర్రాహ్మకమయాశ్రుతమిదంచచః । సర్వకామానితత్రస్మ్యగ్గౌతమ్యాం
 నాత్రసంశయః । తస్మాద్దచ్చమహాబుద్ధగౌతమీంపాపనాశనిం । అహంత్యామసు
 యాస్యామియథేచ్ఛసీతథాకురు । తచ్చృత్వాగస్త్యవాక్యంచవృద్ధయాగౌతమో
 యయాత్రత్రతేపేతపస్త్రీవంపత్న్యాసభగవాన్పషిః । స్తుతించకారదేవస్యశంభో
 ర్విష్ణోర్దైవచ । గంగాంబతోపయామాససభార్యోవనమావిశత్ । నమోనమస్తైశ్చి
 పురాంతకామ సమోనమఃపర్వతజాకళత్రిణే । నమోనమస్తైగరుడధ్వజాయ న
 మోనమఃపాపగూరాయవిష్ణవే । నమోనమోదైత్యనినాశహేతివే నమోనమో
 మాధవవిశ్వమూర్తయే । విశ్వేశ్వరాజగదాతై జగతీయహితాయనె । పా

గంగనమస్తుభ్యం విష్ణుదేవహద్వినిస్సృతే । తతశ్చ త్వాచతద్వాక్యం గం
 త్రైలోక్యపావనీ అభిషింబన్వభార్యంతామజ్జతైః కంఠ్యైః సుస్సృతైః కలశైః
 పంచాక్షరైః తతఃపత్నీతవపియాసురూపాచారుసవాంగీ సుభగాచారులోచ
 నా । సవలక్షణసంపూర్ణాః కళ్యాణీంతనుమాప్స్యంతి రూపవత్సాళునస్త్యం
 భార్యయాచాభిషేచితః । సర్వలక్షణసంపూర్ణాః పుమాన్రూపమహాప్స్యంతి ।
 ధేతి గంగావచనం యథోక్తంతాచచక్రతుః ॥ సురూపంతావుభౌ ప్రాప్తౌ
 తమీజలసేవనాత్ । అభిషిక్తోదకంయచ్చ సానదీసమజాయత । తస్యానామ్నా
 విఖ్యాతా వృద్ధాయామునిస త్తమ । వృద్ధానదీతువిఖ్యాతా గౌతమోపితథోచ్యతే ।
 వృద్ధగౌతమభిషిక్త ఋషిభిస్సహవాసిభిః । వృద్ధాదగౌతమిం ప్రాహ గంగా ప్రత్య
 రూపిణీం మన్నామీయం నదీదేవి వృద్ధాభిషిక్తభీయతే । త్వయాతుసంగతాహ్య
 తతతస్సాగరగామినీ స్యాత్తత్రసంగమోనద్యాస్తవచైవమహాదధౌ తత్తుపుణ్య
 కమంతీర్థం లోకేభవతునిత్యదా । రూపసౌభాగ్యసంపత్తిః పుత్రపౌత్రప్రవర్ధనం
 చ్ఛానదానాదిహోమేనపితృణాం పావనం పరం । అస్తీత్యాహవతాంగంగాంసు
 యధిగౌతమప్రియాం । గౌతమస్థాపితం లింగం వృద్ధనామ్నౌ పకీర్తితం । యత్రైవచ
 ముదం ప్రాప్తః వృద్ధాయామునిస త్తమః । తత్రస్నానంచదానంచ సర్వసిద్ధిప్రదాయ
 కం । తతఃప్రభృతితత్తీర్థం వృద్ధాసంగమముచ్యతే । మదీయం పంచమం వక్త్రం గర్వ
 ధాకృతిభీషణం । తద్వక్త్రం పాపరూపంచ పరుషం రోమహాషణం । మహాదేవేన త
 చ్ఛిన్నం బ్రహ్మణోమేశరః పురా । తద్భృత్వా బ్రహ్మణః పుణ్యం కపాలం వృషకేతనః ।
 విచచారమహీంసర్వాం తద్విమోచనహేతవే । పతితం నైవ కుత్రాపి కపాలంత
 త్కరస్థితం । అస్మిన్ త్మైత్రేనిపతితం శ్రియాభిషాప్రదానతః । తత్రవిష్ణుస్థినిత్యం
 శ్రియాదేవ్యాసమన్వితః । తత్రసందశః నంకుర్వన్నహమష్యత్రసంస్థితః । తయాచస్తా
 పితం లింగం బ్రహ్మలింగమితి స్మృతం । తత్పూర్వమపి తత్త్రైత్రం భైరవః కాలసంక్ష
 కః । అత్రాగత్యతుయానారీ స్నాత్వా సాగరసంగమే సంపూజ్య భైరవం దేవం పం
 థ్యాపుత్రవతిభవేత్ । తతఃప్రభృతితత్త్రైత్రం బ్రహ్మసంపేద్యముచ్యతే । తత్రస్నా
 నం మహాత్ముణ్యం బ్రహ్మహత్యాదినాశనం ॥

ఇతి శ్రీ గౌతమీమాహాత్మ్యే వృద్ధాసంగమవర్ణనం నామ

పంచమోధ్యాయః

షష్ఠాధ్యాయపారంభః.

బ్రహ్మ || కౌశికిసంగమంనామ క తొకల్పక్షనాశనం రామేశ్వరమితీభ్యాః
 తం యత్రరామేశ్వరశ్చివః॥ తత్రాఖ్యానంప్రవక్ష్యామి శృణుష్యసునమాహేతః ।
 పుర్వాఘాద్రాఘవోరామః కౌసల్యానందవధానః । సచనారాయణస్సాత్మాల్లా
 కానుగపక్షాకరకః । దేవైస్సంప్రాథితోభక్త్యా రావణస్యవధేప్రుభిః । జాతోరఘు
 కులశుద్ధే చతుర్థావరమేశ్వరః । వానరైస్సహితోదేవో జఘానాసురనాయ
 కాః । రావణాదీన్మదోన్మత్తా నింద్రాగ్నిప్రముఖైస్సహ । అయోధ్యామగమత్ప్ర
 శ్చా ద్రక్షోవాసు సేవితః । తత్రభుక్త్వాఖిలాన్భోగాం తీతాలక్ష్మణసంయుతః ।
 లోకానామపకారాఢం స్వయముద్యవ్యభక్తితః । ఏకదాపుష్పకారూఢో రా
 మోరాజీవలోచనః । మంత్రిభిర్భాతృభిస్సాధం వసిష్ఠాద్యైర్ముహూర్తభిః । రావ
 ణానుజసుగ్రీవ హనుమత్ప్రముఖైస్తథా । చకారగౌతమీయాత్రాం తత్రదానా
 న్యనేకశః । శివలింగాన్సహస్రక్రై గౌతమ్యాఉభయోస్తతః । సాగరేషుప్రసిద్ధేషు
 సప్తస్వపిచనారదాస్నానందానంచకారాదౌ సీతాలక్ష్మణసంయుతః । తత్రాదౌ
 తుల్యభాగాయాం స్నాత్వాసోమేశ్వరంశివం । నత్వాత్రేయాంగతస్తత్ర కురంగే
 శంప్రపూజ్యచాభారద్వాజీంతతోగత్వా గౌతమీంవృద్ధగౌతమీం । తత్రస్థబ్రహ్మలిం
 గంచ భైరవంచప్రపూజ్యచ । ప్రయయాపుష్పకారూఢః కౌశికిసంగమంప్రతి తత్ర
 స్నాత్వాసుహూదేవం ప్రతిష్ఠాపితుమత్సుకః । హనుమంతంతతోవాచ లింగమాన
 యశోభనం । ఇత్యుక్తిః । ప్రయయా రామ దూతోవారాణసీంపురీం । నేతుకామోమృద
 మయం లింగంపరమశోభనం । తస్మిన్ననాగతేభిః । రామోరాజీవలోచనః । దివ్య
 లింగంచకారాశు తదామృదమయంశుభం । తత్రరామోమహాలింగం ప్రతిష్ఠాప్య
 స్వనామతః । కృతాంజలిపుటోభూత్వా తుష్టావరమేశ్వరం । నమామిరుద్రంప్రభు
 మవ్యయంతం నమామిసోమానలసూర్యనేత్రం । నమామిసర్వంపరమార్థరూప
 ముమాపతిం లోకగురుంనమామి । నమామిదారిద్ర్యవిదారణంతంసంసారరోగా
 పహరంనమామి । నమామి కళ్యాణమచింత్యరూపం నమామివిశ్వోద్భవ బీజరూ
 పం । నమామివిశ్వస్థితికారణంతం నమామిసంహారకరంనమామి । నమామిగౌరీప్రియ
 మయంతంనమామినిత్యంపరమక్షరంతం । నమామిచిద్రూపమమేయభావంతై
 లోకసృష్టాధంశిరసానమామి । నమామికారుణ్యకరంభవన్య భయాపహంచాపినదా
 నమామి । నమామిదాతారమభీష్టితార్థం నమామిరామేశముమేశమీశం । న
 మామివిశ్వోత్తమీతేరతంతం నమామిరూపాణి బహూనిదత్తం । యోవిశ్వ

గోస్తాఘవసస్యకతా తంరామలింగేశ శివంనమామి । నమామిరామేశ్వర
ముగ్రవీర్య ముమాస్యతంత్రంవిజయంనమామి । యజ్ఞేశ్వరోయోత్తీసదైవహ
వ్యం కవ్యంశదాశ్చాత్తిసదాశివోయః । ఆరాధితోయశ్చదదాతీసర్వం నమామి
రామేశ్వరమష్టదైవం । శ్రీకౌశికాసంగమతీరసంస్థం నమామ్యహంచంద్ర కళా
వతంసం ॥ బ్రహ్మ ॥ తతస్సభగవాన్ప్రాహ రామం శంభుస్సలత్క్షణం । వ
రాన్ వృణీష్యభద్రంవో రామఃప్రాహాణమాపతిం । స్తోత్రేణానేనయోభక్త్యా
త్వాం తోష్యంతిసురోత్తమ । తేహంసవాణికార్యాణిసంసిద్ధింయాయశంకర ।
ఏహంచపితరశృంభో పాతితానరకాణవే । తేభ్యశంపిండదానేన పునర్యాం
తుతివిష్టపంజన్తప్రభృతిపాపాని మనోవాక్కాయకానిచ । అత్రతుస్సానమాత్రే
ణ తదభుంనాశ మాప్నుయాత్ । అత్రతేభక్తితశ్శంభో దదాత్యర్థిభ్యఅణ్ణపి । స
ర్వంతదక్షయంశంభో దాతృభ్యఃఫలకృద్భవేత్ । తన్నామ్నాప్రథితంలోకేతీర్థమే
తద్భవేన్నృణాం । ఏవమస్తీతితంరామం శంకరోద్భవ్యతాంగతః । గతేత
స్త్రికాసురశ్యేష్టే రామోప్యనువరైస్సహ । వాసిష్ఠాసంగమంగంతుం ప్రయా
ణాయోచపక్రమే । ఏతస్త్రిన్మృతరేతత్ర హనూమాం త్సముపాగతః । దివ్య
లింగంసమాదాయ పురఃస్థాప్య సమాస్థితః । తదాలత్క్షణమాహూయ రామో
వచనమబ్రవీత్ । త్వమప్యత్రమహాబాహూ లింగంస్థాపయసువ్రత । ఇత్యుక్తస్సత
థాచక్రే లత్క్షణోపిస్వనామతః । తల్లింగంస్థాపయామాన కౌశిక్యాడత్రరేత
శే । తతఃప్రభృతితత్క్షేత్రం లత్క్షణేశ్వరసంజ్ఞకం । కౌశిక్యాఃపూర్వభాగేతు
రామేశ్వరముదాహృతం । తతస్సరాఘవశ్రీమాన్ సీతాలత్క్షణసంయుతః । హ
నూమత్సముఖైస్సార్థక మంత్రేద్విపురందయయా । వసిష్ఠోపిస్వకంక్షేత్ర మాగ
తంరఘునందనం । పూజయామానధర్మాత్మా మునిభిస్తత్పదశిఖిః । తతస్స
రామోభగవాన్ స్సత్వాసాగరసంగమే । కృత్వాదానాన్యనేకాని నీలకంఠం
ప్రపూజ్యచ । విలోక్యపూరించేపం వసిష్ఠేనసుపూజితం । తతస్థిత్యాత్రిరాత్రం
తు తస్త్రికప్రీత్యాపురోధసి । తతస్తేనాభ్యనుజ్ఞాతః ప్రయయాపభ్రమందిశం ।
పురాతుభాగవోరామో హత్వామాతరమంగనాం । యత్రతేషేతపస్త్రీవ్రం
హత్యామోచనహేతవే । విష్ణురూపేణరామేణ యస్తా త్తవంతపశురాశ్రిత
దారభ్యతుతక్షేత్రం విష్ణుసంవేద్యముచ్యతే । తత్పూర్వం గాధితనయో విశ్వా
మిత్రోమహామునిః । ఆనీయగౌతమీమత్రకృత్వా సాగరసంగమం । సుశ్రీయంచ
కారాత్ర గాయత్రీమంత్రసిద్ధయే । తేనపుణ్యప్రభావేన బ్రహ్మత్వమగాద్య

జిః । కాశికేనసమాసితా కాశికీత్యభిధీయతే । తతఃప్రభృతిత త్తిథఃం కాశికీసంగ
మంవిదుః । తత్రస్నానం పృథక్పూజ్యంసర్వక్రతు ఫలప్రదం । గోదానందైవఘా
దాన మన్నదానంవిశేషతః । యఃకుర్యాత్కాశికాసంగే తస్యపుణ్యమనంతకం॥

భృతీశ్రీగాతమీమాహాత్మ్యే బ్రహ్మనారదసంవాదే

కాశికాసంగమవర్ణనంనామ

షష్ఠోధ్యాయః

అంతర్వేదీపురమాహాత్మ్యపారంభః.

నారదఉవాచ॥ పితామహమహాప్రాజ్ఞ సర్వశాస్త్రవిశారద । అంతర్వే
ద్యాశ్చమాహాత్మ్యం కథయస్వమమానఘ॥ శ్రుతంమయాపురాబ్రహ్మక తీర్థా
నాంచైవవర్ణనం । ఇదాసీంశ్రోతుమిచ్ఛామి వాసిష్ఠాసింధుసంగమం । కిమథః
పుండరీకాక్షో నృసింహ స్తత్రసంస్థితః । తత్రత్యశ్చమహాదేవో నీలకంఠస్త్రిలో
చనః । ఉమయాసహవిశ్వాత్మా కిమథఃతత్రసంస్థితః । ఏతద్వదస్వమేబ్రహ్మక శ్రో
తుంకౌతూహలంమమ । ఇతిపృష్ఠోనారదేనబ్రహ్మ ప్రోవాచనారదం । సాధుపృష్టం
త్వయావత్సలోకోద్ధరణహేతవే । మాహాత్మ్యంతవ వత్సామి డైత్రనివేచ
నంతథా । శృణునారదయత్నేన లోకానాంహితకామ్యయా ॥ బ్రహ్మ ॥ వసి
ష్ఠమునినాసీత గంగాయాస్సాగరస్యచ । తయోమేధ్యగతాభూమి రంతవేదీ
తివిశ్రుతా॥ అంతవేదిపురీసాక్షాద్వైకుంఠసదృశాభవతీ । తత్రత్యాస్తుజనాస్సర్వే
నృసింహధ్యానతత్పరాః । పరస్పరంబోధయంతో భగవత్తత్వమవ్యయం । నా
న్యమాగరతా స్తత్రసర్వే విష్ణుపరాయణాః । వైష్ణవానిచశాస్త్రాణి పురాణాని
చసర్వశః । వేదాశ్చపాంచరాత్రాణి గ్రంథాన్నిత్యంపఠంతిహి । నిత్యంభగవదాస
క్తాజపపూజాపరాయణాః । ఏవంవిధాశ్చబహువిప్రా స్తత్రవసంతిహి । ఆయాం
తినర్వచేశేభ్యస్తీర్థయాత్రాపరాయణాః । బ్రహ్మక్షత్రియవిట్ఠాచ్చద్రాస్సర్వేవర్ణాశ్చ
శుద్రాకాశీరామేశ్వరాదిభ్యఃక్షేత్రైభ్యశ్చపి మానవః । మాఘమాసేతు దేవస్యర
థయశామహాత్మ్యపండురోలాపర్వచవిఖ్యాతం ఛాల్లనేమాసిన త్తమ । ద్రష్టుకా
మామష్యశ్చస్వజనాస్తసమన్వితాః । దూరాదపిప్రయత్నేన సమాగత్యపురంత
తః । సాక్షాత్సాగరసంగేతు సేవంశేనీలకందరం । తతఃపరంనృసంహంతుస్సామ్య

పంచాష్టైశ్శుభైః । పూజయిత్వా యథాశ్వాశ్చ్యంభజంతేభక్తవత్సలం । ముక్తిం
 ధూంతితత్సర్వై మానవాఃక్షీణకల్పపాః । పుణ్యోవాపాపకమాణవా మహాన్వా
 త్సుద్రకోపివాకులవాక్కులహీనోవా జ్ఞానీవాజ్ఞానగోపివా । తేనర్వేయాంతి
 వై మోక్ష మంతర్వేదీశసేవయా । అంతర్వేదిప్రయాణంచ యస్యాస్తి సకృదా
 త్సనితస్యముక్తిప్రదోవిష్ణు భాగవాత్ భక్తవత్సలః । అంతర్వేద్యాశ్చయతాగ్రం
 మేనేతియః పరితాపవాక్తస్యాపిముక్తిచిత్తునో మహాకారుణకోహరిః । గు
 హ్యనాంపరమంగుహ్య మంతర్వేదిపురమహత్ । తత్రసన్నిహితాసిద్ధిః యత్ర
 సన్నిహితోవిఘ్నః । అహూతేత్రస్యమాహాత్త్యంసమంతాత్రోశయుగ్ధకం । నార
 సింహమిదంప్రోక్తముక్తిత్రైత్రంచనారద । పూర్వదక్షిణయోధాశేషముద్రస్స
 రితాంపతిః । గోదావరీశ్చ మేతు రక్తకుల్యాతథోత్తరే । ఏతన్నధ్యగతం స్థానం
 మహాపాతకనాశనం । యస్తత్రనివసేత్సన్తు సంయతాత్మాసమాహితః । ద్వివార
 మపిఘంజానో వాయుభక్ష సమోహిసః । నిషేషమాత్రమపియో హ్యంతర్వే
 ద్యాంవసేన్నరః । బ్రహ్మచర్యసమాయుక్త సైవతత్త్వంమహాత్మవః । యస్తుమానంవ
 సేద్ధిరౌ లఘూహారోజితేంద్రియః । సర్వం తేనవ్రతంచీకం వైష్ణవంపరమంమ
 హత్ ॥ యావజ్జీవంవసేద్యన్తు త్రైత్రమాహాత్త్యుచిన్నరః । జన్తమృత్యుభయంత్య
 క్త్వా సయాతిపరమాంగతిం । బ్రహ్మోదయోపిగచ్ఛంతి హ్యంతర్వేదిపదంమహాత్ । త
 స్యత్రైత్రస్యమాహాత్త్యా ద్భ్రష్టాహత్యానివతకతే । దేవాఅపిచవాంఛంతిత్ర
 జన్తావరేకిమి । అమామాద్యాదేవతాశ్చ తత్రజాతాస్వరూపిణః । సేవామః పర
 మాత్మాన ముత్సవేషుచసర్వశః । ఏతాదృగ్గుణయుక్తాయా మంతర్వేద్యాంమహా
 మునేతస్థానరహరిశ్శ్రీమాక్ వసిష్ఠప్రాథికతస్తథా । యానియాన్యపి తీర్థాని
 పావనానిజగత్ప్రయే । తానితానిచదేవషేవసంత్యత్రనసంశయః । యదృచ్ఛయా
 పియోమత్యే గ్వసేత్తస్యాంమహామునే । క్షీయంతేతస్యపాపానిబ్రహ్మహత్యా
 దికానిచ । అస్యాస్త్యురగమాత్రేణ సర్వబంధాద్విమోచితః । స్నానార్థే కిము
 వక్తవ్యంజీవన్ముక్తౌభవేత్తతః । గతేమకరమర్యణ్ణ మఘేవామునిపుంగవాః ।
 ఏకాదశ్యాంభానువారే యస్మాన్మత్యత్ర భగోదయే । చతుర్ముఖేనాపిమయా
 ఫలంవక్తుంశక్యతే । ఏతన్నుక్తిప్రదేతీర్థే తిలమిద్ర జలైర్మునే । నివాపకరణా
 న్నుక్తిః పితౄణాంభవతిధృవం । గంగాదిపుణ్యతీర్థేషు నివాపాం జలిభిర్ము
 నై । యద్యత్ఫలంశ్రుతంసర్వం తత్ఫలం ప్రాప్యతేనరైః । యతోగంగాదితీర్థా
 నిపావనానిహనారదత్రిష్టంతిహరిసంకల్పా త్తస్మాత్సర్వ మవాప్యతే । పితృభ్యఃపిం

డదానంచయికరోత్యత్రనారదః | ససద్యోఘోరనరకాదుత్తారయతి తాన్విత్వాః |
యన్ద్విండదానంక్రియతఏతస్మిన్దీధావర్యకై | గయాశ్రాద్ధోపమంతత్తునాత్ర నాఽద
సంశయః || కిమత్రబహునోక్తేన మాతృహాగురుతల్పగః | సురాపీ భూరిణహః
గోఘ్న స్వణఃచోరాదయోపయే | మజ్జంతిపాపినోహ్యత్రవాసిష్ఠాసింధు సంగ
మేతదాశీషేవతేసర్వే భవంతుర్జ్ఞాతకల్తమాః | ఐశ్వర్యంపుత్రసంపత్తి మా
యుషీః ఘోమరోగతాం | భజంతిమునిశాదూఃలయాం త్యేతేపరమాంగతిం |
ఇతీరితోభగవతానారదోహృష్టమానసః | ప్రత్యువాచమహాబాహుం భగవం
తంపితామహం ||

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణేబ్రహ్మనారదసంవాదేఅంతర్వేదిపురవణానే

ప్రథమోధ్యాయః .

ద్వితీయాధ్యాయప్రారంభః.

శ్రీనారదఉవాచ || కిమథంమునిశాదూఃల దేవంప్రాథీత వాన్భువి |
ప్రాదుర్బాహువభగవాన్ లక్ష్మీశఃకేనహేతునా | ఏతదాఖ్యాహిమే బ్రహ్మన్
విస్తరేణమహామతే | విభవంశ్రోతుమిచ్ఛామిన్మహాసంహస్యమహాత్మనః | హిరణ్యాక్ష
స్యదైత్యస్య పుత్రోరత్ననిలోచనః | వాసిష్ఠాతీరమాసాద్య తపస్తేపేతిదారుణం |
నిరుద్ధవాయుర్వార్భక్ష శ్చంకరప్రియకామ్యయా | అతీవతపసాయుక్తోఘోరేణ
సబభూవహాసకదాచిన్నిరాహారోవాయుభక్షోమహాతపాః | అదన్నాయసమా
ణంసచక్రైపరమకంతపః | ఏవంతపస్యతస్తస్యవషాఢామయంతంతధా | త
స్మిన్ప్రసన్నోభగవాన్ భవాన్యాసహితశ్శివః | వృషభంస్యస్యచారుహ్యప్రమదైః
పరివారితః | ప్రాదుర్భూతఃపురస్తస్యదైత్యోత్తిష్ఠేతిచాబ్రవీత్ | ఉస్మిల్లనయ
నేదృష్ట్యాతతోరత్ననిలోచనః | ప్రాంజలిఃపురతస్థస్త్వామృష్టావవృషభధ్వజం || దై
త్యః || జయజయశంకరసోమసురేశ త్రిభువనపూజితపాదపరేశ | జయజయజగతా
న్నాధమహేశప్రణతజనావనభక్తసురేంద్ర | జయదేవమహాదేవనీలగ్రీవసదాశివ |
జయశంకర సర్వాత్మ స్థిలకంఠనమోస్తుతే | జయవిశ్వేశసర్వేశ సర్వాత్మకస
ర్వకారణ | జయసర్వామరస్తుత్య నీలగ్రీవనమోస్తుతే | నమశ్శివాయరుద్రాయ వా
మదేవాయశంభువేశరణ్యాయ గ్రగణ్యాయ నీలకంఠాయ తేనమః | ఇతిస్తుతస్సభగ

వాక్ దైత్యేనందాక్యమబ్రవీత్ । వరదోస్త్రీవరంవత్స యత్రైమనిసితకతైచా
 స్త్యాయత్రనసందేహా స్త్రీవరైరపిదులభం । ఇత్యేవముక్తాదేవేన హహాన్మణ
 విలోచనః । ప్రాహబద్ధాంజలిర్వాక్యం భగవంతముమాపతిం ॥ దైత్యః ॥ మదై
 హతస్సుతాచక్రా త్వస్త్రియధైమసర్వశః । యావంతఃపాంసవస్సిక్తాస్తావంత
 స్సదృశోమనుబలవీర్యమవోపేతాః ప్రవిష్టంతురిపుత్రయే । శత్రూన్విభాక్యమదై
 హే ప్రవిశంత్యసురాపునః । అవధ్యత్వంచమేధూయా త్వరైర్వశ్యప్రాణరాశిభిః ।
 తచ్చక్రిత్వామనుజేవో విచింత్యాశ్శృద్ధతంవరం । దదానదయమపితం తపసా
 తస్యతోషితః । ఇథంవరంసమాదాయ బ్రాహ్మణాన్తాశ్చసర్వశః । జహృధికారంజ
 వానాం సర్వేషాంతుమునిశ్వర । నిస్సాధ్యాయవహతూరాం శ్చక్రేలోకాంశ్చ
 సర్వశః । పితచ్చక్రిత్వాతాగిక్తు విశ్వామిత్రోమహాయశాః । విరోధేనవసిష్ఠస్య రాక్ష
 సేంద్రమువాచనాభోభో దైత్యకులక్రేష్ట రత్నలూచనసంజ్ఞక । విక్రమంభవశో
 లోకైశ్చతంసర్వభయంకరం । ఇదాసీమదభీష్టత్యం కురుశీఘ్రంమహామతే । వసి
 ష్ఠస్యాశ్రమంగత్వా అరుంధత్యాస్సుతాన్వహాన్ । శ్శేష్టంతంశక్తినామానంక్షీ
 ప్రింభక్షయసర్వశః । విశ్వామిత్రోస్యతద్వాక్యం శ్రుత్వాదైత్యమహాబలిః । గత్వాత
 దాశ్రమంపుణ్యం శక్తిస్థేష్ఠాన్ కుమారకాన్ । భక్షయిత్వాతథాన్యాంశ్చ భోక్తుం
 సముపవక్రమే । అరుంభసీరురౌ దాథ దృష్ట్వాసుతవధంమహత్ । దధ్యౌచసాపతిందే
 వీ బ్రహ్మలోకగతంమునిం । అరుంధత్యామునిధ్యాయో జ్ఞాత్వాసుతవధంచతం ।
 వసిష్ఠస్తుతదాగత్య దధ్యౌదేవేశమవ్యయం । పుష్టాదవరదంవిష్టం సృసింహమప
 రాజితం । శరణ్యంసర్వలాకానా మాపన్నాతికనివారణం । శంఖచక్రధరందేవం
 భక్తానుగ్రహకారణం । పితాంబరధరందేవం శంఖచక్రవిరాజితం । శ్రీవత్సశోభ
 తోరస్కం వసమాలావిధూషితమ్ । సుంవరంసూర్యసంకాశం కిరీటేనవిరాజితం
 జగద్ధాత్ర్యారమాదేవ్యా సాకంగరుడసంస్థితం । దేవంప్రణమ్య శిరసాహవశవి
 క్లబ్దచేతసా । నకించిరూచేవచసం తుణమాత్రం తదగ్రతః ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥
 కేమథేనంకురుషే । బ్రహ్మన్ మమధ్యానంమహత్తరం । ధ్యానేనభవతఃప్రీతో వరదా
 నాథఃమాగతః ॥ వసిష్ఠడవాచ ॥ నమస్తేనారసింహాయ దైత్యవక్షిప్రదారిణే ।
 నమస్తేనారసింహాయ త్రయీరూపాయవిష్ణవే । నిమకలజ్ఞానరూపాయ విజ్ఞాన
 విభవాయచ । త్వమాహుస్సకలాదేవా బ్రహ్మైతిజ్ఞాననిశ్చయే । త్వమేవేదం
 జగత్సర్వం త్వయినర్వంప్రతిష్ఠితం । కృపాంబుధేక్షమాసింధోస్వామిన్నాశ్రితవత్స
 ॥ దీనబంధోగుణా వ్యక్తతుంతవాహంకాళిహోదితః । బ్రహ్మడయోప్యశక్తాన్

గుణమహాత్మ్యదణః । విధీశసనకాదీనాయన్నాసిధ్యానగోచరః । యద్దగ్రిష్టం
యోగినోనిత్యం యతంతే నియతేంద్రియాః । తదవశ్యంమహాబాహుభవత్వా
దాంబుజద్వయంకిమప్త్యన్యత్పదాబ్జైస్తైస్వామికసర్వశుభావహం । తథాప్యహం
ప్రవత్క్యామిదుఃఖంహృదయసంస్థితం । ధ్యానకారణమాత్మేశసర్వలోకేశ్వరేశ్వర ।
హిరణ్యాక్షసుతౌదైత్యమణిలోచనసంజ్ఞకః । బలేనమహాతాయుక్తోవరదానాచ్చ
శూలినః । తస్మాన్మహాభయంశూరం ప్రాప్తమేతన్తమాద్యతై । మత్పుత్రౌ
ణాంశతంతెనభక్షితంచజనాదకన । రక్షమాంకృపయా దేవ హత్వాతంసాను
గంరణే । తతఃపరంఽస్త్రాతవ్యమస్మిన్నేవాశ్రమేత్వయా । ఏతదథంఽచదేవేశత్వ
త్వాదధ్యానమాచర । వత్సత్వాన్నవిస్మజ్యాహంనోనిత్యంస్థాతుముత్సహే । భ
వత్వాదాంబుజద్వంద్వ పూజాంకుర్యాంసదాహరే । ఏషఏవవరఃకామోనమెస్తా
త్ప్రియమచ్యుతమత్సర్పరూపనమస్తుభ్యం నమఃకమతరూపిణే । నమస్తేక్రోడరూ
పాయదంష్ట్రేణక్షితిధారిణే । నమోవామనరూపాయమాయారూపప్రహరిణే । న
మోఽశ్వశరసేతుభ్యంవిశ్వస్రష్ట్రేనమోనమః । విశ్వాధారాయమహాతేనమోధూ
యోనమోనమః । భవత్కుటాక్షవియోపధ్వస్తాసర్వాసుసంతతిః । భవత్సూక్తిమధా
స్వాదక్షుత్ప్తిపానవివజీతః । అభయరమఖపూర్ణాంశాంగకాపాణే రమాప
తే । ఏవంస్తుతోవసిష్ఠేనభగవాన్సుతభావనః । ప్రత్యువాచమునిశ్రేష్ఠంకృపాపూ
ణః । దృగంచలిః ॥ నృసింహఉవాచ॥ అహంభక్తపరాధీనోభక్తానుత్సృజ్యధాత్వ
జ । స్థాతుంక్షణంనశక్తోమిభక్తాధీనంహిజీవితం । మునేవసిష్ఠభగవత్కభవాన్యైభ
క్తీసంయుతః । తస్మాద్భవంతముత్సృజ్యనచాహంస్థాతుముత్సహే । వసిష్ఠభవ
తోనామ్నాతీథంఽత్రైలోక్యవిశ్రుతం । తద్భవేద్భవత్సర్వేషాంసర్వపాపవినా
శనం । అవగాహ్యచతీర్థేస్తీక్తవాసిష్ఠాఖ్యేనుపావనై । సర్వాసుపూరితోజంతు
రనంతఫలమాప్నుయాత్ । త్రిసులోకేషువిఖ్యాతంతీర్థమేతద్భవిష్యతి । హత్వా
యుద్ధరాక్షసేంద్రంభవతోహితకారణాత్ । అహమప్యత్రవత్సృమితవానుగ
హకామ్యయా । ఇత్యుక్త్వాప్రేమపూర్వంతుమునింస్సిద్ధాంబుజేక్షణం । ఆహ్వనా
థంఽదైత్యపతిఃపూరయామానవారిజం॥

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే బ్రహ్మనారద సంవాదే

శాతమీమహాత్మ్యే అంతర్వేదిపురవణః

ద్వితీయోధ్యాయః.

తృతీయాధ్యాయప్రారంభః.

తదాశంఖస్వనంశ్రుత్వా యుగాంతాశనిభీషణం కోపేనమహాతావిష్టోదై
త్యేశోరత్నలోచనః। అభిద్రుదావవేగేన నృసింహంతాత్మ్యసంస్థితం సత్తుత్రికూల
ముద్యమ్య దుర్నిరీక్ష్యోరునిస్వనః। యుగాంతానిలసంకాశో గ్రసల్లోకానివస్థితః। ఆ
విధ్యశూలంతరసా గరుడేవ్యసృజతదా। తమాపతంతంశూలంచ గరుడేపీత్యకేశ
వః। శూలంచకతఃచక్రేణ తిలశశ్వచకారహః । తతఃప్రహస్యభగవాన్ ప్రాక్షిప
చ్ఛక్రముక్షమం । తస్యదేహాతుతచ్ఛక్రం మమఃస్థానాన్యతాడయత్॥ తదాసు
ప్రావరుధిరం దెహదైత్యస్య పాపినః। తదుత్పన్నాస్తదాకారా అసురబలదః
తాః। సుదృప్తాస్సర్వశస్త్రాః। ప్రాపతన్తరువోపరియుద్ధంతదాభవద్ధోరం దై
త్యానాంగరుడస్యచ। గరుడఃపన్నగరిపుః పద్భ్యాం దోభ్యాంచనంయుగైః । పక్షా
భ్యాంచంచుకొట్టాభవ మదఃయామాసవైరిపూర్వః । గరుత్మతా హన్యమానా
స్తుండపక్షనఖైః ముకైః। రాక్షసాశ్చాతిదుర్ధవః। పేతురుర్వ్యాం విమూర్ఛితాః।
దృష్ట్వా శుపతితం నైస్యం దైనతేయేనపీడితం। తందైత్యః। ప్రాహరచ్ఛక్త్యా వశేణైవ
హరికిరిం । తయాతివిద్ధోగరుడో మాలాబద్ధగవద్విషః। నకించదపివిప్రేంద్రచచా
లసమహాహవే। శూలైః గదాభిఃపరిఘైశ్చక్రప్రీప్రసతోమరైః। కణఃకాళిక
నారాదైః। ప్రాహరద్గరుడంపునః। పునశ్చక్రంసమాధాయనృసింహోభక్తవత్సలః।
మాయాశక్తింప్రకల్ప్యైవ రక్షసోరక్రంగ్రహం । కృత్వాచిచ్ఛేదభగవాంచ్చక్ర
యుక్తాన్తపీతలేతతోధ్వజంద్రకంబాణం ససంధాయశరాసనైః । ఆక్రమ్యకాషం
విజ్ఞాయ తచ్ఛాపంకేశవోహనత్ । తతఃకాలాయసమయాం తదాగుర్వీంచదైత్య
రాట్ । ఆదదేతురథాంగేన చకతఃసృహరిః। ప్రభుః। చకారసింహనాదంస నైత్యేం
ద్రఃపరవీరహః। తోమరాంస్తాన్తునిశ్రేష్ఠ చక్రేణైకేనమాధవః। చిచ్ఛేదయాగపద్యేన
తదద్భుతమివాభవత్ । శూలంజగ్రాహదైత్యేంద్రో హంతుంనృసింహమాహవే। త
ద్విసగఃత్పూర్వమేవ దైత్యేశస్యశిరోహరిః । అపాహరత్సవక్రేణ చారు
కుండలశోభితం । కిరీటఘాపితం తచ్ఛపృథీవ్యాంపతితంబభౌ॥ పునశ్చక్రంప్రయ
జ్యభ చిచ్ఛేదాసురనాయకాన్ । పాంసోస్సర్వాంతసముద్యాతాన్తస్యరక్త
త్సమంతతః । తతశ్చక్తింవిస్మజ్యసీద్రక్తకుల్యామహానదీ । రక్తాదారక్తవణా
చ గంగయాసంగతాతుసా। మహేంద్రాం ప్రవిష్టాచ పూర్వభాగస్యతిథఃతః । త
త్రస్నానంచదానంచ మహాపాతకనాశనం । తతఃప్రభృతితాంకుల్యాం ధూత
భౌతాశకాదయః। అతీత్యగంతుంనోశక్తా నృసింహస్యాంతికేహరైః । నృసింహా

ప్యత్రాదేవేశ శ్చక్రంత్రాశితవాంస్తదా । తత్తీర్థం లోకవిఖ్యాతం చక్రకుల్యైతినా
మతః । తస్యాంస్థానజపాద్యైశ్చ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ సూతః ॥ దృష్ట్యాత్మం
మహాదాశ్చర్యం నృసింహానకృతంతథా । తతోనరహరిః కేవలౌ హత్వా తందై
త్యపుంగవం । హామేణమహతావిష్టః ప్రావిశన్తునిసన్నిధిం । తంతృప్త్యైగరు
దాయాభం శంఖచక్రవిభూషితం । పపాతదండవద్భూమా వసిస్థోభగవాన్తునిః ॥
అమందానందసందోహ వికసద్వదనాంబుజః । తిష్ఠత్ హరైరభిముఖం తుష్టావ
మునిపుంగవః । నమోభగవతేతుభ్యం నమస్తైకమలాపతే । నమః కల్యాణజలధేదో
షదూరసమోస్తుతే । నమస్తైపుండరీకాక్ష నమోగరుడవాహన । నమస్తైశేష
శయన నమస్తైకరుణాంబుధే । నమోభక్తపరాధీన సర్వలోకైక కారణ అప్ర
మేయరమావాస భూతభవ్యభవశ్చభో । భవత్పాదాంబుజధ్యాన మహం
కుర్యాంసదాహరేభవదీయగుణానేవ కీర్తయంత్యతతంహరే । అచారూపేణ
దేవేశస్థాతుమహా సిమాధవ । తస్మాత్త్వాం దేవ దేవేశప్రతిష్ఠాపితుముత్సహే ॥ గ్రీభ
గవానువాచ ॥ పూర్వమేవమయోక్తంహి స్థాస్యామీతిత్వదాశ్రమే । వసామ్యహంన
సందేహ స్తథైవకురుధాత్మజ । ఇత్యేవముక్త దేవేనభక్తానుగ్రహకారణం । యే
త్వంచకారయామాస తత్ప్రతిష్ఠావిధానకైః ॥

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే అంతర్వేదిపురవణానే

తృతీయాధ్యాయః.

చతుర్థాధ్యాయపారంభః.

నారదఉవాచ ॥ కథితంభవతాబ్రహ్మణ ప్రతిష్ఠాకారణంహరేః । ప్రతిష్ఠా
వైభవంమహ్యం వదస్యేకమలోద్భవ ॥ బ్రహ్మ ॥ అహంశంభుస్తథైవాకాశ్చం
ద్రమాశ్చశతక్రతుః । అన్యైచలోకపాలాద్యాస్తద్వైచాపిమహావళయః । లక్ష్మీయు
తన్యపంచాస్య సేవాభంసముపాగతాః । తతస్తుమునిశాదుకాల వసిస్థోభగవా
న్సపిః । సుముహూతే శుభైలగ్నై శుభగ్రహనిరీక్షితే । సింహాసనసముత్తుంగే దివ్యర
త్నాదిభూషితే । లక్ష్మీన్యసింహం దేవేశం స్థాపయామాసనారద । దేవదుందుభయ
స్తత్ర దధ్యసుకిన్నరాంగనాః । సగంధర్వాజగుస్సర్వాననృతుశ్చాప్సరోజనాః । వవ
ఘంఘ్రపుష్పవషాణి జలదా దేవచోదితాః । మహాషణ్యోమహాసందా త్సామగా

కాదిచక్రితతోదేవాశ్చగంధర్వావస్థిష్ఠాద్యామహాషణ్యః । మంగళానిప్రయం
 జానాః పరివార్యోపతస్థిరేకోటిసూర్యప్రతీకాశా మకుటోజ్వలతేజసా । అంతర్వే
 దిపురేశాయ నారసింహాయమంగళం । కంబుగ్రీవాయ దేవాయ కమలాశ్రితవక్షసే ।
 వసిష్ఠపూజితాయాస్తు నారసింహాయమంగళం । కణావతంసప్రభయా ఖ్రాజ
 మానముఖేందవే వాసిష్ఠాశ్రమవాసాయ నారసింహాయమంగళం । కరయ్యక్షధృ
 తోదగ్ర శంఖచక్రవిశోభినే నృసింహకృతిరూపాయ రమానాథాయమంగళం । కటి
 ప్రదేశసంలగ్న కనకోజ్వలవాససే । అరుంధతీశనేవ్యాయ నారసింహాయమంగళం ।
 ఆదిదేవాయ దేవానా మాదిత్యసమతేజసే । ఆదిశ్యకులజాయాస్తు నారసింహాయ
 మంగళం । అత్యద్భుతాయ దేవాయ దివ్యసింహాయ విష్ణవే । అమృతేశాయ శర్వాయ
 నారసింహాయమంగళం । అంతర్వేదినివాసాయ వ్యనంతఫలదాయినే । అదితేనంద
 నాయాస్తు నారసింహాయమంగళం । ప్రయుజ్యమంగళాన్యేవం తత్ర దేవామహ
 షణ్యః । వసిష్ఠాద్యామహాభాగా స్సర్వే దేవావవందిరే ॥ వసిష్ఠఉవాచ ॥ దే
 వదేవ జగన్నాథ సర్వలోకైక కారణ । అప్రమేయ రమావాస భూతభ
 వ్య భవత్ప్రభా । ద్యౌమూర్ధా వదనం వహ్ని శ్చంద్రాకౌ చక్షుషీ
 తవ । దిశశ్శ్రోత్రేతథాదేవీ వాక్పూర్ణస్తే సదాగతిః । అపరిచ్ఛేద్య రూపాయ
 తుభ్యం లోకాత్సనేనమః । త్వత్పాదపంకజాదన్యం న మే సాధనమస్తిహే । త్వన్తా
 యాతరణాథంహీ త్వామేవ శరణం వ్రజే । ఇతిస్తు త్వారమానాధంభగవాన్
 పి సత్తమః । చకార మహాతీం పూజాం పరమానందనిభాకరః । కిరీటహర కేయూర
 మణికాంచ్యంగుళీయకైః । తులసీమంజరీభిశ్చ కేతకీదళకాదిభిః । ధూపదీపైశ్చనై
 వేద్యైశ్చాల్మల్యైః సుమనోహరైః । అచటాయామానదేవేశం సుప్రీతేనాం
 తరాత్సనాని రాజనప్రక్రమయై నమసాగ్రరప్రదక్షిణైః । పుష్పాంజలి ప్రదా
 నైశ్చ పూజాంచక్రమహాత్మనః । తతఃక్షమాప్యదేవేశం భగవాన్సుని సత్తమః ।
 దేవాన్సునీనువాచేద మానందోత్ఫుల్లలోచనః ॥ మునిరువాచ ॥ నారసింహం పరం
 నైవం రమాధీశం జగద్గురుం । అమరామనయస్సర్వై మన్యంతే తాదృశం ఫలం ।
 ఇత్యుక్త్వా మనయస్సర్వై ప్రత్యూచుమేనిపుంగవం । ఆజ్ఞయాభవతశ్శ్రీమాన్
 దృష్టోష్టాభిమహాప్రభుః । కృతకృత్యావయంసర్వై జాతాధన్యా మహామునైః ।
 భూయోపిహరిసేవాథం సకళత్రాస్సబాంధవాః । ప్రత్యబ్ధం మాఖి మాసేతు
 సమాగచ్ఛామహేవయం । ఇత్యుక్త్వా మనయస్సర్వై స్వాశ్రమాన్గంతుముద్యతాః ।
 తతోబ్రవీనహాభాగో మునినాథాయ నమః ॥ స్యామింస్తస్మదీయ మాహా

శ్చ్యం కన్తద్వేదితుమహాతి । భగవన్మైకురుష్యేమాంసిశ్చలాంధియమమృత
 నారసింహతనోశ్రీమకకళ్యాణ గుణవారిధే । వాత్సల్యంమయిదేవేశస్థిరం స్థా
 పితుమహాసి! ఆరాధ్యమావోభగవక్ పురుషేభక్తిశాలిభిః । ఆరాధనైశ్చ
 నిఖిలైస్తత్తత్కా-లోచితైస్సదా । తత్తద్వాంఛితదానైశ్చ తోషయన్నాశి
 తాజనాక్ । యంతానిఖిలలోకానాం శ్రియాదేవ్యాసమాహితః । అన్యైఃపురజ
 నైనిత్యం సేవ్యమానపదాంబుజి । వైకుంఠభవమోదేన ప్రతిపీతేనమాధవ ॥
 మునయః॥ నమోస్తునారసింహాయ దేవద్విజహితైషిణే । హితాయసర్వలోకా
 నాం వైకుంఠాధిపతేనమః । నమోయజ్ఞపరాహయ పిరణ్యాక్షువినాశినేనమః
 కమతరూపాయ మందరోద్ధరణాయచ । మహేశాయనమస్తుభ్యం కరాళవదనా
 యచ! ఉగ్రాయసర్వరూపాయ కారణాయనమోనమః । సోమసూర్యాగ్ని సే
 త్రాయ చంద్రహాసాయ తేనమః । ఉగ్రాస్యానమస్తుభ్యం ప్రసన్నాయ మహా
 త్మనే! అనంతహాసుశిరసేనంత సేత్రాయ తేనమః । మూర్తిత్రయస్వరూపా
 యభాస్కరాయనమోనమః । శరణాగతసంత్రాణ వటురూపాయ తేనమః! వే
 దాంతవరసింహాయ బ్రహ్మణేపరమాత్మనే । ఓంకారాథకస్వరూపాయవేదవే
 ద్యాయతేనమః! కరాళవపుషేతుభ్యం కాలమేఘనిధాయచ । ఉగ్రదంష్ట్రాయ
 భీమాయ భూతోచ్ఛాటనహేతవే । మంత్రయంత్రవినాశాయకుమాగహరణా
 యచ! దుష్కృతానాంవినాశాయ హింసకౌఘవినాశినే । అపస్తారవినాశాయ
 సర్వజ్వరనివారిణే! స్తరణాదేవలోకానాం భూతప్రేతవినాశనం । కుర్వతేహౌ
 రజంఘాయ నారసింహాయ తేనమః । ఏవంస్తుత్వాపునరదేవం తత్రదేవా మహా
 షకయః! సనకాద్యామహాభాగా స్సాన్విశ్రమాన్నామృతరంజసా! దృష్ట్వావసిష్ఠంభ
 గవాక్ హయోకత్ఫుల్లముఖాంబుజి! మేఘగంభీరయావాచాప్రత్యవోచత హషక
 యక్! నృసింహా! వసిష్ఠాహంవసామీహ అత్క్యై సహమహామతే తథాసూరిజ
 నైదివేవ్యే శ్చత్రచామరపాణిభిః । సమేతస్సంశ్రితానేవం వరదానైశ్చ తోష
 యన్! అన్యో త్తరశతం లోకే సంతిత్తే త్రాణిమేనఘ! మధ్యేతేషామిదంక్షేత్రంయవ
 మాత్రాధికంమునై! అస్మిక్తే త్రేతుయోమత్యక్త్రైరాత్రంనివసేద్భవి! సోశ్వమే
 ధసహస్రాణాం ఫలమాప్నోతినిశ్చయః! ఘోరైకలియుగేవాపిస్వయమేవమహాము
 నే! మహూత్సవాభవిష్యంతితత్ప్రభావాన్నసంశయః! అత్రాగతానాంసర్వేషాం
 లుభానామపిభూసుర! దానధమకరతితైవభవిష్యతినసంశయః । అస్మిక్తే త్రే
 తుయోమతోక్త్యజత్యం తేకళైబరం! గతింప్రాప్నోతిపరమాంసమర్త్యనాత్రసం

శయః || బ్రహ్మ || వసిష్ఠం భగవానైవముక్త్వా దేవాన్సునీశ్వరాన్ | ఆజ్ఞాపయా మానే
మునేగమనాయయథాగతం | తతో దేవాన్సుగంధర్వాన్సునకాద్యామహాషణ్యః
నత్వానరహరిం శేవంప్రయయిస్తైయథాగతం ||

ఇతిశ్రీ బ్రహ్మపురాణే బ్రహ్మచారద సంవాదే

అంతర్వేది పురవణం నై

చతుర్థోఽధ్యాయః.

పంచమాధ్యాయప్రారంభః.

బ్రహ్మవాచ || త దారభ్యవృసింహస్తువసిష్ఠేనసుఖాజితః | అంతర్వేద్యాం
స్థితశ్చైవం లోకానాం హితకామ్యయా | అస్మిన్మే తేనిః సతాం పశ్యతాం నృ
హరిం సదా | న పరుష్యతి పాపానిజ్ఞానాజ్ఞానకృతానిచై | యత్ర సంత్యక్త దేహానాం
గచ్ఛతాంతత్పరం పదం | చతుర్ముఖానిరూపాణిభవంతి నృహరేరివ | యత్ర జాతాన
జాయంతే మాతృగభేః పునఃకారాః || ప్రాపునవంతి న సందేహామృతాశ్చామర
తాం దివిధన్యాస్తే మానవా లోకేష్వంతర్వేద్యాం వసంతి యే | తే సాందశేన మా
త్రైత్యసర్వపాపక్షయోభవేత్ | గ్రామాంతరస్థితో వాపి హ్యంతర్వేదీనివాసిభిః | కరోతి
యశ్చ సంబంధం సోపిధన్వతమోభవేత్ || నివసంతినరా యే తు ఏతస్మిన్నియమాన్వి
తాః | తుల్యాస్తే మానవాదైవై మేరుశృంగవివాసిభిః | అంతర్వేదిం సమాశ్రిత్య
స్నాత్వా సాగరసంగమే | పశ్యమాంభిముఖం దృష్ట్వా నృహరిం శాంతవిగ్రహం | పాపైః
ప్రముచ్యతే సర్వైః కృతైః పశ్యమజన్తసు | స్వర్ణభారసహస్రాణి కురుక్షేత్రే
విగ్రహే | వేదవిర్భ్యద్విజాతిభ్యో దత్వా ప్రాప్నోతి యత్ఫలం | సువర్ణం కంఠకం
త్రంతుదత్వా విప్రాయతత్ఫలం | ప్రాప్నోతి శ్యత్ర స సందేహావృసింహస్యాంతికే ద్వి
జః | ప్రయాగైలక్షభోజ్యేన మాఘే మాసి చ యత్ఫలం | తత్ఫలం విప్రమేకతనూభాజయి
త్వాంతికహరైః | యత్ఫలం స్వర్ణశృంగాణాం గవామయతదానతః | దత్వా విప్రా
యగామేకాం వాసిష్ఠాసింధుసంగమే | మాఘస్నానాత్ప్రయాగే తు యత్ఫ
లం మకరైరపా | తత్ఫలం చాత్రగోదాయాం ప్రాతస్నానాదవాప్యతే | ప్రత్య
హంచాత్రగోదాయాం స్నానం సర్వాథకసాధనం | నృకేసరిప్రసాదేన తీర్థ
శ్రాద్ధే కృతేనరైః | తదా తృప్యంతి పితర స్సత్యం సత్యం బ్రవీమి తే | యోషి

న్వాఘ త్రయోదశ్యం స్నాత్వాసాగర సంగమే । గంధపుష్పాక్ష తైర్భక్త
 పూజయిత్వా సువాసినిం । ప్రదద్యా చుర్చుప్తయ్యంతం నారికేళ ఫలా
 తంఽయానారీపతిపుత్రాఢ్య తస్మై యదద్యాత్సువాయనం । సవస్త్రికంసతాంబ
 లం ధృఢాఫలయుతంతథా । శృణుష్వమునిశామూల నారసింహంరమాపతిం ।
 ణమ్యదండవన్ద్యత్యోజగత్పూజ్యోభవేద్ధృవం । ఏవంప్రదక్షిణంకుర్వన్ నృకే
 ణమాదరాత్ । పదపదచాశ్వమేధ ఫలంప్రాప్నోతిమానవః । యోమాఘశుద్ధద్యా
 శ్యం శోభనేరవివాసరే । పంచామృతైశ్చ దేవేశం యోభిషేచయతేనరః । సయ
 విహదైశ్వర్యం నారికేళఫలాదకైః । నారసింహాయ దేవాయ యోచన్యోత్సు
 మాలికాం । సర్వభోగసమాయుక్తో వైకుంఠేమోదతేచిరం । నారసింహస్యదేవ
 సన్నిధౌమంగళాస్పదా । యోభిజ్వలయతేదీప మాదిత్యసదృశోభవేత్ । నారసిం
 హస్యదేవస్యనైవేద్యంసర్వపావనం । సిద్ధార్థమాత్రంయోభుక్షైఃససిద్ధార్థోభి
 ధ్యోవం । అనుగ్రహార్థంచమునైః ప్రాదుర్భూతోహరిస్సయం । స్వయంభు
 పూజితస్సమ్యక్ తెనైవసుచిరంఽంబుజశక్రేణశంకరేణాపి తత్రత్రిపురఘాతినా
 పిభిశ్చవసిష్టాద్యై ర్యోగిభిస్సనకాదిభిః । తత్తత్కాలేనధూపాలై రవితోధవ
 తత్పరైః । నారాయణోరమానాథ స్సంస్థితస్సర్వకామదః । ఏవంబహుయుగ
 తే గతేకాలేద్విజోత్తమకన్తింశ్చిత్సమయోధనోభిభవిష్యతినృకేసరీ । తతః
 నోపిఫలితోరంగనాథస్సపస్యచ । దాసస్యవత్కృతిస్సమేద్యమద్రుహంకారయేతిచ ।
 తుకారయితాతస్యగృహంమంబుపశోభితం । కళ్యాణమంబుపంచైవతథాచాన్త
 మంబుపం । ప్రాకారంచైవదీప్యంచయోజయిత్వాధనంబహు । పృష్ఠమాత్రాస్తుతే
 దాస్యంతిబహువోధనం । బ్రాహ్మణాఅపి దాస్యంతినృపారేరాజ్ఞయాతథా । తేనాపి
 రాధితశ్శక్యదుపచారైస్సుపుష్కరైః । తథాచందనసేవాద్యైఃప్రతిమాసంతఢో
 వైః । భవితాచోత్తరేకాలే ఏవమేవమహామునైః । ఇతఃపరంకలియుగ భవిష్యద్ధి
 రాజభిః । ఆరాధ్యమానోనృపారి రాకల్పంస్థాస్యతిభువివం । ఏకదానైమిశ
 క్యే ఋషిభిఃప్రోక్తమంజసా । సత్రావసానేచాన్తాభి ద్రక్ష్యవ్యోమహరిది
 జాః । అంతర్వేదింగమిష్యామస్తత్రశ్రేయోభవిష్యతి । సంప్రాప్తాకలికా
 యం నాత్రస్థేయంతపస్విభిః । అంతవేద్యాంహరిందృష్ట్వాగచ్ఛామోగంధమ
 నం । తత్రత్యకలికాలేపి శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితాః । నరసింహంసమారాధ్య
 క్తేంప్రప్యంతిదుర్లభాం । సంప్రాప్యజన్మమానుష్యంముక్తిహేతుంసుదు
 భం । యేనగచ్ఛంతితత్త్వేత్రం సతుదేవేనవంచితః । యత్రగత్వానరోభూయ

సారాధ్యనమల్పణం । నయాతియాతి తద్విష్టో వైకుంఠపదము త్రమం । శ.
మాదిగుణసంపన్నః కామకోగ్రవివజ్జితః । అంతర్వేద్యాంవసేద్యస్తు జీవన్ముక్తిః
క్రొభవిష్యతి । సాత్త్వికప్రయత్నేన మోక్షాధీనతతనరః । విహాయన్ద్వైత
త్రాణి తత్ త్రైతీయేన సేత్సుధీః॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే గౌతమీమాహాత్మ్యే

అంతర్వేదిపురమహిమానువణానే

పంచమోధ్యాయః.

షష్ఠాధ్యాయః పాగ్రిరంభః.

ఋషయః ఊహయః॥ అహిమాహాత్మ్యమఖిలం ప్రసాదాద్భవతశ్చుక్రితం భూ
యః కథయమాహాత్మ్యవిష్టోనిమాకల్పలంఘనైకోదోషస్తతై ప్రాక్తోనిహృ
తిశ్చపునఃకథం ॥ సూతః॥ పురానదీపపుత్రో భూచ్ఛంతసునామతైస్సపః ! ఏక
దాతస్య రాజ్యస్తు శక్తి నాకే త్పురాయథా । ఋషయః॥ న్యందనారోహణే పూ
ర్వమశక్తిశ్శంతనోకథం । పునఃపశ్యాచ్చక్తిరాసీ తస్యచైతద్వదస్వమే । శృ
ణుధ్యమృషయశ్చైవంతస్యపూజకం వదామివః । సవకపాపహరంపుణ్యంబ
రితంశంతనోన్మణాం । బధూవశంతసుర్భక్తోనారసింహతనోపురా । నార
దోక్తవిధానేనపూజయామానమాధవం । నారసింహస్యదేవస్యవిర్మాల్యంతేనలం
ఘితం । రాజ్ఞాశంతనునావిప్రాస్తస్త్వాత్స్యందనముత్రమం । దేవదత్తయథారో
ధుమశక్తస్తతేక్షణాదధూత్ । కిమతీయంగతిర్భగ్నగతామశక్తిరీదృశీదుఃఖాచ్చిం
తయతస్తస్యసంప్రాప్తానారదఃకిల । కింవిషణ్ణస్తతారాజన్నితిపృష్టోత్రశంతనుః ।
నారదైతన్నజానామిగతిభంగస్యకారణం । ఇత్యుక్తోనారదోజ్ఞాత్వాధ్యాత్వా త
త్కారణంతతః । శంతనుంప్రాహరాజానంవినయేనాగ్రతస్థితం । యత్రకావపి
త్వయా రాజకక్షూయతామంతరం హరేః । అంతర్వేద్యాం పురారాజన్నా
సీతకశ్చిన్నహామతిః । మాలాకారోరుచినామతేనబృందావనంకృతం । సుప్రధా
నివపుష్పాణివనానిచకృతానివై । మల్లికామాలతీజాజీవకుళాదీనిసర్వశః । పా
కారముచ్చితంతస్యభేదామాచప్రవిశుతం । అలంఘ్యమప్రవేశ్యంబ కృత్యాయా
నస్వకెగృహే సుతంప్రవేశ్యతద్వారేభవనస్యత్రసత్రమ । ఏవంకృత్యాతుసతతం
మాలాకారస్సతిష్ఠతి ॥ సుపుష్పితంవనంత్యాసీద్గంధమోదితదిబ్దుఖం । ధార్మ్యయా

శ్రహపుష్పాణిసమాహృత్యదినేదినే । కృతాంమాలాయధాన్యాయ్యంనారసింః
 స్యనిత్యశః । దదౌకాశ్చిద్వివేభ్యశ్చకాశ్చిద్విక్రియతేనృణాం । మాలయాజీవః
 చక్రేభార్యాదీనాంచతోషణం । అథస్వగాఢదుపాకత్యఇంద్రపుత్రోరథనజే । అః
 రోగణసంయుక్తౌపశ్యపుష్పాణిచాహరణ్ । తద్గంధలిప్తస్సర్వాణివచిత్యాహ్మః
 గచ్ఛత్ । గౌరేదినేహృతేపుష్పేమాతాకారోధచింతయత్ । నాన్యద్వారంధనాథా
 న్యాలంఘ్యప్రేకారముచ్చితం । సమస్తపుష్పజాతస్యనిఖిలాహరణేనృణాం ।
 హంశక్తింసపశ్యామికించిదత్రపరిక్షమే । ఇతిసంచింత్యమేధావీజాగ్రదాత్రౌవ
 స్థితః । తద్దైవాగత్మపుష్పాణిసగృహీత్వాగతఃపుమాన్ । తందృష్ట్వాదుఃఖితోదేవ
 మాల్యాజీవీపేనెథితః । తత్రనిద్రాంగతేస్సప్తేహ్యుక్తవాంస్తుస్మకేనరీ । మద్వాక్య
 న్రూయతామద్యనిర్దాల్యంమమపుత్రక । ఆసీనుక్షిప్యతాంక్షీప్రం పృథ్వీరామనః
 పతః । ఇంద్రపుత్రస్యనిర్దాల్యాన్నాన్యదస్మినివారణం । ఇతిశ్రీత్యాహరేర్వాక్యంన
 రసింహస్యధీమతః । బుధాస్సీయతునిమాళ్యం తథాచక్రేయథోదితం । సోప్యాగ
 త్యయథాపూర్వం రథేనాలంకృతేనతత్ । రథాదుత్తీర్యపుష్పాణి ధున్వన్ త
 ద్భువిసంస్థితం । నిమాళ్యంలంఘయామాస ఇంద్రసూసురతీతకృత్ । తతస్తస్య
 నశక్తిస్సాన్యద్రథారోహణకమణి । ఉక్తస్సారథినాదైవ రథస్యారోహణేతవ
 నారసింహస్యనిమాళ్య లంఘనాన్నాస్తియోగ్యతా । గచ్ఛామిదివమేవాహం
 త్వంభూమావసమారుహ । తేనైవమక్తోమతిమాన్ తమాహహరినందనః । పా
 పాపనోదనంహ్యత్ర కమణాయేనమేభవేత్ । తగుక్త్వాగచ్ఛనాకంత్వంకమణ
 మేసారథే న్రుతం ॥ సారథిః ॥ అస్మిన్క్షేత్రే మహాభాగ ద్వాదశాబ్దమతంద్రితం ।
 సత్రంకృత్యాద్విజాన్సర్వా నోభీజయిత్యావ నిత్యశః । ద్విజోచ్ఛిష్టాపనయనం
 కృత్యాసిద్ధిమవాప్సుతి । ఇత్యుక్త్వాసాగతస్సగ్గంసారథిదైవవేశతః । ఇంద్రసూ
 నుస్తతస్తస్మిన్క్షేత్రేకృత్యాతుసత్రకం । భోజయిత్యాద్విజాంత్యర్వా
 న్నుచ్ఛిష్టమాజకనం । తథాద్వాశవషణ్తు తమూచస్సేవితాద్విజా
 నూనోకిమథకంత్వంనిత్యమచ్ఛిష్టమాజకనం । కుర్వంస్త్విహసి శంకాసే
 యేమహతీభవేత్ । ఇత్యుక్తఃకథయిత్యాతు యథావృత్తం పురాతనం । జగేమనది
 వంరాజక శంతనోస్తనయోహరైః । తస్మాత్త్వమపిభూపాలబ్రాహ్మణోచ్ఛిష్టమా
 జకనం । ఆదరాత్కురుతత్తైత్రే సత్రేద్వాదశవాషికం । బ్రాహ్మణేభ్యః పరం
 నాస్తి సర్వపాపాపనుత్రయే । ఏవంకృతేదేవదత్తే స్యందనారోహణేగతిః । భ
 వివ్యతిమహీపాల ప్రాయశ్చిత్రైసశోధనాత్ । ఇతిప్రభృతీనిమాళ్యం మాలం

మయమహామతే । నరసింహస్య దేవస్య సర్వ దేవోత్తమస్యచ । ఇత్యుక్త.
 శృంతసుస్తేన బ్రాహ్మణోచ్చిష్ట మజ్జనమ్ । కృతవాణ్ ద్వాదశాబ్దంచ ఆరురో
 హరథంచతమ్ । ఏవంపూర్వ మశక్తిస్తు రథారోహే మహీక్షతః । పశ్చాత్త
 న్యైవ విప్రేంద్రా శ్శక్తిరేవ మజాయత । ఏవంతే కథితం విప్రా దోషాన్ని
 మాకల్య లంఘనే । పుణ్యంతథా ద్విజానాంచ పోక్త ముచ్చిష్ట మజ్జనమ్ ॥
 భక్త్యా ద్విజోచ్చిష్ట మిహపమాజ్జనే శుచినారో యస్తు సమాహితాత్తా ।
 కృతం సచాముత్ర విహాయ భక్తితో గవాం ప్రదానేన ఫలం విశిష్టమ్ ॥

ఇతి బ్రహ్మపురాణే బ్రహ్మనారదసంవాదే
 గౌతమీమహాత్మ్యే అంతర్వేది మహిమవర్ణనంనామ
 షష్ఠోధ్యాయస్సమాప్తః.

నమశ్శివాభ్యాం జగదీశ్వరాభ్యాం జగత్పితృభ్యాం జయవిగ్రహాభ్యామ్ ।
 జంభారిముఖ్యై రభివంతితాభ్యాం నమోనమ శృంకర పార్వతీభ్యామ్ ॥ నమ
 శ్శివాభ్యాం పరమోషధీభ్యాం పంచాక్షరీ పంజర రంజితాభ్యామ్ । ప్రపంచ
 సృష్టిస్థితిసంహృతిభ్యాం నమోనమ శృంకర పార్వతీభ్యామ్ ॥ నమశ్శివాభ్యాం
 నటనోద్భవాభ్యాం నమస్కృతా భిన్న ఫలప్రదాభ్యాం । నారాయణే నాచి
 త పాదుకాభ్యాం నమోనమశృంకర పార్వతీభ్యాం ॥ నమశ్శివాభ్యాం రథవా
 హనాభ్యాం రవీందు వైశ్వానర లోచనాభ్యాం । రాకాతిధే స్తుల్య ముఖాంబు
 జాభ్యాం నమో నమశృంకర పార్వతీభ్యాం ॥ ౫ ॥ నమశ్శివాభ్యాం విషమే
 క్షణాభ్యాం చిత్తచ్ఛదా మల్లికదామ యుగ్మభ్యాం । సేవావతీశాంతి మతీశ్వ
 రాభ్యాం నమోనమ శృంకర పార్వతీభ్యాం ॥ ౬ ॥ నమశ్శివాభ్యా మశుభాప
 హాభ్యాం మశేష లోకైక హితం కరాభ్యాం । అనంభవాభ్యాం స్మృతసంహృ
 తాభ్యాం నమోనమశృంకర పార్వతీభ్యాం ॥ ౭ ॥ నమశ్శివాభ్యాం శశిశేఖరా
 భ్యాం సుస్త సంపత్ఫల దాయకాభ్యాం । సమస్త విద్యాధర పూజితాభ్యాం
 నమోనమ శృంకర పార్వతీభ్యాం ॥ నమశ్శివాభ్యాం వృషవాహనాభ్యాం విరిం
 చి విష్ణోద్భవ సుపూజితాభ్యాం । విఘాతిపాటీర విలేపనాభ్యాం నమోనమ
 శృంకర పార్వతీభ్యాం ॥ ౮ ॥ నమశ్శివాభ్యాం జడనీధరాభ్యాం జరామృతి

శ్రావణ విచక్షణాభ్యాం । సనాదిముఖ్యై రభివందితాభ్యాం సమోనమశ్చ
 పార్వతీభ్యాం ॥ నమశ్శివాభ్యాం కమలేక్షణాభ్యాం కారుణ్య
 కళ్యాణ వపు ధారాభ్యాం । వైలాస వైల స్ఫటికోప
 మాభ్యాం సమోనమ శృంకర పార్వతీభ్యాం ॥
 స్తోత్రం త్రిసంధ్యం శివవైల పుత్ర్యోభాక్త్యా
 పఠే ద్వాదశకం.నరోయః । ససర్వసౌ
 భాగ్య ఫలానిధుఃకై శతాయుషోం
 తే శివలోక షేతి॥

గౌతమీ మాహాత్మ్యం.

సంపూర్ణమ్.

